

SEÇME ESERLER
NASIL YAŞAMALI
Ali Fırat

Medya Yayınları
Adına; sahibi:
ÖMER ÇİFTÇİ

Medya Yayınları
Adres:
Kocatepe Mahallesi
Taksim Caddesi No:37/8
Beyoğlu - İSTANBUL
Tel: 0 (212) 266 57 69

ISBN: 978-605-88199-0-0

Baskı ve Cilt:
Gün Matbaacılık Reklam Film Bas Yay. San.Tic. Ltd. Şti.
Beşyol Mah. Akasya Sk. No: 23/A
Küçükçekmece - İstanbul
Tel: 0 (212) 580 63 81

ALİ FIRAT
SEÇME ESERLER
NASIL YAŞAMALI

ÖNSÖZ

“Nasıl Yaşamalı?” günümüzde insanlık tarihinin en büyük sorusu olarak soruluyor ve ancak bir insan devrimiyle, bir yaşam devrimiyle cevabını bulabilecek nitelikte bir sorudur.

Tarihte büyük iz bırakan, uygarlığa büyük katkı sunan, etkileri günümüze kadar devam eden devrimlerin en belirgin özelliği, eski yaşamın yıkılışı üzerinde ortaya çıkardıkları ve kalıcılaştırdıkları yeni yaşam biçimidir. “Nasıl Yaşamalı?” sorusuyla büyük sorgulama mücadelesine girişmeyen, bunun cevabını vermeyen, güncel olan amaçlar dışına taşmayan devrimlerin zamanla silinip gittiğini tarih yazıyor. Yakın tarihin devrimleri de bu sorunun nasıl yakıcı bir ihtiyaç olduğunu çok iyi gösteriyor.

Özellikle hareket sahası Kürdistan olunca, bu konuda “Nasıl Yaşamalı?” deyip geçmemek ve adeta akan suların durduğunu unutmamak gerekir. Bu gerçeklik, sorunun büyüklüğüne birkaç kat daha büyüklük katar. Bu “soru”suz belki her şey yapılabilir, ama yapılamayacak tek şey de, uğruna bunca bedeller verilen devrimdir. Şüphesiz bu bir iddia değil; nitekim inceleyen herkes, her günün, her saatin, hatta her anın bunun pratik gerçekliğiyle dolu geçtiğini rahatlıkla görebilir. Denilebilir ki, tarihin en çeşitli ve en kapsamlı çözümlemesini yapan Önderliğin dile getirdiği her kelimenin içinde bu gerçek gizlidir. Tekrarlıyoruz; asla unutmamak gerekir ki, burası Kürdistan. Bu topraklarda yaşamı kazanamayanlar hiçbir şeyi kazanamazlar. Kendini özgürleştiremeyenler hiçbir şeyi özgürleştiremezler. Bağımsız kişiliği yakalayamayanlar kölelikten kurtulamazlar.

Bu nedenle “Nasıl Yaşamalı?” çok önemli; ekmek, su ve hava kadar ihtiyaç duyulan bir sorudur. Bir kere sömürgeciliğe ait olan yaşam, yaşam değildir. Kürdistan’da bin bir türlü yöntemle insanca yaşam durdurulmuştur. Diri denilen ölüdür; yaşam denilen zindandır; onurlu denilen utanç verici düşkünlüktür. “Ayaktaki ölüler topluluğu...” Her şeyiyle yitirilen bir ülke ve bir halk gerçekliği... Nitekim Kürdistan devriminin bir zorluğu da, yaşamın ne olup ne olmadığını “ayaktaki ölülere” kavratma gibi bir ek görevle karşı karşıya olmasıdır.

Önderlik, bu kitaptaki bir değerlendirmesinde, “Nasıl Yaşamalı? sorusuna verilecek cevap büyük bir romandır” diyor. Kolay değil böyle bir cevap olabilmek.

Herkesin altından çıkamayacağı (çıkamadığı) dünya kadar ağır bir iştir. Önderlik tarzının benzersizliği, kendisinin deyimiyle “Kürt diyalektiğini” işletme derinliğini yakalamış olması, bunun gereklerine göre bir mücadeleyi esas alması ve “Nasıl Yaşamalı?” sorusuna cevap verebilme gücüne ulaşmasında ortaya çıkıyor.

Her şeyin çarpıtıldığı, hiçbir şeyin olması gereken yerinde olmadığı, kişiliklerin büyük düşkünlük batağında boğdurulduğu, birbirine zıt gerçeklerle yer değiştirildiği Kürdistan’da “Nasıl Yaşamalı?” sorusunun cevabı büyük savaştır. Bu savaş, ilk akla gelen kuru kuruya silah kullanma biçimi değildir; Özgürlük Hareketi’nin aydınlatma süreci öncesine kadar akla gelmeyen uygulama kompleliği. Eski olan her şeyi büyük yıhma, yerine büyük yapma eylemidir. Bunsuz hiçbir birey alındaki utanç lekesini kaldırma gücünü gösteremez. Önderlik bile, nefes kesen amansız mücadelesine rağmen, hala bu utanç lekesini tam silemediğini söylüyorsa, herhalde hiç kimse bu büyük utanç lekesini mendille silebileceğini düşünme gafletine giremez.

“Nasıl Yaşamalı?” sorusuna ulaşmak ve bunun cevabının nasıl verilebileceğini göstermek, dünyada solan insanlığın yeniden eski merkezi olan Kürdistan’da yeşertildiğini ortaya koyar. Büyük düşünen, kolayca tenezzül etmeyip büyük riskli mücadeleyi esas alan Önderlik, “Nasıl Yaşamalı?” sorusuna verdiği cevapla, kapsamlı sosyal yaşam çözümlemeleriyle, bu alanda da büyük bir atılıma geçmiştir. Bu büyük atılım karşısında herkes kendi küçüklüğünü dehşetle fark etmiştir. Atılan her kurşunun, dökülen her damla kanın, katlanılan her zorluğun boşa gitmediği ve gitmeyeceği, her şeyin yeni bir yaşamın harcı olduğu çok çarpıcı bir biçimde gösterilmiştir. Bu aynı zamanda Kürdistan devriminin inşa sürecine geçişini ifade eder.

“Nasıl Yaşamalı?”, Kürt Halk Önderi önderliğinde Özgürlük Hareketi’nin yeni bir adımıdır. Sosyal, siyasal ve kültürel bunalımın bütün ağırlığıyla yaşandığı dünyanın Kürdistan parçasında yeni bir yaşamın tarihi yazılıyor. Özgürlük Hareketi düşmanlarını en çok korkutan gelişme budur. Kaldı ki, Özgürlük Hareketi’nin başarılı askeri savaşımı, müthiş irade keskinliği, tavize ve teslimiyete tümden yabancılaşan bağımsızlık çizgisi vb. her şeyi, son tahlilde yeni bir yaşam içindir. Tabii ki, bir yerde kadın bu yaşamın temelidir. Zaten Kürtçede “Jin”ın bir anlamı da “yaşam”dır. Fakat en çok yaşamda düşürülen kadın, Önderliğin özgürlük çözümlemeleriyle adına uygun bir yapılandırma sürecine tabi tutuluyor. Artık gelinen noktada kadın sorununun ne olup ne olmadığı konusu tarihsel ve güncel yönleriyle çözümlenmiş, şimdi bunun pratik adımları zorlanmaktadır.

Özellikle, Önderliğin sosyal yaşam çözümlemeleri Kürt devrim mücadelesine yeni bir soluk kazandırmıştır. Kabul görmesi gereken erkek ve kadın tipini bütün yönleriyle izah etmiştir. “Nasıl Yaşamalı?” kitabı yapılan bu çözümlemelerden der-

lenmiştir. Kitabın bir özelliği, 30 yılı aşkın süredir yürütölen mücadelenin, eski yaşamın yıkılışı temelinde yeni yaşamın yaratılmasında kat ettiği mesafenin birçok yönüyle yansıtılmış olmasıdır. Ayrıca sadece Kürt insanı değil, diğer halklardan insanların da kendilerini görebileceği değerlendirmeler kişilikleri sarsıcı niteliktedir. Bu anlamda her okuyanı sorgulayan, nasıl yaşadığını sorduran bu kitap, kendi alanında ilktir. Yaşam sorunlarının ortaya konulması ve buna çözümlerin getirilmesi itibariyle, kendisini ve toplumu yeniden yeniden yaratmak isteyenlerin üzerinde yoğunlaşacakları, inceleyecekleri, çok kapsamlı sonuçlar çıkaracakları değerli bir kaynaktır. Önderlik felsefesinin çözümleyiciliği ile birlikte değiştirici, dönüştürücü gücü bu toplumsal çözümlemelerdedir.

*“Yeni düzenlerin, yeni ilişkilerin ifade tarzlarına,
üslup-hitaplarına ulaşmak,
her gün eskiyi yakıp yıkmak ve
yeniden yapmaya yol açmak romansı bir yaşamdır.”*

Kürdistan'da sanatın işlevi ve devrimci bir roman taslağı

Toplumsal gelişme, terk edilmesi gereken kişiliği her yönüyle konuşturan toplumsal gerçekliğin amansız eleştirisi temelinde ortaya çıkar. Böylece kabul gören kişiliği konuşturacak toplum ilişkilerinin toplam sonucu olan yaşam biçiminde oldukça çözümleyici ve dönüştürücü bir gerçeği ifade eder.

Ulusal şekillenmelerde niteliksel dönüşüm anları, devrim anları oluyor. Her toplumsal oluşumun gerçekleştirilmesi için köklü bir altüst oluş anlamına gelen devrim, öncelikle bilimsel alanda gelişir. Bilimsel gelişme, beraberinde daha somut olarak örgütsel ve eylemsellikte birlikte; dar gelen, artık yaşamın önünde engel teşkil eden üstyapı ilişkilerini tasfiye etmeyi de önemli bir görev olarak önüne koyar. Hiç şüphesiz devrimci hareket düşünsel çabalarını, eski düşüncelere, ideolojilere karşı mücadelesini köklü verdiği oranda, kendi ideolojik muhtevasını, çizgisini ortaya çıkarır. Yine bu mücadelesini, mevcut üstyapı kurumlarına karşı pratik bir çabaya indirgediğinde artık yasaların kabuğuna sığmaz. Yasal ve barışçıl yöntemlerle yetinemez. Şiddetli yöntemlerle siyasi doğrultusunu açmaya çalışır. Siyasi gelişmesini gerekli görür. Böylelikle devrimcilerin önce ideolojik ve giderek siyasi alanda gelişmesi ortaya çıkar. Devrimin şiddeti, örgütlü ve oldukça da yoğun uygulandığı oranda, mücadele askeri alana da kayar. Böylelikle devrimin ideolojik, politik gelişmesi sürüp gider. Eğer zafere ulaşırsa altyapısını da dönüşüme uğratar, eski üretim biçimini yıkar. Engel teşkil eden ilişkileri dağıtır. Yeni mülkiyet ilişkileri başta olmak üzere, üretim güçlerinin gelişmesine elverişli çerçeveyi oluşturarak, gelişmesini tamamlamaya çalışır.

Sanat ve edebiyat ruhun ihtiyacıdır

Üstyapıda başlayan devrim, böylelikle altyapının dönüşüme uğramasıyla ilerler, yetkinleşir. Burada cevaplandırmamız gereken en önemli soru şudur: Edebiyatın işlevi nedir? Veya genel olarak sanatın, özel olarak da edebiyatın ve onun en önemli bölümü olan romanın devrimsel işlevi nedir? sorusuna cevap vermemiz ge-

rekiyor. Sanat olmadan, toplumlardan bahsedemeyiz. Dolayısıyla sanat toplum-sallaşmanın, toplumsal gelişmenin vazgeçilmez bir aracıdır. Özellikle insanın doğa karşısındaki yaklaşımını bilimle, politikayla tam çözümleyememesi, yine maddi tatminle ruhunu tam doyuramaması, onu değişik bir tatmin biçimine, yani sanata götürür. Bu anlamda sanat, ruhun ihtiyacını gidermeyi esas alır. Hiç şüphesiz, bunun düşünceyle de ilişkisi vardır. Ama sanatın özgül bir alanı ifade ettiğini de rahatlıkla belirtmek mümkündür.

Ruhsal isteklerin büründüğü çok çeşitli biçimler, sanat ürünleri olarak karşımıza çıkar ve manevi bir tatmini sağlar. Düzenin ürünleri de zaman zaman sanatı etkiler. Yine politik gelişme de, sanatla çok yakından bağını kurar. Ama bütün bunlara sanat diyemeyiz. Öte yandan ekonomide de, politikada da sanattan bahsedilebilir. Çok çeşitli ideolojiler de sanata yaklaşır. Burada anlaşılması gereken; sanatın diğer toplumsal faktörlerden şiddetle etkilenmesi, ama onlarla aynılaşmaması veya onların pasif bir gölgesi olmasıdır. Kendisinin ise aktif, vazgeçilmez bir ihtiyaç olarak hissedilmesi, yaşanması söz konusudur.

Denilebilir ki yaşamın, insanlığın ihtiyaçlarına göre şekillendirilmesi, bunda gözlenen tüm yöntemler, araçlar sanat kapsamına girer. Güzel ses dediğimiz olay, göze iyi görünen manzara, ruha iyi hitap eden şiir veya bir destan, sanat türü olarak değerlendirilir. Belki bunlar olmadan da yaşam sürdürülebilir ama bu bir soyutlamadır. Her bakışta mutlaka güzellik, çirkinlik ayrımı vardır. Yine insan ruhunun her yaklaşımında hoşı giden vardır, gitmeyen vardır. Doğru davranış vardır, yanlış davranış vardır. Bir toplum, dolayısıyla bir birey ne kadar yükselmişse (özellikle sanat etkinlikleri söz konusu olduğunda), gelişme sağlamışsa, bir de bu yönüyle ilerlemenin ifadesi oluyor. Çok geri sanat biçimleri içinde kalan veya çok geri davranış biçimleri içinde seyredip giden birinin ilkeliliğinden bahsedilir. Ruhsal derinliği, zenginliği olmayan, bir müzikten, bir manzaradan, birçok çeşitli sanatsal davranış biçimlerinden etkilenmeyen, bunun farkına varmayan bir kişiliğin hayat damarları kurumuştur. Dolayısıyla sanatın, toplumsal işlevi tartışmasızdır. Onsuz yaşam, ancak bir hayvanın yaşamına yakın seyreder. Hayvanlığın insanlıkla birleştiği sınırı ifade edebilir. Bu da kabul edilecek bir yaşam değildir.

Bu anlamda, her toplumsal gelişme döneminde veya niteliksel sıçrama aşamalarında sağlanan gelişme doğrultusu, sanatın da gelişme doğrultusunu belirler. Kaldı ki, önemli toplumsal altüst oluş dönemleri, aynı zamanda sanatın çabalarıyla belirginleşir. Her altüst oluş öncelikle sanatsal alanda gelişir; hem sanatı etkiler, hem de etkilenir. Özellikle devrimsel dönemler, sanatla hazırlandığı gibi, sanatın da niteliksel ve güçlü biçimlere kavuşmasında önemli etkide bulunur. Sanat, bu

anlamda yaşamın zorluklarına karşı geniş bir soluklanmadır. Yani daralan insan ruhunun, bütün duyum kabiliyetinin sıçrama yapmasıdır. Var olanla veya eskiyle yetinmemesidir. Yetinmemesi demek, güç kazanması demektir. Sanatsal devrimin tanımını da böyle yapılabilir.

Kürdistan ülkesi ve toplumu söz konusu edildiğinde, sanatın bu genel tanımına uygun söylenebilecek olan, toplumun bütünüyle sömürgeci ve feodal koşullarda nefes alamaz ve kendini ilerletemez duruma geldiği, bunun da sanatı oldukça olumsuz etkilediğidir. Fakat burada en önemlisi şudur: Halkın, birçok üstyapı kurumlaşmasında, ilişkilerinde, güçlerinde zorlandığı veya tüketildiği halde, sınırlı da olsa kendisini ancak sanatla yaşatabileceğini, kendi kimlik ifadesini yine ancak sanatla sürdürebileceğini görüyoruz. Bu da sanatın gücünü gösterir. Sanat belki de en son yenilecek ve kaybedilecek toplumsal özellik oluyor.

Sömürgecilik sanatın da düşmanıdır

Sömürgecilik, aynı zamanda sanatsal katliamı da gerçekleştirmeye büyük özen gösterir. Kürdistan'da her düzeyde yapılan katliam, önemli oranda sanatın katliamını da gerçekleştirmiştir. Fakat sanat, biraz ruhla ilgili olduğu ve daha çok canlı, yaşayan bir kategoriye girdiği, yine manevi yanı ağır bastığı için, maddi koşullardaki kadar katliamı kabul etmez veya boşa çıkarır. Sanatın böyle bir özelliği de vardır.

Dolayısıyla Kürt toplumunda, halk gerçeğinde kimliğin az çok sanatla devam ettirilmesi anlaşılabilir. Özellikle folklor ve müziğin, ulusal kimliğin ayakta kalan belirgin biçimleri olması bu nedendir. Ancak sanatın birçok etkinliği çarpıtılmış, asimileye uğratılmıştır. Böylelikle hâkim ulusun sanatı için kullanılan bir araç olmuştur. Sömürgeci egemenlik, aynı zamanda bir sanatsal egemenliktir. Bu da ifadesini, öncelikle halkın sanat gerçeğini yaşatmama, çarpıklaştırma, kendine mal etme, tanınmaz hale getirme, ardından kendi sanatını ezilen halkın sanatıymış gibi gösterme yaklaşımında bulur. Yine sömürgecilik tüm resmi kurumlarda ve özellikle devlet gücüne dayanarak, bunu ezilen halkın duygu dünyasına, ruh dünyasına sırınga etmek ve “sen aslında hâkim ulustansın, onun gibisin, farklı bir kimliğin yoktur” kanısını uyandırmak için muazzam bir egemenlik geliştirmiştir. Bu yönüyle de hâkim ulus kendini benimsettiği oranda, bir ulusun imhası tamamlanır. Böylece ulusal kimlik silinir, hâkim ulus kimliği egemen kılınır. Nitekim bu, Kürt gerçeğinde en çok ilerlemiş bir husus durumundadır. Bu nedenle hâkim ulus gerçeğine karşı çok az bir direnme vardır. Tabii bu da sömürgeciliğin ne kadar ilerlediğini gösterir.

O halde, sanatsal alanda sömürgeciliğe karşı mücadele küçümsenemez. Yine sanat alanında çok sınırlı da olsa, ulusal kimliğin bazı yönleriyle varlığını sürdür-

mesi, ulusal kurtuluş mücadelelerinde önemli bir çıkışa temel de teşkil edebilir. Başlangıç dönemlerinde, özellikle kültürel-sanatsal faaliyetler uluslaşmaya, ulusal mücadeleye katkıda bulunur. Belli bir döneme kadar da oldukça bir rol oynar. Fakat siyasal-askeri şiddet olmadan, kültürel-sanatsal mücadelenin fazla bir anlam ifade etmeyeceği, işlevini tamamlamayacağı da çok açık görülür.

Kürt aydınlarının veya ilkel milliyetçilerin, sanatı bu anlamda doğru değerlendiremeyen yaklaşımlarından bahsedilebilir. Sıradan bir sanat, kültür, edebiyat faaliyetini ulusal kurtuluşçulukla, özellikle siyasal-askeri görevlerle karıştırdıklarını veya bu yönlü görevlerini görmek istemediklerini, sanata da hakkını veremediklerini, bir karışıklığa yol açtıklarını iyi biliyoruz.

Devrimci mücadelemizin gelişmesiyle birlikte sanatın hem devrimdeki işlevi açılmış, hem de yanlış anlayışların devrimdeki olumsuzlukları teşhir edilmiştir. Sanatın rolüne gereken ağırlık verildiği gibi, bunun oportünistçe kullanılmasına karşı da gereken eleştiriler yapılmıştır. Bunun ne kadar doğru olduğu, yükselen devrim mücadelemiz içinde sanatsal gelişmenin bir çığ gibi büyüdüğü, bunun yanında sanatsal alanın siyasal-askeri alana etkisi kadar, bu alanların da sanatsal alanı etkilediği ortaya çıkmıştır. Bu anlamda sanat etkinliği, devrimci işlevine doğru temellerde kavuşturulmuştur. Yüzyılın başından beri, hatta daha öncesinden sanatsal düzeyde sağlanmak istenen ulusal kimlik dev gibi bir sıçramayı, ancak siyasal-askeri bir mücadele ile ortaya çıkarmıştır. Ama bunun yanında sanatın da işlevi azalmamış, tam tersine daha da artmıştır. Öyle ki, bugün Kürdistan devrimi en önemli bir altüst oluşu yaşarken, savaş bütün kitleye mal olup derinleşmeyi, her sınıf ve tabakayı kapsamına almayı sürdürürken, sanatın işlevinin azalması şurada kalsın, daha da arttığını ve somut bir ihtiyaç haline geldiğini görmekteyiz. Halk yığınları, devrimci müzikle, folklorla, resimle daha canlanır bir duruma gelmekte ve daha iyi bir yaşam biçimine kendilerini adapte etmeye çalışmaktadırlar. Yani bu anlamda fiilen bir sanatsal devrim de yaşanıyor. Fakat buna rağmen bunun kendiliğindenciliğe terk edilemeyeceği, tam tersine çok köklü bir sanat çizgisine ve onun pratik çalışmasına ihtiyaç olduğu açıktır. Dolayısıyla mevcut eksikliklerin giderilmesi için adeta bir sanat cephesini yaratmak gibi bir çalışmaya yönelmek hem ihtiyaçtır, hem de bu oldukça devrimci gelişmeye katkı teşkil edecek bir sahadır.

“Nasıl yaşmalı?” sorusuna verilecek cevap bir romandır

Bizim bu sahada geliştirmek istediğimiz aslında devrimci bir roman taslağıdır. Buna, Kürt toplumunda oluşturulan kördüğümün çözülüş sürecinin, yeniden kuruluşa yönelme sürecinin romanla tasvir edilmesi veya romanla dile getirilmesi de

diyebiliriz. “Nasıl yaşamalı” sorusuna vereceğimiz cevap, bir anlamda roman olur. Devrimin ideolojik, politik, askeri izahını, yine stratejisini ve taktiğini geliştiriyoruz. Bu yönlü gelişmeler sürüp gidiyor. Ama aynı zamanda “devrimci yaşam nasıl olmalı” sorusuna da cevap vermezsek, devrimimizi önemli bir ruhsal gelişmeden, davranış biçiminden mahrum etmiş oluruz ki, bunun sağlıklı olmayacağı açıktır. Dolayısıyla bir devrimci militan için “nasıl yaşamalı” sorusu yakıcıdır. Kaldı ki, partimizin Önderlik ettiği ulusal kurtuluş mücadelesi, bütün toplumu sararken, sadece militan için değil, tüm bireyler için devrimci bir yaşam tarzının nasıl geliştirilmesi gerektiğini ekmek, su kadar kesin bir ihtiyaç haline de getirmiştir. Toplumumuzda muazzam ruhsal gerilikler, davranış bozuklukları vardır. Bunun sömürgecilikle, Kemalizm’le ve yine ortaçağ kalıntılarıyla ilişkisi çok sıkıca irdelendiğinde, çözümlendiğinde görülecektir ki, yıkılacak ve tepki duyulacak ne kadar ilişki, yaşam biçimi varsa, hepsinin yerine kurulacak yeni ilişki ve yaşam biçimlerine de o denli ihtiyaç vardır.

İşte roman, biraz da bu ikilem arasındaki çabayı ifade eder. Aşılması gereken ilişki ve yaşam biçimiyle, korunması gereken ilişki ve yaşam biçimini araştırır, soruşturur, çözümler, yeniden kurar. Bu biraz da, sanat tekniği iyi kullanılarak yapıldığı oranda, devrime en iyi katkılardan biri sunulmuş olur. Tabii ki devrimci mücadelemiz söz konusu olduğunda, bu devrimin tarihsel gerçekleri, dayandığı toplumun biçimlenişi, özellikle yakın tarihi süreçle birlikte günümüzde yaşadığı gerçeklik ve olası gelişme yönleri bilime yakın bir düzeyde değerlendirilmeye tabi tutulduğunda ve romana böyle bir zemin sunulduğunda, bu roman ihtiyacının sosyalist bir gerçeklik esasına dayandığını veya dayanması gerektiğini belirtebiliriz.

Bu aynı zamanda bilimsel veriler temelinde ortaya çıkan ve kendisini artık her yönüyle tutuculaştıran, geriye çeken ve reformize ederek biraz modernize etmek isteyen tutuma, bunun her türlü temsiline bir eleştiriyle karşılık verir. Bunun yanında, alabildiğine ileri doğrultuyu sahiplenir, bunun öncülüğüne yönelik özlem, tutku ve yücelmeyi esas alır. Bu roman, tam da yaşanan gerçekliği bu biçimiyle ele alırken, aslında yıkılmaya yüz tutan bireysel yaşamın dayandığı toplumsal alt ve üstyapıyla birlikte yıkılışını gözlemler, en radikal biçimde eleştiri yapar ama aynı zamanda yerine konulması gerekenin nasıl olması gerektiğini ortaya çıkarmaya, benimsenmesi gereken yeni yaşamın bütün alt ve üstyapının temel taşlarıyla bağlantısını kurmaya çalışır. Bu, bir tipin veya birkaç tipin şahsında bütün bir toplumun yeniden kuruluşuna yol açabilir. Burada ele alınabilecek üç-beş tip, aynı zamanda tarihsel-toplumsal gerçekliğin çözümlenmesine yol açar. Birkaç tipin hangi geri tarihi ve bu tarihin toplumsal ilişkilerini temsil ettiğini iyi çözümler, iyi gözlemler, iyi eleştirir, yeniden kurar. Bunu ne kadar derinlikle, ne kadar güzellikle, ne kadar sanatsal-

lıkla ele alırsa, o denli sağlam bir sanat eseri ortaya çıkar. Artık burası sanatçının gücüne bağlıdır. Biraz hayalini konuşturur. Yani bilimden ziyade burada hayallerini konuşturması, istemlerini, özlemlerini, tutkularını dile getirmesi söz konusudur. Neye karşıyım, neyi istiyorum, neyi yıkmalıyım, neyi yapmalıyım; ne çirkindir, ne güzeldir, ne yaşanılmaz, ne yaşanılır; ne kabul edilir, ne reddedilir; ne tercihimdir, ne tercihim değildir sorularını, çok açık sorar ve keskin cevaplar verir. Vereceği cevaplar da bütün toplumun genelini bağlayacaktır.

İşte geliştirmek istediğimiz roman taslağı da bu sorular etrafında az çok ortaya çıkarılmak durumundadır. Yaşanılan gerçeklik de bir anlamda budur. Bu gerçekliğin muazzam tutucu, muhafazakâr, yani sömürgecilikle, feodal kalıntılarla bağlantısının yanı sıra, aynı zamanda sahte bir modernizmle nasıl toplumun cilalandığı da ortaya konulmaya çalışılmıştır. Hatta sahte yurtseverlik, sahte sol yaftası altında mevcut kişilik veya kişiliklerin ne olduğu izah edilirken, bunun yanında yeni bir toplumsal kurtuluşun ulusal kimlikle bağlantısı veya temsili kişisel düzeyde nasıl oluyor; böyle kişilikler nasıl ortaya çıkıyor ve nasıl mücadele ediyorlar; bu da ortaya konulmuştur.

Bir de ortayolcu tiplerden bahsedilmiştir. Bir ayağı ortaçağ kalıntılarında, bir ayağı yeni toplumsal şekillenmede olan tiplerin sürekli iki tarafın da izdüşümünü temsil etmeleri ve her önemli döneme kendilerini dayatmaları eleştirilmiştir. Özellikle Önderlik çözümlemelerinin (temel çözümlemeler de diyebiliriz) bu konuda ortaya çıkardığı gelişmelerin önemle incelenmeye, dolayısıyla devrimci bir roman için bir malzeme olarak değerlendirmeye tabi tutulması katkı sunabilir. Bu çizgiler az çok çözümlemelerde ortaya konulmuştur. Temel kişilik çözümlemeleri; yaşamda, sıcak savaşım içinde denenerek ortaya çıkarılmıştır. Yani bunlar hayali değil, mücadelenin ortaya çıkardığı gerçeklerdir.

Dolayısıyla oldukça gerçekçi bir romanın dayanacağı veriler, malzemeler söz konusudur. Birçok ülkenin edebiyatında sağlanamayacak malzeme elde edilmiştir. PKK'nin Önderlik ettiği ulusal kurtuluş mücadelesinin ortaya çıkardığı kahramanlıklar, hıyanetler, ortayolculuklar muazzam malzemelerdir ve hatta her bir dönem veya bir tip üzerine bile kitap yazılabilir. Biz sadece bunların en genel ifadesini, parti ve ulusal kurtuluş sürecine bağlı olarak vermeye çalışıyoruz. Roman taslağı, bir yandan faşist Türk sömürgeci-Kemalist gerçekliğini, bir yandan Kürdistan ortaçağ aşiret-feodal gerçekliğini, diğer bir yandan ise emekçilerin, işçilerin, yoksul köylülüğün durumunu, aşiretçi-feodal bağlardan kopararak şekillendirilen kişileri, ilişkileri dile getirmeye çalışıyor. Ve PKK bir anlamda bu demek oluyor. Roman bu anlamdaki bir gelişmeyi sanatsal düzeyde geliştirmeye koyuluyor. Devrimsel gelişmenin hem bir ürünüdür, hem de devrimsel gelişmeye

oldukça biçim verir. Her ne kadar şiirle, müzikle, resimle devrim gerçekleştirilemiyorsa da, onu en özlü geliştirmeye romanın katkı sunacağı da şüphesizdir. Taslak az çok bunun içeriğini vermeyi amaçlamıştır.

Aslında temel tipleremeler söz konusudur ama benzer birçok tipllemeyi konuşturursak malzeme daha da zengin olur. Dolayısıyla ayıklanarak, en iyi kısımları birleştirilerek, yani bir senteze ulaşılarak roman gerçekleştirilebilir. Vermeye çalıştığımız roman taslağında çeşitli gruplarla sondajlar yapılmaktadır. Hangi yaşama tepki duyduğumuz, hangi yaşamı özlediğimiz sorgulanıyor. Yine ne iyidir, ne güzeldir; ne doğrudur, ne yanlıştır; ne çirkindir, ne kötüdür soruları burada sıkça soruluyor. Çünkü roman biraz da bu temel kavramlar içinde gelişir. Nereden geliyorsunuz, eski yaşam nedir, ondan kopuşunuz nasıldır; yine yeni yaşamla bağlantınız nedir, buna nasıl bağlandınız, nasıl geliştirmek istediniz soruları sıkça soruluyor. Öte yandan hızlı gelişmeme, devrimci bir militan haline gelmeme neyi ifade eder; bunun çeşitli görüntüleri nelerdir; kişilikte neye yol açar? Bunlar sorgulanıyor ve oldukça da doğru bir yöntemle, devrimin gelişmesi bu yönüyle bir katkıya kavuşturulmak isteniyor.

Kürdistan romanı özgün olmak zorundadır

Hiç şüphesiz Kürdistan'da devrimci roman taslağını geliştirirken, başka ulusların deneyimlerinden de yararlanmak önem taşır. Özellikle temel devrimleri yapmış olan bir Fransız roman gerçeği, yine Rus roman gerçeği ve hatta İslam devriminin doğuş dönemindeki bazı özellikleri ile Victor Hugo, Balzac vb. büyük romancılar vardır. Fransız devrimiyle bunların bağlantısı kurulur. Yine Rus devriminin Tolstoy, Dostoyevski, Çernişevski, Gorki vb. ile ilişkisi nedir; bunlar devrimin hangi aşamasında ve ne tür ürünlerle devrime katkıda bulunmuşlardır? İslam devriminin bazı temel özellikleri nelerdir; özellikle daha sonra nasıl gericileşmiş, tutuculuğa dönüşmüş ve temel bazı kişilik özelliklerini nasıl ortaya çıkarmıştır? Nasıl bir aile, nasıl bir kadın-erkek tipi ortaya çıkarılmıştır?

Ortadoğu toplum gerçeğinde bunlar göz önüne getirilebilir. Tabii ki Kürdistan romanı kendi somut gerçeğinin de biraz benzersiz olduğunu göz önüne getirmek durumundadır. Kürt toplumsal özellikleri, yaşadığı tarihten ötürü diğer toplumlara çok az benzer. Dolayısıyla orijinallliğini çok iyi göz önüne getirmek gerekir. Yani Kürdistan romanı, biraz daha özgün bir roman olmak durumundadır, taklit fazla geliştiremez. Türk romancılığının da taklit edilmesi geliştirici olmaz.

Bunu devrimci mücadelemiz oldukça çarpıcı bir biçimde ortaya koymuştur. Dikkatli bir sanat faaliyeti, gelişen devrimimizin sanata da büyük soluk aldırıldığını,

sanatla da devrimin çok geliştirilebileceğini kestirir. Böyle bir çalışmayla güç yetirebilir, güçlü ürünler ortaya çıkarabilir. Mücadelemizin yoğun yaşadığı bu aşamaya, "nasıl yaşamalı" sorusuna böyle bir romanla cevap yetiştirmek de küçümsenemez bir katkıdır. İmkânlarımız el verseydi, ideolojik-siyasi-askeri görevler yanında, böylesi bir edebi göreve de katkımızı sunabilirdik. Zaten fırsat buldukça bunu yapmaya çalışıyoruz. Nitekim bu çabalar, katkıyı ifade ediyor.

Bu konuda iddialı olan militanların sanatın, özellikle edebiyatın, romanın bizde neyi karşılamakla yükümlü olduğunu göz önüne getirerek, bu arada "nasıl yaşamalı" sorusuna en doğru cevabı vererek katkı sunabileceklerini unutmamaları gerekiyor.

Yine sıkça belirttiğim gibi, birçok örnek göz önüne getirilebilir. Her halkın tarihinde buna benzer bazı atılımlar vardır. Beyliklerin şaşaalı dönemlerinde, Kürt edebiyatında bazı gelişmeler olmuştur. Kürt tarihinin, bilinen dağ kökeninin, kaynağa gelişimizin belli olmayan dönemlerinde nasıl ifade edildiğini bazı destanlarda görmek mümkündür.

Demirci Kawa gibi isyan eden tipler ve Mem Alan gibi bazı edebi anlatımlar var. Bunlar toplumsal gelişmenin önemli doruklarından güç olarak geliştirilmişlerdir. Doğu lehçesine göre bir anlatımla veya yöntemle günümüze kadar etkili olmuşlardır. Bir Ehmedê Xanê'nin Mem Zin'i bile bu anlamda, özellikle kralların otoritelerinin halklar için daha iyi bir ulusal ve toplumsal çerçeveyi çizdiği dönemdeki ihtiyacın da ifadesidir. Beylerin bölüp parçalama tarzları ve sürekli birbirleriyle çatışmalarını, ulusal birliği gerçekleştirmemelerini, feodal sülalenin içindeki görünümüne kadar anlatmaya çalışıyor. Burada anlatılan, aslında birliğe gelmeyen, halkın birliğini ulusal düzeye taşırmayan katı feodal beylik gerçekliğidir. Bol bol fitne-fesat var, uşak var; onu dile getirmeye çalışıyor. Fakat köklü bir devrimsel süreç yaşayamadığı için daha güçlü bir anlatımla tamamlayamıyor, geliştiremiyor.

Nitekim Kürdistan ciddi bir devrim yaşayamadığı için tarihte güçlü roman örneklerine rastlayamıyoruz; ne 18, ne 19, ne de 20. yüzyılda. Yazılanlar, Kemalizm'in imha temelinde ortaya çıkan Türk romanlarıdır. Bu konuda bir Yaşar Kemal bile aslında Türkleşmiş Kürt gerçeğinden esinlenerek yola çıkan ve bunu edebiyatla sürdüren gerçeğin ismidir. Böyle bir romancılığa sahiptir. Buna benzer birçok romancı vardır. Bütün cumhuriyet tarihi boyunca isyanları ezen ve daha sonra Türkiye ile birleştiren, buna ilericilik biçiminde tanım yapan romancılarıdır bunlar. Bir yerde Kemalist ahlak, tahribat ve imha edebiyatla da meşru gösterilmiştir. Bu temelde oluşan bir düzen; ilerici olan ve yaşanması gereken bir güzellik olarak dayatılmıştır. Tabii bu edebiyatla aşılan, reddedilmesi gereken şeylerdir. Bu romanların perspektifi, Kürdistan gerçekliğine acımamak, bunun ne olduğunu an-

lamamaktır. Her şeyi inkâr etmektir, hem de hızla! Tekrar o eski olumsuzlukları deşmemektir. Kürtleri gerici ve vahşi olarak yansıtmaktır.

İşte, ister Türk, isterse Kürt kökenli olsun, şimdiye kadar Kürdistan'a ilişkin iyi romancılık, sanatçılık, edebiyatçılık bu temelde bir işleve sahiptir. Tabii bu romancılık son derece tahribat yaratmıştır. Özellikle kişilik şekillenmesini çarpık geliştirmiş-tir. Özgür, gerçekçi düşünmeyi engellemiştir. Türkleşmeyi, metropole taşınmayı, kendi ülkesini ve halkını hor görmeyi, ondan kolayca vazgeçmeyi beraberinde getir-miştir. Bu, metropole, Avrupa'ya muazzam bir akış, kendinden kaçış sürecidir. Aynı zamanda ruhundan ve beyninden kaçış sürecidir de. Hatta bu süreç, lanetlemeye kadar ilerlemiştir. Çok azı gerçekliğine sahip çıkabilmiştir. Her şey çok ucuz elden çı-karılmıştır. Adını ağzına alanlar da ya ajanlaştırılmışlar, ya da işbirlikçiliğin bazı çı-karlar temelinde edindiği misyonlar temelinde ortaya çıkmışlardır. Yurtseverlik, toplumsal özgürlüğün yanından bile geçmeyen kavrama dönüştürülmüştür.

Tabii bunu devrimci hareketin çıkışına kadar daha trajedileşmiş ve derinleşmiş ola-rak görüyoruz. Özellikle her isyanın başarısızlığı, böyle bir sonuca gitmede rol oyna-mıştır. İsyan sonrası, yani beyaz terör dönemi Kürt halk gerçekliğini aslında isyan döneminden daha tehlikeli ve bitişin eşiği diyebileceğimiz bir noktaya kadar getirmiştir.

İşte mevcut tipler, bu genel anlatım çerçevesinde ortaya çıktı. Bizler biraz böyle ortaya çıktık. Sizler böylesine bir genellenmenin ifadesi olarak, ne olduğunuza, ne yapmak istediğinize tanım koyabilirsiniz. Bir anlamda bu, kişinin artık gerçekçi de-ğerlendirme sürecine kavuşması da oluyor.

Kendi gerçeğini doğru kavramayanlar, asla ciddi bir eylemin sahibi olamazlar. Aşırı duygusal yanıyla ortaya çıkarlar ve bu ortaya çıkış da her türlü etkilenmeye açıktır. Neden? Çünkü gerçeğin tanımına göre bu bir çıkış değildir. Kendisinden habersizdir. Biz bir anlamda buna “gafil” konum diyoruz. Buna cehaletin bir bi-çimi de denilebilir. Dikkat ederseniz, hepinizin yoğun bir biçimde yaşadığı ger-çekliktir bu. Aynı kökene sahipsiniz. Bu kökenin bilinci ve duygusu sizde ne kadar gelişmiş, belli değil. Kemalizm içine sızdığı kadar sızmış, ailecilik-aşiretçilik içine sızdığı kadar sızmıştır. Ülke kavramından, halk kavramından yoksunluk alabildiğine yaşanmıştır. Türk aydın özellikleri son derece demagojik bir biçimde yansımıştır. Yine feodal demagoji yansımıştır. Ana-baba-ata ideolojisi yansımıştır. Bütün bun-lar da kişiliği temel gerçeklikten, tarihi gerçeklikten, çağdaş gerçeklikten uzak tut-muş ve koparmıştır. Dolayısıyla zayıf kalıyorsunuz. İdeolojide, politikada, eylemde ve yaşamda zayıfsınız. Her sahada inleyen, sızlayan, bunalan, netleşmeyen, kes-kinleşmeyen, çözümlenmeyen, çözüme götürmeyen tipler yığını söz konusudur. Bu kişilik özellikleri devrimci öncü içine taşırılmıştır. Bunu tabii ki en keskin dev-

rim kılıcıyla aşmaya çalıştık. Çoğunuz bu temelde devrime akın da ettiniz, “bu en kestirme gelişme yoludur” dediniz. Düzene tepki duydunuz, devrime geldiniz. Tabii ki parti içinde yaşadığınız, bu eskinin bin bir biçiminin değişik tarzda sürdürülmesidir. Buna karşı tepkiler bir yerde devrimle karşı-devrimin örgüt içindeki savaşıdır. Ayrıca bu süreçte kaybedenlerin ve kazananların ortaya çıkışı şahsınızda yaşadığınız bunca gelişmelerdir.

Dikkat edilirse, biz roman taslağını bireylerin devrim sürecine, partileşme sürecine, ulusal uyanış ve toplumsal özgürleşme sürecine katılışıyla başlatmak istiyoruz. Devrimci roman, bir anlamda çıkışı böyle yaptırmakla görevli oluyor. Başlangıçtaki inanılmaz zayıflıklar, güçsüzlükler ve muğlâklıklarla işe başlamak zorunda olduğumuz gözardı edilemez. Çünkü gerçeklik, esas itibarıyla böyle olduğunu ortaya koyuyor. Bunu demagojiyle, “çok güçlüyüm, çok kararlıyım” demekle insan aşamaz. Tabii ki sahte duyguların, cesaret gösterilerinin fazla anlam ifade etmediğini şimdi çok daha iyi anlıyoruz. Girilen her türlü ilişki ve çelişki düzeylerinin ciddi olmadığını, sonuç alamayacağını görüyoruz. Çok abartmacı kişilikler kadar, çok ölü kişiliklerin de devrimin çıkış anına pek denk gelmediğini rahatlıkla belirtiyoruz. Ama bütün bu çabalara rağmen, devrimci çıkışın da PKK somutundaki yoğunluk ve tempo ile bağlantısı tam kurulamadığı gibi, gelişmelerin çarpıklığı sancılı yöntemle açıklık kazandı.

Tipimiz, böylesine bir ortamın bütün özelliklerine biraz açıktır. Bunu ne ayıplayıp altından sıyrılmak, ne de örtbas ederek içinden çıkmak doğru bir yaklaşım değildir. Yapılması gereken, gerçeğin doğru tespiti kadar, bunun bir kader olmadığını ortaya koymaktır. Dolayısıyla eskiyi yıkarken veya aşarken, yeniyi yakalamada ve inşa etmede çok şeyin de gerekli olduğunu ve bizim için de bunun yaşamsal olduğunu görmek, kararlaştırmak, bunu azim-irade gücüne dönüştürmek, her sahada onun işçiliğini, çabasını sonuç alıcı kılmaktır.

Roman taslağında bir tiptlemeyi biz koymaya çalışırken, onun bilimsel yanını ortaya koymak kadar sanatsal yanını da göz önüne getirerek konuya yaklaşım geliştirmek istedik. Şimdi bunu tartışıyoruz. Roman geliştiriliyor, bir anlamda. Daha doğrusu yaşamdaki gelişmeler artık yazıya dökülmeye doğru gidiyor. Sıkça sordüğümüz sorular, romanlık sorulardır. Nasıl yapmalı? Nasıl yaşamalı? Bunlar en çok sorulan sorulardır; tesadüf değildir. Hemen her gün davranışlara müdahale var. Bu yeniden yapılandırmayı ifade ediyor, işin inceliğini ortaya koyuyor. Bazı ilişki ve davranışlara tepki duymak, eski tarzın arzu ve istemini reddetmek, yerine yeni tarzın istem ve iradesini ortaya çıkarmak, özellikle toplumsal geleneklerle aile kurumu düzeyinde hesaplaşmak yönünde mücadele var. Aile, aşiret-kabile gerçeğinin

niteliğini bütün yönleriyle ortaya çıkarmak, onun yaşam üzerindeki etkilerini görmek ve bununla savaşmak; yeni düzenlerin, yeni ilişkilerin ifade tarzlarına, üslup-hitaplarına ulaşmak, her gün eskiyi yakıp yıkmak ve yeniden yapmaya yol almak romansı bir yaşamdır ve bu yoğundur. Roman geleneğinde en çok işlenen hususların, duygu düzeyleri olduğunu görüyoruz. Bilinç düzeyi daha çok bilimsel ifadelerle değerlendirilir. Roman şüphesiz bilinç düzeyini de içeriğine katar. Ama ağırlıklı olarak duygular düzeyini ve ruhsal ifade tarzlarını yakalamaya çalışır.

Dönem iyi işlenmeden kişilikler iyi çözümlenemez

Bu mücadele aynı zamanda duyguların savaşımıdır. Bunun içine sevgi girer, onun yoğun ifadesi olarak aşk girer; ayrıca bunun öfke belirtileri ve hatta ihanetler anlatılır. Yine çirkinlik, güzellik kavramları devreye girer. Ortayolcunun, kahramanın tiplemesi geliştirilir. Bütün bunlar, biraz da soyutlanarak yapılır. Yani tek tek kişileri gözleme temelindeki bir anlatım yerine, az çok sürece katılan herkesin ortak özellikleri, romanda işlenmeye çalışılır. Bu bir soyutlamadır. Somuttan soyutlama, soyutlama düzeyinden de sık sık bireylere indirgeme, ilerideki gelişmeyi gözleyip saptama bir roman tekniği olur. Tabii bazı öğeler, yine bazı dönemlerde çok yoğunca işlenir. Dönemler iyi işlenmeden öğeler iyi işlenemez. Hatta öğelerin bazı yönleri, bazı dönemlerde yoğunca işlenir. Bazı dönemlerde onlardan eser kalmaz. Ve bir de karmaşık işlenir. Yani tek bir işlevi, yalnız başına duygunun gelişmesi değildir. Etki-tepki iç içedir. Kin, sevgi; gafil, uyanık; devrimci, karşı-devrimci iç içedir. Yine silik tip ile ona karşı çıkan gözde tip çatışma halindedir. Bazen bu çatışma yoğunluk kazanır, bazen aşama sağlayarak çözüme gider, bazen de tikanır ve bunalıma girer. Dönüşür bir de. Dönüşümü mutlaka yaşar. Dönüşürken bazen kazanılır, bazen kaybedilir. Bazen aşılır, bazen yücelir. İlişkiler ve çelişkiler böyle bir karmaşıklıktan kurtulup daha düzenli ve daha ileri bir düzeye çıktıkları gibi, boğuntuya gelip ölürlere de. Romanı biraz bu düzlemde ifadeye kavuşturma temelinde çalışılmalıdır.

Özellikle taslakta örneklendirmeyi kendimden başlattım. Bunun yanında, başka kişileri de konuşturuyoruz. Ve öyle anlaşılıyor ki, çok sayıda kişiyi konuşturmaya devam edeceğiz. Her konuşan kişi kendi şahsında birçok gerçeği dile getiriyor; temel yanları olduğu kadar, tali yanları da ortaya koyuyor. Geneli bağlayan yanları olduğu kadar, çok ayrıksı yanları da vardır. Ama hepsinden sonra yapılacak bir sentezlemeyle romanı somutlaştırabiliriz.

Zaten romanlarda genellikle kişiler; iradeler, duygular ve tutkular konuşur. Bizim de bireyleri bu anlamda konuşturmamız (özellikle bunlar az çok bir genellemeyi dile getiriyorlarsa), doğru bir yöntemdir. Burada mühim olan temel ile tali

olanı ayırt etmek, bütün toplumsal-ulusal, hatta temel insani olanı görebilmek, ayrıntıya boğmamak, çarpıcı ve temsil düzeyi olmayana fazla sıkıştırmamaktır.

Tabii dil, üslup gücü de çok önemlidir. Zaten sanatın da rolü buradadır. Bu alan hayli yaratıcılık isteyen bir alan oluyor. Yaşamı da biraz sanatkâranedir, anlatımı da hiç şüphesiz onu tamamlayacaktır. Geliştirilen taslak da bu çerçevede oluyor. Bu çerçeveye bazı tipleri oturturken, bazen zindan çıkışlıları da dillendiriyoruz. Çünkü zindan çıkışlıların yaşadığı bazı gerçekler vardır. Çok acımasız bir zindan gerçeğini çözümlemeden, onların duygu, yaşam düzeylerini bütün yönleriyle dile getirmeden roman tamamlanamaz, eksik kalır. Dolayısıyla zindan çıkışlıları konuşturmaya devam etmek lazım. Onların birçok olumlu yönleri kadar, tehlikeli ve çürümüş yönleri de vardır. Bunlardan bazı tipler canavarca, bazı tipler kahramanca çıktı; bunları ortaya koymak, görmek gerekiyor. Duygu, tutku adına düzeni en kof yaşayanlar, düzene tapınanlar var. Hem de bunu devrimci maskeyle yapanların az olmadığını gördük. Çok sahte bir zindan edebiyatı, düzene özlem, devrimci özlem diye ortaya konulmak istendi. Hatta abartma, demagoji oldukça fazla. Çünkü pratik, somut yaşam yok. Böylece sahteliğin zemini çok daha güçlü oluyor, bunun eleştirisini yapmak lazım ve halen de bunun üzerinde durmaya devam ediyoruz.

Bundan çok daha önemli olan, dağ pratiği vardır. Bu dağ pratiğinin özellikle gereleştirici, vahşileştirici özellikleri kadar, toplumsal çözücü, özgürleştirici yanını da ortaya koymaya çalıştık. Silahlı militan değerlendirilmeye çalışılıyor. Silahlı militan kimdir, nasıldır? Halen çözümlenmesi, önemli bir görev olarak duruyor.

Parti içinde bilimsel ifade taktik ifadeye kavuşturulduğu kadar, onun edebi ifadesi de gerçekleştirilmeye çalışılıyor. Tabii bütün bunlar yapılmaya çalışılırken, eski kurumlarla bağlantıları içinde özellikle aşiret-aile kurumu sıkça ele alındı. Neden? Çünkü burası, bir yerde toplumsal gerçeğimizin genel zindanıdır; genel tutuculuk, genel zincirleme alanıdır. Bu arada her sınıf, tabaka ve bütün olarak toplumsal kitle devreye girdiği, bir yerde altüst olduğu için, şehirli aydın özellikler, köylü özellikler anlatılmaya çalışılıyor. Şehirli aydın kimdir veya şehir nedir? Bundan başlıyoruz. Bu oluşan aydın neyi, kimi temsil ediyor? Geleneklerimizle ne kadar bağlantısı var? Özgür-yurtsever gerçekliği ne kadar esas alıyor? Sömürgecilik, Kemalizm ve karşı-devrimden ne kadar etkileniyor ve onu ne kadar esas alıyor?

Şimdi şehirlerdeki oluşumda bunlar daha iyi aydınlanıyor. Köylü, daha çok ortaçağı, hatta ilkçağ kökenli birçok oluşumu temsil ediyor. Olumlu yurtseverlik yanları var. Toprağa bağlı, dayanıklı ama çok içe kapatılmış, çok geri koşullarda tutulmuştur; adeta konuşamaz, kendini dillendiremez bir duruma gelmiştir; bunu ifade ediyor. Bunun saflardaki yansımaları hep anlatılıyor. Ana tipler var. Bunların

yaratıcılıktan uzak, oldukça bastırmacı, tasarrufçu, hazıra konmacı olan özellikleri dile getiriliyor. Yine değişik küçük türevler de var. Tipik aşiret kafalısı, tutucu kafalısı, yine yaşı itibarıyla yaşlı yurtsever, genç yurtsever gibi bazı tiplerin dile getirilişi söz konusu oluyor.

Yine sosyal bir kesim olarak kadının katılımı, onun yol açtığı etkiler var. Kadın özgürlüğü biçiminde tabir ettiğimiz, Kürdistan'da genel özgürlüğün en önemli kriteri ve bir kategorisi ortaya çıkıyor; onun değerlendirilmesi yapılıyor. “Kadın özgürlüğü nedir” sorusuna karşılık verilmeye çalışılıyor. Tabii kadın söz konusu olduğunda, hele devrime katıldığında bütünüyle irade zayıflığını, ne yansıtılmışsa onun temsilini dile getiren öge olmuştur. Bir yerde en gafil, bir yerde en saf, bir yerde en izdüşüm tip olarak iradesi felç olmuştur. Bu çok bağımlı kişilik ve katılım tarzı oluyor. Mutlaka bir yerlere bağlı bir yürüyüşün sahibi oluyor. Koltuk değnekleriyle yürüyen bir tip biçiminde geliyor. Veya çok duygusal, çok desteksiz, çok hazırlıksız tip olarak katılıyor. En önemlisi de toplumsal değer yargılarının çok acımasız konuşturulduğu bir cins olarak katılması söz konusudur. Feodal yaklaşımlardan, kendisini bir meta, bir mal olmaktan öteye götüremiyor. Bırakalım özgürleşmeyi, kendini mal olmaktan çıkarmayı, daha da kötüsü, ince bir mal olmayı görev sayarak, bunu savunma çıkışlı bir katılımı oluyor.

Militan, bu konuda en kısır bir durumu yaşıyor. Kadının, kendi eski yaşamını devrim içinde çok ince bir tarzda, daha da geliştirilmiş bir mal olarak sürdürme niyeti var. Kaldı ki bir roman, ağırlıklı olarak kadın-erkek ilişkilerine de yer verir. Özellikle onların ilişki ve çelişkilerini dile getirmek ister. Daha doğrusu devrim döneminin romanında, ister aile kurumu ilişkisini, ister aileden veya geleneklerden kopan iki tip arasındaki ilişkileri ele alsın, biz buna, devrimin veya karşı-devrimin savunduğu tipler arasındaki ilişki düzlemi de diyebiliriz. Bunların karşı karşıya gelişlerini, ilişki biçimlerini ele aldığımızda, aslında düzenin daha ince tarzda sürdürülüşü kadar, yaratıcı emeğe, özgür emeğe, özgür katılıma dayanmayan tehlikeli, mülkiyetli olma ilişkilerinin üremesiyle karşı karşıya geliyoruz. Feodal ilişki tarzının değişik bir biçimde kapitalizme dayalı olmasından veya metanın devrime taşırılmasından, onun kendini çeşitli biçimlerde sürdürmek istemesinden erkek egemenlikli yaklaşım, kadının kendini ince tarzda pahalı sunma tutumu anlaşılmalıdır. Retler, tepkiler, zayıflıklarını kötü ödeme ve buna benzer şeyler... Nitekim Kürdistan somutu söz konusu olduğunda, ailenin büyük ağaları vardır. Aile sömürgeci ve işbirlikçi düzene dayanak teşkil ediyor. Bunun kadındaki veya evlilik olayındaki temsili, özellikle erkeklerin aile içindeki çok dengesiz ve sorumsuz durumu, devrime kötü etkilerle katılımı, yine kadının çok köleci ve çok bağlı tarzı, as-

linda daha iyi tahlil edilmemiş, aydınlatılmamış yaklaşım tarzı yaşamı tehdit ediyor.

Özgürlüğün çok uzağındaki yaklaşımlar, parti içinde adeta geleneklerin çok ağır etkisindeki kişilikler devrimimizi boşa çıkaracak niteliktedir. İster ret biçiminde, ister mal olma veya kabul etme biçimindeki ilişkilerin tehlikeleri çokça ortaya çıkmıştır. Hele dağa kadının da çıkması, her sahaya kadının da alınması, bu konuda etki-tepkileri daha da ileri boyutlu kılmıştır. Kadının devrimci harekete doğru kanalize edilememesi, çekilememesi ve bir noktada tutulması, durdurulması ama gelmesi halinde çok düzeysiz-seviyesiz ilişkilerle gelmesi, dolayısıyla orduyu bozması, aslında devrimci ölçülerin tam hâkim olmamasından ötürü kargaşaya yol açması ve bunun da yaşamı tehdit etmesi söz konusu oluyor.

Kısacası, yeni yaşam ve ilişki biçimlerine ulaşamamanın sıkıntıları yaşanıyor. Roman bu anlamda daha somutlaşmaya, sosyal yerde öne çıkmaya çalışıyor. Roman biraz da budur.

Evet, tiplerler çeşitli yönleriyle böyle değerlendirilirken, kadın-erkek-aile ilişkileri bağlamında da iyi bir tahlile tabi tutulur. Özetleme bir de bu yönüyle yapılır. Her militanımızın yaşadığı benzer durumlar söz konusu oluyor. Dolayısıyla roman iyi bir alanı teşkil eder. Biz bunu da biraz vermeye çalıştık. Neden kadınla işe başlamak gerektiği, sonuçlarıyla birlikte ortaya konuldu. Çok uç noktalardan bazı örnekler verilmeye çalışıldı. Seçilen veya ele alınmak istenen kadın ve ilişkilerin düzenle bağlantısı (ki bunlar bir edebi ifadeyle izah edilmeye muhtaçtır) işbirlikçi mi, ajan mı, devrimci mi; kesin tanımı yok. Yani bilimsel izahı yok, mümkün de değil. Olsa olsa biraz tahminler ve yorumlarla geliştirilebilir. Bunu en iyi edebiyat yapar ama sonuçları çok önemli. Burada çözümlenen, ilkin sömürgecilik olur, Kemalizm olur, aristokratizm olur veya seçkinlik olur. Parti söz konusu olduğunda, işbirlikçi egemenlik, PKK'ye, devrimci harekete dayatmalar, bunun çok ince entrikacı yaklaşımları ve yine devrimci militan tipin bütün özelliklerine ters yaklaşımlar...

Eski dünya kontrol altında

Devrimci tipin nasıl gelişeceği, öldürücü, boşaltıcı ve soğutucu yaklaşımların neden ortaya çıktığı anlatılmaya çalışılmıştır. Düzen bu kişiliğe oldukça yaşam veriyor. Kürdistan'dayken kapsamlı bir yaşamları var. Oldukça aristokrattır. Yine Ankara'daki yaşamları en az TC'nin resmi düzeyine uygundur. Yani arkası böyle bir güce dayalıdır. Karşı taraf, tabii tam tezat bir durumda. Yoksul köylülükten kaçıyor, sömürgecilğe büyük tepkiyle büyüyor. Aristokrat ailede yetişen kişiliği düzenden koparmayı, başkalaşıma uğratmayı esas alıyor. Bu savaş çeşitlidir; ideolojiktir, siyasidir, eylemseldir, örgütseldir, duygusaldır, tepkiseldir, sevgiseldir, yurtseverdir, tutkuludur,

öfkeli, yıkıcı, yapıcıdır. Yani kendi içinde birçok özelliği barındırıyor. Görünüşte bir sosyal ilişki, kadın-erkek ilişkisi, ama özünde muazzam düzenlerin, sömürgeci-işbirlikçi düzenin, buna karşı oluşturulmak istenen devrimsel çıkışların muazzam çatışma noktası oluyor. Aynı zamanda bir yıkılış ve yapılış anlatımı oluyor. Bir yönüyle neredeyse parti tarihi gibi bir anlama kavuşuyor. Diğer bir anlamda devrimci eylem romanlaştırılıyor veya yaşanan bir anlamda böyle bir özü ifade ediyor. Yani yaşamın kendisi roman oluyor. Ve bunun sadece tekil bir olay olmadığı, genel bir özelliği dile getirdiği anlaşıyor. Neden? Çünkü Kürdistan somutundaki ajanlık objektif bir kurum niteliğindedir. Adeta toplumun kendi kendine karşı bir ajan kurum gibi çalışması söz konusudur. Ailecilik, temelde sömürgecilik, düzene çalışıyor. İşbirlikçilerin bu konuda çok yaygın ve benzer özellikler temelinde cumhuriyet döneminde şekillendiği, onların çocuklarının da bunun temsilciliğini yaptıkları görülüyor.

Yeni oluşan devrimsel gelişmenin, buna karşıtlık içinde olduğu görülüyor. Dolayısıyla bir harekete ne kadar kişi katılırsa katılsın, benzer özelliklerle geldikleri ve çıkış yaptıkları; işbirlikçi sızmaların da benzer özellikte olduğu ve böylece bir genellemeye doğru gittiğimiz daha iyi anlaşıyor. Bazı tipler yapılırken, bu anlamda ne kadar ifade ediliyor? Örneğin roman taslağında çizilen tiplere, acaba ayrık mıdır? Bakıyoruz, fazla ayrık değil. Yaşanan birçok örnek daha sonra görüldü ki, bir nevi onun tekrarı oldu. Partiye kendini dayatan, provokeye neden olan tipler, onun benzeri oldu. Aynı çıkışları, aynı kelimeleri kullanıyorlar. Mesela militanlaşmayı engelliyor, iradeyi kırıyor; soğutucu, boğucu ve tıkacı oluyor. Bu bir yerde yeni militan özelliklere, bir duygusal öldürücü etkidir. Yani bu, eski statükonun ilgi ve yaklaşım tarzını gösterir. Yoksa kendiliğinden bu tür duygularla militanın çıkışına cevap verilmiyor. Nedenleri var.

Diğer yandan militan tip, gerçekten özlü çaba sahibi oluyor, yeniyi yaratmak istiyor. Bunun da nedenleri var. Yenidünya olmazsa, onun hiçbir şansı yok. Eski dünya kontrol altındadır; sömürgecilik ve işbirlikçilik onun mutlak hâkimidir. Militan bu eski dünyayı yıktığı oranda yaşayacak. Onun için de yıkımda güçlüdür, çaba sahibidir, tutkuludur, her türlü gelişmeye açıktır. Onun dünyası, gelecekte kazanılacak bir dünyadır. Tabii buna karşı olan tip, kendi eski hareket tarzıyla, tembelliğiyle, üslupsuzluğuyla, tepkiciliğiyle, ertelemeciliğiyle, bozgunculuğuyla, çürütücülüğüyle şunu dile getirmeye çalışıyor: “Ben eski konumumdan razıyım.” Aslında bir yerde onu savunuyor veya onu korumaya çalışıyor. Bunun felsefi, ahlaki anlamı budur. Her ne kadar, “ideolojiyi, parti ve devrim çizgisini savunuyorum” diyorsa da, bunun somut varlığı ifadesini böyle buluyor.

Neden böyle oldu? Çünkü böyle olmak zorundaydı. Acaba bizim militan veya

öncü tipimiz böyle yapmasaydı daha mı iyi olurdu? Çelişkisiz bir biçimde başlasaydı, bu süreçte, büyük oranda düzenin denetimi altında boğulabilirdi. Çok erkenden düzen özelliğiyle karşılaşma, düzen özellikleriyle çelişkili gelişme, düşman karşısında, feodal-aşiretçi ve aileci özellikler karşısında uyanık hale getirir.

PKK'deki tarzı biz böyle başlatmış oluyoruz. Sadece bu işe yoksul köylülerle başlansa, çoğu zavallı, saftır. Ötesini hiç göremezler, kolay kolay kontrol altına nabilirlerdi; nitekim öyle oluyor. Ama başlangıçtan itibaren böyle karşı-devrimin bir tarzını, temsilini etkisizleştirmek, TC'yi etkisizleştirmek, işbirlikçileri etkisizleştirmek, yine onların görünmeyen-görünen yönlerini, örtbas edilen, maskeli veya açık yönlerini görmek demektir. Gerileri bunlarla karıştırmak, çatıştırmak, çelişkiyi işlerliğe sevk etmek demektir.

Bunun daha birçok yönü izah edilebilir. Mühim olan yine sonuçtur, devrimsel dönemin başlangıç sürecidir. Ama burada inatçı tipler ortaya çıktı. Romanı ilgilendiren konu burası, bu tiplerin böyle gelişimi. Karşı taraf öyle bir tutumun içine girdi ki, bunun içinde akla-hayale gelmeyen her şey var. Bir işbirlikçi olarak var, bir entrikacı olarak var, bir Kemalist olarak var, bir kadın olarak var, bir köylü düşmanı olarak var, bir cinsel yaratık olarak var, bir hâkim veya egemen olarak var, bir tahrikçi ve bir provokatör olarak var, bir taktik ustası olarak var. Yine kendi çıkarları açısından bir yaklaşımı, bir yaşam tarzı var. Yine yüzyıllardan beri denenen bu yöntemlerden güç alan bir kişiliği var. Bu, resmi düzenin ifade edilmiş, örgütlenmiş, önder olmuş tarzıdır.

Karşı tarafta ise kendine göre iddialı bir Önderlik çıkışı var. O da kendisini eskisi kadar kolay teslim etmiyor. Eski düzende, aile içinde kendisini teslim ettiği gibi etmiyor. Kemalizm'e, Türkiye'ye, işbirlikçiliğe, ağalığa, yine aileye kendini teslim etmiyor. Kadına eski tarzla yaklaşmıyor. Ne yaklaşıyor, ne de yaklaştırmıyor. Belli ölçülerde özgür olmayı esas alıyor. Eskiyle retle birlikte, yeni arayışları son derece güçlü oluyor ve bundan taviz vermiyor. Bu konuda kendini özgür tutuyor. Özgür tutumun bilinçle, iradeyle, azimle ifadesi oluyor. İşte bütün bunların giderek yoğunca yaşanması, tempoyu hızlandırarak yürütmesi var. Ve bu partileşme denilen hikâye üzerinde, savaş çizgisinin geliştirilmesi konusunda etkide bulunuyor. Bunu dalga dalga topluma yayıyor.

Kısaca aileyi, köle kadını parçalıyor; yine işbirlikçiliği dağıtıyor. Aile içerisindeki kadın-erkek ilişkilerini dağıtıyor ve maskelerini düşürüyor. Kim nedir, nasıldır; onu açığa çıkarıyor. "Nasıl olmalı" veya "nasıl yaşamalı" sorusuna cevaplar yetiştiriyor. Böylece bu yaşam gerçekten tam bir roman malzemesi oluyor.

Yaşam az çok bunu dile getirdi ve roman taslağına yansıdı. Tabii daha da geliştirilmesi gereken hususlar var. Sadece yaşanmışı dile getirmek ancak anı olabilir, çünkü roman bunları aşan bir kategoridedir. Roman, kısmen filizlenmeye

başlamış olanı biraz hayal ve biraz da tasarım gücünü oluşturarak açmaya, nasıl olması gerektiğine götüren filizdir. Çok gür gelişebilir, çok iyi bir özgürlük ağacı olabilir. Ama çok çarpık yana da vurabilir. Romanın burada işlevi vardır; tam özgür gelişen bir düzeyi yakalayabilir; özgürlük ağacı, özgür yaşam tarzı şeklinde etkili olabilir. Ağaç başka türlü de çıkar, boy-uç verir ama beslenmezse roman çarpık gelişir, fazla yükselmez. Yine her türlü tehlikeye açık olur; ete-kemiğe kavuşmamış omurgasız bir gelişme olur. Fazla bir estetiği yok bu oluşumun, dolayısıyla yıkılabilir. Roman, bunu biraz önlemeye çalışabilir.

Roman, nasıl olması gerektiğine dair kendi hayallerini, taslağını devreye sokar. İdealizmi, azmi, tutkuları dile getirir. Peki, bütünüyle bu mudur? Hayır! Bir gerçeğin uç vermesi vardır; bu uç vermeyi görmedikçe gerçekçi bir romanın yazılması mümkün değildir. Fazla toplumda yenilik şansı olamaz, tükenmiş olanı ifade edemez. Roman tam bir kurgu, tam bir tasarı değildir. Gerçeğin uç verme halinin büyük bir çabayla, tasarım gücüyle, hayal gücüyle dile getirilmesi oluyor. Aslında değişik bir eylem türüyle, bir yerde yaşananın tamamlanması anlamına geliyor. Çünkü fiilen yaşanan bile biraz budur. Yani bilime göre, hikâyeye göre bir şeyler yaşanmış ama tasarılar ve hayaller var. Onların başarılmamış ve çarpıtılmış olanı, yine oldukça sağlam gelişmiş olanı var. İşte bunları roman dile getirecek.

Tabii buna, bir estetik sanattır, diyoruz. Sanatın bütünüyle işlevi budur. Yaşamı estetize etmek, daha da güzelleştirmek sanatın görevidir. Roman da demek ki böyle bir işleve sahip olacaktır. Tabii burada kabul edilenle-edilmeyen, reddedilenle-red-dedilmeyen var. Yani kapsamı oldukça geniştir. Yurtseverlikle bağlantısını kur-maktan tutalım iyi bir örgüt savaşçısının özelliklerini yakalamaya kadar.

Evet, tekrar belirtiyorum: Bunun bilimsel izahı mümkün ve yapılıyor da. Hikâyeleri, anıları bolca yazılıyor, fotoğrafları çekiliyor, yayınlanıyor. Ama daha büyük ilişki düzenleri, ilişki özelemleri, tasarımlar, hayaller nerede kaldı? Devrim aynı zamanda büyük bir hayali de ifade eder. Devrim, hayali ve ufku ne kadar genişse, o kadar gelişir. Ama bu tam bir hayal midir? Değil; onun bir toplumsal gerçekliği var. Kaldı ki bizim hazırladığımız taslakta da hem hayal, hem uç verme noktaları oluşmuştur. Dolayısıyla biraz gerçekçi bir değerlendirme olur. Belirttiğim gibi, çeşitli alanlardan statükocuyu, militanı, kahramanı konuşturmak önemlidir. Kadın-erkek ilişkileri bağlamında tarafları konuşturmak, kesim olarak kadınları konuşturmak, yine sosyal sınıfları konuşturmak önemlidir. Nasıl konuştuklarından da öteye, nasıl konuşmaları gerektiğine ağırlık vermek gereklidir ve bu, roman için anlamlıdır. Birçok dillendirmeler, yaşamlar var. Bunun nasıl oluşunu, nasıl olması gerekeni var.

Bu konuda bol malzeme söz konusu. Şimdi bu malzemeleri topluyoruz. Ayıkla-

yacağız, daha sonra iyi bir anlatım tekniğıyle romana dönüştüreceğiz. Yapmak istediğimiz bir çalışmanın, bu genellemeler doğrultusunda olduğunu söyledik. Tartışıyoruz birçok çerçevede. Sadece tartışma da değil, hatta yaşıyoruz. Aynı zamanda ortak yaşamlar da var. Etkilemeleri ortaya çıktı. Devrimci görevlere bağlılık yanında, örgütsel görevler, hatta eylemsel militan görevler gözardı edilemez. Bunlar iç içedir. Bunlar bağlantılı olmadan, devrimci bir romana ulaşılamaz. Bunların hepsi iç içedir.

Devrimci bir romanı, bir statükocu asla yazamaz, hafızasına sığdıramaz. Yine bütün parti düzeyini göremeyen, yaşayamayan birisi de fazla iddialı olamaz. Dıştan bir gözlemci, şüphesiz romanı yazabilir, ama en iyi romanın, gerçeğı biraz sıcağı sıcağına yaşayan militanlardan gelebileceğini de söyleyebiliriz. Devrimci edebiyatçıyı, devrimci militanın çabaları içinden çıkarmak mümkündür. Gerçekçi romanı, bazıları daha çok bu kategoride yazabilir. Bu konuda sanatkar dediğimiz bazı tipler, şüphesiz dıştan da gözlemleyerek yazabilir.

Bizde kadın-erkek ilişkisi savaş ilişkisidir

Bu anlatımı bir romana malzeme olacak biçimde vermeye çalıştım. Sizin de bu grup olarak geliştirmek istediğiniz hususlar var mı? Tartışmaya katkı bakımından bazı sorularınız var mı?

D: Başkanım, bu konuşmanızda, aralarında bu kadar çelişki olan iki birey yan yana gelebiliyor veya yaşayabiliyor. Bu bayanla olan ilişkide, ilk etapta bir araya getiren özellikler nelerdir?

P.Ö: Görünüşte devrime ilgi duyuyor. Kemalizm'in işbirlikçisi bir aileden geldiğı halde, Kürtlüğe ilgi duyuyor ve gruba katılmaya karar veriyor. Kadın olarak özgür olduğunu (görünüşte tabii) hissettirebiliyor. Her erkekle son derece özgürce tartışabiliyor. Bu özellikleriyle göz önüne getirildiğinde, grup için ideal bir eleman olabileceğı tasarlanabiliyor, düşünülebilir. Tabii ki soru işaretleri de az değil. Özgür hareket tarzının tamamen görünüşte olduğu, daha sonra anlaşıldı. En katı bağnaz bir aileci olduğu, Kemalizm'e sözüm ona eleştirisi olmasına rağmen en bağnaz Kemalist bir zihniyet taşıdığı, solcu geçiniyor ama pek solculukla alakasının bulunmadığı, çok ki-reçlenmiş bir aristokrat tip olduğu ortaya çıktı. Bu konu da o zaman net olmadığı için bazıları "kuşkulu tiptir", bazıları "iyi tiptir" diyebiliyordu.

O dönemin yüzyselliğı anlatılmıştır. Sadece yüzyselliğı değil, her türlü ihtimali de göz önüne getirerek, bir ilişki denemesinin hem özel anlamda, hem genel anlamda sakıncalı olmayacağına hükmedebiliyordum. Aileyle ilişkiler, partiyle ilişkiler Kemalist anlayış temelinde gelişiyor. Kendini ilerici, modern sayıyor. Diğer taraftan biz de modern bir Kürdistan yaratmak istiyoruz. "Bakalım buna ne diye-

cek” diye düşünüyörüz. Acaba ne kadar böyle bir Kürdistan’a açıktır? Kendisi, “açığım” diyor. Denemek için çok bire bir ilişki. Sosyalist olduğunu iddia ediyor, hem de militan sosyalizmi kabul edeceğini gösteriyor; onu da deniyoruz. Özgür kadını temsil ettiğinin iddiasında. Özgür kadınla ilişki deneyimi bakımından bakalım ne kadar özgür yaklaşıma sahiptir? Böyle yaklaştık.

Aslında bir kuşku denemedir. Niyet ihtiyatlı olmayı gerektirir. Çok uyanık olunmazsa birçok şeyi götürebilir ve birçok güzelliği de boğdurucudur aslında. Kadın olarak görünüşte güçlüdür. Kadınlığını kullanarak boğdurabilir. İşbirlikçi Önderlikten gelmedir. Çok entrikacı, çok komplocu özellikleri var. Solculuğu kullanıyor. İyi bir sol demagojiyle sosyalizm niyetlerini kullanabilir. Kürtçülük yapıyor. Kürtçülükle çok iyi savaştığı için, Kürt yurtseverliğini boğdurabilir.

Bu tehlikeler var ama karşı tarafın da eğer derli-toplu, planlı hareketi varsa kurduğu ilişkiler, bir yerde önemli ittifak ilişkileri de oluyor. Çok zayıf bir konumdan çıkış için, bu ittifakı kullanabilir. En azından MİT’in yanıtılması bu temelde olmuştur. Yine kadın için özgürlük yaklaşımı nasıl olabilir, sorusuna bir cevap için bu tip denemeye tabi tutulabilir. Yani kadın özgürlüğü için bir çıkış noktası tersinden de olsa yaptırılabilir. Başarılsa, kendisi özgür bir kadın olsa iyi. Olmazsa, tuzaklara düşürmezse daha ileri bir çıkışın zemini haline getirilebilir. Aynı şey sosyalizm ve yurtseverlik için de geçerlidir. Çok cüret de istese, temkinlilik de istese, bu ilişki böyle ele alınıp, başlangıç böyle yaptırıldı.

Tabii o zamanın duygu yanları da var. Bir yanıyla oldukça güvenme, değerli bir militan ve bir kadın olabilir inancı var. Ama kuşkular da yok değil. Hangisi baskın çıkar, süreç belirler. Biz devrimci eylemi sürdürürüz, doğruları koyarız, oldu oldu olmazsa da tedbirimizi elden bırakmayız.

Tabii karşı tarafın da sabit olmadığı sonradan ortaya çıktı. Görüldüğü biçimiyle değildir. Halen netliğe kavuşmamıştır. Dolayısıyla davranış tarzlarıyla kendini gizleyen bir ajan mı, söylendiği gibi 8 yaşından beri özel yetiştirilen önder bir kişilik midir? Feodal-işbirlikçi önderliğin iddiası ve yaklaşımları budur. Daha iyi açığa çıkmamış bir ajan da olabilir. Bütün bunları ancak pratik kanıtlar. Devrimci bir militan değil, tam tersine öldürücü bir militan. Özgür bir kadın değil, tam tersine feodal tarzda kullandığı kadınlık, ancak saray entrikalarında görülebilir. Durumu çok ustaca gören ama aynı zamanda bağımlı, köleleştirici bir tip olduğu ortaya çıktı. Mimik hareketlerinden tutalım cinselliğe kadar her şeyi bir mal, mülkiyet biçiminde emekçilere karşı koz olarak kullanıyor. Düşürmek istediği, çok bağımlı, mülkiyetli kadın temsilcisi olduğu ortaya çıktı.

Bunların bir kısmı roman taslağında anlatılmaya çalışılmıştır. Bu tipin her gününü bir saldırı aracı olarak kullanması söz konusu. Kadın kişiliğini, düzen kişili-

ğini, aristokrat kişiliğini her saat, her saniye saldırı gücü olarak kullanıyor. Her geçen gün bu yaklaşımı daha da yoğunlaşıyor. Bazı militanlarımız onu bir gün bile gözlemlediklerinde, büyük tepki duyuyorlar, hatta hemen imha edilmesi gereken biri olarak değerlendiriyorlar.

Dönemler anlatılmıştır, tekrarlamak istemiyorum. Mühim olan bu süreçlerin tasarısı, hayal, olgu düzeylerini bireyler açısından değil, dönemler açısından yakalamaktır. Çünkü orada bireylerin şahsında yaşanan, bir ulusal uyanıştır, emek sahiplerinin bilinçlenmesidir. Yaşama doğru göz açıldığında ve yaşama cesaret edildiğinde karşı taraf tam tersine bu Kürt direnişini boğmak ve mutlaka denetiminde tutmak istiyor. Nereye götüreceği belli değil ve kadınlığını çok tehlikeli kullanıyor. Özgürleşmek isteyen kadına özellikle büyük bir tepkisi var ve imhaya kadar götürüyor. Tek bir özgür kadının çıkmaması için çeşitli tedbirler alıyor. Aslında onun bu tedbiriyle başarıya ulaşan tek bir özgür kadın ortaya çıkmayacak. Mutlak köle kadın tipinin saflarda egemen olması yönündeki istemi kesindir. Çok çarpık olarak kadın cinselliğini oldukça kötü tarzda kullanıyor. Yalnız kendisini değil, bütün örgütsel kadın tipleri çok çarpık bir cinsel anlayışla eski toplum yapısını sürdürmeye çalışıyor. Çünkü o Kemalizm düzenini Kürdistan'da daha da yaygınlaştırma çabasının çok güçlü bir temsilcisidir. Hiç çalışmadan, çaba harcamadan, işbirlikçi özellikleri kullanıyor, Kürt erkeklerini kontrol altına almaya çalışıyor. Mesela ben bir tip olarak geliştikçe üzerimde gözlemler yapıyor. Saflarımızdaki bazı arkadaşlarımız için söyledikleri vardır. Ben o arkadaşlarımızın isimlerini fazla kullanmak istemiyorum; “falan kişi köylüdür, çok rahatlıkla avucuma alabilirim” diyor. Önderlik özellikleri var, onu kullanarak; kadınsı özellikleri var, onu kullanarak, “rahatlıkla kontrol ederim” diyor. Zaten özgürlüğü de böyle anlıyor. Bir özgür kadın olarak, herhangi bir erkeği etkilemek istediğinde, basit kadın ilişkileriyle dize getirecek davranışlarla onu boğuyor, bağlıyor, tutuyor, imha ediyor.

Feodal-işbirlikçi Önderlik özellikleri söz konusuysa en değme ağadır, en değme aşiret önderidir. Sol özellikleriyle bazılarını kontrol etmek isterse, en popüler bir ağza sahip olduğundan mükemmel sosyalizm aksanını kullanır. En değme solcudan daha iyi bir hatiptir, daha iyi bir konuşmacıdır, etkileyicidir. Bu etkilerin altından hangi erkek kurtulabilir? Özellikle Kürdistan'ın o çok geri bırakılmış yapısından, yoksul kesimlerinden hangisi bu yaklaşıma dayanıklıdır? Hele Kürt erkeği duygu yönünde karşılaşırsa, çokça bağlanır. Eğer çok güzelse, kuklası olur. Zaten tamamen böyle birisinin etkisi altına girdi mi, nefes alması mümkün değildir. Etki altına girmedi mi tepki gerekir; tepki de bir günde kavgaya dönüşür; o kavga da çok direngen olduğu için ölümler sonuçlanabilir. Ölüm, acaba bu ilişki söz konusu olduğunda ne anlama gelir? Farklı dağılır, büyük darbe alır, özel ilişkinin bir anlamı kalmaz. Bu da hedef-

lere ters bir yaklaşımdır. Bu anlamda vurmak, boyun eğmekten daha kötü. Onun istemediği bir ilişki tarzını benimsedin mi, ölümden daha beter çıktın mı, tasarıların suya düşer. Ne yapacaksın o zaman? Ortada değişik bir yol tutturacaksın. Ama o da değişik bir yola fırsat vermiyor. Zaten bu konuda karşı tarafı çok iyi anlıyor. Şu sözleri söyleyebiliyor: “Sosyalizm için, parti için katlanamayacağın hiçbir şey yok. Parti çıkarı söz konusu olduğunda, her şeye katlanırsın. Ben sana ne kadar hakaret etsem, hiçbir erkeğin asla kabul etmeyeceği bir davranışı günde kırk defa da sana dayatsam, sen kabul edersin.” Evet, bu sözleri söylemiştir. Sıradan bir köylü erkeği olsa, bir tek davranışa bile rahatlıkla bilinen tabiriyle karşılık verir. Ama ben vermedim. Tabii bunun büyük sonuçları ortaya çıkmıştır.

Bu saydığım temel özellikler derinleştirilip daha da açılabilir. Ama biraz da şu önemli oluyor burada: Duygu adına tahammül, siyasal-örgütsel gelişme adına tahammül var. Dönemler dikkate alınmıştır. Mesela yurt dışına çıkarken ona verilen izlenim, ben ülke içindeyim. Eğer kuşku duymasa, büyük ihtimalle üste vereceği bir rapor söz konusuysa, “kontrolüm altındadır” diyecek. Yani bu bağlar bir yerde düşmanı yanıltmada kullanım değerine sahiptir. Belki bunun için sabredilebilmiştir. Ama “devrimci olabilir” umudu da var. Bunun için sabredilmiş olabilir. Bir de ilkel ve insanı değiştirme konusunda çok büyük bir azmimiz var. Bunu mutlaka değiştireceğiz diye sabrediyoruz. Tahammül edilemez sınırlara geldiği halde bu süreç uzatılıyor. Ama öyle bir döneme geliyor ki, artık iş komploya vardırılıyor. Ya o seni, ya da sen onu götüreceksin. Artık kontrole alacaksın. Öyle bir çabayla yükleniyor ki, 3. Kongre’de “bombamı patlatacağım” diyor. Patlatmaktan kastettiği, birkaç bayanla veya birkaç erkekle kurduğu ilişkileri karşı tarafın başında patlatmaktır. Yani kendisine göre bir erkeğin böyle olmaması gerekir; böyle bir erkek veya karşı taraf, reddedilmesi gereken bir taraftır; reddetmeyi ya komployla, ya da kongrede şantaj, skandallar yaratarak sağlanacak. 3. Kongre’yi boşa çıkarmak demek, 15 Ağustos Atılımı’nı boşa çıkarmak demektir.

Bütün bunlar sadece ikili ilişkiler düzeyindeki bir etki-tepkiden ibaret değil, kocaman bir ulusal hareketin boşa çıkarılmasını da amaçlayabilir. Tabii buna karşı tedbirler alınıyor. Yani biz bütün içtenliğimizle onu doğruya çekmek istediğimiz halde, kendisi de bunun başarılmaması için tedbir alıyor. Zaten karşı taraf buz gibi, yılan soğukluğunda bir tip. Bazen şu sözler şakadan da olsa söyleniyor: “Şu yemeğe veya şu şeye zehir konulduğunu mu sanıyorsun? Korkmanıza gerek yok” veya “Beni ajan mı sanıyorsun?” Yani bu tip sözleri bile söyleyebiliyor. Gerçi vaziyetin kendisi de zaten budur. Çok yoğun sorularla tahrik ediyor. Bu bir taktiktir. İşte bir sabır, bir tarz var burada. Doğru, belki bir dakikada açığa çıkarır ve tepki-

nizi dile getirirsiniz. Ama bu en son gelinen nokta oluyor.

Biz, bu kişiliği çözmekle, Kemalizm'i, TC'yi ve biraz da MİT'i çözümledik. Yine karşı tarafın ailesi, bizim için "biz bu kişiyi, bu ilişkiyle devlete bağlamak istedik" diyor. Bu tip de aileye çok bağlı o zaman. Bizim de bu aileyi Kürdistan hizmetinde kullanma isteğimiz çok önemlidir. Biraz da kullandık. Ama çok dürüstçe, Kürdistan yurtseverliğine ve devrime hizmet temelinde yaptık bunu.

Eğer dikkat edilirse, çoğunuzun yaşadığına benzer bir ilişkinin olmadığı görülür. Bizde ilişkilere sonuna kadar anlam verme, yüklenme, sürdürme ve geliştirme özelliği var. Aslında ortada bir özel ilişki falan yok, evlilik ilişkisi de lafta kalıyor. Burada bir savaş ilişkisi var. Fakat görünüşü başka türdür. Şimdi burada sıradan bir köylü yaklaşımım olsa, ya derhal boyun eğdim, ya da çatıştım. Yani bu belli bir ilişkiye dönüşüp giderdi. Olmayan bir ilişkiye, kendimi inandırabilirdim; siyasi yönünü düşünmeyebilirdim. Çünkü çoğunuzun girdiği ilişkilerde siyasi düzey yoktur. Ne getirir, ne götürür biçimindeki yaklaşımlar yoktur. Daha çok abartılmış, gerçeklerden kopmuş yan ağır basar. Tabii bu, sizi fazla geliştirmez. Kolay kurulu, kolay bozulur; çünkü içeriksiz ve amaçsızdır ilişkileriniz. En önemlisi de, ilişki sanatında güçlü değilsiniz; aslında ilişki kurma gücünüz yok. Halen de çoğu arkadaşımızın ilişki kurma gücü zayıftır.

Benim en büyük gücüm nedir? İlişki üzerinde çok ısrarlı duruyor, çok kapsamlı ele alıyor, çok tahlil ediyorum. Çok özel ilişki biçiminden kadının kendini erkek yerine koyup karşı tarafı da boyun eğdirmeye kadar götürecek yaklaşımları gözden kaçırmıyorum.

Aslında bu tipin çok tehlikeli yönleri görülebiliyor ama hemen klasik yaklaşımlara başvurulmuyor. "Sen misin bu kadar konuları altüst eden" deyip tasfiye edilmesi satıktır. Özel ilişkiye cevap vermediği için, yargılamak basittir. Bütün bunlar yapılmıyor. Bunun yerine bu sorun sürece yadrlıyor, derinliğine ele alınıyor. Burada kadın kimdir, işbirlikçi kimdir; Kemalizm nedir, TC nedir sorularına daha kapsamlı, derin cevaplar bulmaya çalışıyorum. Bu arada özgür kadının yaratılması gerektiğine inanıyorum. Çünkü bu tip, köleleştirici bir kadını temsil ediyor, hem de en tehlikeli kadını. O zaman özlü kadın nasıl olabilir? Zaten bu yönde de savaş var.

Özgür kadını ele alma konusunda bazı tiplerle ilişkilerin geliştirilmesine muazzam tepki duyuyor ve imhacı tarzda yaklaşıyor. Bu amaçlı ilişkinin geliştirilmesini istemiyor. Tabii bunda da bilinen klasik silahlar var; özel ilişki yaftasını kullanmak istiyor. Ben burada özel ilişki yaftasını esas alsam, bu konuda özgür kadın alanına doğru yol almazsam, bir Kürt erkeği gibi davransam aslında kadın özgürlüğü konusunda fazla başarılı olamayacağım gibi birçok olumsuzluğa yol açmam da işten bile değil. Bu açıdan yaratıcı bir faaliyet alanım olarak köleleştirici

kadın sorununa hem teorik, hem pratik düzeyde yükleniyorum. İşte bunu roman taslağında görmek zor değil.

Özellikle 1980'lerin ortalarına doğru bunun bütün tehlikeli yönleri ortaya çıktı, özgürlüğü boğan bir tip olma ihtimali yükseldikçe bu faaliyetler derinleşiyor. Çok sayıda kadının özgürlük faaliyetine katılması gereği ortaya çıkıyor. Özgür ilişkilerin ancak devrimin geliştirilmesiyle imkân bulacağı, özgür kadının ortaya çıkmasıyla biraz gelişim sağlayabileceği anlaşıyor. Başlangıçta kurulacak ilişkilerin fazla değerli olmayacağı, sıradan tutkularla, işte “sokakta rastlaştık, bilmem mahallede rastlaştık, okulda rastlaştık” yaklaşımlarıyla ciddi bir ilişki temelini kurulamayacağı görülüyor.

Aslında ciddi denilen ilişkilerin bir yerde devrimin kendisi olduğu, bu konuda öncü örgüt rolünün, gelişen-başarılan çalışmaların kadının özgürlüğü için büyük bir temel olduğu, öncelikle bu temelde bağlılıkların gelişmesi gerektiği, bunlar sağlanmadıkça girilecek şahsi bağlılık ilişkilerinin kesinlikle tehlikeli olabileceği açıktır. Ciddi bir yurtseverlik temeli olmayan, özgürleştirilmek istenen bir halka, örgüte bağlanmayan bir bireysel ilişki tarzı, ne kadar safça da olsa aslında kişiyi çarpıtabilir. Çünkü içinden geldiği ortam klasik aile koşullarıdır, düzenden etkilenmedir. Sonuç ise; söz konusu kişinin bu kurumların ilişkileri gereği olarak kesin kaybetmesidir.

Bu yüzden kadınlara, erkeklere yönelik geliştirilen bazı yaklaşımlar vardır. Önce onları temel değerlere bağlama çabası bu süreçte derinliğine ele alınıyor. Zaten yüzeysel, basit, günlük duygu ilişkilerinin fazla anlam ifade etmeyeceği, özellikle köleleştirici olduğu ortaya konuluyor. Klasik aile ilişkilerinden, eş-dost ilişkilerinden uzak durun, deniliyor. Mevcut evliliklerinizin ve duygularınızın fazla değeri olmadığı gibi, bunlar tehlikelidir de. Öyleyse büyük bağlılıkların nasıl gelişmesi gerektiği o çeşitli konuşmalarda, örneğin 1992 Temmuz konuşmalarında iyi dile getirildi. Buna benzer bir sürü değerlendirme yapıldı. Ve bir baktık, bu çabalar biraz daha özgürleştiriyor. Bu, işi biraz daha bilimsel ele almak kadar, daha köklü, radikal ve derinliği olan ilişki tarzına yol açıyor. Biraz daha kadın saygı ve güç kazanıyor. Erkek biraz daha gerçekçi oluyor, feodal aile geleneklerinden kurtuluyor. Kadın biraz daha gözünü bilimsel gerçeklere açıyor, temel değerlere bağlanıyor; hemen bir erkeğe değil. Şimdi erkeğin kadını hemen bir mal gibi görme durumu da ortadan kalkıyor ve bunlar özgürlüksel gelişmeler niteliğinde oluyor.

Kürdistan'da sevgi katledilmiştir

Bu hususlar roman taslağında, çözümlemelerde de belirtildi, ele alınmaya çalışıldı. Şu ortaya çıktı: Kürdistan'da sevgi de katledilmiştir. Nitekim birçok sömürgeci

ağız da, “vahşidir Kürt, sevgi ortamı, sevilme-sevme diye bir şey yoktur, bilmezler” diyor. Bu gerçekten de biraz böyledir. Sömürgecilik bu konuda da katliam rolünü oynamıştır. Dolayısıyla devrimci eylemimizin bir sevgi eylemi olduğu anlatılmaya çalışılmıştır. Sevgi yolu, sevgi tarzı devrimle birlikte ele alınıyor, objektif temel konuluyor. Sevgi ve saygının nasıl gelişebileceği, nelere bağlı olarak ilerleyebileceği ortaya konuluyor. Özgür temeller burada büyük anlam ifade ediyor. Bu konuda yine estetik devreye giriyor. Fiziki, ruhi ve bilinçli olmanın estetikle bağlantısı kuruluyor. Bunların insanı güzelleştirebileceği ortaya çıkıyor. Bir anlamda bizim savaş gerçeğimizin, yeniden yapılandırırken, güçlü savaştırmanın-savaşmanın güçlü bir sevgi ilişkisine yol açabileceği vurgulanmıştır. Başlangıçtaki ucuz duyguların, sevgilerin savaşa güç vermediği veya bundan alıkoyduğu, gericileştirceği, hatta her türlü tasfiyeciliğe kadar götürebileceği ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu konudaki doğru yaklaşımın oldukça büyük değeri olduğu, Kürdistan’da da çok önemli sonuçlara yol açtığı, kadının kölelik yaklaşımını yıkarak büyük çıkışına, ailenin eski tarzdaki yapısının çözülüşüne, erkeğin eski zihniyetinin yıkılışına yol açmıştır. Bu aynı zamanda önemli bir devrimsel gelişme oluyor. Bu da tam bir sanat yönüdür aslında. Romanın en çok işlenecek yönü budur. Roman aslında fiilen, önemli oranda ipuçlarıyla yaşanmıştır. Onun tamamlanması, tasarım gücüyle, hayallerle, tutkularla, iradeyle, azimle, estetikle beslenecek yönü de diyoruz ki, geliştirilmeye değerdir.

D: Bizim saflara katılmadan önce başlattığımız ilişki, o kölelik tarzıdır. Daha sonra bizi saflara getiren süreçle birlikte saflarda yavaş yavaş kölelikten kopuşu yaşıyoruz. Yani özgürlüğün gerekli olduğunu, eski yaşamın köle bir ilişki tarzı olduğunu anladıktan sonra artık özgürlük arayışına giriyoruz. Gerçekten özgürlük nedir? Kafada nasıl somutlaştırılmalıdır? Özgürlüğe nasıl ulaşılır, yöntemi nedir? Çabası nasıl geliştirilir? Bu tartışılarak konulabilir. Çünkü saflarda bu tür ilişkiler ya da kopuşlar çok yoğun olarak yaşanıyor.

P.Ö: Evet, özellikle geldiğiniz alanlarda bu az tartışılmıştır, biraz kapalı kalmıştır. Dağdaki faaliyetler de biraz böyle. Biz tartışmayı erken başlattık. Ortadoğu sahasında biraz da geliştirdik. Dedğim gibi dağdakiler hiç tartışmadı. Askeri yaşamın da ağırlığından ötürü ne fırsat buldular, ne de fırsat tanıyabildiler. Zindandakiler bunu düzenin mantığıyla ele aldılar. Yani tam öyle düzenin ilişki tarzını devrimcilikle maskeleyerek veya cilalayarak devrimci ilişki edebiyatını geliştirmek istediler. Dışarıdan birçok kızın bilinen muazzam sevgi laflarına, kucaklama yaklaşımlarına ve benzeri tutumlara, içeridekilerin de aynı yanıtları, daha çok PKK’nin tasfiyeye uğratılmak istendiği süreçle birlikte oldu. Tasfiyecilik üslubunun derinleştirildiği Şener provokasyonu somutunda bu ortaya konuldu. Örneğin devrimci

özüne veya dürüstlüğüne inandığımız bir arkadaşın kendini nasıl duygu çarpıtmasına uğrattığını, onu korkunç boyutlara tırmandırıldığını değerlendirdik. Bunun gibi birçok ilişkinin içeride yaşandığı, erkek-kadın ilişkilerinin neredeyse devrim, parti ilişkisinin yerini tuttuğu biliniyor.

Yine düzenden gelen gençlerin, öğrencilerin 12 Eylül ortamında çok şekilsiz, amaçsız yaşadıkları ilişkiler var. Biraz da TV kültürüyle, düzenin, o 12 Eylül’ün “Amerikalılaştırma, Hollywood’laştırma” (ki emperyalist yaşam tarzı oluyor) yolunda gençliğe empoze ettiği sahte ilişkiler ortada. Tabii klasik köylü kökenli öğelerimizde de kadına ancak cinsel temelde yaklaşım olduğu için, düzenin bu sahte sevgi ilişkilerinin hepsi yaygınca dayatıldı. Halen de yoğunca bunun etkisini yaşayanlar vardır. Ben kendimi bu konuda iyi bir çözümleme arayışı yaptım. Bu konuda sanıyorum daha derinliğine kavranılmak durumundayım. Yapı açısından olsun, hatta çok çeşitli yaklaşım sahipleri açısından olsun, burada gerçek bir devrim yaptık aslında.

Benim başlangıçtaki ilişki biçimimde her şey vardı. Düzenin, köylülük özelliklerinin etkilemesi vardı. Yine çok yüzeysellik vardı. Tabii arkadaşların ilişki yaklaşımına göre bir kişiliğim de yoktu. Bunu bir kader olarak görmek, bunu zincire vurulmuş bir sorun gibi anlamak mümkün değildi. Fakat çok ucuz bırakmak da mümkün değildi. Hesabını sonra sorma yaklaşımı vardı. Tasfiyecinin ve işbirlikçinin tasfiyesini TC’nin tasfiyesine dönüştüre dönüştüre intikam almak vardır. Aslında meseleye klasik anlamda yaklaşıyorum da. Hatta ne klasik anlamda, ne modern anlamda. Benim kadın ilişkilerimde öz önemlidir.

Sorunu tanımlama açısından cevap vermeye çalışıyoruz. Çok eleştirel yaklaşıyoruz. Bir defa şunu kabul etmiyoruz; aile dediğin böyle olur, kadın-erkek ilişkisi böyle kurulur, cinsellik şöyle ifade edilir ve tatmin bulur gibi sorunlarla yetinmek istemiyorum. Tam tersine çok gerçekçi yaklaşıyoruz. Hem bilimsel, hem ruhsal, hem siyasal boyutlarını bütünüyle iç içe görerek değerlendirme tarzına ulaşıyoruz. Hatta özgür olan nedir? Özgürlük ile sevgi arasındaki bağlantı nasıl kurulur? Güzellikle bağlantısı nasıl kurulur? Onu vermeye çalışıyorum, onu tartıştırıyorum.

Dikkat edilirse, yapımızdaki militanlar için böylesine bir yaklaşımın fazla gelişmediğini söylemek zor değil. Her biri ya inkâr eder, ya kölece bağlanır; çok bireycilik var. Hatta serbest bıraksalar birbirlerini hangi hallere getireceklerine gerçekten insanın tahammül etmesi zordur. Bu ilişkinin çok az özgürlüğü esas alacağı açıktır. Hatta tarafları tanınmaz hale getirecektir. Bir tarafın çok rahatlıkla bir kocakarı durumuna gelmesi işten bile değildir. Bu durum devrimde istismara, devrimin muazzam tasfiyesine yol açacaktır. Disiplin yok, düzen yok. Tabii herkes bir eş-dost ilişkisi nedeniyle pay isteyecek, bu da devrimi durdurmaya götürecektir. Kendi ba-

şına bir ilişki bile büyük bir tasfiyecilikle sonuçlanabilir.

Diğer yandan geliştirilmek istenen veya özgürlükte iddialı olan Önderlik tarzı, öncelikle bütünüyle ilişkiyi kopartıyor, parçalıyor. Mülkiyet konusu olmaktan çıkartıyor. Erkeği, egemen erkek konumundan çıkarmak istiyor. Kadını, cinsiyeti mülkiyet temelinde kullanma ögesi olmaktan çıkarmaya yöneliyor. Erkek egemenlikli anlayışlarla oldukça mücadele edilirken, kadının ne olduğu sorulmaya çalışılıyor. Örneğin, toplum gerçeğinde evlilik için ne diyebilirim? “Kürt Bahçesinde Sözleşti” adlı değerlendirmesinde Yalçın Hoca düşüncesini biraz ilerletiyor. Evlilik üzerine değerlendirmeler yapma gereği duymuştum. Hayli ilginç ve dikkatle bazı sonuçlar çıkarılabilecek değerlendirmelerdir. Tabii birlikteliklere fazla karşı olmamakla birlikte, ister evlilik şeklindeki özel ilişkinin, isterse bugün Türkiye’de yaygınlaştırılmak istenen çeşitli yaşam biçiminin, birçok şeyi götürdüğü, hatta tükettiği anlaşılıyor. Mesela bazı sonuçlar çıkarmıştır: “Aile sevgi adına kuruluyor, bu sevginin doğal bir sonucudur” diyor. Hatta diyor ki, “tüketiyor bu.” Bizim yaklaşımlarımızdan bunu çıkarmış; biraz da bu anlama gelebilir. Evlilik olayı altında yatan etkenlerin boğucu olduğunu fark etmiştir. Ayrıca yaklaşımlarımızdan bazı temel noktalar tespit etmiştir: Evlilik olayını görmüştür; ana-baba evliliği, kendi öz evlilik deneyimim ve toplumda Kürt evliliğinin müthiş kurutucu, boğucu etkisini fark etmiştir. İşte orada bizim devrimimiz için “Büyük bir sevgi eylemi olabilir” diyor.

Demek istediğim, görebiliyor. O bölüm hayli incelenmeye değer. Fazla tekrarlamak istemiyorum o bölümü. “Kutsal aile üzerine Abdullah Öcalan’ın eylemi üçtür. Birincisi, ana-baba evliliğinin babasını tükettiğini görmüştür. Babası kutsal aile düzeninde bir tür çıldırmış birisidir. İkincisi kendisinin evlilik deneyimi bir cendere olmuştur. Üçüncüsü, Kürt aileler. En azından 1992 öncesinde PKK savaşçısı olma tehlikesine karşı çocuklarını alıp Avrupa’ya götürüp evlendirmeleri. Gerillaya kaçma korkusu evlilikle alt edilmeye çalışılmaktadır. Bunlar bir grup eylemliliktir” diyor. “Bunlara özgürleştirme eylemiyle verilen karşılık sonucu mülkiyetin tabanında korku vardır. Korkunun kaldırıldığı toplumda cimri özel mülkiyet de olmaz. Korku mutlaka cimridir. Özel mülkiyet biriktirilmiş cimriliktir. Evlilik en gizli özel mülkiyettir.” Dikkat edin, bunları bizim görüşmede açıklık olsun diye yazıyor. “İster imam nikâhı olsun, ister kilise tanınması, ister laik yerel yöneticiler tarafından imzalsın, nikâh bir borçlar hukuku sözleşmesidir. Temelinde de birlikteliği başlatma değil, sürekliliği güvenceye alma duygusu vardır. Nikâh, sevginin tükeneneği korkusudur. Bu nedenle sevgiyi tüketmektir. İki cinsin bir olması ancak yaklaşımda sonsuzluk varsa insana layıktır. Birlikte yaşamak bir serüvendir. Her an birbirini yeniden keşfetme yürekliliğidir. Her an yeni ise, birlikte olmak son-

suzdur. Sevgi ancak yüreklilikle mümkündür. Aşk, ancak sevdiğine gökleri zapt edebilenin hakkıdır. Esaret zincirinden halkı ya da özel mülkiyet zincirinden emekçi kurtarmak, göğü zapt etmekle özdeştir. Göğü zapt etmek, güven kazanmaktır. Güvenilir olmayanın sevmeye gücü yoktur” diye devam ediyor. Örneğin “reel sosyalizmde cinsel oburluğun özgürlük olarak görülmesine Abdullah Öcalan’ın tepkisinin büyük olduğunu inanıyorum” diyor çözölen Sovyet sistemine ilişkin. “Başkan APO, feodal kutsal aile çözölmeden Kürdistan’ın özgür olamayacağına inanıyor. Kutsal aile, tutsak ilişki ve tutsak kadın demektir. Bu çözümleme eylemi özgürleştirmektir. APO’nun kutsal aileye cevabı kadını özgürleştirme eylemidir. Gerilla kadın sürecinde ise, kendi kadın cenderesinden intikam almak olarak düşünmüş. Rahatlatıcıdır.”

Söyleşi bu bölümde bunlara değiniyor. Yani bir yerde anladıklarını özetlemiş oluyor. Tabii bu çözümlemelerde özgürlüğü yakalamak mümkündür. Tartışmak için de cesur olacaksınız.

Benim görebildiğim, geldiğim alanda cesurane bir tartışma olmadığı gibi kaçış vardır. Yaşadığınız bazı ilişkiler sizi biraz bunalıma sevk etmiştir. Ve bunun bende ne kadar yaşandığını ve nasıl sonuçlandığını sizi aydınlatsın diye sundum. Yani bir yerde herkes bundan en büyük payı, dolayısıyla cesareti alsın diye anlattım. Tabii birçoğu ne tutkusunu, ne köleliğini, ne duygularını dile getiriyor; örtbas ediyor, bunalıma sokturuyor. Şimdi ben de yaşadım ama benimki, işte büyük özgürlük hareketiyle cevap vermektir. Evliliğin veya ilişkilerin köleleştirici özelliğini aslında daha da derinleştirip çözümleyebiliriz; özgürlük eylemini ırmandırabilirim.

Tabii politika yapıyorum ben. Bu konuda sizler gibi bunalıma sevk ettiremem. “Özel ilişkim” adı altında kendimi yere yıkamam, olay yaratamam. Bütün ilişki biçimlerini politikayı, hatta askeri faaliyetleri güçlendirmeye verdim. Yaşadığınız her şeyin çözömlenmesiyle birlikte siyasi yapı, askeri yapı güçlensin. Çok az arkadaş buna dikkat ediyor. Örneğin kadının da özgürleşmesinin gerillaya katkısı olabileceği ortaya çıkarıldı. Ordulaşabilmesinin önünü açmak, dünyada çok az devrimin yaptığı eylemdir. Ben buna cesaret ettim. “Kadının gerillada rol oynayabileceğine veya ordulaşmada yer alabileceğine cesaret etmek gerek” dedim. Ama nasıl cesaret ettim? Bu cesareti neye bağladım? Özgürlüğe, kadının özgürlük eylemine. Kadının sıkı gücünü biraz oluşturmuş durumdayız.

Ama birçok kişi buna ulaşmış değil. Bunun değerini fazla bilmiyor, çözüm olamıyor. Bu ayrı mesele, ama Önderlik kendi somutunda bunu çözmüştür. Bu konuda cesareti partiye, hepimize veriyoruz. Bu, biraz daha sizi özgür kılıyor. Önderlik sahası bu konuda biraz daha özgür kılıyorsa bunun nedeni güven gücünü elde

etmiş olmasıdır. Önderlik sahası özgürlük eylemini biraz ilerletmiştir, kadını tanımlamıştır, özgürlüğü tanımlamıştır. Eylemle bunu ilerletmiştir. O açıdan güvenilir, güvenildiği için özgürlükçüler biraz yoğunlaşıyor.

Buna dayanarak biraz daha özgürlükte yoğunlaşacaksınız. Yine ucuz yol burada yok. Kişiliğiniz kapsam kazanacak. Bir yandan siyasileşecek ve askerileşecek, diğer yandan duygu yüceliğine, ilişki özgürlüğüne ulaşacak. Eskiden yaşadığınız kalıntılarla savaşımı başarıyla sonuçlandıracaksınız, daha ileri düzeyi yakalayacaksınız. Hatta bu konuda estetiğinizi bile geliştireceksiniz. Bunu devrimin çiçeklenmesi biçiminde değerlendirmeye tabi tutacaksınız. Kısacası, bir devrimci bu yönleriyle de uğraşır ve kendini yetkinleştirir, tamamlar dedik.

Cinsellik üzerindeki mülkiyet damgasını siliyoruz

Bu tartışmalarımızın anlamlı ve geliştirici bir özellikte olması, “ben militan olacağım, bunda kararlıyım” diyenin buna katlanması gerekir. Bunu yürütme gücüne ulaşması gerekir. Çoğunuzun geleneksel yaklaşımlar temelindeki pratiğine bakıyorum, bunalımlar biçiminde sonuçlar veriyor. Birçok arkadaşın kadın özgürlüğü tutkuları veya duyguları, fırsat bulursa yanlış kanallara akıtılacak. Egemenlikle sonuçlanabilir. Erkek egemenlikli olabilir, köle kadın duygularıyla yüklü olabilir. Bir de çok özel olabilir. En önemlisi de temel görevlerle bağlı olmayıp, aşırı abartmalı bir biçimde ortaya çıkabilir. Estetik yönü hiç olmayabilir. Toplumsallaştırıcı, ulusallaştırıcı, yurtseverleştirici yanı ikinci planda kalabilir. Nitekim hepsi de biraz böyle oluyor.

Tabii bunlara karşı eleştirel oluyoruz. Böyle ilişkilere parti içinde, hele ordu içinde fazla yer vermiyoruz. Doğru katılın ve özgürleşin. Özgürleştikçe de anlamlı ilişkiler geliştirilebilir. Ama bunun ne kadar zor olduğu, ne kadar büyük bir eylem gerektirdiği açıktır. Şimdi birçok militanımızın bu özgür ilişki sahasını inkâr ettiği, örtbas ettiği, yüce tutkulara fırsat vermediği, bazılarının da saptırdıkları biliniyor. Bütün bunlar fazla anlamlı değil. Kendi eylemimi sürdürüyorum. Kendine güvenen kadına tabii ki, fırsat vermeliyiz. Madem bu kadar tutarlı kalmak istiyoruz, kadın özgürlüğüne yer vereceğiz. Özgür bir zemine dayansınlar, özgür bir ifadelendirmeye kavuşsunlar, özgür bir tercih imkânına kavuşsunlar. Fakat ucuz evlilikleri, ucuz duygusallıkları dayatmak bana göre çok tehlikeli. İster kadından, ister erkekten kaynaklansın buna yer vermeme konusunu ustaca geliştirmek önemlidir. Bu en çok da kadın özgürlük hareketine bir zemin ve yol aldırma şansına sahiptir.

Bu konuda özellikle biraz daha düşüneceksiniz. Özgürlüğünüze güven gelişecek. Kendinizi hem tanımlamada, hem yürütmede güç kazanacaksınız. Bu tabii ki, sizi daha güçlü tutumlara; erkek egemenliğine karşı olsun, kadın düşkünlüğüne karşı olsun güçlü

konuma getirecektir. Buna dayalı ilişkilerin anlamı ve önemi olabilecektir.

Roman taslağında tabii ki bunlar ipucu biçiminde verilmeye çalışılmıştır. Yine çözümlemelerde bu konulara ilişkin ipuçları vardır. Yapı değerlendiremiyorsa, bu onun sorumsuzluğudur. Bu konuda fazla duyarlılıktan, önderliği kapsamlı değerlendirme gücünden yoksundur.

D: Başkanım, özellikle bizim geldiğimiz alanda bu özgürlük anlayışı tam kavranmamıştır. Biz de kavramamıştık. Örneğin, özgürlük adına, özgür irade adına tamamen karşı cinse tepki duymak, onu reddetmek var. Bu şekilde yaklaşımlar var...

P.Ö: Evet, bazılarında reddetmek vardır. Fakat bu reddetmenin akabinde, fırsat olursa zapt etmek, “sen kaba bir cinsel varlıksın, seni şöyle kullanırım” demek de vardır. Onun altında bir ikiyüzlülük var. Buna dikkat etmek gerekiyor. En çok reddeden her an tehlikeli olabilir. Aslında öyle yüzeysel ilişkiye, rahat kabul eden ilişki tarzına da fazla güvenmemek gerekir. Konu biraz bizim sağladığımız derinlikte ele alınmalıdır. Özü biraz yakalamak gerekiyor. Özellikle kadın kesiminin erkek kesimini çok iyi tanıması gerekir. Şimdi bu haliyle çoğunuza bırakılsa geliştireceğiniz ilişkiler sakatlıklarla dolu olur. Çünkü her “PKK’liyim” diyeni insan sanıyorsunuz. İlişki içine girince de bitiyorsunuz, mahvoluyorsunuz. Durumun böyle olmadığını benim deneyimim çok net ortaya koydu. Büyük deneyim, büyük mücadele var. Sizin derinleşme, yoğunlaşma, özgürlüğü çok yönüyle kavrama ihtiyacınız var. Bunu adım adım partiye uygulatin. Bunu biraz da ustaca yapmalısınız.

Cinselliğe tepki mi, hayır! Ben cinselliği de bu konuda biraz izaha kavuşturdum. Cinsellik üzerindeki mülkiyetin damgasını silmeye halen büyük özen gösteriyorum. Hemen her gün diyebilirim ki, “ben, benim” diyen bir kııda bile cinselliği mülkiyet temelinde sunma özelliği ağır basıyor veya kaba zevk anlamında bir yaklaşıma giriyor. İkisi de bence birbirini tamamlar. Birisi fahişelik denilen olaya, diğeri ise kendini lime lime edip kırk türlü satmaya götürür. Ben de kendi deneyimimde karşı tarafın yaklaşımında biraz bunu gördüm; cinsiyetini milimi milimine satma. Aslında bunun diğeri bir yüzü fahişeliktir. Toplumda yaygınca yaşanan bunun bir örneğidir, yani çok iyi bir mülk gibi görmek ve satmak. Satmanın açığa çıkmış bir biçimi fahişeliktir, diğeri ise sadece evlilikle gerçekleşmiştir. Evliliği bir fahişelik kurumu olarak belki değerlendirmem; bu yanlış anlaşılıp kaldırılamayacak ve beni zor duruma düşürecek ama evlilik ikili fahişeliktir diyebilirim. Evlilik dışı olan genel bir fahişeliktir.

Aslında hem genel fahişeliği, hem ikili fahişeliği açmak gerekir. Büyük sevgiye biraz bu temelde ulaşılabilir. Bu da çok büyük bir devrimsel eylemliliğe ihtiyaç duyar, düşünce gücünü gerektirir. Çok güçlü olmayan kişilikler bunu yakalayamazlar. Bu değerlendirmede sevginin büyük bir güven veya güçle bağlantılı olabileceği ortaya konuluyor. Olursa,

bu saydığım şeyler belki aşılabılır. En değme tiplere bakın, evlilik kurumu içine girince bir-iki yıl sonra gerçekten fahişeliğe yol açıyor. Kadının da, erkeğin de gözü dışarıdadır. Kadın da bin defa aldatır, erkek de bin defa aldatır. Bu, ikili fahişelik değil de nedir? Benim hala en büyük özlemim bu konulardaki fahişeliği aşmaktır. Tarafların ikiyüzlülüğüne ben tahammül etmem tabii. Yani benim halen kendime biraz güvenim var. Halen büyüklüğün peşindeyim, sevginin peşindeyim, güçlendirmenin peşindeyim. Ama çoğu arkadaşın kavram düzeyinde bile bizi anlaması çok geri durumda. Birçok erkek olsun, kadın olsun işin tanımına bile doğru yaklaşmıyor. Ama yine de devrim umuttur, umut da büyük gelişmeye doğru yüz tutuyor. Ucuz çözüm yok.

Kısaca, kaba cinsel yaklaşım gerçekten saygısızlaştırır. Ben bunu kendi kişiliğime yediremiyorum. Böyle bir evlilik olsun, böyle bir özel ilişki olsun, böyle bir duygu ilişkisi olsun, kapalıyım. Aslında dikkat edin, kadına yüksek ilgi de gösteriyorum ve yükseltmek istiyorum. Bu konuda da çok değişik bir yaşamı hayata geçirmeye çalıştığımı, bu konuda uluslararası alanı bile biraz zorladığımı, etkilediğime inanıyorum. Ama halen de ciddi bir görev olarak görüyorum. Ne inkârcılıkla, ne kabalıkla, ne erkek egemenliğiyle, ne ucuz “ihtiyacım var” anlayışıyla bu sorun çözümlenemez. Eğer bugün düşman karşısında darbe yememişsem, kadın karşısında darbe yemediğimden ve bu konuda da başardığımdan ötürüdür. Bu kadar özgür kadın eğer benim etrafımda toplanıyorsa, onlara vereceğim şeylerin olmasından ötürüdür. Hiçbir erkeğin götüremeyeceği kadar bir kadın hareketini götürebiliyorsa, bu ulaştığım güçten ötürüdür. Örgütün de temelinde devrim var, özgürlük var. Yoksa niye ben böyleyim? Niye diğerleri böyle değil? Kimseyi zorlamakla, örgüt gücüyle, otorite gücüyle de getirmiş değilim. Bir özgürlük hareketinin derinleştirilmesi söz konusudur. İlgi duyuyorsanız, yol almaya çalışırsınız.

D: Başkanım, bu hareketin TC’yi de etkilemesi söz konusu. Özellikle Tansu Çiller’in başbakan olması bizden etkilenmenin sonucudur.

P.Ö: Gayet tabii. TC, büyük özgür kadın hareketimize, tepeden bir Tansu Çiller’le cevap vermiştir. O da Tansu Çiller şahsında kadını karşı-devrimin Önderlik sahasına çekmek istiyor. Nitekim Kürdistan’a gider gitmez birçok kadını kendi eğitimlik sahasına çekmesi de bununla bağlantılıdır. Direkt bizim etkimizle Tansu Çiller ortaya çıktı. Kaldı ki, DYP kongresinde bile erkek kesiminin yenilmesi bizim eylemimizin bir sonucuydu. Bir de kadın özgürlüğünün gelişmesi Türkiye’yi cesaretli kılmıştır. Dahası da var; aydınların büyük tartışması bu çözümlemeler temelindedir. Türkiye’deki kadın özgürlük hareketinin de etkilenmesi şiddetlidir. Bu basın-yayın organlarına da yansıyor. Ama çarpıtarak, özünden boşaltarak bunu yapıyorlar. Karşı-devrime ya da sıradan bir yaşama hizmet ettirmek için kullanıyor-

lar; o ayrı bir mesele ama hayli etkileyici olduğu açık tabii.

Cesur olmak gerekiyor. Kesinlikle sağlam bir mantık yapısı kadar, gelişkin duygu gücüyle savaştan kopmamış temel gerçekliği görmek, işte yurtseverlik, tarih, halk, partileşme, örgütleşme temelinde günlük yaşamın devrimci dayanıklılığına ters düşmeden duygu ve sevgi gücünü geliştirmek önemlidir. Tabii bir de bunun çarpıtıcılarını görmek gerekiyor. İlkinde kadın biraz cesaretleniyor, özgürleşiyor ama bunu kullanmak isteyen bir sürü erkek veya erkek egemenlikli anlayış vardır. Fazla politik olmayışınız, bu konuda fazla kendinizi tecrübeye kavuşturamayışınız zayıf kalmanıza ve birçok hatayı yapmanıza yol açıyor.

Kısaca, eğitiminize duyarlı yaklaşacaksınız, kişilik gelişimine, dönüşümüne yüksek değer biçeceksiniz, parti zeminini oldukça değerlendireceksiniz. Gözden geçirmeleri sürekleştireceksiniz, kalıntıları atacaksınız. Yenilikleri edineceksiniz ve ucuz beklentilerle, ucuz hasretliklerle bu işin gidemeyeceğini bileceksiniz. Bunlar sizi ilerletebilir. Kadın özgür militan tipini, kadın hareketinin özgürleştirme düzeyini geliştirebilir. Genel devrime bağlılıkta gelişme göreviniz yanında, böyle bir göreviniz olduğunu da söyleyebilirim. Yani kadının özgürlüğüne çok yönlü anlam vermeyenin partileşmeye, savaşıma katkı yapabileceğini sanmıyorum veya bu konuda eksik kalacağını düşünüyorum. Kendinize güveniyorsanız en yüceyi görebilirsiniz, duyabilirsiniz, birlikteliği gerçekçi zemine oturtabilirsiniz. Bu konudaki iddianıza bağlı, hırsınıza bağlı, tutkunuza bağlı, devrimciliğinize bağlı olarak bunu yapabilirsiniz. Ama bunu yapamadığınız zaman ucuz bunalımlara düşmek, engellemeler yaratmak ve bunda ısrar etmek de bir tasfiyeciliktir. Çok ısrar edilirse “engelleme” denilir ve atılır. Bu durumlara düşmeden, zor da olsa yücelme yoluna kendinizi vereceksiniz.

Şu anda PKK’nin Önderlik doğrultusu böyledir. İlerletmeye büyük istekle katılım göstermek, çok dikkatli ve duyarlı bir özgürlük yürüyüşünün sahibi olmak, gözettiğimiz bir husustur. Kendimiz de bu temelde bir yürüyüşe sahibiz. Hareket önderliği bu temelde yürüyüşünü biraz daha yetkinleştirerek, bunu bütün yapıya, giderek halka mal etmeye çalışıyor. Bu anlamda zafer yürüyüşünü yetkinleştirmek istediğini gözardı edemeyiz.

Bugünkü çalışmamız konuya biraz derinlik kazandırdı. Daha somut olarak dinlemeye çalışacağız. Kendinizi gözden geçirin, soru sormayı kapsamlı kılın. Cevaplar da kesin, sonuç alıcı, özellikle de eğitim ve pratiğinize hizmet edici nitelikte olmalı. Geçmişte ne olursa olsun başarıma azminizi kırmayın. Sanıyorum bizim de desteğimizle ileri çıkışlar yapabilirsiniz. Bu biçimde Beritan (Gülnaz KARA-DAŞ)’ın anısına da layık olunur.

***“Eğer Kürt kadınlarının istemini gerekleştirseniz,
kurtuluşun dev bir adımını atmış olursunuz”***

Nasıl yaşamalı?

Genelde her devrimin uzun bir süreç boyunca sorduğu en temel sorulardan birisi de yaşamın nasıl olması gerektiğine ilişkindir. Alışlagelmiş geleneklerle son derece tutucu, gelişmeye kapalı ve yaşamı boğan bir tarzdan kurtulma isteği, çok itiraz götüren bir yaşam yerine yeniye ve bu temeldeki bir oluşuma ilgiyle ve bir soruyla başlayan, giderek bunu devrimci teori ve devrimci pratikle geliştiren çabalar bir anlamda böyle bir soruya cevap vermelidir.

Devrim, “Nasıl yaşamalı?” sorusuna cevaptır. Devrim kendi başına salt askeri, siyasal ve örgütsel kurallar ve pratikler sergilemek için değildir. Bütün bunlar sosyal bir yaşamın alt ve üstyapısını sağlamak içindir. Kişilikler arası çarpıklıkların baskıya, her türlü sömürüye, bu temelde yalana ve ikiyüzlülüğe dayalı ilişki biçimleri yerine, baskı ve sömürden uzaklaşmış, herkesin emeğine dayalı olarak belli bir ortaklaşalığı eşit ve özgür iradeyle kurmak isteyen çabalardır. Bunlar yine devrim süreçlerinin en çok dikkat ettiği ve yerleştirmek istediği değerler oluyor. Özgürlük, özgür ilişkiler sistematığı her devrimin büyüklüğüne bir cevap teşkil ediyor.

Her şeye itiraz etme ve tepki gösterme temelinde Devrimci teori ve eyleme ulaşım Denilebilir ki, Kürdistan gerçekliği de hiçbir ülkeyle kıyaslanmayacak kadar bu sorunun yakıcılığını dayatmakta ve o denli de acil cevabını istemektedir. Ben kendi yaşam pratiğimi özetlemeye çalıştım. Bildiğiniz gibi “Dirilişin Öyküsü”nde çocukluktan itibaren kendi yaşam pratiğimi anlatmıştım. İşte orada da görüldüğü gibi, hemen her şeye bir itiraz ve tepki gösterdim; hemen her şeyin aleyhte olduğu bir düzene daha gözümü açar açmaz ona karşı oldum ve boğucu bir dünyaya karşı başkaldırıyla ilk eylemimi başlattım.

1970’lerdeki devrimciliğimiz çok sonralarıdır. Çocukluk ve yine okul yıllarım da aslında bir yerde düzenle uyuşmamak, yani bir yandan düzeni kendine uydurmaya çalışırken, bir yandan da ondan kurtulmaktır. Bilinen kurallar ve ahlaksızlıklarla, aile kuralları ve ekonomik durumlarla, hemen hemen hepsiyle yaşanan çelişkiler büyük bir itiraza, kişilik üzerinde baskı ve başkaldırıya yol açıyor. Ben bu kadar başkaldırmayı neden uygun buldum? Dikkatli bir okuyucu bilir ki, özgürlüğe yol açmak isteyen bir kişilik bundan başka türlü yapamaz. Bazı aile koşullarında belki

tatminkâr bir çocukluk yaşamı mümkündür. Yani bazı aileler olanakları, sözleri ve düzenin emrine sokma güçleriyle çocuğu yola sokabilirler. Çocuklar ya dine, ya ekonomik düzeye, ya da düzenin içinde ilerleme olanaklarına ve yine aile otoritesinin durumuna göre eğitilir ve yola sokulurlar. Bu temelde yerleşmiş kuralları vardır. Hele biraz da durumlar elverdi mi veya insan fırsatlarla kendisini besleyebildi mi, yol alıp gitmek o kadar zor değildir. Erken yaşlarda bu yola koyulurlar.

Tabii kadınlar çok daha sıkı baskı ve gözetim altında büyütülürler. Onlara daha katmerli kuralları dayatılır; boyun eğmeci ve itaatkâr bir yaşam kabul ettirilmeye çalışılır.

Kendi durumumu özetlerken, şüphesiz aynı şeyin benim için de geçerli olduğunu söyleyebilirim. Yani ailenin acımasızlıkları, köy düzeninin anlamsızlığı, ilerleme şansı vermeyen her türlü koşul; iyi, doğru ve güzel bildiğin ne varsa hepsine ulaşmama, bunun yarattığı umutsuzluk ve hatta tepki, insanın gönlünce yaşayamadığı bir hayat... Kişi ne istiyorsa, karşılığı yok denecek kadar azdır. Yani dilediği gibi dolaşamıyorsun, dilini konuşamıyorsun, fazla kültürlü değilsin. Çok vahşi, kırıcı ve gelişme vaat etmeyen ortamlar, bu konuda bir hayli çözülmüş bir aile. Özellikle geleneksel aile anlamında bile bir çözümlüş ve güçsüzlük yaşanıyor. İşte bütün bunlar bizim insanımızın hem nedenleri, hem de sonuçları ve amaçlarıdır.

Yaşamım işte böyle başladı. Ne yapıyordum? Elimden hiçbir şey gelmiyor olsa da, dağlara çıkıyordum, evden kaçıyordum. Yani mutlaka bir uğraş içindeydim. O günleri hatırladığımda, bu konuda cıva gibi bir hareketlilik içinde bulunduğumu anlıyorum. İlle de bir uğraş buluyordum. Hatta boş durmama hareketi vardı. Yani o büyüklüklerin, kendilerine göre özel kuralları olanların gözleri daima üzerimdeydi. İşte bilmem şurayı çizdi, buraya el attı, diyorlardı. Kendilerine göre bir düzeni dayatmak istiyorlardı. Tabii biz de çok hareketliydik. Yaptığımız, yerleşik olanla savaştı. Çoğunun razı olduğu düzene ben razı olamıyordum. Değişik ilgiler, değişik yaklaşımlar, değişik tutkular, değişik heyecanlar peşinde koşuyordum. Düzenin istediği gibi değil de, biraz benim hoşuma giden tarzda bir yaşamdım.

Düzen nasıl olmalı? Tabii burada da “nasıl yaşamalı?” sorunu yakıcıdır. Kaderime razı olmama, başkalarının bana biçtiği kaderi de kabul etmeme ve kendi kaderimi kendi gücümle belirleme çabası vardı. Daha doğrusu böyle bir yaşama böyle bir cevap vardı. İmkânsızdır, zordur, demedim. Herkes bu ahlaka son derece uymasına rağmen, ben gittikçe gittim. Çoğunun ulaşmak isteyip de ulaşamadığını esas aldım; düşünme gereği duyup da düşünemediğini, yapmak isteyip de yapmadığını yapmaya çalıştım veya başkalarının yapıp da benim yapmak istemediğim şeylerle uğraştım. Bütün bu dönem, aslında dayatılan bir yaşama tepkidir.

Okul yıllarında veya düzenle tanıştığımda, kurallara çok dikkat ederdim. Aslında

bu benim bir yaşam taktiğimdi. Görünüşte kurallara veya toplumsal meşruiyete çok bağlıydım. Ama içten de sorgulamadan etmem ve etmedim. Yine ilk defasında çok bağlıydım. Fakat onu gittikçe derinliğine sorguladım. Aynı şekilde düzene uyum göstermeye çalışıyordum, ama yine de çok köklü bir tepkim geliyordu. Öğretmenlerime ve büyüklerime çok bağlıydım; ama büyüklükleri sürekli sorguluyordum. Bu aslında bir tür mevcut durumu göz önüne getirmek veya fazla tartışmamak, ama onu olduğu gibi kabul etmemektir. Altan alta onun sorgulamasını yap ve aşılması gerekiyorsa aş! Bir anlamda yaşama hep böyle baktım.

Siz ise onunla bir uyum gösteriyorsunuz, ömür boyu ondan uzaklaşamıyorsunuz, onu sorgulayamıyorsunuz. Veya düzenin meşruiyetini hiç tanımıyorsunuz ve bu da kaba anarşizm oluyor. Bu seferki “düzeni tanımayız” deyip sadece tepkiden ibaret bir karşı koyuştur ki, bu da başarısızlığa götürür. Davranışlar anarşistçe ve bozguncu tarzda oluyor. Özlem ise aslında düzene uymaktır.

Böylece gittikçe kökleşen bir sorgulama ve düzeni köklü sorgulamadan geçirme gerçekleşti. Aile, din, hukuk, siyasi düzen, ekonomik faaliyetler, köy ve kent yaşamı gibi belli bir eleştiriyiyle yaklaşmadığım hemen hemen hiçbir olay, olgu ve ilişki kalmadı. Tabii bunları ancak 1970’lerden itibaren bir teori düzeyine çıkarmaya başladım. Önceleri sadece belki sizin de yaşadığınız gibi ilgi ve itirazlar vardı. Yani teori durumuna yükselme durumu yoktu. Bu belli bir birikimden sonra oldu ve biz buna katıldık. Yani belli bir bilgi temeli aldıktan sonra, bütün bu itirazlarımı ve sorgularımı bir devrimci teoriye, bunu da Kürdistan’a ülke adını takmaktan kimlik gereğini duymaya ve kendini yıllarca sorgulayıp bir kimlik sahibi olarak adlandırmaya kadar götürdüm. Giderek bunu bir parti teorisi, parti ilkesi ve ilk gruplaşmaya vardırıdım.

Bu aynı zamanda “nasıl?” sorusuna bir cevap olmaktadır. Roman Taslağı’nda bir devrimci grup faaliyetine başlarken, nasıl bir cevap içinde olduğumu biraz anlatmaya çalıştım. 1975’lerden itibaren bir devrimci grup güçlenmeye başlıyor. Aslında bu, düzene karşı bir tür cevaptır. İsyancı grup, özgür ilişkiler (içinde bayan da var), çeşitli kesimlerden ve ülkenin değişik bölgelerinden gelen insanlar var. Bu bizi bir tür tatmin ediyor ve bir cevap oluyor.

Burada nasıl oluyor? Biliyorsunuz ki, ilişkiler son derece zayıftır, pamuk ipliğine bağlı ilişkilerdir. İlgiler, yoldaşlık ilişkileri zayıftır, aslında herkes toplumda ne ise onu yaşıyor. Ailesi ne ise onu temsil ediyor, sınıfı ne ise onu temsil ediyor. Hatta umutları neyse aslında odur. Devrimcilik 1970’lerin modasıydı. Bizimkiler de moda gereği katılmışlardı. Dolayısıyla özlü, köklü bir dönüşümle ele alınmamıştı. Sonuç bizim devrimcileşmeyen ilişkilerimizle birlikte sık sık dökülmeler oldu; grup çok zor gelişti;

köklü teorik ve örgütsel pratiğe yönelmeme durumu doğdu. Yüzeysellikle dönemin değerlendirilmesi ve kolay ayrılmalar gündeme geldi. Yeni yoldaşlık ilişkileri geliştiriliyor ve bu ilişkilerde aslında tutku var. İnsan bunları en iddialı bağlar düzeyine getirmek istiyor. Ama düzen içi ilişkiler o kadar güçlü ki, örneğin okul ve aile her şeyin üstünde tutuluyor ve bu nedenle devrimci pratiğe güç verilmek istenmiyor. Dolayısıyla grup çok havada kalacak ve çıkar emrettiği yerde kesilip atılacaktır.

Biz bu yıllarda işte bunun sancısını çektik. Ucuz devrimcilik, kolay çözümler, kendini fazla pratiğe vermemeye... Ben bu dönemi yoldaşlığın, ulusal-yurtsever düşüncenin ve bağların adeta pamuk ipliğine benzer zayıf dönemi olarak değerlendiriyorum.

Sizlerin de yaşadığınız buna benzer süreçler var. Yani pamuk ipliğine bağlı bir süreç. Aslında devrimci niyet var. Yeni bağlar, yeni ilişkiler oluşturulmak isteniyor. Ama çıkarlar ve düzen buna asla fırsat vermiyor. Benim o zamanki bütün heyecanım ve tutkularım bu anlamda sert kayalara ve kişiliklere çarpıp geri dönüyor veya çok etkili bağlara dönüşmüyordu.

Tabii orada aynı zamanda bir kadın ilişkisi de vardı. Bütün iyi niyete rağmen, sınıf gerçeği çok katıydı; aile gerçeği her şeye hâkimdi. Devrimcilik biraz görünüşteydi ve onu temelindeki devlet bağları bağlıyordu. Dolayısıyla fazla devrimci bir ilişki gelişmiyordu. Tüm zorlamamıza ve gerekçelendirmemize rağmen, katı gerçeklik daha baskın çıktı. Devrimcilik gelişince, işte orada da görüldüğü gibi, düzen kişiliği, devlete ve işbirlikçi egemen kesimlere bağlı kişilik sırtıyor, gittikçe kendini dayatıyor, egemenliğinden vazgeçmek istemiyor. Bu konuda her türlü oyunu deniyor. İkiyüzlülük, saygısızlık ve seviyesizlik gittikçe kendini incelterek dayatıyor. Kendi düzeninden memnun oluyor, ona sarılıyor. Devrimci ilişkiye en ufak bir ilgi göstermiyor. Bu o bildiğimiz çok tehlikeli yaşam süreciyle sonuçlandı. Bir devrimci ilişki deneyimi var. Aslında ideolojik, siyasal vb. birçok gerekçe sıralanmasına, yurtseverlik ve sosyalizmin gerekleri hatırlatılmasına rağmen, bütün bunlar lafta kalabiliyor. Grup gelişiyor, buna karşılık o, grubu kendi gerçeğine göre ayarlıyor. Dönüşüm ve değişim bir yana, her şeyi kendine uyarlıyor; giderek devlet ve aile çıkarına dönüştürüyor. Kendi kadınlığını da bu temelde, “özel bağ” ya da “özel ilişkiler alanı” denilen düzenin tabir ettiği kavramlar temelinde özel bağlar geliştirmek için, giderek bunu evlilik adı altında kullanıyor. Bunların hepsi aslında formalite kavramlardır. Yani düzende adı vardır, ama pratikte ciddi hiçbir yanı yoktur. Kurallar deniliyor ve sadece emrediliyor. Biz de öyle olsun, diyoruz.

Bu bence çoğunuzun yaşadığı bir durumdur. İşte bir genç yirmi yaşına doğru geldi mi, mutlaka birilerini ister, birilerini sevmе gereğini duyar. Bence burada düzene kölece bağlı olma vardır.

Ben burada kendi gerçeğimi biraz açacağım. Aslında bu yaşta herkes belki bir şeyler düşünür diye, ben de bunu düşünme sevdasında değildim. Hatta temkinliydim ve karşı koyuyordum. Devrimci tarzı geliştirmek istiyordum. Ama dediğim gibi devrimci tarzda olmuyordu. Çünkü göstermelik bir durum ve yalancılık vardı. Tehlikeyi sezmiştim. Yani tutucu tarzın kişiliği boğacağını biliyordum ve bunun için de böyle bir duruma girmedim.

Burada belki ilginizi çekiyor diye sorguluyorsunuz. Bazılarınızın yaşadığı duygusal durumlar da var. Sevgi olayı biraz değerlendirmeye tabi tutulabilir. Açıkça itiraf edeyim ki, o zaman sevme veya sevebilmenin olabileceğine inanmıyordum. Acaba sizler nasıl denediniz, sevme sevilme olayını nasıl yaşayabildiniz? Ben o kırk sekiz soruyu bu olay dolayısıyla sormuştum. Bir yerde bu soruların temel bir soruya indirgenmesi şöyle olabilir: Sevgi zamanı mıdır, sevgi ortamı mıdır? Yani ülkemiz koşullarında ve kendi toplumsal gerçeğimizde acaba bu her bakımdan mümkün müdür? Ama herkes az çok böyle şeyler deniyor. Bana göre bu bir gelecektir. Veya düzen öyle bir şey ayarlamış ki, “herkes yapıyor, sen de yap”, “herkes evleniyor, sen de evlen”, “herkes şöyle bir kız veya erkek oluyor, sen de ol” gibi bir kural işliyor. Ben aslında buna itirazla karşılık verdim. Yani kendi kişiliğimdeki sorgulamada bu sorunu da çözdüm ve kendimi böyle görmek istemedim. Yapmak istediğimde de kendi tarzımı uygulamak istedim. Aynı zamanda kendi iradem ve gücümle yapmak istedim.

Kürdistan’da insanın gücü de devrimci çabayla başlar. Devrimci çaba güç oluşturur ve bu güç iradeye götürür. İrade de böyle bir ilişkiye cesaret ettirebilir. Sevginin böyle başlaması gerektiği kanısındaydım. Sevgi, düzenin kurumlarına ve onların sana verdiği güce göre değil, senin devrimi geliştirme gücüne göre başlamalıdır. Tabii dediğim gibi bu başarıya ulaşmıyor. Çünkü düzenin kendisi büyük engeldir. Sana kaya gibi çarpıyor ve boşa çıkartıyor.

Daha sonraki devrimcileşen süreçte açıklığa kavuşturulan sevgi olayı, olsa olsa mevcut büyük saygısızlık ortamına, büyük çelişkili ve baskıcı ortama sert bir cevap verme şeklinde gelişebilir. Mevcut ilişkiler alım-satım ilişkileridir. Al sana şu kadar başlık parası, al sana şu zenginin oğlu ya da kızı, al sana şu kadar altın, elbise... Bütün bunlar aslında işin saygısızlığını geliştiren yönleridir. Kaldı ki düşüncesi yok, sosyalleşmesi yok, siyaseti yok, gücü yoktur. Para ve pulla, renkli, cicili elbiselerle birbirlerini aldatmaya çalışıyorlar. O açıdan da bu ilgimizi çekmedi. Ben bunu saygısızlık olarak gördüm. Dolayısıyla sorgulama sürecine aldık. İşte “herkesin eşi ve çocukları var, benim de böyle bir durumum olsun” demedim. Tamam, benim böyle bir durumum oldu, ama teslim olmadım. İşin ilginç olan yanı burasıdır. İşin içinde ne kadar

duygular olursa olsun (ki bizim en avantajlı bir yönümüz de budur), temel değerlerle çeliştiğinde, duygulara esir olmamak önemlidir. Yani parti bağıni duyguların üstünde görmek, bence büyük bir olaydır. Çok zorlanarak da olsa, ben bu gücü göstermişim, ülke yoluna sokmayı başarmışım. İlişkiyi işte burada aramak önemlidir. İsabetli bir değerlendirme. “Çok seviyorum, sevgim uğruna dünyayı yakarım, kendimi kul ederim” gibi hafifliklere girmemişim. Karşımızdakini çekmeye çalışmışım.

Bu, Kürdistan’da belki de bir erkeğin ilk defa denediği bir yoldur. En değme Kürt erkeği bir aile için, bir tarla parçası için, bir kadın için hemen katil olabilir. Hatta bir tavuk için kavga edebilir; basit bir küfür nedeniyle yine kavgaya girişebilir. Ama sıra temel bir bağa gelince, “gelin ülkemiz uğruna, halkımız uğruna, özgürlüğümüz uğruna bir şeyler yapalım” dersin gelmezler. Hele bunlar için ailesinden, malı ve mülkünden vazgeçmek imkânsızdır. Kendisini çekemezsin. Varım diyenler de, Barzani tipi eski işbirlikçi feodal ağa tipleridir. Bu işi satmak için yaparlar. Kürtçülükleri alım-satım ilişkilerinde olduğu gibidir. Demek ki farkım vardır ve bu oldukça önemlidir, hatta tektir diyebilirim. Çok değer verdiğim insanlar, aileden ve düzenden kopmuyorlar ve gücünü bizim gücümüze katmıyorlardı. Veya bir verip on almak istiyorlardı.

12 Eylül faşizmine karşı özgürlük davasını bir halkın yaşam gerçeğine dönüştürdük

Bugün 12 Eylül 1993. 12 Eylül darbesinin askeri marşlarla geçen ilk yıllarında olduğu gibi, ya hep ya hiç diyorlardı. Gerçekten 1980’lerde tarihin karanlıklarında yok olup gitme aşamasındayken, bu baskı yıllarını nasıl kaldırabildik, nasıl karşılayabildik? Şimdi belki daha rahat gelebilir. Güçlü olduğumuz ve başaracağımız söylenebilir. Ama ben o kadar rahat değilim. Türk genelkurmayı bugünkü gazetelerde, “bahara kadar yok edeceğiz” diyor. Gerçi eskiden 48 saat içinde yok edeceğini söylüyordu. Şimdi ise bahardan bahara erteliyor. Bu onun ne kadar zayıf düştüğünü de gösterir. Kaldı ki kimin kimi yok edeceği de ayrı bir tartışma konusudur. Ama yine de niyetini dile getiriyor, hem de en üst düzeyde! Elde hiçbir şey yoktu, bir kadro var. Birkaç militan bulunsa bile, onlar da bir atımlık barut gibidir. Umutları ve çaresiz ortamı biraz görün, insan eylemini ve direncini görün. İnsan nasıl güçlenir? Bunu çok iyi bir biçimde anlayın. Azim ve iradeniz var. Ama ne kadar çare oluyorsunuz? Bilmek yetmiyor, zindanı ve işkenceyi yaşamak durumu daha da kötüleştiriyor.

Bu sahaya ilk geldiğimde, ilk kez benimle çıkan değerli yol arkadaşım tek odalık bir ev bulmuştu. Tahta bir sedir ve bir de sünger yatak vardı. Hatırlıyorum, orada ilk günümüzde birkaç zeytin ve domates bulabildik. Nitekim biz iki kişiydik

ve böyle karşıladık. Ekmek ve soğanla idare ettik. Kaç hafta dayanacağımız belli değildi. Yurt dışıyla, Ortadoğu'daki örgütlerle herhangi bir ilişkimiz yoktu. Görüyorsunuz ki, bugün buradayım, yüz binlerce insan ayakta. Her gün onlarca düşman askeri devriliyor. Günlük masrafımızın ne kadar olduğunu biliyorsunuz. Biz başlarken borçluyduk. Bunun onüç - ondört yıllık hikâyesi vardır. Yollar nasıl aşıldı, günler soluk soluğa nasıl tüketildi? Biz kendimizi nasıl ayarladık? Bunlar temel öğretici yaşam dersi olarak görülmelidir. Sanmıyorum tarihte kendini böyle bir işe vermenin başka bir örneği olsun. Bu kavranmadığı için, herkes gereken işlerliği ve üzerine düşeni yapmasını bilemiyor.

12 Eylül darbesi dünyadaki en faşist, emperyalizm tarafından en çok desteklenmiş, içeride mutlak anlamda bir kamuoyu desteği sağlanmış ve başarı şansı yüzde yüz planlanmış bir hareketti. Zaten kimse ardına bile bakmadı. Biz bu darbenin hedefiydik ve belki de en erkenden bitirilebilecek olan bir güçtük. Mucize gibi geliyor. Hala büyük bir tartışma içinde bulunuluyor. Ama direnmek ve düşmana karşı başarmak gerçekleşen bir durumdur. Biz bunu çoktan aştık. Sadece direnmek değil, sadece siyasal ve askeri gelişmeyi garantiye almak da değil, bütün bunlar dev boyutlardadır. En önemlisi ruhumuzu yeniden kazanmış olmaktır. Kişiliğin özgür yeniden yapılışı da büyük bir gelişmedir. Her devrim bir anlamda eski kişiliklerle yapılıyor. Eski kişiliklerle yapılacak devrim, geriye çark etmelerin ve daha sonra devrimin başına gelen felaketlerin de nedenidir. Denilebilir ki, burada aynı zamanda geriye çark edebilecek kişiliklerin de bütünüyle ve ilk defa dönüştürülmesi söz konusudur. Kişilik burada ardına kadar çözümleniyor. Ülkeye dönüşün bütün emareleri aşıyor. Bolşevik Partisi'nde yapılmayan PKK'de yapılmıştır. Kürdistan devrimi her türlü tedbirle önlenmeye çalışılmıştır. Ama PKK de bu kadar derinleşiyor. Bu da bir kazanımdır. Bu, adı-sanı unutulmuş bir ülke ve kimsenin kimliğe bile layık görmediği bir halk gerçeği içinde yapılıyor. Bunlar açık olan gerçeklerdir.

Gerçekleşeni yalnız bir yönüyle de değil, bütün yönleriyle böyle görmek gerekir. Bu, iddialı olan bir kişilik için, bir militan için büyük önem taşır. Bu temelde dünya da üzerine gelse, kolay ezilmeyecektir ve tersine başarısı tümüyle garantilenmiştir. Kısacası yüklendik ve buraya kadar getirdik.

Bu nasıl oldu? Bunun nedenini, kaybettireni, kazananı, kazandıranı nasıl tanımlayabiliriz? Düşün taşın, yaz çiz... Hatta bu çok zengin bir harekettir. Ne temelde gelişim oldu? Ben iddialıyım. İddialı olduğum kadar, bunun gelişme sağlayamaması mümkün müdür? Biz bunu belli bir gelişmenin yeni bir aşaması olarak değerlendiriyoruz. Yenilgiye giden kanallar tıkatıldı, düşmeye yüz tutan çürük yerler atıldı. Yaşayabilecek olan filizlendi, o yola koyuldu. Hata olmasa ve eskisi gibi tekrar yaşatılmasa,

en az bizi yorar. Ona yön veren ideolojik ve siyasal çizgiden taviz verilmeden yürünürse, görkemli bir biçimde arzulanın dünyayı zaferle gerçekleştirebilir.

Demek ki, 12 Eylül faşizmine karşı böylesine tarihsel ve evrensel bir cevap söz konusudur. Bu sıradan bir faşizm değildir: Kürt halkı açısından yok edicidir; Türk halkı açısından ise mutlak bir düşürücü ve köleleştirici faşist bir harekettir. Uluslararası emperyalizmin bütünüyle desteklediği bir harekettir. Her türlü gericiliği Hitler'i bile geride bırakan bir tarzda uygulayıcı bir harekettir. Biz buna karşı büyük gelişmeler sağladık. Bunun üzerinde ileride daha çok durulur. Özgürlük davasını bütün bir halkın yaşam gerçeğine dönüştürdük ve bu hepinizin yaşam gerçeğine damgasını vurdu. Temel doğrular, temel yaşamsal ilkeler vardı ki, bu böyle oldu. Öz biraz bu ilkelerde gizliydi ki, bu böyle oldu. Buna Önderlik eden gerçek bu konuda hem doğruyu temsil etti ve hem de pratik adımları çok yerinde attı ki, bu böyle oldu. Ters durumda bu faşizmin elinden bir tek insanı kurtarmak bile mümkün değildi. 12 Eylül faşizminin bazı yöneticileri hala yaşıyor ve bu durumu gördükçe kahroluyorlar. Örneğin Kenan Evren, "Benim bir askerimin düğmesi düşse, sabaha kadar uyumam" diyordu. Oysa şimdi günde yalnız bir askerın düğmesi değil, yirmi-otuz askeri ve belki de yüzlere varan askeri düşüyor. O zaman bu adam çöker. Nitekim çöküyorlar. Generaller tiril tiril titriyorlar. Ayakta duracak halleri bile yok. Bunların durumu çok geri bir adımdır. Çünkü bunlar kendilerini ölçüp biçerek hazırlanmış bir kesimdir. Türk ordusu en örgütlü, en derli toplu vuran bir güçtü. Ama şimdi kahroluyorlar.

Peki, kim onları bu duruma getirdi? Tarzı, temposu, çalışma biçimi, sabrı, inadı, tutkusu, inancı ve bilinci neydi? Ne kadar güç verdi, ne kadar alanları geliştirdi ve tarihi hale getirdi? Sormak gerekir. Bu yıldönümleri neydi? Bu anlamda tarihsel dersler çıkarmak ve güçlendirmeye temel teşkil ettirmek gerekir. Partililerin bir kısmı bu yılların dehşetini görmedi. Önemli bir kesimi de bu yıllarda şehit düştü. Fakat biz günümüze kadar bu sürecin tanığıyız. Tükenmeye yüz tutan, kendini dilendirmek ve adını koymaktan aciz bir ulus ve halk gerçeğinden, bugün "kazanmam yakındır" diyen bir halk gerçeğine ulaştık. En soluksuz insanlardan binlerce savaşçıyı özgür dağlarda diledikleri gibi bir yaşamla karşı karşıya getirdik, yaşamla bütünleştirdik. Bunları anlamak, adını koymak gerekir. Nasıl oldu? Belki de günün dar ve yüzeysel değerlendirilmesi her şeyi anlamaya yetmez. Çeşitli yorumlar her şeyi bilince yerleştirmez. Bu büyük gerçeklikle bağlantılı olmayan bir devrimci kişilik de doğruyu temsil edemez ve rolünü oynayamaz.

Olan gerçeğimize oluyor. Olduğu kadar da insan "yorgunum" diyor. Hâlbuki yorgunluktan da pek bir eser yoktur. İnsan başaramayınca durum böyle olur. Ben her-

kesten çok daha fazla zorda olurdum. En başta hedeflenendim, çepeçevre kuşatılmış bir kişiliktim. Ama nasıl hareket ettim, nasıl yüklendim, nasıl yöneldim? Nasıl bu duruma ulaştım? Biz öyle bir tarz ortaya koyduk, öyle bir yönelim ifadesi olduk ki, kolay kolay anlaşılır bir durum değildir. Zaten daha önce de Türk faşist gerçeğine, işgal ve istila geleneğine karşı başkaldırıları olmuştu. Onbinlerce kitle ayağa kalkmıştı. Fakat iki hafta içinde her şeyini yitirmişlerdi. Bu adamların çıldırdığı yanılgılı nokta, hiçbir şeyin kalmadığını ve bunun bir tek kişinin bilinç eylemi olduğunu söylemeleri idi. MİT'in 1980'lere kadarki değerlendirmesi, benim bilinçli bir kişilik olduğum anlamına gelen cinstendi. Veya "dört dörtlük kontrol altındadır" gibisinden bildikleri bir konumdaydım. "Bir şeyler düşünüyor, ama üzerinde günlük denetim var; istersek nefesini bir anda tıkarız" biçiminde düşünüyorlardı. Doğru, o ilk grubu ortaya çıkardığımız günlerde durum buydu... Kendime kabul ettirmem için üç-dört yıl daha yaşamam gerekti. Kürt sorunu var mı yok mu, bu konuda ta 1970'lere kadar şüphe ve tereddütle yaşadım. 1970-75 arasındaki dönemde küçük bir gruba kabul ettirmek için bin dereden su getirmek zorunda kaldım. Bunları eyleme kaldırmak için, yine 1975-80 yılları arasında görülmemiş bir propaganda eylemini yürüttük. Harekete geçmek ve karar vermek için yıllarca düşündük.

Bütün bunlar olurken, devlet bizleri sinek yerine koyuyordu. "Masa başından bile kalkamaz" diyorlardı. Böyle olacağımız kimsenin aklına bile gelmiyordu. Daha sonra düşman çok tehlikeli olduğunu anlayınca rejimi değiştirdi. Büyük hata yaptı, bizleri elinden kaçırdı. Kontrol yöntemleri yetmedi. İlk defa bunların elinden parti kişilik yapımı kurtarabildim. Tutarlılık neydi, hassasiyet nedir; bunlar farklıydı. Kendimizi, ruhumuzu ve bilincimizi bin yıllık egemenlikten kurtardık. Bu düzeyde düşünülürse, aslında bir anlamda namus ve onur savaşımıdır. Biz hiç kimsenin aklına bile getiremeyeceği bu onur savaşımını tek başımıza verdik ve giderek bir partiye bile dönüştürebildik.

1980'lere geldiğimizde, aslında her şeyin o kadar gelişmesi bile mucizeydi. Değil 1980 sonrasını yaşamak, 1970'lere gelip dayandığımızda, "ömrümüz bu kadardır, bu kadarı da büyük bir çaba ve başarıdır" dediğimiz bir noktadaydık. MİT'in uzanan eli gırtlığımızdaydı. Taktipteydim ve istenildiği gibi bitirilebilirdim. Düşman, Haki katledilirken, bunu sadece hissettirdi. Çok kolay müdahale edebilirdi. Yani durum öyleydi. Bu asil bir harekettir. Ankara'nın merkezinde, bir anlamda MİT'in kucağında harekete yol aldırıyoruz. O da kendine göre bizi bebek yerine koyuyor. Ama daha sonra ne tür bir "bebek" olduğumuzu dehşetle fark edecekti. Başka bir deyişle Truva Atı anlamındaki yaklaşımı dehşetle görecekti. Bunlar olmasaydı, Kürtlüğün ortaya çıkması mümkün değildi. Böyle bir durumu grubun çıkışında esas almak mümkün değildi.

Bu da bir süreçti. Hele 1979'da Diyarbakır'dan çıkmak, bunu partileşmeye ve biraz da eyleme taşımak şeklindeki her süreç başı başına bir tarihtir. Dedim ya, 1980 sonrasında direnmeye cesaret etmek, direnişi sürdürmek inanılmaz şeylerdi. Bunların hepsini yaptık. Yukarıda da söyledim, tarih 1993 yılının 12 Eylül'üdür. Generaller, katliamcılar, alanlara adım atamayan Türk ordusu, tüm kuşatmalara rağmen teslim alınamayan ve direnen bir Kürt başkaldırısı ve dünyaya taşırılmış bir Kürdistan gerçeği, zaferi zorlayan bir iktidar yürüyüşü!

Yaşamımızın son yirmi-yirmi beş yılını böyle geçirdik. Bir ulus yok, inanmış ciddi bir grup da yok! İğne ile kuyu kazar gibi gelişmelere yol aldırдық. Ülkenin adı var mı, sömürge midir? İnandın mı, gruba var mısın, ne kadar varsın? Bir kurus parın var mı? İşte bütün bu sorularla işe başlandı. Sorumluluklarına işte böyle dâhil olacaksın. Bunu yapmazsan, bu hareketi anlamamışsın demektir. Anlamayanlar da rolünü asla oynayamazlar. Bu gerçeklere hakkını veremeyenler, devrimci gelişmeleri de ortaya çıkaramazlar. Zindan direnişçiliği, dağ direnişçiliği ve şehit anısı üzerine, insan, gerçekleri ancak böyle değerlendirerek, kendini bu gerçeklere göre yeniden kazanarak, umutlarını ve özellikle onların büyük irade gücünü anlayarak kendi yönelişine temel teşkil ettirebilir. Bugüne kadar böyle geldik. Değerlendirmek, sonuç çıkarmak ve güçlendirmesini bilmek, her parti kadrosunun ve komuta kişiliğinin görevidir. Bunu kavramak ve büyük adımların sahibi olmak gerekir.

Parti tarihinden bahsettim. Bu, yerinde ve büyük anlamı olan bir tarihtir. Eğer bu böyle kavranılırsa, bilinçte diğer sorunlar ve hemen her konu daha iyi anlam bulacaktır. Gerillaya katılım, sosyal yaşamı devrimciileştirmek ve özgürleştirmek, yani her konuda bu görüşleri temel almak anlaşılmıştır. Bu doğrultuyu yakalayan, ortaya çıkabilecek her soruna bu doğrultu temelinde cevaplar verebilir. Umarım kendi gelişmenizi bu çerçevede gittikçe derinleştiriyor, partileşmeyi, hatta askerileşmeyi daha doğru ve oldukça gerçekçi yakalıyorsunuz. Bu temelde kazanan PKK ve PKK direnişçiliği olur, daha da fazla olacaktır. Bunda herhangi bir kuşku olmadığı gibi, geçmişin o muazzam inançsızlığı, inkârcı ve alabildiğine sömürgeci koşullara göre ayarlanmış düzen içi yaşamdan bu temelde kopuş sağlanabilir. Bize özgü olması ve kendi irademizle kazanmamız gereken yaşam böylece boy atabilir. Bu gerçek bir yeniden doğuştur; kendi ülkemiz koşullarında özgür yaşamı gün be gün kendi öz irademizle ve onun eylemiyle gerçekleştirmektir. Bir insana biçilebilecek en yüce değer bu eylemdir; en yüce değer gerçekten bu büyük özgürlük atılımıdır. İnsanlarımıza sunabileceğimiz biricik yaşam seçeneği buydu ve bunu da sunabildik. Önemli olan bunun verilmesiydi. Bunun için dökülen kan da yerindedir, çekilen acı ve işkence de yerindedir. Eğer kıymeti bilinirse, bütün bunlardan

bizim için kabul edilebilir tek yaşam biçimine ve kazanılmış bir ülkeye kavuşulabilir. İnsan da işte budur. “Yaşamak istiyorum, kendi kaderimi tayin etmek istiyorum” diyen insanın arzuları böyledir ve gerçekleşmesi yine budur, böyle olur. Yapılan da budur.

Demek ki, 1993 yılında 12 Eylül faşizmine böyle büyük bir karşılık vermekle görevimizi biraz yerine getirdiğimizde, bu temelde başta şehitlerimize, acı ve işkence çeken zindan direnişçilerine ve dağdaki direnişçilere ve ilgilenen herkese karşı en iyisi yapılmış, herkes bu temelde en iyisini ortaya koymuştur. Bu anlamda da tarihe karşı ilk defa alnı ak ve geleceğe karşı umutla kalkıyor ve yol alıyolar. Şüphesiz sonuç zaferdir.

Kendi payıma en az hata yapmaya çalıştım. Tüm yoldaşların gösterdiği ve ifa ettiği bağlılığı hem yarattık ve geliştirdik, hem de buna en iyi karşılığı verdik. Yani kendi yaşamımızın değerlendirilişi de hiç şüphesiz bu gelişmelerin ana çizgisidir. Kararlı ve söz vermiş bir insan düşmanın hilelerini ve bütün acımasızlıklarını bilmeli; buna karşı koymalı, ama kolay yıkılmayan ve yenilmeyen bir karşı çıkışı esas alan bir yaşam düzeyine ulaşmalıdır. Bu, “direnirim, ne kadar dayanabildiysem” biçiminde değil, “mutlaka yaşamalı ve yaşatmalıyız” diyen bir kişilik yaklaşımıdır. Başka türlüüne yer yoktur. Zamansız ve başarısız ölüme geçit yoktur. Yaşam mutlaka olacak, bunu hiç kimse elinden söküp alamayacak: Biz bu tarzda yaşama değer biçtik. Büyük yüklenmek ve yaşamı kazanmanın büyük düşünce gücü kadar büyük tutku sahibi olmak, bütün tutkuları ve yaşam emarelerini bu temelde yoğunlaştırmak, bunun dışındaki her şeye dur demek gerekir. Senden de kaynaklansa, bunun karşısında en ufacak bir yetersizliğe ve eksikliğe aman vermemek gerekir. Benim tarzım budur. Bu anlamda yetersiz kalındı mı, kişi kendisini bile affetmemelidir. Herkesi buna katmak için görülmemiş bir çalışma ve vuruş tarzını dayatmak, gerekirse bütün düzeni karşıya almak, tek bir insanı kazanmak için gerektiğinde her şeyi ortaya koymak, böylece yaşama karşı saygınlığı kanıtlamak şarttır. Böyle kazanmayı “onurluyum ve namuslu kalacağım” diyen insanın gerçeğine dönüştürmek, işte “ben de varım, ben de bu ülke ve halkın insanıyım” lafını değil de, kendini biraz gerçekleştirmek bu yaklaşımla oluyor. Bugün halkın bana olan büyük desteği, büyük sevgisi ve saygısı bu nedenledir. Tarihte belki de ilk defa herkesin özleminde yatıp da gerçekleşmeyene gerçekleştirilme şansını verdik. Bütün zorluklar ve işkencelere rağmen, bundan büyük mutluluk duyuyor ve kutluyorlar.

Kadının en güzeli, en değerlisi ve en sevilmesi gerekeni nasıl ortaya çıkar?

En büyüğü, ilişkiye verdiğim değer, çözümleme gücünü ulusal düzeye taşıdı. Büyük bir ihtimalle çoğunuz ilişkilerin kölesisiniz. Çözüm gücü olmadığınız için, ilişkide boğulmuşsunuz. Tabii bu da militan düzeyin, örgüt ve savaş düzeyinin düşmesine yol açıyor. Yırtıcı olmayan ve fazla açılım sağlayamayan kişilikler devrim yapamaz. Böyle kişilikler de sevgi olayını yakalayamaz ve bir güzelliği yaşayamazlar. Sevginin ve güzelliğin kaynağının ne olduğu aslında bu değerlendirmelerde gizlidir. Benim kadına yaklaşımım ta çocukluktan beri kadını hem çekici ve hem de ürkütücü bulmak veya kadını hem çok tehlikeli bulmak ve hem de ondaki özellikleri yakalayabilmektir. Çirkin olanlar, kirli ve köle olanlar, güzel ve özgür olanlar ayırımını hep yaptım. Birisini tepelerken, diğerini ortaya çıkarmaya çalıştım. Bu bende bir çizgidir ve bugün bu çizgi dünyayı ikiye ayırmıştır: Özgürlükler dünyası ile kölelikler dünyası. Görüyorsunuz bu, büyük bir oluşum ve dönüşüme yol açıyor. Yani şu anda biraz özgür olup ve biraz özgürlüğe yol alıp da geliştiremeyeceğim hiçbir ilişki yoktur. Hatta herhangi bir genç kızın kişiliğini çözümlediğimde, eğer biraz özgürlüğe niyet etmişse, kendisini açılıma uğratmamak söz konusu olamaz. Zaten nereye gidiyorsam, orada hemen herkes ayağa kalkıyor ve canlanma geliyor. Hemen her genç kız güç buluyor, hatta kendisini kazanmaya çalışıyor. Biçimi değişiyor, fiziki gelişiyor, dili gelişiyor, ruhu gelişiyor ve bu da doğru sevgiye yol açıyor. Belki daha çok yoğunlaşamamıştır, ama insanlarımızı çeken ilişkiler işte böyle ortaya çıkmıştır. Deneme düzeyinde de olsa, “ilişkiler nasıl olmalı” sorusuna az çok cevaplar veriliyor.

Burada bir mantık var, bir değerlendirme kabiliyeti var. Hiç de duygulara düşme, düşkünlük yapma durumu söz konusu değil. Saygı var. Örneğin ben kendim aslında çok ahlaklıyım. Hatta dindar birinden daha fazla ahlaki özelliklerim var. Ama diğerlerinden çok özgürlükçüyüm. Yani davranışlara ve onları temsil eden kişiliklere özgürlükçü yaklaşım, eğer bu bir kadın olursa “mutlaka özgürlük dünyasına katmalıyım” derim. Bu da çok biçimlendirilmiş bir yaklaşım tarzıdır. Ama dikkat edin, acaba sizler böyle misiniz? Duygularımız var, diyorsunuz. Acaba duygularınız nasıl katılıyor? Feodal tarzda mıdır, kölecilik tarzda mıdır, küçük-burjuva tarzda mıdır? Çok aşırı, haksız ve içeriksiz midir? Bütün bunlarda ölçü olmazsa, tehlikelisiniz demektir. Ben bu tarzı kabul edemem. Çok kapalı tarzınız da olabilir, onu da kabul edemem. O kadar kapalı, o kadar yüreksizsen, sen nasıl devrimcisin, derim. Örneğin ben nasıl halkımın yüreğini kendime açtım? Hepinizin yüreğini de öyle açarım. Öyle olur mu, diyeceksiniz. Açılmak zorundasınız. Çünkü bana göre yürek olmadan devrimci olunamaz. “Yüreğimi tarihe gömmüşüm, yü-

reğimi mezara gömmüşüm, yüreğimi pamuk ipliğine bağlamışım” diyen bir devrimci olamaz. Bunu yapmak yaşama hakarettir.

Saflarda düşkünler var. Fırsat buldular mı, haydi kaçalım, diyorlar. Nereden çıkardınız bunu? İşte bir erkek veya herhangi birileri bir yerde bırakıldığında, ikinci gün hiçbir kuralla bağdaşmayan, ne devrimci ne de geleneksel değerlere sığabilen düşürücü yaklaşımlar sergileniyor. Dayanamadıklarını söylüyorlar. İşte bizde de ortaya çıktı. Bu birbirini yüceltmek değil, birbirinin tutkuları ve güdülerine takılıp gitmektir. Savaşı geliştiremiyorlar. Örgüt yok, eğitim yok. Birbirlerini buluyor ve düşürmeye çalışıyorlar. Böyle bazıları çıktı ve hak ettikleri cezalara çarptırıldılar. Cezalandırılmalarının nedeni aslında birbirleriyle ilişki geliştirmeleri değil, görevlerine ihanet etmeleriydi. Bu nasıl bir cinsel yaklaşımdır ki, seni birliği çökertmeye götürüyor? İlişki kuruyorsun, görevden kaçyorsun. Kadın-erkek ilişkisi veya cinsellik o kadar çok ajan nitelikte bir ilişki midir ki, seni ihanete götürüyor? Veya sen bunu ele alırken korkmuyor musun? Bunu biliyorsan o zaman ne diye ilişkilendirini uyumlu, dengeli, güçlü ve doğru götürmedin?

Tabii tarz önemlidir. “Kendimi kontrol edemedim” deniliyor. Sonra bizimki çıkıyor, ağa gibi “kadını gördüm, dayattım ve kaçırdım” diyor. Kadın da evden kaçan kızlar gibi erkeği bulduğunu ve kaçtığını söylüyor. Evimizi yıktın sen! Kaçtın da geriye ne kaldı? Böyle yaşanmaz. Ne böyle erkek ne de böyle kız kabul görülebilir. Ama dedim ya, diğer yandan benim de soruna bir yaklaşım tarzım vardır. Her gün bu kadar çabaların içindeyim.

Kadının en güzeli, en değerlisi, en sevilmesi gerekeni nasıl ortaya çıkabilir? Bu iyi bir sorudur. Günahdır, kadına yaklaşılmaz, aslında “el bile uzatılamaz” diyenler var. Ne demek yani? Sen yaşam savaşı veriyorsun. Kadın da yaşamın ayrılmaz bir parçasıdır. Fakat bunların el uzatma veya katılma dedikleri şey birbirlerini düşürmedir. Başka bir biçim düşünemiyorlar. Hepsine “yoz ilişki” adını takmışlar. Her ilişkiye yoz ilişki adını takmak ne ölçüde doğru olur? Evet, yoz ilişki var, kaçırıcı ilişki var, ihanet kadar tehlikeli ilişki var. Ama bana göre her ilişkiye yoz ilişki adını vermek de biraz zordur. Şimdi bütün PKK’lilerin dilindedir, ileride açmaya çalışacağım. Çerçevesi belli, içeriği belli, amaçları belli; muhtemelen her yönüyle değerleri güçlendiriyor. Bu temelde bir ilişki gelişimi olmuştur. Nedir buradaki yozluk? Bir katılım olayı, bir sevgi olayı, hatta bir aşk olayı gelişmiştir. Bunlar hep yeni kavramlardır veya muhtevasının yeni geliştirilmeye çalışıldığı kavramlardır. Hayır, el ele vermek, bilmem hangi davranışta bulunmak tehlikeli ve yoz biçiminde değerlendiriliyor. Tam hasta!

Şimdi ben burada kaba cinsel ilişkiden söz etmiyorum, yanlış anlaşılmasın. Ama

sıradan bir flört olayını, yani birbirinden hoşnut olma ve güç alma konusunu hemen yoz ilişki saymak biraz tehlikelidir. Hayır, bunlar bizde ihanet temelinde ele alındığı için belki öyle olabilir. Ama bizim geliştirdiğimiz tarzda olursa öyle olmaz. Bir erkeği sevmek isteyen bir kadın sevebilir. Yine bir erkek bir kadını çeşitli düzeylerde sevmek isteyebilir. Kendine sevgi engeli koyarsan, kendine katılma engeli koyarsan, o zaman sen ne kadar özgürsün? Bunu feodalizm de istemiyor muydu? Ama diğeri de düşünülemez: “Şu kadına (veya erkeğe) dayanamadım, kendimi kaybettim” demek de olmaz. Nasıl oluyor yani, özgür irade bunu kabul edebilir mi? İlişkilerde kişinin kendisini bu kadar sağlıklı durumlarda tutması doğru mudur? Tabii kimse bunlara doğru dürüst el atma cesareti de gösteremiyor. Ya çok tutucu ve muhafazakâr kalınıyor, ya da fırsat buldular mı birbirlerini kaçırtıyorlar. Veya çok ucuz ilişkilerle yetinme durumu var. Bunlar yaşama sağlıklı yaklaşımlar değildir.

Kürt insanı yeniden doğarken, hemen hemen bütün kavramlara yeni ve doğru yaklaşımlar getirmelidir. Biz muhtevayı geliştirmeli veya bu konuda cesur olmalıyız. Biz hayatımızı ortaya koyan, adayan kişileriz, yaşamın her sorununa cesur yaklaşırız. Bu konuda bencil yaklaşmayız. Çünkü halkın fedaisisiniz. Fedai insan neden bireyci ve bencil yaklaşsın? Böyle bir insan özgür, soylu ve temiz yaklaşıp. Neden kadın için hep yaklaşmayın, tehlikelidir, denilir? Neden adeta lanetli olduğu ve adamı götüreceği söylenir? Karşıdaki en azından insandır. Neden böyle olsun? Bunlar beni bile ürkütüyor. Bazen “acaba yanlış mı yapıyorum, bu kızlara bu kadar değer vermek doğru olur mu?” diye kendime soruyorum. Yani düşüncem hep ikircikli ve çelişkili gelişiyor. Neden olmasın? Hatta neden olağanüstü bir yaşam kaynağına dönüştürülmesin? Tabii bu aynı zamanda büyük bir sınıf savaşıdır. Hala her gün uğraşıyor, her gün mücadele veriyoruz. Yani durum çok açık, serbestsiniz deniliyor. Hanginiz insanın bravo diyebileceği bir ilişkiyi kurabilirsiniz? İşte “bir genç kızımız kendisini özgür tuttu, kendisini düşürmedi; erkeklerle olan ilişkilerinde ve her türlü ilişkide kendisini yüce tuttu” biçiminde değerlendirebileceğimiz kaç yoldaşımız var?

Erkeklere de fazla güvenilmiyor. Ölçü yok, kural yok. Böyle erkeği ne yaparsın? Görülüyor ki, burada ciddi bir savaşı söz konusudur ve bu hepimizi yakından ilgilendirir. Benim bütün yaptığım soruna biraz daha cesaretli yaklaşımdır. Hem güven ve cesaret veriyorum, hem de örnek çözümlemelerle sorunu biraz açıyorum. Tabii siz de biraz daha cesur katılabilirsiniz. Sorunu sağa sola çekistirmeden veya tutucu ve düşürücü burjuva liberalizmine düşmeden, kendi tarzımızı ortaya çıkarabilmeliyiz. Bunlar aslında çok daha genişçe tartışılacak hususlardır. Ama detaylı ele almak istediğimiz hususlar var. Ben bütün bunlara sadece giriş düzeyinde bir yaklaşım gösteriyorum.

“Nasıl yaşamalı” sorusuna cevaplar kapsamlı olmak zorundadır. Bu konuda kişinin gücü biraz da içine gireceği çözümleyiciliğe bağlıdır. Burada da o en değme mümin geçinenden, en değme muhafazakâr kesilenden daha fazla ahlaki, yine en değme özgür olduğunu söyleyenden daha özgür olunmalıdır. Bu konularda bizim en sağlıklı dediğimiz tutum biraz iyi kavranmalıdır.

Bir de devrim dönemindeyiz. Bizim şimdi kurmuş olduğumuz ilişkiler normal düzen ilişkileri değil, başlangıç ilişkileridir, tarihsel bir dönemin ilişkileridir. Sizlerle olan ilişkiler, sıradan ilişkiler olamaz. Yani özellikle Önderlik özel, bireysel ilişkiler geliştiremez. Fazla özel ve bireysel ilişkiden ziyade ülkeye yönelinir, ya da bütün kadın cinsini ilgilendiren yaklaşımlar geliştirilir. Genel bir kadın düzeyi, genel kadın özellikleri nasıl olmalı, en sevilmesi gereken ilişki biçimleri nasıl oluşmalıdır? Dikkat ederseniz, sanki bir laboratuarda bir değer yaratıyormuşsunuz gibi bakıyorsunuz bu ilişkilere. Bu hemen özel ilişki kuralım demekle olmuyor. Bu iş “hemen birbirimizi şöyle bağlayalım” da olmuyor. Birçok şey tartışılacak, değerlendirilecektir. Geriye en sağlamı, ulusa ve halka mal edilecek olanı, topluma öncü düzeyde sunulacak olanı kalır. “Sağlam kadın-erkek ilişkileri, sağlam yoldaşlık ilişkileri, özgür iradeye dayalı sağlam ilişkiler, temiz, onurlu ve tutkulu ilişkiler nasıl olmalı” sorusu yakıcı ve önemlidir.

Bütün bunlar değerlendirilirken, görevleri unutmuyoruz. Örgütsel görevler, eylemsel görevler, her türlü eğitim görevleri savaş kadar zordur. Yani sosyal ilişkiler geliştirmek, duygu ilişkilerini geliştirmek zordur. Duygular kesinlikle zayıf kişiliklerin işi değil, büyük savaşçıların işidir. Duygular eğer düzenden kaynaklanıyorsa kuşkusuz gericidir. Tersine büyük devrimci tutkulara bağlıysa çok değerlidir. Dediğim gibi her duyguyu ve her ilişkiyi “yozluk işareti” olarak nitelendirmek ve kestirip atmak tehlikelidir.

Biz giderek Kürt olayında çözümlenmeyi ve yeni yaşama ulaşmayı geliştiriyoruz. Sevgiyi yaratmak, insanların saygı düzeyini belirlemek ve kadın-erkek ilişkilerini düzenlemek bunun en önemli bir evresidir. Çok açık, kabul edilemeyecek tonlarca erkek yaklaşımları var. Yine kızlardan kaynaklanan bir yığın köle yaklaşımları var. Biz bütün bunları düzenlemeden, partiyi nasıl öncü parti haline getirebiliriz? Kürdistan’da sömürgeci güçler ve kurumlardan çözüm beklenemez ki! Türk kadın modeli, Türk kadın-erkek modeli, Kemalist model kadına ne verdi? Bize ne verebilir? Hatta emperyalizm ne verebilir? Feodal aile geleneklerinin ülkeyi ne hale getirdiği ortadadır. Her şeyi sen sağlayacaksın. Bunun için de benden isteyebileceğiniz daha özgür ortam, daha özgür düşünme ve tartışma, daha özgür katılım gerçeğidir. Bunlar da vardır. Şimdilik böyle geliştiriyoruz. Faydalı olabiliyor, gelişmeler anlamlıdır. Gençsiniz, alacağınız daha epeyce yol var. Kadın olarak ken-

dinini derinleşmeye tabi tutun. Çok yönlü, iradeli, aydınlatılmış, güçlendirilmiş hale gelin. Hemen her yanınıza, her özelliğinize maddi ve manevi anlamda biçim vermeli, yani kendinizin olan bir ilişkiyi artık gündemleştirebilmelisiniz. Bu kendini bulmaktır, var etmektir. Hani “kadının adı var kendisi yok” denilir ya, burada olması gereken sadece “adı var” ile yetinmek değil, “kendisi de var” gerçeğine ulaşmaktır. Ben buna oldukça ilgi gösteriyorum. Yani var olan bir kadını ortaya çıkarmak, böyle bir kadını var etmek çok önemli bir olaydır.

Bizde kadın çok çirkin, çok tehlikelidir. Var olacak kadın ise çok değerli bir olaydır. Bunu çarpıtmamak ve değerden düşürmemek gerekir. Bir kadını var etmek, bir ulusu var etmektir; partiyi özgür kılmak, yaşamı muazzam bir güce kavuşturmaktır. Ama dedim ya, bu asla sizin yaptığınız biçimde olmaz. Ben yıllardır uğraşıyorum ve hala tam başarabilmiş değilim. Hala kendimi zorluyorum. Zaten aile bizi tüketen bir kurumdur. Bağlılıkları çok yönlü geliştirmeden, ben kendimi onun çarkına kaptırır mıyım? Birisi ailede, toplumda ve hem de özel ilişki adı altında beni bu kadar yiyip yutacak durumdayken, ne diye kendimi kaptırayım? Ölürüm de kendimi sağlam tutarım.

Şimdi bu sorun sizin için çok daha yakıcıdır. Elinizi kim tutsa, ikinci gün düşürebilir. Hangi erkeği geliştirdiniz? Hangi erkeği özgür ve eşit iradeye kavuşturabildiniz? Ne kadar güvenebiliyorsunuz? Onun için kendinizi biraz sorgulamalısınız. Tutku ve duygudan önce, “bizim bu karşı karşıya olduğumuz ilişki nedir” demelisiniz. Hepinizin az çok aldatıldığını görüyorum ve daha sonra bu başıma bela oluyor.

Tabii insan saygılı olmalı, biraz ulus düzeyinde düşünmeli. Gerçek kadın öz be öz böyle olmalı, yani yaşamın çözüm gücü ve bir tarafı olmalıdır. Hangi kadın yoldaşımız bunu kendisine sorun etmiştir? Bu hiç belli değil. Var mı yok mu, bir görüş sahibi mi, bir çalışması var mıdır? Beni bile anladıklarını sanmıyorum. Benim arkamda bir türlü, karşımda bir türlü. Anlam da veremiyorum. İşte o sözünü ettiğim feodal ilişkiyi, mal-mülk ilişkisini dayatan tip gibi beni basit bir kadın numarasıyla bağlamak istiyor. Benim biraz gücüm var. Benim bu gücümü kullanarak, birdenbire çok iğrenç bir biçimde başa geçmek istiyor. Çok özgürce yaşanması ve insanın onuru olması gereken bir cinsellik üzerine siyaset bina ediyor. İşte “Kürt erkeği cinselliğe çok düşkünçe bağlıdır, böyle satın alınabilir; bir de kadın için namus meselesidir” diyor. Cinselliğin böyle ele alınması en büyük ahlaksızlıktır. Ahlak ve namus bunun neresinde? Tabii ben bunu kabul etmeyince, “neden bu adam böyledir?” deniliyor. Özgürlüğe davet ediyorum, “hayır, cinselliğimizi ancak bu kadar pazarlarız” deniliyor. Ben hayır diyorum, cinselliği ancak doğal yaşayabilirsin. Doğal yaşayamadın mı, sen bir sahtekârsın.

“Şu kadar bireyci, şu kadar mal-mülk sahibi” gibi sözler benim devrimci anlayışına sığmıyor. Savaş biraz daha bu temelde geliyor ve şiddetlidir. Aslında araştırmaya değer bir konudur. Yani özgür irade kolayca gelişmiyor. “Neden buna bu kadar yüklendiler” deniliyor. Tabii ki üzerinde kapsamlı durmamız gerekir. Hatta siz niye katılamıyorsunuz, hatta önünde engel oluyorsunuz, bunu biraz anlamalısınız. Oysa ben özgürlüğünüze yüksek değer biçtiğimi kanıtlamışım. Özgür iradeniz ve bilinciniz ayaklanmış. Olanak ve fırsat elde edilmiştir. Şimdiki yaşamın eskisinden daha değerli olduğunu inkâr edemezsiniz. Şimdiki yaşam çok daha üstündür ve kararınız gelişiyor. Bu da insana saygının temelidir.

Yaptığımız, yaşamı tehdit eden her şeye karşı bir var olma savaşıdır

Bu tartışmalar böyle yürüyor. Sizler de kapsamlı katılın. “Nasıl yaşamalı” sorusuna, bütün ulusa mal edilecek ve hatta insanlığa değer katabilecek bir cevap vermenin mümkün olduğunu sanıyorum. Tartışma çerçevesini böyle geliştirmeye çalışıyorum. Acaba sizin yaklaşım gücünüz nasıldır? Tabii sizin ilgileriniz ve yaklaşımlarınız da değer ifade eder. Çünkü bu tek taraflı olacak gibi değildir. Kendinizi katmalısınız. En doğrusu da budur diye düşünüyorum. Eksikliği var mı, bilemiyorum. Daha da açılmasını istediğiniz hususlar olabilir. Başında da söyledim. En rahat olabileceğiniz, önemli her soruna, hemen hemen tabii diye arz edilen her şeye çok rahatlıkla yaklaşım gösterme olanağı var. Ne mutlu insanımızı kendi ellerimizle yeniden yaratmaya diyoruz. İnsanlık bu fırsatı elde etmiştir. Sizin durumunuzu bilemem. Benim durumum biraz tartışmaya olanak veriyor. Karşınızda bir kişi olarak hem cesaret verme, hem de çözüm gücü olmamda bir zemin sunma söz konusudur. Bunu doğru değerlendireceksiniz. Herhalde epeyce güç alacak ve bu arada tabii katılacaksınız. Hepiniz çok iyi birer yoldaş aday olabilirsiniz.

Sizin durumunuzda ilişkilere girildiğinde, büyük ihtimalle sağlam olmayan çürük yanlarla giriliyor. Yani esasta korunan, sizi düzene ve toplumsal gerçekliğinize bağlayan genlerdir. Benim başka bir farkım da burada başlıyor. Kendimi ilişkilere yirmi yıl olağanüstü kattım. Denilebilir ki, mevcut olanın içinde, bu en güçlü tarzda katmadır. Oyuna bütün gücümle varım. Örgüt kurmaya bütün ciddiyetimle varım. Birçok örgüt elemanına bakıyorsun, fantezi gibi görüyorlar, boş vakitleri değerlendirme olarak görüyorlar. Yine okullarıdır, aileleridir, dört-dörtlük sürüyor. Fark buradaydı. Devrimciliği bir fantezi, bir lüks, bir moda olarak kendilerine yakıştırıyorlardı. Tabii böyle olunca devrimci denilen ilişkiler de aldatıcı, özden yoksun, fazla derinliği olmayan, çok rahatlıkla kullanılabilir, oynanabilir ve bırakılabilir değerler olacaktı. Bu noktada direnmemiz gittikçe gelişti. Mademki

devrim değerli bir şey, o zaman insan bütün gücüyle ve en değerli yanlarıyla kendini buna katabilmelidir. Bunun büyük bir örgüt savaşımına dönüştüğünü biliyorsunuz. Kendimizi olağanüstü örgüte vermeye, örgütü yaratmaya, bireysel ilişkilerde sağlamadığımız gücü örgütsellikte aramaya, örgüt içi ideoloji ve siyaseti geliştirmeye ve sürekli pratiğe yüklenmeye çalıştık. Bu neye cevaptır. Bu aslında düzen-den, düzen içi arkadaşlıklardan bulamadığımıza büyük bir cevaptır.

Oradaki temel ilişkiyi Roman Taslağı'nda ortaya koyuyorum. Dikkat ederse-niz çok ilginç bir tarzıdır. Bir yandan benim olağanüstü ilgilerim, yaklaşımlarım ve çekim gücüm, diğer yandan karşı tarafın olağanüstü tutuculuğu, buz gibi soğutuculuğu ve boğuculuğu, aslında nereye götürülmek istendiğinin belli olmadığı bir durum... Canlı olup olmadığı da belli değil. Bazen adeta yılan gibi ısırgan, bazen yine yılan gibi soğuk, fakat yine de bir çekişme var. Ben neden bırakmıyorum? Neden o bu tarzı terk etmiyor? Roman Taslağı biraz da bu ilişkiyi içeriyor. Şunun için esas alıyor: Aslında ilişki kurulmayabilir de, anında terk edilebilir de, fakat peşine düşülüyor. Diğer bir özellik de işte buradadır. Bir ilişkinin sonunu getirmeden bırakmamak veya ne olup olmadığını açığa çıkarmak var. İyiye iyi, kötüye kötü; yaşanılacaksa yaşat, atılacaksa at! Mücadelesiz, hesapsız ve sorgusuz bırakmamak, fakat hemen zamanında bitirmek... Yani bir ilişki tarzı... Ne her şeyini onun uğruna yak, ne de bir çırpıda yakıl! Hayır, karşı tarafı anlamaya ve çözmeye çalış! Bu aynı zamanda kelime anlama savaşıdır, kendi özeleştirisi sürecidir sanırım. Dikkat edilirse oradaki özeleştirisi çok ilginçtir. Bir grup-parti ilişkisi, grupta bir kadın ilişkisi ve orada bir sosyal düzenle savaş ilişkisi çok ustaca, hem de sabır ve ilgiyle yürütülüyor. Kurallara uygun davranma, iğne ucu kadar bir gelişme özü varsa yakalamaya çalışma, değerli militan arkadaşların bir gün tahammül edemedikleri bir ilişkiyi veya ölümle cezalandırmak istedikleri bir yaklaşımı on yıl amansızca ve gittikçe dayanılmaz boyutlarda yaşamaya cesaret etme var. Tabii bunun devlet boyutu, bunun örgüt üzerindeki tahribatı, ama örgütün de bununla bağlantılı gelişmesi ayrı bir siyasal değerlendirme konusudur. Burası edebiyatın işi değil. Sonuçta ne çıktı? Büyük bir aile eleştirisi, kadın çözümlemesi, buradan daha da ulaşılan sonuçlar; yani "ilişkiler nasıl olmalı" sonucu çıktı.

Kürt insanı arasındaki ilişki düzeyi nedir? İlişki kördüğömleri, ölü ilişkiler, pamuk ipliğine bağlı ilişkiler, hele hele temel yüksek değerlere bağlanmamış ilişkiler, yurduna ve halkına ihanet, güçsüzleşen, düşmana yalvaran, peşkeş çeken ilişki düzeni kaç para eder? Bu temelde kadın-erkek ilişkisi nedir? Bu ilişkiler çok kaba bir cinsellik etrafında kurulmuş ilişkilerdir. Şunu çok iyi açığa çıkardık: İster köy ister kent yaşamında olsun, Kürt olayında temel ulusal, siyasal, kültürel, hatta sos-

yal ve ekonomik çıkarlardan o kadar uzak düşürülmüşlük var ki, bu temelde değerlerden yoksunluk o kadar ileri düzeydedir ki, insanların elinde kala kala çok kaba güdüler kalıyor. Bunlar nedir? Bunlar açlık güdüsüdür, cinsellik güdüsüdür. Bunlar da en kaba biçimde görüldüğünde, karşılığı “yarabbi şükür, bugün de doyduk” oluyor. Bu temelde bir kuru ekmek ve pilava talim yap! Yine çok kaba bir karı-koca ilişkisiyle dünyalığı esas al! En ufak bir güzellik, bir sosyallik aramak yok, hele bir siyasal temele bağlı düşünmek hiç yok. Geriye ne kaldı? Bir bulgur pilavı bulduysan, bravo sana. Bulduysan bir karı veya koca, “varım yoğum budur” dersin! Nitekim sonuç da budur. Birine bir şey olunca, “varım yoğum gitti” denilir, kendini bitmiş sayar. Dünya bu kadar mıdır? Siyasal dünyaya ne oldu? Askeri dünyanın var mı? Kültürel ve felsefi dünyanın nerede?

Daha da açabiliriz. Dünya hiç yok mu? Kürt insanında dünya yoktur. Çünkü düşman her şeyi elinden almıştır. Dikkat edilirse, sömürgeciliğin yarattığı bir ruhsal durum var. Özellikle aile temelde sömürgeciliğin büyük bir çarpıklığına veya düşürme kurumuna dönüşmüştür. Burada kadın-erkek ilişkisinden ziyade çileli, çekilmez ve yaşamı zehir eden bir ilişki söz konusudur. Ben kendim bu ilişkiden kaçarak devrimci oldum. Ailedeki tahammül edilmez ilişki ve yaşamı gördükçe dehşete kapılıyor, kendimi Ankaralara, okullara ve devrimciliğe atıyordum. Kürt ailesi aşağı-yukarı böyle olan bir ailedir. Bazı işbirlikçi aileler farklı olabilir, ama genel düzey böyledir. Benim yaşadığım bu konuda en dipteki yaşamdır sanıyorum; en yoksul, en zorlu ve en iddiasız bir durumun ilişki biçimidir. Dolayısıyla bu ilişkilerden hızla kopuyorum. Bu ilişkiler bana hiçbir şey vaat etmiyor, o zaman kendim yaratmalıyım. Yani kendin düşün, kendin bul. Bu da benim olağanüstü ölçülerde devrimci değerlere ve tarza yol vermeme veya ona ulaşma çabalarımına yol açıyor. Kendimi herkesten daha fazla mecbur hissediyorum. Bu benim kendimi katmama, çabalarımı oldukça yoğunlaştırmama, devrimin hemen hemen her türlü görevine sarılmama neden oluyor. Teori ise teori, silah ise silah, her şeyi bulma zorunluluğuna götürüyor.

Bu değerlendirme süreci boyunca büyük sevgisizlik olayına biz tanım yapabildik. Baktım ki, benim yaşadığım gerçeklik, bir ulusun yaşadığı gerçekliktir. O çürümüş, neredeyse hakkında artık “ölmüştür” kararına varılmış veya “öldürülmelidir” fermanı verilmiş gerçekliğini görünce, işte o zaman dirilişe doğru yol almak, kendini buna göre yaratmak gerekirdi.

Dikkat edin, benim çabalarımın diğer bir anlamı da diriliş çabalarıdır. Bu adı daha koymuyorum, canlandırma çabalarıdır. Karşıma çıkan hemen hemen her şey ezik, sönük, iddiasız, ilgisiz, cansız, biraz yaşamdan uzak. Yaşam benimle biraz güç kazandı. Neden? Bu da şimdi Kürdistan’da büyük bir olay. Ben kendimi nasıl

yaşam kaynağına dönüştürdüm? Düşünce taşıyıcısıyım; kendimi duygu, tutku, güç, silah, kısacası her şeyin taşıyıcısı durumuna sokmuşum. Bu ne demektir? Bu, düşmana veya yaşamı tehdit eden bütün her şeye karşı bir var olma savaşıdır. Bu konuda o kadar büyütüyorum ki, ulusal düzeyi zorluyor ve hatta aşıyorum.

Görüyorsunuz ki, bu temelde ilişkiler bende daha kapsamlıdır; bilime dayalıdır, ahlaki ve felsefi temeli yenidir. En önemlisi de güce bağlıdır, yani devrimci bir tarzın ilişkisidir. Savaşla yaratıyorum ve birçok şeyi bu temelde dağıtıyorum. Kadın ilişkisindeki soruna yöneldim; orada köleliğe, köleleştirmeye ve mal-mülk olayına yöneldim. Bir çırpıda birçok özgür aday ortaya çıkardım. Eskiden bir kadından fersah fersah kaçırdım. Hatırlıyorum, köy imamına gidiyor ve “kadınlar düğünde oynuyorlar, kendilerine bakmam günah mı, sevap mı” diye soruyordum. O da “üç yüz metre öteden bakabilirsin, fazla günah sayılmaz” diyordu. Ben bir dönem bunu yaşayan biriydim. Ama şimdi bu soruna olağanüstü bir katılımım var. Eskiden çok çok bir genç kız ile bir erkek buluşunca, hemen “birbirimizi beğendik, birbirimize göz koyduk” der, çekip giderlerdi. Şimdi görüyorsunuz: Kadın kesimi o kadar gelişmiş ki, kölelikten kaçıp kurtulan genç kızlar çevremize doluyor, militan ilişkiler geliyor, ordu oluyorlar, hemen hemen her türlü çabaya koşuyorlar. Çok ileri düzey ve ilişki arayışları var. Hepiniz de oldukça kapsamlı ilişkiler geliştirebiliyorsunuz. Öyle çok dar değerlendirmeler yok, bir de çok kapsamlı yoldaşlık, arkadaşlık tesis etme durumu vardır.

Çoğunuzun kenarından geçemediği, güç bulamadığı arkadaşlığı biz nasıl geliştiriyoruz? Daha çocukken benim tutkumdu; kadın da oyunda olmalı, yaşamda yer almalı diyordum. Şimdi buna en kapsamlı cevabı veriyoruz. Toplumun dışladığı kadın gerçeği şimdi mücadeleyle yaşama yavaş yavaş kendini katıyor. Eskiden bir kadın ilişkisi çok kaba bir cinsel ilişkiydi. En değme erkek veya kadın bu konuda çok kaba bir ilişkiyle birbirlerine yaklaşıyorlardı. Kaldı ki evlilikler de böyledir. Bir Kürt erkeğinin bir Kürt kızında düşünce gücü aradığını sanmıyorum, tartışma gücü aradığına inanmıyorum. Kaldı ki böyle bir şey mümkün de değildir. Birbirinin yanına gitme, kimsin nesen biçiminde sorma diye bir şey yok. Çok uzaktan kaş göz işaretleriyle bir beğeni ifadesi söz konusu. Ya da köhnemiş duygular diyebileceğim, içinde çok fena beslenmiş duygularla “bir gün buluşur, kavuşuruz” biçiminde bir yaklaşım oldukça egemendir. Aslında ben bütün bunları yıktım, kırdım. Hasret düşleri nedir? Yıllanmış duygular nedir? Hatta bunların hepsi tehlikelidir diyorum. Yaşayacağını yaşı, doğru sev, sevgini açığa vur. Tabii sevgiyi açığa vururken kurallar koyuyorum. Orada seni yurtseverliğe çağırıyorum. Seni özgürleşmeye, partileşmeye ve savaşmaya çağırıyorum. Yiğitsen, sevgin ve tutkunda güçlüysen, orada kendini göster. Yiğitlik bu sahalarda olur. Çünkü bunlar olmadan sen bir hiçsin, senin sevginin beş paralık bir değeri olmaz.

Tabii bunlar iddialı çağrılardır, gerçek yığitlik gerekçeleridir. Varsa, genç kızların ve erkeklerin ilişkisine ve gerçeğine bravo diyorsun. Başaramazsa zaten ölmüştür. Veya hayatını ortaya koyacak, sevgiyi kazanacaktır. Ben etrafımda bu kadar insana çağrı yaparken haklıyım veya esaslı kavramışım. Yaşam bu temelde kazanılıyor. Dolayısıyla özlü olanlar katılıyor. Yeni bir ilişki tarzıdır, “ben yığidim, iddia-lyım” diyen genç kız benim yanımda olacaktır. Başka çaresi yoktur. Çünkü bu aşamada bu konuyu en çok geliştiren, ona açıklık kazandıran, onu doğru katan benim. Yani Önderlik olayına bağlanalım denildiğinde, bu şu anlama geliyor: Önderlik, tarihsel ve toplumsal açıdan, bu aşamada çözümleyici temel güç oluyor. Diğer güçler veya ilişkiler insanı fazla yaşatmıyor. İlişkilerinizin olduğu örgüt, erkek, kadın, aile ya da yönetici, yani ne olursa olsun, her bakımdan tatmin edemiyor, doyuramıyor. Bunun diğer bir boyutu da, insanın yaşamına fazla sevgi ve saygı katamaması oluyor. Neden? Çünkü eksik, başarısı yok. Adamin devrime inancı olsa da, ne kadar yapabileceği bellidir. Güçlü bir devrimci değil, olamadığı için de zaten seni tutamaz, seni anlayamaz. Sen de fazla anlayamaz ve tutamazsın. Bu gerçek bir çözüm bekleyen bir çelişkidir. Tabii çözümü yaşayan biri ilişkilerde de güçlüdür. Çözümü esasta halleden biri, kadını veya kadın-erkek ilişkisini doğru ele alır, ilişkiye doğru yön verebilir.

Vatana ve sınıfa bağlanmayan sevgi bir hiçtir

Biz, Temmuz Konuşmaları’nda bazı temeller koyduk. Geçen yıllarda da aynısını söyledik. O doğruydı ve şimdi sloganlaşmıştır. Vatana ve sınıfa bağlanmayan sevgi bir hiçtir. Bağlanması için de elbette özlü çabaya ihtiyaç vardır. Lafta istiyor, ama pratikte tersi işliyor. Böyle erkeği veya kızı ne yapacaksın? İlişkileri kaç para eder? Sevgiye götürmez, öldürür, yakar. Tabii bunlar bizim “nasıl yaşamalı?” sorusuna verdiğimiz cevaplardır, diyorum. Doğrudur, zordur; sevgi savaş kadar zordur. Sevgiyi yaratmak, sevgiyi oluşturmak, sevgiyi esas alan bir yaşamı gerçekleştirmek savaştan başarıyla çıkmak demektir. Bu da eşittir ordu kurmak, örgüt kurmak, kesin görevlere başarıyla karşılık vermektir. Ondandır sizin birbirinize değer verme ve sevgi sunma hakkınız olabilir. Dediğim gibi bu konuda ikiyüzlülüğe ve yüzeyselliğe fazla mahal yoktur. Yaşam sana gerçekleştirmeyi şart kılıyor. Gerçekleştirirsen yaşayabilirsin, savaşırsan yaşayabilirsin. Yaşam özgürleştikçe sevilmelidir ve bir insan da bunsuz olamaz. Hala bu sorunlar etrafında yoğunlaşıyor, diyeceksiniz. Oysa kimlerin yaşamaya hakkı var, kimler özgürlükten yana, kimler ona hakkını ve anlamını veriyor, kimler bunun sahtesidir? Çözümlemeler gece gündüz bununla uğraşıyor. Sizler, çeşitli alanlardan gelen özgürlük adayları olarak, çeşitli sorunlarla birlikte çıkmış ve

katılmışsınız. Fazla çözüm gücü olamamışsınız. Görüyorsunuz ki, şimdi durumlar biraz daha farklıdır. Doğrusu da biraz böyle olmak zorundadır. Her şeyden önce eşit ve özgür koşullar gerekiyor.

Benim yaptığım diğer bir iş, bir insana sunabileceğim en iyi değer, ona biraz daha özgür düşünme fırsatı vermektir. Bu ona özgür davranma fırsatını verir, onu bastırmadan ve ona hâkim olmadan önce, iradesini ortaya çıkaran koşulları yaratır. Dikkat edin, bütün Kürt halkına da verdiğimiz budur. Kadınlara da verdiğimiz budur: İradesini ortaya çıkarma, irade savaşı. Bu mükemmel yürütüldü. Çünkü iradesi olmayan ilgisizdir, sevgiyi fazla ortaya çıkaramaz.

Ölü canlar, dedik. Ölü bedenlerle insan sevmez, sevilmez. Belki bazılarına acayip gelebilir, ama açmakta yarar vardır. Kürt kadınlarının çoğunun bedenleri ölü, kokuşmuş, soğuk ve çok kabadır. Fizikleri biraz böyledir, ruhları donuktur. Fikir düzeyi hiç yoktur. Köylü kızını al, küçük-burjuva kızını veya erkeğini al, söyle söyle, hiçtir; bir papağan kadar bile sözcükleri tekrarlayamaz. Neyi yaşayacaksın? Sevgi duyguda, düşüncede ve yaşamı paylaşmada katılım ister. Ama bizimki buzdağı gibidir veya donuktur, bir-iki sözcükle her şeyi kestirip atar. Böyledir, yani her türlü saygısızlığı dayatır. İnsan bu yaşamdan ne anlar? Bir kız böyle bir erkeğe öykünür, bir erkek bir kıza özenti duyar ve çok kısa bir süre içinde birbirlerini mahvederler. Neden? Çünkü ilişkiler temel değerlerden yoksundur.

Açık söyleyeyim; ben böyle bir ilişkiyi beğenmiyorum ve hiç kimseye de yakıştıramıyorum. Belki size aşırı müdahale ediyorum, ama müdahale etme gereğini duyuyorum. Çünkü biçiminizden tutun üslup ve yaklaşımlarınıza kadar her şeyinizin düzeltilmesi gerekiyor. Şimdi özgür bir insanı, Kürdistan'da kendi yaşamımı birinci derecede ben kararlaştırıyorum. Bu, ulusun kararlarına kadar gidiyor. Yani daha da söylüyorum, neyle yaşamak isterim? Gerek kadın ve gerekse erkek ölçütünde en namuslusu, en dürüstü nasıl olmalı; diğer bir deyişle sadece ahlaki açıdan söylemeyelim, felsefi ve siyasal açıdan nasıl olmalı? Yeni bir dünya kurmak isteyenler hangi kişiliklerden oluşmalı? Bir kadın nasıl olmalı? Kendiliğinden ortaya çıktığını sanmayın. Bizim çok sıkı değerlendirmeye ortaya çıkarma tarzımız olmasa, sizin çoğunuz şimdi birer ev kızıydınız, birer erkek kölesiydiniz. Mevcut müdahaleler sizi az çok düşündürmeye götürüyor. Aslında parti içinde yürütülen bir politikadır: Kadını serbest bırak, köleleşmek ister. Buna engel koy, uzun süre kendi ayakları üzerinde yürüsün, konuşsun, tartışsın, eline silah da alsın. Bakalım ne yapabilir? Yani çok açık, bizde kadın erkeğin gölgesinden bile çıkamaz. Sen bu kadar bağımlı bir kişiyle hangi özgürlüğü paylaşabilirsin? Erkek de bu kadar köle bir kadını gördükten sonra, kendisinde ne kadar özgürlük duyguları geliştirebilir? Mal

gibi bir kölesi var, kendisine her türlü baskıyı, sömürüyü, işkenceyi ve dayığı uyguluyor. Bu anlamda bu erkek de bitmiştir, kaba saba birinin tekidir. Kadın da kendine böyle bir erkeği yakıştırmıştır. Yani bir yerde tencere yuvarlanmış, kapağını bulmuş! O bunu düşürüyor, bu onu düşürüyor. O buna en kaba biçimde yaklaşıyor, bu ona en kaba biçimde yaklaşıyor. İşte burada kişiliğin düşürülmesi, sevgi ve saygının bitişi ortaya çıkıyor. Nitekim Kürt ailesindeki yaşamımız budur.

Tabii bütün bunlar ağır durumlardır. İçinden geldiğiniz koşullar sizleri az çok bu durumlarda yaşatmıştır. Ama bizim ortamımızın daha farklı olduğunu görüyorsunuz. Yine kendi özgücüme dayanarak bir şeyler yapmaya çalışıyorum. Bireysel, grupsal, partisel ve ulusal düzeye ilişkin hitaplarım, çağrılarım, çözümlemeler ve ilişkiler var. Büyük özgürlük tutkunu olduğum için, bir anlamda kadın konusunda da binlercesini ortaya çıkarma var. Kanımca hiçbir erkek bu kadar kapsamlı olamaz. Bir erkeğin bir kadınla ilişkisi sınırlıdır. Hele Kürt erkeği söz konusu olduğunda, özellikle bu aşamada dardır, öyle fazla anlam yükleyemez. Bu da tehlikelidir. Ben biraz anlam yükledim, geniş tuttum ve bunun sonuç alabileceği ortaya çıktı. Bir kadın bağlasaydı veya ben çok düşkünce bağlansaydım, belki bir ulus biterdi. Eğer o ilişki olayında büyük bir hata yapsaydım (ki bu tehlike vardı), belki de ulus olmaktan çıkardık.

Evet, yaklaşımların çerçevesini az çok yaşadınız. Sanırım eskisine göre epeyce düşünme ve bakış açısı kazandırma ortaya çıktı. Kişiliğinizde eskiden daha fazla güven var. Kendiniz kendinizin olması gerektiğini düşünüyorsunuz. Erkek karşısında son derece boyun eğen bir tipten, seçim kabiliyetine ulaşan bir kişilik haline geliyorsunuz. Evet, tahmin ediyorum. Ne nasıl sevilir, ne nasıl yaşanılır, ne nasıl kabul görür, ne nasıl reddedilir? Herhalde bu konularda az çok irade gücü kazanıldı.

Ben her zaman söylüyorum: Beni sevmeye cesaret edecek bir kız vatanını şu kadar sevmek zorundadır, şu kadar zeki olmak zorundadır, şu kadar örgüt sorunlarına güç yetirmek zorundadır. Etmedi mi, ben fazla sevmem. Kendini bana zorla mı sevdirecek veya zorla mı beni kendisine mal edecek? Tabii tutturduğum yaşam düzeyim var. Ona saygılıysa, davaya bu kadar yatkın olacak. Cins ayrımını da zaten burada yapıyorum. Çünkü ben biraz deneyim yaşadım. Karşımdaki kadın kendisini milimi milimine pazarlamaya çalışıyordu. Bir yerde bana mal ol, bir yerde TC'ye mal ol, bir yerde işbirlikçiliğe mal ol gibi. Tabii ben de onu vatana mal etmeye çalışıyordum, arkasındaki ilişkiyi de çekiyordum. Bu büyük bir savaşa dönüşüyordu. Ama sizinki böyle değil. Neye bakılarak karar veriliyor? Belki de herhangi bir Kürt erkeğiymiş gibi ele aldı. Yani biraz oyun oynadın mı, cinselliğini kullandın mı, "kıro"yu dört dörtlük bağlarsın biçiminde yaklaştı. Birçok ilişki biraz böyledir. Ama böyle bir erkek olmadığımı kanıtlayabildim. Sanıyorum ilk defa bu

işe şaşı. Çünkü beni kontrol ettiğini sanıyordu. Tabii Kürtlerde birçok ilişki böyle kontrol edilir. Hem de bu yaygındır.

Benim böyle biri olmadığımı görünce, karşımdaki ne yaptı? “O zaman bu nasıl bir erkektir, bu cinsten olarak kendini nasıl tatmin ediyor, acaba diğer kızlarla ilişkileri var mıdır” biçiminde provoke etmeyi denedi. İşte “evli erkek kadınlarla böyle ilişki kurar mı?” Birkaç bayanla siyasi ilişki oldu mu, derhal provoke ediyor. Hatta “öldür, kadını yaşatma, tek kadın benim, benim dışımda hiçbir kadın yok” diyor. Yani diğer kadınlarla en ufak bir ilişki düşünölmeyecek, hatta birisi öne çıkarılmayacak gibi müthiş bir feodal ilişki oldu. Bu konuda da bazı örnekler var ki, felç edicidir. Tabii bunun hikâyesi daha derindir. İlişki biraz daha açılırsa, “nasıl olmuş da bizim haberimiz yok” diyeceksiniz. Ama bana göre işin içinde devlet de vardı. Devlet, kadın ve aristokrasi birleşince, bu ortaya çıktı. Ben de mal eden bir adamım, yani Kürdistan’da ortaya çıkan hayli büyük bir olayım. Korkunç yükleniyorum, korkunç kullanmak istiyorum. Zaten büyük oynuyordu. Bir kadın-erkek ilişkisi, devlet ilişkisi ve bu da savaş ilişkisi oldu. Aslında biraz da ben böyle yaptım.

Sizce yapmamalı mıydım? Yapmasaydım, PKK ortaya çıkmazdı. Bu herhalde düşmanın üzerine dâhiyane bir yürüyüş tarzı olsa gerek. Bu çerçevenin MİT çerçevesi olduğunu herkes kuşkuyla izliyordu. Ama ben tam işin göbeğine iniyordum. Nasıl olur? Bu bir yerde kendimi intiharvari bir eyleme sokmaktı, ama bu konuda da çok iyi taktik ve rol oynama var. Aynı zamanda dürüstçedir. Eminim ki sizin sinirleriniz yirmi dört saat dayanamazdı. Ama benimki dayanabiliyor. Bu beni politikada büyük duyarlılığa ve ustalığa götürdü. Kendime olağanüstü hâkim olmaya götürdü. Kadını hemen cezalandırırsaydım, herhalde benim farklı bir erkek olmadığım ortaya çıkardı. Ne öldürdüm, ne de düşünleştim. Ya da namus gereği mi böyle oldu? Hayır. Çok ince, çok usta bir savaş yürüttüm. Gördüğünüz gibi orada Türk devleti kaybetti.

İleride bu daha iyi anlaşılır. Tabii o da çok yoldaşımızı vurdu, mahvetti. Bu kontrgerillayı belki hala o yönetiyor. Mantık bu, öldürücü ve boğdurucu bir mantık. Görünüşte bir kadın-erkek ilişkisiydi, ama özünde muazzam bir sosyal ve siyasal ilişki, çok acımasız ve işkenceli bir ilişkiydi. Aslında birçok ilişki böyledir. İlişkilerde neden ucuzca kaybediyorsunuz? Niye ilişkilerle büyüyemiyorsunuz? Çok kolay teslim olduğunuz için. İçinizden en değme olanı yirmi dört saat içinde bir ilişkiye teslim olursa, bundan yarar görür mü? İlişkiye doğru bir giriş yapmazsa iflah olur mu? Sağlam bir düşünce yapısı yok, sağlam bir sevgisi ve saygısı yok. Neymiş? İlişkilere güdüler, bencillik ve fırsatçılık egemen olmuş! Bu ilişki neyse, sen de o kadarsın. Bunun içeriği ne kadar küçükse, sen de o kadar küçüksün. Kendini aldatma! Birçok bayan ve erkek arkadaşımıza bakıyorum, aslında küçük ilişkilerin, cüce ilişkilerin insanıdır veya ilişkisi

yoktur. Ben yirmi-otuz yıldır bu ilişkilerin teorisini yapıyorum, eğitimini hazırlıyorum. Hanginiz benimle biraz hareket etse ilerletirim. Bu büyük bir tecrübeyle mümkün olabilir. Ama sizi ilişkilerle baş başa bıraksak, belki de incir çekirdeği kadarsınız. Bu insana bakınca üzülüyorum.

Dedim ya, ben ilişkileri engelliyor değilim. Ama öyle bir ilişki kurun ki, insan bravo desin. Şartımı koydum: Nasıl aşık olunur? Birisi benim koyduğum ölçülerde aşkı gerçekleştirsin, alkışlayayım. Onu büyük değer olarak ifade edelim, yüceltelim. Ama en değme ilişkiye bakıyorum: Örgütten ve savaştan uzak düşsün, aile ve yaşam sorunu ortaya çıksın! Bu tür bir aşkı ben ne yapayım? Bunu başıma mı çalayım? Bana marazi duygular değil, kahramanca duygular lazım. Bana çok kahramanca bağlılıklar lazım. Ayıp değil, ben böyle bağlılıklarla vatani kazanırım. Bana ne böyle erkekler ne de böyle kızlar lazım. Çok açık konuşuyorum, ben marazi duyguları ne yapacağım? Ben sadece güzelliğin yoldaşım, yüceliğin yoldaşım. “Biz kadınız, zavallıyız, bize fazla yüklenme, cinsimiz cibilliyetimiz böyle” denilebilir mi? Hayır, ben böyle kadınla yaşamam. Beni zorla mı kendinize ortak edeceksiniz? Ben kadında müthiş güzellik ararım, kadında yiğitlik ve yücelik ararım, yani öz ve biçim ararım. Böyle kadın yokmuş! Yoksa ben de kendimi kire ve pasa bulaştırmam. Bazıları belki bundan ürker. “Bizim Başkan nasıl insanmış da haberimiz yokmuş” diyebilir. Tabii başkan varsa böyle başkandır. Önderse böyle önderdir. Yoksa başka türlü önderliğin vasıflarıyla bağdaşamaz. Başkan güzellik vermesin, Başkan yücelik vermesin, Başkan o yüceliğe çağrı olmasın: Böyle biri başkan değil de her şeydir. Sizi bu temelde çekmesem, benim başkanlığım nerede kalır? Sizi vatana mal etmesem, sizi yiğitçe bir yürüyüşün ve savaşın elemanı yapmasam, başkanlığım nerede kalır?

İlgilenmemiz bu çerçevededir. Ben cesaret ettim, bu kadar kadınla ilgilendim. Kendilerini bu kadar birleştirdik, bu kadar güç sahibi kıldık. Bence küçümsenemez. Bu da bu yaklaşım sayesinde oldu. Eğer diğer kadın sorununa yaklaşımın etkisi altında olsaydım, tek bir kadın savaşçı ortaya çıkmazdı. Bunu da unutmayın. Hiçbiriniz saflarımıza gelmezsiniz. Eğer bende feodal kadın anlayışı egemen olsaydı, bu saflarda tek bir kadının barınması mümkün müydü? Tabii siz bunu da bilmezsiniz. “Ne ilgimiz var” diyebilirsiniz. Hayır, o ilişki çözümlendi ve böylece siz ortaya çıktınız. Onun için bu hikâyenin nasıl olduğunu araştıracaksınız.

Biz neyin ürünüyüz? Ben sizde tam eşit ve özgür arkadaşlık geliştiriyorum. Bu ayıp değil. Bence ayıp olan katılımda yüceliği ve büyüklüğü sağlayamamaktır. Ayıp olan sevmemektir. Bütün yönleriyle sevebilecek ilişkileri ortaya çıkarmak, onur duyulacak bir ilişkiyi ortaya çıkarmak, kişiyi bağlayacak ve özellikle onu görevlere bağlayacak ilişki ve kadınla yaşamak ayıp değil, tam tersine bence en tercih edilmesi gerekenidir. “Kendimi

şöyle bağlamıştım, şöyle satmıştım, şöyle geleneklerin kölesiydim, şuranın malı mülküydüm” demek, bir kere insana hakarettir. Evet, bağlılıklar olur, ama bağlılıkların büyüğü de dediğim gibi gelişir. Tabii bu zordur, zaten benim geliştirmek istediğim bu aşktır; Kürt aşkıdır, büyük Botan aşkıdır, büyük örgüt ve eylem aşkıdır. Hesabınıza gelirse, bu aşka katılın. Hesabınıza gelmezse, kaderinize küsün ve evinizde kalın. Sonra “bizim yoldaşımız açık değildir, gerçekleri dobra dobra koymadı” demeyin. Sevginizde özgürsünüz, ama sevgi başıboş bir güdü tufanı değildir. Zaptı-rapta geleceksin, gerisi çılgınlıktır. İşte al kaç, aldat, sat! Geriye ne kaldı elimizde? Her türlü çirkinliği yaşa, ikinci gün “ben ilişki kuracağım da, benim yaşamak istediğim kadın veya kadınlar kokuşmuş olacak, sahtekâr ve düşkün olacak, elinden hiçbir iş gelmeyecek, konuşamayacak, tartışamayacak, karar veremeyecek” de! Nasıl olur? Ben bu savaşı bütün yönleriyle birlikte yaşamak için veriyorum. “Bizim kadınlarımızın dili eksiktir, cesareti yoktur, o bu işlere fazla katılmasın, uzak dursun” demek, köleliğin ta kendisidir. Böyle olsaydı, bu anlayışı kabul etseydik, hiçbiriniz ortaya çıkmazdınız.

Böylesi ilişkilerin büyüklüğüne ulaşmak zordur. Ben de onun için diyorum ki, özgür ilişkiyi kurmak savaş kadar zordur. Ben ne yapayım, bu işin tabiatında bu var. Kolay ilişki yoktur. Zorla güzellik olmaz, derler; ben de kolaylıkla ilişki olmaz, kolaylıkla güzellik olmaz, diyorum. Küsüp darılmanız beni ilgilendirmez. Bu işin özünde bu var. “O zaman biz de birbirimizi düşürürüz” der ve düşürürseniz, ben de sizi mahvederim. Nasıl düşürürsün bu savaşı? Tabii çoğunuz bunun farkında değil. Ama bunlar bir anlamda APO yasalarıdır. Ben kendi eylemimin ne tür eylem olduğunu biliyorum. Kadınlara dayattığım yasaların ne olduğunu da biliyorum. “Biz bunları düşünememiştik” demek olmaz. Düşünememişsen, sen maceracısın. Benim de bir namus anlayışım var, bir sevgi anlayışım var. Bunca yıldır bu kadar sabreden, kendini bu kadar disipline eden insan öyle kolay aldanmaz ve aldatmaz da. Ben bir yere gittiğimde, neden herkes heyecana kapılıyor? Neden ayağa kalkıyor? Neden iliklerinden boşanırcasına eskiden boşalıyor? Buna tanıksınız. Siz de biraz böyle olun. Bir yere girdiniz mi, her yanınız ışık saçsın ve ilham versin, yürekleri canlandırsın. Senin için “yine geldi başımızın belası, yine geldi dedikodu kaynağı” denilirse, sen bu kişilikten ne anladın? Her şeyin en iyisini ve en güzelini yaratmak zor bir şey midir? İşte ben de kendimi yaratmışım. Benim kendiliğinden mi böyle yaratıldığımı sanıyorsunuz? Ben aslında her gün kendimi örs ve çekiçe dövüyordum. Tabii kişinin kendisini topluma, halka ve partiye kabul ettirmesi büyük bir savaş ister. Şimdi dostun, düşmanın ve herkesin ilgisini çekiyorum. Bununla örgüt, bununla savaş oluyorum. Kürt ruhunu ve yüreğini yaratıyorum, Kürt bilincini yaratıyorum, onun savaşını yaratıyorum. Eğer kendimi sistemli olarak yaratmasam, başarı kof bir erkeklik anlayışıyla olur mu?

Bilirsiniz, toplumda en değme erkeklik kabadayıcadır. Biraz parasına, biraz so-
pasına güvenen en değme erkek sayılır. Bunun da bir hiç olduğunu biliyoruz. Çok
değişik bir erkek tipi çizmeseydim, üç kişiyi bir araya getirmem mümkün değildi.
Kolayca aldanan, geleneklere ve düzene kolayca kendini kaptıran birisi olsaydım,
bu hareketi böyle bir hale getirmek mümkün müydü? Belli ki güçlenme biraz böyle
oluyor. Belli ki zafer bu kişilik temelinde gerçekleşebiliyor. Siz kızlar da biraz bu
temelde kendinize gelebiliyorsunuz. Çünkü diğer biçimler sizi fazla güçlü ve iddialı
kılmıyor. Diğer ortamlar sizi fazla güçlü kılmıyor. Belki bazıları, sen parti önderi-
sin, der. Oysa ben parti önderliğini sıfırdan yarattım. Amansız savaşımı yaratıyor
ve hala öyle götürüyorum. Benim günlük mesleğim, yürütme tarzımdır. PKK ol-
masa, yine bir PKK yaratırım. Tarz ve yaşam biçimi haline getirmişim. Bizleri,
Önderlik olayını anladığınızı tahmin ediyorum. Herhalde doğru kavramaya ve
mümkünse birlikte yol almaya güç yetirirsiniz.

Ben Kürt kadını olayına karşı oldukça duyarlıyım. Bu konuda gerçekten çok tarih-
sel, çok teorik, çok çözümleyici bir yaklaşımın sahibi ve mücadeleciyim. Siz de bunun
sonucu olarak biraz geliyorsunuz. Benim gücüm bu kadar, insan daha fazlasını da ancak
özgürlükte götürebilir. Güç kaynağı olma konumuz ve katılım düzeyiniz beni güç-
lendirebilir. Bu da sizin güçlenmenize yol açabilir. Sizleri biraz daha inceltmek, hatta çe-
kici kılmak gerekir. Öyle olmasa sizi tepeler ve dıştalarlar; ağırlığınız olmaz. Yeni insanı
yaparken, kadını da çok özenle yapmak gerekir. Bunu birlikte yapalım, diyorum. Tek ta-
raflı bir dayatmayla olmasın. Çünkü kadın şimdiye kadar tek taraflı yapılmıştır. Erkek bu-
yurmuş, kadın da hanımcık olmuştur. Benim tarzımda bu yoktur. Benden asla hanımcık
yaklaşımını beklemeyin. Karşımdaki kadının nasıl olması gerektiğini engince düşün-
rek, biraz karşılık verin. Ben de hala bilemiyorum, dört dörtlük kadını nasıl yaratıyoruz,
diyorum. Ama duygularım ve sezgilerim var, şurası şöyle olmalı, burası böyle olmalı, di-
yorum. Belki “bir devrimci o kadar ulaşamayabilir” dersiniz. Aslında ulaşır. Her dev-
rimde ulaşmıştır. Değerlerin en güzelini yaratmak, hemen her şeye en değerlisini katmak
zorundadır. Bu arada ilişkilerin en kabul edilebilinenini de pratiğe çıkarmak zorundadır.

Ama bu hiçbir arkadaşımızın aklına gelmez. Eskiden kalma ne varsa onunla
yaşar. Ama teorisi ve eylemi devrimciymiş! Dedğim gibi, bu her devrimde baş-
aşağı gidişin ve geriye çark edişin de asıl nedenidir.

Her elin karıştığı bir yerde yuva yapılmaz

“Nasıl yaşamalı” sorusuna ilişkin genel bir çerçeveyi oturturken, bazı somut ör-
neklemelerle daha da açıklayıcı cevaplar geliştirmek mümkündür. Yine kendimden
başlayayım. Önce Kürdistan’da yaşamaya hakkı olan bir kişilik kendini nasıl or-

taya sermeli? Ben sırf bu cevap için kendimi yıllardır eğitiyor, uğraştırıyor ve yoğunlaştırıyorum. Denilebilir ki, en büyük çabayı kendime veriyorum. İnsanlık kadar eski olan bilimleri, felsefeleri ve dinleri, gözümün gördüğü, kulağımın işittiği ve ruhumun duyduğu ne varsa her şeyi görmeye, duymaya ve anlamaya çalışıyorum. Sonuç, kendini en çok kabul ettirecek ruhsal, fiziksel ve bilimsel ölçülere göre insanımız bana ne der, tüm insanlarımıza hitap etmek için dikkatimi çekecek sorun nedir? Çok uğraştım; ailemi etkileyebilirim, köyümü etkileyebilirim, arkadaş çevremi etkileyebilirim. Fakat bunlar bana yetmiyor. Özellikle bütün halkımızı, ulusumuzu ve mümkünse insanlığı etkileyebilmek için nasıl olmalıyım? Öyle bir şey bulup temsil etmeliyim ki, herkes “işte bu beni ilgilendirir” desin. Bu ne demektir? Bu derin insani, derin ulusal, aynı zamanda derin bilimsel temeli al, bunun çabasını acımasız sergile ve sonuçta etkili ol!

Dikkat edin, etkinlik savaşı ne kadar insanların çıkarlarını tespit etmeye ve ulusun temel politikasını belirlemeye bağlı? Bir de görmek, duymak ve anlamak yetmiyor. Bu müthiş çabayla, günlük çalışmayla olur. Sonuçta, bu insan kendini biraz kabul ettirebilir. Kendimi ulusa kabul ettiriyorum, sınıfa kabul ettiriyorum, kadınlara kabul ettiriyorum. Kadının derin ihtiyacı nedir? Kadın baskı altındadır ve toplumsal yaşamın dışına itilmiştir. Kişiliğinden habersizdir. O zaman yapmam gereken şey onun bu temel ihtiyacını yakalamak, onun özgürlük ihtiyacına ortam hazırlamaktır. Usta olan hem bunu düşünür, hem de yapar. Geriye bakarsınız, koşup fırlayarak geçmişsiniz. Dikkat edin, kadınları çekmek kolay değildir. Siz kızlar çok ürkeksiniz, zaten öyle bir gücünüz de yok. Birileri “almak istiyorum” der, birileri “veriyorum” der. Sizin yaşamınız bu alışveriş çengeline takılıdır. Özgür iradenizle oldukça az talepler ileri sürebiliyorsunuz. Talepler ileri sürseniz de gerçekleştiremezsiniz. Özgür iradesini gerçekleştiren pek yoktur. Ama ben büyük düşünürüm. Kadın siyaseti veya temel kadın ihtiyacı nedir, ortamını kurar ve siz sökün edersiniz. Dolayısıyla diğer hareketler kadın hareketini yaratamadılar, düzen içi bir temsili aşamadılar. Ama bizde daha özgürleşme oluyor, daha ileri adımlar atılıyor. Bu konuda başınızı kaldırmışsınız. Nereye kadar gideceğinizi özgürlük belirler. Öyle gidiyorsunuz. Bunun derin insani özlemi çok güçlü temsil etmekle mümkün olduğunu görüyorsunuz. Önderliğe güvendiğinizi söylüyorsunuz ya, güvenin temel nedeni budur. Yoksa benim karakaşıma, kara gözüme hayran olduğunuz için değil, temel bir ihtiyacınıza cevap verdiğim içindir.

Bu ne oluyor? Bu, kadın hareketinin yaratılması ve temellendirilmesi oluyor. Daha da ötesi özlemler, seçim kabiliyeti, beğenidir. Bu da hangi kişilikte mümkündür? Örneğin bu konuda da büyük bir yarış başlatmış durumdayım. En çok sevilen nedir, kimdir? Bu nasıl olmalıdır? Bir sevgi teorisi ortaya çıkardık. Kabul edilebilir bir sevgi

nasıl gelişmelidir? Sevgi yasalarının anlam ifade edebilmesi ve genel bir kabul görmesi için, bazı temel değerlere bağlı olması gerekir. Yani “gönlüm düştü, sevdim” yerine (ki, bu yasalarımıza göre sevgi değil ihanettir) yasalarımıza dikkat edilmelidir. Siz kızlar bile sonuna kadar hareketlesiniz, Önderliklesiniz. Ama hala arada muazzam mesafeler var. Bazılarınız, “ben bir erkeği kolay yaşayayım” dersiniz. Bir erkek, “bir kadını kolay yaşayayım veya elde edeyim” der. Bana göre bu henüz çok zordur. “Zor olabilir, ama istediğin gibi yaşayabilirsin, para var, her türlü yetki var, olanak var” diyebilirsiniz. Zordur, bu işin yasaları var. Yasalarına ters düşersen, bizim şu ağlayıp sızlayan çocukların durumuna düşersin. Ağlayıp sızlamak da en azından ayıptır. Ağlamayı bile büyük yapmak gerekir. Çocukları gibi olmasın. Yaşamımı bilimsel temelde hazırladığım için, sık sık sorarlardı: Sosyal yaşamın nedir, aile ilişkilerin nasıl, ana-baba, eş-dost ilişkilerin nasıl? Millettir; çoluk çocuk, sevgi-aşk nedir, diye sorar. Mükemmel bir cevap oluşturuyorum.

Aşkın yasaları, sevginin kuralları dedim. Neden bana katılmıyorsunuz? Çünkü size zor geliyor. Küçük-burjuvalarsınız, kendinizi zor işe koşturacağınıza, günlük yaşarsınız. Ama ben öyle değilim. Biraz akıllı olduğum için kendimi orta yere atmışım. Zaten sözüm var. Nitekim annem-babam da bana, “Sana kimse kız vermez” demişlerdi. Ne ben alırım, ne de kimse bana verir. Benim için bir ilke oldu. Neden kimse bana kız vermez veya neden ben istemem? Sanırım biraz gerçekçi olduğum için. Bana kız vermek, çılgınlık anlamına gelir. Çünkü yaşamımı öyle örgütlemişim ki, yerleşik kurallara göre biri bana kız verdi mi, yandı. Çünkü büyük çabalarım var, büyük uğraşlarım var. Yani düzen kişiliklerine göre kumara atılmıştır. Örneğin bir denemem vardı: Ailesi, “biz devlete bağlı istedik” diyordu. Aslında büyük bir siyasal olaydır. Bir deneme ve devlete bağlanmayla devleti bitirme çerçevesinde bir ilişki, belki de bir taktik ilişkidir. Ama bütün bu anlamları içeriyor. Aile de o zaman şaşırmişti. Çoğu hala benim o zamanki ilişkiyi anlamak istiyor. Benim mi kız aldığım, onların mı bana kız verdiği belli değil. Hala şaşkınlar. Gerçekte bir taktik, çok ani ve oldukça beklenmedik bir hareket tarzı. Kız tarafı da benim kızıdan neyi isteyip istemediğimi kestirmiş olmaktan uzak. Ben tam ne istediğimden uzak değilim, devrim istiyorum, devrime göre kadın istiyorum. Ama temelde işin içinde siyaset var. Anlaşılamadı, ben de anlatmak istediğim gibi anlatamadım. Onlar beni hiç anlamadılar. Bu büyük bir savaşa dönüştü. Dolayısıyla kız alıp verme hikâye oldu.

Ama size göre kolaydır; “aldık verdik; kabul ettim aldım, verdim hallettim” dersiniz. Olmadı, büyük bir soruna dönüştü, değil mi? Benim kız alıp verme meselem bir devlet sorununa dönüştü. Neden? Demek ki anamın söylediklerinde de, benim söylediklerimde de haklılık var. Çünkü akıllı insan biraz böyle düşünür. Feodalizm ve burjuvaziyle ilişkisi var, ben de proleter-halk kökenliyim. Ben de köke-

nimi inkâr etmiyorum, o hiç etmiyor. O beni çekiyor, ben onu çekiyorum. O devlete ulaştıracağız diyor, ben devleti kullanacağım, yediklerini burunlarından getireceğim diyorum. Eş dost adına korkunç bir savaş, tipik bir APO savaşı...

Beni böyle de tanıyın. Benimle savaşıyorlar mı, benimle anlaşıyorlar mı, belli değildir. Bunda haklıyım. Çünkü dostluklar sahte, görkemli değil. Dostluğum dillere destandır. Bu zeminde dostluğa dayalı olarak kalıyorum. Çok hassasım, yersiz tek bir hareketim bile olmaz. Müthiş etkileme gücüm var; saygılı ve bağılıyım. Bu açıdan güvenirlersin. İşte hala buralardayım, istediğim gibi de yaşarım. Nereye gitti, ne yapıyor, demezler. Haklıdır. Beni saat saat izlemeleri gerekir. Ama güven duydukları, bazı dost çevreler benden kötülük gelmeyeceğini bildikleri için şimdiye kadar özgürüm. Bunun için kesinlikle boyun eğmem. Ben özgürlüğü esas almışım. Hiçbir Kürdün yapamayacağı bir dış yaşamı başarmışım.

Şunu demeye getiriyorum: Özel bir ilişki kurmak istedik. Sonuç genel bir siyasal olaya dönüştü. Zaten karşı taraf da, “nedir bu başımıza gelen” diyordu. Duygusalılık var, işte tatmin ettik, yeter! Hayır, hiç de öyle kolay mesele değildir. Burada Kürdün ölüm hikâyesi gizli. Ben de sizin gibi kendimi orta yere atsaydım, “birbirimizi beğendik, kandırdık, yedik içtik, bitti bizim iş” deseydim, şimdi Kürtlük kalmamış olacaktı. Ama siz böyle yaşamaya, kolay yatmaya bin defa razısınız. İkinci gün bitersiniz. İtirazınız yok, seçim yeteneğiniz yok, araştırmanız yok. Aslında ne istediğinizi bilmiyorsunuz.

Biliyorsunuz, insanın zayıf tarafları güdülerdir. Hep güdülerin peşinde koşarsanız, zihin ve ruh yüceliği arkasından koşmazsanız, hayvanlara yakın bir yaşam seviyesi içinde kalırsınız. Askeri yetenekleriniz hiç olmaz. Geriye Kürt ailesi, Kürt karısı ve kocası kalır. Kürt karısı ve kocasının tahlilini çok iyi yapmalısınız. Kürt çocuğu, Kürt anası ve babası, biraz büyüyünce Kürt oğlu ve kızı... Tam değil, ama ben de öyleydim; bir Kürt oğlu olmaya çalışıyordum. Oğul onbeş-yirmi yaşına gelince, herkes “yandım Allah” diyor. Diğer bir adımızı da biliyorsunuz: Herkes bize “Yandım Allah Çetesi” diyordu. Bunu bize boşuna söylemediler. Bu da Türk solunun yakıştırmasıydı. Yedi yaşındayken, herkes “Allah hiçbir aileye böyle bir çocuk nasip etmesin” diyordu. Ben “kimsenin çocuğu Ömer’in çocuğu gibi olmasın” sözlerini hatırlıyorum. Köyde adım çıkmıştı. En umutsuz, en kaçınılması gereken çocuktum. Hakkımdaki değer yargıları, “onların çocuğu yandı, onların çocuğundan iş çıkmaz” biçimindeydi. Köylü anlayışına göre herhalde aykırılıklar var. Size anamı anlattım. Çocuğu büyüyünce bir ana ne yapmak ister? Evermek ister. Bende bu anlayışın olmadığını görüyor, “yoldan çıktı, kimse kendisine kız vermez, yandı benim çocuğum” diyordu. Siyasete atıldığımda da, herkes yandı gözüyle bakardı. Dedim ya, isim oldu “Yandım Allah Çetesi!”

Kimşenin kız verip vermemesi önemli değil, benim kız alıp vermem önemli. Alıp vermekten öteye ne istenmeli? Herkes mükemmel seyretmek zorundadır. Ulusal düzeyde önder nedir, başkan nasıldır? Başkan aptal olsa, başkan büyük olayı yaratmasa aldatır. Başkanlığı Barzani'nin başkanlığı gibi olur. Barzani başkanlığı nedir? Köylüler onun karşısında elpençe divana durur, kadınların dili kesilir. Onbeş yaşındaki kızlarını yetmişlik adamlara verirler. Koşar gider o kız. Birisi asla gönlündekini söyleyemez. Ama bir de bana bakıyorsunuz: Bana edilmedik bir şey kalmadı, bana yapmadığınızı bırakmadınız. Neden? Çünkü ilkelerim vardı, yaşamım vardı. Her gün onunla oynuyorsun, onunla çelişiyorsun. Şimdi "bizim gibi kızlar için, önderliğe ölümüne bağlı kızlar için bu nasıl söylenir" diyeceksiniz. İşte gördük, gerçek bir bağlılık olup olmadığı ortaya çıktı. Böyle birçok bayan vardı. Bana ölümüne bağlı olduklarını söylediler. İkinci gün bakıyorsunuz, bizim kız nereye kaçmıştır da farkında değiliz. Tabii bizim kızın kız olabilmesi için, kudretli olması gerekir. Suçlamıyorum da, hakkıdır. Büyük Önderlik ölçüleriyle oynuyorum, o bunlara nasıl güç yetirecek? Ama kız gerilla sevdalısı, büyük oynuyor. Büyük oynuyorsan, büyüklüğün nedenlerini düşün. Benden ille de silah istiyor. Ben daha elime silah almamışım. Hem de "duramam" diyor. Elleri silah verdik. İşte biri geldi gördük. Kolu kanadı kırılmış hepsinin. Hani sen söz vermiştin? Tabii moralieri bozulmasın diye üzerlerine gitmiyorum. O zaman kendini aldatma, ciddi ol. Silahı isteyen sendin, silahı yaşamak için istedin. O zaman yaşamı gerçekleştir. Yapmıyorsan neden gevezelik ediyorsun, neden kolay ölüyorsun?

Bunlar yakıcı sorunlardır. En önemli sorun, birbirimize nasıl yaklaşacağımızdır. Bu benim için de hala sorundur. Ben bir kızı nasıl yaklaşacağım, kız bana nasıl yaklaşacak? "Hala bu konuda bir şey yapamadın mı; bir başkan böyle olur mu" diyeceksiniz. Evet, Başkan biraz böyle, Başkan biraz uğraşıyor. İsteyebilecek erkek nasıl olmalı, kız nasıl olmalı, neye bağlı olmalı? Bunları düşünüyorum, tartışıyorum. Siz on beş yaşında karar vermişsiniz; ben kırk beş yaşına gelmişim hala tartışıyorum. "Yandık, evde kaldık" filan demeyin. Benim kadar evde kalacak değilsiniz ya, en çok evde kalan benim. Ama iddialarım var. Bu iş kolay bir iş değil. Kocakarışma çirkindir. Koca olmak da çirkindir. "Kızım" veya "karım" sözleri hala kulağımı tırmalar; böyle büyüklük taslayamam. Birişine "kızım" veya "oğlum" diyecek gücü kendimde göremem. Kudretsiz olduğum için değil, ama bunlar bana kaba laflar olarak geliyor. Ben çocuklara bile "çocuk" demem. Çocuklarla çok yakın arkadaş gibi ilişkilerim var. Bir genç kıza da çok yakın bir arkadaş gibi davranırım. Yetmişlik bir nineye de böyle yaklaşırım. Onun ömür boyu yaşayamadığı ve duyamadığı duyguları ve yaşamı kendisine hissettiririm. Bunu çocuğa da hissettiririm. Bunlar neden gerekli? Bunlar insan olmanın ve kendimize saygının gerekleridir.

Ama siz gözü karaca “bunu istiyorum, bunu alıyorum” diyorsunuz. O gücünüz yoktur.

Örneğin duygu durumunuzu ele alayım. Özgür evlilik, özgür aşk istiyorsunuz. Bundan kuşku yoktur. Peki, bunun nasıl gerçekleşebileceğini düşünemediniz mi? Ben size yükleniyorum. Ama kendime de yükleniyorum, yalnız size değil. Bunlar aşkın yasalarıdır, ben de uymak zorundayım, siz de uymak zorundasınız. Bir aşkın en azından bir ülke çerçevesi gerekli. Yurt dışındasın, bir gün adamın çıkarı bozuldu ve gelip evde seni bastı, eşini-dostunu alıp götürdü diyelim. Ne yapabilirsin? Bunlar dünya tarihinde de çoktur. Demek ki bir aşkın öncelikle bir ülke bağı ve temeli olmalı, kurtarılmış bölge olmalı. Bu, hiçbir şey geliştirilemez demek değildir. Ama ülken işgal altında, yurt dışında her an el konulabilecek durumdasın. Buraya kurulup normal bir yaşam yaşayamazsın. Ben buraya normal kurulup yaşasam yandım demektir. Herhangi birileri burada kral gibi yaşayabilir, ama ben uyku bile uyuyamıyorum. Neden? Buna yattığım, kendimi buna kaptırdığım an, parti gitti sayılır. Güney Kürdistan zemininde arkadaşlarımızın kamp pratiği var. İşte “Haftanın’de biraz daha köy kuralım, Xakurkê’de biraz köy kuralım, olmadıysa bunu biraz Zelê’de yürütelim” dediler. Sonuç gerillayı sağa yatırma ve tasfiyeye götürme oldu. Hâlbuki orası savaş alanıydı, hiç de öylesi durumlar yoktu. Ama bilerek sağa yatmak buna yol açtı. Orada öyle fazla köy kurulacak durum yoktu. Oradaki dağ keçilerine baksaydınız, onlardan dersler çıkarırdınız. Dağ keçisi “ağılım-evim var” diye kesinlikle bir yerde sürekli kalmaz. Keçilere baksaydınız, epey teori oluşturabilirdiniz. Ama bizim gerillamız imhanın eşiğinde, ölüm tehlikesi altında.

Ben gerçekçi bir insan olduğum için, ilk sevgi araştırmacı ve yol açıcısıyım. Ama olmadı yerde de kendimi yatırmıyorum. Sizde bunlar var mı? Hiç yoktur. Sevgi anlayışımız böyle midir? Hayır. Gerçekçiyim, kırk beş yaşına gelmişim. Bir Önderlik çizgisi olarak düşünün. Benim gibi olun demiyorum, bu kolay da değildir. Fakat bazı olgulara anlam vermek için ihtiyacınız var. Yirmi yaşındayken de ben böyleydim. Gerçekçi olduğum için bu koşullarda ne kimse beni kabul eder, ne de ben kimseyi kabul ederim. Elin kızını ne yapacağım, o benim gibi adamı ne yapacak? Gerçek de biraz böyleydi. Resmi bir ilişkiye yönelmek istedik. Sadece ayrılık demişim, savaş demişim. Sizinle hala savaş mı yürütüyorum, tersini mi yapıyorum, aslında belli değil. Yaman olan nedir, bunu zaman belirleyecek. Yine gerçekçiyim. Savaşla sevgi birbirinin ikizidir. Kürdistan söz konusu oldu mu, ilgiler ve duygular bir kuyuya da düşürebilir. Böyle yapmasaydım, bu Kürt olayını çözüme götüremezdim.

Pür dikkat izliyorlar. Saflarda binlerce bayan ve erkek birikmiş. Geçici önlemlerle ilişkilere ambargo koymak var. Bu bazılarını çıldırtıcı gibi gelebilir. Adam eskiden nişanlanmış, evlenmiş. Ona da ambargo var. Bu kendisine çıldırtıcı gibi

gelebilir. Adam duygusallık geliştirmek istiyor. Buna da ambargo var. Ordu ve ordu yaşamı söz konusu oldu mu, bunlar durur. Peki, hiç mi olmayacak? Olacak, ama nasıl? İşte o zaman ülkeyi, bir parça toprağı kazan. Bir kuş bile yuva yapmak için önce zgr bir yer bulur. Her elin karıştığı bir yerde yuva yapılmaz. Sen düşmanın karış karış işgal ettiği bir yerde aşk yuvası kuramazsın. “Yandık” diyorlar. Sorun yanma sorunu değil, gerçekçilik sorunu.

Birçokları saflarımızda “kendimizi tutamadık, trajik oldu, bazı uygulamaları da yaşadık” diyorlar. Kız-erkek ilişkisi olmuş, sığınakta bilmem ne olmuş. Tabii görevler bir tarafta kalmış. Kendileri ilişki peşinde. Sonuç, bir bölgeyi kertiyor, örgüt dağılıyor. Bu yüzden ilişkiyi kurtarmak için yoldaşını katlediyor. İlişki adı altında ölümü hazırladı. Aşk böyle olur mu? Cinsellik böyle değerlendirilir mi? Bu çok çirkin, çok düşürücü bir temeldir. Yine bir sevgi gerekiyor. O zaman sen ne yapıyorsun? Bunu sığınakta tüketicisi bir tarzda bitiriyorsun. nce lke sevgisine bağlanmak gerekir. lke sevgisinin gelişebilmesi için, ülkeyi kazanmaya ihtiyaç var. Sen ülkeyi kazanmak için aklına onun gerillasını, silahını, eylem tarzını, taktiğini getir. Sevginde iddialıysan, bu sevginin gerçekleşeceği alanı kurtar, onun örgütünü kur. “Ben bunları dşnememiştim” diyorlar. O zaman sen sahtekrsın, kendini aldatıyorsun. Bu kez intiharvari yönelim içine giriyor. Sen lmek için savaşmıyorsun, sen kurtarmak için yola ıkmışsın. Bakıyoruz adam istediği gibi yaşayamıyor, bu durumda kuralsız ve hesapsız gerillaya giriyor. Bu hepinizde olduğu gibidir. Sevginin de hesapsız ve kuralsız, ölüme gidişiniz de hesapsız ve kuralsız. Bu, çözümlenmemiş kişiliktir, bu bir anlamda kendini kumara yatırmış kişiliktir. Ben bu yaşta normal düzende değilim. Devrimde kişinin düzeni mi olur? Devrimde her şey anormaldir, olağanüstüdür. Hâlbuki büyüklük değer yaratmaktır.

Gerçekler temelinde sevebilirsen sev, yaşayabilirsen yaşa

Baştan beri bu işte kadın da olmalı, dedik. Kadın nasıl olacak? Benim kadına bir sorum var: Sen kimsin, nesin, nereden geliyorsun? Haklı olarak kadını tanımak istiyorum, bütün yönleriyle tanımak istiyorum. Neden kendimi bağlayayım? Kürt olayını, Kürt ulusunu geliştirmek istiyorum. Zaten karı-koca ilişkileri ulusu bitirmiş. Bir de ben mi hata yapıp bitireyim? Buna fırsat verir miyim? Madem bana nder de deniliyor, o halde yklenmeliyim. Bu kadın kimdir, nedir, nasıl değerlendiririz? Tüm kadınları bütün yönleriyle değerlendirmeye alırız. Hepiniz kurnazsınız; ufacak bir açık versem, birçok erkeği kandırabilirsiniz. Erkekler zaten cinselliğe çok yanlış yaklaşırlar. Örneğin sadece cinselliğe ilişkin politikayı doğru belirleyememek ordulaşmayı bitirir. Politikada belirlemenin kolay yapıldığını sanıyorsanız, dar grşlsnz. Cinselliğe ilişkin muazzam bir politik yaklaşım var. Çünkü bu durumuyla Kürt erkeği ve kadını cinsellikte birbirlerini tketer. Dik-

kat edin, on iki-on beş yaşlarında evlilikler nedir? Kadın daha yirmi beş yaşına gelmemiş, beş-on çocuk besler. Erkek de artık kamburlaşmıştır. Yirmi beş yaşına gelindiğinde, ortada ne erkek, ne de kadın kalır. On tane çocuğun büyütülme savaşı korkunçtur. Çocuklar zaten okuyamazlar. Kadın zaten mahvolmuştur. Ne anladık bu karı-kocalıktan? Korkunç bir olay, ben dehşetle karşıladım. Ben bu işte yokum dedim.

Bütün bunlara rağmen, kadın gerçeğini görüyorum. Nasıl görüyorum? Kadının özgürlüğü şöyle olur diyor ve bunu giderek geliştiriyorum. Özgür kadın hareketini fiziğine kadar indiriyorum. Arkadaşım başını şöyle kaldıracaksın, bacaklarını şöyle yürüteceksin; şu yürüyüşün köle tarzı, şu bakışın kaçış tarzıdır, yoldaşlığa fazla sığmıyor; şu duyguların feodalizmden kalma, şu ilgilerin kaçışa ve ihanete götürür, diyorum. Neredeyse eleştirmediğimiz yön kalmamış. Tabii ulusal kadın yaratıyoruz. Bu nasıl olacak? Müthiş bilinçli olacaksın, ruhun ayna gibi net gösterecek; fiziğin artistik olacak, heykel gibi olacak... Ben ne yapayım? Henüz yirmisine bile gelmemiş, süklüm püklüm kadın olmuş. Böyle bir kadın tipini özgürlük olayımıza sığdıramam. Eskiden yapmışlarsa, onun sorumlusu ben değilim. Saflarımızda geliştirmek istiyorlarsa, sen eşini bu hale getiremezsin. Bir defa on çocuk olmaz. Mevcut ekonomik ve sosyal koşullarımız, siyasal gerçeğimiz bunu kaldıramaz. Onu da bırak, ilk ilişkileri de belli değil. Örneğin sev sevebileceğin kadar, sevil sevebileceğin kadar; esaslar dâhilinde özgürsün. İlk adımı bile atamıyor. Peki, ilk adımı atamayan kişi nasıl evlenebilir? Bir el sıkışması, bir bakışması bile gerçekçi değil. Bence bakışlar yaman olmalı.

İki kişiyi bir yere bıraksan, ikinci gün bizim ilişki ya kaçmış ya da ihanete uğramıştır. Biz böyle kadın-erkek ilişkisini ne yapacağız? Hürmeti ve saygısı, dengesi ve ölçüsü yok. Yani sevginin ilk sözcüklerini bile birbirlerine söylemezler. “Birbirimizi niçin seviyoruz, neden birbirimizle el ele tutuşuyoruz?” Bunun anlamını birbirinize anlatamazsanız, ikinci gün skandalla, düşme ve düşürülmeyle sonuçlanırsa, biz bu kadın-erkek ilişkisinden ne anladık? Olacağına hiç olmasın. En değme erkek ile kız birbirini sevmek adına ilişkide olsun ve görülecektir ki, bu benim başıma bela olacak. Nasıl bela olacak? “Ben senin bilmem neyin değilim; bana bakacaksın, ben oturmak istiyorum; bakmazsan küserim, ağlarım...” Erkek yapmış, fukara kızcağız niye yapmaz!

Ben gerçekçi insan olduğum için, kendimi bu oyunlara kaptırmıyorum. Siz de kendinizi kaptırmayın. Bir erkek sizi alır, ikinci gün suyunuzu çıkarır. Feleğinizi şaşarsınız. Ben ne oldum, neden böyle oldum, diye yakınırsınız. Sen önce düşünseydin, erkeğini tanısaydın. İyi düşünememişsin, bu iş düşünceyle olur. Ben sevgi olmasın demiyorum. Olsun, ama doğru olsun. Eminim ki, sizin ilişkilerinizde saydığım bu birkaç temel özelliğe dikkat etmek bile yoktur. Siz kendinizi çok duygusal sanırsınız. Ama ben kendimi

orta yere atmışım, kendimi en sevimli duruma getirdiğimi biraz biliyorum. Beni doğru sevmesini bilen kişi yok denecek kadar azdır. Ben kendimi neden sevimli duruma getiriyorum? Tabii ulusal düzeyi yaratmak için bunu yapıyorum. Bütün Kürt kadınları beni sevmezse, ben önder olamam. Hatta kadınlara karşı böyle doğru bir yaklaşımı tutturmasam, ben bir kadın dostu olamam; diğerleri gibi olurum. Önderlik deniliyor, bu isme bağlı olunmak zorundadır. Özde ve biçimde her şeyin mükemmel gelişmek zorundadır. Diğerleri böyle mi? Barzani gibi, birer ağa gibi bastırıp alır. Çeker kızı, koyar parasını veya bastırır sopasını, kurar haremını, götürür.

Tabii siz daha bu dünyaları tanımıyorsunuz. Eski ağalık gibi iki dakikada nefesinizi bitirirler. Düzene de aldanmayın, iğrençtir. Düzen, kadını daha da düşürmüştür. Aile içi huzursuzluk toplumun her yanını kaplamıştır. Bu ağalıktan daha kötü bir düzendir. Bir kötü düzen daha var: İğrenç kapitalist düzen. Geriye zor olanı kalıyor. Gerçekler temelde sevebilirsen sev, yaşayabilirsen yaşa. Öncelikle bir mücadeleimiz var, bir savaşımız var. Bir genç kızda sevgi olayını gerçekleştirdiğinde, onun ne kadar savaşabileceğini göz önüne getir. Benim yaklaşımlarım var. Bir köylü kızı da karşıma geçebilir. Araştırmam, kendisinin geliştirilebilecek yönlerinin neler olduğunu bulmaya çalışırım. Örneğin erişilmez kadın tipi olarak gösterilen bir Türkan Şoray'da bulunmayan bazı özellikleri onda görebilirim. Nitekim köylü kızları özgürlük olayına çıkmışlarsa, sevilme olayına konu olabilirler. Yine örnek kabilinde, çok sevildikleri söylenen ünlü kadın sanatçılar doğru özgürlük yaklaşımıyla ele alınsın, sonuçta bunların sevilmedikleri görülecektir. Örneğin, geçenlerde Madonna'nın sevgiden düştüğü söyleniyordu. Erkeklerin taptığı kadına şimdi hiç ilgi yok. Sevgi olayı kendiliğinden, sadece duyguların büyüklüğüyle ortaya çıkmaz. Ama bu durumda olan çok kadın ve erkek var. Birdenbire çarpılıyor ve tutuluyor. Bu iş o kadar kolay değil. Ufak bir ilişkiyle birbirini düşürme söz konusu.

Ben bu konuda da duyarlıyım. Sonuna kadar özgür dünyaya katılım olmadan, kendimi bağlar mıyım? Benim en büyük savaşımım beni kendine bağlamak isteyenlere karşı oldu. Anam bağlamak istedi. Anama, "sen beni dünyaya getirirken, çok düşünerek ve geleceğimi tasarlayarak doğurmadın" dedim. Tabii bizim ilişkimiz öyleydi. Çok çarpıcı bir sözdü ve hala aklımdadır. "Senin gibi benim çocuklarım olmayacak" demiştim. İyi düşündüğüm anlaşılıyor. Siz güler geçersiniz. Ama sorumluluk duyulduğu zaman, çocuklar böyle yapılmaz. Sen çocuğun dünyasına hiçbir şey sunmayacaksın. Ne okul, ne sağlık, ne vatan, ne özgürlük var; hiçbir şey yok. Çocuk sereceksin ortaya. Bu olmaz. Ben buna hayvanlaşmanın eşiğinde yaşamak derim. Ne mutlu bana ki, günah işlemedim. Çocuklara önce bir vatan, bir özgürlük ve özgür yaşama olanağı gerekir. Kötü bir kocanız olacağına, özgür yaşama şansınız olsun, daha iyidir. Kötü koca siz yirmisine gelinceye kadar sizi feci yapardı. Deneme kabilinden birinizi kocaya verelim, bir hafta sonra karşımıza

alalım: Eğer posanız çıkmamışsa, bana ne dersiniz deyin. Neden? Çünkü durum uygun değil, koşullar kaldırmıyor. Sevgi olayı öyle kolay yürütülmüyor. Bu işleri ben bu hale getirmedim. Ben bilimin takipçisiyim, ben özgürlük felsefesini uygulamaya çalışıyorum. Sonuç böyle oldu, kadın sorunu, duygu ve sevgi sorunları böyle ortaya çıktı.

Bir erkekle gözünüzü kapatmayın, eleştirin. Beni bile beğenmeyin, eleştirin. Benim bile beğenmeyeceğiniz çok yönlerim olabilir. Eleştirin; şurani beğenmiyoruz, düzelt deyin. Hakkınız var çünkü önderiniz diye geçinen birisine bu tip eleştirilerinizi geliştirirsiniz. Önder size nasıl şekil vermek istiyorsa, siz de ona öyle şekil verebilirsiniz. Bir Kürt kadınına göre Kürt erkeği nasıl olmalı? Bu sorunun cevabını bende bulursunuz. Çünkü önder düzeyinde kendini yürütmek isteyen birisiyim. Eğer Kürt kadınlarının istemini gerçekleştirseniz, kurtuluşun dev bir adımını atmış olursunuz. Siz söylemezseniz de, ben kendimi Kürt kadınına göre ayarlıyorum. Beni her kadın beğenebilmeli. Yetmez mi yoldaş, diyebilirsiniz. Yetmez, kendimi daha da beğendirtmeliyim, her şeyimle kendimi beğendirtmeliyim. Bu çok önemli, çünkü ben sahtekâr olamam. Ulusal düzey bana bu kadar bağlılık arz ediyor, ben de ciddi olmak zorundayım. Bu kızları nasıl zorluyorsam, “şöyle savaş, şöyle bilinçlen, şöyle örgütlen” diyorsam, onların idealini de temsil etmek zorundayım. Siz de, nasıl kabul olmalıyız, sorusuna anlamlı bir biçimde cevap olarak yetişirsiniz.

Erkek için de nasıl bir erkek? “Biz, nasıl erkek, sorusunu çoktan hallettik” diyebilirsiniz. Bana göre yanılıyorsunuz. Beğendiğiniz bazı yönler olabilir, çok tutulduğunuz bazı tipler de olabilir. Yeşilçam kültüründen veya feodal kültürden etkilenmiş olabilirsiniz. Ama bana göre yetmez. Yeni bir erkek anlayışına ulaşın. Size ilk elini uzatmaktan her türlü davranışa kadar tamamen istediğiniz gibi olmalı diyorum. Ayp mıdır? Böyle talep etmek hakkınızdır. Size elini doğru uzatmayan, doğru yaklaşmayan adamı ne yapacaksınız? Size sevgisi ve saygısı olmayanı ne yapacaksınız? Böylelerini başınıza bela edersiniz. Nitekim erkekler mevcut koşullarda kadınlar üzerinde bir ızbandut gibidir. Fiziksel yönden de zayıfsınız, çoğunlukla ezilip gidiyorsunuz. Nasıl bir erkek sorusu sizin için de çok yakıcıdır. Fizikînden tutun duygularına kadar sizi ezmeyecek erkek arayışı önemlidir. Hemen kaba cinselliği düşünmeye gerek yoktur. İlişkiler hemen cinsellik için değil, ruhların ve bilincin gelişimi, hatta cinselliğin yüceltilmesi içindir. Bu çok güçlü bir kadın-erkek birlikteliğini doğurur. Yıkılmaz veya kolay oyuna gelmez, vatanına ihanet etmez, özgürlüğe ve insanın bireysel ruhuna ters düşmez. Bu gibi ilişkiler yaşam bünyesine yol açar.

Tabii biz bunu savaşla yaratacağız, diyoruz. Ben kendim de bunun konusuyum. Nasıl erkek olmalı sorusuna cevap veriyorum. Nasıl kadın olmalı sorusuna da cevap yetiştirmeye çalışıyorum. Bunu büyük bir sabır ve inatla yürütüyorum. Ken-

dimi ortaya atmışım, eleştirilere de açığım. Siz de doğru yaklaşın. Bazı önemli sonuçlara birlikte ulaşabiliriz. Hiç ayıp değil, ben yetkilerime ve gücüme dayanarak on iki yaşındaki kızı ezip kocakarılaştıracağıma, onda sonsuz irade gücünü geliştiririm; onun güzelliğini, özlemini ve seçim yeteneğini açığa çıkartırım. Bu benim için daha tercih edilen bir yöntemdir. Benim kendime saygımın en önemli gereği de budur. Bir kadına veya genç kıza karşı asla ezici olmam, onu asla kendime muhtaç etmem, asla bağımlı ve uydu bir kişilik haline getirmem. Kadın kendi özgürlüğünü konuşsundur. Çözümü böyle görüyor ve kendim de bunu istiyorum.

Benim yaşam ölçülerim kapsamlıdır. Hiç kimse yanlış anlamamalı. Benimle yaşama ölçülerini geliştiren kadın bütün ulusal düzeye hitap edebilir, bütün görevlerde başarı vaat edebilir. Karı veya koca olmuş, önemli değildir. Yoldaş olunmuştur. İnsan yoldaş olduktan sonra evlilikler de yapabilir. Ama öncelikle kesin yoldaşlık sınırlarında buluşulmalıdır. Bu konuda çok iddialı, iddialı olduğu kadar da gerçekçi ve gerçekleştirci olunmalıdır.

Son tartışmaları böyle biraz daha somutlaştırmak istiyorum. Bence tabu olarak görülen sorunlara hiç yaklaşmamak yerine, cinsellikten estetiğe, ruhsallıktan bilinç keskinliğine kadar her şeyi kendi özgürlük savaşımıza göre veya temelde ona bağlı olarak ve onu geliştirmek anlamında değerlendirmeye tabi tutmalıyız. Tartışmaları gerçekçi yürütebilmeliyiz. Gerçek yoldaşlığı birbirimize dayatmalıyız. Bu konunun en az bir gerilla eylemi kadar değerli bir eylem olduğunu asla gözardı etmemeliyiz. Düşkünlüğe kesinlikle geçit yoktur, kendini kaybetmeye ve çirkinleşmeye gerek yoktur, saygısızlığa gerek yoktur. Yaşam yasalarımız savaş yasasıdır. Bir anlamda askeriz. Tepeden tırnağa kadar her zerremizde askerliği göz-ardı etmeyen büyük özgürlük yarışı ve ona doğru koşan bir yaşam: Uğraş bu çerçevededir. Sizlerle bu çerçevede tartışıyoruz, yoğunlaşıyoruz. İnaniyorum ki sonuçları başarılı olur ve sizler gibi hayatını ortaya koyan yoldaşlara da bu yaraşır.

Geldiğiniz alanlar sizi daraltmış, özgürlük tutkularınızı hem bastırmış, hem de bu tutkular fazla biçimlendirilmemiştir; özgürlük savaşımına bağlı olarak ele alınamamıştır. Bu nedenle bir sığılı ve hatta zaman zaman bunalımı yaşama söz konusu olmuştur. Bu normal ve kabul edilebilir bir düzey olmamalıdır. Özgürlük istemi yine olmalıdır. Ama onun özgürlük savaşımına bağlılığı, özgür yaşama bağlılığı da göz önüne getirilerek, gerekirse yenileşme ve dönüşüme uğratma sağlanmalı, böylece katılım gerçekçi kılınmalıdır. Son zamanlarda esas olarak bütün yapımıza biraz yaşatmak istediğimiz şey budur. Candan katılın, kendinizi yaşama doğru verin. Kazanan yine sizler olursunuz. Bu anlamda da Önderlik gerçeğini bütün yönleriyle kavramak ve uygulamak özgür kadına ve özgür ilişkilere götürür.

*“Çok büyük tabularınız var,
karşı çıkışa cesaret bile edemiyorsunuz.
Bu sadece kadınlar için değil,
erkekler için de geçerlidir.”*

Kazanılacak bir dünya var

Kavramlara açıklık kazandırıyoruz, eski yaşama eleştiri getiriyoruz. Yeni yaşam nasıl olmalı sorusunu sıkça soruyoruz. Devrime kalkan bir kişiliğin toplumun bütün eski bağlarından kopmaya, bir anlamda boşanmaya çalıştığı gibi, bir kadının da bütün kölelik zincirlerinden kopmayı bilmesi, özgürleşmesi için gerekiyor. Kadına dayatılan geleneğe, ahlaka ve statüye aile, çevre, düzen çerçevesinde sadece tepki duymak kendi başına devrimci olmaya yetmez. Kadın bir de yeniyi görme, yeni yaşama ulaşma, bunu kendine yedirme çıkışını gerçekleştirirse özgürlük yoluna girmiş olur. Ama bazı çok büyük tabularınız var; karşı çıkışa cesaret bile edemiyorsunuz. Bu, sadece kadın cephesi için geçerli değil. Sadece toplum için de değil, partiye taşınmış yapı için de söylüyorum. Bu, erkek yapısında da var. Bunu son dönemlerde geliştirdiğimiz çözümlemelerde oldukça açmaya çalıştık. Bu konuda örgüt ve askeri disipline uyalım, diyoruz. Bu kötü değil, kimse fazla aşırılıklarda bulunmaya cesaret etmiyor ama kendi başına bir çözüm değildir. Kadınların dağlarda silahıyla eşit ve özgür koşullarda yer alması ileri bir adımdır. Erkeklerin baskısını duymadan yaşaması da bir eşitlik ölçütüdür. Ama temel konularda yaşam çözümlenmiş midir, hayır.

Her an taraflar birbirlerine yanlış yönelebilirler; mesele çok çarpıcıdır. Örneğin köylü kökenliler hızla bir kaş-göz işaretiyle birbirlerini kandırıp kaçabiliyorlar. Gerçekçi değerlendirmek zorundayız. Nasıl oldu da bizim bazı savaşçılarımız fırsat bulup birbirini kaçırdı, gitti; ihanetin daniskasını yaptı. İşte yöneticidir, ama yanında bir bayan zayıflık gösterince, rahatlıkla çok bireyci bir temelde bütün görevleri, kuralları bir tarafa bırakarak, hatta ihaneti göze alarak, her türlü dengesiz ilişkiye girebiliyor. En kötüsü de yoldaşça ilişki biçimlerini birbirlerine karşı geliştiremiyorlar. Bir “Hoş geldin” demeyi bile doğru biçimde yapamıyorlar. Özellikle bazıları sevgi-aşk konularında iki doğruyu bile bir araya getirip tavır sergileyemiyorlar. Bu durum yaygındır. Sevgi adına belirtilecek birçok davranış, rahatlıkla yozluk biçiminde en tehlikeli yorumlanmaya tabi tutuluyor; özellikle erkekler tarafından kadının idam fermanına yol açılabilir. Kendisi de kandırılmış güya! Bu kadar haksız, eşitsiz bir değerlendirmeye düşülebilir. Diğer yandan aslında yoz mudur, değil midir, o da belli değil.

Peki, yoz olmayanı nasıl olacak? Hiç kimse kendine bunu da sorun yapmıyor. Adeta kendisine yeni bir zincir takıp yaşama karşı mahkûm oluyor. Daha da derinleştirdiğimizde, toplumsal alana kadar uzandığımızda (ki ona ihtiyaç var) parti içine girmekle ne birdenbire özgürleşiliyor, ne de eskinin alışkanlıklarından kurtulunuyor. Özellikle eskinin ahlaki gelenek yapısından kurtulmak şurada kalsın, bu daha da bastırılıyor, hatta inceltiliyor.

Burada bazı kavramlara daha da açıklık getirmek gerekir. Biz son bir iki yıldır bu konuda bazı çözümlemeleri geliştirdik. Cinsiyete dayalı bir köylü yaşamının, küçük-burjuva yaşamının niteliği üzerine gözlemler yaptık. Buna dayalı namus anlayışını ve hatta bunu esas alan sosyal, ekonomik, siyasi etkiler meselesini özenle işledik. Görünüşte cinselliğe çok karşıt duranların, aslında çok kaba bir cinsel yaklaşım içinde oldukları görülüyor. Gerek kadında, gerekse erkekte bunun çok çirkince bir düzeyde götürüldüğü, cinselliğin hep bir düşkünleşme aracı olarak ele alındığı ve kişilerin kendini bundan kurtaramadığı biliniyor.

Cinselliğe yanlış yaklaşım ve muazzam sosyal çıkmaz

Dünya genelinde baktığımız zaman emperyalizmin bu sorunu kendine göre daha olumlu ve ileri yönde çözümlediğini, fakat bağımlı ülkelerde, köle halklarda ise cinselliğin önemli bir toplumsal düşürülüş olgusuna dönüştürüldüğünü düşünüyoruz. Bizim gibi daha da geri toplumların çok ilkel bir cinsel anlayışla, onun çok düşürülmüş biçimini iç içe yaşadıklarını görmemek mümkün değil. Bunun sömürgecilikle bağlantıları var. Öyle bir baskı ve yoksullaşma durumunu yaratmış ki, açlık güdüsü ve cinsel güdüden başka bir sosyalleşmeye, hele hele siyasallaşmaya, ideolojikleşmeye fırsat tanımamıştır. Aslında namus anlayışı bir ideolojik anlayıştır. Ama bizde bundan ne anlaşılır? Adamın bir karısı, kızı, bilmem nişanlısı var. Kendisince onlara göz koyanlar namussuzdur; onları çok iyi korumadı mı bu kez kendisi namussuzdur. Bunun dışında bir içeriğinin olduğunu sanmıyorum. Bunun ne kadar yetersiz olduğunu şimdi daha iyi anlıyoruz. Aslında bu anlayışın kadını da, kızı da, nişanlıyı da kurtaramayacağı çok açıktır. Bir yerde kendi içinde en namussuz anlayıştır.

Şimdi cinselliğin böyle tabulaştırılması kişiyi nereye götürür? Sosyalleşmeden, ekonomik imkânlardan, siyasi güçlenmeden uzak bir kişilik konumuna düşürür. Böyle bir kişiliğin elinde güdülerini konuşturmaktan başka bir şey kalmaz. Bu çok somuttur. Tabii açlık ve cinsellik güdülerini çok dar bir sınırın altındaysa, bu ikisi birbirini müthiş besler. Açlık güdüsü gelişti mi, cinsellik çok gelişir; cinsellik güdüsü gelişti mi diğerini geliştirir; dolayısıyla ikisi birbirini derinleştirir. Ve bu, muazzam bir sosyal çıkmazdır. Daha da ötesi bir anlayış durumuna getiriliyor. Bu

bizde ilkel aile anlayışı, “karım-kocam” anlayışı, çocuğa müthiş tapınmacı anlayıştır. Çocuğu felç olmuştur ama o, çocuğunu dünyanın en değerli varlığı olarak görür. Hâlbuki çocuğu başına en büyük kötülüğü getirmiştir. Ama ona göre bu mümkün değil. Ben halen şaşarım; kendi yaşam deneyimimde de bunu açıkladım. Çocuk için hiçbir şey yok ama bunların bu kadar çocuğa düşkün olmalarını nasıl izah edeceksin? Madem bu kadar sevgin doğruysa, çocuğu neden acılarla, ızdıraplarla karşı karşıya bırakıyor? Bu çelişki içinde hepsi boğuluyor. Aile satıyor kendisini, piyasaya sunuyor, en kötü bir tarzda insan ticaretine yol açıyor; çocuğunu da satıyor, hatta kızını da satıyor. Ve ona göre bir anlayış. Muazzam bir çelişki altında boğuluyor. Daha da belirtilecekler var. Bütün yaşamı birkaç güdüyü tatmine göre ayarlıyor: Açlık güdüsü ve cinsel güdü tatmini. Neden başka tatmin yollarını aramıyor?

İşte onun için size soruyorum: Neden örgütsel tatmin zayıf, siyasal tatmin zayıf, askeri tatmin zayıf? Bana göre kaba açlık ve cinsellik sınırında çakılıp kalmışsınız da ondan. Bunun da etkisi düşünülebilir. Buradaki tutuculuk, örgütsel-siyasal düzeyde bir tutuculuk olabilir. Yaşamı çok kaba bir cinsel açlığı tatmin biçiminde değerlendirirseniz, siyasal tatmini, örgütsel tatmini düşünmeyebilirsiniz. Kafanız sürekli bu olgulara takıldı mı, birçok şeyi kaybedersiniz. Herhalde birçok kadromuzda bu var. Aştan anladıkları da büyük ihtimalle muazzam cinsel tutkudur. Kızın erkeğe, erkeğin kıza bu bakışı aşılmak zorundadır. Aşmayı sen öldürsen de örgütsel, siyasal hat’a çekemezsin. Nitekim aniden kaçabiliyor. Bu konu onlarca-yüzlerce deneyimi ortaya çıkarttı.

Cinsellik olayını yüceltmek nedir? Kadın cinsini, erkek cinsini biraz sosyalleşmesine, giderek siyasallaşmasına bağlı olarak ele almak gerekir. Böyle bağlı olarak ele almak, ideolojik-politik yetkinleşmeyi ve pratik yeterliliği gerektirir. Bunun gösterilmesi için, o kaba yaşam alışkanlığının atılması, aşılması lazım. Nasıl aşıllacak? Köleliği geliştiren bir evliliğin çözüm olmadığını biliyoruz. Kaba bir evlilik, aslında insanın enerjisini bitiriyor, örgüt dışı bırakıyor. Gerilla ve örgüt hattına ulaştırması çok zor. 15 yaşında yapılan evliliklerin sonucu yıkımdır; bunu iyi biliyoruz. Bu sürecin tersine girmesi, yücelmeyi yaşaması gerekir. Biz sevgiyi geliştirmek istiyoruz. Ama bunun zemini, bunun gücü ve bunun anlayışı nerede? 15 yaş altı evlilikler, dediğim gibi tüketiyor. Bunun üstüne çıkış ise kaba biçimi kabul etmiyor.

Yüce biçimi deneyeceksin. Bunun yakalanması köklü bazı sorunların halledilmesine bağlı. Tarafların siyasi, aydın ve sosyal olmaları gerekiyor. Aksi halde kadın erkeğe, erkek kadına nasıl bakacak; çok kaba bir cinsel varlık gibi. Bir kadınla bir araya gelirken, bir konuşma gücü biçiminde yaklaşmazsa, bir arkadaş gibi görmeye yaklaşmazsa, bu tuhaf bir ilişki olur. Bu, iki insanın bir araya gelişi olmaz. İnsan olmanın

sınırlarını aşar. Ya karşısındakinin farklı bir cins olduğunu hiç görmez, ya da sadece bir karşı cins olarak görür. Çok ilkel sınırlar altında yaşanan bir durumdur. Tabii insan bu değil; sosyal varlıktır, siyasal varlıktır, düşünen varlıktır. Bunun gereklerini yerine getirdiğin zaman yücelme başlar. Onun için ne yapacaksın? Sosyalleşmekle, arkadaş olmakla başlayacaksın. Derin bir arkadaş olacaksın. Arkadaş olmak, bizim örgüt ölçülerimizde yoldaşlıktır. Yoldaşlığın siyasal boyutu, örgütsel boyutu var.

Bu yaklaşım ile eski geleneksel namus veya cinsel yaklaşım çatışıyor. Bu çatışmayı nasıl halledeceksin? Ya devrimle halledeceksin ya da karşı-devrimle. Karşı-devrimin 15 yaş altını kaba cinsel uygulamalarıyla kendisine dayanak yapmak istediğini iyi biliyoruz. Bizim ise, tam tersine bu kaba cinsel yaklaşıma dayalı evlilikleri işlemez duruma getirerek bozmak istediğimizi herkes biliyor.

Anti-sosyal kişilik gerillaya sağlam yaklaşamaz

Bundan büyük bir savaşımın doğduğunu tekrar vurgulamama gerek var mı, bilmiyorum. Güdüler çok güçlüdür, alışkanlıklardan daha güçlüdür. Bir doğa parçasıdır güdüler; açlık güdüsü, cinsel güdü gibi. Ama insanın da insan olma sınırına doğru geldiğinde biraz güdülerini sınırlayarak insan olduğunu unutamayız. Veya güdülerini biraz siyasete, sosyalleşmeye, düşünmeye dönüştürerek, insanlıkta eşik aşamasını gerçekleştirdiğini unutamayız. Kaba cinsel sınırlarında Afrika halkları dolaşır. Cinselliğin hangi seviyesinde olduklarını biliyoruz. İşte AIDS hastalığı da biraz bununla bağlantılıdır. Bir yandan emperyalizmde cinselliğin seyrettiği düzeyin, diğer yandan ilkel Afrikalının cinsellik düzeyinin çatışması bu hastalığın kaynağıdır. Nüfus patlaması bu çelişkinin bir sonucudur. Emperyalizmin yaşam standartlarıyla, halkların yaşam standartları ve cinsel yaşamları bir nüfus patlamasıdır. Bu, kendi başına doğayı tahrip edecek, toplumu yaşanamaz duruma getirecektir. Diyeceksiniz ki “bizim için bu kadar evrensel düşünmeye gerek yok!” Hayır, kendi yapımıza taşırılmış sorunları aşmaya çalışıyoruz. Kolaya kaçmak yok. Tabii burada öncelikle sosyalleşmeyi deneyeceksin. Sosyalleşmek işte bir araya gelmektir. Kadın ve erkeğin birbirlerine yaklaşmasıdır. Birbirlerine birkaç söz söylemesidir. Bizde bazen ambargo var, konuşmaya bile yasak getiriyor; bu bir çözüm değil. Konuşmaya fırsat vermiyor. Birbirini hemen kandırma var. Bu nasıl bir çözümdür, bizim getirdiğimiz nasıldır? Konuşmaya evet, yakınlaşmaya evet; ama bu kendi başına bir çözüm değildir. Hemen cinselliği konuşturmaya hayır. Bu da seni en kabasından bir duruma düşürür.

Peki, doğrusu nedir? İşte Kürt toplumu veya bizim genel insanımız, Türkiye’de de pek farklı değil. Muazzam bir sosyal gerilik, olağanüstü ekonomik gerilik vardır. Bundan siyasal gerilik, güçsüzlük çıkar. Bunun da örgütsüzlükle bağlantısı vardır.

Vuruş tarzındaki zayıflık da askeri alana yansır ki, bununla da hiçsin. Bu kişilik gerillaya sağlam yaklaşamaz. Ben de kendimi hazırlamışım bu konuda. Kendi deneyimimi incelemenizde yarar görüyorum. En iyi taraflarımdan birisi bence bu olsa gerek.

Kadına yaklaşımım, TC ile ölüm-kalım savaşına dönüştü

“Arkadaş olmaya evet” dedim kendi kendime. Kızlarla arkadaş olmak, oynamak güzel, fakat evlilik sınırına geldiğimde bir tepki duymaya başladım. “Bu kurum beni yiyebilir” dedim. Oldukça tereddütlü yaklaştım. Sonra daha gelişmiş düzeyde bir kadınla ilişkiyi derinleştirmek istedim. Fakat burada da kendimi yitirmedim. Geleneksel aile ölçülerine girebilirdim; oldukça temkinli yaklaştım. Biliyorsunuz büyük bir savaşa dönüştü bu. Neredeyse TC ile ölüm-kalım savaşına kadar götürdü. Eğer ben kendimi geleneklere terk etseydim, bir de tutuculuğu yaşasaydım kızlar bir tarafa, erkekler bir tarafa deseydim, bu, beni feodalizme götürürdü. Aile arayışına girseydim, bu da beni oraya götürürdü. Yine kurulan ilişkide küçük-burjuva yaklaşımına düşseydim, o da beni devlete teslim olmaya götürürdü. Bırakalım benden bir devrimcinin çıkmasını, bitmiş tükenmiş küçük-burjuva bir memur çıkabilirdi ancak. Ama tersine bu olaya dengeli, ihtiyatlı yaklaştım. Geleneklere ve düzenin dayatmalarına boyun eğmediğim için bu olay devrimcileşmemde çok büyük rol oynadı. Şimdi biliyorsunuz kadınla uğraşıyorum, yakınlaşıyorum. En büyük yakınlığı biz gerçekleştiriyoruz, ama halen soruna “çözülmedi” gözüyle bakamıyoruz. Bu biraz gelişmeye yol açtı, inkâr edilemez.

Peki, genel kadro yapısı ne yapıyor? Gerçekten çekiniyoruz, bazen neredeyse skandal çıkıyor. Bir görüşüyorlar, “duygulandık” diyorlar. Bu yaklaşım ikinci gün kaçmaya götürüyor. Bir araya gelişler neden hemen çirkinleşiyor ve sonra kaçışa yol açıyor? Hâlbuki oldukça tartışman lazım. Senin bin yıllık sorunların var, tartışabilirsin. Bir defa arkadaş yapabilirsin, yoldaş yapabilirsin. Biz savaş arkadaşlığını, örgüt arkadaşlığını, hatta daha da ilerisini geliştirmek istiyoruz. Acaba bu sevgi biliniyor mu, sevginin gerekli olduğuna inanılıyor mu? Sevginin bizde katledildiğini de ortaya koyduk.

Sömürgecilik sevgi katliamıdır; aynı zamanda iki cins arasındaki sağlıklı ilişkilerin katliamının mezar kazıcısıdır. Düzen de, günlük olarak gelenekler de bütünüyle ilişki ve sevgi katliamıdır. Bunlar da bir veridir.

Peki, sevgi katliamına karşı nasıl kurtuluş mücadelesi vereceğiz? Bu da bilimsel bir tespit. Madem katliam var, o zaman bu katliama karşı direniş olmalıdır. Sen bunu gözardı edersen, sevgiyi geliştiremezsin. Benim çok önceden bir değerlendirmem vardı: Bizim devrim aynı zamanda bir sevgi devrimidir. Bu da bilimsel bir terimdir; öyle sembolik, edebi bir tanımlama değil. Gerçek sevgi katliamına karşı sevgi devrimini dayatmak gerekiyor.

Bu hiç şüphesiz kadın-erkek cinsi arasında daha yoğun geliştirilebilmiştir. Buna duygu diyoruz. Yalnız kadın-erkek cinsi arasında değil, kendi hemcinslerimiz arasında da geliştirmek zorundayız. Erkeğin erkeğe saygılı yaklaşımı var mı? Sömürgecilik, feodalizm mahvetmiştir. Kadının kadına saygısı var mı? Hayır; kıskançlık, çekememezlik adeta kurt gibi kemiriyor ilişkileri, samimiyeti, sevgiyi, saygıyı. Bütün bunları nasıl önleyeceksin? Öncelikle, tanışmakla. Ben size henüz tanışma safhasındasınız desem, siz şaşarsınız. Tanışmayı biraz tarihi temelde yapmak lazım. Cins olarak nereden nereye geliyorsun; hangi sorunları yaşıyorsun? Tanışmak, bu sorunlara verilecek cevaplardır. Yoksa hayvanlar da karşı cinsten birbirlerini gördüler mi hemen güdüsel yaklaşırlar; bu bir tanıma olayı değildir. İnsanın tanımı bunun üstündedir. “Tarihte başıma ne geldi; tarihsel ve güncel durumum, görevim nedir” soruları etrafında tartışmayı sağlarsanız, çıkış imkânını bulursunuz.

Bu tanışmayı sağlamadan sen hangi aşk ilişkisini geliştireceksin? Aşk da iki insanın her düzeyde birleşmesi anlamında düşünmeyin.

Aşk olayı daha değişik bir kavramdır: Aşk, insanın özgürleşmesine duyulan tutku, insanın güzelliğine, insanın davranış bütünselliğine ve gücüne gösterilen saygıdır. Bi-reysel aşktan bahsetmiyoruz; bu konuda bir hiçtir. “Canım şunu istiyor, bunu istiyor” demekle olmaz. Senin önünde bir tahribat, bir katliam var. Onu gidermeden, aşmadan sen bir şey yapamazsın. “Ya alır kaçarız ya da inkâr ederiz” yaklaşımı yanlış. Önce arkadaş ve yoldaş olunmalı. Bunu tartışalım.

Önce kimiz, neyiz, nereden geliyoruz? Yeni bir toplum kurmak istiyoruz. Yeni toplumu, eşitliği, özgürlüğü, saygınlığı, sevgiyi önce kendi aramızda gerçekleştirelim. Bu konuda asgari bir soru sorma gücün, asgari saygı ifaden olmadan “biz yeni toplumu, sosyalizmi kuruyoruz” dersin, buna kargalar bile güler. Bu, birbirini kandırmaktır. Bir bayanı sev, ikinci gün yöneticiye yaltaklanarak mesafe almak ister ve “en iyisi böyle” diye düşünür. Yönetici de yetkisini, hemen kadını bir ağa gibi egemenliğine alarak, uşaklığına çekerek kullanmak ister. Sen ne yaptın burada? Eskiymi en kötü şekilde başımıza bela ettin. Eşitlik, özgürlük nerede kaldı!

Saflarımızı şimdi serbest bıraksak, yarısı eskinin karısıdır, yarısı eskinin kocasıdır. Hani biz yeni toplumu kuracaktık. Yeni toplum düşlerimizi, umut ve amaçlarımızı sen eski aile düzenini hortlatarak bitirmenin eşiğine getiriyorsun. Bu tehlike kendini az hissettiren bir tehlike değildir. Çözmeye çalışıyoruz. Bazıları benim lüzumsuz işlerle uğraştığımı düşünebilir ama öyle değil. Kızlar, erkekler birbirlerini nasıl tanımalı? Belki çok saçma bir soru gibi gelebilir ama bana göre halen bu aşama yaşanıyor. Tanımaktan öteye, acaba birbirinize yaklaşım gücü gösterebilir misiniz? Gösterirseniz bravo. Hatta şunu söyledim: Doğru temelde aşkı geliştire-

rene bravo derim. Gerçek temellerde bir sevgiyi, bir aşkı yaşıyorlarsa, insan gurur duyar. Ama var mı böyle bir durum? İkisi bir araya gelmiş, bir bakıyorsun örgüt tasfiyeciliği gelişmiştir. Buna nasıl aşk, duygu, tutku diyeyim!

Senin varın-yoğun örgütündür; ama bu yaklaşımınla örgütünü bitiriyorsun. Demedik mi başka türlü yapabiliriz. “Cephe gerisi gerekiyor, olmadı mı bizim için kaçış lazım!” Aşk bu mu olmalıydı, aşkın gücü buna mı yol açmalıydı? Hayır, tam tersine. Bir ülkede az çok senin bağımsız eylem alanın olmadan bir defa sevgi ortamı yoktur. Sevgi için ülke gereklidir. “Her yerde sevilir” düşüncesine ben fazla katılmıyorum. Kuşlar bile ancak yuvasının yakınında sevişebilir. Onların da kendilerine göre bir özgürlük anlayışları vardır. Avrupa’da aşk yapamazsın. Bizim işçiler gitmiş, Avrupalılara özeniyorlar. Ve Avrupalıların da dalga geçtikleri, adam yerine koymadıkları Yeşilçam’a özeniyorlar. Bilmem Amerika’ya öykünüyor. Yeşilçam’da sadece rezalet ve skandal gelişir, aşk değil. Peki, sizin düşündüğünüz biçimde ülkeyi nasıl kurtaracağız; halka nasıl bağlanacağız; hele hele örgüt bağlarına nasıl yöneleceğiz? Yıllardır bu başarılamiyorsa, o zaman aşk hiç başarılamaz. Bu son tahlilde nasıl gelişiyor?

Cinselliğini kendine göre her düzeyde yaşayabilirsin ama siyasette başarılmaz. Örgütsel başarılmaz; olmadı mı aç kalırsın; aç kaldın mı ne sen o tarafı, ne de diğer taraf seni idare edebilir. Sonuçta taraflar birbirlerine girer; kendini değışik yere satmak isteyecektir. Sorun boyutlu aslında. Görünüşte, “iki gençtir el ele tutuştu, sevişti, oldubitti bu iş” diyebilirsiniz. Ama bakıyoruz ki, hiç de öyle olup bitmiyor. Duygu sorunu başlı başına dağ gibi. Ben bu yaşma geldim, biliyorsunuz müthiş örgüt ilişkilerini geliştiriyorum. Örgüt bağlarında siz kadınlarla da ilişkileri geliştiriyorum ama henüz “sen bu kadar sevgi, bu kadar aşk sahibisin” diyemiyorum. “Evde kaldık” bile diyebilirim. Gerçekçiyim. Sevgiyi ben halk düzeyinde düşünürüm, ülke düzeyinde düşünürüm. Bana “öndersin” deniliyor. Tabii önder bütün kadınlar için, bütün erkekler için sevgiyi üretmek zorunda. Olmazsa sahtenin teki olur. Ama sizin yaşadıklarınıza bakıyorum, “ya elimizi bu işten çekeriz, ya da bireyselliği iliklerimize kadar yaşarız” diyorsunuz. Olmuyor; olmadığı için de siz doğru bir sevgi tanımına, doğru bir ilişki tanımına ulaşamazsınız. Bunalım başlar. Evet, örgüt de kaybeder ama sen de bitersin.

Şimdi bu konuda gerçekler nasıl ortaya çıkarılır ve çözülür. Bu konuda bir mücadele tarzımız var, daha fazla açmak istemiyorum. Kesin sosyalleşmekle, siyasallaşmakla, örgütselleşmekle çözüme doğru gidilebilir. Sorunu aynılaştırmıyor ama bağları da kesindir. Hele bizim mücadele koşullarımızda, parti yaşamımızda daha da kesindir. Birisinden taviz verildi mi, diğeri geriler. Birisini inkâr ettin mi, diğeri zayıflatmış olursun. Dengeyi nasıl tutturacağız? Bunun için komple devrimci-

lik, diyorum. İlişkiler düzeyini çok sanatkârane yaratacaksın, örgütü unutmayacaksın. Savaş zaten mevzide yaşadığın bir olaydır. Yine ülke tutkun, zaten her şeyin temeli, zeminidir. Karşındakine biraz da bu ölçülerle gideceksin. Güzel bir erkekle mi, kızla mı birlik kurmak istiyorsun, o zaman bu temel kavramı esas alacaksın. Güzelliğin ancak bu temelde bir anlamı olabilir. Cinsler arası bir ilişkinin yüceliği veya işe yararlılığı ancak bu temelde ortaya çıkabilir. Aksi halde aleyhte sonuçlanır. “Dur hele tutkumu yaşayayım, dur hele evliliğimi yaşayayım, dur hele kendimi yaşayayım” dersin sonuçlarına da katlanırsın. Örgüt ortamında kendini yaşayanların ne duruma geldiklerini gördünüz. Böyle oldu mu, hiçbir şey kalmaz. Zordur, öncülük öyle kolay ortaya çıkmıyor. Siz neden çapsız kalıyorsunuz. Bu yönüyle de kendinizi çözümlemeye tabi tutamıyorsunuz. Bu daha zor bir çözümleme biçimidir. Örgüt olayında kendini çözümleyemeyenler neredeyse gözyaşına boğuluyorlar, intihara kalkışıyorlar, kaçışa yöneliyorlar. Bu konuda kendini çözümleyememek, gözyaşına boğar, intihara götürür. İki kişinin bireyciliği çok daha tehlikelidir.

Sevgiyi geliştirdiğin oranda savaşı,

Savaşı geliştirdiğin oranda Sevgiyi geliştirirsin

Dolayısıyla aile çözümlemesi birey çözümlememizle iç içedir, ama daha kapsamlıdır. Aileyi devrimcileştirmek veya erkek-kadın ilişkilerini devrimcileştirmek bireyi devrimcileştirmekten daha zordur. Önce bu alanlardaki tutuculuklarınızı, alışkanlıklarınızı göreceksiniz. Mümkünse bu temelde eskiyi katletmeyi göze alacaksınız. Eskiye dayalı her şeyde sevgi-duygu yok. Aslında varsa da o sevginin içinde ihanet var, katliam var; kişi olarak kadının bin defa kendini inkâr etmesi, beş paralık duruma veya onursuz biri haline getirmesi var. Ne anladık bu sevgiden, ilişkiden? İsterseniz deneyin derim, bu konuda da özgürsünüz, ama bir hafta geçmeden bu ilişkinin sizin başınıza ne getireceğini göreceksiniz. Neden mi? Nedenleri sıralanıyor. Kadın erkeğin aleyhinde bir dolap gibi çalışıyor veya onu bir değirmen gibi öğütüyor. Erkek bir hafta dayansa bravo derim. Eğer kadın onurundan taviz vermiyorsa, erkek günlük olarak cinsel ilişkiden tutalım yeme-içmeye, bilmem her türlü ilişkiye kadar egemenlik ister. Erkek kadına hakaret etme, hiçe sayma ve saygısızlık etmeye göre şekillenmiştir. Bu anlamda süper bir geridir. Kadın ise “onurum kalmadı, bir kocakarı, yatalak oldum; fiziki olarak, ruhi olarak, düşünsel olarak bittim” diyor. Bir köylü kadınına bakın, düşüncesi bitmiş, fiziği külçe olmuş ve yığılıp kalmış. Bedeninde ruh diye bir şey görmek mümkün değil. Bu kadını erkek ne yapacak? Tekmeleyecek, hakaret edecek. Yaklaşım bu yaklaşım değil midir? Tabii böyle bir karı bir şey yapamaz, bitiktir.

Hani kurduğunuz aşk vardı, duygu vardı; ama sizin için 20 yaşında yaşam öldü. Ben, yaşama saygılıyım. Bir de bu yönüyle yaşamı kurtarmaya ahdettim. Kadın-erkek ilişkilerinde bu düzeyi kabul etmeyeceğim. Bu, büyük bir savaşa dönüştü bende. Ne kendimi böyle bir koca, ne de karşımdakini böyle bir karı haline getiririm. Görüldüğü gibi bugün bu savaş genelleşti ve bir cinsin özgürlük savaşımına dönüştü.

Evet, şimdi sizinle verdiğim bir savaştır. Sizin parti içindeki yaşamınızla verilen savaştan başka bir şey değildir. Aslında savaş cinsel açıdan yaşıyorsunuz. Bunu cinsin özgürlüğü adına yürütüyorsunuz. Başka türlü alternatifi ise diğer yaşam biçimidir. İsterseniz deneyin. Ama ikinci gün şikâyet etmeyeceksiniz. “Örgüt bana yardımcı olsun, beni cephe gerisine alsın, beni savaş dışına atsın” demeyeceksiniz. Avrupa’da birkaç kişi çıktı. Aslında doğru dürüst yaşamasını bile bilmiyorlar. Buna evlilik de demeyeceğim. Bunlar şimdi en büyük hainlerdir. Fırsat bulsalar, partimizi bitirirler. Güney’e kaçanlar oldu; bunlar da fırsat bulsalar partimizi bitirirler. Başımıza bela olan bir kız vardı. On yıl sırtımızda taşıdık. En son merkezimizden birisini alıp kaçtı. Paramızı da aldı. Çok önemli görevler vardı, onlara da ihanet etti. En değme kontra böyle vurur mu darbeyi? Kendisi diyordu, “onlar vurduğum darbenin acısını yıllarca duyar.” Yiğitliğe bakın! Böyle onlarca örnek çıktı. Yine bir tane gerillada vardı, yaramaz biriydi. Nasıl kandırdı; yetkisine dayanarak gitti. Şimdi itirafçılar koğuşunda bir “oruspu”dur. Çok büyük bir acı ama gerçek. Bütün kızları bu hale getirmeye çalışıyorlardı. Sözde birbirlerini alıp kaçtılar. Sözde kurtarma hareketi düzenlemişlerdi.

Parti içindeki örnekleri fazla açmak istemiyorum. Kendi yaşadığım deneyimleri, mücadeleleri anlattım. Çok stratejik ve aynı zamanda komik. Zor bir sorun. Aşk pek kolay değil, büyük saygı isteyen iştir. Onun da temeli örgütlenmelere ve başarılarla dayanır. Ben açık söyleyeyim; başaramayan kadına ben metelik kadar niye değer veririm! İster erkek olsun, ister kadın olsun, değer görmeyince saygın olmaz. Saygın olmayınca sevgin olmaz, bundan da güçlü ilişki olmaz. Çok açık: Örgüt yenilsin; vatan, millet, halk tümüyle elden gitsin; sen “ben aşkı kurtardım, Avrupa’da yaşamı ayarladım, bilmem falan örgüte sığındım” diyeceksin! En büyük namussuzluktur bu. Birbirlerinizi bu şekilde kurtarmak, birbirlerinizi bu şekilde sıkı sıkıya korumak, namus mudur! Bunları yakalayıp parçalasan, haklısın. Bu anlamda tavır doğrudur. Diğer yanına bakıyorsunuz, ilişkilere özgürlük, eşitlik, saygı ve sevgi sanmıyorum başka yerde bu kadar verilsin, bir başka kişi bu iş için bu kadar uğraşsın.

Kısacası yürütüyoruz mücadeleyi. Hiç kimse kolay çözüm beklememelidir. Emek ister bu konular da. Madem duygulara saygılıyız, o zaman onun emekle bağlantısını kuracağız. Bu konuda emeğe saygısızlık etmemek gerekiyor. Yani kendi-

nizi ne kaptırın, ne kapın. Ucuz erkek yaklaşımlarına alet olmayın. Emeğiniz olmadan özellikle erkeklerin yönetici kesimine dayanarak kendinizi ucuz kurtuluş yoluna veya örgütte mesafe almaya kaptırmayın. Ne ucuz sevin, ne de ucuz sevin. Kendinizi sevginin yoluna doğru koyun.

Sevgi gereklidir. Devrimcilerin sevgi olayına doğru yaklaşmamaları, sevgi geliştirmemeleri tehlikelidir. Bir slogan ortaya attık: “Sevgiyi geliştirdiğin oranda savaşı geliştirirsin, savaşı geliştirdiğin oranda sevgiyi geliştirirsin!” Doğru bir formüldür. Bu her düzeydeki savaşımdır; ben kendi deneyimimden biliyorum. Neden bu kadar ilgi gösteriyorum kadın cinsine? Aslında savaşı geliştirmişim de ondan. Ben eskiden böyle değildim. Siz neden şimdi detaylı, duyarlı bir ilgi geliştiriyorsunuz? Biraz savaşa ilgi duydunuz da ondan; gerillaya katılmak isteyen kızın sevgisinde yücelik başlar da ondan. Tabii sadece istemek yetmiyor. Onun örgütünü, tarzını ve taktiğini geliştirseniz en değerli sevgi bağlarına ulaşırsınız. Ve buradan ülke kurtulur. Öyleyse ülkenin ve insanın temel kurtuluş gücü olun. Çok saygılı varlıklar ortaya çıkarın.

İnsan atom gücünde bir yetenektir

Kadın sorunu tartışmalarını böyle değişik açılardan ele alırken, amaç, parti yaşamındaki tıkanıklıkları gidermek ve devrimci militanın işleyişini fazla engelle karşılaşmadan coşkulu bir akışa doğru götürmektir. Bilindiği üzere, insan büyük bir enerji deposudur. O enerji saklı kaldıkça çürür, doğaya karışır, doğa kanunlarına göre işlev görür. Biz yaşayan insanı potansiyel olmaktan çıkarıp enerjiye dönüştürmek, bunu da temel çözümleyici alan olarak siyasi ve giderek askeri savaşıma akıtarak aktif bir öge haline getirmek istiyoruz. Gerçekten insan atom gücünde bir yetenektir; mesele onu patlatabilmektir.

Bunun kadın sorunuyla ilişkisi nedir diyeceksiniz? Kaba bir cinsellikten kurtulamamış insan, adeta bir patlamadır. Ama Çernobil gibi kaza yapar; sadece insanları öldürür, felç eder, kansere götürür. Biliyorum tutsak ettikleri insan var, kadın var. Bütün yetenekleriyle boğulmuş, yaşamadan ölmüştür. Bunu parçalamak gerekir. Neden çok saptırılmış kişiliklerin potansiyelleri aktifleştirilmeye çalışılıyor? Bu tamamen egemen sınıfın sömürücü iğrenç çıkarlarına göre bir kadın ayarlaması, bir ilişki ayarlamasıdır. Buna karşı savaşılmadan yaşama saygı geliştirilemez. Nereden bakılırsa bakılsın kadının etrafındaki dünyanın sert darbelemeler temelinde yeni kavramlarla kirinin giderilmesi, bununla birlikte daha temiz-berrak bir enerji akıtılarak, kadının kişiliğini bulan ve aktifleşen bir varlık haline getirilmesi tartışmasız bir devrim görevidir.

Buna inanıyoruz ve kadın enerjisini açığa çıkarmak için de tüm gücümüzü ortaya koyuyoruz. Sınıfsal baskı, gelenek ve ahlak, yine erkek egemenlikli toplumun muaz-

zam denetimi kadını oldukça nefes alamaz duruma getirmiştir. Devrim her baskı altındaki grubu, halkı, topluluğu açığa çıkartırken, bir yandan da bunlardan kuvvet oluşturuyor. Kadın için bu daha çok gereklidir.

Öncelikle gerçekliği yanlışları ve doğrularıyla tanımak, ardından bir de dönüş-türmek gerekiyor. Yanlış-doğru veya güzel-çirkin belirlendikten sonra dönüşümü başlatmak gerekiyor. Böylelikle yanlış ve çirkinini aşırıp, doğruyu ve güzeli egemen kılma görevi gerçekleştirilebilir. Bunu da devrim yapar. Sorun objektiftir ve devrimin de es geçemeyeceği bir görev alanıdır. Bizde bu en tıkatan bir etkidir. Parti içinde olsun, parti dışında olsun, kişiler birbirlerini güçlendirme yoluna girmemişlerdir. Hala tökezleme yolunu yaşıyorlar. Mesela “eşitlik düzeni” diyorsunuz; eşitlik ne demektir? Evliliği ele alalım; buna, insan soyunun yürüyüş beraberliği veya birlikteliği diyelim. Eğer bunda amaç beraberliği, karar beraberliği varsa, bu, eşlik sağlanmış demektir. Fakat bu birliktelik kurumu olan aile kurumu düşürmenin, yürüyüş doğrultusuyla çeliştirmenin bir aracı durumuna gelmişse, bu durumda o toplumun, ulusun çıkarına karşıt bir konuma gelmişse o zaman biz sağlıklı bir eşlik-evlilik ilişkisinden, özgür ilişkilerden bahsedemeyiz. Dolayısıyla aileyi bu temelde sert bir eleştiriye tabi tutmamız, yine ilişkileri eleştiriye açmamız kaçınılmazdır.

Bu nasıl ilişki, nasıl yaşamdır; işte bunu parti ortamında çok yönlü çabalarla ilerletmeye çalışıyoruz. Bunun da anlaşılmayacak, yadırganacak bir yönü yok; çünkü görevdir. Zaten kadınlar, toplumun dayattığı baskı ve kabul edilemez durumlardan dolayı partiye akın ediyorlar. En temel neden budur. Bunun karşılığını görmelisiniz. Parti özgürlük yaklaşımını vermekle ve kadın da uygulamakla mükelleftir. İnsan kendi istemlerini buna ters düşürmemelidir. Özellikle kendi özlemlerini savaşıyla birleştirmelidir. Nitekim partinin savaşı bir anlamda kadın savaşıdır da. Aradaki bağı iyi kurmasını bilmek gerekiyor.

Boyun eğmektense mücadele yolunda her gün ölmek daha yerindedir

Geleneklere mahkûm olup boğuntuya gelmektense, özgürlük uğruna büyük bir mücadeleye yönelmek bin defa yerindedir. Değil yıllarca, bir an bile tahammül edilemez koşullara boyun eğmektense, mücadele yolunda her gün bin defa ölmek daha yerindedir. Özgürlük ekmek-sudan daha önce gelir. “Ekmek-su temel ihtiyaçtır” deyip de şükrettiğinizde yaşamın en temel bir değerine ters düşmüş olursunuz. Bu sizin baş aşağıya gidişinizin de temel nedenidir. Ama bunun yerine özgürlük ve onun mücadelesine yönelirseniz, bu doğru bir tutumdur.

PKK gelişmesinin tanımı böyle yapılır. Nitekim esas olarak PKK’nin bu özelliği kadını çekmiştir. Biz çözümlemelerle buna açıklık getiriyoruz, yine bunun gerekleri-

nin nasıl yerine getirileceğini belirliyoruz. Hiç şüphesiz reçetevari veya öyle bir anlık çözüm getiremeyiz. Her sorunun çözümünde olduğu gibi, burada da yılların mücadelesine ihtiyaç vardır. Ayrıca her alanda olduğu gibi bu alanın da yaratıcılığa ihtiyacı vardır. En önemlisi de bu, örgütle olur. Örgüt de eşittir savaş demektir.

Bu konuda özellikle benim geliştirdiğim tartışmalar biraz kişiseldir; parti de tartışır ve giderek kendisine mal eder. Dolayısıyla tartışmaya katılmak hem hakkınız, hem de görevinizdir. Parti birliğine ters düşmeden onu güçlendiren özelliğine dikkat ederseniz, tabu diye bir şey tanımadan sorunu tartışmaya, çözüme sokun. Bizim kadına göstereceğimiz, bu anlamda erkeğe de göstereceğimiz saygı, geleneklerin ağır etkisi altında inim inim inlemektense özgürlüğe güç yetirmesini sağlamaktır. Saygının en gerçekçi ifadesi budur. Hatta diyebiliriz ki, devrimimizin en büyük özelliği insanın saygıdeğer bir varlık olduğunu, insan olmanın onuruna saygı gösterilmesi gerektiğini ortaya koymasıdır. Daha da somutlaştırırsak: Problem var. Köylüler 15 yaşına gelmeden başını bağlamak biçiminde bir çözümle sonuçlandırır. Burjuvazi, emperyalizm kadını en kötü bir meta haline getirerek, daha da insafsızca çözüme götürür. Onu çıplak bir metaya dönüştürür. Sosyalist veya özgürlük çözümü böyle olamaz. Ne feodalizmin kadını yedi peçeye büründürerek örtbas etmesi, ne emperyalist kapitalizmin açık pazarda suni mekanizmalarının yardığı yapması bir çözüm tarzı olamaz. Özgürlük yaklaşımı insanidir ve bu temelde bizim dünya görüşümüz de vardır. Öncelikle tartışmak bunun kavranması içindir. “Git filanın kızını al getir, şu kızı bul işlet, çıkar reklama, piyasada kullan” demek tek kelimeyle saygısızlıktır. Bundan da öteye hakarettir, küfürdür, ölümden beterdir, yaşamın tehdididir.

Dolayısıyla sorun yaşamsaldır. Zaten kadınlar bu nedenle partiye gelmek istiyorlar. Yine bu nedenle partiden haklı olarak bazı beklentiler içindedirler. Özgürlük beklentilerinize doğru çözüm istiyorsunuz ve bunun için gözünüzü kırpmadan kahramanca kendinizi feda ediyorsunuz. Yüzlerce bayan yoldaşımız teslim olmamanın, boyun eğmemenin bu özgürlükle bağlantısı içinde kendini feda etmiştir. Bir bombayla, bir kurşunla bu soylu tutumu sergilediler. Bunu görmemek, görüp de hakkını vermemek büyük saygısızlıktır. Bu büyük değerlere hakkını vermemek, onların anısına bağlı olmamaktır.

Köleler de eş edinme hakkını mücadeleye kazandılar

Çerçeve eğer böyleyse, kavrayışınız gelişmelidir. Doğru-yanlış ayrımını cesaretle yapmalısınız. Her ilişkide olduğu gibi, burada da devrime hizmet eden biçimler var. Bu ayrımları yapacağız. “Evet” veya “hayır” denilecek durumlar var. Özgürlük alanıdır burası. Bunu açığa çıkaracağımız kadar, koruyup kollarız ve zaferini sağlarız. Bunun da düşmanları vardır. Parti içinde en yoğunluklu bir savaş bu alanda verilir.

Parti içine taşınmış kadın demek, üzerinde en çok savaşım verilecek bir olaya başlangıç yapmak demektir. Kadın-erkek ilişkilerine eşit ve özgür yaklaşım imkânı tanımak demektir. Siz bu gerçeği iyi göremediniz. İlişkilere düz, çocukça, seviyesizce ve yüzeysel yaklaşım gösterdiniz. Bu, geleneklere göre hafifliğinizin bir izahıdır da. Hâlbuki büyük savaşım için biz bazı başlangıçlar yaptık. Kadın partiye katıldı diye kurtuldu mu, hayır. Sadece büyük savaşım şansını elde etti. Kadının eline silah verdik, kendini kanıtladı mı, hayır. Kendini kanıtlaması için bir fırsat sunduk. Tabii bunları da çok ters yorumlayanlar az çıkmadı. Bir iki silah patlatıyor ve böylece kendini dört dörtlük devrimci yerine koyuyor. Yine saflarda birkaç gün başkalarının gücüyle ayakta kalmayı, kişiliğinin ispatı gibi değerlendiriyor. Bunlar çok çocukça ve bireysel yaklaşımlardır, başlangıç adımlarıdır; gerisi büyük bir mücadele tarafından belirlenecektir. Kaldı ki savaş vermenin platformunu yakaladınız, ama savaş kazanmadınız; kazanmak için çok çabanız olacak. Tabii bizim kadına mücadele dayatmasında bulunmamız onu kendine getirmenin yegâne yoludur. Onun aleyhinde olan her şeyle savaşıyoruz. Hakkın olan her şeye ulaş ama mücadele edilerek bu başarılabilir.

Kölelerin uzun süre eş edinme hakkı yoktu, mücadeleyle eş edinme hakkını kazandılar. Serflerin de fazla özgür eş edinme hakkı yoktu, uzun süren mücadele sonucu bu hakkı elde ettiler. Proletarya da tam özgür eş edinemedi. Sosyalizm buna biraz imkân verdi. Tarihe baktığımızda bir ailenin gelişimi bile halklaşmakla, bir ülkede yoğunlaşmakla, devletleşmekle bağlantısı vardır. Çingenelerde neden fazla aile kurumu gelişmemiştir? Çünkü yerleri yurtları, belli bir ulusal kimlikleri yoktur.

Bütün bunları, bazı önyargılarınızı yıkmak ve sizi gerçeklerle temas ettirmek için söylüyorum. Bu kadar yüzeysel, güçsüz insanlar ne yapabilir? Yalnız kadın da değil, erkek de öyle. Bu durumu yaşarken, beğendirtme kabiliyetinizi nasıl geliştireceğiz veya bu hangi yüzle olacaktır? Hiç bunu düşünmediniz mi? Ayıp değil, ben de bir anlamda kendimi beğendirtmeye çalışıyorum. Çünkü önder bir yerde kendini halkına sunan kişidir. Halkım beni beğenir mi beğenmez mi veya kadınlar beni beğenir mi beğenmez mi gibi bir sorun olmamakla birlikte, öyle bir zenginlik yaratacaksın ki, halkın seni benimsesin. Bir ağa gibi üstüne kurulamazsın. Ona beylik-paşalık yapamazsın. “Biraz canı varsa o da çıksın” diyemezsin. Onu karşında cüce haline getiremezsin. Ama sizin geleneksel yaklaşımlarınız böyledir. Bu temelde bir koca karşılaşıyorsunuz, bir egemen sınıf karşılaşıyorsunuz, bir erkek karşılaşıyorsunuz var. Bir halk, bir ülke nedir? Ne nerededir? Ne nereden geldi, nereye gitti? Ben bunun neresindeyim? Buna benzer soruları sormuyor ve cevap vermiyorsunuz. Adeta, “böyle gelmiş, böyle gidecek” diyorsunuz. Tabii devrim bunları değiştirmek istiyor.

Apoculuk, en zor işlere girişmekten çekinmemektir

Oldum olası ben, bu durumu yaşayan insanımızı beğenmedim. İddiasız, hafif, çaresiz, verimsiz olan bu insana, bu kişiliğe tepki duydum ve devrimciliğe yöneldim. Çok sorunlu bir insan kendini nasıl zenginleştirir sorusuna cevap olmaya çalıştım. Ulusal düzey, sosyal düzey, hatta insani, yani enternasyonal düzeyle acaba beni biraz dinlerler ve biraz anlarlar mı konusunda yoğunlaştım. Ama siz daha çok bir aile çerçevesinde yaklaşıyorsunuz. Bu kadar dar ve geri yaklaşılmaz soruna. Bir kıymet ifade etmesi için düzeyin güçlü olması gerekiyor. Tabii bu da parti silahıyla, örgüt gücüyle sağlanır. Siyasi yeteneğinle, çözümleme kabiliyetinle, savaşma ustalığıyla zenginleşirsin. Sonuçta maddiyat da getirirsin, maneviyat da. O zaman güç-kuvvet senindir. Böyle insanlar birbirleriyle yürüyebilir. Uluslararası düzeyde beni niye kimse kabul etmiyor bir önder olarak. Çünkü Kürt halkı çok yoksul, onu stratejik bir kuvvet haline getirmedikçe, uluslararası dengede önemli bir rol oynayacak bir konuma getirmedikçe biliyorum ki, benim de değerim fazla olmaz. Bu beni stratejik önderliğe götürdü. Aslında bir benzetmeyle kadın yerine koyarsanız Kürt halkını daha iyi anlarsınız. Örneğin siz kadınları niye kimse fazla ciddiye almaz? Erkekler niye çok ucuz yaklaşırlar. Çok haklı olarak beklentiniz olan doğru bir sevgi, geçim, sağlık, eğitim yaklaşımı niye önlerinize konulmaz? Çünkü fakirsiniz, yani güçsüzsünüz. Erkek ilk çırpıda “ben bu kadını kaç ve nasıl alırım” diyor. Neden? Çünkü fazla ağırlığınız yok. Örneğin bir Alman kızı bir Türk kızına göre bir kıymet ifade eder. On tane Türk erkeği karşısında ezicidir. Türk erkeği “karılık” yapar o kızlara. Ama aynı erkek, Anadolu kızına karşı ızbandut gibidir. İşte bunu anlamak zorundayız. Neden Türk kızına gelince böyledir? Zaten ne gücü var! Yine düşüncesi zaten bitirilmiş durumda. Yüreği atıyor mu, belli değil.

Ben bunun dehşetine kapıldığım için özgürlük sorununa el attım. Bütün bunlar, belki size çağrıştırmaz ama benim için bir nevi hidrojen enerjisinin roketleri itmesi gibi bir itim nedenidir. Kabul edilmez statüler vardır. Bu PKK’ye yol açar; bu da sorunlara çözüm yolu demektir. Siz ise ancak ağlırsınız. “Vay başımıza gelen” deyip, kader olarak bakıyorsunuz. Benim iyiliğim, güzelliğim hiçbirinizin denemediği bir biçimde buna kader gözüyle bakmamamdır. Hemen giriş ve karıştır, sonu ne olursa olsun; Apoculuk biraz da budur ve doğrudur.

Bunlar sadece sizin için değil, erkek için de gereklidir. Kendi hayat hikâyemi iyi biliyorum. Kadın-erkek ilişkisi söz konusu olduğunda, genç yaşta ne kimse beni mutlu görürdü, ne de ben böyle bir şeyi kendime yakıştırırdım. Her şeyi kendi özgür irademle yaratmazsam namerdim, dedim ve düzene dayalı bazı ilişkileri almaya çalıştık; gençlik yıllarında, bu ayıp değil, bir bayanla ilişki kurmaya çalıştım. Bunu açık-

lamışız. Sonraları şunu çok iyi anladık ki, düzenin hazırladığı ve geliştirdiği hiçbir şey öyle keyfince alınıp kullanılmaya müsait değildir. Düzenin sunduğu her şey onun çıkarı içindir. Buna karşı bir tutum içinde olmak büyük bir yaklaşımdır aslında.

Dolayısıyla düzenden kaynaklanan birçok ilişkiye, kişiliğe haklı olarak kuşkuyla yaklaşmak gerekiyor. Bunu polislik anlamında söylemiyorum. Bir değerlendirmemde, abartmalı tarzda söylene de, kadın için “objektif ajan olma niteliği en yaygın cins” demiştim. Neden “objektif ajan”dır? Hâkim iradeyle süper teslim olmuştur. Hâkim iradeye, erkek egemenliğine, sınıf egemenliğine bu kadar tabii olan bir kişilik, elbette ki bir “objektif ajan”dır. Bu gerçeklik köleliği, teslimiyeti ve uzlaşmayı körükler. Bu açıdan özgürlük yaklaşımına çok yüklendik. Şunu da söyledik: Kadını tam özgürleştirirsen, çok radikal bir devrime yol açmış olursun. Doğrudur bu değerlendirme. Çünkü yoksul bir halkın stratejik kıymeti yoktur. Bir yönüyle de tam tutsaklık kendin için bir kuvvet ortaya çıkarma zeminini sunar. Eğer kendimize adımızı bile yakıştıramayacağımız kadar düşmüşsek, bilin ki, değerimizi çok yitirmişiz. Bu aile, kadın ve erkek için de söylenebilir. Yaşamsal kıymet yoksa bu demektir ki, birileri seni çok düşürmüş. O zaman buna “kader” mi diyeceksin; “böyle gelmiş böyle gider” mi diyeceksin? Hayır. Bunun nedenleri toplumsaldır, çözümünü de toplumsaldır ve dili de mücadeledir.

Çok açık ki sizi bir mücadele üslubuna, yöntemine çağırıyoruz. Her şeyden önce mücadelenin tanımı ve amacı vardır. Ardından kıymet kazanmış kişilikler ve ilişkiler. Görülüyor ki, anlattıklarım gerçeklerimize hayli uygun ve gereklidir.

Soruna ulusal yaklaşım, uluslararası alana da katkı sunar

Bu meseleyi tabulaştıranlar, duygusallık üstüne duygusallık, sululuk üstüne sululuk, cinsellik üstüne cinsellikle bastıranlar kimlerdir? Meselenin düşmanlarıdır. Direkt ya da dolaylı kadını saymayanlar, sevmesini bilmeyenlerdir. Bunu kendine yakıştıran köle kadındır. Bu tür dalgalanmalarla kendini geçiştiren kimdir; neyin nesidir? Yarasını anlamayan, köleliğini anlamayan ve buna uygun mücadele vermeyen kadın nedir? Mücadelesi soylu, ilkeli, kararlı değilse, bu demektir ki sadece bir adi kadın olmanın oyunları içindedir. Erkek için de geçerlidir; kadına sadece boyun eğdirmekle uğraşır. Bu erkek partinin bir kadına neden ve nasıl ilgi gösterdiğini bilmiyor. Yine arkadaş veya yoldaş olmasını bilmiyor; ikinci gün ilişkileri saptırıyor. Böyle bir erkek, devrimciden başka her şeydir. Sorun, kişiliği açığa çıkarmada, bir yerde turnusol kâğıdı görevini görüyor.

Görüyorsunuz ki, konu karmaşık; siz kadınlarla ciddi bir toplantı yapmaya kimse girmiyor. Ben sorunun ne kadar teorik olduğunu ve hatta siyasal, örgütsel bakımdan ne kadar önem arz ettiğini anlatsam belki diliniz uçuklar. Bu akıllı ol-

manızın da başlangıcıdır. Düşüncenize yükleniyorsunuz yavaş yavaş, bu iyi bir gelişmedir. Köleliği kader olarak gören statüye, tutuma ve eski yaşama karşı savaşmayı iyi başlattık. Sizleri önce düşünen, tartışan ve bağımsız olarak ayakta duran bir kadın haline getirmenin koşullarını yarattık. En yakınlarınızın bile sizinle tartışma toplantısı yapmadığını bilirsiniz. Çok sevdikleriniz, sevgilileriniz olabilir ama bunlar tenezzül edip de ciddi bir tartışmayı, değerlendirmeyi sizinle yapmazlar. Hep bastırırlar, kandırırlar. Hayır, bu sevgili yaklaşımı değildir, aldatmacadır. Bizim özgür ilişkilerin önüne ciddi tartışmayı, değerlendirmeyi koymanız ve buna değerli kişiliklerin özgürleştikçe, bağımsızlaştıkça layık olabileceklerini düşünmemiz çok anlaşılırdır. Bunu reddetmenin, yadsımanın yanısıra sürekli her türlü düşürme ve basitleştirme yaklaşımlarını egemen kılmanın kabul edilmezliği de anlaşılırdır. Biraz saygı istiyorsanız, biraz toplumsal kurumlarda-kuruluşlarda ciddiyet istiyorsanız, işte böyle elde edilir.

Parti içindeki tartışmaları bu düzeyde götürüyorum. Siz de hemen akla gelecek her soruna bu tartışmanın ışığında yaklaşıyorsunuz. Adam cinsel sorun mu diyor, al sana bunun yaklaşımı; aşk sorunu mu diyor, al sana aşkın kanunu; sevgi veya bir insanla beraberlik-birliktelik mi istiyor, al sana bunun kuralı; estetik-güzellik mi istiyor, al sana yöntemi... Dikkat edilirse, burada keyfiyet yoktur, gerçekçi bir yaklaşım vardır. Ama sizin hisleriniz başka, tutkularınız başkadır. Kendi tutumunuzda ısrar etmenin tutuculuk olduğu, örgüte-partiye karşı direnme anlamına geldiği, özellikle bu konudaki gözü karalığın ihanete götürdüğü örnekleriyle verilmiştir. Kolay değil gerçek kadın-erkek ilişkisi, eşlik-dostluk ilişkisi. Bu kadın-erkek ilişkilerini reddetmek değildir, ilişkilerin değişimini, dönüşümünü gerçekleştirmektir. Kaldı ki düzenin belirlediği ilişkiler, gelenekler, dogmalar ve yasaklar doğruyu vermiyor bize, tersine aldatıyor bizi. Devrim ise doğruyu veriyor ama bu da yaratıcılık istiyor, soyluluk istiyor, yücelik istiyor.

Bazıları hala “iyi anlatıyorsun da somut çözüm yok” diyor; somut çözüm başka nasıl olacak! Çözüm dedikleri galiba illede iki kişinin bir araya gelmesi ve birbirlerini alıp kaçmasıdır. Yani tortu bir ilişki isteniyor. Bu ilkelleşmedir, seviyeden düşmedir veya inkârdır. Ulusal düzeye çözüm getirmek bizim bu yaklaşımlarla bağlantılıdır. Ulusal aile, ulusal sevgi, ulusal ahlak, ulusal aşk, ulusal kadın, ulusal erkek, hatta her düzeyde ilişkilerin bu çerçevede ele alınması en doğrusudur. Biliyorsunuz bu, ulusal düzeyde olduğu kadar da enternasyondadır. Ulusal düzey çözümlendi mi, enternasyonal düzeye de katkı sunulmuş demektir. Çok açık; biraz böyle gelişmek durumundadır.

Bir taraf olarak kendi kaderinizi özgürce belirleyin

Sizler tartışmaları tabii ki geliştirebilirsiniz. Bizden en çok isteyebileceğiniz bir tartışma özgürlüğüdür. Ortam baskısı olmayacak, ama sizler de örgütün disiplinine ve bu konudaki muazzam yanlış anlayışlara, dayatmalara doğru karşılık vermelisiniz. En önemlisi de doğru bir yaşamın seçkin ve mücadeleci bir tarafı olmalısınız. Diliniz açılmalı, beyniniz çalışmalı, yüreğiniz atmalıdır. Bu konuda bir yaratılışı, yetkinleşmeyi kendinizde sağlamalısınız. Yani bir tarafsınız; bana göre ayarlanmayın veya erkeğe göre ayarlanmayın, kendinize göre ayarlanın. Sağlığınız, özgürlüğünüz, bir cins olarak kendi kaderinizi belirlemeniz için ne gerekiyorsa onu yapın.

Özgürlük yaklaşımı budur. Sizin yaşadığınız çok özel sorunlar bu çerçevede çözüme kavuşabilir. Geçmişte yaşadığınız bazı hafif ilişkiler olabilir; onları ne çok dert edinin, ne de çok özleyin. Kaybedilecek bir dünyanız yok, ama kazanacağınız bir dünya var. Eğer böyleyse geçmişin etkisi altına girmeyerek, ona duyacağınız tepkiyle geleceğe görkemli yürüyüş başlatabilirsiniz. Nitekim halkımızı özgürleştirmek teorimizde biraz böyle gelişti. Yine bireysel özgürleştirme pratiğimiz de bu hususlardan güç aldı. Tüm bunları esas alan bir ilişki tarzına girin. Adını ne koyarsan koy, bu makuldür, değerlidir. Yine adını ne koyarsan koy, bu çerçeveyi yırtan, dışlayan tarz makul ve değerli değildir.

Bu çerçeveyi tutturabilecek misiniz? Benim bu konuda çabalarım var. Bunu kavrayıp gelişmenize uyarlayabiliyor musunuz? Tartışmalarda yöntem hatasına düşmeyin. Geçmişte bilmem ne yapıldı; benimle filan erkek arasında ne oldu vb. noktalara takılmak tartışmayı seviyesizleştirmektir. Hatta âşık da olmuş olabilirsiniz, sözlü veya evli de olabilirsiniz ama bu özgürlük sorunları yine de geçerlidir. Kadın tartışması denilince herkes hafiflik anlıyor, ama tam tersine ciddidir. İlişkilerin hepsine “yoz” diyerek kestirip atmamak lazım; çok değerli ilişkiler geliştirilebilir. Bu konuda ilkelere, çerçevelere dikkat edilmek kaydıyla, bunları maske edinip kendi adiliğini, kendi anti-sosyal, anti-siyasal ve örgütsel gerçekliğinizi gizlemeyin. Gerçekten bu çerçeve ve ilkeyi benimseyerek insanlara, erkeklere yaklaşımınız çok gerekli olduğu gibi, sizi epey güçlü de kılabilir. Hatta bu bir görevdir. Yani sadece bir teorik tartışma gereksinimi değil, ciddi bir örgütsel görevdir. Dolayısıyla erkekleri eğitmelisiniz.

Bunun üzerine çok düşüneceksiniz. Sizin sorunuz burada bireycilik yapmak değildir. Örgüt bireyciliğini tartıştı ve bireyciliği uğruna kendini ne hale getirenleri gördük. Siz de duygu bireyciliğini yapmayın. “Sırf isteğim, sırf aşkım, bilmem duygularım” biçiminde örgütü altüst etmeyin. Duygularınız kolektifleşsin, sevgileriniz genelleşsin, beğeni durumunuz tek bir kişiyi putlaştırmasın. Zaten böyle yapmazsanız, bizim anlayışa asla ulaşamazsınız. Ulusal düzeyden bahsediyorum. Kaldı ki, ulu-

sal düzey ve güzellik arayışı, sevgi kavrayışı, beğeni kavrayışı, red kavrayışı, çirkinlik kavrayışı gelişmedikçe siz bireysel anlamda da doğru tercih geliştirezemezsiniz. Ama sizin yaklaşımlarınız muazzam bireycidir. Tutkuyla bağlandığınız biri varsa,  olseniz de bırakamıyorsunuz. Hain bile olsa onunla gidiyorsunuz. Fiziğiniz gitmese de kalbiniz ve duygularınız gider. Bunları sizi suçlamak için değil, çok hayati gerçekleri görmeniz ve buna göre esas halkaları yakalamanız için söylüyorum...

Kişiler şaşsında ulusal ve toplumsal düzeyi     ml yoruz

Evet, tartışmalarla konuyu daha da derinleştirezabiliriz. C. arkadaş siz ne diyorsunuz?

C.: Kürdistan gibi bir ülkede böyle bir sorunu bu düzeyde gündeme getirmek öyle kolay değil. Sanıyorum bunun şimdiden gündeme getirilmesi geliştirilmek istenen devrim ve düşmanın olası tuzaklarını boşa çıkarmak açısından önemlidir.

P. : Devrimin önündeki tuzakları önceden görmek ve gidermek açısından büyük öneme haizdir diyorsunuz...

C.: Evet. Benim görebildiğim, bu, sadece kadın gericiliğine karşı değil, aynı zamanda erkek gericiliğine karşı da verilen bir mücadeledir. Bu anlamda da önemli. Fakat bayan arkadaşların en çok görmeleri gereken nokta, sanki bu mücadeleye kendi çabalarıyla ulaşılmış gibi bir yanılığlı yaklaşımdır. Onun için de fazla değerini bilmeme tutumu var. Hâlbuki Parti  nderliği'nin çabalarıyla bu ortama ulaşılar. Bunu iyi değerlendirmeleri ve buna dayanarak özgürleşmeyi başarmaları gerekir. Ancak bu tarzla kendilerini benimsetebilir, kavratılabilirler; başka türlü zor. Bu konuda büyük çaba sergilemeleri gerekir. Salt partinin çabalarıyla benimsemeleri zordur.

Bana göre parti, sorunu çok net ortaya koyuyor. Gerçekten vatani olmayan bir halkın evlatlarının bu koşullarda kişisel sevgiden bahsetmeleri doğru değil. Kaldı ki bunun gerçekleşmesi de mümkün değil. Vatani olmayanların özgürlüğü de yoktur. Bu durumda istediğimiz kadar  zg r olduğumuzu söyleyelim, bu gerçek olmaz. Hele hele Türkiye koşullarında yapılan “devrimci evlilikler”in devrimci evliliklerle hiç alakası yok.  zg rleşmeden  zg r ilişki gerçekleşemez.

P. : Yani geleneksel evliliklerden daha tehlikeli.

C.: Evet. Zaten tehlike, bunun devrimcilik adına yapılmasındadır. İnsanın  lkesi özgürleştiği oranda insan  zg rleşebilir. O zaman  zg r ilişki de yakalanabilir. Bu olmadan ne tür bir ilişki olursa olsun, onun  zg r bir ilişki olmayacağı açık. Kendim inanmıyorum.

P. : C. arkadaş ilke düzeyinde doğru yaklaşıyor. Fakat şuna ters d şm yoruz; bu ilke esas alınmak kaydıyla, kişi kendi sevgilerini, beğenilerini ortaya koyabilir. Tabii ilke ve amaç asla gözardı edilmeyecek. “Unuttum ama ı, kalbim takıldı” de-

nilerek, parti bir tarafa, ülke bir tarafa atılırsa geriye kaçış kalır. Nitekim özgürlük isteminin altında bu temelde birçok sapkınlıklar geliştirildi. İyi niyetli olsanız da, kuracağınız ilişkinin amacını, sürecini ilkeye göre çok sıkı sıkıya denetlemezseniz, gerçekten çok ahmakça kaybedebilirsiniz. İlke ile pratik arasındaki bağlantıya çok dikkat etmeniz gerekiyor. Çünkü bu konuda sanıldığından daha fazla ilke adı altında inkârcılık, pratik adı altında da düşkünlük yaşıyor. Teori-pratik birlikteliği her meselede olduğu gibi, burada da çok bağlantılıdır. Özgürlük ilkesini hayata geçirmek, tam bir savaş işidir. Özellikle Önderlik gerçeğini mutlaka iyi anlamalısınız. Olayları hem açığa kavuşturuyoruz, hem de pratikte yürütüyoruz.

Aslında ben sadece sizlerle bireysel çözüm geliştirmiyorum. Belki bir grupsunuz ve parti içine taşırılmışsınız ama ulusal düzeyin, toplumun tümünün çözülmesi için sizleri ele alıp işliyoruz. Dolayısıyla kendinizi, dar yaklaşıldığı gibi ucuzca “özgürleştirdim, birey olarak kazandım” diye aldatmayın. “Kazandım” dediğinizde, ulusal düzeyi çözümlenmiş olacaksınız. Ama bu konularda ne kadar dar olduğunuzu da siz çok iyi biliyorsunuz. Nitekim herkes örgütsel darlığı iliklerine kadar yaşıyor. Sanki sorunu bireysel düzeyde halletmekle kendini kurtarmış oluyor. Hayır. Kadın sorunu çözmek bir eş-dost, aile kurmak değil, ulusal düzeyde özgürlüğü yakalamak, yine savaşta zafer kazanmak demektir. Herkes soruyor, “kadın sorunu nedir; çözüm nasıl olur?” İşte böyle olur.

Türkiye solunun söylemine bakarsan, “devrimci evlilik” diyor, ama bu devrimci evlilikten başka her şeye benziyor. Ben “çingene evliliği”nin daha anlamlı olduğunu söylüyorum. Bunu söylemiştim; epey öfkeleniler. Klan ilişkilerinden daha tehlikeli bulduğumu da belirtmiştim. Tekrar ağzıma almak istemiyorum o örgütleri. Daha sonra bunun kontra ilişkileri olduğu da ortaya çıktı. Türkiye sol pratiğinde böyle geçen yaklaşımlar, özgürlüğün canına okumaktır. PKK bu konuda doğruları gerçekten geliştirdi, önemli bir aşamaya götürdü. Türkiye’nin en değme sosyalistinin ilişkileri bile iflah olmaz bir küçük-burjuva olduğunu söylemeliyim. Kadını en iğrenç hale getirmiştir. Ben Sakıp Sabancı’nın ailesinde belki bir güzellik bulabilirim ama bu sahte solcuların ailelerinde güzellik bulamam; daha da düşürülmüşlük vardır. Küçük-burjuvazinin ahmaklığı, kendini kandırmışlığı var. Hatta o kapitalistten daha kötü bir durumu yaşıyor. Tıpkı Sovyetlerdeki kapitalizme benziyor. Ama kapitalizmin bu kadar değerli olmadığı açıktır. Bizim küçük-burjuvazinin kapitalist yaklaşımı, Türk büküklerinin kapitalist yaklaşımına göre solda sıfırdır. Tabii devrimci yaklaşım vardır ve güçlü temsiliyi yapmaya çalışıyor. Biraz anlıyorsunuz sanıyorum. Sorunla kafasını en çok uğraştıran Z. arkadaş ne diyersun?

Z.: Aslında burada da partileşme sorunu var. Ona ulaşan kişiliği yakalama sorunlarından ötürü partileşme yaşanmıyor. Kadın özgürlüğü sorununda da öyle.

Aslında ulaşmak istediğimiz hedefi görebiliyoruz, karşımızda sosyalizm var, güzel bir dünya var. Oraya gitmek istiyoruz ancak o özgürlüğü kendimizde gerçekleştirmek noktasına gelindiğinde esas savaş yaşanıyor. Yine amaçlarla mevcut gerçeklik arasında bir çelişki yaşanıyor. O hedeften aslında hiç kopulmuyor, yani gidilmek istenen hedef bizim için çok net. C. arkadaşın değindiği noktaları ben belirtmek istiyorum. Çelişkiler aslında geleceğe aktarılmıyor. Özgür bir toplum yaratma temelinde sorunun çözümü, hedefi belirleme anlamında pusulayı doğru koymaktır. Ama bugün yaşanan çelişkilerin çözümü noktasında fazla militanca bir yaklaşım, fazla cesur bir yaklaşım sergilenmiyor. Gerçekten çelişkiler kendi akışında gidiyor; onları dondurmak ve geleceğe aktarmak öyle olmuyor. Bu çelişkilerle boğuşmak gerekiyor, savaşmak gerekiyor. Eğer gelecek hedefi doğru tespit edilmişse ve savaş yöntemleri de doğru kavranılmışsa, sorun artık çelişkilerle sağlıklı boğuşma ve burada yenilmeme sorunudur. Ben doğrunun gerçekleştirilmesinin geleceğe ertelenmesi gerektiğine inanmıyorum; bugünden bunun için savaşmak gerekiyor. Özellikle kadın kişiliği söz konusu olduğunda, bu kadının kendini gerçekleştirme savaşı, kadının kendisini bulma savaşıdır. Eğer kadının yitirildiği ve hatta sevginin de yitirildiği noktadaysa, bu doğru tespit, kadının kendisini bulma savaşımı sevgiyle yaratma savaşıdır. Bu emekte kendini bulma savaşımı, aynı zamanda karşı cinsle kendini özgürce bütünleştirme savaşımıdır, onu da yaratma savaşımıdır. Bunların iç içe yürütülmesi gerektiğini düşünüyorum. Çünkü parçalandığında savaşta zayıf düşüyor. Savaş bütünlüklü kavranamıyor.

Örgütsel çizgiye gelmeyenler, özgür ilişkiye de gelmiyorlar

P.Ö: Benim uygulamalarımı nasıl görüyorsun? Sorunu geleceğe erteleme midir, yoksa savaşın kızgınlığı ortamında bile cesurca bir yaklaşım mıdır?

Z.: Bence güçlü bir yaklaşım. Burada kendi açımdan en azından kavramaya çalıştığım noktalar var. Her şeyden önce Önderlik düzeyinde yürütülen savaş...

P.Ö: Önderlik deyip ilahlaştırmaya gerek yok; aynı zamanda parti düzeyi, yani militan düzeyi söz konusudur.

Z.: Parti düzeyi çok farklı bir olay, Önderlik düzeyi çok güçlü bir tarih çözümlemesi üzerinde gerçekleşiyor. Gerek bayan ve gerekse erkek arkadaşların çözümleme düzeyi ise çok zayıf. Kendi gerçeğimiz açısından bunu ele aldığımızda, gerçekleştirilmek istenen savaşın içine çekildiğimizde bile aslında nasıl bir savaşın içine çekildiğimizi fark edemiyoruz; şaşkına dönüyoruz, savruluyoruz sağa sola. Esas sorun o noktada yaşanıyor. Yani buradaki büyük çelişkinin görülmesi gerektiğini düşünüyorum.

P.Ö: Yani örgütsel olayda içine girdiğiniz bir durumun benzeri ile karşı karşıyayız. Birey olarak örgütlenmeye doğru gelemeyenler, bu ilişki sahasında da doğruya, partiye gelemiyorlar. Bunu kendine göre çok çeşitli biçimlere büründürerek engelleme konumuna, tutuculuğa yol alıyorlar.

Z.: Bir de şu noktaya değinmek istiyorum: Çelişkilerin çözüm gücü Önderlik düzeyinde çok büyük. Bizlerde ise henüz çelişkilerin kavranışı bile yok. O kadar üst düzeyde bir çözüm dayatılıyor ki, kendi çelişkileriyle henüz tanışmamış insanlar bunun altında eziliyorlar, kavrayamıyorlar.

P.Ö.: O zaman savaşta da ezilirsiniz.

Z.: Bu açıdan özellikle Önderlik düzeyinde yürütülen savaşın, (ben daha önce de belirtmiştim) bence kendi içinde taşıdığı birçok risk var. Mesela ben o noktayı fazla anlamıyorum, yani zorlanıyorum. Çünkü o, belki de gelişme kaydedebilecek arkadaşların ağır bir yük altında ezilmelerini beraberinde getiriyor ve sapmalara yol açabiliyor.

P.Ö.: Sanmam. Sizininki, “benim kendime göre bir parti anlayışım var, bir örgüt anlayışım var; bunu dilediğim gibi yaşamakta özgür olmalıyım” şeklindedir.

Z.: Hayır, onu demek istemiyorum.

P.Ö.: Oldukça benziyor. Sırf kadın olarak yaşama isteğiniz var. Ben, tabii kadın olarak hepinizin istediğiniz gibi yaşamanızı bazen topa da tutuyorum. Cuma arkadaş da belki bunu fark ediyor. Acaba bunun anlamını biliyor musunuz? Adamin sakat bir nişanlılık anlayışı var; bunu havaya uçuruyorum. Kendine göre bir kadınlık anlayışı var, bununla alay ediyorum. Bütün bunlar size göre bir dayaktan daha şiddetlidir. Bazen sizin söylediğinizin çok tersini söylüyorum. “Senin sevmeye hakkın yoktur, yaklaşmaya bile hakkın yoktur” diyorum. Bunlar özellikle Önderlik düzeyinde çok gereklidir. Bu yaklaşım, Kürt insanını terbiye etmede, Kürt kadını kendine getirmede öncülük düzeyinde yerine getirilmesi gereken bir durumdur. Siz ise bu konuyu herhangi bir birey gibi ele almayı esas alıyorsunuz. Tipik bir küçük-burjuva eşitlik anlayışıyla karşı karşıyayız. Önderlik düzeyi ulusal düzeydir.

Bunu bir türlü görmek istemeyişinizi anlamıyorum. Örgüt olayında da böylesiniz. Küçük-burjuva eşitlik anlayışı sanırım birçok arkadaşımızdaki düzeydir. Saygıyı da yitiriyorsunuz. Şimdi ulusal düzeyi asla görememiş olarak, benim böyle bireysel yorumlanmaya, kadının da bireysel yorumlanmaya bu kadar tabi tutulması asıl tehlikedir. Tüm bu kızların hepsini az çok biz biraz kendine getiriyoruz. Mesela benim görebildiğim birçok arkadaşta (kız olsun, erkek olsun) bazı tabular var. Bir kıza ilgi duymuşsa, o onun olmalı! Bir kızın yaklaşımında da buna benzer bir durum var. Bırak onu deyince bu, bazılarında göre saldırıdır; onun çok kutsal değerlerine, özlemlerine saldırıdır. Değil aslında; tersine onu bir çelişkiye kaldırmaktır.

Bir mücadeleye çekmektir. Belki de yapabileceğim en büyük iyilik budur. Burada tipik bir sinema oyunu demeyeceğim ama ona benzer bir oyunla karşı karşıyasınız ve biraz da bu oyun gereklidir. Başka türlü evlendir kızı-erkeği veya sözlendir kızı-erkeği, acaba o insandan bir hafta sonra eser kalır mı? Çok gerici tutkulara sarılırsan, acaba sende ülke sevgisi, hatta özgür ilişki imkânı kalır mı?

Risk göze alınmadan zafer kazanılamaz

Tüm bunları çok sık bir şekilde değerlendirmeniz bir kavrayış noksanlığı ile izah edilebilir. Bunu hızla gidermelisiniz. Fethedilecek büyük bir dünya var. Tabulardan uzak durun. Ben açık saçık ilişki kurun demiyorum. Bundan nefret ederim, seviyeye çok dikkat ederim. Bana göre kadınla hareket etmek, artistik bir düzeyde sürekli gelişmelidir. En güzel konuşmalar, en güzel ilişkiler, en güzel sözler bu ilişki sahasında dile getirilmelidir. Önemli bir yaklaşım. Çokları bunu oldukça gizli yapar. “Özel ilişki alanıdır” der. Ben biraz tersini söylüyorum; mümkünse bunu biraz açığa vurun. Dedim ya, ulusal düzeye yayın. Güzellik ve sevgi bütün halk için gereklidir; ona mal etmeye çalışın. Sizin tehlikeli ilişki olarak gördüğünüz şeyler biraz buna benzer yaklaşımlardır. Tabii cesaretiniz yok bu konuda. Biz de bir ulusal düzeye hitap ettiğimiz için biraz cesur olacağız. Risk göze alınmadan zafer kazanılamaz. Ben bol bol aşk denemesi yapın demiyorum, bol bol ilişki kurun ve yıkın da demiyorum. Benim dediğim şu: İlkeli olduğunuz kadar, pratikte de zengin ve üretken olmaya çalışın. Kendinizi eğitin, yoldaşlarınızı eğitin. Birisi size gerçek sevgi olayını mı düzenliyor, müthiş cevaplarınız olmalıdır. Ucuz yaklaşımlar içine girmeyin. Buna verilecek çok anlamlı cevaplar vardır. Mesela beni çok seviyorsunuz, halk da beni seviyor, değil mi! Çok acımasız görevler önünüze koyuyorum. Sevginin karşılığı savaştır, diyorum, iyi anlayın. Düşündürüyorum bütün bir ulusu. Yüzlerce kadını düşündürüyorum ve özgür kadın biraz böyle ortaya çıkıyor.

Tabii bizim ilişki düzeyimizi kavramayan birçok öge vardır (kontrgerillacılar benim hakkımda kitap da yazmışlar). Sık sık örnek veriyorum: Fatma (Kesire Yıldırım) ögesi, kadınlığını en süzölmüş, merkantilist (hep almayı esas alan iktisat öğretisi) dönemin ticareti gibi, en gelişmiş bir tüccar, tefeci anlayışıyla bir verirken bin almaya çalışan kandırmacı bir tarzda kullanıyordu. Cinselliğini, kadınlığını, gücünü, sosyalliğini, hatta siyasallığını partimize katmaya çalışırken ve sözüm ona benimle paylaşmaya karar vermeye çalışırken bir baktım ki, deveyi havduyla (semeriyle) yükleyecek. Bana dayanarak bütün partiyi teslim alacak ve beni de kendisine sadık bir erkek durumuna getirecekti. Nasıl anladım bunu? Dayatılan bu anlayışı gördüğümde, amansız darbeyle çoğu erkeğimizin yaptığı gibi onu lime lime etmedim. Benim sonuç alıcı tarzım vardır ve ona göre yüklendim. Bu, benim için büyük bir mücadele olayı olmalıydı; öyle yaptım.

Ne gördük biz burada? Düzendan verili ilişkinin karşılığı çok olabilir. Buradan yararlanabilirsin, ama o da bütün gücünü yutabilir. Partiye güç katmak adına partiyi tasfiye edebilirdi. Birey olarak da kendini güçlendirmek istedi. Doğru tutum içinde olmazsan, yerle bir olursun. Tabii inkârcı davranmıyoruz. Üst tabakadan da değerli devrimciler çıkabilir, fakat istisnadır bu. Yaşanan bu deneyimden sonuç çıkarmak gerekir. İlişkide özgürlüğü esas almak için bin bir çeşit düşündüm. Bir kişi bir diğer kişiyle ilişkiye geçerken neyi almalı, neyi vermelidir? Eşitçe, özgürce yaklaşım nasıl olmalıdır? Bu büyük deneyimi biz başarıyla atlatmasaydık, bugünkü sağlam çerçeveyi sunmamız mümkün değildi.

Bu hemen herkes için az çok geçerlidir. Ama eminim ki herhangi başka birisi benim yerimde olsaydı, ya 24 saat içinde kavga eder, onun sonuçlarını yaşardı ya da uydusu olurdu. Aslında bu ulusal düzeyde genelleştirilmesi gereken bir ilişkidir. Çünkü herkesin az çok buna benzer sorunları var. Bu deneyimden şunu çıkardım: Cinsellik nedir, bununla nasıl oynanıyor; farklı sınıflardan olmak nedir, bu nasıl alınıyor satılıyor, güç alıp verme ilişkisi nedir? Bir de yoldaşlık sonucunu çıkardık; gerçek yoldaşlık nedir sorusunun cevabında yoğunlaştık. Yoldaşlık üzerine oldukça değerlendirmeler geliştirdik. Birçok teorik değerlendirmeyi hayatın içinden çıkardım. Amansız bir temelde örgüt içi savaşım vardı. Gerilla vardı, bir de bu sahadaki savaş vardı. Dile kolay; ben burada başka bir yaşama girmedim. Hayır, yaşamımda bütünüyle savaşı genelleştirdim ve bütün kadınlara mal ettim. O öyle bütün kadınları boğmaya çalışırken, ben bütün kadınları ayağa kaldırmak istiyordum. İşte çözüm.

Basit bir duygu bile bir halkın umudunu yerle bir edebilir

Bizim bu düzeye ulaştırdığımız çözüme, karşı-devrim cephesinden nasıl bir karşılık verildi? Biliyorsunuz, zindanda Şener provokasyonunda, en çok direnen bir bayan yoldaşımız sahte bir aşk ayağıyla partiye en büyük darbe haline getirilmek istendi. Tabii ki bu da TC'nin PKK'ye dayattığı bir aşk maskeli saldırıydı. Eğer benim yaşadığım tecrübe olmasaydı, bu aşk hikâyesi bile PKK'yi yerle bir etmeye yeterdi. Öyle ayarlanmış bir hikâye ki, görünüşte müthiş duygular var. Okudunuz mektupları. “Sen Rosa Lüksemburg'un da çok üstündesin, sen dünya kadınının şöyle temsilcisisin” methiyeleri altında şiirler, akla hayale gelmez tutkular, övgüler, hep imzalı. Baktım yoldaşım kısıkvrak bağlanmıştı. Çok alttan aldım, çok bilimsel yaklaştım, bu TC oyununu bozalım diye. Direkt veya dolaylı sonuçlarının giderilmesi çok önemliydi ve üzerine gittim. Bütün cezaevine, binlerce yoldaşa yansıtılan ilişki tarzıydı.

Bizim yoldaşlar ki, bir deri bir kemik parçası kaldılar; büyük ölüm orucunda yemediler-içmediler, büyük kahramanlık gösterdiler, tarihte eşine ender rastlanır bir direniş sergilediler. Diğer taraftan baktık ki, “insan hakları, yeme-içme hakları” de-

niliyor. Bizden bile fazla bir cezaevi yaşam bolluğu oldu. Yoldaşlar parti onuru için kendini bir deri bir kemik haline getirdiler. Kemal PİR'in cesedini biz gördük. Adeta kuruttular kendilerini. Sen ise biraz daha fazla yemek için, biraz daha fazla sözüm ona insan hakları için bütün partiyi hizmetine koşturmak istiyorsun.

Başka bazı provokatörler daha çıktı. Sınırsız bir yaşam özgürlüğünü dayatıyorlardı. Dünyada bu mümkün müdür? Düşman bu hakkı verebilir mi? Verse de aldatmaca değil mi? Zindanda aşk yaşanabilir mi? Esirsin. Belki benim de canım ister ama bu düşkünlüktür. Doğrusu ulusun kaderi üzerine, direnişin kaderi üzerine, savaşın kaderi üzerine düşünmek değil midir? Sana bu kadar yapan düşmana senin de bir şeyler yapman değil midir? Ters bir gelişme oldu mu, bu büyük bir saptırma, hem de aşk adına büyük bir saptırma olur. Tutkulu mektuplar yazmışlar. “Şöyle seni severim, böyle kucaklarım” vb. deniliyor. Tamam, sev ve kucakla ama bunun gerçekçi yollarını biraz düşünsen! Bu nasıl mümkündür?

Bunu hatırlatmaya çalıştık. Bir baktık ki, bize karşı büyük direnmeler var; hala da bu yüzden yerine oturmalar var. Düzenin içine oturacaklar, Avrupa'ya oturacaklar. Kendilerine göre bir aşkı yaşayacaklar. Başına çarparsın, ulusal düzeyi bitiren bu aşkı, duyguyu...

Yani nereye getiriyorum? Görünüşte basit bir kişisel duygu ama altını deşersen bir halkın umudunu yerle bir ediyor. Demek ki ilişki öyle kolay bir mesele değil. Savaşım bu aşk, duygu hikâyelerine karşı. Düşmanımız da çoğalıyor ama ülkeyi korumak, partiyi korumak, her şeyden önce gelir. İnsanı da kurtarmak ancak bu temelde mümkün olur.

Ulusal düzeyde benzer çözümlemeler daha da geliştirilebilir. Benim için şunu da diyebilirler: “Evlilik kurumuyla oynuyor.” Zaten bazıları “kadınları yoldan çıkarmış” diyorlar. Bu laflar epey söyleniyor, daha da söylenecek. Bir defa kadınları yoldan çıkarmak nedir? Kadınları soktuğunuz yol kimin yoludur? Bu yol kadınları nereye götürür? Tartışmak zorundayız. Erkeklerin dayattığı yol nereye götürür? Uydu kadının yolu neye yol açar? Doğurduğu çocuklar, büyüttüğü evlatlar, düşmana nasıl hizmet ediyor? Bunları tartışmak zorundayız. Basit aşklar nasıl bir felaketle sonuçlanıyor veya nasıl tıklatmakla kişiyi çok erkenden bitiriyor? Tartışmak zorundayız. Ben diğer konuları da tabu olarak görmüyorum. Cinsellik, tüketilmesi gereken değil, yüceltilmesi gereken bir kavramdır.

Amaçlara sıkı bağlılık, mutlaka kazandırır

Şüphesiz, bizim geliştirdiğimiz çözümlemeleri parti kadrosunun bilince çıkarması, özellikle bunun pratik adımlarını atması kolay değil. Devrimin bütün sorunları böyledir. Kolayına kaçarsan bu oportünizme kaymak olur. Bizim tarzı esas

alırsan çok riskli, ama sonuç alırsın. Tabii bu kadar kadını dağa çekmek, erkeklerle yan yana tutmak hep riskli. Fakat yüzyılların hesabını da amansız bir savaş ortamında sormak en doğrusudur. Riskli ama hesaplaşmayı ancak böyle yerlerde gerçekleştirebilirsin. Kötüye kullanırsan ordunu kaybedersin, o zaman da kellenle ödersin. Riskin diğer bir karşılığı da budur. Kadını aldın mı karşına özgürleştireceksin; uydulaştırdın mı (ki karşımdaki anlayışlar öyle yapıyordu), karşılığını kellenle ödersin ve kendini düşürdün mü bitersin. Başka türlü olmuyor. Sen ulusal düzeyi yaratıyorsun; bütün kadınlar ve erkekler yarıya kalkacaklar. Başka türlü muazzam düşürülmüşlüğü nasıl aşacağız? Burada işte sevginin gücü, aşkın gücü seni bu yarıya güçlü kılıyorsa yürüt, yok sen safların gerisine düşersen ve biraz da safların gerisine çekersen, senin yaptığın en değme gerici harekettir ve kabul da görmez.

Bu temeldedir PKK'deki tartışmalar, çözümler. Sanıyorum üzerinize düşen epey görevler olacak. Mesela siz de sanırım sorunu geçmişte ele aldınız. Ama bakıyorsunuz bizim çözümler daha derin ve görevlere biraz daha farklı yaklaşmayı gerektiriyor.

Z.: Doğrudur Başkanım. Çözümler oldukça gelişkindir ama ulaşımda epey zorlanıyoruz. Çözümler epey yüksek düzeydedir. Tabii bizim toplumumuzun konumu da bellidir. Kadın daha da düşürülmüş, o nedenle birdenbire ulaşması zaten imkânsız. Ben önderliğin belirlemelerini diğer tarihi çıkışlara benzetmek istiyorum. Mesela bazı liderlerin çıkışları vardır. Özellikle kadının varması gereken hedefe ve amaca ulaşma noktasında epey başarılı adımlar atılmıştır. Mesela bir Muhammed döneminde İslamiyet'in çıkışı, yine diğer çıkışlar vardır. Kürdistan'da da öyledir. Biz bunu önderliğimizin şahsında görebiliyoruz. Fakat bana göre ağır, yani çok zor ulaşılması gereken...

P.Ö: Tabii bir anlamda sorunu mevcut erkeklerin aleyhine çözüyoruz. Elbette çok zor. Bütün erkekler bu konuda bencildir.

Z.: Erkek egemenliği ağırdır.

P.Ö: Birisi şöyle mi demiş: "Ben enayi miyim kendi egemenliği mi kendi elimle ortadan kaldırayım!" Biraz gerçeği ifade ediyor ama artık biraz kadın lehine hareket etmeye devam ediyoruz. Benim için en tahammül edilemez bir ilişki biçimi, bir kadın ile bir erkeğin birbirlerini kabul etme biçimidir. Bana göre ilişkiler ya olağanüstü seviyeli, bir şair gibi olmalı veya bir sanat dokusu gibi dokunmalı ya da savaşılmalıdır. Siz çok ucuz bir kabule yanaşıyorsunuz. Bir de üzerinde tartışıyorsunuz. Bol bol dedikodusu yapılır ve kavgası çıkarılır. Bana göre burada toplumun büyük bir kaybedilişi vardır. Kendi özelliğim olarak ele aldığım bir husus, bu konuda kendimi seviyesizleştirmememdir. Kadın konusunda ilişkilerim güçlüdür. Bazı uyguladığım ilke, tutum ve tavırlar var. Onur, ilke, çaba vb. hepsi içinde var. Kadın gericiliğine karşı dayanmak, sömürgecilığe karşı dayanmaktan çok zor. Çok erken yaşta ana-babama karşı direnme gösterdim. Kardeşlerimle

hala kavgalıyım. Bu sizin için bir anlam ifade etmeli, çünkü es geçilecek bir husus değildir. Kadın konusunda da öyle büyük bir mücadele var.

Geç kavramışsanız, kavramakta zorluk çekiyorsanız, bunu kendi düz, daracık anlayışınıza bağlamalısınız. Kaldı ki PKK'de büyüme genelde de vardır. PKK'nin kızlarında ve erkeklerinde belli bir yücelmenin olduğu düşünüyorum. Hatta PKK'ye adım atanın bu konuda yiğit olduğu kanısındayım. En azından sevginin ilk halkasını da yakalamışlardır. Tabii bu, kendi başına yetmez. PKK gibi bir örgüte gelmek, PKK gibi bir örgütte rahatlıkla çalışma ve savaşma gücünü göstermek, sevgiyi başlatabilir. Fakat bununla yetinmek, bununla oynamak en büyük alçaklıktır. Bundaki yanlışlı tutum felakete götürür.

Aslında bütün bunlar Önderlik tarafından düşünülür ve partiye de politika olarak yansıtılır. Parti içinde bir cinsel politikadan tutalım bir aşk politikasına kadar hepsi var. Bunu anlayamıyorsanız, kendi geriliğinize verin. Kadını örgütsel bağlamadan tutalım duygusal bağlamaya kadar bir yaklaşım vardır. Kadının gerillaya bağlanmasından tutalım sosyalleşmeye katkı sunmasına kadar yaklaşımlar, politikalar vardır. Anlayamamışsanız, kendi geriliğinize verin.

Kadınlar çok şiir yazarlar, Türkü söylerler, duyguludurlar. Bizim de bir Türkü söyleme, şiir okuma tarzımız vardır ilişkilerde. Biz şiiri, Türküyü rahatlamak için değil, bir ulusal düzeyi yüreklendirmek için okuduk ve söyledik. Önderlikten başka şeyler istenemez. Önderliklerin zorlukları buradadır. Kadro da bunu biraz anlayacaktır, uygulayacaktır, bu disiplini sergileyecektir. Geçmişte bu kadar anlayabildiğinizi sanmıyorum.

Z.: Önemli bir gelişme var parti içinde. Bu topluma kabul ettirmedi, bünyeye kabul ettirmedi, önemli adımdır. Fakat...

P.Ö: Yine de şaşırabilirsiniz, korkarım çok zorlanırsınız.

Z.: O noktada kalmışız.

P.Ö: PKK'deki kızlar melekleşme hamlesine kalkmıştır. Nedir melekleşme? Çok zordur, biliyorsunuz. Siz ölümü göze alan insanlarsınız, hem de buna layıksınız. Bu tam anlaşılamamıştır. Zaten her şey tam anlaşılmış olsaydı önderlere ihtiyaç olmazdı. Belli bir tırmanışı sağlıyoruz, yücelişin olduğu kesin. Bunun düşmanları da çok, dostları da çok. Kolay olmayacağı açıktır. Ben de günlük olarak bir gerillaya ulaşıyorum, bir öncüyü yetkinleştiriyorum. Siz kadınlar da dalga dalga geliyorsunuz, onların da önünü açmaya çalışıyorum. Gelenler çevremizde bir enkaz gibiydiler, biçim filan yoktu. En kötüsü de kendiliğinden bu gelişmeyi sağladıklarını düşünüyorlar. Öyle değil, dünyanın çabası gerekiyor. Bunu anlayamamanız büyük bir talihsizlik ve yetersizliktir. Sanıyorum temel bir hata da burada

yapılıyor. Büyük devrimlere has bir yaklaşımın bu konuda sergilendiği düşünülebilir. Çok bilimsel diye tabir edilen devrimlerde bile her şey yarıdan yarıya projedir, ütopyadır. Bu konu bizim için de, İslamiyet için de böyledir. Hz. Muhammed, İslamiyet için der ki son dindir. Kapitalizm sonsuz kardeşlik, barıştan bahseder. Sosyalizm komünizmin en son evre olduğunu söyler. Bunlar projedir. Kadın için de eşitlik ve özgürlükten bahsediyoruz. Bu bir proje ama sınırlı bir gerçekleşmesi de çok değerlidir, dev bir adımdır.

Devrim şimdi böyle seyrediyor kadın konusunda. Aynı şeyler erkek için de geçerli. Sorun tek taraflı değildir, etle tırnak gibidir. Açık olalım, geçmişten kopuş kadar özgürlük halkalarını eklemeye iddialı olalım. Kırıp dökmeyelim. Özellikle örgütsel yaşama, savaşa engel olunmamalı. Böyle bir durumda olundu mu hemen tavır alınmalı. Yaşamı güçlendiren bir tarzı her yerde ve her zaman oturtalım. Bunun için kendimize güvenelim. Kaybedilmiş olan iyiliklerimizi, doğrularımızı, güzelliklerimizi kazanalım. Doğru yoldayız. Amaçlarımıza sınırsız bağlı yaşarsak, yine mücadele silahını somut koşullara uygun kuşanır ve yerinde kullanırsak mutlaka kazanacağız.

***“Kürdistan devrimi ilk defa
uluslararası çapta bir
kadın devrimi olabilir.”***

Kürdistan devrimi Kadının özgürlüğü ve toplumsal devrimidir

Çok önemli bir aşamadan geçiyoruz. Bütün gücümüzü, bütün yeteneklerimizi harekete geçirmeliyiz. Bunu söylemeye bile gerek yok. Ama bu maalesef zamanında anlaşılmıyor. Tam tersine böyle karartmak, çirkinleştirmek, olumsuzlaştırmak için ne kadar söz ve davranış gerekiyorsa o sergileniyor. Bir tartışma yürütüyorlar ki adamın yüreğini ağzına getiriyorlar. Bunlar düşmana cesaret veren tartışmalardır. En zor koşullarda bile ben, tek bir umutsuzluk doğuracak ne bir sözcük sarf ettim, ne de bir hareket sergiledim. Ama bu kavranılmıyor. Hep kendi basitliklerini, grupçu niteliklerini, çirkinleştirici yanlarını konuşuyorlar.

Gerçek bir PKK kadrosu, ilişkilerinde çekici, özgürleştirici, aydınlatıcı, sürükleyici yönü bir an bile gözardı edemez. Bunun yanında tepki, kaçırma, teslim alma, bozma, boğma ve tıkanıklığa götürmenin de bir kölelik tarzı olarak reddedilmesi gerektiği çok açıktır. Bu konuda büyük bir savaşımımız vardır. Görmek gerekir; o açıdan “ilişkiyi nasıl tıkatıyorum, nasıl itiyorum, nasıl teslim alıyorum, nasıl bastırıyorum, nasıl boşa çıkarıyorum, nasıl sağa-sola çekeştiriyorum, nasıl yaşanmaz duruma getiriyorum, nasıl muğlâklığa itiyorum, nasıl umutsuzluğun ilişkisine dönüştürüyorum” demeye kimsenin hakkı yoktur. Bunların hepsi düşmana hizmet eder. İlişki, umut ilişkisi olacak. İlişki, yengi-başarı imkânını içinde taşıyacak, uğruna içtenlik, iyimserlik yaklaşımı gerektirecek. Açıklama, çözümleme şansını sürekli verdireceksin ki, ilişki ve yaşam biraz ilerlemiş olsun.

Savaşırken bile güzel olmayı bilmek, bütün büyük savaşçıların özellikleri olsa gerek. Önemli bir savaşın komuta kişiliği eğer çok çarpıcı olmazsa o savaşı idare edemez. Düşünün ben bu özelliğimi biraz geliştirmesem kimseyi dinletemem. Yoksa sizin gibi çok zorda, sıkıntıda olan savaşçılar kaçıp gider. Bütün hünerimi ortaya koyacağım ki, bu savaş en güzeli olsun. Yani olaylar beni zorluyor, günlük uygulamalarıyla sürekli çirkinleştiriyor, tahammül edilemez duruma getiriyor. Ben bütün bunları görerek savaş ve yaşam tarzımı güzelleştiriyorum, çekici kılıyorum. Siz sanıyorsunuz ki, kendiliğinden bu böyle oluyor. Kendini yetkinleştirmek, kendini çok zor bir mücadele tarzının yürütücü gücü haline getirmek, onun yeterli

koşullarına sahip olmak, büyük bir sorumluluktur. Bu olmadan mücadele edilemez. Bizim çoğu komutanımıza bakın, işi-gücü savaşı, yaşamı, ilişkiyi çirkinleştirmektedir. Bu büyük bir çelişkinizdir. Maalesef üsluptan, hitaptan tutalım yorumlayış tarzına, önünü açmaktan tutalım ona bir umut vermeye, işlerin neden-nasıl başarılabileceğine dair bir yol-yöntem belirlemeye kadar bütün bu konularda tıkanmış bir komutan var karşımızda. Zor bela eline verilen birkaç imkânı bitirmenin çabası içindedir. Yığınla böyle komutanlarımız veya savaşçılarımız var.

Benim böyle bir duruma düşmem savaşın bitmesi demektir. Çok önemli bir davanın savaşı veriliyor.

Tüm gücümüzle “gerçek bir önder nasıl olmalı” kuralına sıkı sıkıya bağlı kalıyoruz. Çünkü ortamımızı çirkinleştiren davranışlar fazla. Hemen her şeye çirkin yaklaşım var; kadın-erkek ilişkileri söz konusu olduğunda bu çok daha çarpıcıdır. Bu konularda alınması gereken çok büyük bir mesafe var. İlişkiye ustaca yaklaşım, ilişkiye güzelce yaklaşım, ilişkiye tam bir sanat inceliğinde yaklaşım gerçek bir komuta kişiliğinin eğiterek, hayattan ders çıkararak ulaşması gereken, vazgeçilmez bir özelliği olmalıdır.

Kaba cinsellik tükeniştir

Cinselliğe ilişkin de irade olacak. Şu küçük hatırlatmayı yapsam belki biraz daha çarpıcı olur: Neden çok iradeliyim? Bizde karı-koca veya kadın-erkek cinsellikte bir felsefeye sahiptir, hatta dünyanın bütün anlamını basit bir cinsel birleşimde görür. Aslında “muradına erme”, cinsel bir güdüdür. Bu, hayvanlarda da var, insanlarda da var. Doğal bir durumdur aynı zamanda; güdü var diye de suçlamıyoruz, normaldir. Ama bizimkilerin bundan çıkardığı siyasi sonucun ne olup olmadığı çok önemli.

Erkek cinsellikte tam bir hâkimiyeti arar. Cinsellikte başarılı olamadı mı, erkeklikten olduğunu düşünür ve kendini intihara kadar götürebilir. Bu neden böyledir? Bu konuda da doğru sonuçlara ulaşmak gerekiyor. Erkek cinsellikte başarılı olamadı mı kendini yaşanmaz buluyor. Kadında bu durum kendini değişik gösterir. Cinselliği, erkeği elinde tutmada, kontrol etmede en büyük silah olarak kullanır. Düşünün, burada bir anlayış ortaya çıkmıştır. Erkek cinsellikte başarınca kendini tam bir erkek veya bir diktatör gibi görürken; kadın da bütün zavallılığını, zayıflığını giderme temelinde tam bir dişi olarak görür. Biraz da erkeğin bu konuda ne kadar düşkün olduğunu göz önüne getirerek, onunla yaşamaya kendini kaptırır. İşte cinsellik burada tehlikeli bir namus anlayışına da yol açıyor. “Ben cinsel olarak filan erkeğin malıyım” dedikten ve artık bunun üzerinde bir namus anlayışı bina edildikten sonra (ki bizde temel ahlak normu da budur) ortaya çıkan, çok tehlikeli bir sonuçtur.

Vatan işgal edilir, vatana bin defa tecavüz edilir, insanın hemen her türlü sosyalleşme, siyasallaşma gerçeğine amansız tecavüz edilir, ama bunun için kılını kıpırdatmaz, namus ve onur diye bir tek duygu görülmez. Örneğin bana göre bu konuda Afrika yerlilerinin anlayışlarına daha normal bir ahlaki yaklaşım olarak değer verilebilir. Cinselliklerini asla bir kullanılma aracı olarak düşünmezler. Bunu namusa da dayandırmazlar.

Bizde neden bu böyle olmuştur? Tabii bunun için de tarihi, toplumsal, dini birçok açıdan izah getirme ihtiyacı vardır. Yani kendi somutu içinde incelememiz gerekir. Ama ilk çırpıda söylenecek olan, bunun tehlikeli ve oldukça tutucu, oldukça vatansallaşmaktan tutalım her türlü özgürlüksenel gelişmeye ters düşmüş bitik bir tipin yaşam tarzı olduğudur.

Daha da somutlaştırsak; iradeyi siz yitiriyorsunuz. Cinsel birleşme çoğunuz için bir tatmin, bir tükenme aracı, bir taraftan adam olma, bir taraftan “muradına erme”, bir taraftan da “dünyasını bulma” gibi bir şey. Ve buna benzer bir sürü sonuç. Normaldir; cinsel birleşmede tatmin olunabilir. Normal bir olaydır; aslında doğaldır. Ama bizim bununla yetinmediğimiz çok önemlidir. Bunun üzerine inşa ettiğimiz dünyalar, anlayışlar, çelişkiler çok önemlidir. Sanki adamın “muradına ermesi” her şeyi hallediyormuş gibi, bütün çelişkileri çözüyormuş gibi, “aldım kızı, buldum kocayı” deniliyor. Bir de onları idare edecek ufak bir dünyaları, maaşları oldu mu bitti yaşam; bin defa bunu tekrarlarlar. Kadının da erkeğin de kendilerine göre bir yaşam felsefesi olmuştur. Zaten bizim toplum bütünüyle böyle. Çok kaba, çok doğal bir cinsellik bizde bir tükeniştir. Düşmanı görmek, temel siyasal, toplumsal gelişmelere anlam vermek, hayatın daha zengin, daha güzel olabileceğini görmek yok, varsa yoksa kaba bir cinselliktir.

Toplum yoksul, erkek yoksul, kadın yoksuldur. Tek zevk olarak cinsellik aklı geliyor. Diğer bütün hayat değerlerinde, felsefede, siyasette zevk yok, tehlike var! Örgütlenecek herhangi bir şey yok! En basit zevki cinsel zevktir. Biraz da doğal güdü durumundadır. Bu, tehlikeyi daha da karmaşılaştırıyor.

Benim bu konuda aldığım tedbir veya bu konuda pratiğimle geliştirmek istediğim bir şeyler var. Tabii bu temelde topluma ben biraz hor baktım, yani bunların bu tip cinselliği bende çok erken yaşlarda tepkiye yol açtı. Nitekim aile gerçeğimizde, anam-babamda ben bunu gördüm. Fazla bilmiyorum ama cinsellik olayında büyük problemleri olduğu kanısındayım. Kavgaları biraz buna dayanır gibime geliyor. Bununla yaşamı böyle tahammül edilemez boyutlara getirdiklerini düşünüyordum. Dengesiz bir evlilik. Çok dengesiz, çok yabancılaşmış ilişkiler ve sonuç Kürt ailesinin içine düştüğü vahim bir durum. Kürt kadınının, erkeğinin ne

kadar kendini mahvettiğini erkenden gördüm. Bütün köy erkeklerinin çok basit bir cinselliğin arayışı içinde olduklarını, bunun için kadın kavgası yaptıklarını, nerede bir kız varsa erkenden onu bu temelde ele geçirmek istediklerini tespit ettim. Hatta bir babanın oğluna kız alırken bile kendisini düşündüğü oluyor. Köy ortamında bu durumlar da vardır. Oğluna aldığı kıza bile göz dikme durumu yaygındır, siz bilmiyorsunuz. Bu bir psikolojik durumdur. Aslında fazla pratik yaşam bulmasa da böyle bir psikolojik-sosyal gerçeklik vardır bizim toplumda. İşte kadının da bundan çıkardığı tek sonuç; “hiçbir şeyim yoktur, kaba bir kadın olma durumum var; bunu namus diye erkeğe dayatırım ve ömür boyu yaşar giderim” şeklindedir. Kadının artık bu durumda beynini çalıştırması, ruhunu güçlendirmesi mümkün değil. Yani 15 yaşından itibaren ölmüştür. Başka bir güzel yaşam olabilir mi, başka bir özgürlük imkânı mümkün mü? Bunu düşünmüyor. Fizikiyle düşmüştür, ruhuyla gitmiştir, düşüncesiyle zaten hiç yoktur. İşte cinsellik burada çok tehlikeli rol oynuyor. Hâlbuki cinsellik, tersine bir rol oynaması gerekirken, bizde böyle çarpıkça iradesizliğe yol açıyor.

Neden bu olaya erkenden eleştirisel yaklaştım ve kolay etkisi altına girmek istemedim? Neden iradeyi elden bırakmak istemedim? Bu çok önemli bir özelliktir. Sanırım hiçbirinizde kolay gelişmeyen ve görülmeyen bir özelliktir. Benim karşımdaki bayan (Fatma-Kesire Yıldırım) şunu fark ediyordu: Hiçbir Kürt erkeğinde olmayan özellik. Klasik Kürt erkeğinde var olan özellik ise, ufak bir cinsel etkilenme ile şu ya da bu yönde eğiltmedir, eğik hale getirilmedir ve istendiği gibi yönlendirilmedir. Bunu çok iyi gördüğü için, “kadınlığı biraz etkili değerlendir, parti içinde bütün erkekleri hemen etkileyebilirsin” tarzında yaklaşıyordu. Kürt erkeğinin böyle derin bir zaafi söz konusudur. Burası çok ilginç ve oldukça da üzerinde durulmaya değerdir; önemli sonuçlar çıkarılmalıdır. Benim özelliğim, burada çok ilginçtir. Örneğin başka bir arkadaş olsa, işte bir Kemal PİR arkadaş, derhal isyan eder, “böyle şey mi olur” şeklinde yaklaşır. Bende ise, çok öfkeli de olsam, böyle olmaması gerekir ve asla doğru değildir anlayışında da olsam karşımdakini hemen vurup, asma, kesme, atıp boşama veya kaçma yöntemlerine başvurmam. Benim buradaki pozisyonum da ilginçtir. Hiçbir erkek aslında kendi evinden kaçmaz. Ben kaçtım ve 15 gün bayanın olduğu yere gitmedim. Hem de işlerin en amansız olduğu zamanda. Genellikle erkek kadını kovar, kural budur. Ben çok etkili olduğum halde evden kaçtım.

Bu da bir tarz. Tehlikeli. Hele bakalım ne oluyor? Ve tabii karşı tarafı kontrol ediyoruz. Bunu geleneksel bir erkek olarak değerlendirmemek için, 10 saat bile tahammül edilemeyecek duruma 10 yıl sabırla tahammül ettim. Mesele, “cinsel ilişki, irade nedir ne değildir”den öteye olayı anlamak gerekiyordu.

Bu bayan işbirlikçi bir aileden geliyor. Kürt olduğunu, sosyalist olduğunu, kadın olduğunu söylüyor. Şimdi bütün bunlar ne olabilir? Bir sosyalist böyle olabilir mi? Bir Kürt böyle olabilir mi? Bir aydın-entelektüel böyle olabilir mi? Diğer kuşku getiren yanlarıdır. Kadınlığı nasıl kullanmak, sosyalist maskesi altında ne yapmak istiyor? Kürtlük maskesi altında feodal-komprador kişilik neye götürmek istiyor?

Klasik Kürt erkek-kadın tipi birbirine karşı yeniktir

Dikkat ederseniz tam bir macera. Maceradan da öteye büyük bir boğuşma, bana göre büyük bir savaş aslında. Siz bu savaşları kendi savaşlarınız olarak anlamadığınızı için bence toplumsal çözümüleniş düzeyiniz, ilişkileri sağlamaştırma düzeyiniz çok geridir. Tabii ilgi çekici başlangıçlar derken bunu vurguluyordum. Kesinlikle burada, sonuna kadar ben dürüstüm. Aslında her türlü doğruya da açığım. Ama karşı tarafı da görecektir kadar irademe hâkimim. Burada bizim yerimizde başka bir erkeği düşünün! Ya kadının tam emrine girer, ya kadını boşar, ya da öldürür. Başka orta yol yoktur. Hem de 10 saat içinde, bilemedin birkaç hafta içinde karşına çıkacak sonuç budur.

Orta yerde devlete çok dayanak teşkil eden bir aile var. Grubun üzerinde tehlikeli bazı tasarruflar söz konusu. Şimdi ben ya grup işini, Kürt işini bırakacaktım, bir küçük memur gibi “aman Allah bir daha bu işlere tövbe” diyecektim, ya da bu işin sonunu getirmeye çalışacaktım. Hepinizin büyük ihtimalle ilişkilerde, yaklaşım tarzında bundan değişik durumları vardır. İlişkinin siyasi, sosyal, kültürel, ruhi atmosferini hiç göz önüne getirmemişsiniz. “Cinsellik hoştur, zevk getirir” deyip iradeniz orada kırılmıştır. Veya cinselliği görmeme, duymama, yaşamama durumu söz konusu. Bu olay bazılarında çok etkili. Sanırım bu da en az diğeri kadar tehlikeli bir sonuca götürüyor.

Cinsellikte tutku ve duygu yoğunluğu tabii ki bizde tamamen tarihi bir çerçevede oturmak zorunda. İlişkiler bir sosyalist için çok önemli. Sıradan ele alırsa başından yenilir. Tarihi temelde kadın cinsellikte büyük bir tükeniş, büyük bir bitiş gerçeğini yaşıyor. Özgürlükle hiç alakası yok. Erkek zaten büyük yanılgıların kurbanı. Düşünün hemen hepiniz ilişkiye böyle başlıyorsunuz. Öyleyse kaldı mı sosyalizm, kaldı mı direniş, kaldı mı irade özgürlüğü? Dayanaklı irade hep yenilmiştir. İşte onun için sizi özgürlüğe ve güçlü iradeye çekmekte zorlanıyoruz. Benim şu anda en büyük sorunum budur.

Bu noktada cinselliği nasıl çözmeye doğru götürüyorum? Aslında bu sonucu daha önce anlayıp formüle edebilirdiniz. Düşmanın bu ilişkiyi yüzyıllardan beri böyle kullandığı, namus anlayışından tatalım zevk anlayışına kadar büyük bir çarpıklığa düşürdüğü kesin. Bunu görüyorum. Fakat tedbir ne olmalıdır? İşte kendime uyguladıklarım var. Mesela kolay bir kadın bulabilirdim, çok erken yaşlarda köy usulü beni evlendirebilirlerdi. Hatta sanıyorum ailede böyle bir arayış vardı. Ama bana söylemeye bile cesaret etmedi-

ler. Zaten “sen bu halinle evlenemezsin, kız bulamazsın” dediklerini hatırlıyorum. Benim zaten böyle bir niyetim de yoktu. Hâlbuki çok muhafazakârdım. Hatırlıyorum, köy imamına, “Hoca filan kadınların oynadığı oyun var, bakmam günah mıdır” diye sormuştum. Hoca fetva verdiği zaman, “Bakabilirsin, günah değil” demişti. Ben o zaman cesaretle baktım. Fetvaya dayalı, çocuk yaşta biraz böyle olur. Terbiyeli-edepliğim aslında. Dinin kurallarına o zaman bağlıydım. “Bakma” derse, bakmazdım. Günahtır, yaklaşmam. Tabii daha sonra sınıf ölçülerine, sosyalist ölçülere göre baktım. Siyasalda okuyorum, en üst bürokratların çocukları var. Kaldı ki, yine tırmanıyorum, etkili oluyorum. Tek bir sözcük bile kullanmıyorum. Bırak cinsellik arayışını, o zamanki aşkım muhafazakârlığımı.

O zaman kendime göre bir sosyalist arayışım var. Ulusal sorunla uğraşıyorum. Onun dışında bir “merhaba” bile diyemezdim. Belki de beni çekici buluyorlardı. Çünkü Kürt sözcüğünü dile getirdiğim zaman bile büyük alkış aldığımı hatırlıyorum. Alkışlayanların hepsi de yarı yarıya kız-erkek burjuva çocukları; beni olağanüstü bir biçimde destekliyorlardı. Ama buna rağmen tek bir sözcükle “nasılsınız” demezdim. Yine de ilgileri vardı. Ortaokulda da burjuva, küçük-burjuva çocuklarıyla, kızlarıyla birlikte okumuştum. İlgi çekici de buluyordum. Fakat asla ucuz bir “merhaba” demek, bir ilişki, bir burjuva kızına, çocuğuna “nasılsın” demek yoktu. Çok güzel bulduğum halde tek bir “nasılsın” demezdim.

Yani hazır değerler meselesidir. Sizin elin güzelini, elin parasını, elin imkânını hırsız gibi çalma durumunuz var. Benim ise, son derece kendimi kapalı tutmam var. Demek ki bu, sınıf tavrı, ulus tavrı gereği oluyor.

Muhafazakârım, ama bir özgürlük arayışımın içten içe devam ettiğini bu tip gelişmeler gösteriyor. Köy kızlarına bakıyorum, yaşlı-başlı adam almış. Halen aklımda. Örnek olması açısından söylüyorum. Yani arkadaş olması gereken bir kız, fakat bir baktım adam bir kavga yürütmüş, olduysa kendisi için, olmadıysa oğlu için almış. Bir sürü kız hatırlıyorum, benden bir şeyler öğrenmek istiyordu. Tabii o zaman benim kızı anlayacak, bilgi verecek gücüm yoktu.

Bana göre bunlar çok büyük haksızlıktır. Yani biraz gözde bir kızın kaderi üzerinde, bu kadar onun iradesi dışında bir kavga niye oluyor? Benim bacım vardı. Bir gün ağaların köyünden geldiler bacıyı istediler. Kimdir bunlar? Halen hatırlıyorum, pek içime sındırmadım. Bu enişte kim oluyor? Biraz para, bazı şeyleri bacıya veriyorlar. Hiç iyi bir tarz değil ve halen hor görürüm. Bu ilişki köle ilişkisidir. Böyle binlerce olay sende birike birike bir özgürlük anlayışını ortaya çıkarıyor.

İşte cinsel çirkinlikler, etrafımızda köy delikanlılarının, kızlarının çok kısa süredeki evlilik ilişkilerinin ortaya çıkardığı sorunlar. İşsiz-güçsüz, bir çeyiz için, bir başlık parası için bütün erkeklğini, bütün gençliğini kurban ediyor.

Özgür ilişki için savaşmamak özgürlüğe ihanettir

Bütün bunlar bizi temkinli olmaya itecekti. Bu işin kolay olmadığını, büyük sorunlar teşkil ettiğini düşünmeye götürecekti. Nihayetinde bu temelde bir ilişki dememesine giriştim.

Burada sizin sandığınız gibi bir iradenin hemen kırılması veya çok rahat kadın-erkek ilişkisine girilmesi var mı? Kendinize bakın, bir de bana bakın: Nereden alıp nereye götürüyorum? Kadın olayında bir güzelliğı yeni yeni ortaya çıkarıyoruz. Veya erkek-kadın kişiliğindeki güzelliğı, sevilme imkânını gerçekten hem bilimsel, hem de sanatsal olarak daha yeni yeni işliyoruz. Bu konuda biraz gelişme sağladığımızız. İlişkide çok erken yaşlarda bana göre güzel kadın olmalı ve hatta büyük bir tutkuyla güzel arayışım var. 7 yaşından beri kişileri böyle değerlendiririm. Güzellik ölçüleri çeşitlidir, hareketlilikten tutalım fiziğı, güçlü bir hitap özelliğinden mantıklı olmasına kadar, böyle bazı özelliklerdir. Halen de güzellik ölçülerini nasıl ortaya çıkarabiliriz arayışı içindeyim. Sizin böyle bir arayışınız var mı? Uğruna bir mücadeleniz var mı? Bana göre güzelliğın değerlendirilmemesi, hatta gericilik düşüncesi de böyle gelişir. Bir genç kızın köleleştirmeye tabi tutulması, paraya dayanılarak satılması büyük bir sorun ortaya çıkarır. Güzeli bir kızın çok çirkin bir adama sırf parası için mal edilmesi kabul edilemez.

Bu ne getirir? Kadın özgürlüğü yaklaşımını sende geliştirir mi? Neden çok çirkin veya malına, parasına, gücüne dayanan birisi gidip bir kız alıp götürsün! Neden? Köy ortamında böyle bir sürü ilişki var. Kimisi kendi gücüne, kimisi aile gücüne, kimisi parasına dayanıyor. Ve köyün iyi kızları, güzel diye tabir edebileceğimiz kızları böyle kaçırılıp götürülüyor. Bizim toplumda böyle bir sürü yaklaşım var. Hepsı 12 yaşında ama bir feodal, bir komprador o kızları satın alıyor. Serhat'ta böyle bir sürü kız Kayseri tüccarları tarafından nasıl batıya kaçırıldı! Tüm bunlar düşündürücüdür.

Toplum bütünüyle biraz böyledir. Ve bu büyük bir sosyal yaradır. Bütün bunların üzerine yoğun düşünmezsen nasıl bir özgürlük anlayışına, güzellik anlayışına sahip olacaksın ve hatta nasıl bir devrimcilik yapacaksın? Sizde böyle düşünceler gelişti mi? Bana göre bu duruma karşı mücadele yurtseverliğın ayrılmaz bir parçasıdır. Çünkü kadın güzelliğımızın, kızlarımızın böyle satılması vatana ihanet kadar tehlikelidir. Kayseri tüccarları gelip (hepsi de faşist) son derece güzel, gelişebilecek kızlarımızı satın alıp götürüyorlar. Parası olan, her yerde kızları satın alıp götürüyor. Bu vatana ihanet kadar tehlikeli bir gelişmedir. Zaten kendi insan değerlerine böyle bakan vatanını da göremez. Görmediğini de biliyoruz. Ne tarihten, ne doğa güzelliğinden, ne de ilişki güzelliğinden anlar. Bu tip ihanet etmiştir. Şöyle bir de-

ğerlendirme de geliştirebiliriz: Kadın konusunda böyle bir çirkinliği kendisine layık gören, ister kız ister erkek olsun, vatansızlık kadar bir ihanet suçuna, özgürlüğe ihanet etme suçuna bulaşmıştır.

Neden? İşte burada anlattığım çerçevede haksızlıklar, suçlar ve çirkinlikler var. Sen bu suçu işlemişsin, o zaman nasıl yurtsever, nasıl özgürlüksever olacaksın!

Sizin kadın uğruna veya erkek uğruna verdiğiniz savaş nasıl? “Alır kaçarım, mal yaparım!” Tam düzenin dayattığı bir biçimdedir. Kavganız yok. Onun için de çirkinleşiyorsunuz. Büyük çirkinlikler, kabul edilemez durumlar var. Bunları görmek bile istememişsiniz. Şimdi benim bütün güzellikleri kurtarma adına bir savaşı geliştirdiğime, “böyle savaşım olur mu” diyeceksiniz. Evet, benim böyle bir savaşımım var. Yalnız kadın güzelliğini kurtarma değil, bu aynı zamanda doğa güzelliklerini, tarihi güzellikleri kurtarma savaşıdır. Evet, bütün bunlar olmadı mı nasıl yurtsever olacaksınız, nasıl özgürlük tutkularınız gelişecek? Sizde ne var, nasıl geliyor? Dağdan kolay kaç, tarihi değerlere hiç anlam verme, “kadın ya cinsel bir araçtır, ya da al kendine mal et, ne yaparsan yap kullan” yaklaşımı var. Yüreği, ruhu böyle olan birisi devrimci olmaz. Onda güzellik, hele bunun örgütçülüğü, savaşçılığı gelişemez.

Büyük ihtimalle kişilikleriniz biraz çözümsüz. Tabii bunu, yalnız sorulan bu soruya değil, birçok soruya cevap vermek açısından vurguluyorum. İlişkilerdeki hakkı, emeği görmemekten tutalım çok çirkin bir durumu kendinize yedirmeye kadar hepsi yenildiğinizi gösteriyor. Bu durumunuzla büyük bir yurtsever özelliğe olmayacağınız, büyük bir özgürlük savaşçısı olmayacağınız açıktır. Bunun cinsellikle ilişkisi böyledir. Cinsellik silahıyla biz nasıl düşürülmek istendik? Benim buna karşı büyük savaşımım nasıl gelişti? Kadın konusunda toplum nasıl düşürülüyor ve benim bu konudaki savaşımım nasıl geliyor?

Tabii ki erkek için de bunlar geçerlidir. Erkek de biraz böyledir. “Erkek dediğin böyle olur, şöyle güç gösterisi yapar; bıyıklarından tut yürüyüşüne kadar farklı anlamı var” yaklaşımı içindedir. Bununla sağlıklı erkek olunamayacağını yıllardır düşünüyorum. Yani erkeği de pek kolay beğenmiyorum. Bu kadar uğraşıp duruyorsunuz, kabul edilebilir bir erkek ölçüsünü ben hala tam ortaya çıkaramadım. Büyük bir kısmını çirkin buluyorum. Ben kendimi çok mu beğeniyorum? Hayır. Ama kendimi çok beğenmesem de bunun için çalışıyorum. Bazılarınız kusursuz bulabilirsiniz, ama ben her gün kendimle savaşıyorum. Kendimi öyle kolay kolay beğenmiyorum. Ama bütün çirkinliklerinize onayı siz veriyorsunuz. “Benim gibi yaman bir adam eleştirilir mi, benim gibi bir adam neden anlaşılıyor” diyorsunuz.

Neyinle beğenileceksin, neyinle güzelsin, neyinle övüneceksin? Bu gerçeklerin karşısında acaba kendine “erkeğim” diyebilecek misin? Cinsel anlamda da değil,

gurur anlamında, erkeklik duygusu anlamında ne kadar erkeksin? Belki de bir kadından daha beter kadınlaşmışsın. Erkeklik olsaydı biz bu durumlarda olur muyduk? Tabii bu soruyu yıllardır ben kendime soruyorum. Bizde bu kadar kabadayılık yapılıyor, ama aynı adam en temel değerler karşısında bir kadından daha beterdir. Bunun kabadayılığı kaç para eder?

Görüyorsunuz ki, sorunlara öyle kolay yaklaşılmıyor. Cinselliği ben sizin gibi yorumlayıp uygulasaydım, çoktan bitmiştim. Ama büyük bir güzellik savaşçısıyım. Kadının kurtuluşunda da çok büyük çabalarım var. Güzelliği yaratma uğruna çok büyük çabalarım var. Sizin yaşadığınız çelişkileri ben kendime bir saniye bile yakıştırmam. Bana göre devrimciliğin böyle yanları da var.

Devrimimizin bir güzellik devrimi, çirkinliğe karşı bir savaş devrimi olduğunu, acaba iyi idrak edebilecek misiniz? Cinselliğin bile ele alınışının büyük bir devrimsel değeri olduğunu acaba kavrayabilecek misiniz? Aslında bir yerde cinsel ilişkiyi ortaya çıkarıyorum. Bu konuda çözümsüz kalan arkadaşları çözüme teşvik ediyorum. Bu kadar genç kız ve bu kadar erkek saflardadır. Bunlar eski anlayışlarına göre hemen her an birbirlerini etkileyip kandırabilirler ve ucuz duygulanmalarla birlikte hemen ya sözleşirler, ya da evlenirler. Bu konudaki duyarlılık herkes için geçerli. Fakat dikkat edin ben kendimi böyle aldatmıyorum; 45 yaşına gelmişim, çoğunuz ise daha 20 yaşında.

Bir kanunu uyguluyoruz. Tamam, bir araya gelebilirsiniz ama öyle sandığınız, eskiden kurduğunuz gibi cinsler arası ilişki olmayacaktır. Peki, nasıl kurulacak? Birçoğunuz “gençliğimiz elden gidiyor” diyor, yine “bu çocuklar hemen evlense olmaz mı, muratlarına erseler” diyen akıl hocaları da bizde az değil. “Büyük aşklar yaşasalar olmaz mı?” Olur mu olmaz mı konusunu tartışın diyorum. Hatta cinsel ilişki nasıl geliştirilebilir konusunu da tartışın. Eğer savaş gerçeğimize ihanet etmeyecekseniz veya bunun savaşa bir katkısı olacaksa, doğru biçimi bulmuşsanız, bravo diyeyim size. Şartım var; savaştan bizi uzaklaştırmamasın. Aşkı tartışın; büyük âşık olun, yeter ki savaştan bizi uzaklaştırmamasın veya düşmanı başımıza zafer ilan edecek duruma getirmesin. O zaman aşkını ve ilişkini alkışlayayım.

Bizim oportünistler veya soruna çok tehlikeli yaklaşanlar ne yapıyorlar? “Ama yine de aşk olmalı!” Aşkın derin tarihini ben ortaya koydum. Bazıları “kadın başımıza bela, geçici tedbirler alalım veya sürekli bazı tedbirlerle geçiştirelim” dediler. Bunlar hep ağır sorunlarla ortaya çıktı. Kendilerine göre, bir aşk düzenleri oluşmuş, onlara bütün partiyi açalım! Ama bunlardan bir tanesi partiyi bitirmeye yeter. Aslında kontrolsüz ve iradesizdir. En tepeden en tabana kadar ilişki kurmayı serbest bıraksam, çingene çadırından daha beter ederler veya ikinci gün düşmana teslim

olurlar. Savaşma iradeleri kalmaz. Bunların anladığı anlamda bir cinsellik, bir aşk tehlikelidir. Gerçekten yalnız onların karnını doyurmak için bile birkaç birliği çalıştırmak gerekir. Güvenliklerini sağlamak için bu gerekir. Aşk için güvenlik gerekir. Aşk için para gerekir, bilmem başka neler gerekir. Bütün bunlar için birkaç gerilla birliğini devreye sokmak gerekir.

Şimdi birçok yönetimlerin de bu konuda içine düştükleri durumlar var. Biraz bizim kontrol gücümüz olmazsa, bazı karargâhları bu duruma getirecekler. Biraz getirmişler zaten. Bunu çokça tartışmalıyız. Yönetimlerde biraz da bayan olsun dedik. Fakat bayan-erkek yönetimini biraz ilerletmek yerine, kadın-erkek ilişkisini bitirişe götürüyorlar. Yönetim işlemez duruma geliyor. Araştırdık, bir bayanla ve bir erkekle aylarca tartışan birisi (birinci derecede eğitim sorumlusudur) 3 ay gidip eğitim adaylarıyla görüşmemiş, konuşmamış bile. Kendi kendilerini böyle aylarca bir şeye verebilecek kadar düşkünleşenler var. Ve sonra baktık ki, bu yaygındır.

Bizde aşk büyük siyasal birliktir

Şimdi tüm bunlar halen sorun olarak devam ediyor. Bana göre yine de kadın işin içinde olmalı. Hemen kadını bir tarafa atıp böyle ucuz bir bağlanma şekli yerine, onun gerçeğini açığa çıkarmak, cinsler arası çelişkiyi çözmek, yine ucuz cinsel tatmin veya eş-dost tatmini yerine, doğru ve güçlü olanı bulmak gerekiyor. Cinselliğin gücünü, kadının gücünü ortaya çıkaralım. Çünkü cinselliğe, özgürlük isteniyor. Bu konuda bastırmacı olamayız. Madem ilke böyledir, hele bakalım ne kadar özgürleşiyorlar. Dedim ya, yeni yaşam felsefemiz eşit-özgür ilişkilere dayalı.

İlk gün kendini kampımızda veya savaş birimimizde ilişkiye böyle bela eden bir aşkı nasıl onaylayabilirim? Bu duyguyu, bu ilişkiyi nasıl normal görebilirim? Hele düşman daha başından beri ajanlığıyla devreye girmeyi esas almışsa buna karşı tavrımız çok açıktır.

Bu durumda pratikte kim kendini kanıtlar veya ondan da öteye savaş pratiğine nasıl hizmet eder? Tamam, kadınsız devrim olmaz veya kadınsız erkek de olmaz, ama kurtuluşa hizmet eden kadın-erkek ilişkisi nasıl olur? Bunu en azından tartışalım. Acele etmeyelim veya durumu tanıyalım. Birbirimizle sevgiyi, aşkı, yemeyi-ıçmeyi, konuşmayı nasıl paylaşacağımızı bilmeliyiz. “Kaba bir cinsellikle tanışırız” dersen, bunu insan olan böyle ele almaz. Biz insan toplumu kurmak istiyoruz. Hem de en özgürlükçü olanını.

Daha kendini tanıyamamışsan, güdülerinin esiri olursan çok kısa bir süre içerisinde bırakalım sosyalizmi kurmayı, acaba ilkel klan toplumundan sonraki toplumu kurabilir miyiz? “Ben bunları düşünemiyorum” diyemezsin. Sen devrimcisin, bunları

düşüneceksin. Yeni toplumu kuracağız, hem de özgürlük temelinde. “Benim duygularım galebe çalıyor, benim güdülerim ayaklanıyor, mantık dinlemem” diyorsan, devrim sabote oldu. “Ben gözü kara sevdalıyım” diyorsan, sevdan yaktı, bitirdi, düşmana yem ettirdi. “Kafam karışık, dayanamıyorum” diyorsan, sen devrim yapmaya değil, baş belası olmaya gelmişsin. Tutumlar objektif olarak böyledir. Gerisi, aşk zor bir olay. Aşk çok ince bir olay, büyük tutkudur. Aşk sanattır. Aşk örgüttür. Aşk eğitimidir. Aşk ilişkidir. İlişki gücüdür, iradedir, açıklıktır. Ara ki bunları bizde bulasın. Mumla ara ki bulasın. “Ben bunlardan anlamam, ben bu aşkı bilmem, benim aradığım aşk şöyledir böyledir” diyen aşkın bizi ne hale getirdiğini gördük.

Mem Zin olayının niye o kadar zor geliştiğini daha önce söylemiştim. Orada bir aşk denemesi var. Biraz feodal kuralları zorluyor. Aslında bu, ulusal-demokratik devrim özlemidir. Belki de Cizre beyliklerinde öyle bir olay hiç geçmemiştir. Ama Ahmedê Xanê birlik istiyor. Feodal-aristokratların arasında birliğin olmayışı, işte Acem, Arap, bilmem Bizans hükümdarlarına istila, işgal imkânını veriyor. Kürtlerin 1600’lerde bir devlet olma, yani bir uluslaşmaya başlangıç yapma durumu var. Bunun önünde feodal aristokratlar, beyler büyük ihtimalle engeldir. Bunun çözümünü Mem û Zîn edebiyatında göstermeye çalışıyor. Yoksa bir bey oğlu ile bir bey kızı rahatlıkla birbirlerini bulup evlendirilebilirler. Bu zor değildir. O yüzyıllarda zaten bütünüyle beylikler arası evlilikler de böyledir. Bütün üst tabakanın evliliği bey oğlu ile bey kızı evliliğidir ve zorluk da yok. Birbirlerini güçlendirme temelinde halen de yapıyorlar. Burada kural dışı durum; beyleri bir üst birliğe, bu döneme göre aslında bir devlet olmaya (bir krallık olmaya da diyebiliriz) zorlama isteğinin olmayışıdır. Bu gelişmenin önünde işte o beylikler engeldir. Bu Mem û Zîn destanıyla somutlaştırılmak isteniyor.

Zor bir aşk. Neden zor bir aşk? Birlik çok zor, devlet olmak çok zor. Bunun gerçekleştirilmesi için bu aşkın o beyliği yıkması, feodal çitleri yırtması gerekiyor. Bir birlik istemi olduğu, kitap okunursa görülür. Birçok eski kuralın yıkılması gerekir. Birçok fitne-fesat var; onların ortadan kaldırılması, biraz özgürlük gerekir. Bunların olması demek, ulusal demokratik devrimin gerçekleşmesi demektir. Ulusal demokratik devrim olmadığı için Mem û Zîn’de başarılı birliktelik sağlanamıyor. Yani bir yerde Kürtlerin başarılı birliğini sağlayamaması veya birleşmemesi anlamına geliyor.

Bizim de büyük bir siyasal olayı gerçekleştirme görevimiz var. Siyasal birlik, büyük bir olay ve buna biz büyük aşk da diyebiliriz. Çünkü bütün küçük aşkların anlam ifade edebilmesi için bu birliğin gerçekleşmesi gerekir. Kendinizi Mem û Zîn’in yerine koyun; aşkınızı başarmanız için bir siyasal birliğe gerek var ve TC’ye karşı bir küçük alanı kurtarmaya ihtiyacınız var. Tehlikeden uzak kalın. Aksi halde cinsellik arayışına benzer durumlar ihanettir. Çünkü iradesizliğe düşer. İradesizliğe

düştüğü için birimi yönetemez. Birimi yönetemediği için darbe yer. Darbe yedi mi, bu ihanet suçu olur. Sanıyorum bunu uygulayanlar da var. Bazıları hak ettikleri tarzda cezalandırıldı. İradesi kırılmış ve dayanamamış! Tabii dayanamaz. Onun için aşk çok zor. Bazılarına göre, buluştun mu hemen işini bitirirsin; yüz yüze veya göz göze geldin mi, aşkını istediğin gibi yaşayabilirsin! Aşk karşısında sen kendini aldatabilir misin? Düşman gerçeği karşısında sen kendini aldatabilir misin? Aldattığında sen ona aşk diyebilir misin? Bu gaflettir. Tabii bunları ben icat etmiyorum. Düşmanın egemenliği altındaki aşk böyledir. Örneğin Botan'da bir kız vardı. Birkaç başarılı eyleme girmişti; oldukça yetkin, ne kadar da güzel eylemci diyordum. Bir erkek vardı, o da Botanlı, Bozan mıydı neydi, alçaktı. Zor bir dönemde fırsat bulup kaçmışlar. Bunlar Diyarbakır zindanına düştüler. Kızı bir genelev kadını gibi kullanıyorlar, diğer alçak da bir itirafçı olarak halen kullanılıyor. İşte çok güzel gelişebilecek bir kızın içine düştüğü durum. Sözde o da bir militandı.

Bütün bunlar çok çarpıcı sonuçlar getirdi ve bazıları cezalandırıldı. Ucuz aşk kurbanları! Kimi gitti itirafçı oldu, kimileri canıyla ödedi. Ben uzun süreden beri işe korkunç bir aşk düzeyiyle başladım. Benim tanrı aşkım da vardı, size anlattım. Tanrı arayışım korkunçtu. İşte bilim aşkım, felsefe aşkım var. Bütün bunlarsız aşk olunamaz. Ondan sonra siyasi tutkum var. Dikkat edin ben siyasi bir kariyerist değilim. Kendimi siyasetle budala da etmiş değilim, ama büyük bir siyasal savaşım verdiğim ortada. Büyük bir siyasi birlik, büyük bir siyasal savaşım gerekiyor. O açıdan muazzam bir politik görevle kendimi bağlı hissedeceğim ve yapacağım.

Özgürlük savaşı yaratılır

Savaşa korkunç yaklaşımlar var. Burada da savaşı temellendirdik. Çünkü her şey onunla çözümlenebilir. Savaş bir tanrı gibi. Tanrıya ne kadar tapınırsan savaşa da o kadar tapınacaksın, hatta bir savaş tanrısı, savaş tanrıçası gibi olacaksın. Şu anda bizim en büyük tanrılarımız savaş tanrı ve tanrıçalarıdır. Kimdir bunlar? Savaş zaferle kapatacak olan kişilikler, Önderliklerdir. Savaş tanrısı olmak ne demektir? Bütün bunları düşünmezseniz, siz yaşamı nasıl kurtaracaksınız? Başınıza her gün düşman uçakları gülle yağdırıyor. Büyük savaş kahramanlığınız olmazsa, aşkınızı nasıl kurtaracaksınız? Tarihe bakın, gafil kraliçeler, gafil krallar nasıl gitmiş! Sizin bırakalım kraliçe ve kral olmanızı sıradan bir asker olma gücünüz bile yok.

Şimdi ben bunları söyledim diye kendinizi öldürecek misiniz, “vay gururuma dokundu” mu diyeceksiniz? Acı gerçek böyle. Tanrıça olmanız için çok büyük savaş vermeniz gerekiyor. Feodal entrikacı tanrıça olmamak için mücadele etmeniz gerekiyor. İşte benim karşımdaki kadın biraz da böyleydi. Sanki ben kralım veya kral olmaya gidiyo-

rum bir kraliçe eksik. Kralları yaratan kişi! Kaldı ki iş böyle de ele alınmıyordu. Hatta (sanıyorum böyle bir değerlendirme de oldu) Fransa’da bir hikâye varmış; bir kral var, bir de kralları yaratan kişi... Bir baktım ki benim arkamda güya beni yaratan kişi rolünde! Bu kişinin bırakalım kral yaratmasını, sıcak sudan soğuk suya elini değdirmezdi. Beni bir köylü yerine koyalım. Örneğin çok çalışan, muazzam emek sarf eden bir köylü. Güya o arkadan benim ipimi elinde tutan bir ağa, bundan daha da kötü bir kadın yanaşması. Bütün erkekliğimize bu temelde yanaşiyor. Mahareti nedir? Zekiymiş, kurnazmış, kadınmış! Tabii bu toplumda oldukça da etkili olmuş bir yaklaşım. Birçok kişiyi sömürgeciler böyle yönetmiş. Ağalar köylüleri böyle yönetmiş. Kadın entrikacılığı erkeği böyle yönetmiş. İşte bütün bu hünerleri birleştirerek beni de yenecek! Benim ne olduğumu sonra gösterdik.

Beni nasıl yönetirler? TC beni nasıl yönetir? Devlet halen beni kontrol altına almaya çalışıyor. Bakalım kim kimi kontrol altına alıyor.

Görüyorsunuz ki, hayli dallı-budaklı fakat çok önemli hayat hikâyemi dile getiriyorum. Madem özgürlük, madem güzellik istiyorsunuz işin doğasında bu gerçekler yatıyor. Kimi endişeleniyor, kimi tıkanıyor. Kızlarımız-erkeklerimiz her gün kendilerini ortaya koyuyorlar. Bu yürekler acısı. İyi ki biraz yolu yordamı belirlemişiz. Sizi fazla ağlatmıyoruz. Yoksa haliniz ağlanacak kadar zalıca.

Savaş tanrıları böyle olur mu hiç? Büyük komutanlar böyle olur mu hiç? Militanlar böyle olur mu hiç? Ben bile bu halimle halen “acaba durumları kurtardım mı, kurtarmadım mı” diye kendime soruyorum. Kızlar var mesela, “onların arkadaşlığını layıkıyla yapıyor muyum, yapmıyor muyum” diye soru soruyorum. Kendimi sürekli ayarlıyorum: “Bir kadınla ilişkiden tutalım güzellikle, savaşla, geçmişle ve günlük olarak yaşamın her şeyiyle bağlantısı nasıl olabilir” diye düşünüyorum. Aksi halde kendimi yitiririm. Yitirirsem ufak bir açık versem, irade noksanlığı göstersem, bu, örgüte ve halka mal olur, zararı orada ortaya çıkar. Yani çekmesem bir türlü, atsam bir türlü; bir ağa gibi dayansam bir türlü, bir köle ruhlu gibi dayansam bir türlü. Bunlar büyük sorunlardır. Düşünün ben de çok etkili bir kişi durumundayım. Oldukça da kendini özgür götüren, iddialı bir tutum sahibi olan biriyim.

Her gün komutanlarımızdan haber geliyor; “kızları hizmetçi gibi kullanıyor, birisinin emrine girmiş, güdülerine teslim olmuş, yoz ilişki geliştiriyor” diye rapor üstüne rapor geliyor. Öyle midir değil midir, bu ayrı bir durum ama eskiye boyun eğdikleri açık. Şimdi siz düşünün biraz. Benim durumum biraz daha farklı. Bana göre, kadınla ilgili bir eğilim geliştirmek istiyorsan bu özgürlükle bağlantılı olmalıdır. Bu kişiliklerin özgürlük savaşımına ne verdin, ne istiyorsun onlardan? Köle bir kadını mal gibi almışsın yanına, “utanmıyor musun” derler adama. Partinin bir

kızını doğru-dürüst örgütlemeyen, bilinçlendirmeden, onu kendine alet edersen utanmaz mısın bundan? Bizim yöneticilere soruyu böyle sormalıyım. Onu köle gibi yanında tutsan da utanmaz adamsın; çünkü onu bir özgürlük savaşçısı olarak biz çektik yanımıza, alanımıza. Şimdi kız için de, kadın için de bu geçerlidir. Yanımıza özgürlük savaşçısı olmaya geldi. Fakat dişiliğiyle bizi düşürmeye veya bizi böyle etkilemeye geldi mi, o da çok çirkin bir durumdur. Mutlak anlamda özgürlük için kendisine bir imkân yaratmak, partiden güç almak için geldi. O zaman bunun için kendini eğitecek, örgütleyecek, mutlaka iyi bir özgürlük savaşçısı olacak ki, sevebilsin, yüzü tutacak bir hal alsın.

Bunlar söz verdiğimiz hususlar değil mi? Doğru-dürüst herhangi bir marifeti yok, savaşa ve örgütlemeye nasıl yaklaştığı belli değil, bir bela. Her an cinselliğiyle veya kadınlığıyla etkilemek istiyorsa, bu bir suçtur. Kadınlığını veya cinselliğini böyle kullanırsa, bu çok tehlikeli ve ajanlık olur. Erkek daha tehlikelidir. O da her an bu etkiyi yaşayabiliyor ve “dayanamadım, kadını böyle kullandım” diyor. Kadını böyle kullanan bütün erkekler de düşmüştür. Bunun sonucu birlikler, bölük bölük, takım takım birimler imhaya terk edilmiştir. Yani bir kadının yaklaşımı uğruna bu kayıplar yaşanırsa, bu tarihimizin en gerici şekilde tekrar hortlatılması demektir.

Eskiden bir kadın için bir adam öldürülürdü, sen bir takımı öldürmüştün. 50–100 tane örnekleri var. Halen bazıları bunu gizli yaşıyor, açığa çıkmayan bir sürü durum var. Ben bir tek şartla kadınlı-erkekli kalılabileceğini kabul ederim; mutlak anlamda bilinçte ve ilişkide siyasal patlama. Yani örgütlenmede ve eylemde gelişme varsa ve bu da günlük olarak kendini kanıtlıyorsa, o zaman buna rıza gösterilebilir. Kadın gelip her türlü göreve talip olabilir ve farklı cinsler olduğu için ayırım yapmadan her türlü görevi de alabilir, eşitlik böyle gerçekleşir. Her türlü görevlendirmeye dâhil olsun, ama bunun ölçüleri var. Ordu ölçülerine, parti ölçülerine uyacak. Bu ölçülere uyduktan sonra bunun mantığını, cesaretini, yönetim kabiliyetini sergileyecek. Bu durumda komutan da olsun, niye olmasın? Niye hep erkek yönetsin ve kadın da hep yönetilsin? Tersisi eski sömürülme veya eski ezilme döneminden kalma bir tavidir. Bizde yarı yarıya olmasın ama en azından gücüne, yeteneğine göre kadın da yönetici olabilsin. Eğer hiç yoktur dersek, o zaman bunlar köle veya cins olarak fazla özgürleşmeyecek doğal bir özellikle yaratılmışlardır! Öyle değilse, o zaman eşitliği göze alacağız.

Bütün bu hususlar aslında çok kapsamlı bir tartışmadan da öteye uygulamaya kavuşturmamanız sizin görevlere ne kadar yetersiz yaklaştığınızı gösteriyor. Kaldı ki, işin bir de onur kısmı var. Görevlerde başarısız olacaksın, eğitim, örgütlenme ve savaş fazla geliştirmeyeceksin ama tenezzül edeceksin! Bu olmaz. Rahatsız olan

oturabilir. “Vay duygularım var, vay aşkıma uzanmak istiyorum, vay anama-babama, hatta çocuğuma, karıma-eşıme ulaşmak istiyorum” gibi sözler benim için gerçekten onursuz laflardır. Devrime kalkan kişilikler, bu lafların fazla geçerlilik ifade etmediğini bilirler. Bunların içeriği, anlamı yoktur. Her şey kılıçla biçiliyor. Diyelim adam seni imhaya çalışıyor, bu durumda nerede kaldı senin aşkın, duyguların! Öncelikle iş, bu büyük eylemi sonuca bağlamaktır.

Siz bunları çok rahat düşünüp yerli yerine oturtabilirdiniz. Yani insan onuru bu tür tutumları kaldıramaz. Yanımdaki kadın veya yanımdaki erkek görevlerine bağlı değilse, görevlerini dört elle yerine getirmiyorsa, ben niye ilgi duyacağım! O zaman gerçekten sizin onurunuz, gururunuz kırılmıyor mu? Hatta gizli fırsat bulduğunda, “ilişkiyi derinleştirelim” dersin, o zaman sen bir alçaksın ve giderek hainleşirsin. Benim kendime uyguladığım bazı ilkeler var. Eğer işler bir gün sağlam gitmezse, kesinlikle bırak etrafımı yanıltmayı, öncelikle kendimle uğraşırım. Bir dostun veya bir yoldaşın yanına gidebilmek için önce kendimi çözmem lazım. Başarıyı önce biraz yaratacağım ki, yüzüm tutsun.

Bu bir sına ve kendinizi böyle sınayacaksınız. Kadın konusu da böyledir. Görevlerde kendini sına, ne kadar yaman savaşçı olduğunu kanıtlar, ondan sonra kadınla saygı temelinde konuşmaların olabilir. Kadın da biraz kendini kanıtlamasıyla ancak saygıdeğer bir tutumun sahibi olabilir. Bu onur konusudur; bizim kişilik, namus anlayışımızdır.

Bunlar olmadan yüz yüze bakılamaz, bir yerde kalınamaz, hele güdülerin ayaklanmasıyla, bilmem zaafların hortlatılmasıyla, tutkuların, bilmem neyin kendini dayatmasıyla ilişki kurulamaz. Yine de sizin için doğrusu buradadır. Kesin kadın da yanımızda olmalı, kesin aşk da olmalı, kesin sevgi de olmalıdır. Ama kanunları, kuralları, zemini de böyledir. Bunu anlamalısınız ve uygulamalısınız. Hele devrimciler bundan kesin sorumludur. “Senin böyle dediğin Kürt zor çıkar ortaya veya böyle devrimci bizde zor bulunur” denilebilir, ama diğeri de belli ve kaç para ettiği de ortadadır. Ölmüş, bitmiş, elinden hiçbir iş gelmiyor.

Erkek, kadının özgürlük yoldaşı olmalıdır

Sanıyorum şimdi biraz daha iyi anlıyorsunuz: Neden kolay ilişki, neden kolay cinsellik, neden kolay aşk olmadığını. Onu şimdi çok daha iyi anlıyorsunuz ve bunların kolay olmadığını biz biraz ortaya çıkardık. En büyük hain yaşam tehlikesine girmeden, gerçekleri biraz böyle götürebildik, onun savaşım imkânlarını yakalayabildik. Şimdilik birbirimize yapabileceğimiz en büyük iyilik birbirimizi savaşırma imkânını yaratmaktır. Bir kızı savaştırmak için sonuna kadar boy ölçüşün. Çağırıyor iyi bir savaş, iyi bir örgütlenme temelinde yapın. Tersinden örgütü, savaşı tasfiye

temelinde ilişkiler olmaz. Ama maalesef şimdiye kadar hepsi de tasfiye temelinde oldu. Ben bile şu halimle (aslında görüyorsunuz ne kadar büyük ilişki ustası ve iradesiyim) acaba ne olabilir diye derin derin düşünüyorum.

Daha önce anlattım; “bu ilişkiler nasıl böyle oldu” diye. İlişkiyi tanımıyorsunuz, anlamıyorsunuz; yapacağınız tek şey kendinizi derinleştirmeniz, yoğunlaştırmanız ve mümkünse ilahlaştırmanızdır. Başka türlü Kürt işinin altından çıkılamaz. Tabii varsa yetenekleriniz, âşık olma gücünüz, ilah olma gücünüz, militan olma gücünüz, o zaman başarabilirsiniz.

Peki, siz önderliği nasıl tanıdınız? Sıradan bir dost bile bizi biraz doğru tanırsen, siz niye bizi bu kadar geri ve dar tanımışsınız. Sözde siz bizim militan yoldaşlarımızsınız. Militan yoldaşlar birbirlerine böyle mi yaklaşır? Ben sıradan insanların yanına giderim, hepsi heyecana gelir, hepsi aşka gelir. Ben de bu ilişkiyi anlamaya çalışıyorum. Sıyrılacaksınız, gerçeklere büyük dönüşüm gücü vereceksiniz. Aslında çerçeveyi daha da derinleştirme gereğini duyuyorum, biz bu işi biraz edebiyatçılara bırakmak istedik ama öyle gözüküyor ki, bu işin edebiyatını da en iyi biz yapmak durumundayız veya yapmamız gerekiyor.

Kadın bir güç kaynağıdır aslında. Küçük görmeyelim; gücü kurutulmuştur ama eğer işlenirse güç kaynağı olmaya adaydır. Ama şu anda adeta kör bir kuyu gibi, buluştın mı batarsın. Aydınlatıcı, çarpıcı, yakıcı bir güç kaynağı olmayı denemelisiniz. Yoğun bir siyasal, sosyal, kültürel ve edebi savaşımın ilgi odağı olmalısınız. Mümkünse kendinizi yetiştirin. Erkekler eğer bu konuda iddialıysa bazı kadınları yetiştirsin. Karşı cinstendir diye ya inkâr etmek, ya da saldırmak yerine, onun gerçeğini biraz ortaya çıkartalım. Böyle bir sürü arkadaş yaratmaya çalışın, yardımcı olun. Çünkü kızlar biraz zor durumda. Yani onların hem fiziki, hem cinsi, hem ruhi ve hem de toplumsal olarak çok zorlukları var. İyi bir erkek yoldaş onlara zayıflıklarını kötüye kullanmada değil, gidermede yardımcı olmalıdır; erkekliğini böyle göstermelidir. Kaba anlamıyla cinsel hâkimiyet temelinde değil, gerçek eşitlik ve özgürlük yoldaşı gibi bunu gösterebilmelidir. Militan dediğin, bu tutumun sahibi olmayı becerendir.

Düşünün, bir kadın bana dayanarak ülkeyi düşmana peşkeş çekmek, bütün kadınları özgürlükten uzak tutmak, bütün kadınlarımızı basit bir ilişkiye köle etmek, bunun mücadelesini amansız yürütmek istedi. Bu tehlike son derece somuttur. Bugün böyle yüzlerce ilişki bizim kadroların başına geliyor. O zaman tabii ki ben kendime önder diyorsam, siz Başkan diyorsanız, hele ulusal düzeyde artık bu kabul de görmüşse olağanüstü olmak zorundayım. Militanlar da öyle. Her ilişkiyi kabul edemezsiniz. Çok açık ki, ilişkinin dağarcığında her şeyi araştıracaksınız. Dedim ya, yetkinlik arayacaksınız. Kaldı ki, bunu kendim için de arıyorum; ulus, parti ve halk

için arıyorum. Ne kadar bilinç, ne kadar davranış gücü, ne kadar cesaret, ne kadar fedakârlık, ne kadar ustalık, ne kadar her yönüyle yeterlilik varsa hepsi partiyi oluşturma, kadro örgütlenmesini sağlama esaslarıdır. Özgür kadını yaratma esaslarıdır. Dolayısıyla çekişeceğim tabii, bu uğurda savaş yürüteceğim. Aksi durum birbirimizi aldatmak olur. Partiyi aldatırsak halkı aldatmış oluruz.

Siz “hemen ilişkilere bir çırpıda teslim olduk” diyorsunuz. Partiye de, kendinize de yaklaşımlarınız hep böyle. Ucuz tepki, ucuz duygulanma, hemen birbirini benimseme veya reddetme. Siz bitirdiniz militan tutkusunu, militan aşkını, militanın görev anlayışını. Benim sizden istediğim ne? İşler sizin sandığınız gibi değil, yaptığınız gibi olmuyor. Şu anda geliştirdiğimiz tutum, biraz yol aldırıyor. Çünkü kolay beğenenlere, kolay tepki duyanlara, duygulananlara kolay cinselliğe safları açık tutsam acaba bir gün ayakta kalabilir miyiz? Kolay cinsel ilişki gelişse, ortada irade diye bir şey kalır mı? İrade eğitimi diye bir şey kalır mı? Dolayısıyla benim biraz geliştirmek istediğim, tek ideal çare gibi geliyor.

PKK aşkını yaşayın

Aşkınız yeni olmalı, ama bunun büyük savaşına hazır mısınız? Çok zor bir savaş ama başka çaremiz yok. Hepiniz böyle yapın demiyorum ama PKK aşkının biraz böyle aşk olduğunu, bu geliştirilen savaşımının biraz böyle bir savaşım olduğunu da kesin göz önüne getireceğiz. Birbirinize ucuz tepkiyle yaklaşın demiyorum. Bütün bunlardan çıkan sonuç; örgüt saflarını, ordu saflarını altüst edecek anlamsız kadın tepkileri veya erkek dayatmaları değil. Son derece birbirinize ihtiyacınız var. Ama son derece çözümlenmesi gereken sorunlarınız var. Mutlak anlamda birbirimize muhtacız ama mutlaka yerine getirmemiz gereken eğitsel, örgütsel, eylemsel görevlerimiz var. Bu görevler yerine getirilmeden sen bir erkeğin elini tutamazsın, bir erkek senin elini kolay tutamaz. Bütün bunların savaşın geliştirilmesi düzeyiyle orantılı olması gerektiği biçiminde bir formülün doğru olduğu kanısındayım. Yani bir sempatinizin, bir ilginizin ne kadar savaşı geliştirmekle bağlantılı olması gerekir? Hatta onu ne kadar geliştiriyor, ne kadar yaşam alanı açıyor? Bu temelde ona kendinizi benimseteceksiniz, onu benimseyeceksiniz.

Bütün ölçülerimde bu var. Düşünün, beni sevmek isteyen kızın gözü hemen Kürdistan’da ve savaştadır. Binlerce kadın var ve yüzlerce de şehidi var. Bunu ben gerçekten anlamlı buluyorum. Ama birçok savaşçı arkadaşımızın ilişkisi, bitiriyor. Her kim benimle ilişki kurmaya gelirse, önce benim amacıma, benim savaşımıma inanır. Bu çok açık. Ama birçokları kıza yaklaşıyor, onu düşürmek için; erkeğe yaklaşıyor onu düşürmek için. Tabii ki, dikkatli olacağız. Biz, düşürecek ilişkiye geçit vermeyiz. Zaten Kürt bu temelde bitmiş, tükenmiş kadın ve erkek demektir. Bir-

liktelikleri ölmüş, tükenmiş bir birlikteliktir. Biz o tarzı nasıl uygulayabiliriz? Bu konuda sergilenen çabalar, çok zorlu çabalardır. Ama bir Kürt çözümlemesidir, ulusal düzeyin çözülmesidir, kadın özgürlüğünün yaratılmasıdır. Bu kesinlikle kolay bir sorun değil. Siz de özgürlük savaşçısı olduğunuzu söylüyorsunuz, ama ben de özgürlük savaşını yürütüyorum. Acaba kendiniz için savaşı yürütecek gücü gösteriyor musunuz? Size sunulan savaş imkânlarını değerlendirebiliyor musunuz? Başka türlü nasıl yol alacaksınız PKK’de, Kürdistan gerçeğinde? Gerçekler ortada. Başka yolu varsa siz bana gösterin, beni inandırın, beni bağlayın. Özgür tartışmaya açığım. Örneğin kızlar beni bağlasın. Kaldı ki buna açığım, en ufak bir sınırlama da koymuş değilim. Kavgamın sürdürücüsüyüm. Siz de bütün yönleriyle bu kavgayı bilerek bize katılın ve sonra “anlamadık, duymadık” demeyin.

Erkekler de bunu anlasınlar. Ortada ilişkilerin ne kadar amansız olduğunu görsünler. “Eski erkekliğimiz böyledir, şöyledir” demeyin. Eski erkekliğin Allah belasını versin. Eski erkeklik kadından daha beterdir. Bu erkekliği ne yapacaksın, kaç para eder bu erkeklik? Biraz iş yapabilen erkeklik, sorunları öyle görüp değerlendirebilen erkekliktir. Kaldı ki, o erkekliğin de çözülmesine ihtiyacı var. Yalnız kadın çözülmesi değil, daha fazla erkek çözülmesine ihtiyaç var. Biraz da bunu başarmaya çalışıyoruz. Çözümlemeleri geliştirmeyeyim mi, yarım mı bırakayım? O zaman elde bir şey kalır mı?

Çözümlemelere kesin ihtiyaç vardır. Bu aynı zamanda kontroldür. Kontrol; parti ölçüleridir; Önderlik ölçüleridir. Tüm bunları ölçü diye koyuyorum. Kontrol; kadının orduya doğru çekilmesidir; ordulaşmasıdır; eşitlik ve özgürlük temelinde görev almasıdır; komutanlaşmasıdır. Kontrol; erkeklerin de bu konuda parti gerçeklerine uygun görevlerine sahip çıkmasıdır; doğru aşk, doğru duygu ve doğru sevgi anlayışına ulaşmasıdır. Bütün bunlar olduktan sonra gelişmez olur mu? Bile bile bazıları bozarsa ve savaş örgütüyle oynarsa kaybedip gider. Böyle muazzam çalışan bir örgüte, savaş ve örgüt dışılığı, onun oldukça aydınlatılmış düzeyine karanlılığı dayatırsan, kaybedersin. Bu konuda kontrol geliyor, daha da gelişecek. Bundan sonra öyle kolay kolay PKK kadrosu olunamayacağını anlamalısınız. Gerekmiyor mu? Görüyorsunuz, siz savaşı bununla kazanacaksınız. Başka türlü ölünüzü gömecek yer bulamazsınız; cesetler çürür, kokuşur.

Kadın sorununu çözmek zaferi kazanmaktır

Dediğim gibi sorun önemli ve ciddidir. Bizim için kadın sorununun çözümü demek, ulusal kurtuluşun zaferini kazanmak, ülke sahibi olmak demektir. Dünyanın bu sorunu çözmemesi, çözümde hiç gelişmenin olmayacağı anlamına gelmez. Kadın

sorunu hiçbir ulusta bizimki kadar ağırlaşıp değildir. Onlar devletleşmiş, oldukça toplumsal yünden gelişmiş uluslar, halklar oluyor. Bizim için mühim ve gerekli olan kendi somut koşullarımıza göre bir çözümdür. Bunun dünya çapında da etkileri olacağı açıktır. Biz şunu da söyledik: Karışmış bir toplumuz, yani kadına uygulanan baskının da ötesinde bir sömürgeciliğin dayatıldığı bir toplumuz. Bu anlamda kurtuluş tam bir kadın kurtuluşudur, tam bir kadın devrimidir.

Kürdistan devrimi, ilk defa uluslararası çapta bir kadın devrimi olabilir. Bu çözümllemelere dikkat edilirse, Kürdistan devrimi tam bir kadın özgürlüğü, kadının toplumsal devrimidir. Teorisi de var, pratiği de var. İşin bilincinde olanlar bunu böyle ele alır ve çözüme doğru götürürler. Götürüldü mü dünyadaki kadın kurtuluşuna da epey katkıda bulunacak bir gelişmedir. Yeter ki üzerinde ısrarla durulsun ve düşünölsün. Ortaya koyduğumuz yaklaşım tarzını partiye egemen kılarırsak, halkımız için müthiş bir çözüm söz konusu olur. Herkes oldukça bilinçli ve kaderini tayin etme durumunda. En ufak bir erkek geriliği, kadın geriliği olmaz, dayatması olmaz, düşürücülüğü olmaz. Kadın mükemmel ortaya çıkabilir, erkek mükemmel ortaya çıkabilir, ideal bir eşitlik ve özgürlük imkânı ortaya çıkabilir. Ama bu sadece bir amaç olur.

Günlük olarak ben çözüm için bunları yapıyorum. PKK'de biz bunları geliştirebiliyoruz, gücümüz yeterse daha fazlasını yapacağız. Kendimizi çözdüğümüz oranda insanlığı da çözmüş olacağız. Başarılı bir Kürdistan devrimi iyi bir insanlık devrimidir. Bunun sonuçlarını da küçümsememeliyiz. Tabii ki, "devrim oldu, sorun çözüldü" de demeyelim. Şimdi de çözüm var, zaferden sonra da devam edecek, ama daha değişik koşullarda ve biçimlerde sürecek. Aslında sorunu çözmüşüz. Ben kendim için çözümde çok güçlü bir konumda olduğumu belirtiyorum. Kendimde çözdüğüm, insanlık için de bir çözümdür. Devrimleri biz her zaman böyle görürüz. Varsın insanlık bin yıl sonra tam kavuşsun. O mühim de değil. Kaldı ki, bizim her insanı kısa bir sürede komünizme götüreceğiz diye bir derdimiz de yok. Komünizmi de içeren mücadele on bin yıl önce de vardı, şimdi de var, on bin yıl sonra da olacak. On bin yıl önce de çok güçlü çözümler vardı, şimdi de var, ileride de olacak. Sorun o zaman da var, şimdi de var, sonra da olacak. Mühim olan anlık olarak doğru pozisyonda olmaktır. Sorunu ortaya koymak ve çözüm olanağını dayatmaktır. Tabii bunu PKK'de sağlıyoruz, dalga dalga halkımız içinde de sağlıyoruz. Önemli olan da budur.

Devrimimiz insanidir. Kadın konusunda da en büyük devrimdir. Teorisi de pratiği de iyi gelişiyor. Çözümü biraz böyle görmeliyiz. Yoksa "Kürdistan'da devrim yaptık, acaba diğer ülkelere benzemez miyiz" demek, doğru bir yaklaşım değil. Kaldı ki diğer devrimler sorunu ne kadar çözdü? O da ayrı bir mesele. Fransız devriminde, İslam devriminde, Rus devriminde bu sorun farklı ölçülerde olmuştur. Onun için

orada sorun tam çözümlenemedi. Havale edildi de dememeliyiz. Onların çözüm gücü o kadar. Küçümsenemez de bu.

Kısacası, bu konuda derinleşeceksiniz, anlayacaksınız. Kendi kişiliğinizi bütünüyle “nasıl yaşanılır” sorusuna cevap kişiliği haline getireceksiniz. Bunu yeni mi anlıyorsunuz? Yaramaz çocuklar mı veya 35 yaşındaki çocuklar mı diyeyim? Kendinizi haraç-mezat ortalığa atıyorsunuz. Buna Önderlik tarzı denilir mi? Buna nasıl cesaret ettiniz, şaşıyorum. Her hareketinizi, her adınızı, söz ve eyleminizi bir yaşam kaynağına çeviremezseniz asla kendinize önder değil, militan bile diyemezsiniz. Gerçek militan bütün düşünce ve eylemini bir yerin kazanılmasına, bir zorluğu kolaylığa, bir başarısızlığı başarıya, bir imkânsızlığı imkâna çeviren, bir bilinçsizliği bilince, bir örgütsüzlüğü örgütlülüğe, bir eylemsizliği eylemliliğe dönüştüren kişidir. Komutan budur. Bunu nasıl yeni yeni fark ediyorsunuz? Siz büyük oranda Önderlik tarzını bastırma, balıklamasına dalma, hırsızlama, birbirlerinin boğazına girme, birbirlerinin emeği üzerine ucuz kurulma, değer vermeme ve kendi emeğini anlayamama şeklinde uyguluyorsunuz. Bunun bütün yanlışlı sonuçlarının ruhta düşkünlüğe, davranışta karmakarışıklığa yol açtığını fazla görmüyorsunuz. Ne, nasıl yaşanılır, nasıl elde edilir, nasıl temsil edilir? Hiç bu sorulara cevap vermiyorsunuz. Böyle yaşadığınızı sanıyorsunuz. Bu bir gaflet yaşamıdır. Bizde bir suçlunun yaşam tarzıdır.

Suç, ceza, gaflet ve hıyaneti gördünüz. Tüm yaptığım bir suçlu, bir gafil kişilik olmaktan kendimi çıkarmaktır. Bu neyle mümkündür? Savaşabilen, bunun düşünce ve pratiğine biraz imkân kazandırabilen bir kişilik olmakla mümkündür. Var mı başka türlü bizi suçtan, gafletten kurtaracak yaşam biçimi? Yok! Nasıl yakıştıracamız gafilce, haince bir yaşamı kendimize? Asla! O zaman bu hıyanet ve kölelik suçudur ve affedilmek için büyük yurtsever, büyük özgürlükçü ol, diyoruz. Onun için de biraz benim gibi çalışacaksın. Ben niye söz gücüne bu kadar değer veriyorum? İyi örgütlenmek için. Örgütlenmeyince savaş olmaz ve insanları birleştiremezsin. Birleştiremedin mi savaştıramazsın. Savaştıramadın mı adına bile sahip çıkamazsın. O zaman bırak yaşam kaynağı olmayı, başkalarının elinde ucuz kullanılan bir malzeme olursun. Bu, yaşama en büyük saygısızlık değil midir? Bütün bunları sadece öyle biliyor veya görüyor değilim. Anı anına düşüncede, pratikte değerlendiriyorum, çarpıştırıyorum, ilerletiyorum. Bizde devrim bir kimyasal olaydır diyelim; onunla halkımızı çok paslanmış bir teneke olmaktan çıkarın altın gibi parıldayan bir madene dönüştürmek istiyoruz. Devrim bir anlamda da budur. Kişiler için de bu böyledir. Çok kir-pas tutmuş bir kişilikten parıldayan bir kişiliğe ulaşmak böyle sağlanır. İşte eylem, işleyen demirdir. Kendimizi adeta çekiçle örs altında dövürüyoruz, çelikleştiriyoruz, parlatıyoruz, savaştırıyoruz, amaçlarımıza ulaştırıyoruz.

Doğru yaşamın savaşına ve ilişkisine ulaşacaksınız

Bütün bunları ilk adımları attığınızda bilecektiniz. Belli ki aslında devrime çok ters yaklaşmışsınız. Partije bin bir yanılgıyla gelmişsiniz. Ben iki sözcükle başlar-ken yaklaşımım neyse, şimdi de odur. Yöntemde dikiş tutturmamak yok, sonuç-ları kestirmemek yok. Her şeyin anı anına farkındayım. Fırsatları müthiş değerlendiririm. Sonuç aldım ve buraya kadar geldim.

Her militanımız bunu esas alsaydı, böyle yaşayabilseydi, bu ülkede düşman filan kal-mazdı. Ne kadar eski yaşam tarzı varsa olur olmaz bize de dayatılıyor ve bizim emekle-rimizi boşa çıkarma gibi olumsuz bir rolde oynanıyor. Olmayacak duaya niye âmin diyeceksiniz? Doğru yaşama geleceksiniz. Doğru yaşamın savaşımına ve ilişkisine, onun her türlü teorisine, pratik esaslarına doğru yaklaşacaksınız. İddiasız, iradesiz ele almaya-caksınız. Emeksiz, çaresiz karşılamayacaksınız. Dikkatsiz, duyarsız izlemeyeceksiniz. İn-sana en büyük değeri vereceksiniz. İlginiz, ilişkiniz, iradeniz en yüksek seviyede olacak. Çabanız oldukça yoğun olacak, düşünceden kopmayacaksınız. Yaşam tutkunuz, coşku-nuz aşk derecesinde olacak. Vuruş tarzınız son derece keskin, zamanında olacak. Yine sizi can alıcı yerinden vurmayı engelleyecek bir koruma gücünüz olacak. Ona göre mu-azzam tedbiriniz, dikkatiniz olacak.

Böyle yaşarsanız bu, kabul edilebilir bir yaşamdır. Böyle bir yaşamı tutturursa-nız, savaşta da olsanız, en büyük zorluklarla iç içe de olsanız, bizde görüldüğü gibi büyük bir tahammül gücünü, sabır gücünü ve hatta onu coşkuyla karşılama gü-cünü gösterirsiniz. Görüyorsunuz bu kadar zorluklara, bu kadar dayatmalara rağ-men gerçekten “kral” gibi yaşayabiliyorum. “Kral gibi” derken, en yüce, en soylu ve en özgür yaşamı kendim için gerçekleştirdiğimi kastediyorum. Öngördüklerim ve günlük olarak tüm gücümle yüklendiklerim beni demek ki, düşmanımdan ko-ruyabileceği kadar, halkıma ulaştırabilecek, halkımı başarıya götürebilecek bir ya-şamın sahibi de yapabiliyor.

Ben amansız süreçlerden veya yokluklardan buraya geldiğime göre, sizin bu kadar yaşam olanağıyla kendinizi yaşatamamanız sizin için bir talihsizlik, gerçek bir geriliktir. Bence özgür yaşama imkânlarınız var. Gerisi tabii sizin örgüt silahıyla, onun her türlü eğitimiyle, her türlü taktiğiyle savaşarak yaşamayı kazanmanızdır. Bu ilk anda da böyledir, son nefese kadar da böyledir. Bunun dışında yaşam imkânı-nın olmadığını bileceksin. Gerçekten sadece bilmek değil, “budur yaşam” deyip bundan başka hiçbir şeye zemin sunmayacaksın. Ufak bir anlamsızlığı, ufak bir yersizliği bile affetmeyecek kadar keskin olacaksın.

Yaşamın bilincinde, sorumluluğunda olacaksınız. Ben şimdiye kadar, biraz böyle yaşadım. Hem Önderlik gerçeğiyle bağlantılarınızı böyle koyacaksınız, hem

de onun yaşam tarzıyla bu kadar çelişeceksiniz veya binlerce kilometre uzağında olacaksınız! Kendinize çok ayıp ediyorsunuz, çok yazık ediyorsunuz. Gerçek önderler kendini yaşatmasını bilirler, ama böyle önderlerden veya yoldaşlardan kilometrelerce uzak olanlar yaşamayı kaybederler. Dolayısıyla mesafeyi kapatalım. Size de kendi rolünüzün sahibi yapabilecek bir tarzın güçlü militanı haline getirecek ne varsa onu yakıştıralım. Umudunuz olsun, ama çabalarınız da onu gerçekleştirecek kadar bilinçle, örgütçülükle anı anına donatılmış olsun. Biz her zaman böyleydik. Kazandıran bu tutumdur. İnaniyorum ki herhangi biri beni uygularsa, sıradan bir uygulama gücüne kavuşturursa, PKK gerçeğinde zaferi yakalar. Bu kadar gelişmelerden sonra kendi kendini boşa çıkaranlar, ancak başarısızlıktan bahsedebilirler. Sıradan bir dürüstlük temelinde bu savaşın gerçekleriyle bu işin başında olanlar kendi kendilerini düşürmedikçe, kendi kendilerini engellemedikçe başka engellenemezler, düşürülemezler ve başarıdan da alıkonulamazlar. Bizim yaşamımız biraz bunu ispatlamıştır. Siz daha fazlasını ispatlayabilir ve başarabilirsiniz.

Ocak 1994

*“Devrime zorlayan,
sosyal bunalımın düzeyidir”*

Yaşamak İçin savaşmalı ve savaşta yaşamı ortaya çıkarmalıyız

Sosyal gerçekliğimiz biraz özlü kavranılmak istenirse görülecektir ki, aslında oldukça tıkanmış, bundan da öteye çözülmüş, kendisi olmaktan çıkmıştır. Bu, hem çok geri ve hem de özümsemiş bir düzeyi ifade ediyor. Çok geri bir durumda olan Türk ulusal, sosyal, siyasal ve kültürel yapısı içine alınma durumu çok ağır geliyor. Bu ağırlık çok geri bırakılmaya yol açıyor. Büyük çözümsüzlük, sosyal bunalım bu temelde derinleşiyor. En çok aile, yine ailenin ezilen tarafı olan kadın en geri bir konuma mahkûm ediliyor. Böylece aile yaşamı adeta bir genel zindan yaşamı haline geliyor. Onda hiç sağlıklı bir birey yetiştirilemiyor, ilişki üretilmiyor. Bir anlamda sömürgeci katliam aile içi bir ilişki tahribatı ve katliamına dönüşüyor. Bunun sonucu olarak ailede bir teslimiyet, oldukça bozulmuş bunalımlı tipler ve onların her türlü geri ilişkileri söz konusu oluyor. Tabii bu da ağır bir durumu teşkil ediyor.

Biz PKK'yi başlatırken, bunun daha çok böylesi geri bir sosyal yapıya ve aile yapısına isyanımızla bağlantısı olduğunu çarpıcı bir şekilde ortaya koymaya çalıştık. Çok geri ve kabul edilemez aile içi ilişkiler, ailenin kendini çok zor yaşatabilmesi, bizi çok erkenden ve çok derinden düşündürdü. Bundan çıkış yapmak için bir yandan devletin sunduğu bir küçük memur olma, diğer yandan ırgat veya hamal gibi bir ücretli işçiliğe yönelme yol gibi geliyordu. Tabii bu konularda iş bulmak ve memur olmak da aslında aslanın ağzında olan şanstı. İşte bütün bu ağır durumlar bizi devrimci çözüme itiyordu. Bilindiği gibi biz PKK hareketine yönelişi böylesine eşine ender rastlanan bir çelişkiler yumağı içinde ele almaya, başımızın çaresini bulmaya, giderek gerçekleri daha iyi, çok yönlü ve ulusal düzeyde gördükçe bunu derinleştirmeye ve çözüm gücü olarak sosyalizmi teorik kılavuz olarak bellemeye ağırlık verdik. Bu bizi basit gruplaşmadan günümüze kadar bir hareketin gelişimine kadar götürdü.

Amacı unutup araçlara fanatikçe tapmak felakettir

Bir parti hareketi aslında sosyal çözüm hareketidir. Verilmekte olan bütün bu savaş çok geri, imha ve özümsemiş ileri düzeyini yaşayan, bu anlamda insanı en kötürüm ve yaşanmaz duruma getiren gidişata bir son vermek ve mümkünse özgür sosyal gelişme yoluna sokmak içindir. Dikkat edilirse siyaset de, askerlik de bunun için oluyor. Yani kabul edilemez bir sosyal yaşama, kölelikten de öteye bir tüketme ve yutmayla karşı karşıya olan bir sosyal yaşama kurtuluş şansını vermek için bu kadar ideolojik, siyasal ve eylemsel faaliyet geliştiriyoruz. Bu tanıma bakıldığında ve bunu kendinize uyarladığınızda, kiminiz ideoloji ve politikayı, kiminiz pratiği fetiş haline getiriyorsunuz.

Yani aslında bunların birer araç olduğunu unutuyorsunuz. Bir fanatik gibi, bir memur gibi özü ve amacı unutup araçlara tapınagelen biri gibi sözüm ona salt askerlikten anlayan, salt siyasetten ve partiden anlayan, çoğunlukla sosyal yaşamla ilişkisini kuramayan bir fanatik gibi işin içine atılıyorsunuz. Dedğim gibi bütün bunlar hem eylemin ve hem de partileşmenin aslında daha özgür bir sosyal yaşama kanal açmak için olduğunu, bunların araç olduğunu göremez duruma getiriyor. Bu durumda örgüt çok bürokratik bir kalıba, yine ordu militarist bir kalıba dökülür, sosyal yapı üzerinde bir cendere olur; sosyal yaşam bir de kendi öncü güçleri tarafından baskı altına alınır, bildiğimiz şu reel sosyalizmin bunalımı ve çözülüşüne benzer bir durumu ortaya çıkarır.

Gerçekten burada yapılan hataların nasıl büyük olumsuzluklara yol açtığını reel sosyalizmin deneyi çok iyi öğretiyor. Fakat sizinki bu da değildir. Bizim PKK'de gözlemlediğimiz durum biraz daha farklıdır. Siz öyle reel sosyalizmi uygulayacak bir güce de ulaşmamışsınız. Daha doğrusu gerçekleşen anlamıyla bazı örnekleri bile uygulama gücünden yoksunsunuz. Veya böyle bir durumunuz fazla gelişmiş değildir. Sizinki belirttiğimiz gibi çok geri ve özümsemiş bir sosyal yaşamla, oldukça yarım yamalak ve aslında niçin olduğuna pek anlam verememiş bir siyasal ve örgütsel yaşamın karmaşıklığı ve kargaşasından ibarettir; sizin yaşamınız böyledir. Ayrışma yoktur; niçin siyaset, niçin örgüt, hatta niçin askerlik sorularına verebileceğiniz net cevaplarınız yoktur. Nasıl bir sosyal yaşam, yaşanan sosyal yaşam nedir? Sizde bu konularda da bir netlik yoktur. Adam ne yaşanılanı biliyor, ne de yaşanılması gerekeni netleştiriyor. Yaşadığınız gerçekten bir karmaşa durumu oluyor. Halbuki devrimcilik nasıl sosyal yaşanıldığını kavramak kadar, bunda çıkışı da çok iyi kararlaştıran ve buna azmettiren, aynı zamanda yine bunu hangi örgüt aracıyla ve eylemiyle gerçekleştireceğini belirleyen ve yürüten eylemin adıdır, faaliyetin bütünlüğüdür.

Aile içi olsun, aile dışı olsun, kadın-erkek ilişkisi olsun, erkek-erkek ilişkisi olsun, kadın-kadın ilişkisi olsun, bilmem büyük-küçük, ana-baba-çocuk ilişkisi olsun, ihtiyar-genç ilişkisi olsun, her türlü küme ve topluluk ilişkilerinin, sosyal ilişkilerin hemen hemen her düzeyi, onun alt ve üst yapısıyla ilişkileri anlamında olsun sosyal ilişkilerinizin oldukça sağlam bir tanımdan uzak kaldığı, bu konuda bir devrimcinin yakalaması gerekenin çok gerisinde olduğu, dolayısıyla sorunlara yerinde karşılık veremediği açıktır. Niçin örgüt, niçin eylem sorularına karşılık verilemediği gibi, nasıl bir sosyal yaşam sorusuna da cevap verilemiyor. Böylece fazla başarılı adımlar da atılamıyor. Daha da ötesi biz biraz kanıtladık ki, düşmanın uygulamaları sadece mevcut sosyal yapı üzerinde sömürgeciliği geliştirmek değildir. Türk sömürgeciliğinin bazı karakteristik özellikleri vardır. Kendisinin çok geri ve barbar düzeyi yüzünden, egemenlik altına aldı mı, ya hayvanlaştırmaya kadar götürür, ya da imhanın sınırlarına getirip da-

yandırır. Söylemesi ayıp değil, çoğunuzun ilişkileri bu özellikleri yansıtıyor.

Benim Kürdistan için gerek teorik ve gerekse pratik olarak geliştirmek istediğim eylemin temel felsefesi ve özelliği şudur: Siz büyük oranda düşmanın istediği biçimde özümsemiş ve biraz da insanlıktan çıkmışsınız. Bu itham ağırdır, ama gerçekçidir. Biz bundan çıkışın somutunu yaşatmak istiyoruz. Eğer bu tanım doğruysa, o zaman devrim şu oluyor: Bu iki kabul edilemez; hiçbir gerekçeyle savunulamaz özümseme düzeyiyle, onunla atbaşı giden hayvanlaşma ve ilkelleşme düzeyinden çıkış savaşı. Şimdi ya buna inanacaksınız, ya da yutulup gideceksiniz. Bunun orta yolu yoktur. Özellikle PKK'de olsun, onun her alanına yansımaya ilişkin olsun, sizin yaptığınız iş bütünüyle karıştırma oluyor. Şu anda Kürdistan genelinde her şey düşmanın istediği gibi olmasa da, partinin öncü, Önderlik düzeyinin de istediği gibi değildir. En tehlikelisi de budur.

Biz bunu fazla sorun yapmayalım. Yine de bize doğru tanım gerekir. Bizim devrimciliğimizin temelinde gerçekten bu vardır, benimkinde bu vardır. Zaten benim bütün eylem gücümü ve çalışma tarzımı belirleyen budur. Ben boşuna aile çözümlemesi yapmadım. Aslında sizleri şimdi tek tek sorgulamak gerekir: Siz yapılan bunca çözümlemeyi kendi yaramaz kişiliklerinize ne kadar uygulayabildiniz ve buna ne kadar güç yetirebildiniz? Siz buradan kaybediyorsunuz. Öncü güç olarak, öncü militan olarak bilinç düzeyinde bir şeyler bilseniz bile, bunu pratik yaşamla bütünleştiremediğiniz için, neden iyi örgütçü çıkmıyor, neden iyi eylemci çıkmıyor, neden iyi komutan olunamıyor soruları da kendiliğinden cevaplanıyor.

Hareketimiz sosyal devrim anlayışdır

Yıllardan beri bizim de bir tarzımız var; bunu çok yönlü anlattık. Hem anlayış düzeyinde ve hem de onu hayata geçirmede muazzam yüklenimlerimiz var. Beni ilerleten, bu anlayış doğrultusundaki eylemdir. Hem anlayışın doğruluğuna inanıyorum, hem de eylemimi amansız kılıyorum ve böylece inanılmaz olan gerçekleştirilebiliyor. Peki, bu niye sizde gerçekleşmiyor? Ben sadece siyasal, örgütsel ve askeri anlamda söylemiyorum, sosyal yaşamın geliştirilmesi açısından da soruyorum. Nasıl bir sosyal yaşam ve ilişki düzeni içinde bulunuyorum? Aslında bunun çok büyük bir eylemliliğini de yürütüyorum. Ben bu yaşa kadar neden kendimi bu halde tutuyorum? Bu en büyük eylemlerden birisidir. Sosyal ilişkiler düzlemi açısından kendimi böyle netleştirmem, kesinleştirmem, toparlayıcı ve çekici kılmamın altında büyük bir sosyal devrim anlayışı yatıyor. Veya esas devrim zaten sosyaldır. Yani parti çalışması, askeri çalışma bir araçtır. Amaç da, yaşanılır düzeye gelmek için böyle sosyal bir yaşama canlılık kazandırmaktır.

Neden böyle net konuşuyorum? Çünkü bizim insanlarımızın dili paramparça ve kekemedir, kavrayışı yoktur. Neden kendimi böyle direkt çekici, her gidilen yerde cid-

diye alınacak biri gibi dönüştürüyorum? Tarihte ve günümüzde hiçbir çağdaş ulusun saygı duyamayacağı günümüzün en baş belası bir resmi yapıya, ulusal ve siyasal bünyeye teslim olmayı kabul etmediğimiz ve direndiğimiz için, sosyal yönden kabul düzeyini biraz yakalıyoruz; kendi halkımızın ve dostların arasında ilgi buluyoruz; düşmana bile saygı telkin ediyoruz. Daha somut konuşursak, ben yıllarca kendimi bir köylüye dinletemezdim. İstemim ve arzum ne olursa olsun, ne anama, ne babama, ne köylüye, ne okul ve çocukluk arkadaşlarıma kendimi dinletebildiğimi size anlattım. Orada çok ilginç bir mücadele sürecinden geçtim. Yine sosyal yaşam açısından bazı temel hususları netleştireyim: Böyle bir köy ortamında aile ilişkilerinin nasıl engel olduğunu ve çok yapay bir çelişkiyle ailelerin birbirine nasıl düşman edildiğini, bunu nasıl tehlike olarak gördüğümü size anlattım. Bu ne demektir? Biraz sosyal gelişme istemek demektir. Sosyal gelişmenin önünde meşhur Kürt çelişkisi var; kan davası, kapı komşu kavgası, it kavgası, eşek kavgası, bir karış tarla kavgası... İşte bunun tehlikesini görmek demektir. Bu da çok geri ve ilkel bir sosyal düzeye tepki durumudur. Bundan rahatsız oluyorum. Daha erkenden buna bulduğum cevap zıddına ulaşmak oluyor. Zıddına ulaşmak nedir? Yerleşmiş köy sosyal yapısı da demeyeceğiz, sosyalleşmeye oldukça kapalı bir yapıya karşı biraz sosyallik yaratmaktır. Daha o dönemlerde kendi yaşlılarımızla gerekirse gizli ilişkiler kurmaktan geri durmadık. Yaşımız yedi-sekiz, bilemedin on'du, köy ortamında ilk gizli ilişkilerimizi böyle kurduk. Çok iyi hatırlıyorum, aile büyüklerimizden gizli düşman denilen ailelerin çocuklarıyla ilişkiler kurduk. Gizli bir örgütlenme... Onların düşman olarak bellediklerini ben arkadaş olarak karşılamaya çalıştım. Yani yerleşik amaca ters bir amaç. Bizim mücadelemiz onların düşmanlık kavramını kabul etmemekle başladı.

Dikkat edilirse, bu, sosyal bir çelişkiyi böyle tersyüz edip çözüm arama ihtiyacını ifade ediyor; hem de daha o çocuk halimle.

Aile içi bir çelişkiden söz ettik. Aile en temel sosyal birimdir. Ailenin üzerimizdeki baskısı çok somuttu. Zaten kendi içinde bir çözümsüzlüğü yaşıyordu. Ebeveynler üstte zaten tamamen kilitlenmiş, en yoğun bunalımı yaşayan bir gerçeği ifade ediyordu. Bu bize yansıyor ve bu da tabii Kürdistan genelinde yaşanan bir durumdu. Buna biraz da kapitalizmin damgası vurulunca, 1950'lerde filan diyelim, eski klasik düzen dağıldı. Yeni düzene karşı da hiçbir savunma silahı ve tedbiri yoktu. Tabii bu da ailedeki çocuklar üzerinde en ters sonuçları verir. Bunlar nelerdir? O dönemde bazıları "çocuklarımıza dini öğretilim", bazıları "ilkokula gönderelim", bazıları "tarlaya gönderelim, iyi çift sürsün", yine bazıları "gitsin Çukurova'da çalışsın, ya da başka bir şehirde inşaat işçisi olsun" diyorlardı. On-onbeş yaşına gelen bir çocuğu ailesi mutlaka böyle bir çözümün içine atmak ister, o da bir tanesine sarılmak zorundadır. Tarlaya davransan ahmak bir köylü olup çıkarsın; o koşullarda din bilgisi almak istersen bir softa olup çıkarsın. Türk oku-

lunda küçük bir memur olursan en silik ve inkârcı biri olup çıkarsın. Bir inşaat işçisi veya bir ırgat olursan, kan ter içinde boğulup gidersin veya hiçbir işe yaramazsan, o zaman da bir lümpen-serseri olarak dolanıp durursun. Yani başka bir seçenek yoktur.

Tabii biz bunların hepsini yavaş yavaş hissediyoruz. Bunlar adeta üzerimize gelen ve bizi boğmak isteyen kabarık deniz dalgaları oluyor. Bunun aile içindeki etkisi nasıl oldu? Aile bizi böyle kabarığa çekmek istediğinde, biz biraz itiraz ettik. Bu da bir sosyal kavga oluyor. Giderek ya eski geleneksel kanallara, ya yeni-sömürgecilik kanallarına ailenin bizi katmak istemesine tepkiler ve isyanlar geliyor. Burada önemli olan, özellikle benim kendi deneyimimde dayatılanı kabul etmek yerine, biraz kendimizi deneyip sınamak, hemen her işe bir adım atmak, ama hiçbirini benimsememek, ailenin ilk çocuğu olmayı reddetmek, bu anlamda kendini “hayırsız çocuk” olma konumuna düşürmektir. Bu ne anlama gelir? Bu bir çelişkiye bulaşmak anlamına gelir; yani aile çelişkisine düşmektir. Aile çelişkisine düştün mü, bu da mücadeleyi gerektirir. Tabii mücadele de güç ister. Güç olman için de sağa sola yükleneceksin, kendini yoklayacaksın. Yoksa bir serseri olup çıkarsın. Biz de aileden kaçmaya çalıştık. Bunun hikâyesini anlattım. Kişisel bağımsızlık için akrabalara sığınmak, birkaç hafta işe gitmek, doğada bulunan bir şeyleri toplamak, (fazla eğilim duymadıysak da) zenginlerin bahçelerinde bir şeyler toplamak veya biraz hırsızlığa yönelmek... Bunlar kendini bağımsızlaştırmak isteyen insanın aklına ilk gelebilecek işlerdir. Burada önemli olan yutulma tehlikesiyle karşı karşıya getiren çok geri bir sosyal ve ailesel yapıya karşı itirazcı yaklaşmaktı. Bunun sonuçları biliniyor.

Bundan çıkarılacak en önemli sonuç şudur: Eğer siz böyle bir sosyal-ailesel yaşamı itirazsız karşılamışsanız, büyük ihtimalle özümsemeyle birlikte geleneklerin, özellikle aile geleneğinin etkisi altına girmişsiniz demektir. Bu da kişiliğinizi önemli oranda çarpıtmıştır. Verilmeyen bir mücadele sizi biraz bu konuma getiriyor. Yani mücadele etmek de başlı başına bir yetenek ister. Bu yeteneği de gösteremediniz mi, lümpen-serseri takımına düşersiniz. Kendi gerçekliğinizi bu anlatım içinde bulabilirsiniz. Ya düzene ait özelliklerin oldukça benimsenmesi biçiminde tatmin olmuşsunuz, ya ailenin gelenekleriyle büyümüşsünüz, ya da ağırlıklı olarak lümpen-serseri olmuş, işsiz güçsüz ve düşüncesiz kalmışsınız. Bu sizin gerçekliğinizi önemli oranda açıklıyor. Ama bunlar doğru bir insan yaklaşımı veya makul bir insani çözüm değildir. Devrimci çözüm işte tam da bu noktada devreye girer, hem de amansız bir biçimde girer.

Aile kurumu, sosyal ilişki nasıl olmalı?

İsterseniz bu noktada kafanızı oldukça karıştıran ailede ana-baba ilişkisinin, aileden kurtulduktan sonra evlilik (veya ailenin üretilmesi diyelim) konularına yöneliminizin nasıl olduğunu aydınlığa kavuşturmaya çalışalım. Aile tanımı aslında çocukların da nasıl bir aile içine yuvarlanacaklarını gösterir. Önceden kararlaştırılmış, her şeyiyle belirlenmiş bir sosyal kurum; anarşi ve bunalım içine düşmüş, ama yine de geleneklerle ağır bir biçimde yürütülen bir kurum... Taş çatlasa sizin geliştireceğiniz de bunun bir milim ötesine ancak geçebilen benzer bir kurum olacaktır. İşte sosyal ilişkiye giriş, çoğunuzun denediği moda deyimiyse kadın-erkek ilişkisi.

Şimdi bu konuyu biraz bağlantılandırmak gerekir; sosyal ilişkideki sömürgeciliği, bunun aile üzerindeki yansımaları görmek gerekir.

Bunlar aslında daha önceki anlatımlarda epeyce var, tekrarlamayacağız. İlave edilmesi gereken; senin özüne göre, kültürüne göre, bazı kimlik gerçeklerine göre bir sosyal yaşam olanağını sömürgecilik zaten vermiyor. Onun ne dilini, ne kültürünü fazla dikkate alacaksın, hatta ondan uzaklaşacaksın. Şimdi kendi egemen ulus diline ve kültürüne yöneldin mi, onu yaşamak için bile çok gelişmiş olman gerekir. En azından bir orta burjuva düzeyine gelmen gerekir. Orta burjuva olmak ise belki bin kişiden birkaçına nasip olabilir. Burada yine tam bir darboğazla karşı karşıya bulunmaktadır. Sosyal yaşamın, dilin, kültürün aslında imha sürecindedir; düşman seni ondan uzaklaştırıyor. Onunkine de ulaşamıyorsun. Çünkü seni özümseyecek öyle bir burjuvazi de yok veya bu binde-on binde bir kişiye nasip olabilir. O zaman geriye kalan kesim sömürgecilik kısılcındaki bir sosyal gerçekliği yaşayacak veya hep onun hayaliyle avunacak. Buna bir de sinema, tiyatro ve televizyonun etkilerini ekleyelim. Bunların pohpohladığı böyle bir yaşam veya çarpıklık var. Her gün onun bombardımanı altında yaşıyor. Bunun varacağı uç noktada bizim insanımız ayağa kalkamaz; “Yaşar ne yaşar ne yaşamaz” durumuna gelir.

Eğer bütün bunlar doğruysa, mevcut yaşamın bir sahtekârlıktan ibaret olduğu ortaya çıkar. İşte tam da bu noktada bireycilik kendini gösterir. Sosyalleşme, sosyal yapı ve toplum düzeni bu kadar yaşanılmaz duruma getirildikten sonra, birey müthiş bir biçimde kendini yaşamaya sevdalandırılır. Yani kişi “toplum beni fazla yaşatmıyor, toplumsal tükeniş ve çözülüş bu kadar gelişmiş, o halde bireyciliğe yükleneyim” der. “Gemisini kurtaran kaptan”, “köşeyi dönme” anlayışına sarılır. Küçük bir memur oldu mu, “ne mutlu bana” der. Bir iş buldu mu, “benden daha iyisi yok” diye düşünür. Aslında bir emekçidir, ama anlayışı budur. Gözü karaca bir bireyciliğe, bir ekmeğe, bir aile ilişkisine, bir ahbap-çavuşluk ve hemşehriciliğe yapıştır. Çünkü ancak onlarla tutunabilir. Gelişkin bir toplum olma şansı yoktur.

Hemen burada örgüt içine gelirim. Böyle biri ufak bir yetkiyi ele geçirdi mi, ona gözük karaca yapıyor. Tabii bu tip, partinin, örgütün ne amaçla var olduğunu unuttuyor. Onun için önemli olan burada böyle bir şeyi tutmasıdır. Toplumsallık düzeyi olmadığı ve ulusallık savaşımını vermediği için, dediğim gibi parti içinde neyi ele geçirirse “benimdir” diyor. Bireycilik, yetki bireyciliği, komuta bireyciliği, kısacası gözünü neye kestirdiyse onun için bireycilik. Etkisini nereden alıyor? Dağıtılmış ve her türlü tehlikeye maruz bırakılmış sosyal kişilikler... Dikkat edin, bunlar neredeyse partiyi yaşanamaz duruma getirecekler. Böyle bir maddi temeli var.

Ayrıca şunu da aydınlatmak gerekiyor: Açlık güdüsünün genelde insanı gözük kara yaptığı bilinir. Bir toplum çok yoksul ve aç bırakıldı mı, aslında fazla düşünmez, siyaset yapma gereğini duymaz, bütün benliği ile bu güdüsünü tatmin etmeye, maddi yaşamı kurtarmaya çalışır. Bizim toplumumuzun ezici bir biçimde bu konumda yaşadığını zaten biliyoruz. Şimdi ekmek kavgası gereklidir diyelim, bunu küçümsemiyoruz, ama ekmek bulma koşulları çok ağırlaşmışsa ve sömürgecilik bu kavgayı gerçekten çok anlamsız hale getirmişse, normal ekonomik ve sosyal faaliyet veya böyle bir ekonomik ve sosyal düzen yoksa sen neyin kavgasını vereceksin? Daha doğrusu ekmek kavgasının devrimle bağıni kuramıyor. Kuramadığı için sözüm ona arı gibi korkunç çalışıyor. Ancak bir ekmeği kurtaramıyor. Burada ne çelişkisi var? Eskiden köleler çalışırdı, efendiler köleyi doyururdu. Eskiden efendi birdi veya köleyle efendi yüz yüze idi ve efendi kölesinin ekmek ihtiyacını, emniyet ihtiyacını vb.ni kesin karşılardı. Ama şimdi kölelik öyle genelleşmiş ki, bizimkilerin efendisi bir devlet mi, dünya mı belli değil. Sömürgecilik, emperyalist sistem ve milyonlarca köle... Yani bir devletin veya bir sistemin köleleri diyelim. Sayıları da uçsuz bucaksız, belli değil. Bu aynı zamanda bir efendinin kölesine bakmasından daha kötü bir durumun doğmasına yol açıyor. Yani ilkçağ köleliğine katlanılamaz. Çünkü bu kölelik karın doyurmuyor. Bakın, ilkçağ köleliğinde kölelerin karnı doyurulur. Ama şimdi herkes bir ücret karşılığında kendini satılığa çıkarıyor, alan yoktur. Zaten kapitalizmin en büyük tahripkarlığı da buradadır. İnsanları doyuracak bir sistem değildir kapitalizm. Nüfusun yarısını işsiz durumda bırakıyor böyle bir sistem... Dolayısıyla ekmek kavgasının kapitalizm tarafından anlamsızlaştırılması ve yerine getirilecek bir seçeneğin de olmaması söz konusudur. Ama devrimci seçenek de bulunamadığı için, kapitalist sistem içinde kör bir ekmek kavgası var. Bizim gibi toplumların delirtilmesi durumu var. İnsanlar kendi ülkesinin bütün üretim olanaklarından kopuyorlar, kapitalizmin kaplarına koşuyorlar. Neymiş de ekmek bulacaklarmış! Aslında ne kadar ekmek bulacakları belli değil; bulsalar bile onun anlamının ne olduğunu kestiremezler.

Şu halde bizde çok yanlış bir ekmek kavgası veya ekmek kavgasını başaramama durumu var. Bu sosyal bir mücadele değil, belki ekonomik bir mücadeledir. Onun bile başarı şansı, doğru yolu yoktur. Diğer bir deyişle aileyi belirleyen gerçekliklerden biri budur. Yani ekmek kavgası şu anda ailelerin en temel sorunudur, diğeri de neslin sürdürülmesi, cinslerin karşılıklı ilişkileridir. Bu da çok geri bir düzeydedir. Gerçekten insan toplulukları ilk kurulduklarında belki bu mevcut düzeyden daha doğal ve anlamlı bir düzeydeydi. Burada tahlilini geliştirmemiz gereken husus şudur: Dünyada çok gelişmiş sosyal, siyasal ve kültürel yapılar veya ilişki düzeyi bir yerde ilkel insanın ilişkilerinden daha anlamsızdır. Zira bu gerçekten delirtici bir çelişkidir. Çok kaba bir cinsellik oldu mu, cinsin sürdürülmesi, ilkel klanların ilişki düzeyi biçiminde de olsa (ki bizde zaman zaman buna yaklaşıyor) mümkün ve anlamlıdır. Çünkü ilkel klan döneminde klanı avcılıkla geçindirirsin. Dünya zaten bomboştur; istediğin kadar avcılık yap, istediğin kadar toprağa yerleş, sınır yoktur. Bu nedenle klan çerçevesinde aile-kadın-erkek ilişkisi fazla problem değildir. Günümüz dünyasına doğru geldiğimizde, emperyalist-kapitalist düzenin topluma egemen kıldığı bir sistem var. Belli bir konformizmi, tüketim kalıpları, kültürel yapısı, hatta bilinen aile yapısı, yine bir kadın, bir erkek ve birkaç çocuklu aile yapısı var. Bu sistem onu bile zor sürdüren bir sistemdir. Bizim buna ulaşma olanağımız yoktur. Hatta ortalama küçük-burjuva yaşamına bile ulaşma olanağımız yoktur. Aslında klan koşullarında bir sosyal durum var. Fakat onu bile sürdürmek için boş topraklara, avcılığa, yani toplayıcılığa gereksinim var. Ama bizde o da yoktur. Ve bu aslında cinsler arasındaki bunalımın en temel maddi nedenidir. Bir yandan sisteme öykünüyor, ama diğer yandan kendisi klan düzeyindedir. Ne klan düzeyindeki elverişli koşullarda yaşama şansı var, ne sistem koşullarında yaşama şansı var. İşte delirme!..

Hikâyemizi doğru bilmek zorundayız

Bazı olguları artık anlamamız, bazı şeyleri kavramamız gerekir. Bu konuda neden devrime büyük ihtiyaç var? Aslında ben oraya geliyorum. Bu nedenle size bazı doğruların amansızlığını göstermek istiyorum. Saptırmayalım. Bizim insan soyundan olduğumuzun inkâr edilemeyeceğini sanıyorum. Eğer öyleyse, insan soyundan geliyorsak, hikâyemizi doğru bilmek zorundayız. Bu da insan olmanın bir gereğidir. Çarpıtmaya ve saptırmaya hiç gerek yoktur. Gerçekliğimizi doğru kavramak zorundayız. Bu açıdan öyle sırf macera olsun diye devrimci seçeneğe başvurulmuyor. Yaşam olanağı olmadığı için, eylem ve askerliğe aslında devrimci seçeneğin zorunlu bir aracı olduğu için başvuruluyor. Bu ekmek ve su kadar gereklidir. Eğer bunlar bir zaruret ise devrimci yaşamla oynamayı bir yana bırakın, o zaman siz kendinizi yarım dakika bile soluksuz bırakabilir misiniz? Üç-

dört gün susuz bırakabilir misiniz? O zaman devrimsiz de, devrimci faaliyetler de bırakamazsınız.

Demin söylediğim biçimde insanlar delirmiş olmaktan zora düştüler mi, başlarına geleni anlamakla mükellef olurlar. Gerçekten burada sizi biraz daha özlü olmaya yönelten ve gereklerini mutlaka yerine getirmeye zorlayan sorunlar söz konusu sanıyorum. Devrime zorlayan, bunalımın düzeyidir. Sosyal bunalım, hatta imkânsızlık. Aileyi yürütemiyorsun, üretmiyorsun. Bu yalan mı? Açık. Kırk takla da atsan, kendini sömürgeciye, emperyaliste, haine de satsan, almıyorlar seni. Burada devrim gündeme girer. Bu doğruysa ve sen “ben devrimci eylemi geliştiremedim, örgütlenmeyi bilmiyorum” derssen, bir alçaksın, bir hırsızısın, bir şerefsizsin, devrimci değerlerin bir çapulcususun, onlarla oynuyorsun. Delirmiş biri değilsen, bu sözleri söyleyemezsin.

Ne yaşamak, ne de yaşamamak hayatı durdurur

Şimdi bu terimi biraz daha açmak gerekir. Nereye gelip dayandık? Açlık sorununa, cinsin sürdürülmesi veya insan soyunun sürdürülmesi sorununa gelip dayandık. Evet, insan soyundanız. Bir ekmek kavgasının doğru halledilmesi gerekir. Bir de cinsin veya soyun doğru sürdürülmesi gerekir. Yol kapalı, kapatılmış. Ne klanlar gibi kalıyoruz (ben bir klan gibi bir dağ başında yaşamak istiyorum, ama her taraf tutulmuş, kimse bırakmıyor beni), ne ilçeğe ve ne de ortaçağa yönelmek mümkün. Yeniçağı yaşamak istiyorum. Avrupa’ya, dünyanın dört bir yanına kaçtınız; oralar da kapatılmış. Tam bu noktada devrimci tarz gündeme geliyor. Şimdi daha da somut konuşursak, bazıları (biz onlara iyi aile çocukları diyelim) ana babayı bir maaşla, bir işçilikle kurtarmak isterler. Birisi kurtarır, ikisi kurtarır, ama ezici bir çoğunluk kurtaramaz. Çünkü maddi olarak ailenin kurtuluşu şu anda mevcut sömürgecilik ve emperyalizm koşullarında bu teslimiyetle mümkün değildir. Adam neredeyse Türkiye’nin yarısını işsizleştiriyor. Günde on binlerce kişi işsizler ordusuna katılıyor. Nasıl sana iş verecek? Emperyalist sistemin kendisinde de işsizlik en önemli sorundur. Maddeten bu mümkün değildir.

İnsan bilimsel olursa, böylesi gerçeklerin sınırlarını görerek kendini eğitir. Ekmek kavgası yürütemiyorsun, ama öte yandan maşallah soyun sürdürülmesi açısından emperyalistten ve sömürgecilerden çok daha hızlı bir üreme söz konusu. Şimdi bu çözüm müdür? Bunun çözüm olmadığını iyi anlamak gerekir. Birey olarak bile ekmeğini kurtaramıyorsan, daha yirmi-otuz yaşına gelmeden on çocuklu bir aileyi nasıl yaşatacaksın? Burada yaşam durur.

Bizim insanımızın böyle aileleri kurtarmak için düşmediği, kabul etmediği bir statü yok. Ama yine de bulamıyor. Neredeyse cinsi cibilliyeti, yine aile, çocuklar ba-

şına bela olmuş. Kadın erkeğin, erkek kadının başına bela. Biliyorsunuz, şu anda aileler hırgür ocağıdır. Kendim de devrimciliğe yönelirken, böylesi bir aileden kaçmak için devrimciliği tercih ettim. Çok somuttur benim durumum. O aileyi gördükçe, devrime günde on adım atıyordum. Başka bir şey bu durumu kurtaramaz diyordum ve bu doğrudur.

Şimdi daha somut olarak kadın-erkek ilişkisine gelelim. Tamam, ayıp değil; dedim ya, soyun sürdürülmesi için kadın-erkek ilişkisi ekmek ve su gibi, açlık güdüsü gibi doğal bir ihtiyaçtır. Ama eğer düşman seni insan soyu, insan soyunun kimlikli bir ögesi olarak görmüyorsa, seni kendi yapısı içinde eritmek istiyorsa, burada her şey değişir. Düşman seni eritmeyi de beceremiyor, çünkü sistem eritemiyor. Eskiden bir aşiret diğerini yok ederek işini hallederdi. Şimdi dünya çapında katliamla da halledemiyor. Tam bir fiziksel imha bu koşullarda mümkün değil. Aslında o da bir çözüm; eskiden bu tür çözümler vardı. Dediğim gibi kendi özgür ekonomik ve sosyal yaşamı için de hiçbir seçenek kalmamış. Bundan çıkan sonuç tekrar delirme oluyor. Yani maddi koşullar sizi delirtiyor, zıvanadan çıkarıyor, sosyal yaşamdan koparıyor. Soyun sürdürülmesi için ilişkiyi kurun bakalım! Sürdürün bakalım, nasıl sürdüreceksiniz! Ölümü mü kabul edelim, teslimiyeti mi? Teslimiyetin içinde de bir kurtuluş şansı yok ki! Dediğim gibi sömürgecilik mevcut durumuyla onu da idare edemiyor. Ölmek; Bazıları intihar ediyorlar. Bu yönüyle intihara yönelimi çok iyi anlamak gerekir. Bizde birçok arkadaşın durumu intiharlıktır. Aslında çok geri bir sosyal yaşam düzeyinde seyretmek intihardır. Bunlar çok yoğunca yaşanılıyor. Aslında kendimize ayaktaki ölümler topluluğu da diyebiliriz. İşte “Yaşar ne yaşar ne yaşamaz” teorisi! Tam buna göre bir ayakta duruş! Evet, ne yaşadığı belli, ne yaşamadığı.

Burada devrim yine bir seçenek olarak kendini nasıl hissettiriyor? Bu statüyü kabul etmedim, ben özgür yaşamak istiyorum. Bunun için ne gerekiyor? Bunun için toplum, parti, güç ve savaş gerekiyor. Bunları neden size hatırlatıyorum? İnsan kendine esef etmekten, kendisiyle alay etmekten kendini alıkoyamıyor. Çünkü “nasıl yaşamalı” sorusunu çıkarmak benim için o kadar somut ki, sizin hala bunun için nasıl mücadele edilmesi gerektiğini anlamamanız tuhaf. Bunun için bu durum ancak çılgınlık teorisiyle veya ilkel klan dürüstlüğüne, o hayvanlaşma düzeyinin de çok ötesinde bir aşağılık konumla izah edilebilir. Düşman bile karşı cepheden vururken aslında çok nettir ve öyle fazla şaşılacak bir durumu yoktur. Bizdeki kadar kendi başına bile bela olma durumu yoktur; gerçekten benim en çok uğraştığım durum budur. Bazı köylüleri görürdüm; fukara, feryat-figan ediyor. Zaten onlardan kaçmak için de devrime yüklendim. Dokunsan ağlıyor, dokunsan patlıyor.

Bunun normal bir durum olmadığını, aslında bundan kurtulmak için devrim aracına yüklediğimizi biliyorum. Çok açık bunlar.

Peki, ya saflarımızda halen karıştırıcı olmak, delileri oynamak, alçakları ve aptalları oynamak hangi aklın gereğidir? Şimdiye kadar kendimizi eğitememenin veya bir yere gidip de bir çalışmaya anlam verememenin neyle bağlantısı var? Ekmek kavgasından tatalım asgari insan soyunu sürdürme bilgisine kadar gerçekçi olmak zorundasın. PKK olayında bu gerçekliği yakalayamayan kimse, dediğim gibi ya alçağın, ya da aptalın tekidir. Veya hırsızdır, oportünisttir, kontradır, karşı-saldırı konumdadır, düşmandandır. Dikkat edilirse konuyu daha da böyle genellemeler düzeyinde tutuyoruz. Neden böyle yapıyoruz? Siz bazı temel kavramları bile gözardı ederek yaşamak istiyorsunuz. Halen ikide bir bunu dayatmak istiyorsunuz. Hala ciddi bir kişilik gelişmesine bir türlü yönelmek istemiyorsunuz.

Ben söyledim, ilkel klan topluluğunu, aşireti çok iyi taşıyabilirdik, ama sizi bu halinizle taşımak çok zordur. Neden çok iyi ve ciddi bir devrimci olmanız gerektiğini şimdi biraz daha iyi anlıyorsunuz sanıyorum. Dünya sana o kadar kapatılmış ki, yaşam o kadar ölümün sınırına kadar getirilip dayatılmış ki, o kadar çılgınlaştırıcı kılınmış ki, bu durum devrim için her olanağı ve her eylemi mükemmel ele almanı çok iyi hissettiriyor. Neden anlamayacaksın ki? Gerçekler bu kadar yakıcıysa, kurtuluşun seçeneği de bu kadar biricikse, o zaman her türlü işe sağlam girersin ve hakkını verirsin.

Ucuz yaşayanlara, bilmem “sağa savrulduk, kendimizi zahmete sokmadık, ucuz ilişki peşinde koştuk” diyenlere soruyorum: Var mı ucuz ilişkinin temeli? Bilmem “kendimi fazla vermedim” deniliyor. Var mı yaşamın şansı? Birbirinizle ilişki kurabilir misiniz? “Biz incelterek, çok kurnaz yöntemlerle yine yaşarız” diyenler olabilir. Hırsızlığı, ikiyüzlülüğü ve lafazanlığı bırak, gerçekçi ol, gerçeklerinle bağdaşır hale gel, bunu biraz ciddiye al! Gerçekten şunu inkâr edemezsiniz: Ciddi bir öncü grup veya kendi içinde bütün bu çelişkilere çözüm arayan bir grup bu gerçeklerle orantılı yaşamasını bilmek zorundadır. Ben nedenlerini daha da açabilirim. Ölümün eşliğine getirilmiş, imha sürecine sokulmuş, yine klan toplumunun ötesine götürülmüş bir yaşamı ben ne yapayım? Bu temelde, bir, düşman bana bir iş sunsa, bilirim beni nereye götürür. İki, kendimi kandırsam, bilirim sosyal yaşamda beni nereye götürür. Siz şimdiye kadar bunu nasıl hissetmediniz? Genelde başarı yok, rahat uyku uyursunuz, rahat yemek yersiniz. Serbest bıraksak kim bilir birbirinize neler yaparsınız?

Ama burada da ne yaşıyoruz, ne yaşamıyoruz. Bu doğru değilse söyleyin; “durumlar salt söylediğim gibi değil, başka alışıkları ve seçenekler de var” deyin; tartışma özgürlüğü var, söyleyebilirsiniz. Yine önemli olan kendi öncülük düzeyimizin aydınlatılmasıdır, onun ilişki düzenine bir anlam verilmesidir. Halk gerçeği böyle, top-

lumun içinde bulunduğu dayanılmaz yaşam gerçeği böyledir. Bunlar bizim devrim gerçeğine müthiş sarılmamızın gerekçesidir. PKK, tamamen bu ne yaşıyor ne yaşamıyor, ne ölü ne diri, can çekişen insanlık trajedisine karşı bir yaşam seçeneğidir. Çok trajik, çok rezil, gülünesi, alay edilesi, lanetlenesi durumdan kurtulmak için örgüte, örgütsel ilişkiye yükleniyor, siyaset yapıyor, eylem yapıyor. Tüm bunlar araç oluyor.

Bizim için kabul edilebilir bir vatan, bir toprak parçası gerekiyor. İnsanlar belli bir toprak parçasına dayanarak yaşarlar. Havada yaşayan topluluklar yoktur; ayda da henüz yer açılmamış ki gidip yerleşelim. Eskiden beri ataların nerede yaşamışlarsa, orada kaderini zorlayacaksın. Yine kimlik gerekir. İnsanlar çeşitli ulusal topluluklar biçiminde yaşıyorlar. Senin de bir ulusal topluluğunun belirginleşmesi gerekir. Sosyal kimlik, kültürel kimlik gerekiyor. Bunları biraz yaşayıp bulacaksın. Biz bütün bunlardan yoksunuz. Bunlardan yoksun oldun mu insan olmaktan uzaklaşırsın. Yine yaşamak istiyorsan yol budur; dediğim gibi yaşamın diğer yolları ne yaşar ne yaşamaz yoludur. Bu bilimsel tespit, devrimci irade veya üstyapı filan değil, bir objektif gerçeklik durumudur. Gerçeğin, maddi alanda yaşamın neden ağır bir bunalım içine itildiğinin izahıdır. Diğer üstyapı ilişkileri veya sosyal ilişkiler, manevi ilişkiler bu maddi yapıdan etkilenir. Maddi temel bu kadar uygun değilse, üstyapı ilişkileri, moral ilişkileri, duygu ilişkileri gelişemez. Gelişebilmesi için tek bir şart var: Devrimci ilişki. Anladınız mı? Devrimci ilişki şartı!

Devrimci ilişki ve tarz dışında başaracağını düşünen ahmaktır

Ben bu tecrübeye dayanarak söylüyorum. Siz benden ne etkilisiniz, ne güçlüsünüz, ne de akıllısınız. Ben halen eski tanıdıklarımla (yaşlı başlı insanlar, hatta çocuklar bile dâhil) ilişkilerin devrimci tarzda seyretmesi için ölümüne bir çaba içindeyim. Niçin? Yani siz akıllısınız, güzel cümbür cemaat kurarsınız da, ben beceriksiz miyim? Bu aslında böyle değil, benim tutumum derin bir endişeden kaynaklanıyor. İlişkinin devrimci tarzına o kadar ihtiyaç var ki, bu o kadar zorunlu ki, başka bir şey düşünemez durumdasın. Düşünebileceğini, yapabileceğini söyleyen ahmaktır. Böyle biri hem kendisini, hem de partiyi aldatıyor. Şimdi hepinizi az çok sorgulamaya çekelim. Sizi ailenizin yanına, çocuklarınızın yanına, hemşehrilerinizin yanına bırakalım; bir kadını bir erkeğin, bir erkeği bir kadının yanına bırakalım diyelim; her an devrimci bilinç ve duygu düzeyi aşılır ve hatta yitirilir. Zaten hemşehricilik çok güçlü; mahallicilik ve ahbap-çavuşluk zaten yaşamınızda çok etkilidir. Kendinizi onlardan uzaklaştıramıyorsunuz. Ama bana bakın, benim durumum biraz farklıdır. Tek de kalsam, çok sıkı bir konumu sürdürüyorum. Neden? Çünkü sizin o devrimci tarzı gözardı etme durumunuz, o demin söylediğimiz çözümsüzlüğe, hem de parti adı altında prim vermektir.

Yani benim bu kadar disiplinli yaşamam, her günümü tamamen devrimin amaçları doğrultusunda geçirmem ve koşturmam neden çok gereklidir? İşte yaşanan bu zeminden biraz daha partiyi uzak tutmak veya partiyi devrimci bir örgüt olarak geliştirmek, geri toplumsal yapıyı saflara yansıtmamak, parti ilişki düzenini oldukça devrimcileştirmek, devrimcileştirmekle bunalıma bir çözüm bulmak için çok gereklidir. Bu da bir tanımdır, bunu anlamak gerekir.

Bu arada bir noktaya daha açıklık getirelim: Neden kolay duygular yaşanılmaz? O çok tutkun olduğunuz karasevdalarınız neden gerçekleşemez? Ayıp olmasın, benimkiler de vardı, ta ilkokuldan beri. Burada büyüklük, neden yaşanılmazı kavramak kadar, nasıl yaşanılması gerektiğine de anlam vermektir. Büyüklük işte buradadır. Eğer bu konuda biz de sizin gibi hata yapsaydık, temel bir yaşam hatasına düşseydik, PKK ve bu savaş olmazdı, hatta sizin yaşamınız olmazdı. Dikkat edin, benim yaşamım nasıl? Bu, büyük bir ahlakçı, büyük bir siyasetçi, büyük bir evliya, büyük bir nefis savaşı, büyük bir asker gibi çok çeşitli adlar altında dile getirilebilir. Bunun için böyle olmak durumundadır. Demin söyledim; aleyhinde o kadar koşullar var ki, sen yaşamı böyle düzenlemek zorundasın. Hepinizin ilişki hataları, büyük yaşam hataları var. Doğru düzenlerseniz, bu hataların içine düşmezsiniz.

Ben kendi kendimi mi önder ilan ettim? Hayır! Bu kavramdan en çok çekinen benim. İnsanların karşısına bile çıkmanın benim için ne kadar zor olduğunu biliyorum. Ama bir birey olarak kendimi böyle düşürmemenin savaşımını verdikçe, yenilmemenin savaşımını verdikçe, herkes beni şu anda bir önder konumunda değerlendiriyor. Bana ne kadar zor gelse de, ne kadar sıkılsam da mecburum. Bu böyle örgütlenmiş bir kişilik. Zaten kendimi önder ilan edip etmemem de önemli değil, reddediyorum dersem de önemli değil. Çünkü bu bir olgu haline gelmiş ve yaşamın doğal bir sonucu. Kim beni seçti? Benim için parmaklar hiçbir zaman kaldırılmadı. Aslında ortaya çıkan bir oluşumdur. Veya çözümlenme, dönüşüm, örgütlenme ve eylemleme sonuça Önderlik denilen böyle bir olayı ortaya çıkardı. Benim kişiliğim, çocukluğum nerede kaldı dersem, bireyciliğim nerede diye kendime sorsam kestiremem. Kendimi böyle bir konuma getirmişim.

Bu temelde büyük bir kurum ortaya çıktı. İçinde sosyal, siyasal ve askeri her türlü yaşamın özetlendiği veya büyük dönüşüme uğradığı bir olay, bir kişilik, bir kurum söz konusu. Tutarlı olmanın başka çaresi, başka yolu yok. Yani böyle olacaksın. Dedim ya, toplumsal düzey değerlendirmelerin, dost-düşman tanımlamaların ve bu konuda kendinle tutarlı olman gerekir. Sonuçta önder olacaksın.

Aslında sizin de böylesi görevleriniz var. Önderleşme görevleriniz var. Nasıl ordulaşıyorsunuz? Bu sizin meselenizdir. Özüne ihanet etmemek, özgürlük emellerine ters düşmemek için bizim nasıl yaşadığımıza bakmalısınız. Bu eğer kolay olsaydı, her-

halde sizden daha kurnaz olurduk, kestirmeden daha iyi yaşadık.

Şimdi yine size gelelim: Acaba sizi tutan ne var? Aslında hepsine aydınlık getirdik. Aile içi geleneklerin etkisi veya düşmanın doğrudan ya da dolaylı dayatmalarının etkisi altında yaşayamayacağınız, neden partiye alınmanız, neden partileşmeniz gerektiği açıklığa kavuştu. Fakat şimdi yine de kalıntıların etkileri var. Burada hala ahabap-çavuşluktan söz ediyorsunuz; siyasi ve askeri ilişkilerin ve yaşamın gelişmeyişinden söz ediyorsunuz. Hatta bazıları saptırmacılık yapıyor, devrimci yaşamın kanunlarıyla oynuyor. Hala oynayanlar var. Bunu büyük sorun yapacaksınız. Aksi halde bu yaşam çekilmez. Bu, yaşam değildir. Devrimci yaşamın kesin kanunları var. Bu kanunların gereklerine göre oldu mu yaşarsın. Kendinizi neden müthiş eğitmeniz gerektiği, neden devrimin kanunları ve kurallarına uygun hale gelmeniz gerektiği çok açıktır. Bu, yaşamınız içindir. Başka yolu yoktur.

Yine ilişkiler sorununa gelelim. Şu anda benim durumuma dikkat edin. Benim durumum aslında bir ulusal ve siyasal ilişki durumu, bir askeri ilişki durumu, hatta kültürel ve sosyal ilişki durumu, yine ekonomik ilişki durumudur. Tabii kendi şahsımda çözümlediğim bir ulus, insanlık oluyor aslında. Ama uygulama sahası kendi ilgi alanımız olarak düşündüğümüz insan toplulukları için diyelim. Bunu gözardı edemezsin. Çünkü Önderlik kuramı ve kavramı gereğince bu böyle değerlendirilmek zorunda. Peki, sizinki nasıl? Tamam, benim bu konuda kendimi açıklığa kavuşturmam biraz ilerlemiştir. Bunun ışığında kendinize bakarsanız, sizinki ağırlıklı olarak ya kendini bulamamak, ya kendini eski kalıntıların ağası yapmak, uyanık küçük-burjuvası yapmak ya da eskiyi üretmektir. Eskiye üretme objektif ajanlık olur ve ısrar edersen ihanete kadar gider. Her türlü saplantılı durum sizin kalıntılar meselesini ısrarla sürdürmenizden ileri geliyor.

Tekrar Önderlik çözümlemelerine dikkat edin: Önderlik yedi yaşından günümüze kadar kendini nasıl ele almış? Bir çocuk nasıl büyümeli, bir ana-baba nasıl olmalı, bir kadın nasıl olmalı, bir erkek nasıl olmalı, bir kurum nasıl gelişmeli, bir devrim örgütüne giriş nasıl olmalı? Bu çözümlemelerde bu sorulara muazzam cevaplar verilir. Yine “bizi fazla ilgilendirmez, biz bildiğimizi okuruz” dersiniz, o zaman kesinlikle eşek teorisine göre yaşıyorsunuz demektir. Bilirsiniz, her gelen eşeğe biner, vurur sırtına yükü ve sürer. Eşegin elinden başka bir şey gelir mi? Eşek budur, eşegin işlevi budur. Ya da köpek teorisine göre yaşanır. Aslında iyi köpekler var, yaramaz köpekler var. Karşılıklı dalaşarak birbirine girmek, örgüt içinde anlaşmamak, örgüt içinde düzene girmemek bu teoriye göre yaşamayı dayatmaktır. Zaten düşman da bunun adını koymuş: İti ite kıldırma kanunu. Bu durumda ona göre yaşıyorsun demektir. Hiç kimsenin buna hakkı yoktur. Biz bunlarla savaşmak için partileşiyoruz.

Yaşam hakkı Savaş hakkıdır

Bütün bunları kavramamak tuhaftır. Yine belirtiyorum, bazıları hiç anlamak bile istemiyor. Anlamazlarsa bütün bunlar hem söylenir, hem de gerekleri yaptırılır. Biz kendimize kesinlikle saygısızlık ettirmeyeceğiz. Dikkat edin: Ben halen nasıl yaşıyorum, sosyal yaşamın neresindeyim? Bir yerde ben de bir militanım. Militan sosyal yaşamın neresinde, sosyal yaşamın hangi sorunlarıyla uğraşıyor, hangi düzeyinde seyrediyor? Bu halimle bile kendimi kolay kolay beğenmiyorum. Sanırım bazı yeteneklerim açığa çıkmıştır. Toplum içinde, halkın huzurunda, sizin gibi kişilikler, her soydan ve boydan insanlar karşısında bunlara verilen bir kıymet var. Ama ben bundan adeta emin değilim, kendimi adeta çok yetersiz bir konumda görüyorum. Habire bunun üzerinde düşünüyorum. Daha iyisini nasıl ortaya çıkarabilirim diyorum. Neden? Bunun üzerinde düşünmek gerekir. Madem bu kadar dinleniyoruz, madem bu kadar dikkate alınıyoruz ve buna rağmen gerçekliğimiz hala böyleyse, bundan çıkaracağınız bazı sonuçlar olacak. İşler o kadar kolay değil, yaşam o kadar kolay değil. Özgür ve kabul edilebilir bir yaşamı anlayacaksınız.

Siz niçin devrimci oldunuz? PKK türü bir devrimin kabul edilebilmesi için, yaşamın nasıl katledildiğinin mutlak anlaşılması kadar, yaşam sürdürülmek isteniyorsa, özgürlük sınırları dâhilinde hem bilinci ve planı, hem de çabasıyla nasıl götürülmesi gerektiğine emin olmanız gerekir ki, bu parti içinde yaşayasınız. Yoksa yaşam büyük işkence olur; çok soysuz, sorumsuz, serserice ve kendini yük yapma anlamında yaşanır ki, bu hiç kabul edilmez. Parti çözümlemesi, ordu çözümlemesi, bir bütün olarak mücadele çözümlemesi demek, aslında PKK’de bizim bu yaşamımızı anlamak demektir. Siz benden daha akıllı olamazsınız, yaşama benden daha fazla hakkınız olamaz. Zaten ortaya çıkan da biraz budur. Yaşama hakkı nerede? Yaşam hakkı savaş hakkıdır, eylem hakkıdır. Eylem hakkı örgüt hakkıdır; örgüt hakkı da eğitim hakkıdır, kendini yetiştirme hakkı ve görevidir. Bu aslında görevden ziyade bir haktır.

Ben bunu açıklığa kavuşturayım: Siz partileşmeyi zorunlu bir görev, yine eylemi de bir görev olarak almayın. Bunlara birer kutsal hak gözüyle bakmalısınız. Hak nedir? Hak, bir insanın çok istediği bir edimidir, var oluş tarzıdır. Yani örgüt olma hakkınız var; eylem yapma hakkınız var, göreviniz değil. Görev biraz zorunluluğu ve yaptırımı içerir. Sizin için aslında henüz bu duruma da gelinmemiştir veya bundan önce bir hak olarak kavramanız gerekir. “Ne mutlu, bana bir örgütlenme, partileşme ve eylem hakkı verildi” diyeceksiniz. Zaten dikkat ederseniz, beni ele alın, bizdeki bazı savaşçılar “silahlanma, örgütlenme hakkı büyük bir haktır” diyorlar. Tabii bazıları da hakkı gasp ediyorlar, böyle çapulculuk yapıyorlar. Bu ayrıdır.

Demek ki partileşmeyi, PKK temelinde büyümeyi bir hak olarak kavramak ve hakkın tanınmasını da bu çerçeve içinde ele almak gerekiyor. Daha sonra bunu görev olarak bellemek ikinci bir adımdır. Herkesin görevidir; eylem, onun örgütlenmesi ve yürütülmesi haktan sonra gelir.

Dikkat edilirse, bütün bunlar tam bir amansız yaşamın gereği olarak ortaya konuldu, bir zorunluluk değildir. Mecbur olmaktan da öteye (ki bu da var), büyük gönüllülük ve arzu söz konusu. Başka bir yolumuz yok. Bütün bunların hepsi biraz da PKK'nin özü oluyor. PKK'leşmenin esası oluyor. Bunu sağlayamayan, PKK'leşmeyi böyle kavrayamayan, diğer hususlarda ne kadar ilerlediğini söylese de, aslında boştur. Böyle biri PKK'li olamaz veya ergeç bela olur, oportünist olur, provokatör olup çıkar.

Şimdi bazı şeyleri anlamaya başlıyoruz sanırım. Bu sosyal gerçeklik açısından daha aydınlatılması gereken şeyler var diyorsunuz. Herhalde parti saflarımızdaki ilişki düzeyleri ile sosyal yaşamı karıştırıyorsunuz. Ona açıklık getirmek için bunları da belirttik. Bizim yaşamımız hedefler açısından, nasıl bir düzen açısından sosyalıdır. Bir sosyal amacı var. Ama şu anda tamamen yoğunlaşmış bir siyasal ve hatta askeri yaşamdır. Yani yaşamımızda sosyal amaç var, hatta en özgür sosyal amaç için varız. Ama ona ulaşmak için de şu anda siyasiyiz, daha da ötesi şu anda tam askeriyiz. Neden? Çünkü müthiş bir biçimde siyasileşemeyiz ve askerileşemeyiz, özgür sosyal yaşam amacına ulaşamayız. Bu kavramları daha fazla aydınlatıp geliştirmeye gerek var mı? Anlamanız zor olmasa gerek. Çünkü özgür sosyal yaşama ulaşmak için kesinlikle yüksek boyutlu askeri yaşamı yaşamak gerekiyor.

Özgür sosyal yaşam istiyorsan Kürdistan kanununu uygulayacaksın

Askerlik nedir? Askerlik, en örgütlü zor demektir. Zor nedir? Zor, yeni bir topluma gebe olan her eski toplumun ebesidir, onun doğurtucu aracıdır. Denilebilir ki, bu bizim için belki de en çok gerekli olan araçtır. Zor aracı da ordu aracıdır. Ordu, savaş örgütüdür. Bütün engelleri tepelemek kadar, yeni bir toplumu oluşturma öncüsü modelidir. Öncelikle ordulaşacaksın, ordulaşmayı bileceksin, siyasileşeceksin. Böyle oldun mu, büyük ihtimalle sosyal yaşamı ve ilişkiyi kavrayabilirsin. Bu bir yasadır; Kürdistan devrimi veya PKK devriminin yasası. Başkaları buna hiç gerek duymaz. Örneğin bir yığın başka parti de vardı, bunlar hiç askerileşme kararı vermemişlerdir. Bunlar savaşılmaya daha zaman bulamamışlardır. Biz bunlara reformist diyoruz. Reformist demeye de gerek yok. Bunlar aslında sömürgeciliğin çarkları altında varlıkları ile yoklukları bir olan, adı var olan kendisi olmayan şeylerdir. Kürdistan'da kabul edilebilir, biraz özgür, öz kimlikli ve

öz iradeli bir yaşama gitmek istiyorsan, asker olmak zorundasın. Onun her türlü savaşım imkânlarını, öncü gücünü, partisini, eğitimini, her türlü hazırlığını ve giderek savaşımını gerçekleştirdin mi, o adı kendine takabilirsin; yani sosyal yaşama giriş yapabilirsin. Sosyal yaşamın bazı ilişkilerini geliştirebilirsin.

Şimdi bu iş çok zor diyeceksiniz; fakat bu bir Kürdistan kanunudur, yani yaşam kanunu. Eğer özgürlük istiyorsan bu böyle. Yok, karıştırıcılık istiyorsan, oportünistlik istiyorsan o ayrı bir şey. Biliyorsunuz, tam da bu noktada saflarımızda bazı uçlar ortaya çıktı. Bizi sosyal yönden gerilikle itham edip de kendilerinin sosyal gelişmenin başını çektiklerini söyleyenler görüldü. Bunların bir diğer iddiası da kaskatı ve yaşamayı bilmeyenler olduğumuz şeklindedir. Ki, başka örgütler bunu daha da somut bir biçimde bize yakıştırdılar. Şimdi ben yapımızda nasıl bir sosyal yaşam geriliği olduğunu biliyorum. Diğer örgütlerin kendilerinin nasıl yaşadığını onlara bırakalım. Fakat bizim içimizdekilerin, bize yaşamayı bilmediğimizi söylerken, kendilerinin nasıl yaşadıklarına biraz anlam verelim.

Biliyorsunuz, bazı provokatif, yani PKK'yi tasfiye edici tipler ortaya çıktı. Bunların en temel bir iddiası parti içinde bireyleri tatmin edebilecek bir yaşamın olmadığı, yaşamın çok soyut ve hatta robot gibi olduğu, sosyal yaşamı biraz geliştirmek gerektiği biçimindeydi. Burada bir de özellikle kadın-erkek ilişkileri söz konusu olduğunda, kendilerini iyi bir sosyal yaşam uzmanı gibi sundular. Aslında bu müthiş bir sivilleşmedir; biz buna sivilleşme dedik.

Sizin ne kadar askerileştiğiniz de tartışmalı. Daha doğru dürüst bir gerillalaşmayı, ordulaşmayı sağlayamamışız, o daha askerleşmenin içine ilk adımı atmamış, bu konuda en ufak bir sorumluluk üstlenmemiş, bundan kaçmıştır. Bize nasıl bir sosyal yaşam diye dayatıyor. Büyük bir olasılıkla örtülü olarak çoğunuzun bazı eski sosyal yaşam anlayışlarınıza hitap ediyor. Aslında bazılarının değil, yaygınca yaşanan bir durumu hortlatmak istiyor. Doğrudur, çünkü çok yoğun bir siyasal ve askeri yaşam içine almışız, bu anlamda sosyal yaşamı oldukça tasfiye etmişiz. Demin söylediğim gibi, çok ilkel ve özümsemiş sosyal yaşamı reddediyoruz. Ama özgür sosyal yaşamı da henüz oluşturamamışız. Yani bunun ortamı yok. Ne kazanılmış bir toprak sahibiyiz, ne de kazanılmış özgür halk düzeyinde bir gelişmesi var. Ne olacak peki? Yoğun bir siyasal ve askeri düzeyde seyredecek. Bu işin kuralı gereği böyle olacak. Örneğin birçok devrimde bu böyledir. Bakın tarihte birçok devlet kurulmuştur. Hatta Osmanlıların Yeniçeri ordusuna bakın. İmparatorluğun kuruluş ve büyütülüş yıllarında Yeniçerilerin sosyal ilişkisi, aile ilişkisi yoktur. Yoğun bir askeri güçtürler, hem de o dönemin en amansız güçtürler. Aile ilişkileri yoktur. Hiç kimse anasını, babasını bilmez. Hepsisi devşirme çocuklarıdır. Evlilikleri yoktur. Sanırım onbeş yıla kadar böyle devam eder.

Biz de bunu esas alalım demiyorum. Tarihte birçok orduda böyle bir durum söz konusudur. Neden? Çünkü o dönemin büyük askeri görevleri vardır, önce orduya ihtiyaç gösterir. Bu örnekleri çoğaltmak mümkündür. Şimdi bizim için işler daha amansızdır. Ancak biraz askerileşirsek bir şeyler kurtarabiliriz. Askerileşmekten, onun siyaseti olmaktan çıktın mı kölesin. Elinde hiçbir şey kalmaz. Neyin bizi askerileşmeye ittiğini çok iyi biliyoruz. Askeri yaşamı kendi gönlümüzle seçmedik. İmhadan kurtulmak için seçtik. Gerçekten insan olmaktan çıkarılma durumundan kurtulmak için baktık ki kendimiz eylemci olmuşuz. Ben bir karıncayı bile ezemezdim, bundan çekinirdim. Şimdi “en çok kan döken örgüt”ün sorumlusu-yum veya bu işleri sıfırdan başlatarak biraz geliştirdim. Neden? Çünkü beni yaşam mecburiyetleri buraya çekti. Yoksa herkes silah patlatırdı da, ben patlatamazdım. Belki herkes iyi bir kavgacı olurdu da, ben olmazdım. Ruhsal bir eğilim olarak bu böyleydi. Ama şu anda Kürdistan’da Türk zoru söz konusu olduğunda, tarihte de ona karşı en büyük direnmeyi ben yürütüyorum. Nasıl oluyor bu? Mecburiyetten, başka yaşam yolu bulunmadığı için. Düşman böyle. Yaşam istiyorsan, zor da olsa böyle yükleneceksin. Biraz akıllı olduğum ve kendimi gerçeklerle alay ettirmek istemediğim için askeri ve siyasal sorunlara yüklendim. Akıllıysan ve yaşamak istiyorsan bu böyledir. Sahtekâr olursan, kaçak olursan aldattırısın, aldanırsın, kaçarsın. Kazanır mısın hiç? Tutarlıysan, o zaman müthiş bir asker olacaksın.

Ben bu konuda hala size şaşıyorum. Benden daha fazla asker olmak zorundasınız diyorum. Çünkü ben biraz ideolojiyle, biraz sosyal ve siyasal yaşamla uğraşıyorum. Ama sizin gibiler tamamen askerlikle uğraşırlar. Askeri alanla uğraşıldığı için, benden daha fazla asker olunabilir; ordulaşma ve gerilla savaşının her türlü biçimi konusunda uzman olunur. Bu sizin asıl mesleğinizdir.

Şimdi ben buradan bakıyorum; askeri sorunu, bir gerilla bölgesinin sorunlarını oradaki komutandan on kat daha iyi görüyorum. Demek ki bu komutan aslında askeri olmaktan çok uzaktır. İşte bunun için başaramıyor, bunun için ordu kuramıyor. Benim kadar bunun mecburiyetini hissetse, yaşamın ancak mutlaka bu temelde sağlanabileceğinden emin olsa, aslında orduyu kurar. Eline o kadar da olanak geçmiştir. Biz sıfırdan başlayarak bu savaşım olanaklarını ortaya çıkardık. Kendi elinde var olan hazır olanaklarla destan yaratır. Ama düşün ve serseridir; aslında zorunluluğu da, özgülüğü de görmüyor. Dolayısıyla bu işleri böyle saptırıp götürüyor.

Askerileşemeyenler, daha da genelleme olarak siyasileşmeyenler, bu yönüyle de kendilerini geliştiremeyenler ne iyi bir örgüt yöneticisi, ne de iyi bir komutan olurlar. Çoğunun yaşadığı düzey budur. Peki, ben neden biraz daha farklıyım? Benim farkım kavrayışımın gerçeklerle bağlantısından, sorumluluktan ileri geliyor.

Hayvanlaşmaya hayır, yok olmaya hayır, “ne yaşar ne yaşamaz” konumuna hayır! Hiç olmazsa kendimi kolay yem ettirmeyeceğim. Bu duygularla ilişkinin kıymetini bil, her topluluğun kıymetini bill! İyi eğit, iyi asker ol, bir silahı iyi koru, iyi elde et, iyi kullan! Kısacası her türlü olanağı iyi değerlendir! Fırsatı çok iyi gör ve yüklen! Doğru olanı böyledir. Eğer sizde bunlar gelişmiyorsa niye? Biraz serserilik, biraz gaflet, aslında biraz da kölelik var. Ağır sömürgecilik ve toplumsal özelliklerin etkilerine bakıyoruz. Toplum zaten lanetlidir, kişiyi amaçtan alıkoyuyor. Bununla da belki şunu kavırıyorum: Demek ki, asker olmak çok zorunluymuş. Kürdistan’da biraz namuslu ve onurlu bir sosyal ilişki için buna çok gereksinim var.

Eskiye ait her şey ayıp, çirkin, kötü ve yanlışır

Şimdi belki biraz daha iyi anlarsınız diye hepinizin oldukça aşına olduğu, belki de hasretini çok çektiği ilişki ve duygu düzeyine de açıklık getirelim. Sıkça şunu söyledik: Ucuz duygulara gerek yok, olanak yok. Bir duygu ve sevgi katliamı da var. Düşman seni vururken, aynı zamanda senin normal insanca duygulanmanı, sevilmeni ve hatta ağlamanı bile önlemiştir. Kendinizi sömürgecilerin karşısında hissedin: Ne gülersiniz, ne ağlarsınız. Kendini Türk subayının karşısında hisset: Ne gülebilirsin, ne de ağlayabilirsin; put gibi durursun. Demek ki bu sömürgecilik normal bir duyguya da yer vermez. İnsan sizin ilişki durumunuza, duygulanmalarınıza anlam vermek istiyor. Ben de öyleydim, ama kendimi çözümleyerek bugüne geldim. Halen büyük duygu savaşımını, sevgi savaşımını yürütüyorum. Benim için gerçekten çok zor. Her gün bu kadar askerliğe, ordulaşmaya ve savaşım sorunlarına yüklenirken, öte yandan sempati ilişkileri geliştiriyorum. Bizim bu çocuklarımızı nasıl sevmek gerekir? Bunların ilişkilerini “eşek” ya da “Köpek Kanunu”na göre ilişkiler olmaktan çıkarıp nasıl biraz daha insani ve kabul edilebilir ilişkilere dönüştürmek gerekir? Buna inanılmaz ölçüde ilgi duyuyor ve ilerletmeye çalışıyorum. Çünkü ortada o kadar ilişki dayatması var ki, kimini ihanete, kimini eşekliğe, kimini her türlü düşkünlüğe götürür. Bir de çok çirkindir. Dikkat edin, bizim eylemimizde çirkinlikten kaçınma özelliği var. Bu çok somut.

Kendimi tanıdığımdan beri bana göre bir kişi net konuşmak, hızlı yürümek ve koşmak, amacını açıkça ortaya koymak, güzel olmak, oldukça çekici olmak zorunda. Ben böyle olmayan insandan sürekli kaçırım. Çok somut belirtmek gerekir: Bizi devrime çeken en temel neden de çok erken yaşlarda başta aile olmak üzere çevremizde gördüğümüz büyük çirkinliktir, bu çirkinliğe duyduğumuz tepkidir. Kadına ve erkeğe bakıyordum, hepsi çirkinlik abidesiydi. Hala hepsi aklımda, ilişkilerine bakıyordum, çirkinlikti. Aman Allah diyordum. Komşulara bakıyor-

dum; hala çoğunu hatırlıyorum: Nasıl ilişki, nasıl bir yaşam, ne kadar büyük ayıp, bunlar bu yaşamı kendilerine nasıl layık görüyorlar diyordum. Dedğim gibi bunun hikâyesi uzun, ayrıca anlatmak gerekir.

Tabii bütün bunlar beni devrime, devrimin partisine çekti. Duyduğum utançla devrime yöneldim. Siz şu ayıptan, bu ayıptan ötürü devrime geldiniz. Zaten ülkeniz harap edilmiş, halkınız zaten her türlü utanılası ve lanetli durumu yaşıyor. Büyük ayıplarınız var. Genel düzeyde olduğu gibi aile biriminde de bu böyle. Yani nereye bakarsanız ayıp, ayıp, ayıp; çirkin, çirkin, çirkin; kötü, kötü, kötü; yanlış, yanlış, yanlış! Bütün bunlara karşı savaşım seni nereye çeker? Bunlar seni iyilere, doğrulara, güzelliklere çeker. İşte yaşam bir de bu anlamda durdurulmuştur. Ve bu anlamda yaşamı zorlayacaksın. Bu kavramlarla kendinizi sorgulayın. Güzelliğin neresindesiniz? Eğri olmayan hangi tarafınız, yanlış çalmayan hangi yönünüz, saptırılmamış nereniz, oynanmadık neyiniz kalmıştır? Her birinizi teker teker kaldırıp sorgulayabilirim. Bu zor değil. Ne kadar yanlışla, çirkinliğe, utanmazlığa batmış olduğunuzu gösterebilirim.

Ben gücümü nereden alıyorum? Dikkat edin: Kişi olarak çıkışında ne bir silah, ne para vardı. Dikkat edilirse, ben kendi yaklaşım düzeyimle güç kazandım. İnsanları etkileme gücü. Gerçekten bir kuruş param, bir tek fişegim bile yoktu, borç-luydum. Beni tutacak tek bir aile ferdi bile yoktu. Ama buna rağmen yine de çok etkili olabildiysem, bunun nedenlerini araştırın. “Şöyle ettin, böyle ettin, bizleri veya düşmanı kandırdın” diyemezsiniz. Hayır, en çok aldatılamayacak bir düş-manla karşı karşıya olduğumuz gibi, sizin gibi en aldatılamayacak kişilerle de karşı karşıyayız. Sizler çok materyalistsiniz, çıkarınıza olmazsa bir adım bile atmazsınız. Aslında sizde fazla irade ve romantizm yoktur. Çok çıkarcısınız. Mutlaka çıkarınıza elverdiği için bazı adımları atıyorsunuz. Bizimki biraz farklıdır. Bence ayıptan kurtulma, bilimle bağlantıyı kurma, yani doğruya gelme, çirkinlikten kaçınma çok sistemli bir duygudur. Başımı kesseniz, ben çirkinlikle yaşamam. Kadın veya erkek, fark etmez; her şey mutlaka inanç sınırlarına göre ayrıma tabi tutulur. Kime, neye ne zaman bakarsam bakayım veya değerlendirimsem değerlendireyim, bir ölçüm de budur. Yani bilimsel bir yaklaşımdır. Bütün bunlar tabii kişilik yapımızda bu temelde etkili olmayı sağlıyor.

Bu kavramlara ne kadar açıklık getirilmiş, ne kadar hakkı verilmiş, doğruya ne kadar yönelinmiştir? Bunları kendinize uygulayın. Siyasal doğrularla, örgüt doğrularıyla, askeri doğrularla oynarsan, gerçeklerle bağlantısını koparırsan, sonuna kadar çirkince, ahlaksızca ve alçakça birçok şeyi benimsersen, devrimciden başka senden her şey çıkar. Ama kendini biraz bu ölçülerle yetiştirirsen, o zaman başarırısın. O

zaman sen yaman adamsın, özgürsün, değerlisin; herkes seni tutar ve sever. Açık söylüyorum: Yaşamın kanunu bu.

Şu anda benim durumum nedir? Sanırım biraz bana ilgi duyulabilir. Benim biraz yaşama şansım var, sanırım maddi ve manevi olarak biraz böyledir. Dikkate alınıyorum; düşman bile beni dikkate alıyor. Düşman da artık asıp kesmekten ziyade (ki düşmandır, böyle yapmak isterdi, ama gücü yetmedi, yetmez), “yaşayabilir, onların da yaşamaya hakkı var” diyor. Bu noktaya geliyor. Bütün bunlar önemlidir. Eğer siz daha da kahramanlaşmak istiyorsanız, kişiliğinizi bu temelde çözüme tabi tutmak ve geliştirmek zorundasınız. Bu PKK’lilik de çok önemli. Bilirsiniz, PKK hareketi kahramanlık hareketidir, bilimsel olarak da böyledir. Onun elemanları biraz kahramanlığa yaraşır veya ona ulaşır tarzda yaşayacaklar. Bu da bizim vermek istediğimiz tarz oluyor. Zaten kahramanlık tarzı hem tarihsel açıdan, hem toplumsal açıdan, hem de günümüzün siyasal ve askeri gerçekliği açısından kaçınılmazdır. Kahraman, cüceler gibi kalamaz, sıradan savaşamaz. Her şey sizi kahraman olmaya ve savaşmaya zorlar. Bu da bir kanundur. Benim icat ettiğim bir tarz değil, özgür yaşama ulaşmanın tarzı ve kanunudur.

Tabii ben kendimi keyfim için böyle tutmuyorum, işkence olsun diye kendimi size dayatmıyorum. Veya bir artist olmakla kendimi size kabul ettirmiyorum. Aslında yaşamın mutlak kanunlarına göre hazırlamaya çalışıyorum. Bazı yaşam kanunları var ve bunlar beni böyle olmaya mecbur ediyor. Ya sizler hangi kanunların peşindesiniz, hangi kanunlara göre yaşıyorsunuz? Sizinkiler önemli oranda kötülük, çirkinlik, ayıbın kanunlarıdır. Bir devrimci bunları asla kabul edemez. Bu anlamda kendi iç savaşınızı başarmak zorundasınız.

Kolay yaşanılmadığını Avustralya’daki Kürt çocuğu da biliyor

Şimdi ben bunları bu kadar genelleme dâhilinde söylerken, bazıları da hala geliyor ve bize yaşam dersi vermeye çalışıyorlar. Böyle ayıbı, karşımda kimsenin yaşamasını kabul etmem ve bu anlamda herkes benim karşımda ezilir. Evet, yani ben onu çok iyi bilirim. Yaşamaya hakkı varmış! Hayır. Önderlik çizgisinde gerçekleşen şahadetlerin dili budur; şahadetin yolu kesindir. İspatlanan bu husus bazı biçimleriyle yaşanılmaz. Bizim tarzımız şahadeti kesinleştiriyor, kaçınılmaz kılıyor. Şahadetin önderliğini yürütmek kolay değil. Siz bunu ne kadar kavramışsınız, bu da ayrı bir olay. Şahadetin önderliğini yürütmek çok büyük bir kişilik ister. Kürdistan gibi bir ülkede insanlar çıkarsız bir damla kan bile dökmezler. Bu kadar büyük fedakarlık için çok büyük bir kişilik önderliği gerekir. Eğer bütün bunlar hakkıyla anlaşılırsa, güçlenmeniz önünde herhangi bir engel kalmaz.

Dedim ya, parti içinde öyle anlaşılabilir sorunlar çıkıyor ki, insan esef ediyor; “askerliğe gelemiyor, örgüte gelemiyor” denilmesine esef ediyorum. Bunlar, nasıl hala böylesi büyük bir parti ve kahramanlık hareketine karşı ileri sürülebilir? Demek ki hiçbir şey vermemişiz; demek ki bizim yardımcılarımız, partililer inanılmaz bir gaflet içinde, sahtekarlık içinde. Yoksa şahadet çizgisi çok somut. Şahadet önderliği yaşam önderliğidir. Yaşarken nasıl olduğunuz ortada. Şimdi bizim karşımızda böyle durmak mümkün mü? Şimdi halkın yanına gidip bakın: Kimse büyük saygı duymadan, büyük heyecan duymadan karşımızda durmaz. Bugün küçük bir mektup okudum, aslında buraya getirmek istiyordum. Mektup bir ailenin çocuğundan geliyor. Kendilerine göre bir hitap tarzı geliştirmişler bana karşı. Ta Avustralya’dan geliyor ve çok anlamlı buldum. Güzel bir saygı ve sevgi anlayışıyla birer paragraf yazmışlar. Eminim ki, yazılanlar onların öz duygularıdır. Onlardaki sadelik, içtenlik ve doğruluk belki en değme partilide yok. Yani belki övgü dolu sözcükler de dizerler, ama bu özde sadelik ve dürüstlük yok. Bu çok önemli. Çünkü iyi tanınmıştır. On beşine gelmemiş çocuklar için bile yaşam ne anlam ifade ediyor, inanılmaz doğruluk ve çarpıcılıkta değerlendirilmiştir. Dediğim gibi kolay yaşanmadığını ta Avustralya’nın bir köşesindeki çocuk da kavrayabiliyor.

Gerilla komutanı, alan sorumlusu olacaksın da insanları bu kadar kaçırtacaksın, etrafını bu kadar zorlayacaksın. Böyle olmaz ki! Bu sorumsuzluktur, çirkinliktir. Kendilerini hala bu biçimde bize dayatanlar gafil ve alçaktır. Adına ne dersenez deyin. Bizim gerçekliğimiz bu kadar somutken, sen parti içinde çokça ileri sürüldüğü tarzla ne yaşayabilirsin, ne de buna müsaade edebilirsin. Dediğim gibi bu da PKK’nin sosyal yaşama nasıl giriş yaptığını gösteriyor. Büyük sevgi, büyük saygı olayına nasıl kapıyı araladığını ortaya çıkarıyor. Neden bunu saptıralım? Neden bunu bozalım? O zaman münafık, saptırıcı olursunuz. Bununla da mücadele ediyoruz. Çünkü kabul görmez.

Bizim zorlandığımız nokta şurada: Böylesi ısrarlı dayatmalar neden? Biz içimizdeki düşmana karşı sert bir tasfiye hareketi sürdürmek istemiyoruz. Tabii bu, “parti içinde istediğim gibi kalabilirim, deşebilirim” anlamına gelmiyor. Tersine örgüt her şeyden önce böyle bir kişiliğin tutumunu kabul etmiyor. Yani olmadığı varsayılır. “Ben böyle de yaşayabiliyorum” diyebiliyorsan, gerçekten de kendine en büyük kötülüğü yapıyorsun. Yani kendine ölümden daha beter bir durumu yakıştırıyorsun. Sen aslında gafillerin anlaması gereken beterin beteri bir ölümü hak ediyorsun. Çok affedilmez bir suç işliyorsun, çok büyük bir namussuzluğu dayatıyorsun. Büyük bir ahlaksızsın, büyük bir aymazsın, gafilisin, büyük bir serserisin sen. Bence kişiler bunu her şeye dayatabilirler, ama bu örgüte dayatamazlar. Senin

konumun işte budur. Örgütün vicdanını, kahramanlık hareketinin büyüklüğünü kötü kullanıyorsun. Tabii bunun cezasının ne olacağını da var kendin düşün. İşte bu hastalıklı kişilik durumu, bir türlü örgütün kanunları ve kurallarına gelememe ve bilinen başa gelenler... Bu bir anlamda akla bile gelmemesi gereken tutum, davranış ve anlayışlardan ileri geliyor.

Bütün bunlar bir bütün olarak PKK hareketinin tüm gerçekliği ile sosyal yaşama (buna sanatı, kültürün çeşitli biçimlerini ve hukuku da ekleyebiliriz) nasıl yaklaştığı konusunda bence sizi oldukça netleştiriyor. Yine manevi dünyanıza, ahlak ve duygu durumunuza nasıl yansımaları gerektiğini de ortaya çıkarıyor. Yoldaşlar arasındaki ilişkiye nasıl yaklaşılabileceğini de gösteriyor. Büyük bir düzen ilişkisi, büyük bir saygı ilişkisi, büyük bir yürek ilişkisi... Çok açıktır, başka bir sonuç çıkarılamaz. Amaca ne kadar bağlı? Hangi düşmana yönelineceği ve hangi gerekçeye dayanarak yol alınacağı bu kadar açıkken, yoldaşlar arası çekişme, didişme, boşa çıkarma, ezme ve kaçırma sözcük olarak bile akla gelemmez. Bu büyük bir suçtur. Yine bunun da ötesinde devrimci yaşama ve taktiğe gelememeyi yok varsayın. Böyle biri aldatılmıştır, bunun bir sonucu olabilir veya düzenin ajanlaştırmacı etkisinden henüz kurtulamamıştır denilebilir. Bunları bir an önce giderin. “Bunları incelterek sürdürürüm, dayatırım” dersen, o zaman ya çok iyi bir ajansın, ya da çok serserisin. Başka da mümkün değil.

Duygulara geleneklere yenildin mi her şeyi kaybedersin

Çok iyi biliyorum ki, bizim eylemimiz ulusal kimliği, halkımızın özgürlüğünü getiriyor. Bu biraz daha gergin olmayan sosyal yaşama da götürür veya her dönem bizi buna bir tarzda yaklaştırır. Şimdiki dönemin sosyal dili nedir? Örneğin demin de söyledim; arkadaşlık, yoldaşlık bağlaması üzerine çok değerlendirme yaptım. Hatta erkenden bir arkadaş bulmak için nasıl gizli faaliyete girdiğimi ve günümüze kadar bu örgütlenmeyi nasıl geliştirdiğimi anlattım. Kadın için de söylemiştim. Benim ilgimi çeken bir erkekle, bir kızla ilişki kurmaya çalıştım. Diğer değerlendirmelerde de adı geçti. Yani çocukken ne yaparsın? Oyun oynarsın, arkadaşlık yaparsın; ilgin çok somut. Değerlendirmede de belirttim. Kadın (şimdi yaşlı biridir) gelin olduktan sonra bile, benim kendisiyle oynama istemim önemlidir. Demek ki ilişki düzeyini böyle geliştirmek açısından tutarlıyım.

Çok erkenden bunu böyle ele alan birisi, şimdi ne düzeye ulaştırmıştır? Sizin de ilişkileriniz olduğu için söylüyorum. PKK’de bu konuya ilişkin mantık nedir, ilişkinin gelişimi nasıldır; bunu artık görmenin zamanıdır. Kürdistan’daki çelişiklere verilen anlam, kadının ele alınış hikâyesi çok kapsamlıdır. İlişkiyi böyle bireysel-

leştirmeyeceksen, genelleştirmek kaçınılmazdır. Siz genel düzeyi çözümlemeden, bireysel düzeyi halledemezsiniz ki! Benim anamla da ilişkilerim vardı. Neydi ilişkim? O, bir ananın mutluluğunu bana dayatmaya çalışıyor, ben çocuk hukukunu dayatmaya çalışıyorum. O, “bir çocuk anasına göre şöyle olur” diyor. Ben de “bir ana çocuğuna göre şöyle olmak zorunda” diyorum. İddialarım çok güçlü ve oldukça gerçekçiydi. O koşullarda, “bir çocuk karşısında sizin iyi bir ana olduğunuzu söylemeniz çok zor” diyordum. Bir çocuğun geleceğini hesaplamak, onu biraz yaşama hakkına kavuşturmak açısından verebileceğiniz şey yok denilebilecek kadar az. Ne yapılmalı? Cıvcıv örneğini tam o sırada göstermiştim, sorumsuz bir çocuk anlayışıyla. Çocuktan da fazla bir şey istemeye hakkınız yok. Nasıl büyürse öyle, ne tür yaparsa öyle yapar. Çok erken yaşlarda cevap bu. Bu da bir ilişki, bir ilişkinin dile getirilişidir.

Daha sonra örgütümüzün başlangıcında da bizim geliştirdiğimiz bir ilişki düzeyinden söz ettik. Buna çok ilginç bir ilişki diyorsunuz. İlginçlikten de öteye neye benziyor, ne anlama geliyor, ne sonuca götürüyor; bunlar anlatılmıştır. Ne biçim bir erkek-kadın ilişkisi? Daha doğrusu tam bir ilişki: Müthiş siyasal, müthiş ulusal, müthiş sosyal, müthiş örgütsel, müthiş eylemsel, müthiş ahlaksal çünkü. Aslında başlangıçta hiç de böyle düşünülmüyordu. Ama gerçeğe ters düşmemek, gerçeğe saygıyı yitirmemek açısından, kolay kolay gerçeklerle bağımı koparmaya fırsat vermem. Duygu durumudur işte, zaten bu ilişki içine girseniz giderdiniz. Övünmek gibi olmasın, şu anda da bundan kendini kurtaran kişi olarak ben tek kendimi görüyorum. Buradan doğru çözüme yol aldık. Sonra baktığımız bu ilişkide devletçilik, her türlü feodallık, her türlü burjuva kurnazlığı, her türlü düşkünlük gördük; velhasıl insanlıkla ilgili çok az şey çıktı bu ilişkiden. Bir ölüm, bir yaşanmama durumu ortaya çıktı. Başından bunların olduğunu hesaplasaydık, kesinlikle bundan müthiş kaçardık.

Ben ana ilişkisini de ele aldım. Biraz uğraştık. Tabii hemen bıraktık. O orada gitti, ben burada böyle yaşadım. O da aslında bir ilişki düzeyi ve ilişkilerin çok hızlı bir mücadelesiydi. Daha sonra sömürgeciler “bu çocuğu neden dizinin dibinde büyütmedin” dediler. O da “dizimin dibinde kalmasını istemez olur muydum” demişti. Nedir dizinin dibinde kalmam? Bu, zincirlenmem demektir. Sömürgecilik de bunu istiyordu. O bir ana ve geriliğinden dolayı aslında çok zorda olma konumundaydı. Çocuğa karşı görevlerini yerine getiremezdi. Aslında getirmedi değil, çocuklarını korumak için bayağı büyük bir savaşçılık yaptı. Hakkını vermek gerekir.

Geçerken belirtelim: Kürdistan’da bir ana çocukları için büyük savaşır. Bütün anaların hakkını böyle vermeyi de önemli görüyoruz. Ama onun savaşçılığını da gördüm. Beni en çok neye karşı çıkarırdı? Muhtemelen kendine göre bazı düşmanlarına

karşı. Hiç faydası olmadı diyemeyiz. Belki kötü bir boyun eğmeci olabilirdim. En azından “kim sana bir tokat vurduysa sen de mutlaka intikamını alırsın” biçiminde bir ilkel anlayışla da olsa, beni bu sınırdan tutmaya büyük özen gösterdi. Onun kendine göre düşman kavramı vardı. Onun kavramının içeriğini kabul etmesen bile, bir düşman kavramını gözardı edemezsin ve düşmana karşı da böyle kavgacı olursun. Bu izlenimler çocukta daha sonra etkili olabilir. Yani koruması vardır, kendisini ayakta tutması vardır. Çok geri bir mücadele biçimi de olsa, sonuna kadar teslim olmamayı sürdürmesi de yaşamda etkili olabilir. Bu ayrı bir şey, bunu fazla açmaya gerek yok.

Başlangıçta, kadınlar da işin içine girsin dedik, ilişki de olsun, duygu da olsun. Yine böyle bir ilişki zaten herkeste var; bizde de olsun, dedik. Fakat herkeste olmayan bir şey giderek kendini gösterdi: Gerçeklerle bağıni yitirmemek ve bu konuda hassasiyeti elden bırakmamak. Duyguymuş, tutkuymuş, geleneklermiş, toplumun öngördükleriymiş, koşulların dayanılmazlığıymış; bunların karşısında yenilmemen gerekir. Tam da burada hepinizin takılabileceği her şeye karşı direnişe geçme gereğini duyuyorum. Bir kez daha direniş. Direnişin hikâyesini de size bir kez anlattık. Ben kurulan ilişki biçiminde bunu böyle geliştirmek istemedim. Tam tersine sonuna kadar bir insanı kazanmak için, bir insanı yürütebilmek için harcadığım çabayı başkasının sergileyebileceğini ve tahammül gösterebileceğini sanmıyorum. Ama mücadele gücü olmasını da bildik.

Bu noktada kendiniz için çıkarmanız ve bellemeniz gereken en önemli sonuç şu: Orada bitiş kanunu var. Bunun devletle bağlantısı ne kadar bilinçlidir, ne kadar kendiliğindendir, o kadar önemli değil. Karşınızdaki bilinçli veya bilinçsiz düşmana hizmet eden birisi, bu da o kadar önemli değil. Kendisi bir sınıfın temsilcisi; ne olursa olsun, ilişkiler sorunudur. Bir erkeğin bir kadınla ilişkisinde siyasallık, örgütsellik ve hatta askerlik... Bütün yaşamı böyle ilgilendiren hususlarda bir ölçünün olması gerekiyor. Siz bu ölçüyü buldunuz mu, bulmadınız mı? Beni ilgilendiren yön burasıdır. Yoksa ne kadar aşk yaşarsanız yaşayın, cinselliğiniz nasıl gelişirse gelişsin, bizi ilgilendirmez. Bizi ilgilendiren bazı ölçülerdir. İlişkiyi belirleyen, sevgiyi, aşkı, evliliği ve her şeyi belirleyen birtakım dayanılmaz ölçüler var. Tekrar adını koyalım, bunlar kanunlardır. Bu bir örgüt kanunu, savaş kanunudur.

Cinselliğin ve cinsel ilişkinin doğru kanunu vardır

Siz benden daha fazla sevdalı ve tutkulu olduğunuzu söyleyemezsiniz. Biz zaten yaşama karşı en büyük tutkuyu ispatlamışız. Savaşta yaşamı ortaya çıkarmışız, yaşamak için savaş! Kadın ilişkisinde de böyle. Sizin ölçüleriniz ya tam teslim olmak, ya da iyice kırıp dökerek bitirmektir. Burada hem içerik, hem de ona ulaşma amacı değişiktir. Benimki ile sizinki arasında dağlar kadar fark var. İşte kadın ilişkisini,

yine erkek-kadın ilişkilerini genelde politika olarak hala biz yürütüyoruz; hem oluşturuyor, hem de yürütüyor ve geliştiriyoruz. Ama dikkat edilsin, hala yoğun bir çaba içindeyiz. Neden? Size kalsa, bir erkeği veya bir kızı buldunuz mu her şey biter. Dar bir yön içinde kolay aşk, kolay duygu, bilmem kolay ne! Ama ben ne kolay tutku duyuyor, ne de kolay sevebiliyorum. Ne şöyle kolay yaşayabiliyorum, ne böyle kolay yaşayabiliyorum. Neden? Sanırım bir de burayı anlamanız daha somut olabilir. Çünkü bir birey olarak, bireyci bir tip olarak kalsam, kendimi rahatlıkla halledebilirim. Ama bir militan olarak, hele hele bir önder militan olarak kendimi kolay halledemem.

Zaten büyük kavga neydi? Anasının ilk çocuğu kendini anasının dizi dibine atar, kız çocuğu anasının bir dediğini iki etmez. Erkek dedin mi böyle, kadın dedin mi böyle olur. Bunları böyle kabul etseydik, gerçekte biz o zaman bitmiştik. Kendimizi o ilişki boyutunda çözemeseydik, gerçekten kaybetmiştik. Bizden PKK gibi bir örgüt, hele bugünkü savaşım düzeyi beklenemezdi. Duygularla savaş arasındaki ilişkiyi, kadın-erkek ilişkileriyle savaş arasındaki ilişkiyi size açıklıyoruz. Ben genelde kadına vurmam, yani sert değilim. İster düşman olsun ister olmasın, bu duygu bende fazla yok. Ama çok önemli bir mücadele verilmiştir ve hala veriliyor. Sanıyorum bu arkadaşların hepsi parti içinde kendilerine gittikçe, “bu ne biçim yaşamdır, nereye gidiyor, başımıza neler gelecek” diye soruyorlardı. Belki hem ürküyor ve çekiniyorlar, hem umutlanıyorlar, hem de ilginç buluyorlar. Fakat bunun bir savaş olduğu kesindir ve olmak zorundadır da. Yani ilgiliyim. Diyorum ya, düşmanım bile olsa, aslında bir kadına fazla ezelim havasında yaklaşmıyorum. Ama öyle bir mücadele dayatıyoruz ki, bu, her kadının kolay kaldırabileceği bir mücadele değil. Belki tarihte ilk defa kadın cinsi böyle bir mücadeleyle tanışıyor ve bana göre tanışmak zorundadır. Kadını veya kadın-erkek ilişkisini yaratıyoruz. İnsan sizin ilişkilerinize bakınca, ancak bu akla gelebilir. Yanınızda bir kadın veya bir koca varsa, “bu bence kardır” demeyin. İkisini karşıya alıp bakın: Saygı ve ölçü bulamazsınız, ilişkilerine çok az anlam verirsiniz.

Genelde birliktelikleri reddetmiyorum, mümkün değildir bu. Fakat toplumsalılığı yaşıyoruz. Yani şu kanunu kabul etmeyeceğiz: Açlık güdüsü hayvanca saldırıya götürür, dolayısıyla gözümüz neyi görürse hayvanca saldırırız; cinsellik güdüsü yine hayvanca bir güdüdür, birbirimizi gördüğümüzde hemen saldırıya geçeriz! Hayır, biz bu hayvan kanununa yer vermeyeceğiz. Bizim devrimimizin diğer büyük bir kanunu da budur. Ekmeğin doğru kazanılması kanunu olduğu gibi, cinselliğin veya iki cins arasındaki ilişkinin de doğru kazanılmasının yolu vardır. Bir kanunu bulacağız, kanunun gereklerine göre yaşayacağız. Sen hayvan kanununu işlettin

mi, hayvana uygulanan muameleye maruz kalırsın. İnsan ilişkisi boyutuna getirmek istiyorsan, gereklerini yerine getireceksin. Açık söyleyeyim: PKK saflarında hayvan kanunlarına işlerlik tanımıyoruz. Bana göre bireycilik de bir tür hayvanlıktır. Ulusal düzeye, sosyal özgürlük düzeyine ulaşamamış, onu amaçlamamış, onu araçla (yani örgüt ve savaşıla) bütünleştirememiş biri bana göre terstir. Kendisine göre ne kadar dayanılmaz olursa olsun, cinsellik de dâhil, onun ilişkisine işlerlik şansı vermeyeceğiz. “Biz de alır birbirimizi kaçarız, birbirimizi kötüye kullanırız” diyenler çıkabilir. Denesinler, olabilir, bu da bir savaştır. Sen hayvanlığın savaşını verirsen, ben de insanlığın savaşını veririm. Ya bizim sevgi-saygı ölçülerimize göre yaşamın yoluna gireceksin, ya da başka türlü bir savaşım vereceksin. Bizim sevgi-saygı ölçülerimize göre yaşamın yoluna girmek aynı zamanda kocaman bir ülke kazanımı olacaktır, koca bir savaş olacaktır. Dedim ya askerlik bir kanundur.

O halde, herkes birazcık değil bayağı asker olacak, siyasal olacak, örgütsel olacak. Bundan sonra sosyal ilişki iste, o zaman sevgi ilişkisine de biraz yer verilebilecektir. Savaşın ve örgütün hizmetinde bir ilişki. “Gönlüm istiyor da, başaramam” diyemezsin. Hayır, güdülerin ve gönlün ne kadar istiyorsa, beynin de savaşa ve örgüte yetecek. “Gaflete düştüm, kendime hâkim olamadım” da diyemezsin. Bunların hepsi boş laflar. Bu konuda da bir formül söylemiştim: Savaşırsan güzelleşirsin, güzelleşirsen sevilirsin! Bunun anlaşılmayacak hiçbir yanı yok. Bu bir formüldür. Savaşmak için de iyi eğitici ve örgütleyici olacaksın, iyi militan olacaksın, kolektif olacaksın, iyi takipçi olacaksın, düşmana iyi karşı koyacaksın, vatani iyi kazanacaksın, halkın saygısını iyi kazanacaksın. O zaman sevgiye de hak kazanmış olursun. O zaman senin sevgine onay verilebilir. Bu olmazsa senin yaşamın hiç mümkün değil. Karın veya erkeğin varsa, o da elinden alınır. Bakın, açık söylüyorum, gözünün yaşına bakılmaksızın elinden alınır. Bu bir kanundur, bunu ben icat ediyor değilim. Nitekim ben böyle yaptım. Tabii düşünecek olursanız, bizim eylemimizin altında binlerce genç kızın sözüm ona nişanlısının, kocasının veya babasının elinden alınması vardır. Binlerce erkeği de kadınlar ve kızların elinden kurtardık. Eylemimizin bir yanının da bu olduğunu sanırım yeni yeni görüyorsunuz. Sizleri doğru bir ilişkiye çekmek, doğru sosyal ilişkiye çekmek, doğru militanlığa çekmek için çaba harcıyoruz. Zorlanıyorsunuz, ama sizin yaşadığınız zorlanma benim yaşadığım zorlanmaya göre yüzde birdir? Yani ben sadece bir birey olarak yaşamadım, ulusal düzeyi de bu temelde çözmeye tabi tuttum. Sizin zorlanmanız öyle pek fazla değil, hatta siz çözümlenmiş doğru çizgide yol alıyorsunuz. Biz kendimizi nasıl hallettik? Daha gençsiniz, hele biraz fedakârlık yapın.

Eskiden de meşhurdur sanırım, çocuklar rüşdünü ispat edinceye kadar kendilerine ad koymazlarmış, kendilerini evlendirmezlermiş. Tarihte böyle birçok örnek var, ille

bir kahramanlık eylemiyle kendini kanıtlayacak. Eski bir gelenektir, saygı duymak gerekir. Şimdi bu bizde yaşamsal bir sorun. Zaten ilişkiler bu kadar bataksa, başa bela getiriyorsa, en değmeniz bile savaşa ve örgüte zarar vermeden ne kadar duygu ve aşk ilişkisi geliştirebilir? Kendine güvenen varsa parmağını kaldırsın, alkış çalalım. Ayıp değil, böyle birisi varsa ortaya çıksın, kendisine bravo diyelim. Adam bu kadar büyük savaşı ve bu kadar mücadeleci; zaten kendisine saygı duyulur, herkes ona yüksek değer biçer. Zaten kendisi bütün ilişkilerinde büyüktür. Yok, bunun yerine kaçırıncı olacak, her türlü örgüt kuralına ve her türlü yüceliğe ters düşecek! Neymiş de, bireyciliği yaşayacakmış! Asker gibi yaşamak yok. Aldanmayın.

Bir kadın ve erkek yaratmak savaşı kazanmakla mümkündür

Bizim kadın-erkek ilişkilerinde ulusal düzeyde getirdiğimiz yaklaşımlar hayli önemlidir sanıyorum. Yani deminden beri Kürt ilişkisini anlatıyorum. Çok geri, kabul edilemez ve yaşanılmaz düzeyde örgütsüzdür, çirkindir, yitiktir, her türlü yoklukla karşı karşıyadır. Oradan çıkarıyoruz. Dikkat edin, savaşın bir anlamı da sizi böyle doğru bir ilişki, güzellik ve sevgi anlayışına ulaştırmaktır. Şimdi bakın, delikanlılar ve genç kızlar olarak ilgi duyabilirsiniz. Size ve bu genç kızlara belki ilgi duyulabilir. Neden? Çünkü biraz sevecek pozisyonları yakalıyorlar; tam değil, biraz yakalıyorlar. Kişilikleri henüz bazı pozisyonlara tam ulaşmış olmaktan uzak. Biraz veya bazı yönleriyle sevebilirsiniz. Şu anda ben bile hala kendimi tam sevebilir veya sevebilir düzeyde tutamamışım, uğraşmaya devam ediyorum. Belki size acayip gelebilir, ama hala kendimi beğendirtmeye çalışıyorum. Bütün halka, bu arada kadınlara, kadın özgün özelliğine kendini benimsetmeden, nasıl sağlıklı bir erkek olduğunu söyleyebilirsiniz? Bunu yapamazsan, erkek egemenlikli her türlü özellikleriyle, sınıflı toplum tarihi boyunca geliştirilmiş pislikleriyle kendini dayatacaksa, o zaman da özgür ilişkiden bahsedemezsin. Özgür bir ilişki düzeyi olmadığı için egemen düzeyi dayatırsın. Egemen düzey de köleliği, uzlaşmayı ve teslimiyeti geliştirir; bu da zaten ordumuzu tasfiyeye götürür, savaşçı kahramanlığını bitirir.

Şu ortaya çıkıyor: Kabul edilebilir bir kadın ve erkek yaratmak, aslında savaş kazanmak için şarttır. Yani iki cinsin kabul edilebilir ilişki ölçülerini fiziksel, ruhsal, dşünsel, yine örgütsel ve eylemsel yönleriyle hazırlamak demek aslında yaşamı aralamak demektir. Tabii başka türlü kimse sizi kabul edemez. Bunun için söyledim, bizde ilişki kurmak çok zordur. Ne bir kızın bir erkeği kavraması, ne de bir erkeğin bir kıyı kavraması mümkündür. Bu çok zordur, çok zor ulaşılır. Kendi deneyimim var. Ben de kolay ilişkilere ulaşmak istemiyordum, hem de çok iyi niyetliydim, hala çok iyi niyetliyim, safım aslında, çocuk gibiyim. Ama bu büyük savaşımı veriyorum. Ger-

çeklerle bağlantımı koparmadığım için, çokça söylediğim gibi çocukça özlemlerim ve heveslerim olmasına rağmen, bunlar bir yönüyle hep gerçeklerle bağlantılı olduğu için kendi kendimle uğraşıyorum. “Yahu neden böyle oluyor, bizlere yazık değil mi” diyeceksiniz. Bu bir özgür yaşam tarzı, özgür yaşamda bir sevgi, bir güzellik, bir kabul edilebilirlik ölçüsü. Aksi halde ne olur? Aksi halde ulusal düzeyde her türlü çirkinliğe, köleliğe meydan vermiş oluruz. Boyun eğmecilik ve uzlaşmacılık temelinde hatalı yaklaşımlar gelişir. Özgürlük gelişmez, sonuç olarak ordu gelişmez, savaş gelişmez. Gelişecek olan düşman iradesidir ve yaşanmazlıktır.

Ben deli miyim; benim kadar yaşama tutkun insan var mı? Erken yaşlarda bu soruna nasıl yaklaştığımı gösterdim. Hala yaşamın çözümü, kadının çözümü, erkeğin yaklaşımı üzerine bu kadar şey söylüyorum. Benim derdim size işkence çektmek değil. Hala fırsat bulsalar bazı serserilerin neyi geliştirmek isteyeceklerini biliyordunuz sanıyorum. Evet, evlilik kanunları! Adeta evde kalmış kızlar veya erkekler gibi yaşıyorsunuz geçmiyor mu? Doğru, yaşıyorsunuz. Bu da bir kanun. Yaşının geçmesini istemiyorsan, ulusunun ölümünü önle, halkının dayanılmaz yaşamının veya yaşanılmazlığının önüne geç. Yiğitsin değil mi? Erkek dediğin adam kendini yiğit sayar. Demin söyledim ya, en ilkel topluluklarda bile evlenmek için büyük bir canavarın vurulması gerekir. Adını alması için bile bu gerekir. Zaten bu kahramanlık adları da hep bu tarzda kalmaz. Sen pısrığın tekisin, kendin bir karıdan daha betersin; evlensen ne olur, evlenmesen ne olur! Zaten bana göre bizim erkeklerin erkekliği kuşku, hemen hepsi kocakarı, siyasal ve sosyal anlamda çok kuşku. Cinsel açıdan erkeklermiş! Aman Allahım, korkunç ölçüde ayıplı bir erkeklik!

Başka bir yerde açmıştım, burada fazla açmayayım; kadınlar bir şeyi fark etmişler, erkeğin cinsel düşkünlüğünü. Bilirsiniz, cinsellik veya cinsel güdü kolay kolay önüne geçilemez bir alışkanlık. Zaten adı üzerinde, bir güdü; açlık güdüsü gibi bir güdü. Korku güdüsü gibi bir şey. Kadın bakıyor, hâkim erkek bunsuz yaşayamaz. Buna göre tavır geliştiriyor. Kürdistan ölçülerinde biraz daha koyu bir fark koymak gerekir. Sosyal, siyasal, bir bütün olarak askeri anlamda erkek erkek olmaktan çıktığı, düşman ona hep karılaştırma temelinde yaklaştığı için, kadından daha beter bir duruma düşmüştür. Kadınlık aslında salt cinsel bir kavram değildir. Tarih içinde ele alındığında görülecektir ki, sosyal, siyasal ve özellikle askeri alandan koparıldığı oranda kadın karşılaşır, ezilen kadınlık denilen durum ortaya çıkar. Yani kadınlık aslında bir sosyal ve siyasal gelişmenin ürünüdür. Şimdi bizim erkeğimize bakalım; Kürt erkeği sosyal, siyasal ve askeri gelişmelerden alıkonulduğu gibi, başkalarının uşağı ve işbirlikçisidir de. Bir kadın da erkeğin işbirlikçisidir aslında. Ama erkek başka bir egemen ulusun, başka bir egemen sınıfın kadından da beter bağlı bir işbirlikçisidir.

Şimdi bu tanımı da iyi anlayalım: Bizim erkek neden sağlam bir erkek değildir, anlaşılıyor. Evet, bu kadar bağımlı bir erkek olursan, erkekliğini yalnızca neyle kanıtlarsın? Kaba cinsellikle, sanırım kadında da cinsellik çok erkenden bir duygu olmaktan çıkıyor. Nitekim cinselliği de öldürmüşler, onu da biraz iyi anlatmak gerekiyor. Sanırım bu biçimde aptallaşıp gidiyor. Büyük oranda erkek de cinsel olarak bir güç olmaktan çıkıyor. Belki de otuzuna ulaşmadan bitiyor. Otuzundan sonra ihtiyarlıyor. Bakın, zaten kadın bizde otuzundan sonra yaşamdan kesilmiştir. Hatta yirmi beşinden sonra. Erkek de öyledir. Başlangıçta özellikle bir güdü olarak cinsellik kapanında kendilerini bitirmişlerdir. Cinselliğin dayanılmaz boyutu diyelim, onları öyle çelişkileri doğru ele almadan gömdürmüştür. Ben bu açıdan bizdeki ilişki tarzı ölmeden önceki ölümdür diyorum. Ben çok çekindim, örneğin buna karşı kavgamı başarılı yürüttüğüm için şimdi biraz varım. Şu anda bu yaşama rağmen, bir cins olarak da konumum kabul edilebilir sanırım. Yani bir erkek olarak da öyle kimseye yük olabilecek durumda değilim.

Ama en zengin birçok erkeğimize bakın. Eminim ki, karıları varsa, kesinlikle normal bir ilgileri yoktur, hiç yoktur. Ama aslında kadın da orada tükendiği için mutlak muhtaçtır; gelenekler ve maddi zorunluluklardan ötürü o bildiklerini sürdürür. Kesinlikle özgürlükle alakası yoktur. Hele güzellikle, kabul edilebilir özgür bir yaşamla, yaşam sınırıyla hiç alakası yoktur. Yaşayıp gider. İşte bunlar yaşarken ayakta ölenlerdir. Yaşama büyük saygısızlık!

Aslında bu hikâye daha uzun. Siz daha düşünceleri geliştirmeyi bilmiyorsunuz. Biz bu hususları da çok kapsamlı çözmeye çalıştık. Bunları kendi durumunuza uyarlamada yoksul kalıyorsunuz. Bunlar size göre es geçilecek düşüncelerdir veya bireysel durumlarınıza uyarlanamayacak düşüncelerdir. Bu büyük yanılgıyı yaşayamazsınız. Biz yaşamın kanunlarını açıklıyoruz. Şu doğrudur: PKK'nin yürüttüğü savaşım aynı zamanda geleneklerle ve bunlarla oldukça iç içe geçmiş olan düşmanın imha etme, tüketme, bir soy olmaktan çıkarma, özgür kimlik sahibi bir toplum olmaktan çıkararak en aşağılık ve en köksüz bir duruma düşürme, belki de hayvanlık sınırında bir sömürgecilikle götürme çabalarına karşı savaşımıdır. Bu anlamda çok kaba bir cinselliğe, onun etrafında çok geri bir aile tarzıyla götürmek istediği bir topluma veya kabul edilemez bir sosyalleşme ve sosyal ilişkiye karşı isyandır. Biz buna isyan ederiz. Bunu reddettikçe, bunu aştıkça ve yıktıkça, örgüte başarı kazandırdıkça, savaşa başarı sağladıkça biraz vatan kazanılır, biraz halk kazanılır, biraz insanlık kazanılır ve o zaman cinsler de kazanılır. Cinslerin bu temelde birbirlerini kazanmaları çok önemlidir. Zaten bu kazanımdan sonradır ki, sen ilişki, duygu, sevgi ve cinsellik olmalıdır diyebilirsin. Bunlar için savaşım veriliyor.

Kızlarımız ve erkeklerimiz büyük özgürlük içindir

Bizim Kürdistan'daki devrimimiz bir sevgi devrimidir. Biz bunu boşuna söylemedik. Bizim devrimimiz en büyük tutku içindir. Bu zaten çok somuttur. Öyle olmasaydı, biz bu kadar insanı, bu kadar genç kızı çekebilir miyiz? Büyük tutku olmazsa, büyük bir heyecan ve duygu büyüklüğü olmazsa, bu mümkün değildir. PKK'de bu büyüklüğü görmemek için kör olmak gerekir. Bunu böyle görmek yerine, bireyciliği yaşamaktan söz edilemez. Hayır, hiç kimse bu büyüklüğü dışlayamaz, bu büyüklüğe layık olmayan bir yaklaşım sergileyemez. Bu, PKK gerçekliğinin doğasına aykırıdır. Kimse kimseyi kandırmasın. Hiç kimse için ucuz ilişki yok, benim için de öyle.

Şunu söyleyeyim; ben kadın düşkünü değilim. Tersine kadın bize çok muhtaçtır. Fakat bir ilişkiyi kazanmak için savaş gerekiyor, emek gerekiyor. Bu kızlar kendiliğinden bize ilgi duymuyorlar. Onlar bize şundan ilgi duyuyorlar: Onları az çok özgürlükle tanıştırıyoruz, kendilerine yaşamlarında görmedikleri bir konuşma özgürlüğünü, örgütlenme özgürlüğünü, ilgi çeken bir yaşamı sunuyoruz; birinci elden bunu sunuyoruz. Çok somut, bunun bir mücadeleyle ilişkisi var. Yoksa bizim nasıl bir savaş ve ateş ordusu olduğumuz belli. Ama kendileri de çok iyi biliyorlar ki, biraz onur, şeref ve biraz kişilik elde etmek istiyorlarsa, aslında bizimle birlikte yol almaları gerekir. Bunu adları gibi biliyorlar, ilgileri bu temeldedir. Özü budur. Başkaları gafil olabilir, başkaları yanlış bir iş yapmış olabilir, ama özü budur. PKK'ye kadının katılımının temelinde bu vardır. Bu kanundur, bu kadın katılımının kanunudur.

Bu ilke veya kanun çok önemli. Çünkü bu tarzı ben kendim hazırlamışım ve bir kanun düzeyine gelmiştir. Kadın bu harekete ölümüne ve bu kadar şehit vere vere geliyor. Hiç kimse kocası olduğu için geldi diyemez. Şu aşiret için geldi denilemez. Kesin olarak ve ezici bir biçimde kadın katılımının altında yatan ve kanla kendini kanıtlayan özgürlük tutkusudur. Onun onurlu, şerefli yaşam gereği olur. Sen buna layık olursan, ilişkinin bir anlamı olabilir. Saygısızlık edemezsin. Özgür bir katılımdır. "Boyun eğdireyim, zayıftır, kullanayım" veya "saptırarak kullanayım" diyemezsin. O zaman kanuna ters düşersin. Kanuna ters düştüğün için de cezalandırılırsın. Orada büyük bir özgürlük katılımı var ve ona da mutlaka bir karşılık vereceksin. Biliyorsun, özgür katılım savaşta adamdan zafer ister, eşitlik ister, her türlü örgütlülük düzeyi ister, gönüllülük ister; kesinlikle ülkeyi kurtarmayı ve onun her türlü savaşımını başarıyla vermeyi ister. Özgür ilişkiye girmek istiyorsan bunları yapacaksın. Bunları yapamıyorsan yaklaşamazsın. İlişkiye gücün yok, düşürüyorsun, bir tür ajansın, ahlaksızsın, düşmanlasın.

Ben kendimi bir aile başı olarak görmüyorum, ama PKK'yi bir aileye benzetelim, onu bir aile yerine koyalım. Bir kızımızı neden bir ahlaksıza verelim veya iyi bir delikanlımızı neden serseri bir kıza kurban edelim? Bizim de herhalde bir aile kadar onurumuz var-

dır. Kaldı ki, bizim ailemiz gerçekten savaşkan bir ailedir. İlkesi var, müthiş savaşımı var. Ailemizin ölçülerine saygılı olacağız. Hiç kimse “ben bireyciliğimi şöyle konuşturdum”, “benim içimde zapturapta gelmez tutkular, duygular ve güdüler şöyle fırsat bulursa ayaklanır, ortalığı altüst eder” diyemez. Hayır, bizim ailemiz çok ciddi bir ailedir. Belki hayırsız biri olarak her aileye dayatmada bulunabilirsin, ama bizde asla! Sevebilirsen büyük sev. En yiğit erkeklerimiz de, kızlarımız da büyük savaş için, büyük özgürlük içindir; onun soylu ve onurlu yaşamının öncüleridir. Ben de dâhil, hiç kimsenin bunu çarpıtmaya hakkı yoktur. Ben zaten bunun büyük hizmetini yapıyorum. Çok iyi biliyorum, bir erkeğimizin ancak ucuz bir karı olarak görebildiği binlerce kıza inanılmaz bir yakınlık göstermiş ve hizmetle yaklaşmışım. Siz çok akıllı veya çok yiğit ve oturaklı erkeksiniz de ben deli miyim ya da basit bir hizmetçi miyim? Ben bu sahada bir özgürlük savaşçılığını deniyorum. Siz de öyle şeyler sunun, hizmet edin, ilişkiniz gelişsin.

Ben kazandığım ilişkiyi kolayca, alçakça ve düşünce kullandırtmam. Eğer sen erkeksen, erkekliliğini önce sosyal, siyasal ve askeri alanda kanıtla! Yine sevgi isteyen, büyük etkiye yol açmak isteyen bir kızsan, önce mücadele saflarında nasıl onurlu, özgür ve eşit kimlikli kişilik olduğunu kanıtla! Sevginin kaynağı budur.

Şimdi bilemiyorum, kavram düzeyinde sorunlar çok çarpıcı ve pratiği gör. Nasıl yaşayalım? Pratik budur işte; bu en büyük pratiktir. Şu anda buradaki birlikteliğiniz en büyük pratiktir, gerilladaki saflaşma büyük pratiktir. Daha ne istiyorsunuz! Birbirini düşürerek alıp kaçmak, rezilce birtakım ilişkiler olmaz. Hayır, sevgi böyle olmaz, cinsellik de böyle olmaz.

Biz cinselliği ayıplamıyoruz, ama böyle onursuz biçimler altında kullanılmasına da ancak tükürerek karşılık verebiliriz. Cinsellik yüceltici olmalı, ilişki son derece saygıdeğer olmalı. “Biz bu biçimleri bulamıyoruz” deniliyor. Sen düşmanın aşağılık bir uşağısın, insan değilsin. Böylelerinin de ilişki hakkı hiç yoktur. Kölelerin evlilik haklarının olmadığını biliyorsunuz. Kölelerden de beter bir durumda bulunduğunuza göre, kurtulamazsanız evlilik hakkı filan olamaz. Kendinizi özgür sanıyorsunuz. TC seni özgürleştirmiş midir? Buna inanıyor musun? Seni köleden daha beter yaptırmamış mıdır? Kölelerin sosyal ilişki kurma hakkı yoktur. Köleler sadece başkasına uşaklık yaparlar. Kölenin karısı da, kocası da olamaz. Köle kadın alınıp satılır, erkek ise her işte kullanılır. Yani kölelik teorisine doğru karşılık vereceksek, bize dayatılanın kölelikten öteye bir anlamı varsa, o zaman sosyal ilişkinin ne olduğunu, kadın-erkek ilişkisindeki özgürlüğün ne olduğunu anlarsın. Özgürlük uğruna savaşım verirsın.

Ben her şeyin ilahçasını yapıyorum demiyorum. Ama benim deneyimim şunu gösteriyor: Bir şeye hak kazanmak için onun uğruna önce iyi bir mücadele vermek gerekiyor. Ben de ucuz ilişki aradım ve buldum da. Ama başıma ne bela gelecekti. Örneğin

ordu ne içindir? Ordu bin türlü düşmanlığa vurmak içindir, özgürlüğe ulaşmak içindir; birbirinize özgürce ve eşitçe kavuşmanız içindir. Ailelerinizin sizi yetiştirme tarzı dikkate alınır, hiçbiri diğeri için değildir. Her biri bir ihanet içindir, bir aşağılık durum içindir. Birbiriniz için olmak istiyorsanız, bunun büyük bir emek ve savaş hareketiyle bağlantısı vardır. Bu ilkeyi ikide bir bozmayalım, alçakça ve ikiyüzlüce sabote etmeyelim. İlke ilkedir ve gerekleri yerine getirilmelidir. Birbirinizi kazanmak için büyük bir savaşıma ihtiyacınız var. Yani soylu sevgi istiyorsak, bu biraz böyle ele alınmak zorundadır.

Dedim ya, ayıp değil. Ben denedim, birçok kızla ilgilidim, çok sevdiğilerim vardı. Hepsini hala aklımda ve hepsini açtım. Sevdiklerim beni neye çağırırdı? Mümkünse bizim için sevebilecek bir ülke yarat, birlikte yaşanılacak özgür bir toplum yarat! Senin sevgiden çıkaracağın başka bir sonuç olamaz. Tabii sevdikleriniz varsa, sevmesini biliyorsanız... Ben sevgi yorumunu böyle yapıyorum. Sadece kadın veya insan güzelliğine değil, her güzelliğe baktığımda, güzel olan hemen her şeyden çıkardığım sonuç, onu bir vatana dönüştürmek, yani vatani kazanmaktır. Hemen ardından vatani nasıl kazanacağız sorusu gündemleşti. Öyle örgütsüz güç olunur mu? Ordusuz, güçsüz savaş verilir mi? Bütün bunlar olmadan güzelliğe ulaşılır mı? Sömürgecileri görmüyor musun? Onlar seni böyle en ufak bir şeye ulaştırmaz. Verirse ancak uşaklık için verir. Ve bu bir kandırmacadır.

Şimdi tüm bunları niye tekrarlamaya çalışıyorum? Kavrayışta çok inatçısınız. Yani kavrama noksanlığı, kavramaya karşı inat var. Özellikle de onu kendi yaşamınıza uygulamada zorlanıyorsunuz. PKK'nın iç büyüklüğünü bir türlü kendinize yediremiyorsunuz. Önderlik gerçeğinin aslında ne ifade ettiğini kendinize uygulamıyorsunuz. Uygulama gücü yerine kendi bireyciliğinizi dayatıyorsunuz. Orada da çatışma oluyor. Çünkü ilke vardır, onun uğruna büyük mücadele vardır. Ve sen de militansın. Bununla çatışmayacaksın, buna biraz değer katacaksın. Şunu da söyleyeyim: Hiçbirinizin destan yazmasını istemiyoruz, ama hiç olmazsa kolay yutulacak bir savaşçı olunmamasını istiyoruz. Kabul edilebilir sınırlar dâhilinde bir savaşçı olun. Bu da bizim için büyük değer ifade eder. Ama bu işte önder olmak istiyorsanız, onun da kanunu ve kuralı var. Ben ulusal düzeyi çözümlüyorum, ikiyüzlülük edemem. Siz belki ahab-çavuşluk ve bölgecilik gereği veya bireyselliğiniz uğruna kendinizi sübjektivizme, daralmaya, yüzeyselliğe, kandırmacılığa koyuverebilirsiniz. Ama benim için bu mümkün değildir. Çözümlemeyi ulusal düzeyde, hatta mümkünse bütün insanlığı ilgilendirecek düzeyde götürürüz. Tabii bütün dinler, felsefeler ve siyaset insanlık içindir, yalnız bir ulus için değildir, bütün cinsler içindir. Eğer sosyalistsek, gerçekten en gelişmiş eşitlik ve özgürlük içindir. Bunları uygulamayı bilmeliyiz.

Özgürlük kolay olsaydı, Ronahi ve Berivan kendilerini yakmazlardı

Hayret ediyorum, neden bizi anlamıyorsunuz? Hele sizin gibi genç kızlar neden anlamıyorlar? O büyük direnişin sahipleri Berivan ve Ronahi arkadaşlar; özellikle Ronahi arkadaş bizi oldukça iyi anlayan bir arkadaşımızmış. Zaten raporunda da bunu gördük. Bir başka raporunda, “Ateşkes sürecindeki ikinci basın toplantısından çok etkilendim. O kadar imkânları yaratıp bayanlara değer ve her türlü gelişme için destek vermenize rağmen, bizlerden halen o düzeye gelen kimse yoktur. Oysaki yoğun emekler verilmiştir. Bilincimizle doğru bir kişiliği yakalayan halen fazla kimse yoktur. Partiyi tanıdıkça daha da bağlanıyorum. Kişilikleri ve olayları, savaş gerçekliğini, dönemi değerlendirdiğimde, bağlılığın gereği olan istenileni ve bazen de daha fazlasını vermeye çalışıyorum” diyor. Dedğim gibi tarzı kesin, bence çok önemli. Siz de biraz düşünelisiniz. Onun anısını yaşatmanın yolu, onun gibi kavrayış gücüne ulaşmaktan, onun gibi sağlam bir yaşam disiplinine sahip olmaktan geçer. İçinizden bazıları ona layık olmak isteyebilir. Özellikle yaşamının PKK ile bütünleşme sürecini nasıl ele aldığını, kendisini nasıl dönüşüme uğrattığını anlayın. Bizzat kendi el yazmalarında var. Bunlara bakın, öğrenin ve saygılı olun. Çünkü bunlar büyük değerlerdir. Özgürlük kolay olsaydı, onlar o yolu denemezlerdi.

Ronahi yoldaş bir cümlesinde, “Önderlik ruh ve can veriyor, önemli olan bunu yaşama geçirmektir” diyor. Bunu kendilerini yakarak yaşama geçirme eyleminde bulunuyorlar. Bu büyük bir olaydır. Siz de biraz dürüstseniz, cesaret ve fedakârlık dediğiniz şeyin ne olduğunu görün ve anlayın. Madem bu eylem bizim adımıza yapılıyor, biz de saygılı olmak zorundayız. “Ucuz yaşadık” demek yakışır mı hiç? Ben değerlere ısrarla ters düşen kişilere şaşıyorum. Bunlara hiç acımak istemiyorum. Bu yüce değerlere bağlı olmadığınız müddetçe, sizi kesinlikle adam yerine koyamayız. Bu da onların vasiyeti ve anılarına bağlılığı ifade eder. Onların nasıl insan olduklarını, nasıl genç kızlar olduklarını ve nasıl bir yaşam tutkusu içinde kalmak istediklerini bileceğim ve öyle yükleneceğim. Kesinlikle böyle yapacağım. Benden başka bir şey beklemeyin. Ne kadar düşürülmüş, ne kadar gafil olursanız olun, onların yaşamları sizin için en büyük buyruktur. Madem yığitlik ordusunun bir erisiniz, bu buyruğa göre yaşayacaksınız. Siz ARGK’ye, kadın ordulaşmasına gelmek istediğinizi söylüyorsunuz. O zaman bunun komutanları böyledir ve buna uymasını bileceksiniz.

Ben bile onların hizmetindeyim. Onlar yaşamla dopdolu insanlardı. Bir yaşam çözümlemesi var, ona bakın, hayretler içinde kalırsınız. Bir cinsellik tanımlamaları var; “erkekle kadının birbirlerini en çok aldattıkları saha” diyorlar. Ne kadar büyük bir değerlendirme! Yani “oyun var içinde” diyor; sahtelik var, kölelik var. “Onun özgürlüğü çok zor” diyor. “Maalesef biz Parti Önderliği’nin istediği böyle bir özgürlüğe

tanık olmadık” diyor. Fakat hedef olarak önlerine koyuyorlar. Tabii bunlar bağlı kalmamız gereken değerlerdir. Böyle binlercesi var. Hala “anlayamadık, gereklerini yerine getiremedik” demek, asla ne kabul edilir, ne de gerekçe sayılır. Gençsiniz, yiğitsiniz, bu değerlere canı gönülden katılacaksınız.

Şahadet yaşamın ödenmesi gereken karşılığıdır

Biz çok kaybetmiş bir halkız. Sadece erkeğin ve kadının silueti kalmıştır, kendileri yoktur. Moralinizi bozmak için bunu söylemiyorum, kazanma tutkunuzun gelişmesi için vurguluyorum. İskeleti kalmış, cesedi kalmış, görüntüsü kalmış erkek ve kadınlarsınız; ne ilişkisi, ne saygısı, ne sevgisi! Her şey ayıp, her şey bunalım ve utanç içinde. Hiçbir erkeğin bir kıza sağlıklı bakacağını, hiçbir kızın kolay kolay bir erkeği kabul edebileceğini sanmıyorum. Bana göre büyük suç vardır ortada. Çünkü insanlıkla oynanmış, çünkü ilkel klan topluluklarının koşullarında bile kabul edilemez her şey dayatılmıştır. Nitekim insanlığın gelişim sürecine damgasını vuran ne kadar kanun ve kural varsa hepsinin dışına çıkarılmışız. Tabii ki bitiş, büyük yok oluş yaratılmıştır. Devrim tam da bunu gidermenin ilacıdır. Devrimci üslubun, devrimci tarzın, işte bu büyük şahadetlerin anlamı budur. Biz bile buna dayanarak ne kadar görev yapıyoruz. Şahadetlerin başka tür hiçbir anlamı olamaz, ancak böyle bir anlamı olur. Tabii o da yetmez, şehit olmak için şehit olunmaz. Mutlak yaşamın ödenmesi gereken bir karşılığı olduğu için ölünür, mutlak gerekli olduğu için ölünür. Biraz daha olsun, biraz daha kan dökülsün diye kan dökülmez, eğer çok gerekli değilse tek bir damla kan bile dökülmez. Ben gerçekten tasavvur edemiyorum. Ben kendimi ne için böyle yaşıtıyorum? Dikkat edin, inanılmaz boyutlarda yaşıtıyorum. Bana göre kendini kolay feda etmek, kendini kolay öldürtmek kesinlikle kabul edilemez. Veya ölümcül bir yaklaşımı kendime yedirmem düşünülemez. Neden? Yaşama saygıdan ötürü. Hele özellikle genelin yaşamını bu kadar ilgilendiriyorsak kolay ölmeyeceğiz. Kolay ölenlerin gerçekten bizim örgüt gerçeklerimizin, onun amaçlarının çok gerisinde olduklarını söylemeliyim. Böyle ucuz düşmelere çok öfkeleniyorum.

Ben burada şehitleri kastetmiyorum. Kimi kastediyorum? En çok kendimi. Örneğin ölümü önlemek için, bir yerde kendimi affettirmek için bu kadar yaklaşıyorum. Ama yüzde yüz sorumlu oldukları ve bir tedbirle çok şeyi düzeltebilecekleri halde, bunu yapmayıp da kendilerini karşımızda yaşatanlar acaba ne kadar öfkelenildiğini biliyorlar mı? Bunlar ne kadar alçak ve aşağılık olduklarını biliyorlar mı? Bazıları “örgüt bizi anlamaz” veya “yaşam kanunları bizim nasıl bir ölümün peşinde olduğumuzu görmez” demesinler. Hayır, görür. Dediğim gibi şahadetlere bu kadar büyük anlam veriyorum. Ama zamansız, yerinde olmayan bir damla kanın dökülmesinin de kabul edilemeyeceğini bu kadar açık söylüyorum. Kendimi istediğim gibi yaşamıyorum, ama büyük yaşam tut-

kusu kadar büyük ölüm uzaklığını da her an yanımda tutuyorum. Bu tip davaların temsil düzeyi böyle olur. Kendimizi kandırmayalım. Bu kadar kayıp, şu eksiklikten ötürü yaşamdan vazgeçiş kabul edilemez.

Kendinizi bu kadar tanınmaz hale getirmişseniz, hızla düzeltmelisiniz. Yaşam böyle kolay ele alınacak bir husus değildir. Cinslerin karşılıklı ilişkileri, ortak yaşamları olmadan da yaşam olamaz. Birinci adım yaşamaksa, ikinci adım örgütlü veya sosyal gerçeklik olarak yaşamaktır. Bu da kadın-erkek birlikteliğinden geçer. Eğer bizde ikisi de bu kadar tehlikedeyseniz, herkes kendi eyleminin ne anlama geldiğini, kendi yaşamının ne anlama geldiğini anlamalıdır.

Bana göre şimdiye kadar yaşadığınızın olmaması gerekir. Nasıl düştünüz, niye kolay ölüyorsunuz, öldürüyorsunuz? Bunun olmaması gerekir. Olmuşsa bile görmezlikten geliyorum. Benim felsefem ve yaklaşımında bunu onaylamak yoktur. Ben ilk günden bugüne kadar, kendimi tanıdığımndan beri, yaman yaşatıyorum. Bir anlamda hiç yaşamıyorum. Ama bir anlamda da en üstün yaşayanım. En büyük otorite ana-baba mıydı, bir kral kadar onlara karşı durdum ve halen de öyleyim. Dünyaya karşı duruyorum. İlkem var, yaşamıma saygım var. Böyle belledim, böyle götürüyorum. Tamam, sizi de çeken budur, belki bundan etkilendiniz, ama bizim için etkilene yetmez. Siz militan arkadaşlarınsınız, sıradan sempatizanlar filan değilsiniz, kendinize bir de bunu yakıştırmışsınız. Kendinize savaş arkadaşları diyorsunuz; ordu, kurmay ve Önderlik sıfatı yakıştırıyorsunuz. O zaman bunun hakkını vereceksiniz. Benimle kolay arkadaş olunamaz. Kolay arkadaş olunabileceğini sanırsanız yanılır ve yanılırsınız. Bu da yoldaşlıkta en kötüsüdür. Her şey yapılmalı, ama yoldaşlığa bu yapılmamalı.

Bütün bunlar yalnızca bir ulusun ölüm kalım savaşımında gerekli değil, insanlık için de çok gereklidir. Kendini buna vermeyecek bir insan tasavvur edemiyorum. Duygularımızı da, güdülerimizi de bunun hizmetine sokmamayı düşünemiyoruz. Ama ille de karşı kutupta yer alınacaksa, buna karşı şiddetli savaşımız olur. Kimse bizden saflarımızda köleliğe, onun dayanakları olan bilinçsizliğe, basit bir bağlılığa ve çirkinliğe onay istemesin. Buna onay vermeyiz, vermeyiz, vermeyiz. Buna karşılık biri özgürlüğün savaşımına açıksa, ben onun en büyük ve başta gelen hizmetkârıyım. Bu kişinin bu savaşımının emrindeyim ve zaten çalışıyorum.

Görüyorsunuz ki, parti ve onun savaşım gerçekliğinde yaşamın bütünselliğine ilişkin daha belirgin ve net olmak mümkündür. Bu temelde kendini yanılığlar ve yetmezliklerden arındırmak kadar, yetkinliğe ulaştırmak da çok önemli ve hatta vazgeçilmezdir. Bu sadece bir görev değil, hepiniz için bir hak: İnsan olma hakkı. Ve bu büyük tutku yaratır. Büyük tutku büyük örgütü, bu da savaşı yaratır. Büyük savaşanlar da her zaman büyük ilişki sahibi olurlar; büyük ulus ilişkisi, büyük özgürlük ilişkisi, büyük birey ilişkisi,

büyük sevgi ilişkisi, büyük sanat ilişkisi olurlar. Buna ihtiyacımız var. Biz bunun için yolu biraz araladık. Siz bunu biraz fırsat bilerek, gençliğinizin de verdiği enerjiyle daha fazlasını yapmalısınız. Yoksa bu düzeyi bile kavrayamama ve onun gerisinde seyretme ne kabul edilebilir, ne de size kesinlikle bir şey kazandırır. Çıkış için bu iyi bir başlangıçtır demelisiniz. Oldukça kavrayış zenginliği kadar çabanın gereğini de hissederek ve bu çabayı yerinde sergileyerek katılmalısınız. Bu, savaşta da olsa sizi sağlam bir yürüyüşün sahibi yapabilir ve mutlaka kazandırır.

Bir kadınla işe başladık

Ve şimdi ise oldukça özgürleşmiş bir kadınlar topluluğuyla devrimimizin renkli, zengin, sosyal, yeniyle gittikçe radikalleşen gücü olarak kadın kitlemizi katmışız. Kürdistan gibi bir ülkede, hiç kimsenin beklemediği, yöntem olarak da denemeyeceği bu gelişme yöntemine biz neden başvurduk? Hâlâ bu üzerinde en çok tartışılan bir husus olmaktadır. Günlük basının starı haline geldiğimiz de söyleniyor ve gerçek de biraz böyledir. Fakat karşı hamle de eksik değil. Bir de deniliyor ki; “Asıl onu siz bizden sorun.” Toplum hayli çalkalanıyor. Türkiye’de, Kürdistan’da ve hatta uluslararası alanda da dikkatler giderek üzerimizde yoğunlaşıyor. Sorular soruluyor, kitaplar yazılıyor. Uluslararası medya da gittikçe daha ilgiyle yaklaşım gösteriyor.

Kürdistan’da, hatta Türkiye’de tarih boyunca sürekli aşılmayan bir durum var; ege-men sınıfların özel savaş yöntemleri. Bir Osmanlı sisteminde iktidar potansiyelleri öyle acımasız imha edilir ki, tek sultan güvenceye kalsın diye, 18 şehzadenin (ki bazıları daha bebek) boğdurulması örnek olarak gösterilir. Bir çırpıda bütün kardeşler, iktidarda muhtemelen yeri olabilecek kim varsa, neredeyse, bulurlar ve anında boğup daha sonra da tören yapıp gömerler. Dolayısıyla sultanın iktidarı sağlamlaşsın ve her sultan gelişinde bu durum tekrarlanır; “Kardeş katli vaciptir kanunu.” Bu bir özel savaş kuralıdır. Kendi kardeşlerine, bebeklere bile bunu uygulayan bir sistem diğer iktidar alternatiflerine karşı neler yapmaz ki? Mustafa Kemal için de bütün iktidar potansiyellerini, alternatiflerini daha doğmadan imha ettiği söylenir. Hatta potansiyel bir durumdayken provoke edip, açığa çıkararak, imha etmenin üstadıdır. İttihat Terakkicilere de o rolü oynatıp hepsini daha 1926’larda sahte bir suikast senaryosu ile imha etmiştir. Çerkez Ethemler; bütün isyanları onlara bastırtır, ardından onu provoke edip, Yunan saflarına itirir. En yakını olan Kazım Karabekir gibi (ki o olmazsa adım atamazdı Doğu Anadolu’ya veya Kürdistan’a), o da idamdan kılmayı kurtularak canını zor kurtarır. Sahte parti kurdurur halk potansiyellerini bu araç vasıtasıyla açığa çıkartıp, daha sonra o potansiyeli boğdurarak bitirir. Ve böylece nefes alamaz, bırakalım demokratik olmayı, kişiliğini bile ileri sürmeye cesaret edemez bir faşist toplum tipi ortaya çıkarır.

Hitler'in “benim üstadım” dediği diktatördür

Cumhuriyet de öyle şekillenir ve cumhuriyet hâlâ da böyledir. Cumhuriyetle özel savaş bir adım daha ileriye gider ve özel savaş Türk rejiminde iktidar yönetmede en temel araçtır. İdeolojik haklılık, siyasal sistem denemeleri görüntüdür. Esas itibarıyla insanlar üzerine uygulanan savaş türü iktidar olmayı belirler ve sürdürülmesini, kalıcılaştırılmasını sağlar. Türk iktidar gerçeğini kendine münhasır bir sistem olarak bu nedenle incelemek büyük önem taşır. Bu herhangi bir devlet rejimi gibi değildir. Ne Araplardaki gibi, ne Avrupa’daki gibi, ne de Doğu ülkelerindeki gibidir. Bu bir nevi kendine münhasır bir sistemdir. Bunlarda ahlak, vicdan, acıma duygusu, akraba, hısım hiç aramayacaksınız. Hele demokrasi, liberalizm hiç mi hiç aranmamalı. Demek ki, geliştirilen iktidar olayında, iktidarın gerek ele geçirilmesinde ve gerekse sürdürülmesinde, uygulanan özel savaş yöntemlerini anlamadan doğru bir kavrayışa ulaşamayacağı gibi, iktidar savaşımında da başarılı bir giriş yapmak asla mümkün değildir.

Benim gibi bir köylü fukarası, güçsüzlerin güçsüzü, çaresizlerin çaresizi, fukaranın fukarası, köy toplumuyla, şehir toplumuyla giderek resmi toplumla tanışırken, hele bir de iktidar savaşımı gibi bir ateşin içine kendisini atarken; neyin nasıl olacağı, baştan neler geçeceğini anlamak gerçekten bu dünyanın en ilginç işlerinden biri olsa gerek. Hani derler ya “oldu bir kere” dünyanın en iktidardan uzak koşullarında oluşmuşum. Sınıfsal, sosyal, ulusal, kültürel bütün toplumsal etkinliklerin dışında eğreti, ona yaklaşılmaya bile cesaret edemeyen bir gelişim tarzım var. Öyle ana ocağından ilkokullara, ortaokullara ve bildiğiniz işte ta Ankaralarla tanış, dinle tanış, sosyalizmle tanış, siyasetle tanış. Ne kadar tanışırsan artık. O bile kendi içinde bin bir eksiklikle dolu. Kesinlikle hiçbirinizden daha fazla bilinçli değilim. Öyle netleşmiş de değilim. Garip bir tarzda yürüyüşe devam ediyorum.

Ankara ilgimi çekiyor 1970’lerin başlangıcında

Zaten 1966’da da Ankara’daydım. Ulus’taki Atatürk heykelinin önünden geçerken eteğine yapıştığım öğretmene “aboow, bunu gördün mü?” diyordum. Benim için daha sonra şunu söylemişler güya “ben de bunun gibi olacağım” demişim. Böyle bir şey dediğimi hatırlamıyorum. Fakat bu ne heykelidir diye kendi kendime “aboowlar” çektiğimi hatırlıyorum. Yani Ankara caddelerinde yürümenin bile ilk gelişimde büyük cesaret istediğini hatırlıyorum. Doğru dürüst bir top oyununa girmeye cesaretim yok. Arasına Maltepe Camisi’ne gidip birkaç rekât namaz kılıyorum. O zaman Osman Turan, Necip Fazıl Kısakürek gibi dini, sağ yorumu güçlü olanların toplantılarını büyük merakla izliyorum.

İmran Öktem’in cenaze töreni, bizim okulun önünden geçti.

Herkes bakıyor, ben de bakıyorum.

Bakıp ilk adımları atıyor ve ürkek ürkek cenaze töreninin bir ucuna giriyorum. İlk giriş böyle.

Sosyalizmin alfabetesi diye bir kitabı elime alıyorum. Bu kitap zafer kazandı, o zamana kadar ki bütün inanç ve bildiklerime karşı. Ve en sıradan bir genç olarak ayrılıyorum. Ankara'dan, Diyarbakır'a geliyorum, bir kadastro memurluğu yapmaya. Haritayı çizmek zor bir mesele, tapu işleriyle uğraşmak tecrübe ister. Benim ilk teknisyenim rüşvet aldığımda "usuldendir" diyordu. Sabaha kadar titrediğimi ve bu rüşveti nasıl harcayacağımı düşündüğümü iyi hatırlıyorum. Bir ilkenin çiğnenmesi oluyordu bu. Ama daha sonra bunu, ulusal, siyasal davaya yatırırsam, uygun olabilir diye kabulleniyorum. Diyarbakır'da bir yıl tarla ölçümünü yapıyorum, para biriktiriyorum. Biraz daha ağaların içine giriyorum, onlarla yemek yiyorum, masalarına kuruluyorum.

Yine hedefimde Ankara var, İstanbul var. Üniversite imtihanlarına giriyorum, kazanıyorum. İstanbul'a Bakırköy'e tayinimi alıyorum. Gelişmiş bir semttir Bakırköy. Orada da bir yıla yakın kadastro memurluğu yapıyorum. Trakya köylerinde ölçüm var. O köylerin oldukça bizimkilere göre ileri yönlerini fark ediyorum. Bakırköy'ün sosyal havasını biraz daha yakından görüyorum. Tabii yine de dışındayız. Biraz para biriktirip, okul okumaya özen gösteren bir konumum var.

Kadınlara ilgim yok denecek kadar az. Çok ürkek ve muhafazakâr. Ne geleneklere göre, ne özgürlüğe göre ilişki kurmaya cesaret ediyorum. Çok siliğim kırsaca, bir-iki kelime konuşmaya çalışsam, arkasını getiremeyecek kadar zavalıyım. Ve bir yıl da öyle geçiyor İstanbul'da. Elime aldığım kitaplar, "Ulusların Kendi Kaderini Tayin Hakkı" ve bazı öğrenci tartışmaları. DDKO'ya gidiyorum ve seminer veriyorum. "Kürt, devlet" lafı ağzımdan çıkıyor. Herkes provokatör gözüyle bakıyor o zaman. Herkes Kürt olduğu halde, Doğu halkı diyorlar kendilerine. Ulusal mesele deyince asla ağzına devleti almayacaksın. Ama dikkat çekiyorum. Kongre'ye gidiyorum, usturuplu bir konuşma yapıyorum DDKO'da. Ve en cesaretli konuşma oluyor herhalde. Beni üye yapıyorlar. Hem de çok güzel bir elbise giymiştim. Hiç beklenmedik bir biçimde, mavi bir takım ve galiba beyaz bir gömlek. DDKO ve o kıyafet ardından Ankara'da siyasala kayıt yaptırıyorum. 12 Mart olmuş İstanbul'dayım, eylem var. İstanbul didik didik aranıyor. Biz ucuz atlatıyoruz. DDKO'ya sempatican gibiyiz onlar da bizi örgütlemiş güya!

THKO kuruluyor. THKP/C kuruluyor. Biz uzağındayız. Mahir Çayan'ı dinliyoruz. Çok ciddi etkiliyor bizi, tabii Kürtleri çok cesaretle konuşuyor. Bir de inançlı ve eylemci. Bu teknik üniversitede oluyor, 1971'in kış-bahar ayına doğru gelirken. İstanbul'dan bu mesajları almış olarak Ankara'ya geliyoruz. Orada 1972'nin

Mart Kızıldere katliamına ilk boykotu biz yönlendiriyoruz. 12 Mart'tan çıkışın fiili önderliğine soyunmuş oluyoruz. 7 Nisan'da bizi içeri alıyolar ve böylece 12 Mart rejimi çözülürken biz işin kuyruğunda yakalanmış oluyoruz. Fakat kıl payı da bu nedenle kurtuluyoruz. Hem 12 Mart'ın gençliğiyle çok sınırlı bir ilişki var, hem de öncülerini ezilirken onların en son temsilcisi bir yerde biz oluyoruz. Ama fazla ezilmeden. Eğer biraz daha erkenden 12 Mart direnişine katılsak, bizim ölümümüz daha o zaman olacak. Gecikmeden bu anlamda bir talihlilik oluyor. Bizi 12 Mart'ın faşizm tırpanından koruyor. Aynı zamanda bize bir Önderlik etme zorunluğunu da, bir anlamda şansını da yüklüyor. Boykotu bu nedenle başarı şansı verdik ve fiilen 12 Mart sonrası yüksek öğretim gençlik hareketinin önde geleni olduk. Bizi bir yerde oluşacak bütün gruplaşmaların önünde bir yere attı.

ADYÖD'ü kurduk

Daha sonra kendi grubumuzu 1973'de "Kürdistan sömürgeci" sözcükleri temelinde kurduk ve 1975'i böylece yakalayıp tarihi bir dönüm noktasına doğru kendimizi temellendirmeye çalıştık. 1975 sonları hareketimizin manifestosunun yazıldığı bir tarihtir. Bu manifesto daha sonra yayınlanmadı. Ancak 1978'de yayınlanabildi, ama aynı içeriktedir. ADYÖD kapatıldı. Dev-Yol, Dev-Sol hareketleri çıkmaya başladı ve biz de kendi grubumuzun hareketini daha bir yoğunlaştırmaya çalıştık. İşte adı geçen bayanla, bu yıllarda ilişkiler yoğunlaşmaya başladı.

PKK tarihinin en ilginç bir karşılaşması oluyor

Birileri Kürdistan'ın en iddiasız ve en zorlanmış, başarının pek fazla yanına yaklaşılamayan gerçeğinden gelirken, diğeri tam tepede iktidarın Kürdistan'daki dayanağı, Şeyh Sait isyanından Dersim isyanına kadar, en etkili bir rol almış, aile olma nedeniyle gerek Kemal, gerek İnönü döneminde bizzat iltifatlarına mazhar olmuş, seçkin, cumhuriyetçi, bu çerçevede güya aydın, ama kendi halkına da kapalı, düşman bir çerçevede yetişmiş. Halkına karşı müthiş kapalı bir aile. Cumhuriyetin aristokratik ortamına çok açık olan bayanın şüphesiz yetişme özelliklerini iyi incelemek gerekiyor. Daha sonra müthiş bir Önderlik eğitimine tabi tutulmuştu diye yargılarda da bulunduk. Kendisinin soruşturmada verdiği ifadede de var. "8 yaşımdan itibaren yetiştirildim" diyordu. Yani ajanlık değil, Önderlik eğitimi temelinde yetiştirilmiş güya. Ama çok açık ki, bu yetiştirme TC'nin Kürdistan'da dayanağının olması içindir. Çok rafine edilmiş bir kişilik oluyor. Sınıf tercihlerini mükemmel yapmış, ulus tercihinin mükemmel yapmış, rafine bir ajan aile. Kısaca rafine bir ajan kişilik diyebileceğimiz bir oluşumu yaşadığı anlaşılıyor. Bütün bun-

ları tabii o gün için belirtmek zor. Şimdiki düzey bunu bize rahatlıkla anlatabilir.

Kendini tanıyan, dünya nimetlerinden doymuş, Kürdistan ölçülerine göre tepede kalmış, Ankara'da da yeri olan böyle bir gerçekle karşı karşıyayız. Karşısındaki erkeğin durumu ise tam tersine, toplumun tabanından, oldukça rafine değil, toy ve bilinen fakir-fukara çocuklarının bütün geleneksel özelliklerini kısmen taşıyor. Ama gözü de hep yeniye arıyor. Derin bir araştırmacı ruh hali içinde. Bir yerden giriyor, bir yerden çıkıyor. Bir şey buluyor, birisini bırakıyor. Daima bir arayış ve böyle bir tabandaki ile bir tepedekinin karşı karşıya gelişi. Daha öncesinde de görüldüğü gibi devrimcilik var, solculuk, sosyalizm var. Yine grup oluşmuş Kürdistan'a bağlı. O, Kürdistan üzerinde bir işbirlikçi statünün önder gücü, erkek ise ulusal kurtuluş temelinde oluşumun önder gücü. Sosyal yönden, kültürel yönden, siyasal yönden taban tabana zıt bir karşılaşma. Görünüşte solcu, sosyalist, hatta Kürt gerçeğine dayalı oluyor, ama özünde tam tersine bir konumda kendilerini buluyorlar. İlk başta bir iktidar çatışması içine girdiği anlaşıyor. Birisi işbirlikçi temelde iktidarını korumak için devleti arkasına almış; onunla kendini daha da güçlendirmek, gerekirse kendini biraz yenilemek, bir Kürt reformizmini bile kendilerinden başlatmak gereğini duyabilirler. Hâlâ birçok reformizmin ipuçlarını anlamak istiyorsak bu niteliğe dikkat çekelim. Diğeri ise son derece radikal bir kuruluşçuluk amaçlıyor.

Birbirlerine zıt iktidar amaçları, tutkuları, planları, tipleri, örgütlemeleri, çabaları içinde olmaları söz konusu. O işbirlikçiliğin güçlü zeminine dayanıyor. Ölçülmüş, biçilmiş, yıllarca içinde yaşanılmış, arkasına direkt devleti alan bir yapılanma varken, yine oldukça yönetim gücü haline gelmiş bir tecrübeyle böyle somut bir durumu yaşıyor. Kısaca, güçlü, net, tercihini yapmış.

Erkek ise sosyalizme kapılmış, ulusal soruna yönelmiş, sömürgeciliği yakalamış, grup olma gereğini duymuş ve 1975'lerde de manifesto yazacak güce de ulaşmış, grubu da giderek büyötmeye ve ölkeye taşırmaya karar vermiş bir konumda. Ama sadece bu kadar. Ne bir kuruş parası, ne bir fişek, tabanca erzakı, silahı, ne de sonuna kadar dayanabilecek kadrosu var. Dolayısıyla başlangıçtaki çok çelişkili durum; birbirlerini çok dikkatlice değerlendirecekler çünkü birbirlerinin alanına dokunuyorlar. Bayan işbirlikçi temelde de olsa Kürdistan'ın hâkimiyeti peşinde, erkek de Kürdistan'ın kurtuluşu temelindeki bir hâkimiyet peşinde. Birisi var olan statükoyu amansız sürdürmek istiyor. Diğeri ise var olan statüyü amansız yıkmak istiyor. Ama aynı grupta bütünleşmeye çalışıyorlar.

Bir erkek ve bir kadın görünüşte sol ve Kürtçüler. Birisi yeni yeni Kürt ve Kürdistan gerçeğini açıklığa kavuşturuyor, diğeri ise Kürt, Kürdistan gerçeğinin kat-

liamından en sorumlu bir konumdan geliyor. Çelişkinin ne kadar köklü olduğu ve ilişkinin ne kadar çelişkili geçeceği başından belli. Dolayısıyla yakın gruptakiler ilişkiye kuşkuyla bakıyorlar. Daha grubu başlatırken “bu ilişki nereden çıktı” diyorlar. Dersim’li yoldaşlar haklı olarak kuşkulular. İddiamız; işbirlikçilerden de olsa onların çocukları da devrimci olabilir. Hele aydın oldukları için bunların sosyalist olma ihtimalleri daha yüksek ve böylece kuşkuları bastırmaya çalışıyoruz. Türk solu var. Türk soluna kaymasını önlemeye çalışıyoruz. Sosyal-şövenistler diyoruz. Bayanın eğilimi biraz CHP geleneği ve oraya kayabilir ve dolayısıyla biraz güç kaydırması yapabilir. Bazı tavizler de bu nedenle verilebilir diyoruz. Bu da rol oynuyor. Ayrıca aydın bir kadın. Madem sosyalistiz, sosyalist faaliyete de kadın katılmadan bir eksiklik doğar. Onu da gidermek için uygundur. Bütün bunlar bizim gerekçelerimiz oluyor. CHP geleneğinden olması bu aygıtı kullanarak belki bir güvenceye bile yol açtırabiliriz. Çok zimmi de olsa ajan çıksa ne olur? Evet, bizi kontrol altına alır, fakat bu kontrol her şeyin yok edilmesi anlamına getirilmeyebilir de.

Görülüyor ki, son derece çelişkili bir yaklaşımla ilişkiye giriliyor. Grup veya grubun erkek tarafı bunu düşünüürken, bayan büyük ihtimalle Kürdistan’daki büyük oluşumun farkında. Grubun iddialı gelişebileceğini görüyor, niteliğini fark ediyor. Bu nedenle CHP ve sol gelenekten uzaklaşıyor. Görünüşte de olsa ve daha sonra giderek grup üzerinde etkili olma gereğini de şiddetle duyuyor.

Grup demek biraz Kürdistan demektir. Grubun kontrolü Kürdistan’ın kontrolü demektir. Grubun elden çıkması demek Kürdistan’ın elden çıkması demektir. Bütün bu nedenlerle bayanın gruba ilgi duyması ve giderek kendini gruba bağlaması anlaşılırdır. Erkek grubun oluşumunu ve yönetilmesini üstleniyor. Ama çok radikal, çok farklı amaçlarla üstleniyor. Bu yolla bayanı kontrol etmek TC’yi kontrol etmektir. CHP’yi dolayısıyla devleti ve hatta MİT’i kontrol etmektir. Zimmi de olsa ilişkinin özünde grup açısından da, erkek açısından da bu da vardır.

Erkeğin ilişkiyi daha da ilerletme gereği duyması, hiç alışkın olmadığı halde bir özel ilişkiye kapıyı açık tutmaya çalışması neyle yorumlanabilir? Bu genel düşünce çerçevesi içinde sanıyorum daha da iyi anlaşılabilir. Yani sadece sosyal, cinsel veya farklı kültürlerin ilişkisi değil de, siyasal bir ilişki olup rol oynuyor. Bayan daha baştan itibaren kendi konumunun farkında, gücünün farkında. Büyük ihtimalle devleti temsil etmenin ne demek olduğunu biliyor. Bunu direkt ya da dolaylı yapabilir. Hiçbir zaman direkttir, dolaylıdır biçiminde bir ayrıma gitme gereğini duymadık. Ama bir devlet geleneği içinde oluştuğu da kesindir. Dolayısıyla onun gücüyle hareket ediyor. O güç ona büyük avantaj veriyor. Bizi, erkek tarafı olduğumuz halde bir erkeğin on kat üstünde bir güçle bir erkeği ele alma cesareti gösteriyor.

Bu noktada hemen şu yorumu geliştirmek m¼mk¼nd¼r: K¼rdistan toplumunda olsun, geleneksel erkek egemenlikli toplumda olsun bir kadının çok ¼st¼nde rol alması, h¼kimiyetini dayatması çok zordur. Hele dilediği gibi kullanma, emrine koşturma daha da zordur. Bu durumlar ortaya çıktığında en tipik karşılaşılacak durum kavgadır, çatışmadır. Kaldı ki, çok alt tabakadan bir erkeğin kalkıp çok ¼st tabakaya girmesi, uzanması daha bir zordur. G¼r¼ld¼đ¼nde de ya hizmete koşulur ya da y¼z geri olur ulaşamaz. şimdi çelişkinin bu y¼n¼n¼ iyi anlamak gerekir. Kadın bu nedenle h¼kim olacak, bunu ulusal, sınıfsal temellerde iyi oturtacak, cinse b¼r¼necektir. Dolayısıyla en değme K¼rt erkeğinin dayanamayacağı bir konumla karşı karşıya gelecek ve bu g¼c¼n¼ kullanacaktır. Nitekim kullanıyor ve grubu sarsıyor. Ufak bir iki hareketle grubun birkaç erkeği karşı karşıya gelebiliyor. Gençler duygusaldır; bayan “seni istemem, şunu isterim” dediği zaman karşı karşıya gelirler ve nitekim grubun etkili birkaç ismi bu temelde tasfiye oluyor. Fakat grubun iddialı ismi s¼reci takip etmeye devam ediyor. Bayan onu izliyor, belli bir ¼l¼p biçmeden sonra bir ¼zel ilişkiye “olur” diyor. Bu 1977’nin başlarında oluyor ve b¼y¼k ihtimalle grubun y¼r¼yebileceđi, gittikçe adı duyulan, grubun erkeğin ismiyle ¼zdeř olarak y¼r¼yeceđi anlaşılıyor. Grubun kontrol¼n¼n, erkeğin kontrol¼nden geçtiği açıklığa kavuşuyor. ¼zel ilişki olayında, b¼y¼k ihtimalle bu nedenle rol oynamış olabilir.

Hiç ř¼phesiz b¼t¼n bunlar senaryo değil ve duygu y¼n¼ de var.

Erkek bu konuda kesinlikle g¼venerek, değer vererek, ilişki arayışı içinde, kullanmak amacı en son akla gelir. Değer verdiği bir ilişki. Bayan için aynı şeyi söylemek m¼mk¼n değildi. Onda duygu var mıydı? B¼t¼n belirtiler onun can kurutucu bir ¼zellikte olduğuudur.

Kurutucu ¼zellikler!

¼l¼m¼n suratı!

Buz kesilmiş y¼zler!

Donmuş ilişkiler!...

Ve bunun gibi deyimlerle biraz tasvir etmek m¼mk¼n. Yaklaşımı kurutuyor. Bir taktik mi? Bir tarz mı? Hiçbir zaman anlaşılamadı. Belki de çok bilinçli. Devlet g¼c¼n¼n farkında, kendi amaçlarının bilincinde ve bu ona duygusal yaklaşma şansı vermez. Yani devleti temsil ediyorsa ilişkiye tam bir idare eden b¼rokrat gibi yaklaşır. “İş icabı idare edelim.” Bu b¼y¼k ihtimalle b¼yle olabilir. Son derece anormal bir ilişki tarzı. O kadar çelişki, o kadar biçimsizlik, o kadar seviyesizlik, o kadar farklı amaçlar i içe girmiş ki, bu ilişkiyi g¼t¼rmek bayağı mucize.

Daha ileride bu işin içine bir istihbarat elemanı daha giriyor; Pilot dediğimiz ajan. “Abi” diyor “Doğru mudur b¼yle bir ilişki?” Doğrudur. Al bana ř¼yle altın,

al bana şöyle ev tutma hazırlıkları, “Aile nerede abi?” Gidiyor, her gün aile ziyaretleri başlıyor. İlişki fiilen devletin çengeline böylece daha bu yıllarda alınıyor. Ailenin kendisi devletin güçlü dayanağı. Ajan da giriyor. Zaten bayanın durumu da daha net değil. Ve böylece grubun önde gelen ismi kontrol altına girmiştir. Hâlâ bu kontrol altına alınma işi tartışılıyor. İstihbarat merkezinin açığa çıkan değerlendirmelerinden de anlaşılıyor ki, bu ilişki onlara çantada keklik gibi görünmüş. “Adamı” diyor; “kısıvrak bağladık, 24 saat kontrole aldık, hem de belki de üç dört koldan birden. O zaman tehlike hiç yok. Nasıl kurtulacak ki?” Bir adam düşünün ipini üç-dört yerden düzene bağlamış. Ajan günün 24 saati başında, ailenin tam göbeğinde, bayanın da dört-beş iple bağlantısı dâhilinde.

Grup da çok ufacak bir grup. Üniversite kantinlerinden çıkma gücünü daha kendinde bulamıyor. Adı da yok grubun. Resmi bir yazısı da yayınlanmış değil. Ki, o zaman söylenen beylik isimlerdendir. Grubun birkaç elemanı bir yere gittiği zaman “geldi yandım Allah çetesi” popülist bir laf fakat düzeyi belirtiyor.

“Haydaa... bunlar da nereden çıktı” diyorlar.

“Apocu Haki, Apocu Kemal” kelimeleri o zaman ortaya çıkıyor.

Kemaller, Hakiler iki Karadenizli genç ve grubun önde gelenine sınırsız bir inançla bağlılar. Sosyal-şovenizmin üzerine ilk cesur yürüyüşü onlar yapıyor. Odukça derin bir arkadaşlıkları var. Bir Kürtten daha fazla onların grubun elemanı olduklarını söyleyebiliriz. Grup bu haliyle düzen için fazla bir tehlike arz etmez.

1977 ortalarına doğru geldiğimizde gerçekten hâlâ en zayıf gruplardan birisidir. Kontrolü de böyle sağlamışsa, Ankara için, MİT için daha fazla tedbir almayı gerektirecek herhangi bir veri yok. Ne partileşmiştir, ne eylemleri vardır. Sadece radikal bazı söylemleri var ve grubun Karadenizli önde gelen birkaç elemanı var.

Bayan büyük ihtimalle devlet bağlantısı dâhilindedir.

Pilot gözde devlet ajanıdır.

Geriye kalanlar da grubu ha bıraktı ha bırakacak kadar eğreti bağlarla bağlılar. Dolayısıyla bu gruptan kimsenin korkmayacağı açıktır. Ve nitekim küçük-burjuva reformistleri gruba şaibeli bakarlardı. Belki biraz da kendilerine göre haklılar diyelim. Ama grubun önde gelen iddialı ismi, bütün bunları her şey olarak görmüyor. Zaten işin ilginçliği de burada karşımıza çıkıyor. Bu kadar kendini yutacak ilişkiye girmiştir. Ama çok iyi niyetlidir, dürüsttür, çok iyi sorunları kavramaya çalışıyor. Çok özlü çalışıyor, başaracağına kesin inanıyor ve günlük davranışları özlü, ideal bir çabayla sürdürülüyor. Ama içine oturduğu zeminin gerçekliği de budur.

Akıllı bir politikacı böyle olur mu? Şimdi bu çok tartışılıyor.

Yalçın Küçük Hoca “politik deha” olarak değerlendiriyor.

“Büyük manevra yeteneği” diyor.

Yani politikaya diyalektik mantığın mükemmel uygulanışı. Hocanın değerlendirilmesidir. Fakat bazı gerçeklere de ışık tutuyor. Büyük ihtimalle politika yapmak istiyorsan biraz da bu yöneme; diyalektik mantığın yaratıcı yönüne sahip olacaksın. Yani biraz da kaleyi fethetmek için kale içine bir giriş yapacaksın. Hem de kale muhafızlarının sıkı gözetimini kabul ederek.

Onların kalesinde onlara karşı savaşacaksın.

Muhafızlar gülüyor.

“Bu ne biçim savaştır?”

Kale bizim, bütün burçlar tutulmuş, iğne ucu kadar adım atacak kendine has bir yer yok.” Ankara geçekten kale ve her tarafı tutulmuştur. Erkeğin şansı ne olabilir ki? Olsa olsa ciddiye alınmaz. Belki bu onun büyük şansı olabilir. Sık sık gülümsemeyle, istihza ile karşılanabilir. Koşullar söylenmiştir. Kovsan da buradan gitmez. Ne Kürdistan’ı? Okulunu bitirir, bir bürokrat olur, biter. Zaten bayanla özel ilişkiye girmiş, Ankara’da aile üzerinde hazırlanıyor. Bu temelde izlenimler bütünüyle bilgi dâhilinde. Savaşçılığı ne olacak? Evet, bazı iddiaları var. Kürtçülük yapmak istiyor. Yani şu demeye getiriliyor: “Ateş olsa ne kadar yakar?” Bütün bunların hepsi düşmanın gözü önünde yapılıyor. İlginç bir savaş türü. Öyle bir savaş düşünün ki, bütün iplerini düzene kaptırmış. Çantada keklik gibi olmuş. Duygularıyla, para kaynaklarıyla, sosyal arayışlarıyla dört dörtlük bağlamışlar. Ama o hâlâ işte Kürdistan, ulusal kurtuluş savaş tezlerini ısrarla formüle ediyor ve Kürdistan’a sefer başlatıyor. 1977 Nisan, Mayıs aylarında çok önemli bir Kürdistan gezisi var ve bu geziler toplantılarla geçiriyor. Grubu yayıyor ve gerçekleşen bu adım ürkütücü oluyor. Ajan 18 Mayıs’ta büyük ihtimalle üstten bir emirle grubun gözde elemanı Haki’yi vuruyor. 5 Nisan seçimleri için darbe hazırlanıyor. Namık Kemal Ersun darbesidir. Ajan sabaha kadar grubun üç dört elemanının peşini bırakmıyor; Kemal Pir yolda yakalanıyor, biri evinde yakalanıyor, diğeri tesadüfen önce bir kılavuzu eve gönderip evin sahibini görüp haber aldığı için gitmiyor ve öyle kurtuluyor. Yani bir anlamda grubun şansı 1977 Haziran’ında bitiyor. Ufak bir Kürdistan seferi imha edilmesi için veya tasfiyesi için yeterli neden olarak görülüyor.

Şimdi bayan ilişkisi ne kurtarabilir?

Buz ilişkisi burada başlıyor. Bayan şunu çok iyi görüyor ki, ilişkinin şansı yok. Şansı şurada kalsın, her an ya teslim olur, ya imha olur. Bir kadın psikolojisini anlamak açısından bu yardımcı bir faktör olarak anlaşılabilir. Grubun önde geleni izin almadan Kürdistan’a iddialı bir giriş yaptı. Yanına ajanı almış, bağlandığı bağı

da var. Ama gitmiş buna dayanarak iki ay gibi iddialı bir sürede birkaç yüz kişiyle çok radikal söylemli sohbetler düzenlemiştir. Kars'tan tut Dersim, Elazığ, Diyarbakır, Mardin ve Urfa, Antep'e kadar boydan boya dolaşmış ve tekrar Ankara'ya geri dönmüştür. Tabii üç gün sonra Haki'nin şahadeti, onbeş gün sonra da darbe. Türkiye çapında da ilk tasfiye edeceği grup bu Kürdistan grubu. Bunu bayan izli-yorsa tabii ki, umut görmeyeceği ve sadece imhayı bekleyeceği, imhadan arta kalan artıklar üzerine de egemenlik kuracağı anlaşılıyor. Bu konumda olan bayan basit bir kadın numarasına bile girmez. Kendini o kadar iddialı ve egemen görür ki, sadece bir isim, bir özel ilişki ve bir imzadır. Elinde sırf kullanmak için bir karttır. Dola-yısıyla özel ilişki kartı ele geçirildikten sonra adam da gümbürdetilip, yuvarlanıp gi-decek. Daha 1977'lerin ortalarında bu yaşanıyor. Buzdan kalıplar anlaşılıyor. Umutsuzluktan da öteye çelişkilerle yoğun ilişki demekten de öteye ucuz kullanı-labilecek bir durumun artık bitme noktasına getirilmesi yaşanıyor. Bunun beklen-tisi içinde olma, baştan savma var. “Bu kadar lazımdı” deniliyor. Tesadüfen bitmiyor, on ikiye çeyrek kalıyor ama on iki bir türlü olmuyor.

Grubun iddialı erkeği bu darbe tehlikesi karşısında tir tir titriyor. Elinde bir çay bardağını bile tutamıyor. Ama grubu da devam ettirme kararında ve ideolojisinden parti programı olabilecek belge çıkıyor. Şehidi vardır, artık anısına iyi bir karşılık ver-mek gerekir. Güz aylarında programa ulaşıyor ve dağıtıyor. Daha o zamandan beri düşmanın denetimindeki “Beş Parçacılar” denilen bir provokatör grubun içinden gelen bir ögenin komployu gerçekleştirdiği anlaşılıyor. Zaten daha sonra da bu pro-vokatör grubun bir kontrgerilla birimi olduğu anlaşıldı. O birim komplocusunun pe-şine düşüyor ve intikamını alıyor. Cesaretle adım atmaya devam ediyor.

1977–78 kışında hem bu ilişkiyi değerlendirmek hem de Kürdistan'a yönel-meyi hızlandırmak gereğini duyuyor. Ülkeye daha köklü bir dönüş yapıyor. Grubu ülkeye taşıyor ve kendisini de 1978'in baharından itibaren yaza doğru Diyarba-kır'a iddialı bir girişle taşıyor. Hilvan olayları var; silah patlatılmış. Bir yandan o silahlı mücadeleyi götürmeye çalışırken, diğer yandan partiyi iyi idare etmeye ha-zırlanıyor. Diyarbakır'ın Temmuz'unda “Manifesto” kaleme alınıyor ve 1978 Ka-sım'ında parti ilanı gerçekleşiyor.

Bayanın kendini müthiş dayatması giderek daha da yoğunlaşıyor. Birkaç yoldaş evde bu ilişkiye tanık olunca, “Bu kadar hakaret kabul edilemez” diyorlar. “Öldürelim, hem de gizlice. Fakat herhalde arkadaşın bir bildiği var karışmayalım” deniliyor. Demek ki, daha bu tarihte kabul edilemez, tahammül edilemez sınırlarda bir karşı koyuş var. Gruba kalsa imha edecek. Ama özel ilişki içinde olunan kişinin daha farklı yaklaşımı nedeniyle “kalsın” deniliyor. Tahammül ediliyor. Bir yandan da bayan sonuca gitmek isteyebilir.

1977’de bir sonuca gidemedi, 1978’de sonuca gitme kaçınılmazdı. Özellikle bayanın bu süreçteki yaklaşımlarına çok büyük açıklık getirmek gerekir. Büyük bir daralmayı yaşadığı söylenebilir.

Hesaplar biraz tutmamıştır.

Özel ilişkiden beklediği amaca ulaşamamıştır. Fakat tam sonunu getirmek de istemiyor. Durum şuna benzetilebilir: Elden bir şeyler gidiyor, buna çok sınırlı düzeyde de olsa ideolojik siyasi kopuşun hızlanması diyebiliriz. Daha somut konuşursak; Kürdistan biraz devletten kopuyor. Bayan bunun gazetimsi, her şeyin kendi denetiminde olmasını istiyor. Ama erkeğin bütün davranışları objektif olarak bayanın pozisyonunu amansız kullanıyor. Bayan büyük ihtimalle buna büyük tepki duyuyor. Hayata geçirilen bayanın beklentileri değil, erkeğin beklentileri oluyor. Yol alan erkeğin amaçları doğrultusundaki davranışlarıdır. Bayanın büyük tıkanması, dolayısıyla büyük öfkesi ve tahammülsüzlüğü ve saygısızlığı bu nedenle olabilir. Bu da onu vurma gerekçesi haline getirmek zorunda bırakabilir yoldaşları. Az bir mesele değil. Oluşan hayal, değişen şeyler az değil. 1978’in Diyarbakır pratiği parti ilanına doğrudur. Hilvan- Siverek silahlı mücadelesini sürdürmeye yöneliktir. Grup büyüyor. Gittikçe adı duyuluyor ve hatta gazetelere yansımıştır. “Doğu”yu, yani Kürdistan’ı kasıp kavuruyor ve bayan çaresizdir. Karşısındaki erkek giderek anlaşılmaz biri oluyor. Bir yandan çok duygusal gibi gözüküyor. Çok zavallı gibi de gözükülebilir. Diğer yandan çalışmalarını dört dörtlük yürütüyor. Hâkim olması gereken bayan, mahkûm olması gerekiyor ve oluyor. Ve orada en çok oynayabileceği kadınlık silahıdır. Onu kullanmaya çalışıyor. İlişkiyi açığa çıkarmak, patlatmak istiyor. Kavgayı aşırılaştırmak istiyor. Aslında kendisi de ne yapmak istediğini bilmeyebilir. Kendisi derken, büyük ihtimalle aileye yön veren kesim de tam politika belirlememiştir. Aileye yön veren merkez “sürdür der.” O dönemin hükümeti Ecevit hükümetidir. Hâlâ bir nolu düşmandır. Büyük ihtimalle bu ilişkinin sorumlusu olmasından dolayı, “ilişkiyi kontrol et, ipler senin elinde olsun” demesi mümkündür. Ama bayan kontrol edemiyor, ipleri elinde tutamıyor. İpler giderek devrim lehine geliyor. Zaten erkeğin de öylesine ilginç özellikleri var ki, kontrol edilemez.

Ve giderek ipleri tanrıdan, devletten alıp, halkın eline geçirme.

İktidarı gökten indiriyor, halkın emrine sokuyor, devletin elinden alıyor, halkın eline veriyor.

Dolayısıyla çekişme kaçınılmaz. Grup bir yerden kopmalı, yoğunlaşma son bulmalı. Taraflar açık savaşmalı. Fakat erkek öyle tuhaf biri ki, hiçbir zaman açık savaşa yönelmiyor. Bir kadın karşısında çok korkak mıdır? Çok büyük tutkuları ve duyguları mı var? Görünüşe göre korkak olmaması gerekir.

Güruha melek hâkim.

Duygularında da müthiş olmaması gerekir. Çünkü eserin içinden pek öyle hayırlı bir ilişki çıkmayacağı anlaşılıyor. Evden kaçabilecek kadar zor durumda. Ama buna rağmen açık savaşa girmiyor. İşte bir politik sezgi daha. En değme Kürt erkeği veya herhangi bir erkek tam bu noktada patlatır tokadı ve sonuçlandırır.

Ya ölür, ya öldürür. Ya boşar, ya boşanır.

Ama bir şey var o da, asla bu ilişkinin böyle sürmemesi gerektiğidir. Yani en olumsuzlardan bir olmazında bu olduğu gerçeğidir. Ama erkek bu olmazı olur yapıyor. Belki de tarihin hiçbir zaman anlaşılamayacak, kader değiştiren taktiklerinden, politik tutumlarından biri de bu oluyor.

Olmazı olur yapma...

Grubun önde gelen elemanları “ezelim” diyorlar. Bayan günde bin defa adeta hiçbir biçimde ne bir kitapta, ne bir romanda, ne bir hikâyede, ne bir filmde görülmeyecek cinsten bir dayatmada bulunuyor. Fakat erkeğin tavrı çok ilginç. Düşünün ki, en iyi yaptığı eylem; protestosu evden kaçmak. Kim yapabilir bunu? Hiçbiri.

Hem grup lideri olacaksın, hem de en büyük eylemin evden kaçmak olacak. Üstelik ağılaya sızlaya, öfkeleneye öfkeleneye. Başka eylem yapmıyor.

Bu büyük bir politik deha mıdır?

Taktik esneklik midir?

Onu artık inceleyen incelesin. Ama yaşanan durum da budur. Erkek hiç şüphesiz yoldaşlık istiyor, çok sevgi, saygı yanlısı. Müthiş normalleştirmek istiyor. Ama karşı taraf “vay köylü kurnazı” diyor. “Sen beni kullanacaksın ha.” Yine şunu söylüyor; “O zaman bir devlet kurumunu dört dörtlük kendi radikalizmin için kullanacaksın.” Biz buna darbecilik demeyelim, kullanma da demeyelim, ama bir sözleşme var. Taraflar sözleşmeye uymalı diyoruz. Özel sözleşme var, siyasi sözleşme var. Siyasi sözleşmeye göre grubun işlerinin gereklerini disiplinli yapacaksın. Özel sözleşmeye göre de en azından geleneklere göre mevcut ilişkiyi sürdüreceksin. Bu ikisini de bir saniye bile kabul etmiyor.

“Sen ve özel ilişki ha... al başına.

Sen ve siyasal ilişki... al başına” diyor.

Günde bin defa yıkıyor, günde bin defa tahrik, sabotaj, kundaklama, bıçaklama, iğneleme ve her türlü yöntemle suyunu çıkarma...

Bitirmek istiyor.

Ama erkek “yok” diyor. Bütün bunlara rağmen, “olsun, sürsün, grubumuzun değerli üyesi!.. Çok değer verdiğimiz eşimiz!.. Yine en iyisi çıkar. Ya sabır... Ya sabır...” deni-

lıyor. Olmayacak davaya bir kez daha âmin deme. Ve bayan çatlıyor. Nasıl oluyor bu? Erkek de çatlıyor, bu nasıl oluyor?

Olmaz, burada oluyor.

İşte bu politik bir deha örneği midir? Büyük bir aptallık mıdır? Kürdistan halkının bir kader düğümünün çözülmesi midir? Ne dersen de. Böyle götürülmek istenilmiştir.

Ve bu büyük cehennemli yıl; parti kuruluşunun sığdırılması, Kuruluş Bildirgesi'nin çıkarılması, 1979'un baharına kadar gelinmesi, silahlı savaşımın boyutlandırılması kararlılığı ve benzer kazanımlarla aşıyor. İlişki sürdürülüyor. Buzdan ilişkiler, en canım ilişkiler adı altında görünüşte korunarak 1979'a geliniyor. Grubun üzerine artık devletin gölgesi düştüğü için, Elazığ tutuklanması var. Çözülme var, hemen bütün yapıya gruba uzanabilir. Maraş katliamından dolayı sıkıyönetim ilan ediliyor ve adım adım Kürdistan'a taşırılıyor. Grup da epey provoke edilmek isteniliyor. Sosyal-şovenizmin bir taraftan KDP, KUK, Beş Parçacılar, Tekoşinciler gibi güçler, diğer taraftan bir sürü provokatif örgüt, devreye sokularak açığa çıkartılıyor. Ağalar, işbirlikçiler birçok dürüst yurtsever katlediyorlar.

Hilvan başkaldırıyor.

Cevap vermek gerekiyor, ama imkânlar sınırlı ve neredeyse, bütün düzen de grubun üzerine gelecek. Bunun kokusu hissediliyor, gölgesi seziliyor. Grubun taş çatlasa birkaç aylık ömrü var. Grubun önde geleni, yine hislerine başvuruyor, bir hudut gözetimi yapıyor. Çıkış mümkün mü? Ufak bir araştırmadan sonra mümkün diyor.

Grubun birçok üyesine haber verilmeden çıkış kararı veriyor. Bu karar da ayrı bir karardır. Hızlı gelişmeler ortamında ayakta kalmanın en isabetli kararıdır. Kesinlikle istihbarat merkezinin ne tahmini olarak, ne de bilgisi dâhilinde olan bir çıkıştır. Yaşamın ancak, bu yurt dışı kanalını kullanarak devam edebileceğine emindir.

Tarihi çıkış gerçekleşmiştir.

Grubun bile tahmin etmeyeceği bir çıkıştır, tekrar sezgisini kullanmıştır. Bu büyük hicret dediğimiz olayın içine girilmiştir.

Artık Mekke'de kalıp, propaganda yapılamaz.

Birkaç gün kalınsa Hz. Muhammed imha edilecektir. Yaşanan buna benzer bir durumdur.

Düzenin büyük baskı ve kişiyi her yönüyle bağlayan koşullarından kurtuluş. Grubun kendini yeniden gözden geçirmesi ve yaşatma kanallarına kavuşturmasına yol açtığı gibi, daha önceki bütün yaşam, mücadele taktiklerini de bununla birlikte gözden geçirip, değiştirilmesine yol açar. Özellikle Ortadoğu'nun daha çok özgürlük lehine, emperyalizmle ve siyonizmle (buna Kemalizmci de ekleyebiliriz),

yaşadığı yoğun çelişkileri savaşla aşmanın sıcak ortamını teşkil etmesi, yeni mevzilenmenin değerini bir kat daha arttırıyor. Daha fazla korunma imkânı, özgür davranışa daha fazla olanak sunması o dönemin çıkışına iyi bir zemin teşkil eder. Grup için bazı çabalar, düzenlemeler eskiden olduğu gibi olmasa da (bu sefer TC devleti bundan daha uzak), özellikle direkt ve dolaylı etkileri daha fazla karşıya alabilecek konuma getirişi, sorgulamayı daha köklü geliştirme, kendine güveni daha sağlam bir çerçeveye oturtma, uzun soluklu hareket imkânları burayı gittikçe daha anlamlı kılıyordu.

Hicret döneminde birçok hareketin başına gelen, ortamın geliştirilmesi, giderek değişik bir tasfiyeciliği, mültecileşmeyi dayatması tehlikesini beraberinde getirirken; düzene dışarıdan yönelmeme onun zorluklarını kat be kat daha da büyütüyor. O bu yönlü olumsuzluklarını peşi sıra götürürken, büyük amaç, ona bağlılık gücü, olumlu yönleri daha da büyük bir çıkış şansı da verdirebilirdi. Kısaca, sonuç hareketi kaçışa dönüştürmediği gibi, yönelişin de öyle kolay kolay olamayacağını da gösteriyordu. Ülkemizin sorunlarını, özellikle insanımızın ilişkilerini özgür düzeyde ele almanın kendini gittikçe daha da hissettirdiği bu ortamın giderek, bizde akademi adlandırması biçiminde seviye kazandırdı. Adına “Mahsum Korkmaz Akademisi” denilen olay aslında sadece bir ülkeye askeri bir hazırlık yapma, örgüt ilişkilerini geliştirme alanı değildir. Bin yıllık kördüğüm olmuş insan ilişkilerimizi de gözden geçirme ve buna anlam verme, yıkılması gerekeni yıkma, yapılması gerekeni yapma gibi daha önemli, kapsamlı bir görevi de önümüze koydu.

15 Ağustos Atılımı’nın öncesini ve sonrasını biraz da bu gerçeğin ışığında değerlendirmek gerekir. Yurt dışının 15 Ağustos öncesi, daha çok grubun askeri-siyasi düzeyi ülkeye yeniden dönüşü sağlayacak seviyededir. Dolayısıyla ilişkilerin iç yüzüne girmek, yeni insanı çok kapsamlı ele almak, ne kendisini dayatıyor, ne de gerekli görülüyordu. Nasıl ki, 1980 öncesi yüzeysel bir ideolojik-politik çabayla hazırlanıp, belli bir gelişmeye uğratılmışsa, 1980 sonrası da biraz daha derinleştirilerek, hamleyi üst düzeyde tekrarlamaya yeten bir çaba olmuştur. Fakat 1985’te düşmanın yönettiği askeri operasyonların yarattığı darboğaz, özel savaşın objektif ve sübjektif etkileri anlamına gelebilecek özelliklerin kendini dayanılmaz boyutlarda hissettirmesi, işlerin üstüne artık eskisi gibi gidemeyeceğini gösteriyordu. Örgüt içi yapıyı daha derin çözme ihtiyacı kesin. Sadece düşman baskılarına bakarak kayıpları izah etmek, işleri neden çok iyi ilerlemediğini incelemek, izah etmek fazla geliştirici olmuyor. Hiç şüphesiz yurt dışının daha öncesi de vardı. Fakat örgütün bu dönemde kendi içindeki yetersizlikleri, ısrarlı yanlışlar, doğruya gelememe giderek açık gelişmeyi tehdit eden yaklaşımlar, bizi bildiğimiz gibi çözümlemelerin derinliğine yoğunlaştırıp geliştirmeye sevk etti.

İkinci Kongre sürecindeki deney, provokasyonun kendisini oldukça açığa vurmasına neden oldu. Zindandan bir türlü dışa vuruyor, yurt dışından bir türlü. Bağlantılı olduğu da görülüyor. O tarihte yazılan bir değerlendirme vardı; bir yoldaşa deniliyor ki, “Bunlar görünüşte birbiriyle amansız savaşıyorlar, fakat özünde birleşiyorlar.” O yoldaşın çengeline takıldığı bir bayan var ve bayanın bir provokatörle geliştirdiği ilişkiyle Avrupa’yı arkasına alarak yüklenmiştir.

Kadın silahını kullanmıştır.

Örgütte bozgunculuk silahını kullanmıştır. İnsanımızın bütün zayıflıklarını esas olarak yükleniyor. Diğer adı geçen bayan ise bunu fırsat bilerek veya adeta danışıklı bir dövüş gibi karşısına alarak müthiş yükleniyor. Hiçbir hazırlık yapmadan üç kişiyi bile arkasına alma gereği bile duymadan grubun önde gelen erkeğin özel ilişkisine yaslanarak (daha doğrusu boşa çıkarmak için) ufacık bir tedbir almadan karşı tarafı da giderek çatışmaya götürüyor.

1981–82 diyebileceğimiz bu tarihlerde bu fark edilmedi değil. Çok sinsice geliştirilenler bir boşa çıkarma çabası olarak değerlendirilebilir. Gerçekte savaşanlar; özde aynı partiyi iki sahte kişilik etrafında çekştirip, dürüst kesimi bölüp, kendi aralarında çatıştırıp, işlemez duruma getirme gibi bir taktiğe gidiyorlar. Bunun çok hunharca biçimini Güneybatı’da yaşadığımızı anlıyoruz. Bir yanlış diğerini veya bir provokatör diğerini, hatta bir ajan diğerini besliyor. Birisi sağcılığa oynuyor, birisi solculuğa, birisi radikalizme oynuyor, birisi reformizme, birisi keskinliğe oynuyor, diğeri yumuşaklığa. Özde aynı politikayı temsil eden karakterdedirler. Mesele, değişik de gözükseler “Örgütü kim ele geçirecek?” veya “birlikte nasıl boşa çıkaracağız?” Onun taktik savaşımıdır. Halk çocuklarına şu söylenmiştir: Bu oyuna gelmeyin, görünüşte birbiriyle amansız savaşanlar özünde birbiriyle uyuyorlar. Ve nitekim bunların emperyalizmin himayesinde bir oldukları açıktır. İlişki yine dayanılmaz boyutlarda kötü kullanılmak isteniyor. Bütün örgütü kavgaya çekmek istiyor. Hiç de kavganın politik koşuluna bağlı kalınmıyor. Tedbir, hazırlık yok. Kavga olsun da nasıl olursa olsun. İşler bozulsun da nasıl bozulursa bozulsun. Aşırı bir tahrik, zamansız bir çekişme yaratılır. Örgüt tıpkı 1977-78’lerde olduğu gibi 1981-82’de de kendini sürdüremez duruma getirme. Buna yönelik bazı değerlendirmeler geliştirildi. “PKK’de Gelişme Sorunları ve Görevlerimiz” biçiminde ve daha sonra “Kürdistan’da Kişilik Sorunu, Militanın Özellikleri ve Görevlerimiz”, “Örgütlenme üzerine”, “Kürdistan’da Ulusal Kurtuluş Siyaseti” (ki bu daha çok dışarıya yönelikti, diğerleri içeriye yöneliktir). Bu anlaşılmasız örgütlenmenin gelişim seviyesine uymayan davranışlara açıklık getirmek içindir. Fakat bozguncuların artık objektif-sübjektif ajanlığın acelesi var; sonuca gitmek istiyor.

Bunu önlemenin çok dürüstçe çabalarını da ifade eder. Bu değerlendirmeler zor bela idare edilir. Daha ikinci elden de bir sürü cinnet geçirenler ve provokatörler vardır. Kendini psikolojik hastalığa yatırıp, yere atanlar var. Düşkünlük var, çok aşağılık düzeyde kadın erkek ilişkileri dayatılıyor. Sırf Avrupa’da kalmak için örgüte kazan kaldırılır. Basit bir kadın-erkek ilişkisi yüzünden örgüte meydan okunur. Örgüt böylece, bütün davranışlara tahrik edilir, büyük ihtimalle bilinçli provokatörler tarafından. Düzen içi yaşam alışkanlıkları yüceltilir ve bununla parti yenilgiye uğratılmak istenilir. Yurt dışı faaliyetinin bu tarihi hamlesi boşa çıkarılmak istenilir. Ülkeye taşınan hareket orada da ayak bağlarına takılır. Ağır bir külçe gibi prangalar orada da ayakları geri çeker, yürüyemez duruma getirir. Buna rağmen, esas itibarıyla grubun partileşmesi ilerletilir, çok yetersiz de olsa 15 Ağustos Atılımı’na ulaşılır.

Geriliğe karşı, provokatörlüğe karşı büyük bir örgüt savaşımı vardı. Bitmez-tükenmez bir anlatım çabası, imkân, fırsat seferber edilmesi vardır. Bu adım Kürdistan’da yeni bir tarihi dönemin adı olarak kendini her geçen gün daha fazla hissettirir. Geçen yıl, bir kez daha provokasyonun kendini ağırlaştırmasını (merkezinde adı geçen bayanın yer aldığı bu faaliyetleri) beraberinde getirdi. 3. Kongre zirvesi dediğimiz çalışmalarda yapılmak istenen; 15 Ağustos Atılımı’na dayatılan imha operasyonlarının getirdiği dağınıklığı, örgütsel zayıflığı, özellikle taktikten kaçışı gidermek, taktik çizgiye getirebilmek ve partiyi daha başarılı bir yürüyüşün sahibi yapmak. Bunun için nedenler nedir? Sonuçlar nedir? Gözden geçirmek ve mutlaka başarıya giden yolu açık tutmak için bir kez daha temel okulumuzda bunun imkânını yaratıp kullanmaya çalışırken; bayan kendini “ya here ya mere” taktiğiyle dayattı. Kesin son kavgayı ya da savaşı verip sonuca gitmek istiyordu. Özellikle edebi bir çalışmanın derinlikli yakalanması gereken bir ilişki dönemidir. Yer itibarıyla öyle, zemin itibarıyla öyledir.

Bir adım daha atılmış, 15 Ağustos Atılımı fakat büyük bir darboğazla karşı karşıya

Bunu çok iyi gözden geçirmiş, bayan asla bunu kendine yediremiyor. Biz buna TC’nin objektif-sübjektif kumanda gücü de diyebiliriz. Nasıl 1986’ya kadar geldi? Bir çılgınlıktır. Asla olmaması gereken bir gelişir. Zaten daha önceki 1982 provokatörü de şu sözü söylüyor: Erkek provokatör o dönemde en önde gözükeni gibidir. “Yer yarılmalıydı, bu hareket tekrar içine sokulmalıydı. 1973’te nasıl çıkmışsa 1983’te de artık onu biz gömmeliyiz” diyor ve yine bu yaklaşımın sahibi; esamesi okunmasın diye büyük çaba gösteriyordu. Ona göre, “Kürdistan’da 1973 çıkışı en büyük kötülüktür.” Kime kötülük? Özellikle Dersim kökenli olduğu için ikisi de oraltı imha sonrası geliştirilen yaşamı red-

dediyor. Şimdi bunlar da bu yaşama çok düşkünçe bağlılar. Beyaz terör ortamı dehşetle sağlanan bir terör ortamıdır ve daha sonrası, 1940 sonrası da öyledir. Bıçakla sanki tarih ikiye bölünmüştür. Önceki tam unutulmuştur, sonraki de tam bir Kemalist tarih. Yediden yetmişe herkes dört dörtlük Kemalist yapıyor.

Bu tarihin en gözde kişilikleridir bunlar.

Biri zaten bu tarihin oluşumunda etkili rol oynamış bir aile, diğeri de aynı şekilde bunda etkili rol oynamış bir aile ve bir de en değme İstanbul'ludan çok daha fazla Kemalist yaşamı kendilerine yakıştırmışlar. Dolayısıyla PKK gibi bir çıkış, bunların bu yaşamının idam fermanı oluyor. Belki biz bunu iyi fark edemiyoruz, ama onlar için ölüm demektir. Bizim iyi niyetimize göre bunlar kendilerini gözden geçirirler, medamet duyarlar ve kendilerini yeniden tarihe ve halka kazandırırılar. İnancımız bu. Zaten bu temelde Dersim'le ilişki kurulmuş. İlk öğeler kazanılmış. Bazı bayanlar da kazanılmış. Ve ilişkiler özel ilişki düzeyine kadar yansıtılmıştır. Değer veriliyor, ama bunların yaşamdan anladıkları, vurucu Kemalist yaşamdır. Zindanda da zaten "Genç Kemalistler Birliği" şeklindeki adlandırmakla aynı ihanet geleneği hortlatılmış, bu ihanet kurumlaşması, yaşamı, PKK'yi kesinlikle tasfiye etmeyi gündemine koymuştur. Sloganları da "1973'ten öncesine ulaşmak" ve "Doğmuş olan PKK ucubedir, onu ne biçimde olursa olsun gömmek"tir. Bu taktiğe göre bütün bu davranışlar ayarlanıyor.

İlişkiler, hizipçilik, bozgunculuk, her türlü dağıtıcılık

Yani şeytanın bile aklına gelmeyecek yol ve yöntemler

İnsanların bütün zaaflarına hitap ediliyor. Bir insanda kötülük, bölücülük ve oyunbozanlık adına ne varsa hepsi deneniyor. Gerekirse karşı karşıya sahte çatışmalar yaratarak. Garip bir gelişmeydi ve hepsi bu yıllarda gösterildi.

Bütün tasfiye çabalarına rağmen büyük sabır, ideolojik-siyasi derinlik, hazırlıklarda dikkatli olma, bunların istediği gibi bir bölücülüğü tasfiyeciliği gündemleştirmiyor. Bunları kudurtan buydu ve o zamanın önde gelen kişisine şunu söylüyorlar: "Sen ne olmazları olur yapan kişisin!" Bu cümle onundur. Çok acımasız bir küfürname yazmıştı. Hâlâ hatırlıyorum; "Olmazları olur yapan kişi veya hareket" bu isabetli bir değerlendirme. İşte bu kadar karıştırmayı geliştirmek istedikleri bir dönem en son bir dönemi olarak kendisini hissettiriyor. Unutmayalım ki, 1977-78 mucize kabildinden kurtarılmış, 1981-82 yine en az onun kadar bir çabayla kurtarılmış. 15 Ağustos Atılımı, daha bir yıl geçmeden dış cephede düşman saldırıları ve içte bu sefer de bayanın "kesin ne olacaksa olsun" biçiminde bir yüklenimiyle karşı karşıya. Durum bu. Kendisinin de biraz bu biçimiyle hareket tarafından kabulü imkânsız artık. Onun

böyle bir girişimi de mümkün değil. İşte burada gündeme ne girecek? Bütün kozları kullanma, komplo, hizipçiliğin her türlü, bir insandan beklenmeyecek tavırların olumlu yönde de, olumsuz yönde de gösterilmesi.

1986'nın baharında kongre hazırlıkları yapılır. Bayan, Agit gibi bir yoldaşın şahadet haberi gelince “O da gitti, bundan sonra ne yapabilirsin?” diye bir soru sorabiliyor ve çok değerli bir yoldaş intihar ediyor, Abdullah diye birisidir. Mazlum bir insan. Ailesi iyi olmamakla ve geçmişte bazı kuşkucu yönleri olmakla birlikte, kesin dürüst ve kendini biraz çözüp ilerletemiyor. Onu intihara götürebiliyorlar. Bugün de Güneybatı provokasyonunun mimarlarından olan birisiyle beraber bazı önemli arkadaşları intihara sürükleyebiliyorlar. Kendine göre planlı, kadınlığını yine çok ilginç kullanılıyor. Diyor ki, “sen sosyalizm ve parti için bir kadından beklenilecek her türlü kötülüğü kabul etmek zorundasın. Bütün bu tutumları parti için on yıldır kabul ediyorsun” farketmiş noktayı.

Sosyalizm için.

İlginç bir yaklaşım. Fakat gerçekçi. Partinin kendini Ankara'dakinden, yine Diyarbakır'dakinden de, 1980'lerin de başından daha fazla üretme şansı var yeniden. 15 Ağustos Atılımı boşa gitmemiş, kazanımları var ve savaş devam ediyor, şanslı yüksek. Bayanın zemini zayıflamış. Ortadoğu'da TC'nin etkinliği zayıf, bazı destekçiler olsa da fazla güvenilemez. Mekân itibarıyla de öyle, zaman itibarıyla de. Bayanın provoke edeceği zemin epey elinden alınmış kendisini oldukça teşhir ve deşifre etmiştir. Provokatif öğeler hareketten önemli oranda tasfiye edilmişler.

Zayıf köylülük psikolojisine dayanıyor.

O köylülük psikolojisine dayanıyor ve köylülük psikolojisi de biraz aşılmış. Karşıdaki erkeğin de tabii tecrübesi artmış, elindeki olanaklar ilerlemiş, sağlam mevzileri tutmuş.

Ortadoğu'daki mevzi anti-empyralist mevzidir, TC'nin fazla etkili olamayacağı bir mevzi. Kısacası erkek artık daha cesur tavır alabilecek koşullara sahip. Böyle bir kadın için gösterilebilecek bütün değer gösterilmiş, kazanmak için, ne lazımsa, halkın hizmetine sokmak için ne gerekiyorsa o sergilenmiş, her türlü meşruiyet sınırları dâhilinde hareket edilmiş. Ama buna rağmen, karşı tarafın konumunda değişiklik yok. Dolayısıyla nihai yöneliş için koşullar elverişli. Karşı tarafın elinde ise komplodan başka bir yöneme fırsat bırakmayacak sıkışıklık, zemin ve zaman elverişliliği söz konusu. Her zaman söylenir. “Kadın kişiliğinde objektif-sübjektif ajanlık daha hızlı gelişir” ve kadın da zaman zaman başvurulan bu silahı daha hızlı kullanmak ister, sıkça kullanır. Özel ilişkiler yine bunun için kullanılır.

Eski silahlardır.

Fakat yine de kullanmaya değer görüyor. İçine girilen tipik ilişki, giderek komployu hızlandırma ilişkisidir. Komployu geliştirme mantığında kendisinin başlangıçta mahkum olduğu yönteminde gizli. Ona göre erkek kendisine yaklaşıırken, çok duygusal ve kölece. Tipik Kürt erkeğine hâkim olması gereken çizgilerle hareket eden bir yaklaşımın sahibi olması gerekiyor. Ama süreç içinde bu öyle çıkmadı. Bu onu çok rahatsız ve biraz da şaşkınlığa, anlaşılmazlığa götürüyor. Neden bu böyle oldu? Şunu söylüyor; “filan erkeğin çapı şu kadar, filaninki bu kadar. Aynı yöredendir. Onlar şöyle kontrol edilir. Şöyle tahrik edilir, şöyle bitirilir. Ama neden bütün bu tahriklere rağmen, bütün kontrol biçimlerine rağmen tahrik olmuyor, kontrol edilmiyor ve şu veya bu biçimde bir çatışma ile tasfiyeye götürülmüyor?” Şaşıyor buna, ayrıca bu özel ilişki, büyük bir ilişki. Büyük bir ihtimalle istihbarat merkezinin bilgisi ve yönlendirmesi altındaki bir ilişki. Umut bağlanmış; “Bir erkek mutlaka bir kadınla ilişkiyi ya şöyle ya böyle götürür.” Bu ilişkinin özüne, biçimine her gün yüzde yüz zıtlıklar dayatılırsa, bir saflaşma doğar. Anormal olan nokta da burası.

Bu bir kullanma ilişkisidir.

Kontrol ilişkisidir.

Ama gerekleri bir türlü yerine getirilmiyor. Tahrik ediyor olmuyor. Her türlü yıkıcı yaklaşımı sergiliyor, sonuca gitmiyor. Yani bir türlü istediği maceraya çekemiyor. Tahrikin ve akıl almaz boyutlardaki yüklenişin nedeni bunlar oluyor. Erkek gerçekten öyle bir tip çizmiş ki, eşi benzeri yeryüzünde yok. Konumu gereği mutlaka tavır geliştirmesi gerekiyor. Hem de özel ilişki adına. Ya sert, ya yumuşak, ya şöyle, ya böyle. En ekstren noktada ilişki diyebileceğimiz veya toplumsal çerçevede düşünülebilecek bütün ilişkilerin, yaklaşımların, yaşamın dışında bir hattı, yaşam hakkı olarak da yaşayabiliyor. Artık bunun nedenleri siyasidir, örgütseldir vb. sıralanıp götürülebilir. Öyle ki, bu bayanın yönelimlerini etkisiz kılıyor. Belki de bunun derin etkisi altındadır. Bayan tabii kadınlığıyla sadece erkeği kontrol altında tutmakla da yetinmiyor. Örgütü kontrol altında tutuyor.

Bayan yine hareketin içinde olası kadın gelişimini kontrol altında tutuyor. Tek bir bayanın bir adım ilerlememesi için müthiş bir engelleyici güç. İyi hatırlarım, ufacık, biraz haddini aşan bir bayan gelişmesi oldu mu; kadın kişiliği, gelişme, istida gördü mü canına okur. Bir özgür bayan gelişmesi gördü mü; çok etkili yöntemlerle ya yanına çeker uydulaştırır, onu başaramadı mı pençesine alır adeta kanını kurutur.

Mutlak anlamda kadın özgürlüğünün gelişmesini desteklemek istiyoruz. Bunun birçok nedenleri var. Hareketin kendisi bir özgürlük hareketi, Kürdistan’da en gelişen özgürlük akımı oluyor. Bunun en gelişkin bir parçası da kadın oluyor. Şimdi kendisi de kadınlığı bir tuzak olarak düşünüyor.

Kadının gelişmesi, tuzağın bozulması demektir

Erkek bu noktayı biraz fark ediyor ve onu boşa çıkarmak açısından yavaş yavaş “Kadın özgürlük silahı”nı kullanıyor. Özgür kadın hareketini teorik ve pratik olarak gündeme sokuyor.

Kadını çileden çıkarıyor.

Bu ne demektir? Kendini aşan bir kadın mı olabilir? Kendini aşan bir özgürlük ilişkisi mi olabilir? Çılgına dönderiyor ve oyun bozuluyor.

Kongre sürecine doğru giderken bu ilişki bir de buradan kuşatılmaya alınınca, işler daha da zorlaşıyor. Burada çelişkileri, kördüğümü o kadar fazla ki ve kördüğüm o kadar iç içe geçmiş ki, gerçekten aylarca üzerinde durmak gerekiyor. Kendisinin kurduğu tuzak şu; kadınlığını kullanıyor veya özel ilişkiyle bağlanan erkek mutlaka elde tutulmalı. Tutulması ülke içindeyken, Ankara’dayken kolaydı, Diyarbakır’dayken kolaydı. Ama yurt dışına habersiz kayıldı ve bununla birlikte kontrol dışına düştü. Ancak erkek hâlâ bu ilişkiyi muhafaza etmek istiyor. Bu ona belki de son darbe için fırsat da sunuyor. Erkeğe de belki ilişki gerekli. Bir kadın, bir örgüt, bir merkezi (ki bu merkezi geçinen birisidir), istese değerlendirme kabiliyeti gerçekten var. Mükemmel rol oynayabilir. Örgütün ihtiyacı var. Hâlâ umutlar bu çerçevede, ama konumu gereği bütün bunları olumlu tarzda ele alacak değil. O bu özelliklerini özel ilişki özelliğini, mutlak anlamda erkeğin tutsaklığına veya kullanımına dönüştürmek istiyor. Örgüt ilişkisini örgütü nefes alamaz, soluk alamaz duruma getirmek, gücünü hareketin genel açılımı yerine onu daha da dışa yönelik de gelişemez duruma sokma biçiminde ve böyle çok yönlü kullanılıyor. Her zaman hayret edilen bir durumdur. Bu kadar potansiyel, bu kadar gelişim vaat eden birisi bunu neden örgütün bu kadar daraltılmasında kullanıyor?

Çelişki büyük.

İstese her şeyin en iyisini yapabilir. Ama en kötüsüyle sonuçlandırıyor. İşin siyasi-örgütsel izah tarzları bir yana, daha yoğun ve belirleyici olarak anlaşılması gereken yanı, sonuca gitmek istenilen bu döneme (yoğun soğuk savaşımdır veya psikolojik savaşımdır) son günlerde denilebilir ki, şöyle geçti; zayıf, çok kötü oynadı. Kadınlığını büyük bir silah olarak kullanıp, erkeği sağlıklı bir biçimde yaşamını sürdüremez duruma düşürmek istedi. Çok anlaşılmasız yöntemlere günde kırk defa bizi çatışmaya götürmek istedi. Ne doğanın, ne toplumun kurallarının kabul etmeyeceği bir tutuculuk ve bir tutuculuktan da öteye özel savaş yöntemini uyguladı. Ama buna rağmen sabır, dayanma, umut, kavrayış sergilenerek bu oyuna düşürülmedi. Tartışma bu temeldedir. Örgüt kurallarına bağlı kalınmıştır. İlişkilerin özüne bağlı kalınmaya çalışılmıştır. Ama öte yandan provokasyona da gelinme-

miştir. Onun istediği bir biçimde yerde ve zamanda. Örgüt ve sosyalizm çıkarları esas alınıyor. Evet, kayıplar tahribatlar verdirilmiştir, ama örgüt de korunmuştur. Bu, erkeği hareket karşısında ve kadın karşısında güçlü, iddialı kılıyor. Kendisi-ninki ise bütünüyle bir boşa çıkarma.

Ve erkek şunu söylüyor, “Çok kötü savaştın.”

Erkek beklenmedik biri çıktı.

Özellikle kadın her yönüyle ister devlet gücü olsun, ister cinsel gücü olsun, ister örgüt içerisindeki bozgunculuk gücü olsun, ister insanları kullanma gücü olsun, çeşitli biçimlerde hepsi bir anlamda yetmez kılındı.

Bayan neden ölüm suratlı buzdan bir duvar, diken veya uykudaki yılan?

Ne denilirse denilsin. Bütün bu suratların neden oluştuğu anlaşılıyor. Aslında daha fazlasını da beklemek gerekir. Objektif olarak veya bir sübjektif planı da göz önüne getirilebilir. O kadar ayrımlar önemli değil. Kadınlığını, cinselliğini büyük bir etkileme aracı olarak kullanmış, yine Önderlik eğitimini almış, Önderlik gücünü de örgütü bütünüyle bağlama biçiminde kullanmak istemiş. Bütün bunlar boşa çıkarılır bu surat nasıl bir surat olur? Bu kişilik. Nitekim biraz böyle. Buna benzer davranışlar, sergilendikçe sergileniyor. O zamanki gazeteler bir haber uçurdular; “Fılan bayanın adamları Apo’yu vurdu.” Aslında bu haber sembolik bir haberdir. Belki böyle bir niyet de vardı, ama gerçekleşmemişti. Niyet olabilir, plan olabilir, ama uygulaması olmadı. 1986’nın baharı için bu uçuruldu. Yine onun sözcüsü (Hüseyin Yıldırım) Milliyet gazetesinde “Gerçek Apo’yu en iyi biz tanıyoruz” diye yazdıran kalem de odur. Apo’yla uzun süreden sonra evet, tekrar uğraşılıyor. Aslında vuruşma denilen olay ne? Bu bahsettiğim çelişkilerin patlama yönleriydi. Değişik bir biçimde patlamak istiyordu. Bunun bir yönü de komplo olabilirdi.

Erkeğin etrafını tutmak istediği belli. Birkaç bayan var, birkaç erkek var; onları kontrol etmek istiyor. Bayanları ya karşısına alarak ya da esiri gibi yaparak, erkekleri de ya tahrik ederek, ya da komployla. Zaten çok değerli bir yoldaşımız da mide kanamasından gitti. Parti Önderliği’nin arkasından yaptığı hareketleri görünce “dayanamıyorum” dedi. Tıpkı Kemal Pir’ler gibi söylüyor. Değerli bir şehidimizdir çünkü önderliğin ilk birlikte çıktığı ve büyük bir hizmetin sahibi olan Ethem Akça yoldaş oluyor. Mehmet Sait dediğimiz yoldaş, bunun davranışlarını gözlüyor ve gerçekten dayanamıyor ve mide kanamasıyla dağda şehit düştü. Yine başka bir yoldaş daha var. Bir gün baktım Ferhan yoldaş; o da bizim yakın köyden sayılır soluk soluğa oflayıp duruyor. “Nedir Ferhan?” diyorum. Korkuyor konuşmaya. Daha sonraki süreçlerde de buna benzer tipler çıkar; “İşte böyle, şöyle.” Zor bela

sözcükler boğazından çıkıyor. Büyük ihtimalle bayanın komplo girişimlerinin etkisine girmiş. Uzun bir süre üzerinde durmuş olabilir. Gençliğini kötü kullanmak isteyebilir. Bazı erkekleri de böyle etkilemek istediği anlaşıyor. Bazı ileri düzeyde yoldaşlar da var. Son bir ayı bunlarla geçiriyor ve bazılarını büyük ihtimalle yanına da alıyor. Böyle bazı yakın arkadaşlar var, onları da etkiliyor. Komplo denilen girişimin bununla bağlantısı olsa gerek. Tabii biraz bağlı, ama cesaret edemiyor. Ayrıca kendisinden çok korkuyor. Cesaret verdik, biraz açtı. İlk defa bir komplonun böyle açık etkisi hissediliyor. Bir tane daha vardı, o da o süreçte kaçtı. Büyük ölçüde o da çok korktuğu için kaçtı. Kendisi şofördü. Hâlâ da nerede olduğu belli değil. Diğer bir yoldaşı yanına almıştı. Yoldaş, o günlerde şunu söylüyordu “Ben kendimi bu 7. kattan atayım mı? Ne yapayım?” Bu yoldaş zaten bu süreçte intihar etmiş. Erkeğin en yakınında olanın bile moral durumu sıfır hale getiriliyor. Bu insanlar böyle bir intihar psikolojisi içine sokuluyor.

3. Kongre’de bir de böylece bomba patlayacaktı. Bombası daha sonraki birçok provokatörün bombasına benziyor. Fakat tam emin değil. Bomba patlar mı, patlamaz mı? Sonuç alır mı, alamaz mı? Adeta o da tükeniş çizgisinde. Bomba güvenli bir bomba mı, değil mi? Pimi zamanında çekilir mi, çekilmez mi? Kurduğu ilişkiler var, bu ilişkilere kendisi güvenir mi, güvenmez mi? Büyük ihtimalle örgüt olayını bütünüyle kontrol ediyor. Ve onun kontrolü daha gerçekçi ve sonuç alabilir. Bu, onu işlemez ve hata nefes alamaz duruma getiriyor. Bütün silahlarını adeta elinden almış. Boş silah olan özel ilişkisi artık hiçbir şeyi kurtaramıyor. Örgütlemeye yeteneği yine hiçbir şeyi kurtaramıyor. Bazı insanları kazanmış. Evet, örgüte fazla gelemeyen insanlar, ama sonuç almak için yeterli değil.

Bu noktalarda ilginç söyleşiler olmuştur, davranışlar sergilenmiştir ve bazı uyarılar yapılmıştır. “Kadınlığını bu kadar kötü kullanman seni müthiş yapar, zora sokar, dünyanın en berbat insanı veya en kara insanı olabilirsin. Bir kadının asla savaşmaması gereken kendi kişiliğini (bunun bir parçası da cinsel boyutudur) kullanarak bu duruma yol açman tarihe, toplumda belki eşine rastlanmayacak bir iğrenç tutumun sahibi olarak yargılanabilirsin” denilmiştir. Tabii bizde bu neden çıkabilir? Çünkü sömürgeciliğin niteliği gereği ajanlık çok tehlikelidir.

Ajanlık Kürdistan’da çoktur. “Hani en bol olan halk” denilir

Sadece bu yönüyle de değil, bir de ihanetinin sadece bolluğu değil, niteliğinin de en kara olduğu bir işbirlikçilik, bir ajanlık söz konusu. Bu biraz da bunu da temsil ediyor. Amaç için yapmayacağı şey yok. Örgütü tutmak, dağıtmak, bitirmek için bir kişinin içine girmeyeceği şey olamaz. Bu ilkeye bağlı kalıyor. Cinselliğini gerekirse en

alçakça kullansın, gerekirse hiç yokmuş gibi davransın. Bir kişi aynı anda ikisini de yapabilir mi? Yapabiliyor. En değme erkekten daha fazla erkeksi havaya gırsen en bayat bir çocuğu bile cinselliğine bağlayabilecek kadar da düşkünlük gösterebilirsin.

Kendi amacı dâhilinde bu da bir esnek kişilik oluyor. Yani “Bir kadın bu kadar esnekleşebilir mi?” deniliyor. Olabiliyor.

Bir cinsellik tablosu.

Erkeğin de kadının da böylesi çıkar. Yadırgamamak gerekir. Önemli olan amaca ne kadar hizmet ediyor? Gerçekliği nasıl kontrol altında tutmaya hizmet ediyor? Değerlendirme gücüne bağlı. Cinsellik fazla önemli değilse şunu söyleyecek; “Neden bu kadar önem veriliyor bu cinselliğe? Zaten düşünleştirme aracı, zaten sömürge Kürdistan’da herkes cinsellik nedeniyle düşmüş. Kaba köylü cinselliği, kadının çok kaba cinselliği her türlü düşkünlüğün de nedenidir.” Dolayısıyla kadın tam bir melek rolünde. Görünüşte bir melek gibi, hiçbir düşkünlüğü yok. Mükemmel. Cinsellik için en ufacık bir zaafı yok. Doğallığın da çok üstünde. Bunu çizebiliyor, hem de olağanüstü boyutlarda. Ama diğer yanda kelimenin belki mazur görülecek, yani tam dişilik yanını biraz böyle değişik yerde ve ilişkilerde kullanabiliyor. Bir kadın olma yönü nedeniyle, erkekleri bağlama yönünde çok usta. Bunu da çok iyi göz önüne getiren bir tip. Fakat getirirken öyle kontrol dışında tutan bir tip değildir, milim milim “Buna bu kadar gerekir şuna şu kadar gerekir.” Nasıl bu kadar kendini ölçtün, biçtin. Ben hepimize “terbiye” diyorum, “bütün partinin terbiye alması” diyorum. Böyle bir terbiye gücü görmedim; eğitilmiş güç, milim milim kendini ayarlayan, saran, kullanan bir güç. Cümlesinin lafını öyle, kişiliğini öyle, yönetim gücünü, dişilik gücünü de öyle kullanıyor. Ve gerçekten daha da üzerinde durulmaya değer bir kişilik tarzı. Ben şuna bağlıyorum; amacın büyüklüğü oranında geliştirilen bir tavidır.

Bir kişinin amacı ne kadar büyükse kişiliğini de ona göre eğitir, hazırlar. Bunun da amacı çok büyük olduğu için kendi kişiliğini milim milimine eğitip hazırlamıştır. Ve anlam bulabiliyor, bu davranış, bu kişilik kendi içinde tutarlı, amacına bağlı. Kendi içinde kendine saygılı, kendi içinde kendini oldukça netleştirmiş bir kişilik. Ama dışa karşı, Kürdistan, kurtuluş, parti, Önderlik, kadro, ilişki, müthiş dağıtıcı, kendi amacı açısından ise çok tutarlı. Bu çerçevede anlam daha da derinleştirilebilir. Erkeğin böyle bir kişiliğe karşı silahsız olması düşünülmez, kendini bütünüyle savunmada tutması da beklenemez. Kadının köleleştirilmesi silahına karşı kadının özgürleştirilmesi silahına daha bir kapsamlı yaklaşım gösteriyor. Hem teorik, hem pratik olarak sömürgecilik tahlillerine benzer bir tahlil geliştiriyor kadın gerçeği konusunda. Kürdistan’da kadın özgürlüğü düşüncede yoğunlaşıyor, bazı pratik ilişkiler geliştiriliyor. Ve bu da şiddetli bir savaşımla konusu. Ama atılan adım yerinde ve provokasyonu boşa çıkar-

tabilir. Özlü bir adımdı. Sırf ihtiyaçlar kabilinden bir yaklaşım değil. Tarihi, toplumsal, siyasal bütün yönleri gözden geçiren ve ona göre çözüme giden bir yaklaşım. Onun bomba patlatması da bir provokasyondur, bölücülüktür, komplodur. Sanıyorum etkisizleştirilmiştir. O bahsettiğimiz şehit Ferhan komployu açığa vuruyor. Vurur vurmaz da gerisi geliyor ve sıkı gözetim altına alınıyor. Kullanmak istediği bazı kişilikler var, yine etkisiz duruma gelmiştir. Diğer provokatörler vardır; hâlâ şimdi polisin elinde, büyük ihtimalle baştan provokatör. Avrupa’da “PKK’yi terörist” ilan etmekte rol oynayan Cafer (Ali Çetiner) onlar var hep...

Bir ölüm surâtı da odur aslında.

Ölümçül bir noktadır.

Değerleri var, taktik yetmezliği ağır yaşayanlar var. Bütün bunlar belli ölçüde etkisizleştirilmiş ve büyük ihtimalle düşmanın beklediği 15 Ağustos Atılımı’na dayatılan baskı ve içten dayatılan provokasyonlar PKK’de etkili olamıyor.

Buna Agit’in şahadetini de ekleyelim; Agit’in şahadetinde yanı başında onun hareket ettiği ilişkiler vardır. Hâlâ tam netliğe kavuşmamış da olsa dayandıkları köylerden bir grup genci bir kontra timi olarak çalıştırdıkları daha sonra açığa çıktı. Bunların içinden birisi daha sonra intihar etti. Önderliğin de etrafında epey dolağan bir tipti. Olabilir. Bu içindeki bir darbeydi. İşte “Ortadoğu sahasında da çatışma çıktı” diye haber uçuruldu. O da bir girişim olabilir. Boşa çıkarılmasının nedenleri açık. Diğer provokatörlerin örgütü çalıştırmama durumu asılıyor, 1986 ağır da olsa kazanılıyor. Kongre yapılıyor ve daha sonraki süreç amansız bir biçimde daha sonra çözümlemeleri ve pratik hazırlıklarla Kürdistan tekrar devrimci hareketin etkisine açılıyor. 1987’ler ve daha sonraki süreç gerçekten ilişkileri büyük bir derinleştirme, psikolojik savaş boyutlarında değerlendirme, devrimci psikolojiye kadar götürme ve böylece bir sosyalist parti içinde hiçbir örgütün şimdiye kadar tarihte giremeyeceği derinliği sağlama, öylece yılları hazırlama. Bütün provokatif gelişmeleri boşa çıkarma. Bu büyük provokasyon 1986’da sonuçlandı. Aslında verilmek istenilen cezalar çok ağırdı. Provokasyona bulaştırılmak istenen bağlı genç “Dört at getirelim her bir kol ve bacağını birisine bağlayıp bunu parçalayalım” diye bir öneri bile getirebiliyordu. Fakat biz böyle ortaçağ yöntemlerine başvurmak istemedik. Hak etmiş bile olsa savaşını açık yürütsün diye bıraktık. Bu biraz da düşmanı daha iyi anlamak içindir. Niyetini, bağlantılarını daha yakından görmek içindir. Hâlâ da bunun uygun bir savaş yöntemi olduğunu düşünüyorum.

Unutmayalım ki, SSCB’nin çözülüşünde, Stalin politikacılığının da küçümsenemez bir etkisi vardır. Bir ufak ajan belirtisini bile ağır bir tasfiyeyle karşılamıştı. Daha sonra oportünistler ve birçok ne idüğü belirsizler kendilerini gizlediler. Stalin’in ölümünde

partiyi de ülkeyi de bugünkü duruma sokmanın içine ittiler. Bunun temelini attılar. Bizim yöntemler böyle olamazdı. Savaşmak isteyen örgüt içinde sonuna kadar savaşsın. Savaşma özgürlüğünü tanıyalım. Ama bununla beraber kendi savaşım yöntemlerimizi de müthiş geliştirelim. Ve bunu sadece baskıyla değil, daha çok insani yetkinleştirmeyle, onun ideolojik-politik açılımıyla, her yönüyle insanı güçlendirerek, hiçbir provokasyonla aşılamayacak insanı ortaya çıkarmakla, bunun için alabildiğine aleniyeti sergileyerek hiç kimsenin kendini gizlemeyeceği bir ortam yaratarak, net ilişkiler, sağlam ilişkiler düzenine ulaşarak bu gizlice karanlıkta yol almak isteyenleri boşa çıkarmak. Bu yöneme intiba edildi. Baskı yöntemine fazla intiba edilmedi. Hâlâ da intiba edilmiyor. Açıklık, net ilişkiler, sağlam çözümlemeler, gönüllü, ama bu temelde müthiş disiplinli bir yaşam Kürdistan'ı da aydınlatıyor. Açığa çıkartıyor, savaşa çekiyor, ihaneti de açığa çıkarıyor ve geri teptiriyor. Bu yöntemin daha doğru olduğunu sanıyorum. Sonuçlar da bu provokasyonlar karşısında başarılıdır.

Bazı provokasyonlar geliştirildi. Zindandaki büyük provokasyon deneyimi vardır. Anlatılmıştır. Özellikle en uzun süren provokasyon aşıldıktan sonra 1987'lerde artık çözümlemelerin derinliğiyle birlikte, dağ olsun yurt dışı olsun netleştikten sonra zindanın devreye sokulacağı açıktı. Zindandaki provokasyonun 1987'lerde hazırlandığı ve oradaki örgüte hâkim kılınarak bir yaşam tarzına kavuşturulup dışarıya salındığını biliyoruz. Şu silah kullanılmak istenilmiştir: Erkek-kadın silahını iyi kullanarak TC'yi kendi kullandığı silahla alt etmiştir, boşa çıkarmıştır. Karşı tarafta bu sefer kadın silahını PKK'ye karşı kullanarak ki, o da bir özel ilişki biçimine sokularak dayatılmak isteniliyor, bu bir özel ilişkidir ve bütün cezaevi yaşamı biçimine dönüştürülüyor. Savaştan başka, örgütlenmeden başka bir şey düşünemeyen bir PKK kitle, zindan içinde son derece duygulu. Yani özünde, biçiminde fazla karşı çıkılacak bir yanı da yok. Zindan tutsaklığıdır, yoksulluktur. İlişkilere susamışlık vardır. Aileye susamışlık, kişilerin birbirlerine susamışlıkları vardır. Tahribatı yemişlerdir. Böylesine derin bir özlem duyacakları açıktır.

Bu derin özlemler, bolca sevgi kelimeleriyle, öpücük kelimeleriyle, kucaklama kelimeleriyle dile getirilir. Bunun da fazla yadırganacak bir yanı yok. Eğer bütün bunlar örgütün temel strateji ve taktiğinden, onun savaş gerçeğinden kopartılırsa, savaş gerçeği yerine seviş gerçeği, duygular gerçeği olursa, o örgüte belki de bilinmeyerek en büyük darbe vurulmuş olur. İşte büyük oportünizm tam da o büyük zindan direnişçiliğinin üzerine; Kemal, Mazlum, Hayri'nin büyük direnişi üzerine böyle egemen kılınmak istenmiştir. Örgütü red, savaşı red bunun yerine 12 Eylül faşizminin körüklediği "kadını yeniden keşfet, ilişkiyi yeniden keşfet, aşkı yeniden keşfet, ama tümünü faşist ideolojiyi, politikayı sürdürmek için kullan!" biçimindeki sloganlarına zindanda yankı, ses, yandaş olma ve bunu

partiye yansıtma. Bütün sol güçlerin, muhalif güçlerin bu temelde düşürülmesi ve bunu giderek PKK'ye de 1980'lerin ortalarından, yani 15 Ağustos'tan sonra dayatılması. Demek ki, yaşamın savaşa bağlantısı koparılıyor, onun direnişle bağlantısı koparılıyor. Onun yerine duygu yüklü, seviş yüklü, tutku yüklü, aşk yüklü bir biçim, bir öz belki de. Belki de çok doğrular temelinde, normal temelde yapılıyor. Yansıtılıyor. Ekleniyor. Giderek egemen kınıyor.

Bunun 1987'lerden itibaren önderliği de netleşiyor (Şener provokasyonu dediğimiz olay), kendini tamamen açığa vuruyor, egemen kılıyor. Dürüst ilişkiler bir yandan katlediliyor, tahrip ediliyor, uzaklaştırılıyor, parçalanıyor. Bunun yerine uydu ilişkiler, kullanılan ilişkiler merkez yapılıyor. Hem de liberalizm adı altında en despotik bir Önderlik ortaya çıkarılıyor. Son derece bürokratik. Bütün bunlar bir de aşk kılıfı altında sunuluyor. En direnişçi diğer bir bayan bu yıllarda devrimci bir ilişki geliştiriyor, duygusaldır. Bir devrimciyle olan duygusal ilişkisi bile hiç de devrimci olmayan bir temelden kopartılarak, yoldaşlığa sığmayacak bir tarzda, anlam verilmesi güç bir tarzda, yeni provokatörle beklenmedik, biraz da gizlice bir ilişkiye dönüştürülerek aşka açık ortam, serbest aşk yapmaya açık bir ortam da sunulur beslenmek isteniliyor. Bildiğiniz gibi bu zindana dayalı bir çıkıştır. Adım adım zindanı ani etkisi altına aldığı gibi dışarıyı da etkisi altına almak istiyor.

Politikada legalizm körükleniyor, savaş hor görülüyor

Daha sonraki bütün belirtiler şunu da gösterdi ki, düşman PKK'nin direnişini kıramadığı için içten onu teslim almaya çalışıyor, buna Önderlikler hazırlanıyor. Baştan beri grubun en önde gelen erkeğine dayatılan ile kadının bunu başaramaması; 1987'lerden itibaren bunun bütünüyle yerle bir edilmesi, onun yerine yeni Önderliklerin dayatılmasına da neden oluyor. Bu da en uygun bir şekilde zindanda şekilleniyor. Bir öge çıkıyor, gariptir, tam incelenmemiş bir ögedir. Büyük ihtimalle zindana dayalı provokasyon bu ismin (ki Dilaver dediğimiz bir isimdir ve hiçbir zaman önderliği açıkça karşısına almadı, en ufak bir geçimsizlik içine de girmedi), aniden pratiğinin sorgulanma süreci ortaya çıkar çıkmaz, aynı gece intihar etti. Akademi ortamında buna çok kişi tanıktır. Büyük bir ihtimalle bunun ismi etrafında Vejin denilen olay örgütlenilecekti. Onun muhtemelen kişiliği sorgulamaya tabii tutulacağı dönemin intiharıydı bu. O 1987'de öyle oldu. Onun yerine bir diğeri çıktı. O, 1988'den itibaren bugünkü Avukat Hüseyin Yıldırım denilen kişi piyondur, onun arkasındaki güç o bayandır, yine en üst düzeyde planlayan. Şener zindanı arkasına alarak hücumu geçmek istedi. Bildiğiniz gibi kadını da büyük bir silah olarak kullanmak istedi, direnen kadını, aşkı kullandı, sözüm ona biz kadın kul-

lanmışız, TC’de bir kadınıımızı kullanıyor. PKK’yi tahrip edecek mantık biraz da böyle sahneleniyor, oluşuyor ve karşı bir intikam biçiminde geliştirilmek isteniyor. Erkek bu sefer karşı cepheden TC adına bütün hünerini böyle kullanıyor. Çok etkili bir Önderlik, çok duyarlı, kadın konusunda da kendisine göre çok usta. PKK’ye karşı müthiş kullanma yeteneğinde. Burada tam bir intikam almadan bahsedebiliriz. Fakat erkek büyük tecrübesine dayanıyor.

Kadının rolü nedir? Duygusal bağıllık nedir?

Onu politik temelde değerlendirebildiği için tahrike kapılmıyor, sabırlı olgun davranıyor. Grup, partinin bütün elemanları böyle bir kalkışmayı askeri kanunla ezmek istiyorlar. Buna fırsat verilmiyor; politik yöntem tercih ediliyor ve açığa çıkartılma ilişkinin iç yüzünü bir kez daha aleniyet ilkesine ağırlık verilerek çözümlemeye götürme. Sonuçta açığa çıkma işi başarılı oluyor. Gerillayı tasfiye etme, savaşçı özelliği tasfiye etme. Anlaşıyor; tercih edilir edilmez onun da bayan gibi kaçıştan başka yolu gözükmüyor ve kaçıyor. Gericiliğe sığınıyor. Ajanlık geliştirilmek isteniliyor. Emperyalizme sığınıyor. Fakat tecrit olmaktan kurtulamadığı için fazla başarılı olma şansı yok. Zindan yapısı tekrar elden geçiriliyor; “Zindan Konferansı” geliştiriliyor. Yapı ezici bir şekilde tekrar parti çizgisine çekiliyor ve böylelikle zindana dayalı içinde bol aşk, bol kadın ilişkisi geçen bir provokasyon da etkisizleşmiş oluyor.

En son yaşadığımız bir provokasyon var. Bu provokasyon büyük bir ihtimalle henüz tam açıklığa kavuşmamıştır. Mimarı baştan beri bir sızma da olabilir. Hemen her alanda bir aileye dayalı bir objektif sübjektif sızmalar var. Batman’da Şener ailesi, Dersim’de Kıymet ailesi, Antep’te bilmem ne ailesi. İhtimaller artan bir oranda böyle olacağını gösteriyor. Günahına girmeyelim, ama belirtiler bunun muhtemelen böyle olabileceğini gösteriyor. Bir yargılama sürecidir; iyi anlaşılacaktır, ama 17 kişilik bir grubun ağır işkenceden geçirilerek yoldaş katli var. Bu bile olayı değerlendirmek için yeterlidir. Ama nedensiz ve taktik dışı bir Önderlik dayatılarak da yüzü aşkın yoldaşın şahadete gitmesi, yüzlercesinin saflara alınmayıp düzene terk edilmesi, binlerce örgütlenmeyen kitle ilişkileri ve bir bölgenin tasfiyeyi sonuna kadar yaşaması. Buna benzer bir provokasyon girişimidir. Baştan beri harekete musallat oluyor. Ama tedbirlerle fazla sonuç almıyor, sınıflandırılıyor. En ağır cezaıyla mahkum ediliyor. Ama yaşama şansı veriliyor, buna rağmen bu şansı böyle kullanabiliyorlar. Her bölgede buna benzer provokasyonlar yaşanıyor, objektif veya sübjektif olması o kadar önemli olmuyor.

Kürdistan, haini en bol olan ülke, ihanetin derinliği en kapsamlı olan bir ülke. TC veya Türk egemen sınıfları, tarihte özel savaşı en çok geliştiren ve bir sultanlık gele-

neğinde görüldüğü gibi 18 kardeşi katletmekten çekinmeyen bir Osmanlı rejimi. Mustafa Kemal en yakın çalışma arkadaşlarını sırf kendi diktatörlüğünü güçlendirmek için çıt çıkmayan bir rejim oluşturmak için her türlü komplo ve tasfiyesi vardır. 12 Eylül gibi bir rejimin de faşizmi geliştirmekte sınır tanımayan tasarruf hakları vardır. Kullanmadığı hiçbir özel savaş yöntemi kalmamıştır. Bunu da en anlamsız bir biçimde PKK'nin gerçeğine uygulanması söz konusudur. Savaş, buna karşı verilmiştir.

1993 baharında PKK savaşta iddialıdır. Savaş çizgisini netleştirmiş, biraz örgütlemiş, bunu muazzam bir iç aydınlanmayla sağlamıştır. İlişkilere büyük açıklık getirilmiştir. Denilebilir ki, insan çözümlemesi en çok bu parti içinde yapılmıştır. Onun bir parçası olan kadın çözümlenmesi burada yapılmıştır. Dolayısıyla en özgür ilişki, en özgür yaşam yolu ardına kadar açılmıştır. Bu savaşın imkânını artırıyor. Bütün bir halkı ayağa kaldırıyor. Grubunu yorumluyor, yaşamını yorumluyor, tutkularını yorumluyor. Bunun savaşla bağlantısını ortaya koyuyor. Halkın da bütün savaşçıların da etle-turnak gibi yaşamın savaşla bağlantısını, barışın savaşla bağlantısını, onurun, sevginin savaşla bağlantısını kavramışlardır. Birini güçlendirmek için diğerine yaslanıyorlar, diğerini güçlendirmek için bir başkalarını esas alıyorlar. Böylesine bir diyalektik birliğe ulaşılmıştır. Ve bu büyük sapıtılmış yaşam yerine, sınırsız bir köleliğe sadece baskı ve sömürü değil, düşürülmüşlüğe giden yaşam yerine sınırsız bir özgürlüğe giden yaşamın yolu açılıyor. Buna uygun adımlarla çıkış yapılıyor. Açık, net ilişkiler, özgür ilişkiler doğru bir siyasi savaşımla olduğu kadar askeri savaşımınla bağlantılı ele alınıyor. Kültürel yetkinleşmekle sanatsal yetkinleşmekle bağlantısı kadar, ideolojik yetkinleşme bağlı kılınarak oluşturuluyor. Bütün bir ulus düzeyinde sağlandığı gibi, birey düzeyinde de dengelenerek ilerletilmek isteniliyor. En özgür kişiler ortaya çıkarılarak ikili ilişkiler, çok yönlü partili ilişkiler, ulusal ilişkiler, enternasyonal ilişkiler kuruluyor. İyiliğin, doğruluğun, güzelliğin kıstaslarına bağlı ilişkilere açıklık getiriliyor, ona öncülük şansı veriliyor. Onunla çelişen her şey eleştiriliyor, onunla uyum gösteren her şey kapasite haline getiriliyor. Kürdistan gibi ilişkilerde darboğazın, tıkanmanın, nefessizliğin, yanlışlığın kol gezdiği bir ülke ve toplum zemininde en çok insanı kendine getirebilecek, doğayla, toplumla yeniden bütünleştirebilecek, tarih kadar gelecekle, bütünleştirecek. Bireyle olduğu kadar, bütün insanlıkla anlaşılabilecek bir çıkış şansına ulaşıyor. Ve devrimci hareket bu temelde kapasite kadar biçimini de zenginleştirerek iddialı olma konumunu sürdürüyor. Mevcut durumun şimdiki hali de böyledir.

Her devrimci hareket öncelikle bir siyasal harekettir

Ağır basan yönü böyledir. Ama zaman zaman askeri sınırı zorlar askeri hareket olur. Zaman zaman ideolojik kültürel yönü zorlar ideolojik ve kültürel hareket olur. Eğer devrimci hareketin mayalandığı ülke Kürdistan ise, orada politika özgür temelde yapılmak şöyle kalsın, ülke gerçeğine, halk gerçeğine dayalı tek bir sözcüğün bile imhayla karşılanması söz konusuysa ve bütün yaşam prangaya bağlanmışsa, devrimci hareketin burada bütün yaşama bir politik hareket gibi kendini dayatacağı açıktır. Bu yaşam bir anlamda politik bir yaşam olacaktır. Olan da budur. Dolayısıyla bütün halk şimdi politika yapıyor. Kültürel çalışma da politikadadır. En kızgın savaş içindeki gerilla da politika içindedir. Yurt dışı da içindedir, yurt içi de. Büyük bir politik yoğunlaşma, gelişme söz konusu. Her türlü yaşam bununla bağlantısını anlayarak şekilleniyor. En sıradan birey ilişkisi bile böyle bir politik gelişmenin gereğini duyuyor, bağlantısını kuruyor. Dolayısıyla zengin bir devrim oluyor. Tabii kapsamı çok zengin. Dolayısıyla politik savaşım biçimleri de öyle.

Her mücadelenin, sıradan bir duygunun bile artık politik izahı istediği bir dönem söz konusudur. Dolayısıyla devrimci edebiyat yapılırken ülkede politikanın bu yönüne, bu temel niteliğine dikkat etmemezlik edilemez.

Devrimci edebiyat; psikolojiyi, birey ve bireysel ilişkileri işler.

Bu ilişkilerin mevcut gerek düşmanın düşürücü, bitirici politika, gerekse yaşam için tek anlama gelen devrimci politikayı göz önüne getirmeden edebiyat yapmayacağını, kişiyi tahlil edemeyeceğini, çözüme kavuşturamayacağını çok iyi bilmek zorunda. Devrimci edebiyat mevcut politik derinliği yakalamadan edebi derinliği yakalayamaz. Sıradan bir duygu ilişkisini bile tahlil etmeye çalışırken, mükemmel bir politik ortam panoraması çizmek zorunda. Ortamın politikliğini, onun tarihçesini, amaçlarını, örgüt bağlantısını kuramayan bir edebiyatçı hiç edebiyat yapamaz. Bir duyguyu bile izah edemez. Duygu adı altında yaşananın ne olduğunu kavrayamaz, kavratamaz.

Ve nitekim birçok kadın ve erkek saflara doluştu.

İlişkiliydiler, duyguluydular, aşklıydılar.

Ama politikaya da inanmışlardı, PKK adını da kendilerine takmışlardı. Daha sonraki çözümlemeler şunu gösterdi; büyük bir kısmı düzen içi ilişkiler. Duygu gibi görülen ilişkilerin kölelik ilişkileri olduğu, savaşa hiç hizmet etmediği ve her duygu ilişkisinin bir tıkanma ilişkisi, kişiliği düşürme ilişkisi olduğu ortaya çıktı. Ve neredeyse zecri tedbirlere kadar gidildi. Bir duygu ilişkisinin ordulaşma önünde ne kadar engel teşkil ettiği dondurmak gerektiği biçimindeki yaklaşımlardan tutalım alabildiğine özgürleştirelim ilişkiyi, özgür ilişkinin yurtseverlikle bağını koya-

lım, parti ve partinin stratejik taktik önderliğiyle bağlantısını kuralım denildi. “Bu temelde özgür ilişkiye güvenen varsa ilişki geliştirilebilir” denildi. Böyle kendine güvenen bir partinin, bir partinin özgür ilişkilerine büyük güç yetirebileceği tezine de biraz ağırlık verildi ve bilindiği gibi saflara muazzam bir kadın akışı ve hiçbir dönemle kıyaslanmayacak bir cesaretli ilişkiler dönemine girildi.

Ortadoğu gerçeğine binlerce yıldır belki de yansımayan özgür kadın çıkışları var. Eskinin yerle bir edilmesi, ama yeni ilişkilere yol açılmasının heyecanı var. Bir altüst oluş olduğu kesin.

Arayışlar, sorgulamalar gittikçe artan bir yoğunlukla etkili oluyor. İnsanlar büyüyor, eskinin ilişkilerinin, incir çekirdeği kabilinden ilişkiler olduğu anlaşıyor.

Herkes eski ilişkilerini gülünç buluyor.

Eski evlilikler, eski duygular, eski aşkların gerçekten ancak gülünecek bir çocukça saflık olduğu kesinleşmiştir. Daha gerçekçi olduğu, erkeğin eski erkek tanımlamasından çok uzaklaştırılması gereken bir konuma ulaşmak zorunda olduğu, kadının da eski kadın gerçeğinden çok uzaklaşmak durumunda kalınması gerektiği iyi tartışılıyor.

İlişkilerin kaba cinsel boyutlarıyla tatmin olunamayacağı, ucuz duygularla da öyle anlamlı kapsamlı ilişkilerin geliştirilemeyeceği ve en önemlisi de ülkedeki sömürgeciliğin en yoğun biçimleri yaşanılıyorken, insanın anlamlı duygular geliştiremeyeceği açığa çıkıyor. Onun köklü yurtseverlik için savaşım, öncü örgüt, örgütlü ilişkilerin vazgeçilemez olduğu, kişinin bununla kişilik bulduğu, bu kişiliklerle ilişkinin bir anlam ifade edebileceği tartışmasız bir biçimde kendini hissettiriyor. Bu temelde daha dengeli, daha ölçülü, objektif bir anlatım, ilişki biçimi ortaya çıkıyor.

İpe sapa gelmez duygular.

Politik gerçeklikten uzak niyetler anlamsız bulunuyor. Kaba tatminlerin fazla anlam ifade etmediği, yıllarca insanımızın adeta kendisini mahkum ettiği yaklaşımların, düşürücü olduğu net görülüyor. Geriye özgürlük savaşımıdır. Özgürlük savaşımıyla birlikte, insanın kendini yeniden yaratmasıdır. Bu daha fazla zevk ve coşku veriyor. İnsan burada daha fazla yaşamı anlamlı buluyor.

Ve bu, PKK’de yaşamın adı oluyor.

Daha şimdiden büyük kahramanlar ortaya çıktığı, anlamlı kişiliklerin boy verdiği ve dalga dalga bunun ülkeye yansıdığı da kesinleşiyor.

Hiç şüphesiz bu bir yaşama başlangıcıdır.

Yeni yaşamın nasıl olması gerektiğine dair ipuçlarıdır.

Bunun uğruna daha çok savaşım verilecek.

Bu, daha çok sanatla beslenecek ve bu temelde atılan adımlar “Nasıl Yaşamalı?” sorusuna en etkili cevabı da verecektir. Bu anlamda PKK tarihi “Nasıl Ya-

şamalı?” sorusuna da verilen en kapsamlı bir cevap oluyor. Bu “Nasıl Yaşamalı?” sorusuna sorular sormak kadar, cevapların da peşi sıra geliştiği görülüyor.

Edebiyat bu aşamaya da hakkını vermelidir diyoruz.

Bizim, burada yaptığımız, kuru bir iskeletini kurmaktır. Kendine güvenen, bu temelde iyi edebi eserler ortaya çıkarabilir. Biz herkese bu temelde çıkış yaptırdığımıza inanıyoruz ve en değme romana, hikâyelere taş çıkartabilecek kısa bir mücadele gerçekliğimizin anlatımını yaptık. Edebiyata malzeme teşkil edebilecek iskelet verildi. Öyle sanıyorum ki, devrimci bir edebiyatın çıkmasına epey malzeme sunacak bir çerçeve.

Kürdistan’da genelde edebiyat, özelde devrimci edebiyat; devrimci hareketin işleyiş mantığının ruhunu, duygularını yaşamadan gerçekleştirme imkânı bulamaz.

Edebiyat ucuz bir kurgu, spekülasyon yapmak demek değildir.

Mevcut edebi yaklaşımların, ortaya çıkan ürünlerin büyük bir kısmı gerçeklerden habersiz. Son tahlilde ezen ulus ve oldukça çarpıtılmış sömürgeci koşulların gerçek dışı, sahtekârlığı, yalanı, hayal bile diyemeyeceğimiz yansımaları üzerine uluslararası örneklemeleri kaynaştırılarak yapılmaya çalışıyor ki, kafa karıştırmaktan ve şekilsizliği daha da geliştirmekten öteye bir rol oynamıyor, işlev görmüyor. Halkın edebiyatı söz konusu değil. Burjuva anlamında bir edebiyat yok. Hatta eski dönemin feodal edebiyatı bile bu yaklaşımlar karşısında anlam ifade eder. Ülke gerçekliğini, halk gerçekliğini devrimci tarzda çok vurgu yapılarak yani savaşın deneyimine kavuşturarak dile getirişimiz her türlü çalışmanın da yolunu açmıştır.

Devrimci politika demek, edebiyat demek değildir

Devrimci savaş demek, yine edebiyat demek değildir

Savaşla edebiyatın ilişkisi olmakla birlikte aynılaştırılamaz birbirlerinin yerine konulamaz, basit bir yansıma gibi de ilişkileri ele alınamaz. Her birisinin sahası kendine has kurallarla çalışma tarzıyla kazanıldı. Mantık yapıları, işleyişleri farklıdır. Parti ve ulusal kurtuluş sürecimizin şimdiye kadar ki anlatımı, hem askeri hem ideolojik nitelikte olmuştur. Edebiyat tipi bir anlatıma, güçlü bir biçime kavuşturulamamıştır. Ve biz ona bir çıkış yaptırmaya çalışıyoruz. “Mücadelemizin zemini edebiyattan ne alır, ona ne verebilir veya genelde sanattan ne alabilir?” diye bir soru artık ortaya son zamanlarda. İşte mevcut mücadele çizgisini çizmemiz; tekrar bazı denemelere zemin sunması içindir.

Anlattım, dikkatle dinlediniz. Son derece heyecan verici yani duygulandırıcı, tepki geliştirici, derin düşündürücü yanı kadar derin, öfke yaratıcı yanları var. Oldukça üzerinde yoğunlaşılması gereken kritik noktalar kadar, fazla edebi açıdan üzerinde durulmaya değmeyen yanları olabilir. Edebiyat bir anlamda, derinleştirilecek bir noktayı kitaba sığdırma-

bilmektir. Biz onu yakalamaya çalışıyoruz. İskeleti kurmak bütünüyle güzel bir mimari eser ortaya çıkarmaktır. İyidir bu nedenle. Her yere biraz değeri olan bir şeyler oturtulduğunda, böyle bir eser söz konusu olabilir.

Madem sanat veya edebiyatın işlevi diyoruz, bilemiyorum hikâye sizde nasıl bir etki yarattı ve derinleştirmeye nereden ve nasıl başlayabiliriz? Ayrıca biz de biraz daha derinleştirebiliriz. Büyük edebiyatçı bizden çıkacak değil belki, ama her ciddi edebi eserin de gerçeğe yakın şahıslara dayanmak durumunda olduğunu da bir köşeye atamayız.

Yine burada önemle alınması gereken saflardaki kadın-erkek özgürlüğü oluyor. Zaten bu konudaki deneyim başlı başına edebiyata önemli bir malzeme teşkil ediyor.

Kadın özgürlüğünün bu ilişkilerden nasıl etkilendiği ve kadın özgürlüğünde bu ilişkilerin etkileşimi bölümü hayli incelenebilir. Özgürlüğü başından mahkûm eden, bunu boğuntuya getiren kadındı. Ve büyük bir siyasal, hatta askeri mücadele geliştirilirken burada bir özgürlüğün duyumu yanına da vurgu yapan gelişme vardır. Gerek özgür kadın tipine ulaşma, gerekse bunun nasıl bir siyasal, askeri savaşımın odağından çıkış yaptırılmak istendiği önemli. Burada köle kadın, despotik, aristokratik kadınla veya özgür kadın ilişkisini sömürgecilığe indirgemek gerekecek. Sömürge koşullarında köleleşmenin kadındaki sonuçları işbirlikçi tipin, yine özgürlüğe karşı konumlarına yansıtılışı işlenebilir. Bayanın ufacak bir kadın özgürleşmesine meydan vermemesi önem taşıyor. Gelişme potansiyeli olan tipleri çok acımasız bir işkenceye aldırıp imha etmesi kadar kendine uydu, kuklası veya nedimesi haline getirdiği bazı tipler vardır. Bu tamamen feodal özelliktir. Kadın, rolünü bir silah olarak kullanmaya çalışırken hiç şüphesiz gerici ilişkiye medet bağlıyor. Kürt erkeğinin buradaki zayıflıklarına büyük ağırlık vermek gerekecek. Bizzat ben bunu gözlemleyebilmişim. Karşısındaki erkeğin mevcut erkeklerin hiçbirisine benzermediği, diğer erkekleri rahatlıkla kontrol altına aldığı ve dilediği gibi kendi kadın kişiliği etrafında yönlendirebildiği bir gerçektir. Artık belki bir abartmadır. Erkeğin zayıflıklarını; genelde erkeğin, özelde Kürt erkeğinin zayıflıklarını iyi ortaya koymak gerekir ve burada baş erkeğin rolünü iyi anlamak gerekir. Erkek kadını hem de genişliğine anlatılabilir. Bu erkek nasıl oldu da geleneksel erkek yaklaşımına düşmedi? Nasıl bir gelişme yaşadı ki bu büyük tuzağa düşmedi?

Hikâyenin en kilit noktalarından biri de erkeğin geleneksel erkeklığe mahkûm olmamasıdır. Eğer buna mahkûm olsaydı hikâye baştan biterdi. Aslında kadın bütün tuzakları kurmuştur ve yirmi dört saat içinde bu tuzağa düşüp bitmek isten bile değildir. Ve kadın da buna güvenmiştir. Kesinlikle silahı budur, tahmin ediyoruz. Yoksul koşullarda, ekonomik, sosyal, siyasal, kültürel gücü çok zayıf olan bir erkeğin, geleneksel ölçüler içinde çok gelişmiş bir kadın karşısında nefes ala-

maması gerekiyor. Kadının tezi budur aslında. Oyun işte tam burada bozuluyor. Zaten büyük öfkesi, büyük tepkisi ve ilişkiyi her saat zehir etme nedeni de burada ortaya çıkıyor. Ona göre yirmi dört saat şıpır şıpır halledilmesi gereken kendine göre kendi egemenliği altında, kendi planı çerçevesinde bu ilişki neden muazzam bir farklı konuma, kendine göre de bir karşı direnmeye yol açıyor. Bu büyük tepkiye itiyor aslında. Sık sık şu deyim de söylenir; “yani bizim evin kapısındaki bir kemikle idare edeceğimiz köpekler” dediği köylüler var onunla mukayese ediyor. Ama erkeğin yaklaşımı değişik, sabırlı. Yani birdenbire ne evet ne hayır dememesi, ona kavganın müthiş gelişiminin asıl nedenidir. Unutmayalım ki, grubun militanları yirmi dört saat dayanamıyorlar ve affedemeyiz diyecek noktaya geliyorlar. Fakat erkek daha değişik bir konum çiziyor. Hikâyenin uzun süreli ve değişik gelişmesi bayanla erkeğin ilişki tarzına çok yakından bağlantılıdır. Şuna eminiz, yani bayan güçlüdür, planlıdır, kendine son derece güvenlidir. Erkeği daha çok duygusal temelde yakaladığını sanıyor. Daha sonra onun siyasi olarak da, ideolojik olarak da bütünüyle bağlayabileceğini ve fiziki anlamda Ankara koşullarında hapsedip sonunu getireceğine emindir. Ama erkek ise burada bütün iyi niyetine, dürüstlüğüne, duygusallığına rağmen ilişkiyi değişik götürüyor. Klasik bir tarz; hem zengin erkek hem fakir, hem feodal hem yoksul, Kurmanç veya köylü. O kesimin özelliklerinin çok üstünde, çok bilinçli, çok farklı bir yaklaşım içine giriyor. Geleneksel erkek-kadın ilişkisinin çok uzağında biri. Günde bir, ayda bir öyle kendini ölüme mahkum etmeyecek özelliklere sahip. Kadına karşı hem ilişkinin eşit ve özgür gelişmesine önem veriyor, hem de olumsuz biçimlenmeye son derece kapalı veya tepkili, ihtiyatlı. Gerekirse kendini kadına karşı tamamen kapatabilir. Ondan gelebilecek gericiği önleyebilir. Böyle özellikleri de var sanıyoruz. Duygu yönü kadar mantık yönü çok güçlü. Mantığını duygularına feda etmiyor. Yine siyasi kavrayışının, siyasi anlayışının duygularına feda etmiyor. Bu konuda ilke sahibi ve en önemlisi de bu ilişki bağlamında toplumda çok güçlü durumundaki kaba cinsel yaklaşıma esir düşmüyor. Ülkede erkeğin çok yaygın bir biçimde esir düşme olayı vardır.

Köylülük olsun, feodal kesimde olsun bu ilişkiyi gericiilik temelinde, düzenle uzlaşma temelinde, daha çok da kendi kendine bir ilişkiyle ölüp, yaşama adeta çok kaba bir cinsel kültürün tuzağına düşmemeye özen göstermesi vardır. Burada da değişik bir performans çiziyor. Ve bu, mücadeleyi uzun süreli kılıyor. Yirmi dört saatte ya tipik klasik yaklaşımla ya kadın dövülür, boşanır ya da kadına dört dörtlük uşak olunur. Sonra yirmi dört saatte böyle halledilir aslında. Belki de esire hiç rastlanmayacak bir biçimde ilişkiler farklı boyutla ele alınıyor, farklı biçimde kazanılıyor. İşte bu muazzam öfke iki tarafta da tepkiye yol açıyor. Bu farklılaşma,

büyük mücadelenin adeta dinamosu oluyor. Bunun etrafında belki hiç kimsenin ne kabul edeceği, ne cesaret edebileceği, ne tahammül edeceği bir kısır döngü de değil, çok sancılı gelişmeyle birlikte ilişkiyi götürmeleri vardır. Ne için götürüyorlar? Tarafların amaçları en ince taktik hususlara kadar anlatılabilir. Karşı tarafa bütün suskunluğuna, ölümcül suratına, buz gibi suratına rağmen niye götürüyor? Erkek tarafı niye böyle katlanıyor. Nedenleriyle birlikte mücadele taktikleri de biraz iyi konularak anlatılabilir. Aslında burada işlenecek sorular çoktur.

Bir anlamda Kürdistan'ın düşürülmüşlüğü anlatmak mümkündür ve bu kadın erkek veya aile ilişkisi içerisindeki tüketilişi burada açığa çıkarmak ve dirilişe götürmek büyük önem taşıyor. Aslında savaş bir anlamda bu ilişkinin ele alınış ve çözümüleniş tarzında kazanılıyor. Kürt aile ilişkisi; bir tarafta sonuna kadar çözülmüş, diğer tarafta en güçlü bir biçime kavuşturulmuş. Yarı-feodal burjuva biçim devlet desteğinde, diğeri ise aşiret çözülüşünün de ötesinde aile bile çözülmüş, iyi bir aile çocuğu bile diyemeyecek bir noktaya gelmiş. Bu iki zıt bir aile ilişkisi geliştirmeye çalışıyorlar. Bu aile kurulamıyor. Kurulması şurada kalsın büyük bir savaş gerekçesi haline geliyor ve bu büyük savaş aile olacak mı, olmayacak mı? Yürüyecek mi yürümeyecek mi? Neyin lehine? Örgütün lehine, ulusal kurtuluş lehine, halkın lehine veya devletin aristokrasinin işbirlikçi ailenin lehine biçiminde böyle karşılıklı çatışıyorlar. Ulaşmaları mümkün değil. Dikkat edilirse karşı tarafın çekmek isteyeceği ailenin gelişmesi şurada kalsın erkeğin aileye, aşiretçiliğe tepkisi var.

Sınıfsız!

Egemen sınıflara tepkisi var, egemen ulusa tepkisi var. Son derece özgür düşünce ve siyasete bağlılığı var. Aileyi bu nedenle geliştirmek mümkün olmuyor.

Büyük bir aile içi kavga söz konusu.

Bu bir Kürdistan kavgasıdır.

Ailedeki tüketiliş karşı büyük bir karşı koyuştur. Ve buradaki başarı Kürdistan çapındaki başarıya gidiyor. Kadın çözümlemesi de bunun ürünüdür. Aile kurulacak mı kurulmayacak mı? Veya bu denemenin kendisinin ortaya çıkardığı büyük mücadele kadın çözümlemesine götürüyor. Bu da Kürdistan çözümlemesine aile ve aile ise bir anlamda Kürdistan'dır. Onun çözülmesine götürüyor ve bu da PKK'nin özgürleşme düzeyine giderek Kürdistan toplumunun özgürleşme düzeyine etkiye bulunuyor. Özgür kadın tipine ulaşma, özgür ilişkilere ulaşma, yeni bir cinsel ahlaktan tutalım, yeni duygu türlerine kadının yitirilmiş konumundan diriliş konumuna, yine erkeğin çok kaba ve çok feodal yaşanılmaz yaklaşımlardan eşit ve özgür bir temelde özenle ele alınıyor. Yeni tip, yeni ilişki bu yolu ardına kadar açıyor ve binlerce ilişki can veriyor. Önce yıkılıyor. Önce adeta topa tutuluyor ve zemin açılıyor.

Yeni yaşama, özgür yaşama gitmeden önce yaşamı tüm gözenekleriyle kapatan veya (ki bir vücuda benzetirsek solunum gözeneklerini tutan noktaların tekrar atılması veya engellemelerle aşılmaz bir set oluşturan bir ormanın, dağlığın açılması anlamına geliyor) şöyle bir basit yaklaşıma itibar edilmiyor. Çoğunuzun yaşadığı bir durumdur. Bu hayli öğretici olabilir.

İki insan anlaştı, sevişti, kavuştu, eşleşti ve sorun çözümlendi.

İşte bu ilişkilerin en büyük faydası da öyle bir çözümün mümkün olamayacağı, yani ezici bir kesimin çözüm diye yaşadıklarına itibar edilmemesidir. Anlaşmakla, duygu beraberliğini sağlamakla, hatta buna çeşitli aşk kılıfları giydirmekle aslında ilişkiler Kürdistan'da gelişmiyor. Bu deneyim bunu ispatlıyor. Erkek kendisini kandırabilirdi. Bayan da bu konuda biraz daha toleranslı olabilirdi. Uç noktalarda seyretmeye bilirlerdi. Kısacası çoğunun yaptığı anlaşma budur. Dolayısıyla al gülüm ver gülüm meselesine dönüştürülerek bu işler halledilebilirdi. Bu hepinizin yaşadığı yüzeysel çözümdür. Toplumun hemen hemen ezici kesiminin aldık verdik, anlaştık, baktıktık, hoşlandık, seviştik, dediği türden bir çözüm. Dikkat edilirse Kürdistan çözümlenemeyecek, aile çözümlenemeyecek ve PKK çözümlenemeyecek. Dolayısıyla herhangi bir sol grup gibi veya Kürt grubu gibi tıkanıp tasfiye olmaktan kurtulamayacak. Demek ki, bu ilişkinin aile boyutunda derinleştirilmesi ve hiçbir arkadaşın yirmi dört saatten fazla dayanılacak ya olumlu, ya olumsuz temelde demekten kendilerini alıkoyamadıkları bir durumu, biz on yılı aşkın bir sürece yayma gibi büyük bir deha, büyük bir sabır, politik, hatta felsefi, ahlaki boyutuna kadar indirgenebilir, çözüm gücü anlamına geliyor. Böyle yapmasan sonuca doğru gidilmeyecek, problem çözülmeyecek, kördüğüm çözülemeyecek. Yani bir yerde İskenderin kılıcı rolü oynayamayacak ve bu noktada basit bazı ilişkilere el atılabilir. Erkeklerde kadında da bu olayda ele alınabilir. Belki ilk ilişkileri basitçe olmuştur. Hemen her gençin genç kız ve erkeğin yaklaşım tarzlarına benzer yaklaşımlar ilk başta vardı. Ama olmayan bir şey de söz konusudur. Özellikle erkeğin giderek dil katını çektiğçe politik anlam önemini bilince çıkardıkça ardına verdiği hususlar var. İşi bir erkek kadın ilişkisi olmaktan öteye görüyor. Bir Kürdistan çapında, bir parti çapında ders çıkarılacak olgu olarak ele alıyor. Derinleştiriyor, genelleştiriyor, süreklileştiriyor. Doğal sonucuna götürüyor. Yani “nereden koparsa kopsun” demiyor. Bu husus çok önemli. Çünkü hemen her kişilikte “nerede koparsa kopsun” tavrı hâkimdir. Tam tersi söz konusu gideceği yere kadar gitsin, uzanacağı yere kadar uzansın, hiç sertliğe de başvurmaya gerek yok. Bu oldukça sonuç alıcı bir yaklaşım oluyor ve başarıyı da biraz bu tutum belirliyor.

Kürdistan kördüğümünü, çözülüşüne bu yaklaşımla girmiştir. Çok önemli başarılarla bu biçimde götürmüştür. Bunun bir parçası şüphesiz özgür kadın gelişmesinin çarpıcı bir biçimde ortaya çıkması, yüzeysel ilişkilerin parti içinde olsun, toplumda olsun

paramparça edilişı, binlerce erkeğin ve kızın bu kördüğümünden kopması, kurdukları nişanlılık, evlilik ilişkilerinden kopuşları, kendilerine dayatılan evliliklerden kaçışları. Büyük bir kısmı bu evliliklerden pişman olmuştur. Yine erkeklerin geleneksel evliliklerden kopuşları ve enerjiyi donduran, kişiliği donduran bu ilişkiye asla itibar etmemeleri vardır. Bütün bunların bu ilişkiyi çözümlemesiyle ilişkisinin keskin olduğu açıktır. Roman, denilebilir ki; bir yerde bu ana fikrin ve kördüğümün çözülmesi partiye daha sonra bütün topluma, Kürdistan'a, hatta insanlığa mal edilmesidir.

İşin bir de sevgi olayı, sevmeye olayının yurtseverlik, ülke boyutu, sosyalizm boyutunu ele almak gerekiyor.

Kürdistan'da sevgi şimdi yeni bir yoruma kavuşturuluyor.

Ve tezlerden biri de şudur: Kürdistan sevgiye kapalıdır.

Hatta geleneksel toplumların buna emperyalist toplumları da dâhil edebiliriz. Çıkara bulaşmış sevgiler yok denilecek kadar azalmıştır.

Sınıfsal, ailesel çıkarılara bağlılık sevgiyi öldürmüştür.

Bir taraf ne kadar duygularından, kişiliğinden taviz verirse versin diğer tarafın kesin sınıf çıkarı, aile çıkarı sevgiyi ve sağlıklı duyguların gelişimini imkânsız kılıyor. Burada önemli olan bir tarafın veya iki tarafın yüzeysel duyguları değil, temel maddi etmenlerdir. Bu ortaya çıkmıştır.

Şu tez doğrudur:

Sömürgecilik koşullarında sevgi katledilmiştir.

Sevgiye giden yolun örgütsel gelişmeyle, onun savaşa yansıtılmasıyla bu savaşın yurtseverlik, ulusal kurtuluş giderek bu temelde gelişen bir toplumsal savaş ve ilişkisiyle olabileceği ortaya konuluyor. Köle ilişkinin sevgiye fırsat vermeyeceği, köleliğin parçalanmasının sevgi ortamına yol açabileceği de kuvvetli bir tezdır, düşüncedir ve uygulamadır. Daha sonraki çabalar da zaten militan olamayan, militan örgütlemeyi geliştirmeyen, militan savaşı geliştirmeyenin sevgilerine fazla itibar edilemeyeceği ve hatta iğrenç karşılanacağı ortaya konulmuştur. Sevginin mücadele, savaşla bağlantısı çok net ortaya konulmuştur. Bunun örgütlülüğe dayanması, örgütlenmenin de propagandaya, bilinçlenmeye, bunun da üslubuna, çalışma tarzına bağlılığı ortaya konulmuştur. Bu anlamda da roman hayli öğreticiliğe sahiptir.

Sevgiye giden yol da denilebilir.

Ve yine saygı duyulacak sevgiler, duygular ve hata aşklar nasıldır sorusuna da cevap verilebilir. Bunun temelleri veya ilkesi, düzeyi konulmuştur. Bütün toplumun ve hatta tarihin karanlık bir dönemini; sevgisizlik dönemini, onursuzluk dönemini, geride bırakıp sevgi dönemini, aydınlık dönemini, olumluluk dönemini çizen bir gelişme olarak da değerlendirilebiliriz. Doğru sevgi, doğru yolda sevgi önemli bir atılım konusudur. Bunun için

de duygu yücelmesi olabilir. Aşk tanımına gidilebilir. Yine basit bir duygu tanımı yapılabilir, güdüler meselesi açılabilir. Kaba cinsellik anlatılabilir.

Cinselliğin doğru bir tanımı, ahlakı nasıl olmalıdır?

Özellikle cinselliği bir meta olarak kullanma çok büyük bir önemle ortaya konulur. Karşı tarafın cinselliği kesin bir meta olarak kullanması ve bunun yaşamı zehir etmesi var. Erkeğin kaba cinsellik tehlikesinden kendini kurtaramaması halinde kaybetme riskinin fazla olduğu konulabilir.

Cinselliğin daha sonraki yüce duygulara, yüce düşüncelere ve siyasal çalışmalara da nasıl dönüştürülebileceği ortaya konulabilir. Unutmamak gerekir ki, PKK'de cinselliğin; en çok örgütlenmeye, siyasi ve hatta askeri savaşıma dönüştürüldüğünden bahsedebiliriz.

Cinsel enerjinin savaş enerjisine dönüşmesi küçümsenemez.

Örgüt siyasi güce dönüştürülmesi büyük önemle ele alınabilir.

Bu bir yücelme biçimidir.

Bu yücelme biçiminden daha yüce cinsel yaklaşımlar da gelişebilir. Kürdistan'daki o kaba ve düşürmeye yol açan köylü olsun, aristokratlar olsun, işbirlikçi kesimlerin o iğrenç cinselliği yerine, özgürleştirici cinselliğe de bir çıkış yapılıyor. Bunun da ne kadar devrimsel bir değeri olduğu aslında daha şimdiden anlaşılıyor. Şüphesiz ki, konu bu yönüyle de güçlü bir biçimde konulabilir. Sadece sevgi düzeyinde değil, cinsellik de konulabilir. Çünkü kaba cinselliğe çok umut bağlanılmıştır. Köylünün özellikle kaba cinsel yaklaşımı köleliğin en temel nedenlerinden biridir. Yine bayanın da bu silaha çok bel bağladığı, ama bunu çok tersinden uyguladığı sanki cinsellik hiç yokmuş gibi rolünü belirleyecek veya bunu milim milim kullanmayı zaman zaman deneyerek sonuca gitme durumu var ki, çok kaba uygulama ve çok inkarcı yaklaşım iyi işlenirse sağlam bir cinsel çözümlemeye gitmek de mümkündür. Ayrıca çözümleme, partide dönüşüme uğratma kaba cinsellikten kaçışın siyasallaşma, savaşıma dönüştürülmesi ve duyguların bu temelde biraz daha yüceltmeye çalışılması, parti ortamında ve giderek bütün toplumda savaşa ve siyasete, örgüte bağlı ilişkilere açıklık kazandırılması, olanak, zemin veya koşul sunulması dayatılmasında önemli bir gelişmedir. Sanırım toplumun dönüşümünde en temel halkalardan biridir. Bütün bu ilişkilerde hem de çok çarpıcı bir biçimde bunları yakalamak ve sonuca nasıl girdiğini görmek mümkündür. Romandaki anlatım aynı biçimde birçok devrimciyi daha çok genç yaşta tıkanmaya götüren, rolünü tam yerine getirememesine, yüzeyselliğe, tökezleyip gitmesine yol açan durumlara da çok köklü cevaptır. Derinleşmeye, olgunlaşmaya, büyük bir siyasal savaşçı kişiliğe bu temelde saygıdeğer özgürlük ilişkilerine götürme özelliğine de epey aydınlatıcı bir yaklaşım sunar. Oldukça devrimci, dönüştürücü bir anlatım ve uygulamaya da götürebilir. Mevcut gelişmelerin böyle bir

değerlendirmeye de güç kazanması sağlanabilir.

Görünüşte iki kişi arasındaki bir ilişki dev bir toplumsal-çelişki ve çözüm örneğidir.

Hatta insanlığı da biraz yakından etkileme özelliğindedir. Bir ilişkiye doğru yaklaşım veya bir ilişkinin doğal ele alınması, sürüklenmesi ve sonuçlanmasına bir kişinin kendini ustaca vermesi büyük bir devrimci olan, onun partisi, onun savaşımına götürebilir. Bundan da devrim büyük kazanımlar sağlayabilir ve kişisel sorunlar bir çözüm yoluna koyulabilir.

Bu açıdan devrimci hareketin sağladığı altüst oluş gerçek bir romana zemin sunuyor. Gerçekçi anlatımı kadar çok zengin sonuçlara belki de yüzyıllara taşırılabilir etkilere yol açıyor. Her düzeyi etkiliyor. Bu nedenle de roman kaynağı hayli verimlidir.

Güçlü bir altüst oluşa dayanmayan roman etkisizdir.

Güçlü sonuçlardan yoksundur. Ayrıca yaratıcı özelliğinden söz etmek gerekir. Roman her ne kadar kurulu sanatın en veciz bir ifadesi denilse de sadece böyle bir kurgudur, ama gerçeği dönüştürmenin kurgusudur. Ve bu da devrimci yaratıcılık olarak deyimlendirilir, bunda ifadesini bulur.

Devrim yaratıcıdır.

Yaşanan gerçeklikten daha fazlasını etkilemeler yoluyla veya yeni yaratıcılıklarla besler. Kürdistan'da sınırlı bir devrimci gerçeklik yaşanmasına rağmen, daha fazla yaratıcılığa yol açan bir zemin söz konusu. Dolayısıyla ilişkilerin kurgusal yanını da göz önüne getirerek yaratmakla "Nasıl olmalı?", "Nasıl Yaşamalı?" biçiminde derinliğine ele almak yerindedir. Gerçekçilikle yaratıcılığın iyi bir etkileşimi söz konusu oluyor. Bunu denemeye çalışıyoruz. Yaşanan gerçekliğin bazı ipuçları gelişme yönlerini önemli biçimde belirliyor. Önemli sonuçlar yeni yaratıcı yaklaşımları belirliyor.

İlişkilerde derinlik, açıklık, yüceleştirme hiç şüphesiz büyük önem taşıyor. Özellikle erkek boyutunda bütün toplumsal, siyasal, hatta tarihsel ve gerçek perspektifi büyük bir dikkatle ele almayı gerektiriyor. Bir nokta bile diyemeyeceğimiz bir çıkış, yine bir halk toplumu örneği çığ gibi büyüyor. Başlangıçtaki çok iddiasız, çok zayıf pamuk ipliğine bağlı diyebileceğimiz bir ilişki nasıl sadece bir halkın, bir ulusun değil, giderek bütün insanlığı etkileyebilecek güçlü bir ilişkiye dönüşüyor. Kürdistan'da bu anlamda zaten toplumun çözümlenmesi anlamına gelir. İnsan ilişkileri kapatılmamakla kalınmıyor, çok zayıflatılmış, özden boşaltılmış, yabancılaştırılmış, sosyal, siyasal, toplum ve halk lehine sadece bitirilmekle kalmıyor düşmana belki de bir hayvandan daha fazla hizmet edecek konuma getirilmiş. Ve bu her düzeyde söz konusu. Ekonomik olarak çalışırken bir hayvandan daha fazla sağlıyor, bir inekten daha fazla sağılan bir sömürgecilik söz konusudur. Siyasal düzeyde alet olurken en değme düşmanın kendi ulusundan ve sınıfından, askerinden daha fazla ona asker oluyor. Siyasal düzeyde uşak bir tiple şekilleniyor. Buna da sadece

kendisi olmaktan çıkma yetmiyor bir de kraldan daha kralcı olma söz konusu. Yüzeyseldir, derinlikten yoksundur. İlişkiler muğlaktır. Hangi amaca hizmet ettiği fazla belli değildir, dalgacıdır, sahtedir, iddiasızdır. Üzerinde güçlü duygular, sevgiler yaşanmasına asla fırsat vermez. Yüzeysellik, yaşamın kararından geçme, teğet geçme her ilişkiye damgasını vuran hususlardır. Manevi olduğu kadar maddi doyum vermez. Söz gücüyle eylem gücü arasında herhangi bir irtibata bu ilişkiler yer vermez. Boş sözlerle, boş pratikler dolap beygirinin kuyu etrafında dolaşmasına benzer bir yaşam çizgisi. Her sözün ağızdan çıkan bir laf olmaktan öteye bir değeri kalmaz. Ve bütün bunlar yaşama büyük bir saygısızlığı ifade ediyor. İlişkilerde büyük saygısızlık, seviyesizlik söz konusu. Özellikle ülkedeki bu ilişkiler kaosu veya ilişkilerin içinde bulunduğu büyük olumsuz zemini parçalamak için sarf edilen çaba izlenmeye değer. Romanın başkahramanı diyebileceğimiz öge bütün bu yönleriyle iyi izlenmek durumunda.

Bütün toplumsal ilişkileri hem anlama hem de yıkma biçiminde büyük bir çaba harcanıyor. Bu aynı zamanda en büyük eylem oluyor. Hangi ilişkiye el atıyorsa çürüme var, kötü bir koku var. Ve elle tutulacak yanları yok. Aile ilişkisine el atıyor, köylülere, kentlilere, kadın ilişkisine, arkadaş ilişkisine. Orada fazla umut, dayanak bulamıyor ve büyük bir çaba ile aşmaya çalışıyor. Bu da ilişkilerde devrimci bir süreç oluyor. Mevcut ilişki ve ilişkisizlik düzeyiyle tatmin olmadan yeni ilişkilere büyük tutku, büyük açılım iradesi çok önemli. Mevcut ilişki düzeyini hor görme, onlara takılmama büyük rol oynuyor. Daha çocukluktan itibaren girilen diyaloglar, yapılan başkaldırıları var. İsyancılığın daha bu yaşta gelişmesi dikkate değer.

İlk isyanlar nasıl gelişmiş?

Aile çerçevesinde, köy dâhilinde gelenekselliğe başkaldırı, yine dinle ilgilenme, dinsel gelişmeyi ve belli süreç içerisinde girilen bunalım. Tanrı duygusunun yarattığı büyük bunalım ve onu aşma, felsefeyle tanışma ve bu din felsefesiyle ilginlenmenin yarattığı bunalım. Bu bunalımdan çıkışın diyalektik-materyalist felsefeyle bağlantısı. 1970'lerde biraz bunlar yaşanıyor. Bu anlamda bu yıllar din ve felsefede kendini değerlendirme ve çözmeye götürme yılları oluyor. Çok yetersiz ve karmaşık dinsel ve felsefi çabalar, diyalektik-materyalist felsefeyle çözümü biraz buluyor. Daha çok bu yıllarda önem kazanan ideolojik boyut oluyor. Pratik yaşamda ilişkileri yok denecek kadar az. Tanrı yolunda felsefi düşünce, diyalektik düşüncede bir gelişme sağlanmak isteniyor. Dikkate değerdir bu yönlü gelişmeler. Somut sosyal yaşama fazla ilgi yoktur. Bir nevi manevi yaşam etkili, maddi yaşam sadece fiziki varlığı sürdürmek için var. Bu anlamda yaşam ilişkileri çok çeşitli yönleriyle yıkılan ilişkiler yerine derin etkisi ve bunalımlı ilişkiler kadar, yeniyi çıkış yapılmak istenen ilişkiler ve ilişkilerin düşünceyle bağlantısı yaşamın düşünceyle irtibatı. Bu-

rada önemli olan herkesin geleneklere boğulma veya mevcut toplumsal siyasal statükoyu kolayca benimsemekle eskiye yenilirken devrimci ögenin bunda teslim olmama, geleneklere, statüye esir düşmeme, büyük bir kuşku, soru işaretiyle yaklaşma ve sınırlı da olsa, gücü tam yetmese de karşı koymayı sürdürme.

Mevcut statükonun üstüne çıkma.

Bu gücü gösteriyor.

Bu yılları kader yılları olarak değil, ilkel anlamda devrimci değişme gelişme yılları haline getirme.

Paraya yenilmiyor.

Aileye yenilmiyor.

Mevcut toplumsal statü içinde yer alma duygusuna yenilmiyor. Hatta tepki duyuyor hepsine. Bu yıllar gençlik yılları, çoğunun kendini kaybettiği yıllardır. Ve bizim de baş öge olarak burada büyük bir bunalım içinde olmakla birlikte arayışına devam ediyor, sorgulamaya ve kendini aşmaya özen gösteriyor. Bu yıllarda varılan çözüm işte revanşa olan sosyalizmle tanışma ve bunda biraz yoğunlaşma. Türkiye’de sosyal-şovenistlik sosyalizmin etkisi bir soru işaretidir ve çeşitli diğer ilkel milliyetçi grupların yaklaşımları soru işaretidir. Sosyalizmde yeni mücadele dönemine girilir kısaca. Bu yıllar 1970’li yıllardır. Büyük sosyalist mücadele içinde büyük ideolojik mücadele ve bu ideolojik grubun oluşumu söz konusu oluyor ki, parti değerlendirmelerinde bunlara kapsamlı yer vardır. Malzeme hayli boldur, sıkıntı çekilmez. Dikkate değer veya çok dikkat çekici diğer bir husus burada şüphesiz mevcut ilişkiler düzeyine fazla kanmama, ciddiye almama, ama yeni ilişki dünyası içinde de güçlü bir temele veya gelişmeye sahip olmama, ama büyük çabasını da geliştirmeden geri kalmama gibi bir durum yaşanıyor. İnsan, bu anlamda ilişki demek oluyor. Yıktığı ilişki kadar yapmaya çalıştığı ilişki. Bunun özetidir.

İlişki düzeylerinin kendisi her insanımızı genç yaşında yenilgiye götürüyor. Onları iddia kadar güçlü bir pratikten de yoksun bırakıyor. Tatminleri kadar tepkileri de fazla devrimci olmadığı gibi belki geleneklerin bile daha gerisinde faşizmin yozlaştırıcı parçalayıcı ve daha katı bir köleleştirici etkisine maruz bırakıyor. Özellikle 1980’li yılların ilişkileri gençlik içinde daha da düzeysizleştiricidir. İçerikten yoksundur. Hatta bu yılların ilişkilerine çok havai ilişkiler demek de mümkündür. Hafif ilişkiler dönemi. 1970’li yılların ilişkileri daha kapsamlı ve devrimci kokuyordu, umut yüklüydü. Ama 1980 sonrası faşizmin de çabalarıyla karşı devrime de dayanan, silik, havai olduğu kadar basit tatminler, günlük tüketici ilişkiler, bir gün ötesini bile düşünememe. Bu da faşizmin ilişkilerdeki zaferi oluyor ve bu parti ortamına yansıyor. Gelen gençlerin lime lime olmuş hali, duygu ve düşüncelerinin

paramparça olmuş hali, çok zayıf, cılız olması, dolaylı olarak faşizmin etkisinin tahripkar sonuçları gelen bütün gençlerin ilişkilerinde görülüyor. Bu yıllar dediğimiz gibi örgüt, devrimci örgütün, devrimci hareketin yurt dışında geleneksel kalıpları daha köklü yıkmaya girişme. Özellikle dış ortamın düşman denetiminden daha uzak olması 12 Eylül faşizminin devrimci bir ortamda şekillenmeye fırsat sunması iyi değerlendiriliyor.

Mahsum Korkmaz Akademisi tam bir laboratuvar niteliğindedir.

Dev boyutlu bir ilişki laboratuvarıdır. Bütün yetmez ilişkiler, sahte ilişkileri açığa çıkarma, teşhir ve tecrit etme. Bunun yerine dev ilişkileri, bir insan soyundan bitebilecek dev ilişkileri açığa çıkarma veya nasıl olması gerektiğine dair belirlemeler yapma, çok ağırlıklı bir yer alabilir romanda. Zaten Akademi yaşamı bir canlı laboratuvarıdır, her gün bir roman gibidir. Diyaloglar var. Bu dönemin, her bir çözümlemenin roman gibi ele alınması vardır. Belgeli olduğu için de hayli katkı sağlayabilir. Düzenin alternatifi burada ortaya çıkıyor. Kürdistan gerçeği değil sadece. Birçok ülkeden dostlar da geldiler, onlar da evrensel çaptaki gelişmeyi burada gördüler. Bir hafta kalanın “Kendimi bütün yaşamımda karşılaşamayacağım bir ortamda bulduğumu ve gelişmeyi sağladığımı söyleyebilirim” diyerek ayrıldıkları bir ortam.

Yüzyıllardır ne kadar sahte ilişki, tutum, davranış varsa açığa çıkarılıyor, açığa çıkarılmakla kalmıyor, doğru yola sokuluyor ve bu çok sancılı geçiyor. Bu çözümlemler daha sonra ülkedeki kahramanlık atılımının başarıldığı yer oluyor. O ülkedeki 15 Ağustos sonrası biraz burada mayalanıyor. Derinleştirilmesi yine burada sağlanıyor ve yenilgiye giden bütün yolların kapatılması, zafere giden bütün yolların açılması buradaki büyük çözümlemler, ilişki kurma ve yıkma sanatının bir sonucu oluyor ki, büyük çözümlemler, ilişki kurma ve yıkma sanatının bir sonucu oluyor. Burada gerçekten bir roman yaşandı veya yapılan devrimcilik bir roman kadar kurgusaldır, yaratıcıdır. Toplumu adeta bir laboratuvara alıyoruz, bir maketini hemen her yöreden gelen bazı ilişki temsilcilerini sorgulamaya tabi tutuyor herkes ayna gibi kendini ortamda görüyor.

Bütün çirkinliklerini, zayıflıklarını, yanlışlıklarını görüyorlar.

Özeleştiriyorlar, vazgeçiyorlar.

Yeniye karşı kararlılığı belirliyorlar.

Böylece yola koyuluyorlar.

Bu yeni yaşam yolu oluyor.

Yaşamın nasıl olması gerektiğine bir karar oluyor. Dolayısıyla Akademi ortamı çarpıcı bir tablo halinde sunulabilir.

Şu söylenmiştir Akademi:

“Burada çözümlenen an değil tarihtir, kişi değil sınıftır.”

Doğrudur. Küçük bir grup gibi ilgilenilmemiştir, bütün tarihsel bilanço, döküm kadar en ücra köşesine kadar toplumun kendisidir. Demek ki, bir devrimci temelin derinleştirilmesi, onun usta çabası, onun yönlendirici iradesi, beyni, duygusu, tutkusu. Diğer yandan, gelen ve herkesten çalan, her anlama gelen en provokatif tutumdan alışkanlıkları, çatışması ve çözülmesi söz konusudur. Ülkeye dönüş, özellikle 15 Ağustos Atılımı'nın her yıl derinleştirilmesi, eleştiri-özeleştiri, giderek yargılanmalar, ısrarla dayatılan her türlü yenilgiye açık anlayışlar, tutumlar, ilişkiler yerine, başarıya götüren anlayışta ısrar, ilişkide ısrar. Biz buna devrimci taktiğin yetkinleştirilmesi dedik.

Bu büyük bir destandır.

Bunun askeri-siyasi yorumu yapılmakla birlikte edebi yorumu da yapılmaya değer. Çünkü bu ilişki süreçlerinde büyük kahramanlık örnekleri var. İnsanlık tarihinde görülmemiş kahramanlık örnekleri vardır. Sağlanan ilişki düzeyi insan soyundan bitebilecek en büyük cesareti ve fedakarlığı ortaya çıkardı. Düşmanın sınırsız teknik ve sayıyla saldırılarına bir kişinin tek başına karşı koyması, küçük bir grubun kahramanca karşı koyması ve teslim olmamanın en kahramanca örneklerini sergilemesi. Binlercesinin son kurşunu, bombayı kendisinde patlatması. Aylarca açlıkla, susuzlukla karşılaşılması, karda binlerce donma olayının meydana gelmesi, hep bu dönemin içinden geçiyor. Yeni açılan yol da kurulan devrimci düzenin bir sonucu oluyor. Bazı tipik örnekler şüphesiz romanda etkili yer alabilir.

Militanlar açlıkla, soğukla nasıl boğuştu?

Büyük kuşatmaya karşı nasıl direndiler?

Bombalarla kendini parçalarken son sözler nasıl söyleniyordu?

Kahramanlık döneminin ilişkileri çarpıcı bir şekilde kapsamlı verilmeli.

Yeni yaşamı temsil eden tiplerdir.

Yeni yaşam tomurcuklarıdır.

Sert rüzgarların tahribi, ona karşı direnmeler o anlamlara geliyor. Yine bu yıllarda çürük ilişkiler, provokasyonlar, ihanetler, bireycilikler, keyfiet var. O bildiğimiz zaaflar kalabalık dönemini nasıl kösteklemeye çalışıyor, bunun tipleri var. Hep geriye çeken, eskiye çeken, düşkünleştirici, yüceleşmeden alıkoyan, bencil, büyük kayıplara yol açan özellikler işlenebilir. Bir teslimiyetçi hain tip, itirafçı tip çizilebilir. Hiç şüphesiz bu direniş sadece dağlarda değil, zindanlarda da söz konusudur. Büyük zindan direnişçiliği yenişi yaratmakta etkileyicidir. Özellikle 1980 başlarındaki direnişler. Dayatılan provokasyon, ihanet önemlidir. Bütün bunlara romanda kapsamlı yerler verilebilir. Orada da bazı değerlendirmeler yapılmıştır. Malzeme olarak zengindir, kullanılabilir. Hiç şüphesiz ilişkilerdeki kördüğümün İskender kılıcıyla parçalanması ve sağlam ilişkilerin, halkaların kurulması biçiminde de, bunu değerlendirmek mümkündür. Öfkeler, tutkular, kızgın-

lıklar, ihanetler, büyük fedakarlıklar cesaret örnekleri, acılar, hüznler, sevgiler işlenebilir. Roman biraz da kavramlarla yürütülecek bir sanattır.

Başka dikkati çekecek bir yan daha var. O da sizlerin yaşadığı durum. Sıkıntılarınız, öfkeleriniz, bir yaşam düzeyiniz var. Bunları sorular şeklinde bize sorabilirsiniz? Utanmayın kendi gerçeğinizden, bazı hayalleriniz, bazı ilişkileriniz yıkıldı. Sizlerin öfkeniz de buydu. Bir türlü devrimci rotaya giremeyişiniz bununla bağlantılı.

Fa.: Bağlılık, partiyedir, şehitlerdir. Geliş bu temelde olmasına rağmen, özünde siyasi, ideolojik yaklaşımın olmaması, PKK'yi bireylere sığdırma, biraz da karasevdaca bir bağlılığın sonucu, gözükaralık çok uzun süre olmamakla birlikte, sonra önüne bazı ilkeler koyma baş gösterdi. Bu temelde kurulan, bir özel ilişki, aslında özünde PKK'ye ulaşma özü vardı. Kendi payıma bunu söyleyebilirim. Fakat bu dağ gibi eylemin, çözdüğü nokta, o iyi niyet, duygusallık PKK'ye bağlanma üzerinde binanın inşa edilmesi durumu yaşandı. Özellikle parti ortamına geldiğim andan itibaren, gördüğüm ilişkinin gerçekten sahtekarca, ikiyüzlüce, biraz da kadının yaklaşımına vurulan bir darbe olarak değerlendirirdim. Hatta bir süre, önüne engel olmak istedi. Daha sonraki süreçlerde, aslında belli konularda yoğunlaşma, beni belli sonuçlara götürse de, devrimcileşme, özgür adımlar atma, kişi beni büyük engellerle karşı karşıya getirdi. Yani şu çok açtı: Önüne set çekilmek isteniyordu ısrarla. Bir söz de vardı aslında, çok gücüne de gidiyordu. "Siz bu gücünüzle yeterlisiniz, savaşılabiliyorsunuz, akademiye veya başka yerlere gitmenize gerek yok, orada da yapabilirsiniz" aslında işin özünde şu vardı: Devrimcileşir, özgürleşirse sahte ilişkiler, sahte şeyler yapılacaktı, egemenliklere karşı gelinecekti. PKK'nin yaklaşımına ilişkilerde, bağımsızlıkta, özgürlükte, savaştaki boyutu ortaya çıkaracaktı. Bu da, bireyin işine gelmiyordu. Fakat ben, büyük oranda çözdüğüme inanıyorum. Yalnız şöyle bir durum da var; henüz adımlarımın serileştirilememesi. Kendi kafamda netleşmiş durumdayım. Kafamda bazı şeyler olmasına rağmen, belli yetersizlikler var.

Med.: Şimdiye kadar, kendisini çözemeyen kadının, genelde Kürdistan toplumunun ve sömürgeciliğin kendi gerçekliğinin çözümlenememesi, bu nedenle çözüm gücü olamama durumu yaşandı. Fakat o tarihlerden bugüne kadar, roman kahramanı olan erkeğin mücadelesiyle, karşısındakini, yani kadını çözmesiyle birlikte, kadın gerçeğini çözmüş ve bu daha sonraki süreçte, kadının özgürleşmesi sorunu, temel nokta oluyor. Bir bütün olarak erkeğin gerek köle olan Kürdistan kadınının özgürleşmesindeki savaşımı, gerek diğer alanlardaki savaşımının, bugün mücadeleye yansması hangi şekilde olmuştur? Genelde Kürdistan halkı, tüm kadınlar, en önemlisi de kadın üzerinde etkisi ne olmuştur? Bunun mücadeleye yansması nasıl gerçekleşmiştir? Bu noktalar üzerinde durulabilir.

Şi.: Özellikle kadının, kendi sınıfsal konumuyla temsil ettiği tipte tam konuş-

turulmasında söz konusu erkeğin kadına geliştirdiği ilişki tarzı belirleyici olabilmiştir. Ve bundaki etki ne derecededir? Böyle bir kadın bilinmesine rağmen, çok uzun süre geçiren bir ilişki vardır. Onunla paylaşılan bir yaşam vardır. Kadın diyoruz; kendinde eskiyi temsil eden, gerçekten kökü çok derinlerde olan, oldukça tecrübe sahibi bir yapısı vardır. Fakat yeni, bunun karşısında yeni olmasından dolayı acemidir. Özellikle uzun süren bir beraberliğin temelinde bu acemi olmanın etkisi olabilir mi? Yoksa duygusal yaklaşımlar mı söz konusu? Ya da sadece kazanmaya yönelik bir yaklaşım mıydı? Bu konuların biraz açılması.

He.: Şimdi birçoğumuz parti saflarına katılırken, düzenin bize verili olarak sunduğu ilişkilerle, değer yargılarıyla donatılmış, donatılmaktan ziyade, adeta onun içinde boğulmuş bir şekilde saflara katıldık. Fakat bunları görememe vardı, yani özgürlük, sevgi adı altında bize sunulan her şeyi gerçek ve doğru sandık. Çünkü alternatifi yoktu. Bunu görme gücümüz yoktu. Verili ilişkilerle tamamen bizim boğulma ve böylece de saflara katılmamız söz konusuydu. Fakat katıldıktan sonra biraz gerçekleri gördük. Romandaki erkeğin o ilişkilerimize karşı savaşımının yarattığı o hava, o atmosfer kişiliğinin bir bütün olarak kişiyi geçmiş düzende inandığı değer yargılarını kökten bir eleştiri süzgecinden geçiriyor. Ve insan burada bir yandan bu verili ilişkilere sarılırken “olamaz” diyor. Yani bunların hepsi yalan olamaz. Çünkü yıllarca ben bunlara inandım, bunlara sarıldım, bunlar benim büyük değer yargılarımdı. Hatta çoğu zaman bu ilişkileri ilahlaştırdık, onlara taptık. Fakat bakıyorsun yanlış. Doğru olan önünde. Bu noktada kendinle büyük bir savaşım yaşıyorsun. İşte bu savaşımın romandaki erkeğin savaşımıyla bağlantısı neydi? Veya partiye gelen kişilerin bu kadar kendine yüklenme, onları altüst etme noktasına götüren güç neydi?

P.Ö.: Roj, sen kendin için ne diyebilirsin. Sende yıkım nasıl gelişti?

Roj.: Geldiğimde ilişkimi çözümlediğimi zannediyordum, ama pratiğim bununla çelişiyordu. Çünkü düzenin bize verili olarak sunduğu ilişkilerden biriydi ve o çözmeye işini de o çerçevede yapmıştım. Zaten bu nedenle de pratiğimde bu ilişkinin köleleştirici yanlarını göre göre bundan kopamama, aşamama vardı. Dört yıllık bir emek vermiştik bu ilişkiye, ama boşa kürek çekmiştik. Bunu kabullenmememe oldu bir süre. Diğer klasik ilişkiler gibi değildi. Kendi çapımızda bunu aşarak düzey tutturabilmek ve birbirimizi geliştirebilmek için çok çırpındık. Ama o kişiliklerle o düzen de daha fazlası imkânsızdı. Yani ilişki yaşandığı dönem çerçevesinde değerlendirildiğinde verebileceği pek bir şey yoktu, yetmiyordu. Daha da yürütmemiz halinde bizi kendimizle çeşitlendirecek, hatta sıfırlayabilecek bir süreç olurdu. Parti saflarına gelmeden önce, düzen koşulları altında o kişiliklerle geliştirilen bir ilişkinin ne kadar istenirse de maddi temellerinden yoksun olduğu için, öz-

gürleştiren değil köleleştiren, kaybettiren bir ilişki olduğunu sezebildik. Zaten gelişen özgürlük mücadelesi var olan düşünce dünyamızın merkezine oturmuştu. Az veya çok var olan özümüzü de kaybetmeden, bu özgürlük mücadelesine katılarak, bu ilişkiyi böyle sonuçlandırarak, verilen emeği de anlamlandırmak istedik aynı zamanda. Geliş bu temeldeydi. Gerek edinilmiş olan bağımlı kişilik, gerek “sevgi” diye yaşadıklarımızın sevgisizlik, saygısızlık. “Geliştirme” dediğimiz geriletme, dü-rüstlük, açıklık adı altında ikiyüzlülük ve sahtekarlıklar yaşadığımızı burada görmem beni altüst etti. Ayrıca devrimci ortama, PKK’ye daha idealist yaklaşıyordum. Gerçekliklere yabancıydım, yani kavga ortamında ideal ilişkiler bekliyordum. Onun bir sarsıntısını yaşadım. Yeni yeni bunları kabulleniyorum ve kavradıkça da özgü-ven, özgüç temelinde kendimi bağımsızlaştırmakta, militanlaşmakta yol alıyorum. Saflardaki sınıf savaşımını ve cinsler arası ilişkinin de aynı zamanda sınıflar arası ilişki olduğunu, hatta ulusal düzeyle bağlantısı olduğunu Parti Önderliği’nin çö-zümlemelerinden öğrendikçe bilinçleniyor ve netleşiyorum. Böylece pratiğimde giderek güçleniyor. Partilileşebildiğim oranda özgürleşebileceğimin bilincindeyim.

P.Ö.: Burada derinleştirilmesi gereken husus, erkeğin kendini çözümlerken bunun dalga dalga parti ortamına yansıtılması ve partinin yaşadığı; partililerin eski ve yeni genç adaylarının yaşadığı sarsıntılardır. Kişinin kendini tarihi ve toplumsal temelde çözmesi, bütün toplumsal ilişki, kurum düzeyinde bunu derinleştirerek yapması, şüphesiz sonuçları itibariyle herkesi etkileyecek.

Çözömlenen Kişi Değil Sınıf, An Değil Tarih’tir

Bu anlamda “çözömlenen kişi değil sınıf, an değil tarih” oluyor. Kestirilen de gelecek oluyor, kararlaştırılan da gelecek oluyor.

Gelen herkesin bundan payını alması kaçınılmazdır. Çünkü başaktörün yaşadığı gerçekten yalıtılmış, bütün tarihi toplumsal gerçeklerden kopmuş biri değil, onun neredeyse özü oluyor. Bütün olumlu olumsuz yanları, zayıf güçlü yanları, kapalı açık yanları aktörün ta burada kendini şey zemini haline getirmesi var. Öyle kendisine öz-gürleştirme imkânı yaratıyor ki, düşünceye, her ilişkiye açık. Bir yandan öyle, ama diğer yandan çok karşı koymacı, red kişiliğı var. Gelen herkes “kendimi buldum” diyor. Ama bir yandan büyük tepkiyle karşılaşıyor. Büyük ustalık, sanıyoruz burada. İster adına demokrasi diyelim, ister liberal özgür ortam diyelim, bir ajanın da rahat-lıkla “ben de yer bulabilirim” çok dürüst bir insana da burada yer var, yani herkesin “bu ortamdan bir şeyler kapabilirim” bunun ortamını sunuyor. Ama diğer yandan bir karşı koyma var. Sandığınız gibi değil, büyük bir ilke var ve bu ilkenin büyük savaşı, özgürlük savaşı, ilkenin askeri boyutu, siyasi boyutu var. Kısacası büyük karşı koymayı

da beraberinde göreceksin diyen bir çaba. Kendini öncelikle ameliyat masasına yatırma ve neşterin değmediği yer bırakmayan öge erkek oluyor. Aslında kendine özgü bir yapı oluyor. İyi kavranılmaması halinde birçok yanlışlığa yol açılacağı belli. Zaten Önderliksel gelişme de biraz bu yaklaşımın sonucudur.

Erkeğin gizlisi saklısı yok. Kendini her gün itiraf ediyor, kendini yeniden yapıyor. Her gün kendini yıkıyor, yeniden yapıyor. Çabası çok yoğun, çözümlemeler gittikçe kapsamlı, yön verme, perspektif kazandırma çok. Partileşme, ordulaşma, uluslaşma, hatta devletleşme dediğimiz gelişmeyi kendi şahsi gelişmesine böyle bağlıyor. Ama gelenler tabii, işin böyle derinlikli ele alındığını bilmiyor. Herkes kendine göre bir dünya kurmuş geliyor, hem de güle oynaya, ne hayallerle. Faşizmden biraz sıkılmış, haklı olarak tepkisi de var. Gidilen yer cennet yerine koyuluyor. Yanılgı burada. Kurulan birçok ilişki daha gelir gelmez tökezleniyor. İşte bulunmayanla bulunan arasındaki çelişki, yarattığı sarsıntılar. Özellikle gerek eski ögelerde, gerekse yeni ögelerde hayli derin oluyor. Eski ögeler grup döneminin anılarıyla yaşıyorlar.

Grup dönemi neydi? Bazı ideolojik belirlemeler, sınırlı çabalar bununla 1980 sonrasını, yine 1990 sonrası veya o büyük ordulaşma, siyasallaşma, savaşıma dönemine cevap vermeye çalışıyorlar ki, mümkün değil. Yeni gelenler faşizmin derin etkileri altında, daha da havai, hiç de elvermeyen yaklaşımlarla yürüyebileceklerini sanıyorlar. Mümkün değil. Bizim savaşımız o bildiğiniz gibi eleştiri, tartışma parti içi savaşında ifadesini buldu, büyük tartışma platformu geliştirildi. Akademi belki de eşine ender rastlanılır bir tartışma platformudur. Her gün yıkım ve yeniden yapılanma yeridir. Şüphesiz ögenin özel ilişkiyle bağlı ögeye karşı mücadelesi, genel bir anlama sahiptir. Onun şahsında statükoyu, büyük tutucu ve egemenlik altına alıcı dünyayı görüyor. Onun büyük, sıkıntısını yaşıyor. Sadece taktik olarak bakmıyor. Zaten derinliği de buradadır, anlamlı davranış da buradadır. İlişkidir kullanırız, bırakırız, hiç değilse böyle basite alınmayacağını fark etmesi daha sonraki gelişmelerin bir nedenidir. Bu dayatmanın arkasındaki iddia, güç nedir? Bunun özellikleri, büyük isyan kadar, öfke kadar, merak da uyandırıyor. Duygu kadar tepki uyandırıyor ve dolayısıyla sonuna kadar götürmeyi anlamlı buluyor. Şunu çok iyi fark ediyor: Onun çözümlemesi ciddi bir toplumsal kesim çözümlemesi, devlet çözümlemesi ve buna karşı geliştirilecek olan tutum, büyük özgürlük tutumu olabilir. Nitekim kadro olması nedeniyle en yoğun çekişilen bir tarafın kadın özgürlüğüne yönelik yaklaşımlarını direkt etkiliyor, boyutlandırıyor. Bir kadın ilişkisi neden bu kadar uğraştırıyor, neden bu sonuçlara yol açıyor? Burada çözümlemeyi derinleştirmek en doğrusudur. Burada erkeğin ve kadının kendini çözümlemesi önemlidir. Çözümleme giderek partide bir derinleşmeyi, bu derinleşmeyle birlikte kadın kurtuluşunu da beraberinde getiriyor. Hele

bayanın yenilgiye, aslında yenilgiden de öteye açığa çıkartılması, teşhiri, tecriti geliştirilmesi ki, bu bir anlamda statükonun, devletin işbirlikçiliğinin köle kadını, köleleştirici kadının açığa çıkartılması, teşhir ve tecrit oluyor. Buna rağmen, bir bakıyorsun partinin özgürleştirici değeri yükseliyor, bir de kadın devrimciliğine yol açıyor ve yeni özgürleşme ilişkileri anlam buluyor. Bu mücadele zemin üzerinde boy veriyor aslında. Çok önemli bir yan da burada aslında. Yaşanan ilişkinin çok genel düzeyde de yaşanılması oluyor. Yeni gelen her ilişki birey anlamında böyle bir ilişkidir. Bir nevi toplumda ilişki modeli oluyor. Kurulan her ilişki buna benzer kurulmuş ve buna benzer çelişkiyi, yıkılışı yaşayacak. Eğer çok köklü düzene bağlı değilse, belki ilişkiyi kurtarabilirler. Yine çok köklü bir biçimde tutucu, gerici, sahte kurulmamışsa bir eğitimle düzelebilir. Ama görüldü ki, gelen bütün ilişkiler, özellikle kadın-erkek ilişkileri tamamen statükoya hizmet eden, faşizmin özenle geliştirmeye ortam hazırladığı günübürlük, tüketici, adeta birbirini basamak yapıcı ilişkilerdir. Partinin etkisiyle kurulmuş ilişkiler oluyor ama hiç de partinin isteyeceği, kaldıracağı ilişkiler değil.

Biz bunlara kandırmaca ilişkiler, geleneksel ilişkiler diyoruz.

Dikkat edilirse özgürlük ilişkilerinin bu temelde fazla sağlanamayacağı saygının boyutlanamayacağı belli. Bu belli olduktan sonra bunalımlara girildi. Benim, uğruna bu kadar kendimi verdiğim, işte uygulandığım, gözyaşı döktüğüm, hayatımı adadığım bir ilişki nasıl böyle topa tutulur?

Bu sizlerde kriz yarattı.

Hemen hemen birçok bayanda ve erkekte bunu gördük. Ve bu Önderlik çözüm, öncü çözüm daha önce yapıldığı için sorunun üzerine doğru gidilebiliyordu ve yüzeysel ilişkiyi, görüntüyü, statükoyu anlamlandırıyordu. O bildiğiniz gibi ikinci bir adımın atılmasına yol açıyor.

Hâlâ birçok ilişkilerde yaşanan yüzeyselliğin yıkılışı ve yapabilirsen parti ortamında, savaş ortamında, yurtseverleş, örgütleş, bunu esas al, militanlaş! Kısaca savaşta zaferi kesinleştir! Mevcut ilişkilerine bu çerçevede anlam ver! Çoluğuna çocuğuna, eşine dostuna, her düzeydeki tutkularına, öfkelerine anlam ver! Savaşın verdiği zafer seçeneği karşısında nasıl bir rol oynuyor? Gelen giden hepsinin karşısına bu soruyu dikti. Ve bunun çetin bir soru olduğu cevap vermeden sınıf geçilmeyeceği ısrarla vurgulandı. Güçlü duygu mu diyorsun; savaştan zafere kadar katkı sundun? Güçlü sevgi mi diyorsun; al sana savaşın çetinliği, başarının keskinliği karşısında ne anlam ifade ediyor? Aşk mı diyorsun yine onun ne anlamı var? Büyük özgürlük tutkusunda, yurtseverlik tutkusunda senin bireysel aşkının ne değeri var? Sonuçta bu sorular da haklıdır. Kaldı ki öncü düzeydeki çözümleme buna başarıyla yanıt vermiş. Gelen birey ya buna uyacak, ya da kaybedecek. PKK'nin büyük dönemeci tutarlılık ve derinlik gösterilerek böyle aşıyor.

Savaş çürümüş olanı açığa çıkartan mücadeledir

Savaşı ilişkilere dayatmakla, örgütlenmeyi dayatmakla herkese adeta boyunun ölçüsünü aldırıyor. Büyük eleştiri-özeleştirici süreci de bu anlama geliyor. Kendini gözden geçirme ve benim dünyam savaş dünyasıyla, örgüt dünyasıyla, parti dünyasıyla nasıl bütünleşir? Yeniden bu sorulara yol açıyor. Özlü, dürüst olan eleştiri-özeleştiriyi sağlam geçiyor ve tekrar bütünleşmeyi sağlayabiliyor. Yeniden partileşme dediğimiz bir süreçtir aslında bu. Hatta yeniden kişiliğini bulma, yeniden kendini yaratma yaşamda ikinci dönem, ikinci ders. Herkes bunu şu veya bu düzeyde yaşadı. Dolayısıyla verili olan birçok ilişkinin altüst oluşuna acımadı. Çünkü onlarda yenilgiyi gördü. Mevcut başarı düzeyi, savaştıran düzey, yenilgiye götüren her şeye de büyük bir öfke ile de saldırdı. Çünkü başarısızlığın ölüm demek olduğu ve yaşama karşı bir tehdidin de bu olduğunu ortaya konuldu. Kaldı ki hâkim öge, ilişki bir yerde düzenin dayattığı yenilgi ile devrimin yenisini bir savaşımı olmakla da değerlendirilebilir.

Duyguda, düşüncede, taktikte büyük savaşımı

Ve bu büyük savaşımın devrimin yenilgiye gitmesi daha sonraki süreci yakıcı bir biçimde şekillendirdi. Burada özgürlük atılımında büyük gelişme yaşandı ve kadın özgürlüğündeki büyük hamle, bu çözümlemenin sonucudur. Geleneksel ilişkilerin büyük darbe yemesi söz konusudur. Bununla bağlantılıdır. Öyle ki, uluslararası etkileri çok çarpıcıydı. Bu kadar çarpıcı olması sorunun çok köklü ele alınıp çözümlenmesinden dolayıdır. Çok özgür bireyler ortaya çıkarmaya götürdü. Aslında direk düşman cephesini yenmeden önce kendi içinde bu gericiliği yenmesi büyük bir zafer oluyor. Kaldı ki, dış cephedeki zaferin de bu zaferle bağı çok açık gözüküyor. Daha da böyle gözlemlediğim bazı hususlar var. Özellikle hem kadında hem erkekte gözükten somut gelenek, statüko, güncelliğin bir ürünü olan ilişkileri peş peşe veya belki biraz neden bu kadar saygısızca yapılracasına, saldırıya uğradığını görünce tepkilere yöneldiler. Kişiliklerimiz hiç dikkate alınmıyor denildi. Devrimimiz gerçekten cesaretliydi; yıkmalıydı, saldırmalıydı.

Özellikle erkek ögenin davranışları epey tartışmalara konu oldu.

Kadınlar içinde hâlâ tartışma olmaya devam ediyor.

Erkekler nezdinde sorgulanıyor, kavranılmaya çalışılıyor.

Büyük bir devrimci değişiklik ancak böyle olur. Erkek öge veya öncü öge sadece erkek boyutunda ele almak yetersiz olur. Bir ilişki kahramanı, bir ilişki öncüsü, hem de yüz yılların öncesini sorguladığı gibi sonrasını da belirliyor. Yalnız erkek için değil, kadın için de belirliyor. Ulusal düzeyde olduğu gibi uluslararası düzey için belirliyor. Dolayısıyla bireyci yaklaşım sakıncalarla doludur. İlahlaştırmakta sakıncalarla doludur. Kişide çözümlenen toplum oluyor. Yetersiz yaklaşımlar söz konusudur. Böyle bir mücadele ve-

rilmiştir. Öncü öğenin kendini “başarı sağladım, belli bir çözüme gittim” deyip sınırlandırmaması, tam tersine bu deneyimini yaygınlaştırmaya ağırlık vermesi, büyük öneme sahiptir. Çokça içine girildiği gibi kadın sorunumuz söz konusu işte bunun bireysel çözümlüne girilebilir. Tarihte çokça böyle yapılır. Bireysel ilişkilere tekrar ağırlık verme. Yeni bir aile düzenine hemen dönüş yapma ve bir aile düzenine yer vermesi, özgürlük açısından sakıncalı olabilir. Bu konuda fedakarlık düzeyini, yücelik düzeyini dikkate alması büyük anlama sahiptir. Özgür kadınları ortaya çıkarmayı genelleştirmesinin, ne kadar önemli olduğu şimdi daha iyi anlaşılıyor. Çünkü bir bireye takılmasının nasıl müthiş bir köleleştirmeye, bütün çabaları boşa çıkartmaya götüreceği görüldü. Benzer bir hatanın gerek kendi yapısında gerekse birçok partilide sürdürülmesinin sadece tıkanma darboğaz değil, bütünüyle yenilgi. Dolayısıyla kadın düzeyinin sürekli özgürleştirilmesi, bu özgürleştirmeyi bireysel, yoğun yaşanan ilişkiler yerine, yüceltmekle bütün toplumsal gerçeği kavratmakla onun devrimci dönüşüme savaş aracıyla uğratmakla karşılaştırması ve herkesi bu deneylere katması ustalık işidir ve yöntem olarak doğrudur. Proletarya kolektivizmi gereği kişiyi ilahlaştırma yerine kadın özgürlüğünü öne çıkarma. Çok örnek model kadın yerine genel düzeyin kolektifçe geliştirilmesi önemli oluyor. Bu, biraz da bireyin köleleştirici etkisine, proletaryanın kolektif cevap vermesi, binlerce özgür kadının ortaya çıkarılarak cevap verilmesi oluyor. Güzelliği bir tek kişide somutlaştırma yerine genelde güzelliği tanımlama, sevgiyi tek kişide yoğunlaştırma yerine genelleştirme çok önemli oluyor. Genel güzellik yaklaşımı, genel sevgi yaklaşımı, genel çirkinlik yaklaşımı, genel nefret edilmesi gereken yaklaşım geliştiriliyor. Yani şu çok etkilidir, “birini çok sevdim veya birinden çok nefret ettim, birini çok güzel buldum veya birini çok çirkin buldum” yaklaşımlarının tehlikelerini görüyor.

Birinde değil, toplumsal düzeyde göreceksin güzelliği, nefreti, güzeli, çirkinli.

Burada en büyük kazanımlar olarak ifade ediliyor, doğrudur da. Güzellik-çirkinlik, nefret, öfke duygularını böyle soyutlamakla birlikte çok kapsamlı bir çalışmadır.

Kürdistan’da sevgiyi genelleştirme büyük bir devrimdir.

Ülke güzelliğini, halk güzelliğini, birey güzelliğini hem kadında hem erkekte ortaya çıkarması gerçekten destansıdır diyebiliriz.

Devrimin çiçeklenmesidir. Yani bu çerçeveyi yakalamadan, çok yüklü bireysel tutkulara anlayışlara yol açmak kadar bitiricidir. 19. yüzyıl burjuva roman pratiğine baktığımızda burada muazzam bir bireysellik söz konusu. Toplum yerine bireylerin yüceltilmesi çok ileri boyutludur. Hep birileri kahraman, birileri güzel, birileri çok çirkin ve bunun toplumsal ve tarihsel boyutu göz ardı edilir. Siyasi etmenler göz önüne getirilmez. Daha önceki dönemlerde feodalizm bunları yapar. Aileyi, aristokrasiyi geliştirir, diğer aileler, toplum hiçleştirilir. Bu sınıflar tarihi boyunca böyledir.

Fakat Kürdistan'da emek lehine güzel-çirkin ayrımı, doğru-yanlış ayrımı veya sevgi-nefret ayrımı gelişince bireyselliğe mahkûm olmaması, bireysel dayatmalara karşı partisel ve hatta halksal bir tepki gerçekleştirebilmesi belki de görülmeyen en büyük devrimsel değişme boyutlarıdır. Genel çerçeve böyle konulunca fazla bireylerin kendi kimliklerini tanımlama, güç ve o güçsüzlüklerini, doğru veya yanlışlıklarını, duygu veya duygusuzluklarını, sevgi veya nefretlerini değerlendirmeleri artık zor değildir. Temel değerlerle bağlantılıdır. Genel çerçeveyi dikkate alıyor ve böylece anlamlı olan bir ilişkiler dönemine girme şansı artıyor. Biraz da bu düzeyin yakalanması söz konusu. Daha dengeli ilişki yaklaşımları, mantığa, siyasete, ülkenin güzelliklerine, savaşımına bağlı, dengeleri gözetken, ölçülü olan kısaca; geçmişin her türlü ihaneti sapıklığa, sahtekârlığa bulaşmış tuzaklarından kendini kurtarmış, ciddi büyük hatalar yapmayan ve yaşamın böylece kazanılmasına biz “Nasıl Yaşamalı?” sorusuna uygun bir cevap verebilme imkânına kavuşmuş bir düzey diyoruz. Böyle güç getirilmiştir diyoruz. Çözümlemeler ve onun pratiği buna götürebilmiştir.

Hiç şüphesiz bütün bunlar tam bir somutlaşma değildir. Hem yoğun bir eleştiri, soyutlama düzeyini yaşıyor. Soyutu da yakalamıştır. Olası gelişme yönleri kadar sağlam ilişkilere hangi temellere bağlı olarak geliştirileceğini belirlemiştir. Bu, yeni dönem oluyor, özgür yaşam dönemi oluyor. Özgürlük dönemi, doğru sevgiler dönemi anlamına da gelir. Dikkat edilirse sadece yön belirliyor. Amacını koyuyor ortaya, yöntemi belirliyor. Somutlaşmasının büyük bir pratik çabaya bağlı olduğunu ilk adımlar halindedir. Balıklamasına yaşanacak dönem değildir. Çünkü geçmişin ağır tehlikeleri var. Gelecek pek fazla örgütlenmiş, kurumlaşmış olmaktan uzaktır. Hassas bir filizlenme dönemi geçmişin olumsuz rüzgârları hemen yeniyi kasıp kavurabilir. Hatalar da yapılabilir. İlk adımlar tökezletebilir. Dönemin nazikliği bu nedenledir. Neredeyse çok kötü bir hastalığa yakalanmış birinin ağır bir ameliyattan sonra nekahat dönemine girmesi gibi. Özenle bakılmazsa hasta tekrar komalık vaziyete düşebilir. Bir de bu yönde, bu ilişkilere yaklaşım göstermek mümkündür. Tabii bütün bunlar geliştirilirken baş ögenin dışında birçok tip kendini konuşturabilir. Eski erkek kadın öyle, yeni erkek kadın öyle. Kurulmuş ilişki, kurulma sürecinde olan ilişki, kendini anlatıma kavuşturabilir. Öyle sanıyorum ki, ustalık burada “Vay toplum ne der, vay örgütsel yapı ne der” kaygılarına fazla yer vermeden devrimci ilişkiler dönemine cesaretlece girişi gösterebilmiş olmasıdır. Burada bireycilik yapılmış olsaydı bu epeyce sakıncalı olabilirdi. Kendi tutkularına bireysel çözümlemelerle, belirlemelerle veya tersini de söyleyebiliriz, inkâr etseydi bir kadın karşısında zorlanma var.

“Allah belasını versin bunların. Bunlardan uzaklaşalım. Zaten partide bu tutum çok etkindir, erkek bu tutum içinde. Kadın bir beladır, hatta bir şeytan olabilir. Zaten önder

ilişki o konuda çok tehlikeli bir süreci yaşamış, bizim de başımıza böyle belalar gelebilir dolayısıyla uzak duralım.” Bu tutumun da fazla sağlıklı olamayacağı biliniyor. Dolayısıyla bu tutuma itibar edilmedi. Bu en sağ, en tutucu tutumlardan olabiliirdi. Daha düzeysiz bir yaklaşım, “kadın basittir, bu kadar alet olabiliyor düzene, statükoya. Objektif bir ajandır kısacası.” Zaten bu deyimler kullanılmıştır. “Dolayısıyla ağırlıklı yer veremeyelim, göz açtırmayalım, kullanalım. Düzen onları bol bol kullanıyorsa devrim de ucuz kullansın.” Birçok erkeğe hatta kadına hâkim olan anlayış budur. “Bir basit yüzeysel ilişki doyurucudur.” Oldukça bunu yüzeye vurduğunu biliyoruz. Hafif ilişkiler, günlük tüketim içi ilişkiler, işte biz buna dedikodu dedik. Geliyorlar yan yana derin bir dedikodu ile geçiriyorlar. Ya bozguncu temelde ya da ahab çavuş temelde yapıyorlar. Bunun da anlamını çözümlemeler doğru yorumlayamayan ve hatta boşa çıkarmaya çalışan kadın ve erkek kişiliklere karşı yaptık. Bunun bazı provokatörlere, hatta ajan kişiliklere epey fırsat sunduğunu gösterdik. İster ahab çavuşluk, ister bozgunculuk provokasyonlara yoğun bir malzeme sunuyor. Yine eskiyi hortlatmaya çalışıyorlar. Fazla derinleşmeye, partileşmeye, örgütleşmeye, çelikten bağlara yanaşmayanlar kısaca savaş gerçeğimizi göz önüne getiremeyenler parti içinde dedikodu ve ahab çavuş yöntemlere ağırlık veriyorlar. Ve bunu bazı tipler körüklüyor. Özellikle kuşkulu tipler malzeme sunuyor, yön veriyor ve hizip çıkarıyor. Bir sapırma girişimi de böyle ortaya çıktı.

Kadınlarda görülen tipik bir durum kendilerine göre geçmişte bir malzeme olarak kullanıldıkları veya kendilerine göre güya toplumda bir yer tuttıkları, kadınlıklarına özgüdür. Burada cinsellik çözümlemesi biraz kendini açığa vurdurdu. Cinselliğin bir avantaj olarak kullanılmasını, ikiyüzlülüğü biraz teşhir edilmek istendi. Kadının mevcut toplumda bunu bir avantaj olarak görmesi buna sığınması ve bunun etrafında bir yaşam hayal etmesi ailenin temeline hâkim kılması ve bütün ilişkilerde bunu bir silah olarak kullanması oldukça tehlikeliydi. Bir avantaj olarak bakıyor, mevcut bütün ilişkilere kendini böyle vuruyor. Bunun bir cinsel ahlaksızlık olduğu anlatılmak istenildi. Cinselliğin böyle kullanılmaması gerektiği önemle vurgulandı. Cinselliğin çok doğal kişilik özelliği olduğu bunu kalkıp böyle metalaştırmaya ve hatta sahte bir namus anlayışına sığınarak savunulmasının, kullanılmasının ne kadar tehlikeli olduğu bu konuda güdusel bir yaklaşımın ne kadar düşürücü olduğu anlatılmaya çalışıldı. Bir de bozgunculuğa malzeme yapılmak istenildi. Burada baş erkek çözüm için yaşanan deneyimlerden epey dersler çıkarmıştır. Karşıdaki ögenin çok doğal bir içgüdü olan cinsellik güdüsünü siyaset haline getirmesinin ne kadar vahim olduğunu kavraması ve bunun da bizim toplumda çok köklü bir ajanlaştırma, objektif veya sübjektif anlamda olsun onun aracı haline getirilmesinin tehlikesini fark etmesi söz konusudur. Egemen sınıfların bunu böyle kabul edecekleri, ama emekçilerin bunu böyle yapmaması gerektiği, bunun çok büyük bir

ahlaksızlık olduğu, cinsel sapıklık olduğu veya cinselliğin bir tuzağı olduğu duyuruluyor ve yapıyı uyarmaya çalışıyor. Tabii bu, aynı zamanda toplumsal bir özellik. Siyasi bir yapılanışı söz konusu olduğu için zayıf kadınlar bunu bir türlü bırakmak istemiyor. Zayıf erkekler buna bir türlü düşmekten kendini kurtaramıyor. Bizim toplum zaten daha 12–15 yaşında böyle cinselliğin bozuk, çok sağlıksız bir yaşta ortamda kullanılmasıyla yenilgiye gidiyorlar.

Kurulan aileler yenilgi çukurudur.

Düşürme, bitirme çukuru oluyor.

Neredeyse başını bağladın mı sağlama aldın oluyor. Buna saldırıldı. Bunun ne kadar geçmişi yaşattığı, provokasyona açık alan sunduğu hele yüce duygulara sevgilere götürmediği biliniyor.

İçgüdü, cinsellik güdüsü etrafında koparılan fırtınanın biraz da hayvanca olduğu tespit edilmiştir. Aslında “aşkımdır, sevgimdir” diye yırtınan durumun basit bir içgüdüsel yaklaşım olduğu farkedildi. Ve bu Kürdistan’da genelde de emperyalist koşullar da dâhil kadını tutsak eden erkeği de çok dar güncel kılan bir yaklaşımın olduğu biliniyordu ve o büyük çözülmeye buradan gidildi. Erkek öğenin bu konuda derinleşmesi anlamlı. Bireysel ailecilik çözümü kadar güç otoritesine sığınarak egemen sınıfların yüzyıllarca yaptığına kendini başarıyla karşı koyuşu ne alttakilerin düşküncü cinsel yaklaşımı ne de üsttekilerin egemenlik çerçevesinde geliştirdikleri ilişki düzenine yer vermemesi büyük devrimci değere sahiptir. Cinselliği böyle bir kullanım aracı olmaktan çıkarıp etrafında siyasallaşma, örgütlenme, etkileşmenin olmaması gerektiğini, tam tersine ne çok ayıplanacak bir konu ne de çok böyle kutsallaştıracak bir konu olmadığı doğal bir yaşam konusu olduğu, ama bunun devam ederken serbest cinsellik anlamına gelemeyeceği, tam tersine cinselliğin toplumsal gerçeklik içerisindeki yerinin çok önemli olduğu her şeyden önce tutucu düzenin bir namus anlayışı, bir cinsellik anlayışı vardır. Onu çok iyi görüp değerlendirmek gerekir. Yine Türkiye’de de faşist yaklaşımların toplumu fahişeleştirdiği göz önüne getirilirse geleneksel namus anlayışı dar, yetersiz, hatalı, ama fahişeleştirmenin de en az onun kadar tehlikeli olduğu bir cinsel patlamadan bahsediliyor. Bu patlamanın da faşist bir patlatma olduğu, emperyalist bir patlatma olduğu, tuzak olduğu, aşılması gerektiği vurgulandı. Bunun yerine daha dengeli yaklaşımın ne geleneklerin namus atmosferinde boğulan yaklaşım ne de sözüm ona Türkiye’de de medya kültürü ile medya “istediği gibi yaşarım istediğim gibi kendimi kullanırım” bunun da en az diğeri kadar tehlikeli olduğu önemle işlenmiştir. Bu güdülerini toplumsal gerçeklik içinde siyasallaşmaya, örgütlemeye, savaşa hizmet eder hale getirmek onunla çelişkili değil uyumlu hale getirmek, yüceltmek, hatta kural belirtmek.

Cinsellik yüceltilebilir mi?

Evet, yüceltilebilir. Düşünün, iki kişiyi kendini cinsellik içinde boğuntuya getirmeleri yerine cinselliğin böyle daha büyük bir çalışma tutkusuna, siyasallaşmaya, örgütlenmeye, savaşa dönüştürülmesine vermeleri hem mümkündür, hem de gerçek bir kahramanlık, gerçek bir aşktır, gerçek bir sevgidir. Kaldı ki öncü gücün, erkeğin yaptığı nedir bu konuda?

Büyük siyallaşmaktır.

Kadının özgürlüğüne veya kadın cinsinin cinselliğine duyduğu ilgiyi örgüte dönüştürüyor, kadının özgürlüğüne, savaşmasına ve siyasallaşmasına dönüştürüyor. Güzelliğin bu temelde yakalandığı, sevginin bu temelde yakalandığı belli. Yine erkeklerin de egemenlikli yanlarını törpüleyerek, baskıyı yanlarından sıyrarak savaşa yatkın, kolektivizme gelen dolayısıyla daha değer verilecek bir duruma taşırılması önem taşıyor. Erkeğin de cinselliği bir egemenlik olarak kullanmasının önüne geçilmesi de en az kadının ki kadar olumlu ve son derece geliştirici olmuştur.

Bu özgürlüğün, güzelliğin, sevginin de kurtuluşudur.

Ağır cinsellik altında sevgi, güzellik geliştirilemez.

Köleştirici cinsel etkiyi yaşamak köylü kadınlarda daha yirmisinde bozulmaya ve nefes alamaz, her türlü fiziki, ruhi yıpranmaya götürür. Erkek de hiçbir yüce düşünce, duyguyu, tutkuyu geliştirmemeye götürür. Gece gündüz cinselliği düşünen erkek çok düşküncüdür ve cinsellikten başka bir şey düşünmez ve bu da onu süper namussuzluğa götürür. Güzellik, sevgi, düşünce aranmaz bu tip ögelerde. Bunların önüne geçmenin nasıl bir devrimsel değere sahip olduğu şimdi daha iyi anlaşılıyor. Eğer önü alınmasaydı gerek parti içinde gerek diğer geniş kurtuluş saflarında herkes tutkularını konuştursaydı, bireyciliğe sarılsaydı, cinselliği çok yersiz ve olumsuz temelde değerlendirseydi muazzam bozgunculuklara, hizipçiliklere, enerjiyi boşa çarçur etmeye götürürdü. Bu da kendi içinde devrimin çürütülmesi ve yozlaştırılmasıdır.

Parti olarak sağlanan gelişmeler büyük bir değere sahiptir. Erkek egemenlikli yaklaşımlarla kadının kaba, kendini cinsel meta olarak sunma yaklaşımlarına darbe vurulması oldukça önemli. Daha birçoğu bunu iyi kavrayamamış ve eğer kişi büyüyemiyorsa bu kavrayışsızlığından dolayıdır. Kadın enerjisi eğer açığa çıkamıyorsa bu yaklaşımdan dolayıdır. Düşünce gücü, duygu gücü çok geridir kadının. Çünkü kaba cinselliğin uygulama olarak, anlayış olarak etkisi altındadır. Erkek de buna benzer bir konumdadır. Tencere yuvarlanmış kapağını bulmuş misali. Böyle kadın, böyle erkek ilişkileri toplumda nefes aldırılmaz. Duyguya, düşünceye, sevgiye götüremez bunların bağlı olduğu zincir. Partileşme, ordulaşma, örgütçülük, yurtseverlik görülemez bunlarda. Mevcut ilişkilerin kölelikten kurtuluşu, kaba cinsellikten ve hâkim tutkulardan kurtuluşu büyük devrimdir.

Ancak büyük devrimciler kendi sevgilerini genelleştirebilirler.

Halkın, ülkenin sevgisine dönüştürebilirler.

Kadın soyunun sevgisine dönüştürebilirler.

Kaldı ki, bizim en değme kadın veya erkeğimiz burnunun ötesini göremez. “Benim evim en güzeli” der. Ülke yoktur bu ufukta. “Benim kadınıym veya erkeğim en güzeli” der.

Bunun dışında hiçbir şeyi göremez. Kadın-erkek saygısı aklına bile gelemmez. “Benim çocuğum en iyisi” der. Bunun dışında bir çocuğa ilgi bile gösterilmez. Bu anlayış müthiş bireycidir, örgütlülüğe kapalıdır. Kolektivizme kapalıdır, dolayısıyla yenilgiye açıktır. Bütün enerjisini bir kadın erkeğe verir, bir erkek bir kadına verir ve bir çocuğuna verir, bir evine verir. Hemen şunu söylemek istiyorum: Bizim bir-iki odalı evlerimiz büyük insan enerjisinin hapsediği zindanlardır.

O odacıklar var ya, onlar gerçek zindanlardır.

Ben o zindanlara neden girmedim? Benim böyle bir ev düzenimin gelişmesi, parti içinde geliştirmemem, hep kolektif çabalar, büyük insan yığınlarıyla günlük yaşamı değerlendirmem, yüzlerce kadın ve erkeklerle iç içe bir yaşam götürmem büyük bir devrimci faaliyetidir. Ama siz hep başınızı bir ilişkiye gömdünüz. İki odaya gömdünüz, o da sizin bireyciliğiniz, yaratıcılıktan uzak, örgütlenmeden uzak dünyanız oldu. Baş erkek öncü ilişki bu konuda hayli özgün bir yere sahiptir. İlişkilerinde neredeyse milyonlarla oturup kalkması, bütün kadınları seslendirme bunu meydanlara sığmaz durumda götürmesi tarihsel olaylardan oluyor.

Emeğin, emekçilerin zaferi oluyor.

Muazzam değerlerin ortaya çıkarılması oluyor. Daha şimdiden ortaya çıkarılan değerler toplumun sevgi değerleridir, tutku değerleridir, uğruna her şeylerini ortaya koydukları değerlerdir.

Kadın ortaya çıktı.

Bütün toplum saygı sevgi gösteriyor.

Erkek ortaya çıktı.

Bütün toplum yine öyle bakıyor. İnsanlığın hizmetine, ulusun hizmetine koşmuş ilişkiler çığ gibi büyüyor. Dolayısıyla öncü yaklaşım başarılıdır. Bireycilik darbe yedi, aristokrasicilik darbe yedi, küçük-burjuva inkârcılığı, muhafazakarlık sıkılıyor, tutuculuk sıkılıyor, nefes alamıyor. Onun kime hizmet ettiği göz önüne getirilirse bunun ne kadar yerinde olduğu şimdi daha iyi anlaşılıyor. Varsın onlar sıkışsın. Tutucu özgürlük dünyasına açılmıyorsa boğulsun. İlahlaştırdığı bireyciliğinden kopamıyorsa yenilsin gitsin, acınmaz. Her şeyi bireycilik süzgecinden geçirenler fazla yer bulmasın. Bütün bunların arkasındaki dünya eski dünyadır. Yeni dünyayı kurabilecekler mi?

Ortam açılmış sev, ama bu genel içinde bir anlam ifade etsin. Tutkularını konuşur, ama bu genel başarıyı da kendinle özdeşleştirsın. Onun içinde bir yere sahip olursun. Yerin olsun, ama bu yerin genel yapıyı sürüklesin halkı ayağa kaldırsın. Büyük duyguların olsun, ama bu genel güzelliği esas alsın. Ülke güzellikleri, halk güzellikleri, cins güzellikleri doğru değerlendirilsin, bir anlam ifade etsin. Kürdistan'da bunları aşmamız bizim devrimin askeri-siyasi başarısından daha önemli askeri, siyasi, örgütsel başarıları da bu zeminler ortaya çıkarır. Eğer bugün daha iyi savaşıyorsa bu zeminin biraz daha verimli kılınmasından dolayıdır. Bazıları buna umutla bakıyor. Parti içinde dışında bazıları sıkışmış hissediyor kendilerini. Bazıları namuslarının ellerinden gittiğini sanıyor ve cinselliği eskisi gibi kullanamayacakları için bozuluyorlar. Bazıları özgürlük ortamını fahişce kullanmayacaklarından dolayı gazaba kapılıyorlar. Bunlar devrimin yasaları karşısında geçersizdir.

Devrimler sorumsuzluk değildir.

Devrimler disiplini, otoriteyi içerir. Kesin yüceliğe çağrıdır.

Gücün varsa uyarısın bu çağrıya, siyasi, hatta askeri temellerle bağlantısını görürsün, kurarsın ve dolayısıyla sevgi senin hakkın olur. Çok sever çok sevilirsin, güzel olursun, saygın olur ve doğrusu da bunlardır. “Nasıl Yaşamalı?” sorusuna da ancak bu çerçevede cevap verilebilir.

Zafer kazanması gereken yaşam budur.

Kendinizi tanınmaz hale getirmişsiniz. Bu doğru değil. Çirkinleştirmişsiniz, fazla güzellikle de ilişkileriniz kalmamış.

Fiziki güzellik değil, ruh güzelliği, düşünce güzelliği daha önemli.

Ben burada aslında üslup kısmına da değinmek istiyordum. Zaten üslupta bu anlatımın doğal bir sonucudur. Güzel üslup bu çerçevede kendisine rol oynayacak olanın bulacağı üsluptur. Taktik Önderlik, bu çerçeveye oturan kişilik iyi bir taktik Önderliktir; üslubu hitabeti güçlüdür, çözümlenmiştir, nettir. Ve bir de ezilmez. Böyle bir ortamın oluşturduğu tip düşman karşısında kesindir, nettir. Dostlar karşısında, halkın içinde, yoldaşlarının arasında anlatım gücüyle, karar gücüyle görev çaba gücüyle kendini dinletir, takdir sahibi olur. Ve bu da dediğim gibi bir çözüme ulaşmıştır. Kendimde gerçekleştirdiğim bir çalışma aslında. Bu siz kadınlar arasında daha büyük bir öneme haizdir. Büyük tutsaklığı yaşadığınız anlaşılıyor. Çok suskun ve kendinizi aslında ne yapmanız gerektiğine, nasıl yaşatmanız gerektiğine daha iyi bir karar da verdiğinizini sanmıyorum. Beklentileriniz güdümlenmiştir biraz ayarlanmıştır ve biraz da köleliğe göre bağlanmıştır. Bunu kırmaya çalıştık. Hep birilerine göre kendinizi ayarlama. Bence bunun yerine temel değerlere göre kendini ayarlama büyük önem taşıyor. Buna cesaret etmelisiniz. Temel değerlere göre kendinizi ayarladığınız bu konuda disiplini kendinizde sağladınız mı zaferin

en temel güvencesi kişiliğinizi sağlamışsınız demektir. Buna uyum gücü olmalısınız. Şimdi sizin hayatınızı bu çerçevede insan yorumlamak istediğinde hatalarla dolu, güvensizliklerle, korkularla dolu. Yanlışlıklar diz boyu. O yüzden de siz çok zorlanıyorsunuz. Hak ettiğiniz sonuçları alamıyorsunuz. Ve yaşamı tıkatmışsınız kendinizde. Yaşamı açma savaşımında önemli bir rol oynayabilirsiniz. Bence bu çözümleme buna büyük bir katkı sunuyor. Erkeklere de sunuyor, erkekleri de bu çözüme katacağız.

Birçok kişilik yaşamı kendisine tıkatmıştır. Ülke güzelliklerine, halk güzelliklerine, kadın güzelliklerine tıkatmıştır. Onu aşmakta büyük bir çaba gerektirir. Bu büyük kayıpların nedeni de bu enerjinin böyle adeta hiç kullanılmadan mezarda tüketilmesi de bir yönüyle buna bağlıdır. Ama bunun için dediğim gibi çok yoğun bir mücadeleye ihtiyaç vardır. Ben kendi payıma düşeni anlamlı bir biçimde yerine getirdim. Böyle yapmak güce götürüyor, özgücüyle savaşım yöntemlerine götürüyor. Üsluba, hitaba götürüyor. Maddi manevi bütün gelişmelere götürüyor. Bunun dışındaki yaklaşımlar ise yenilgiye, dağınıklığa, her türlü kayba götürüyor. Peki, biz neden kayıplı düzeni, kayıplı yaklaşımları kabul edeceğiz?. Zorumuz mu var?! Bunun büyük değeri şimdi daha iyi anlaşılır. Bence gerçek yoldaşlar artık bu çerçevede dâhilinde kendilerini yeniden yapabilir, arzulanan yaşamın ve onun savaşımının yenilmez militanı haline getirebilir ve bu da onlar için tek kurtuluş yoludur. Biz zaferi bu temelde sağladık. Ama dikkat edilirse öncü ilişki düzeyinde varılan bu nokta sanırım henüz hepimiz açısından ulaşılmaktan çok uzak. Bu son yapılan tartışmalar, uyarılar hatta bunu böyle sürdürmeyin, bu savaş amansız, işte her gün dağ gibi değerler bitiriyoruz. Buna hakkımız yok. Bir an önce doğru yaşama yeterince karşılık verin. Hem de hiç zaman ertelemeksizin. Zaman burada çok önemli bir yere sahip. Zaman burada çok önemli, iyi işlemek gerekiyor, bir de tempo var.

Bizim devrim biraz zamansız devrimdir

Hem gecikmiştir hem de çok aceleye gelmesi gereken bir devrimdir

Tempo asla göz ardı edilemeyecek bir yaşam ilkesidir. Her şey biraz gereken tempoyla, hızla oluşmak zorunda. Başkalarının yüzyılda yaptığını bizim on yılda yapmamız gerekir. Tempo deyip kesinlikle bir tarafa bırakmayın. Bizde yaşam biraz uygun tempoyla gelişebilir, o uygun tempoyu tutturamayan bir yaşam ne kadar haklı ve özlü de olsa kaybetmekten kurtulamaz. Zamanın müthiş kullanımını mutlaka bilince çıkarmanız gerekiyor.

Her şey nefes nefese kurtuluyor.

Her şey biraz da an be an yıkılıyor ve yeniden yaratılıyor.

Geniş zamanlardan, kısa zamanlardan, geniş soluklardan bahsetmiyoruz, kısa soluklardan bahsediyoruz.

Çok kısa bir zamana sığan yılların dökümünden bahsediyoruz. Bu bir nevi yüz-yıllarda yitirilmiş bir yaşamın, evrende genişleyen ve dolayısıyla değerlerin çekirdekleşmesi için büyük bir hızla yoğunlaşmasına benzer.

Yoğunlaşma, bulutlaşma, yağmurlaşma ve sıcak sıcak düşme.

Bu bizde böyle olmuştur. Bu Kürdistan'da yaşam kanunu oluyor. Hiç şüphesiz evrensel boyutu da var. Ülke somutunda yaşamın böyle çözümlenip yeniden kurgulanması, yaratılması evrenseldir. Her şeyden önce Ortadoğu toplumları için yepyeni bir yaşamdır ve en gerici, emperyalizm tarafından desteklenen bir yapıya karşı da geliştirdiği için, uluslararası etkisi giderek genişler. Gerek geleneksel yaşamın, gerekse emperyalist metropolün körüklenen yaşama karşı, bir direnmeyi ifade ettiği için, kesinlikle yerel, mahalli bir çözümleniş değildir.

Burada ortaya çıkan her şey hem tarihsel hem evrenseldir.

Bu her zamankinden daha fazla şimdi anlaşılıyor. Umarım gücünüz olur, bu temelde kendinize yönelip, kendinizi yeniden yapmaya özen gösterin.

Arkadaşların çok çözümsüz kaldığını görünce biz bu yöntemle, yani devrimci edebiyat yöntemine başvurma gereğini duyduk. Kişiliklerinizi hiç değerlendiremediğinizi görüyorum. Halkın hizmetinde, partinin hizmetinde kullanmama ve hatta savurganca neyin hizmetinde olduğu belli olamayan tarzda tükettiğinizi gördüm. Bu acı veriyor. PKK'de böyle acı veren çok kişilikler söz konusu.

Adeta kendilerini savuruyorlar, adeta kendilerini bir hiç uğruna bitiriyorlar. Ama öncü ilişkiyi de gördünüz. Kişi kendini yaratırken ne büyük bir çaba harcıyor ve onu korumaya çalışıp, savunmaya, güçlendirirken ne büyük fedakarlıklar, sabırlar, müthiş çabalar sergilenmiş. İnsan buna saygı duymalı ve bu temelde kişiliklerinize büyük değer biçmelisiniz. Çünkü öncü kişilik çok zor kazanılmış ve siz bu sayede kendinize yönelme imkânı elde etmişsiniz, destek sağlamışsınız. O zaman takdir etmek, gerekeni yapmak ertelenemez bir görevdir. Böyle bir ülkede, halkın içinde bir insana sunulabilecek en değerli armağan da böyle bir yaşam taslağıdır.

Yaşam demeyelim, taslak!

Bizde yaşam ancak taslak düzeyinde ele alınabilir. Çünkü deneme düzeyindedir, yıkılış ve yeni filizlenme dönemi. Hiç kimse dört dörtlük bir yaşam beklemesin. Ve herkes biraz da filiz halindeki yaşam beklentilerini ancak koruyarak kendini bir taslak olmaktan çıkarıp, somutluğa kavuşturabilir. Bunlar bizim ülkemizin şu anda yaşadığı sürecin sonucudur, icat edilmiyor. Alt üst oluş dönemi, yıkılış ve çok az yapılış dönemi. Lime lime olmuş, çürümüş, çökmüş ilişkiler batağından zor bela yeniye, yaşanılır bazı iliş-

kilere ulaşma dönemi. Sorumlu olmalıyız.

Gençsiniz, enerjinizi çok iyi planlayarak kullanmalısınız. Kişiliğinizin yorumunu yaman yapmalısınız. En yüce değerlerle birleştirerek, işlerliğe kavuşturmalısınız ve daha fazla da yeniden yapmalısınız. Yeniden yaratmalısınız, yüceltmelisiniz kendinizi.

Savaştıran, savaştırdıkça özgürleştiren, özgürleştirdikçe güzelleştiren, güzelleştirdikçe sevgiyle dolup taşıran kişilik, büyük tutku ve çabaya yönelmeli ve yalnız o temelde yapılmalıdır. Zor, sabır, yoğunluk bu işin gereğidir. Unutmayalım ki, bizim de yaşadıklarımız koca bir namussuzluklar dünyasıdır, saygısızlıklar dünyasıdır, sahtekârlıklar, düzeysizlikler, basitlikler, boşluklar dünyasıdır. Hiç de kendinizi çocuk gibi avundurmaya gerek yok, gerçekler böyledir. Kendi gerçeğini bütün acımasız yönleriyle göremeyenler asla doğruyu bulamaz ve doğruyu bulamayanlar da, kendilerini ne kadar idealize ederlerse etsinler, biçime ne kadar önem verirlerse versinler, asla sonuca gidemezler. Yalandır onların dünyası, hayaldir her şey ve sonuçta anlamlı bir yaşam değil bedbahtlıktır. Bizim mücadelemizin zorlukları tartışma götürmez ama gücün, kudretin, anlamlılığın, duyarlılığın büyük dünyasının da bu olduğu bu temelde gelişeceği açıktır. Ayıp değil, neden geçmişte bu kadar düşürüldük, bu irade dışı gelişmeydi. Ayıp olan dönüştürme imkânı varken neden gerekli çabayı, sevgiyi, vuruşu yapamadık, yapmıyoruz. Ayıp olan budur. Ben hiç kimseye hiçbir zaman şunun söylenmesi gerektiğini söylemedim, belirtmedim. Geçmişin nedir? Nereden geldin? Niye çok kötü birisin? Hayır, bu soruyu sormam, ama gelişebilecekken çok rahatlıkla bazı çabalarla önemli sonuçlara ulaşabilecekken ne güne duruyorsun! Israrla o böyle durdukça, bizim de çok öfkeli yaklaştığımız ve bu temelde mücadeleyi şiddetlendirdiğimiz anlaşılırdır.

Gün büyük ayıplardan kurtulma, büyük sevgiye ulaşma günüdür.

Maddi-manevi değerlendirme istiyorsun, ona ulaşma günüdür. Hem isteyecaksin, hem de gerekeni yapmayacaksın, buna yükleniyoruz. Bir anlamda bizim devrimci mücadelemiz budur. İsteklerinle, tutkularınla onu gerçekleştirme yol ve yöntemleriyle çelişme diyoruz. Eskinin yalanını, sahtesini veya sonuca götürmeyecek olanı sürdürme. Aracı doğru seç, çabayı yerinde sarfet, üslubu keskin kıl, tempon başarıyı elversin. Sen kendini böyle yeniden yaratabilirsin. Özlenen yaşamın sahibi olabilirsin.

Artık yeniden yaratılışın ülkemizde boyutlandığı, halkımızın da buna çok açıldığı bir dönem diyoruz. Ülkemizin bu anlamda da uluslararası anlamı büyük olan bir devrimin içine girmiştir. Eski kurum, ilişki, onun yoğunlaşmış ifadesi bireycilik biraz yıkılıyor. Her gün binlercesi yıkılıp, yerine her gün binlercesi kuruluyor ilişkiler, kurumlar, kişilikler.

Dönemi yakalamak başlı başına mutluluk dönemidir.

İyi bir şanstır. Tarihseldir.

Fakat düşünce, duygu büyüklüğü kadar çaba, tutku büyüklüğünü de ister. Bireyin kendini yaşatma gücü kadar, kolektif yaşamın birlikte sağlanmasını da ister. Kolektivizm uygulandığı oranda bireysel inisiyatif de yer vardır. Toplum yeniden özgürleştiği oranda birey özgürdür. Ülken, halkın olduğu ölçüde sana evin yolu gözükür. Büyük sevgiler, duygular genelde yaratıldığı oranda sana da bir küçük sevgi veya duygu imkânı vardır. Bu temelde bir lanetliler topluluğu kendisine tekrar saygıyla yaklaşma şansını elde etmiştir. Ve bu da işte dinlerde de, felsefelerde de, bilimlerde de bize tıkalı olan yolun açılmasıdır. Bu kadar insanın, kilitlendiği, tıkanmış bir yere ancak böyle bir devrimle açılım şansı verdirilebilir. Tıkanmış kişiliklerinize böyle güçlü yaklaşımlarla çözümleme imkânı verilir. Geriye bu kadar kapsamlı amaçlar, yol ve yöntemler dâhilinde kendinize biçim verme, bu yollara, yöntemlere sahip olma imkânını bizzat kendiniz vermelisiniz. Sağlam bir yürüyüşün sahibi olmalısınız. Yaşamın yeniden yapılışının usta bir elemanı olabilirsiniz. Geniş bir hoşgörü demokratik yaklaşım kadar, disiplinle yaşamalısınız. En doğru çabalar, bu yolda harcanacak çabalardır. En özlü ve genel kadar birey için de benimsenecek, mal edilecek sonuçlar bu yolda kazanılacak ve mal edilecek sonuçlardır.

Mücadeleci yaşanılmıştır. Ustaca mücadele edilmiştir. İyi, doğru, güzel amaçlar temelinde mücadele yaşanılmış ve şimdi bunun sağlam, görkemli yürüyüşü ile küçümsenmeyecek başarıları da girilmiştir. Biz, bu temelde tekrar savaşımlara başlarız diliyoruz.

1 Nisan 1993

İlişki gerçeği

Yaşam ilişkilerle başlar.

İster doğa, ister toplumla kurulan her etkinliğe ilişki adını verebiliriz. İlişkilenme yaşamın adımı olduğu gibi, bitiş de ilişkinin tükenmesidir. Diğer bir deyişle ölüm; ilişkilerin bitişidir. Toptan ilişki tükenişi, bildiğimiz ölümdür. Bazı ilişkilerin tükenişi bu yönüyle kaybetme veya ölüm oluyor. İlişkilenme ise, yaşam oluyor. Bütün ilişkiler toplamına genel yaşam dediğimiz gibi, bazı ilişkilerin geliştirilmesine de etkinleşme, yaklaşım sahibi olma diyoruz.

Bu genel tanımın dışında bizim toplumsal gerçeğimizin çarpıcı bir diğer yönü de büyük ilişki yoksunluğudur. Kürdistan'daki insanların en az ilişkili olma yönü kadar, ilişkilerinin çelişkiden ve sağlamlıktan uzak olması da bu gerçekliğin çarpıcı bir ifadesidir. İlişkisizlik, var olanındaki düzey ve en önemlisi de oldukça geriye çeken ilişki düzeni, yaşamın ne kadar ölüme yakın olduğunu, ölüm sınırında kol gezdiğini gösteriyor. Bu anlamda mevcut yaşama biçeceğimiz değerlendirme; ayakta gezen ölümler, çürüten canlar, pamuk ipliğine dayalı ilişkiler, incir çekirdeğini dolduramaz yaklaşımlar, iddiasız, coşkusuz, aldatıcı ilişkilerdir. Geleceği fethetmekten ziyade, geçmişe ağır bağlayan ve fazla bilinci olmayan ilişkiler. Bu ilişkilerdeki kavram ve düşünce yoksunluğu, muğlaklık, karmaşıklık, idealsizlik diz boyudur, aldatıcı ilişkiler, sahte ilişkiler oldukça egemendir. Diller sanki konuşmak için değil, aldatmak için, duygular sanki yücelmek için değil, bastırmak için devreye girer. Halbuki ilişkiler güç vermek için dayatılır. Ama bizde ilişkiler yaşam birlikteliğinin vazgeçilmezliğini sağlamak yerine, yaşamı daha da sıkıcı hale getirmenin gerçeğine dönüştürülür. İlişki düzenimiz, denilebilir ki, insanlık tarihinde en geri düzeylerden birini ifade ediyor. Bu ilişki biçimi geridir, yetersizdir, çürümüştür, aldatıcıdır. Aynı zamanda gelecek yoksunudur, bilinç yoksunudur. Yine düzenden-nizamdan da yoksundur. Böylece ölü can, ölü ilişki, ayakta gezen ölü tanımıdır.

Düzenden ilişkini kopar vur, vur kopar!

Kendi gerçeğimizi ifade etmeye çalışırken, bir noktayı hatırlatmam da yerinde olabilir. Büyük bir ilişki susuzluğu içindeydim. Çok erken yaşlarda ilişki yaratıcısıyım. Beni tatmin etmeyen ilişkilere olan öfkem çok erken başladı. Bu ortama göre, ya bazı ilişki-

leri hiç kurmayacaksın ya da bazı geri ilişkileri ömür boyu esas alacaksın! İşte o meşhur ipini koparma meselesi de biraz böyle ortaya çıktı.

İpini koparmak, eski ilişki düzenine isyan etmektir. Ama yeni ilişki kurumu da çok büyük bir tutku. Bu da benim devrimciliğimi ifade ediyor. Yeniden kurmak için, ipi koparmak gerekir. Gerçekten ciddi yönelişlerle muazzam sonuç alınır.

Kopar vur, vur kopar!

Sağlamlaştır, bilinçleştir, yıkılmaz kıl!

Bütün gücümle kendimi buna verdiğimi şimdi daha iyi anlıyorum. Çürük ilişkileri görüp yıkmak kadar özlü, zor elde edilebilir, ulusal, toplumsal, özgürlüksel, örgütsel, askeri, siyasal, duygusal güçlü ilişkilere kendini yatırmak, gerek Kürdistan gerçeğinde, gerekse insanlık gerçeğinde olsun, başkası tarafından sanmıyorum bu kadar büyük hırsla kendini komple versin. Bizim gerçeğin bir diğer yönü de böyle oluyor.

Açıķça vurguladım; mevcut ilişkilere hâkim olan, pamuk ipliğine dayalı ilişkilerdir. Hemen her tarafta ben bu eleştiriyi yöneltiyorum. Çünkü bu ilişkilerin bazıları pamuk ipliğiyken, bazıları da kölemsi ilişkilerdir. Körce, bağnazcadır. Neye hizmet ettiğı belli değildir. Ne kadar toplumsal, ulusal düzeye hizmet ettiğı belli olmayan kaprisli, gözü kara ilişkilerdir. Bu ilişki biçimlerine oldukça yükleniyorum.

Bu anlamda kendi eylemime, ilişkiler eylemi diyorum.

İlişkiler tutkusu, ilişkiler ustası, ilişkiler yönetimi, ilişkiler örgütü şeklinde değerlendiriyorum eylemimi. İlişki bu yönüyle büyük eylem tarzım oluyor. İlişkilerimin kavramı ilişkilerimin kapsamı, amaçları ve uğruna harcanan çabaları, eşitlik, Önderlik gerçeğı, militan gerçeğı ve eleştirilerimiz de hep bu temelde gelişir. İlişki yoksunluğu, ilişki çürüklüğü, yine ilişki boğucuları, ilişki tutsakları, ilişki köleleri, ilişki gericileri. Şimdi bu anlamda bir yandan ilişkileri kurma, kesme, diğer yandan koruma ve besleme yaklaşımı var. Bu eylem biçiminde en temel ilişkiler geliştiriliyor.

Doğada bildiğimiz gibi hava teneffüs etme ilişkisi, canlılığın ilkel gereksinimidir. Yemek-içmek doğal gereksinimdir, ilişkilendirilme. Daha toplumsallaşmaya adım atmadan önceki ilişki, yıkıcılık, kavga güdüsü hayvanlığın sınırına yakın düzeydeydi. Bunlar hayvanda da, insanda da var. Hâlâ da var olan güdülerdir bunlar: Açlık güdüsü, cinsellik güdüsü. Fakat toplumsallaşmanın başlamasıyla birlikte artık ilişkiler farklı boyutlar kazanır. Doğal ilişkilerden daha farklı olarak toplumsal ilişkiler diyebileceğimiz yeni bir düzen ortaya çıkar. Hiç şüphesiz toplumsal gerçeklik haline gelmekle birlikte ilişki zenginliğinin güç verme imkânı doğar. Bu gelişme çatışmalı başladığı için giderek sosyal farklılıklarla birlikte kişilerin üzerinde etkinliğe ve egemenliğe yol açar. Bu durum bazıların lehine, bazıların aleyhine olur. Sınıflaşma, cinsler arası farklılaşma, halklar arası farklılaşma ile bu toplumsallaşma hep iç içedir.

Ölü canlar ilişkisizdir

Şimdi biz tarihi anlatmak için değil, ilişkilere açıklık getirmek için bunları vurguluyoruz. İşte toplumsallık ilişkisi, doğal ilişki de bu anlamıyla farklı bir eğilim ifade eder. Toplumsal ilişkiler içinde giderek farklılaşmak da vardır: Bildiğimiz ilkel komünal ilişki tarzı ve alt üst yapısı, yine köleci ilişki tarzı ve alt üst yapısı. Burada çok önemli olan, yeni doğan siyasal ilişki, devlet ilişkisi üstyapı içerisindedir. Aile ilişkisinin farklılaşması, ekonomik ilişki, edebiyat-sanat ilişkisi giderek dallanır, budaklanır. Yine askeri ilişki kendini çok etkili bir ilişki biçiminde ortaya koyar.

Bütün bunları Kürdistan gerçeğiyle bağlantılı ele almak gerekir. Toplumlar tarihini incelerken bu, bizde nasıl vücut buldu? Tarihi ele alırken, olayların bizdeki gerçekleşmesi nasıldır? Bu ilişkileri tarihi biçimine getirmek mümkündür.

Demek ki, mevcut ilişki düzenini ve tarihsel bağlantılarını ne kadar iyi kavırsak, kendi gerçekliğimizi de o denli gerçekçi, çok yönlü, doğru anlarız. Buna da ihtiyaç var. Çünkü toplumsallığın yoğun ve çok yönlü geliştirilmesi, kurumlaştırılması, kurallaştırılması, en üst biçimi olarak siyasileştirilmesi, askerileştirilmesi, Önderlikleştirilmesi bir toplumun ilerlemesine neden olur. İlişkilerin güç kazanması açısından da bu kaçınılmazdır. Eğer bizde bunlar yoksa demek ki kaybedilen, kurulamayan ilişkiler vardır. O zaman devrimcilik kaybedilen veya kurulamayan ilişkileri bulup geliştirmektir. Halbuki bizim toplumsal gerçekliğimiz; düşman diye tabir edilen boğucu, dıştan dayatıcı ilişkiler karşısında, sürekli toplumun kendi gelişim ilişkilerini dayatma durumudur. Ve egemenlik ilişkileri de kişiye ezici dayatıldı mı o ilişki altta canı çı-karcasına ezilir. Tıpkı bir taş altında ezilmek gibi. Bu, dış egemenliğin bir özelliği olarak toplumu ve bireyi böyle yapar. Bu Kürt toplumunda daha katmerlidir. Ya hâkim ilişki içinde özümselersin, ya da kaybedersin; direnirsen de yok olursun. Bu dayatma düşünceyi, beyni, kişiliği bütünüyle ezmiş, nefes alamaz hale getirmiştir. Dolayısıyla büyük ilişki düzenine sahip olmamız gerektiği tartışmasız ortadadır.

Yaşama çıkış yapmak isteyen var olan ilişkilerin iç yüzü kadar, olması gereken ilişkilerin de iç yüzünü anlamak zorunda. Büyük ilişki yoksunluğunun iç gizemliliğini, büyük düşman dayatmacılığının ürünü olan ilişkiler veya yıkılışlar üzerine büyük özgürlüğe götüren ilişkileri ve bunun kurallarını bulmak zorundadır. Parti gerçekliğimize baktığımızda, buradaki yetersizlikleri görmemek, görüp de affetmek mümkün değil. Bu kadar ilişki yoksunu olacaksın, iki kişiyi bir arada tutamayacaksın, bu ilişkilerin siyasal, örgütsel ve özellikle askeri niteliğini geliştirmeyeceksin! Bu nasıl militanlık, bu nasıl partiliktir, hâlâ anlamış değilim. Aslında ölü canlar partide böyle temsil ediliyor. Kimdir bunlar?

Partide ölü canlar, ilişkisizdir, ilişki zavallısıdır.

İlişki güçsüzdür, ölü ve çürüyen canlıdır.

Siyasi anlamda ise ölü canlar; oportünist, tasfiyeciyi, provokatörü, sağcıyı, intiharcıyı temsil ediyor. Bunlarla bırakalım devrim yapmayı, normal bir sosyal yaşamı bile geliştirmek mümkün değil. Yapının ezici bir kesimi de böyle. Güçlü bağları yok. Var olan bağlar o kadar eğreti, geçici ki arkayı döndün mü yitip gider.

Önderlik, geleceği yürekte kuşatan ilişki bütünlüğüdür

Burada işte büyük Önderliksel gerçeklik çok kalıcı olan ve geleceği yürekte kuşatan ilişki bütünlüğünü ifade eder.

Önderlik kolay unutmayan, kolay gevşetmeyen ve kolay çürütmeyen ilişki tarzıdır. Belki de ölümsüz ilişkiler olarak tabir edebiliriz. Canlı, yaratıcı, zengin ve güçlendirici bağlara yol açan çizgidir. Önderlik bunu yaşayan ve bunun uğruna büyük çabaların sahibi olandır. Ama bir de siz, etrafınıza bakın, böyle ilişkiye yol açan kaç kişi var. İşte bunu başaramadığınız için ölü militanlarsınız. Örgütsel eylemde başarısız, askeri eylemde başarısız, sosyal yaşamda başarısız olan yoksul kişiliklersiniz.

Benim en büyük özelliklerimden biri de nedir biliyor musunuz; insanın dilini müt-hiş konuşturmak, bacaklarını ve yüreğini hızlı çalıştırmak, beynini sürekli uğraşı içinde tutmak, onun en faal ve en üretkenini yaratmaktır. Çok genç yaşlardayken (şimdi her yerde diyorlar), “sende cıva mı var, yerinde duramıyorsun” diye soruyorlardı?. Biliyorsunuz, cıva bir yerde durmaz, sürekli hareket halindedir. İyi bir kaygan özellikle doğa içinde cıva gibi olmak, Kürdistan’ın büyük kördüğümüne, büyük uyuşukluğuna, ilgisizliğine çok erken yaşlarda cevap vermektir. Önderliğin bu temel özelliği de böyle ortaya çıkmıştır. Eskiden bir yerde oturduğumda hep bir şeyler karıştırdım.

Büyükleri hatırlıyorum, gazetelerden beni.

Tarlalarda parmağım ile sürekli toprak üzerinde gece gündüz şekiller verirdim. “Tut parmağını” diyorlardı. Yani bu söz hareketsizliğe çağırıyordu. Konuşturdum; gittiğim yerlerde dil çözüldü mü bir bakarsın kalkıp gittiler. Aslında büyük faaliyetliliği ifade ediyordum. Duramıyordum, hep arıyordum. Çocuktum o zamanlar. Çocuk ne yapar ancak çocuklarla ilişki kurabilir. Bu da benim bir eylemim. Gözüme kestirdiğim şeydi: Onlarla nerede ve nasıl oyun oynayacağım, nasıl dağa çıkacağım. Oyun dediğim, çocuk oyunları. Köy içi yetmedi mi kırsala çıkardım. Kırsalın mülkiyetli yerlerinde bağ-bostan var; ona karşı bir eylem yapardık. Kayalıklar, dereler varsa, orada ne olduğunu araştırırdık. Dağlar, kertenkeleler, kuşlar var, onlarla uğraşırdık. Bu da yetmedi mi daha başka şeyler peşinde koşardık. Evet, oyunun her çeşidini denemek; mümkün olan her yerde büyük faaliyet yoğunluğu içinde olmak. Yaşama hareketlilik biçiminde bir tanımla karşılık vermek.

Yaşam da eşittir hareketlilik ve ilgi arayışı.

Bunun daha sonra ki ürünü ne oldu? Yetmeyen ilişkiler yerine, çok yetkin ilişkiler; tatmin etmeyen ilişkiler yerine çok tatmin eden, zengin ve kudretli ilişkiler. İşte bu, bildiğimiz savaş ilişkisidir. En zor ilişki tarzına güç verir. Yaşamın doğal bir kuralıdır. Savaş ilişkisine yol açan kişilik büyük ilişki kaynağıdır. Aynı zamanda büyük hareketlilikler, tutkular peşinde olan kişiliği ifade eder.

Savaş politikanın yoğunlaşmış ifadesidir. Ekonomi de yaşamın ilk harcıdır. Bütün bunları bu düzeyde geliştirmek, hiç şüphesiz politikanın en yoğun ifadesi olan askeri savaşımın büyük imkânsızlıklar ortamında en yenilmezine ulaşmak, çok anlamlı bir kişiliğin sonucu olabilir. Bütün bunlar çalışmalarda, mücadelemizde ifadesini bulur. Bizim mücadelemiz burada bunu uygulamak değil, ilişkilerde yansıttığı amansız bir kişiliğin neye nasıl yaklaştığının bağlantılarını koyabilmektir. Örgüt ilişkilerini, siyasallaşma ilişkilerini, askerleşme ilişkilerini bir de bu yönüyle değerlendirmek. Bütün bunlar, yaşamı ölü, çürüyen yönlerden çekip, bütün yönleriyle yaşanan bir gerçeğe kavuşturmak.

Şu an temel olan, Kürdistan insanını ele almaktır. Kürdistan insanını ele aldık, onu sarstık, eleştirdik, ilişkilendirdik ve savaştırdık. Bu sürüp gidiyor. Hem de büyük bir Önderlik tutkusu ve yönetim gücü olarak.

Bu anlamda Önderlik ölümüne bir insandır.

Bunun yanında diğer bazı sosyal ilişkiler de geliştirilmek istendi. Aile ilişkilerinin eleştirisi yapıldı. Edebi ilişkiler, sanat ilişkisi geliştirilmek istendi. Bunun tanımı şöyle yapılmıştı: Yaşamı bir iskelet olmaktan çıkarıp ete-kemiğe, yani biçime kavuşturmak veya şekillendirmek. Diğer ilişkiler kaba ve meta ilişkilerdir. Biz yaşama biraz ruh kattık. Güzellik duygusunu, insanlık duygusunu verdik. Bu da ancak sanatla izah edilebilir. Tabii beğenilir, seçilir ve kabul edilir yaşamın sanatsal yönü olmak zorunda.

Çok ilkel, kaba ve biçimsiz bir kişilikle yaşamın götürülemeyeceği ve yaşamın örgütlenilemeyeceği açıktır. Kurala gelmeyen, duygusu ve düzeni olmayan, aklına her geleni estiren, belirsiz, karmaşık ve biçimsiz kişiliklerle insan ne yapabilir? Dolayısıyla ilişkilerde gerekli olan düzen, biraz sanatla gerçekleştirilebilir. İlişkilerdeki düzenin yetkinliği, güzelliği tam da sanatın işidir. Bu anlamda yaşam sanatla çok yakından bağlantılıdır.

Edebi ilişkiler geliştirmeye çalışıyoruz.

Nedir edebi ilişkiler, sanat ilişkileri? Bir yerde ölü canları, ayakta çürüyen ölüleri dillendirmektir. Örneğin, resimle göze göstermek, Türkü, şarkıyla kulağa hissettirmek, duyguyla, düşünceyle, felsefeyle edebiyata kavuşturmak ve böylece canlanmayı yeniden sağlamaktır. Sanat biraz bu etkinliklerin ifadesi oluyor.

İlişkilerin aile etrafında gelişmesi tehlikelidir

Toplumun kadınlı-erkekli başladığı bilinir. Doğal özellikten bahsetmiyoruz burada. Hiç şüphesiz bir toplum yeniden şekillenirken onun temelinde kadın-erkek ilişkilerinin gelişmesi de büyük rol oynar. Nitekim ilk ilişki, ilk kurum biraz aileyle oluşuyor. Ailede kadın-erkek, onların ilişki tarzları, ilişki dereceleri çok belirleyici rol oynuyor. Bu anlamda ilkel komünal toplum biraz da aile kurumudur. Yine onun bir üst aşamasında aile hanedanı ortaya çıkıyor. Aşiretler, kabileler biraz daha gelişiyor. Ve feodalizm ardından kapitalizm geliştikçe aşiret bağları halklaşmaya götürüyor.

Dar bir aile, komünal veya klan ailesinde böyle bir ulus gerçeği ne kadar biliniyor? Tabii Kürdistan gerçeğinde, klan düzeyinde aile görüyoruz. Aşiretler zaten yaygın. Ulusal düzey ise çok geri. Bu, ilişkilerin çok geri olduğunu gösteriyor. Mevcut ilişkilerin aileyle sınırlı olması; kadın-erkek ilişkileri etrafında gelişmesi çok tehlikeli olabilir. Mevcut geri düzeyin bir güçlü bağlayıcısı, tutucusu rolünü oynayabilir. Çünkü ilişki böyle idare ediliyor, ilişki böyle ayakta tutuluyor. Varsa yoksa aile, varsa yoksa aile kurumu ve ilişkisi. Ulus ilişkisi düzeyine çekmek, onun için siyaset yapmak, askeri ordu kurmak, savaştırmak, aile tarafından görülmüyor; bunlar yerine daha çok, bağnaz ilişki, dar ilişki oluyor. Hatta bu bile yeterli görülmüyor; “her şey aile için” deniliyor.

Bu nedenle büyük tutuculuğumuz, çağ karşısındaki gericiliğimiz ve daha önemlisi de aile gerçeğimiz çok güçsüz bir ilişki biçimidir. Ulusal ilişki, sömürgeci ilişki tarafından çok kötü kullanılır; nitekim öyledir de. Aslında daha da indirgersek; aile ilişkisinin dayandığı çok kaba, ilkel, hatta doğal toplumsallaşmanın eşiğindeki dönemlerden kalan ve daha çok da açlık ve cinsel güdüyü tatmin etmeyi esas alan kadın-erkek ilişkisi söz konusudur. Bu yönüyle toplumun daha sonraki muazzam gelişim aşamalarını, özellikle siyasal-askeri gelişme aşamalarını yaşamayan veya düşman tarafından bu sahanın kuşatılmasıyla kendini kısıtlanmış hisseden çok geri aile ilişkisi, diğer bir deyişle kaba açlık ve cinsel güdüyü tatmin etmeye dayalı ilişki, aslında bizim gerçeğimiz oluyor. Şüphesiz bu çok kötü çarpıtılmış bir gerçek oluyor. Uluslaşma, sömürgeci ulus gerçeğinde boy atıyor. Uluslaşma gerçeği, hatta aşiretsel yapı bile dağıldıktan sonra Kürtleşme daha da azalıyor. Bir yerde güçlü aşiret olarak kalmak, Kürt olarak kalmak anlamına geliyor. Kürtlük biraz aşiretlerde yaşıyor. Tabii aşiret reislerinin sömürgecilerle geliştirdikleri işbirlikçilik, aşireti de düşmanın hizmetine sokuyor. Her gün uluslaşmak yerine, aşiret giderek dağılıyor ve geride sadece aile kalıyor. Ailenin de zaten pek ulusallıkla alakası yoktur. Böylece muazzam ulusal tükenmek, toplumsal güdüklenmek ve çok basit bir ilişkiye kapılmak, yine güdülerini tatmin etmekten öteye gitmeyen ilkel komünal toplumun eşiğindeki insan gerçeğini yaşamak, Kürdistan’da yaşanan gerçeklik oluyor. Bu

kadar toplumsal, siyasal ve ulusal düzeyin uzağındaki geri ilişkinin, kadın-erkek ilişkisinin yaşadığı bazı durumlar var.

PKK özgürlüğü insanlığın ilk gününden temellendiriyor

Özellikle başlangıçta aileden şüphe etmek ve bu ilişkilerin böyle olmaması gerektiğini akla getirmek çok çarpıcı bir özelliğimizdir. Gözüm tutmuyordu; bana göre bu aile tehlikeli, bu kadın-erkek ilişkisi tehlikeli, bu evlilik ilişkisi tehlikeli ve bu duygu ilişkisi tehlikeliydi. Hatırlayabildiğim kadarıyla bunlar üniversiteye kadar cesaret edemediğim ilişki biçimleridir. Aileye tepki, kadından kaçma, korkunç zor olan ilişki kurma durumu vardı. Tabii bu, sorunun çok can alıcı bir biçimde yakalandığını gösteriyor. Aslında aile kurumlaşmasına çok hızlı katılırsam, çok hızlı da tükeneceğim. Dolayısıyla tükenişe karşı bir tutum almış oluyorum. Bu, isabetli bir tutumdur. Dolayısıyla mevcut Önderliksel temellerden biri oluyor. Yutulmak istemiyorum. Kendimi biraz bu anlamda sağlam ve özgün tutuyorum. Bu daha sonraki gelişmeye epey etki sağlayacak ve epey sonuç aldıracaktır. Bütün bunlar, bir yerde PKK olayında hem teorik, hem politik olarak ifadesini buluyor.

Bu yönüyle PKK nedir?

Çerçevesi böyle çizilen ilişkisizliğe, gerici ilişkilere ve özellikle bunun temelini teşkil eden sömürgeciliğe ve onun ayakta tuttuğu aşiretçi-kabileci ilişki kurumlarına muazzam tepkidir. En önemlisi de örgüte gelmeyen, siyasete gelmeyen, ordulaşmaya gelmeyen kişiliğe karşı muazzam karşı koyuştur. Bunun yanında muazzam örgütsel ilişkiye, kolektivizme, sosyallığa, siyasallığa ve ordulaşmaya davet ifadesidir. Büyük çabalar, büyük kahramanlıklar da bu yüzden geliştirilmeye çalışılıyor. Ve sonuç; PKK yeni temellerde tarihin en eski düzeyini eleştiriyor, yıkmaya çalışıyor. Yine günümüzün emperyalist-sömürgeci düzeni ve onun ayakta tuttuğu kurumları eleştirerek, yıkarak, insanlığın ilk günlerindeki gibi özgür bir toplumsallaşmayı esas alıyor. İlkel komünalin, eşit, özgür koşullarından günümüzün en karmaşık toplumsal gerçeğine özgürlüğü vermek, taşımak istiyor. Bu temelde büyük ilişki gücünü, zeminini, özgürlüğünü, ortamını, gerçeğini yakalama ifadesini taşıyor. En temel ilişki olan kadın-erkek ilişkisine de çok temel toplumsal, ulusal, partisel, örgütsel bağlara bağlılık biçiminde bir karşılık veriyor. Bu konuda çelişkiyi çözmek için veya bütün toplumsal biçimlenmelerin temelinde yer alan kadın-erkek ilişkisine; yurtseverliği, ulusallaşmayı esas al, toplumsallaşmayı geliştir, bunun için örgüt kur, parti kur, partide kolektif örgütlen, partinin militan düzeyini yakala, güçlü, çok kapsamlı, zengin ilişkilerle yürüyen bir militan ol diyor. Kısacası örgütte kolektivizmi geliştir. Her türlü sağa-sola, tükenişe götüren ilişki temsili yerine,

sürekli diriltlen, canlandıran, geliştiren ilişki temsilini esas al. Kolay yenilmeyen, başarıyı temel alan ilişki, yaşam düzeyine yüklen ve buna kadını da, erkeği de eşit ve özgür düzeyde kat. Kadın-erkek arasındaki ilişki düzenini sıkı bir bağlılık biçiminde geliştir ki, büyük çelişkiden, hayvanlığın eşliğindeki, hatta ondan daha tehlikeli konumdan kurtulabilesin. PKK gerçeğinde yaratılan Önderlik budur.

İlkin özgür ilişkiler ortamına ulaşmak gerekiyor

Nasıl ilişkiler?

Nasıl bir yaşam?

Bu kadar temel gerçeğe bağlı olundu mu, nasıl bir yaşam sorusuna daha sağlam cevaplar verilebilir. İlişkilerdeki büyük cesaretsizliği her düzeyde olduğu gibi, askeri-siyasi sahada da görmek mümkündür. Daha da yakıcısı yaşamın en temel alanını ifade eden kadın-erkek ilişkilerinde görmek mümkündür. Mevcut ilişki bütün içeriğiyle değerlendirilmelidir. Sizlerle geliştirilmesi gereken tartışma biraz bu amaçlıdır. Bunun için çerçeveyi böyle geniş çizdik. Bu ilişkinin bütün yönlerini ve iç yüzünü anlamak zorundayız. Nasıl başladı ve nereye götürmek istiyor? Çürümesi, sakatlığı kadar güzelliği, dirilişi nerede? Reddi, tepkisi kadar benimsenmesi gereken yeri nerede? Bunlar, “Yaşam nasıl olmalı” sorusuna cevaptır.

Maalesef, bireyler bu konuda adeta yitik, kör, sağır, duyarsız. Anladığı bazı kaba biçimler var. En değme erkek veya kadın birbirleri karşısında en fazla kaba bir cinselliğe dayalı ortaklığı düşünür. Bizde bu çok somuttur. Yaklaşım kaba cinselliktir ve bunu da en çirkin biçimiyle algılar. Birbirlerinde kişilik görme, toplumsal, siyasal düzeyi amaçlama, yine ilişki zenginliğini amaçlama yok. Siyaseti, sanatı düşünmeyeceksin, edebiyatı, yüceliği bırakacaksın denilir, bu olmaz. Örneğin bir küçük-burjuvayı (ister kentli, ister köylü olsun veya yüzyıllardan kalma artık yapılar da diyebiliriz), eğer sömürgecilik fazla etkilememişse, kendini ömür boyu çok kaba bir cinsellikle onun ürünü olan çocuklar ve çok zorunlu kıldığı küçük maaş veya mal-mülke öldüresiye bağlar. Yücelmiş bir toplum, yücelmiş bir yaşam aklına gelmez. Aslında bunun imkânı da yoktur. Sonuçta 15 yaşına giren erkek veya kadın bunu böyle ele alır. Kör bir kuyuya veya dolap beygirinin hareketine benzeyen hiç mesafe almayan bir dolanım tarzına götürür. Tükenen insan bu konum aracılığıyla gerçekleşiyor. Tükenen kaba, geri ilişki ve yücelmeyen ilişki gerçeği budur.

Önderlik olayında bunun da çözümlemesi yapıldı. Ama böyle görülüyor ve yaşanmak istenmiyor. Bu kabalıktır, çirkin ve yetersiz bir durumdur. Kadının bu kadar çirkinleşmesini veya erkeğin kendini bu kadar kabalaştırmasını yadırgamak gerekiyor. Hatta bir suç derecesinde değerlendirip, nedenlerine inmek, neden böy-

ledir sorusuna cevap aramak gerekiyor. Bu soruların cevaplarını parti ve Önderlik çözümünde bulmak mümkündür. Çözümlemeler aileyi parti ve Kürdistan ailesi seviyesine, hatta insanlık ailesi seviyesine taşırmaya çalışır. Örneğin kadın toplumumuzda çok kaba ve ilkel bir biçimde bir erkeğin mutlak anlamda malı gibi değerlendirilir. Erkek, bu özellikteki kadını bin kat daha fazla malı gibi görür. Erkeğin gözü kadındadır ve öyle ki, başkasının gözü, eli kadına değerse namus gitti. Toplumda bunun neredeyse kan davalarına kadar yaygınca varıldığını düşünürsek, düzeyin ne kadar gerisinde kalındığı ve toplum dışılığın ne ölçüde yaşandığını görürüz.

İnsanlar böyle mi birbirlerine yaklaşmalılar?

Niçin böyle?

İnsanlar bu kadar mülk bağıyla bağlı birbirlerine olurlarsa sonuç neyi götürür, neyi getirir? Özgürlüğe çok kapalı bir olay değil mi? İlkel, kaba cinsel güdüyü aşmamış bir bağlılıktır. Bu bağlılığın ürünleri olan çocuklara bakmak biçiminde şekillenen toplumsal bir bakış tarzıdır. Herhangi biri kendini bu çarka kaptırdı mı kurtulması imkânsızdır. Bu kişilikte toplumsal düzey yok, siyasal düzey hiç mi hiç yoktur; askeri düzeyin yanından ise hiç geçilmez, ülke kavramı yitirilmiş, özgürlük kavramı belki de onun için tehlikelidir. Varsa yoksa bir karısı, bir kocası, birkaç çocuğu, birkaç parça tarlası, dükkanıdır. Biz buna karşı büyük tepki duyduk. Savaşımımız bunun zıddı temelinde geliyor. İnsan kendini böyle ele alamaz ve birbirine de bu şekilde bağlanamaz. Bütün duygu ve düşüncelerimi neden böyle kaba bir ilişki içinde tüketeyim? Ve görüldü ki, özgürlüğün temel olduğu yaşam için harekete geçildi ve bu yaşam bütün ulusal düzey bağlandı. Kadının aşırı köleliği nedeniyle toplumsal düzeyin özgürlüksel düzeyle bağlanması burada geliştiriliyor. Bütün bunlar askeri, siyasi, örgütsel bağa doğru götürülüyor. Bu, büyük gericiliğe, çok kaba ilişkiye veya ilişkisizliğe karşı tepki büyük bir mücadeledir. Ardından gelişen ortamsa büyük özgür ilişkiler ortamı.

İlişki kurmadan önce özgür ilişkiler ortamına ulaşmak, bunun zeminini bulmak gerekiyor. Şimdi bu çerçevede saflara, özgürlük ortamına bir akın var. Saflara geliş tarzını bu temelde ele alıyoruz. Bu, özgürlüğe olan akımdır, kaba ilişkilerden kurtulmak isteğidir. Zengin, anlamlı, siyasal, askeri ve sanatsal boyutu olan ilişki arayışları hemen kabul görüyor. İlişki zenginliğine ve hızlılığına ulaşmak isteniliyor. Bunun için her şey ölüm de dâhil göze alınıyor. Biz bunun anlamlı olduğunu söylüyoruz. Bunun için ortamı özgür tutmak, özgür ilişkiye kanallar açmak ve kesinlikle kabalağa, ilkelliğe zemin sunmamak, bu konuda eleştirisel, hatta çok mücadeleci olmak gerekir. Yine özgürleştirici ortama ve gelişkin ilişkilere yüksek

değer biçmek önemlidir. Zaten bunun da temelinde ulusal, askeri, örgütsel ve siyasal gerçeklik vardır. Bununla iç içe gelişen özgür ilişkiye ve yeni temeller üzerinde kurulan kadın-erkek ilişkilerine açıklık getirmek, biçim vermek, amaçlanan veya yaşatılmak istenene yeniden “Nasıl Yaşamalı?” sorusuna böyle karşılık vermek ve soruna böyle bakmak bilimseldir. Bu bilimselliğin sanatla, askerlikle, ruhla bağlantısı çok açıktır ve bir de yaşamın diriltilmesidir. Ölü canlar yerine diri canlar, çürüyen ilişkiler yerine sağlığa kavuşmuş bireyler toplumuna doğru yol alınıyor. Aslında bu bir roman gerçeği oluyor.

İlişkilerdeki çürüme yerine dirilik, sağlığa ulaşma hayali, umudunu yakalamaktan hareketle devrim, temelini böyle buldu. İşte bu temeli daha da kazıyarak “Nasıl Yaşamalı?” sorusuna giderek yetkin cevaplar veriliyor. Hiç şüphesiz yaşamın reddi anlamına gelen her türlü ilişki türü, çürük, yoksun ilişki yerine; canlı, diri, sağlıklı ve oldukça zengin ilişkilerle yaşam somutlaştırılıyor. Yaşamın en yetkin, özgür bir temsilcisi olan kadına böyle bir bakış açısı sağlamak oldukça önemli. Kadın açısından buna hem ilkesel, hem pratiksel olarak günlük siyasal mücadeleyle yüksek ilgi göstermek kaçınılmaz bir durumdur. Çünkü kadın, toplumsal, ulusal, siyasal baskı ve düşürülmüşlük düzeyinde en büyük acıyı, kişiliksizliği yaşıyor. Bu yüzden kadın özgürlük ilişkilerine de en büyük değeri ve en büyük mücadeleyi vermek zordur. İkiyüzlü, kendini aldatan insanın mücadelesi özlü ve kapsamlı gelişemez.

Biz bu düzeyi PKK önderliği altında biraz daha geliştirmeye, hatta yaşanılır kılmaya çalışıyoruz. Bu çabamız aslında bir yerde başkalarının eski tarz kadın-erkek ilişkilerine karşılık vermektir. “Şöyle devrimci ilişkiler, evlilikler” deniliyor. Bunlara benzeyen birçok örneğin de gösterdiği gibi, bu tür ilişkilerin aslında ne kadar sığ oldukları, ne kadar düzen koktukları, hatta düzenden kopmamayı esas aldıkları ve ne kadar tehlikeli olduklarını biliyoruz. Özgür ilişkilerin öyle kolay kolay kurulamayacağı, öyle ucuz hayallerle, ucuz tutkularla özdeşleştirilemeyeceği, hele eşli-dostlu yaklaşımların öyle basit ve kolay bir yaklaşım olamayacağı, aksine çok daha kapsamlı bir yaklaşım düzeyini gerektirdiği anlaşılmıştır. Bu konuda Önderlik olayı, düzeyi özgür tartışmaya açık tutarken karmaşık tutmamaya özen gösteriyor. Kişinin düzeyini, kendini ifade etmeye açık olması, kimsenin duygu ve düşüncelerini bastırmaması, herkesin kendini özgürce ifade etmesi, beğeni ve seçim kabiliyetini sonuna kadar geliştirmesi ve böylece iyiye, doğruya, en güzele yakın bir çabanın sonuç alabilecek bir düzeyde olması önemle ele alınıyor. Bir de bu anlamıyla parti ortamı özgür yaşam ortamına dönüştürülüyor. Yine savaş ortamı özgür yaşamın yaratıldığı bir ortam olarak geliştiriliyor.

Çok tehlikeli büyütölmüşsünüz

Bu genel çerçeve içinde kendi deneyimlerimizin ne ifade ettiğini kavramak mümkündür. Kişilik oluşumlarınızı aynada görür gibi bütün yönleriyle bu çerçeve dâhilinde yorumlayabilirsiniz. Özgür tutuma epey açık bir zemin açılıyor. Tabuların veya geleneklerin ağır etkisi bütün yönleriyle açıklığa kavuşturuldu. Bu militana, savaşıçıya bir bütün olarak özgürlüğe kalkan herkese cesaret verir ve bu da ekmek-su kadar gerekli. Bu değerlendirmelerin ışığında kişiliklerine baktığınızda herhalde geri düzey oldukça fark ediliyor. Kendinizi yeniden güçlendirmeyi nasıl sağlayabilirsiniz biçiminde bir yönelme olduğunda, eğitici çabaların anlamı burada yatar.

Neler çağrışımları, ihtiyaçları doğuruyor? Eksiklik nerede veya tamamlanma nasıl geliştirilmelidir?

Özgür ilişkilere nasıl güç yetirebileceksiniz?

Mevcut ilişki tarzınız, sizi çok tutsak, çok etkisiz kılmış. Bu tutsaklık gün be gün yıkılmaya yüz tutuyor. Bu yıkılma ardından da kapsamlı ilişkiler düzeyi, ilişkiler zenginliği ve yaşamı güçlendiren kişilik çıkışına hazırlayacaktır. Bir yerde buna yeniden doğuş veya taze başlangıçlar yapmakta diyebiliriz. Yaşama yeniden bakma, yaşamı yeniden değerlendirme.

İlişkiler derken özgür ilişkilerden bahsediyoruz. Bahsettiğim verili ilişkiler değil, büyük ilişki zenginliğidir. Bazıları çok çabuk özgür olduğunu veya özgür ilişkiler geliştirildiğini sanıyor. Bu büyük bir yanılgıdır. Tabii bir de bu özgürlük adına yapılıyor. Nasıl oluyor bu? Büyük özgürlük patlamasını yaşamadan sizler nasıl ipinizi bağlıyorsunuz, ya da ipleri koparmaktan bahsediyoruz, ama sizler bir yerlere veya birilerine sıkı bağlanmış, sürüklenip gidiyorsunuz. Bu, hangi yaratıcılığa, özgür yaşama götürür. Kendinizi nasıl düzelteceksiniz yaşamı nasıl yeniden ele geçireceksiniz, nasıl yeni başlangıçlar yapacaksınız?

Hâlâ yarı ölümler gibisiniz. Hırs, iddia zayıf.

Hiç olmazsa canlılık emareleri gelişim gösterebilir. Bu anlatım ve çözümlemeler kendinizi tanımanız ve görmeniz için bir ayna gibidir. Eksiklik, yanlışlık veya çürüklük nerede? Çözümlemeler üzerine derinleşerek sağlam başlangıçlar yapmak mümkündür. Bu “her şeyi inkâr et” anlamına gelmiyor. Ama birçok yeni başlangıçlar yapmak gereğini de açıkça ortaya koyuyor. Yapılmazsa bir özgürlük sahtekârı olarak değerlendirilirsiniz. İlkel, kabanın tepkisi biçiminde bir yargılamaya tabi tutulursunuz. Kendini aldatanlar olarak görülürsünüz. Elbette ki, çok yönlü kişiliğe bir anda yönelmek oldukça zordur ve hatta onun biçimini, tarzını, hareketlilik, çok yönlülük düzeylerini tutturma olmadan, bireysel kurtuluşa ulaşamazsınız.

Aslında çok kolay sevilen, sayılan bir bebek gibi yetiştirilmişsiniz. Ailedeki il-

giyi gözünüzü açar açmaz hemen toplumda da aramaya çalışıyorsunuz. O kadar tehlikeli bir büyüme şekli ki, iyi niyet adına köle gibi kendinizi sunabiliyorsunuz. Hiç hesaplaşma, savaşıma yok ve bir çocuk gibi kendinizi kandırıyorsunuz. Hadi diyelim bir erkek kabalığını bir kadına dayattığında ne yapacaksınız?

İlkin yapılması gereken büyük hesaplaşmaktır. Kendinle, düzenle hesaplaşmaktır. Özgür olmayan ilişkilerle, kaba durumlarla hesaplaşmaktır. Çünkü kendini ancak böyle bir yeni ilişki düzeyine hazırlayabilirsin. Örneğin Kürt erkeği neden böyledir? Değerlendirmelerimiz ışığında Kürt erkeği ne kadar anlaşılabilir? Bayanlara soruyorum erkeğin nasıl olması gerektiğini de artık biraz sorguluyor musunuz? Yani her an kendinizi kaba ilişkilere bir daha terk etmeyesiniz. Çok yönlü ilişki düzeyine yönelmeyi başarabilecek misiniz? Şimdiye kadar kendinizi çözemediniz, sorgulamadınız. Böyle devam ederse mücadelenin gerisinde kalırsınız. Atılım, tempo ve yaklaşımlarda hırslı olmak, kaybedilmiş yılları kazanmak gerekiyor. Aksi halde geriye dönüş olur ve bu da yenilgidir. Bugünden sonra artık yenilgiyi kabul edemeyiz. Şimdi güçlenme ve güç ilişkisi istiyorsunuz. Güven, cesaret, hareketlilik elinizdedir. Yeniden ve doğru sevgiyi geliştirmek, kazanmak mümkündür. Bütün bunlar hizmetinize sunulmuş. Önemli olan bunları doğru işletmek ve yararlanmaktır.

Kızların bir özelliği de kendilerini çok beğenmeleridir

Kendimi anlattım. Beni şimdi nasıl görüyorsunuz? Ben nasıl bir kişiyim? Bırakın bana ulaşmayı da, harap ettim kendimi, nasıl kendimi kurtaracağım? Başarıyı bir tarafa bırak, benim için durumu aşmak veya durumdan kurtulmak önemli. Kendini bu hale sokan birine ne denilir? Herhalde çılgın birisi olarak değerlendirilir.

Kendi kanunlarını kendisi yapan biri.

İdeal bir kişilik demeyelim, ama insanlar yanımda olduklarında kendilerini rahat hissediyorlar. En çok kadınlar. Böyle bir rahatlığı, özgürlüğü nasıl yaratmış olabilirim? Halbuki ben en çok kadından çekinen bir tipim. Şu düşünce mi çok hızlı gelişmiş sizde. “İnsanı en iyi anlayabilecek insan.” Tabii benim sizi çok iyi anlamam korkuyu, cesaretsizliği gideriyor ve katılıyorsunuz. Bu kadar kadının, insanın kendini özgürlük gerçeğine katması Önderlikse bir olaydır. Biraz da böyle olmak zorunda. Rahatlıkla insanın katılım gösterebileceği, güven verici bir kişilik. Aslında sarsılıyorsunuz gerilikleriniz, eksikliklerin karşısında, yine önderliğin çözümleme gücü karşısında büyük acı ve hüznün içinde de kalabiliyorsunuz. Bu büyük bir sarsıcı etkidir. Yine zamanlamada, düşünce ve davranış bütünselliği müthiş. Çok güzel ve gerçeklere bağlı bir yaşam. Hiç düşündünüz mü bu kadar gerçeklikle, bu kadar duygusallıkla nasıl birleşebiliyor? Yaşamı kazanmakta, usta yönü, keskin, inatçı ve intikamcı yönü hayli gelişmiş.

Neye karşı intikam?

Kaybedilen hemen her şeye karşı. Haksızın, kötü ve çirkin olan her şeye. Devrim aynı zamanda intikam ve ateş sanatıdır. Yani yapma yıkma, yakma da söz konusudur.

Ateş ve intikam kişilikler devrimci kişiliklerdir.

Fakat sizler tutuksunuz. Paylaşmayı isteyen militanın temposu, tarzı, PKK'de gelişkin olmalı. Ama bunu sizlerde bir türlü göremiyoruz. Bunlara ulaşmak o kadar zor değil, yalnız sizler kendinizi beğenen olmaktan çıkaracaksınız. Kızların bir özelliği de kendilerini çok beğenmeleridir. Nasıl bir kadın olmak gerektiğini bilmezseniz, büyük sorunlarla karşı karşıya kalırsınız. Artık eski kadınlıkla yetinilemeyeceğini fark ediyorsunuzdur. Erkekler için de aynı durum söz konusudur. Bu konuda yanılmayasınız, sizi zorlamayalım. Yeni ve özgür kadın olmak biraz da çılgınca bir şeye benzer. Bu gücü gösteremezseniz kınılırsınız, dökülürsünüz. Zorlanmayacaksınız, yüklenimler karşısında ezilmeyesiniz.

Benim tarzıma bakın; yaşamın her şeyine yeterli olabiliyorum. Etrafımda ne varsa, onlara muazzam yeterlilikle karşılık verebiliyorum. Hem bilimsellikle, hem de sevgi büyüklüğüyle her şeyi karşılıyorum. Kendi özlemleriyle, istemleriyle insanlığın özlemleri muazzam karşılaşma savaşını veriyor. Ulus için, insanlık için halkçı, eşitlikçi, her ikisinde de özgürlüğü esas alan bir tarzıdır. Sürekli gözetliyor ve insanlığa büyük ilgi yüksekliği var.

Kızlara yaklaşımda taktik yönler var. Mücadeleci yaklaşımın içinde zaten taktik yönler olacak. Can alıcı yönden köleliğin yıkılması kadar, özgürlüğe büyük bir çıkışı yaptırmak için de yol açma anlamında bir müdahale oluyor. Böylece köleliği mi, yoksa özgürlüğü mü istiyor, bu açığa çıkıyor. Sonunda kişileri açığa çıkarıyorum. Yani benim yaklaşımım cinsellik ifadesinden, en yüce özgürlük ifadelerine kadar rahatlatıcı, çözümleyici. Bu sadece bir güven olayıyla izah edilemez. Başka yönleri de var. Örneğin bir kızın kolay kolay kendisini katmaması gerekir. Birçok önder var, kendilerini öyle katmazlar. Örneğin Fatma kişiliği, beni ele geçirme, olmadı mı yerin dibine koyma. O entrikayla ve emekle bağlantısı olmayan Önderlik tarzlarıyla beni basit bir köylü yerine koyup, bunun üzerine daha da büyümesini sağlamak istiyordu. Bir burjuva kızdır, mal bulmuş kullanacak ve cinselliğini muthiş bir meta olarak kullanacak. İşte bu konuda köylülüğün bazı zayıf yanlarını bulmaya çalışıyor. Bu konuda çok yönlü, bütün gücümü buna veriyorum. Tarihin böylesi dönemlerinin kişiliklerinde, örneğin kölelik, feodalizm ve burjuva dönemlerinde, hanedanlık, haremlik-selamlık, uşaklık vardır. Ama benim sahamda yarattığım durum çok farklı. Yani bütün bu kavramlardan pek eser yok. Bu yüzden düşman çarpıtarak bu durumu kullanma gereğini duyuyor. Beni bir diktatör

olarak değerdendirince, etrafımı da farklı değerdendirecektir. Benimki, farklı bir kişilik. Örneğın Osmanlı sultanları güç kazandıklarında nerede bir kız varsa, alıp saraya doldururlardı. Hz. Muhammed bile şu aşiretten, bu aşiretten alıp bir sürü evlilik ve cariyelik kurumunu geliştirdi. Hemen her hanedanda bu vardır. Benim kadın konusundaki yaklaşımların bunlarınkinden oldukça farklıdır. Sosyalizmle bağlantısı vardır. Ayrıca küçük-burjuva bireyciliğine ve feodalizme karşı da bir tepki vardır. Bireycilik, karı-koca ilişkisini hanedanlık, haremlik, selamlık vb. zaten aşmış. Yine yüzeysel genel toplum anlayışını aşmıştır. Bunun yanında ortaya çıkan tablo, kızların büyük çıkışına yol açıyor. İlginç bir gelişme. Kendinizi düzenden beklentili kızlar yerine koymuyorsunuz. Veya bireycilik ihtiyacını pek duymuyorsunuz. Bu ortam hoşunuza gidiyor belki de.

Aynı zamanda bireyin ruh atmosferi de ortamımızda söz konusu. Çoğuna çekici geliyor. Bu önemli. Bunu Önderliksel bir özellik olarak da değerdendirmek de mümkündür. Üzerinizdeki muazzam baskının, ilkelliğin, biçimselliklerin aşılmasına da bir cevaptır. Fakat daha ne kadar, nereye kadar böyle götürebilir?

Çok zor. Sanıldığından daha fazla düşünce ve davranış gücü istiyor. En değme erkek bile bir kadın karşısında hemen ilkel bir yönelim içerisine girer. Çoğunuzun bahsettiği gibi, bağlanmayı kolay sanıyorlar. Benim çıkışım tam tersine buna bir tepkidir. Bizim istediğimiz parti düzeyini yakalamış kızların olmasıdır. Bir cinsel araç veya bireyci bir tutum içine çekmekten ziyade veya büyük tepki yerine, kızları bu durumdan kurtarmak ve düzenden çekip çıkartmak esastır.

Şüphesiz genel sevgi tipini yaratırken, en başta kendimi bu duruma getirdim. Genel sevgi tipini, genel sevgili tipini yaratmadan “herkesten önce ben gelirim, en iyisini, en güzelini ben isterim” şeklinde kendini dayatma, bireyciliktir, mülkiyetçiliktir. İşte sosyalistliğin özcesi bizim yaşamımızda böyle ifadesini buluyor. Kadın olayında bu çok daha çarpıcıdır. Mesela ben, kadına çok genel ilkelerle bağlıyım. Zaten bireysel bağlılık da sadece söz bağlılığıdır. Şimdi hepiniz için diğer ilişki biçimleri size o kadar yetersiz ve çirkin geliyor ki, sanmıyorum bu ortamı ve bunun ilişki düzeyini kolay kolay bırakasanız. Özgürlük uğruna her türlü savaşımı götürüp bir düşürölmeyle kolay kolay yapamazsınız. Çünkü düzey farkı yaratılmıştır. Ama bunu çiğnetmemek gerekir.

Çok özgür bir düzeyi arıyorum

Eskiden kimse bana kız vermezmiş. Nasıl kızlarını bana vermezlermiş, acaba neden böyle diyorlardı? Fukara anam üzülyormuş. Bana kız bulmaya çalışıyorlarmış. Birtakım denemeleri oldu herhalde. Hatta arkamdan bazı kızları aradıklarını düşünüyorum.

Kız bulma işi tuhaf bir iş.

Şimdi bu düzeyde bir kişilik var. Hem kadından kaçıyorum, hem de onu bulamıyorum. Yani eski kadından kaçmazsam yeniyi bulmam ki. Fakat bunu söylerken yeteneksiz olduğum için değil de, çok özgür bir düzeyi aradığım için söylüyorum.

Erken yaşlarda benim arkadaşlıklarım da çekicilik, bağlayıcılık çok ileri düzeylerdeydi ve bunu da zorla sağlayacağıma inanmıyorlardı. Tabii bütün bunlar üstün vasıflarla olur. Benim en temel özelliklerimden bazıları; en iyi çalışan, en iyi okul okuyan, pamuk toplayan, savaşta hemen her işte en iyisini yapan olmamdır.

Hatırlıyorum işleri öyle kusursuzca yapıyordum ki, babam hep örnek gösteriyordu. En basit hamal işlerde bile böyleydin. Kusursuzluk bende bir tutku olmuştu, hemen her işte öyledir. Şimdi bu büyük bir sürükleme gücüne dönüşmüştür.

Anam, “kimse seninle başa çıkamaz” diyordu.

O ana, ben de çok küçük bir çocuktum. Ama o kadar uğraşı veriyordu ki, yine de benimle başa çıkamıyordu. Bu yüzden “bu yaşta koca halimle bununla baş edemediğime göre, kimse baş edemez” diyordu.

Şimdi bütün bunlar bir dünyanın en büyük savaş makinesinin ezemediği bir güce ulaştı. Veya ölü bir halk kişiliği, ölü bir halkı yaşama çeken bir halk durumuna getirdik. Bu, kadınlar için de böyledir. Bu kadar cesaretsiz kadından, çok cesaretli kadınlar çıkardık. Kadının böyle dağlara çıkması, özgürlük yürüyüşü aslında enderdir. Veya saflara gelir, iki gün kalır, sonra da bir an önce kurtulmaya çalışır. En değme bir sultan bile olsa kadını hareme kapatır, başına da bekçi diker veya bir koca varsa yine çocuğa bağlar, eve bağlar, başka şeylere bağlar. Kadın bağıllık türleri böyledir. Acaba şöyle bekçi dikmek, bağlamak hatta güdülerinize hitap etmek, normal ihtiyaçlarınızı da fazla gerçekleştirme gücü yok. Çok zorlu bir yaşam dayatılıyor. Bütün zorluklarına rağmen kolay kolay bırakacağınızı da sanmıyorum. Çünkü düzenin size verebileceği hiçbir şey yok. Burada zorluk olsa da sonuçta önemli olan yaşarken, mücadele ederken insanın iç varlık, olgunluk durumudur. Diğer yerlerde bunlardan hiçbir şey yok. Derler ya, “Kadının adı yok” burada sadece adı değil, kendisi de oluşmaya başlıyor. Temelde “kendin için bir şeysin ya da olabilirsin” anlayışı çıkıyor.

Onun koşullarını da yaratıyorum. “Bir şey olma” herhalde herkesi bağlayan bir gerçekliğiniz oluyor. En yakınlarınız bile, “sen benimdin” bir anlamda “sen hiçbir şeysin” der. Benim en vurgulayıcı yanlarımdan biri de karşımdaki bir çocuğa, her insana, “sen bir şeysin” dememektir. Büyük demokrasi, halkı kimliğine ulaştırmak, büyük saygıya yol açmak budur. Hiç kimsenin veremediği kadar özgürlük ve değer verdiğim için herkes bana sevgi ve bağıllık duyuyor. Bütün bunları vurgularken,

aynı zamanda çok çatışmalı ve çelişkili olarak getiriyorum. Dönüştürmeden, aşama yaptırmadan ilerleme sağlanmayacağına biliyorum. Ve bütün bunlar günlük oluşumlar olarak birikiyor. Kadın çözümlemesini, özgürlük çözümlemesini anlamak, üzerinde durmak iyidir. Böyle olursa sizin yaşamınız daha da anlam kazanabilir.

Bu çözümlemelere inanıyorsanız ve bu yaşama, tartışmaya çok canlı, yüksek ilgiyle yaklaşsanız ve bir de kendi özgücünüze de güvenmek zorundasınız. Ayrıca sonuç almak gibi doğrultuya da sahip olmalısınız. Özgüce güvenme, kendi gerçekliğine bütün yönleriyle yaklaşma sizi kendinize getirebilir, var edebilir. Bu tercih edilecek ve başarılabacak yaşamdır. Daha da çok birlikte çalışacağız. İzlerken tartışmalı ve eleştiri geliştirebilirsiniz. Fakat bazı sonuçlar vardır; yakıcıdır ve ölümüne mücadeleyle hayata geçirilmesi gerekir. Bu savaştır, gereken her şeyi büyük bir özveri ve disiplinle yapmaktır, bu gücü göstermektir. Bütün bu tartışmalar “Nasıl Yaşamalı?” sorusuna açıklık getirebilir, sonuçlar aldırabilir. Bu çözümlemeler sizi epey etkileyecektir. Fakat yenilenmeyi oldukça bilinçli görmelisiniz. Zaten şimdi yaşama daha farklı yaklaşıyorsunuz. Bir yerde yaşam kilitlenmiş, erkek egemenlikli toplum karşısında biraz kilitlenmişsiniz. Kendinizi ucube veya bir korkuluk durumuna sokuyorsunuz. Artık gerçeklerle yüz yüze geliyorsunuz. Korkmak yerine cesaretli, bilimsel yaklaşsanız, çözümüne güçlü yüklenirseniz başarabilirsiniz.

Kadının bütün güzelliklerini topluyorum

Şimdi bazı çıkışlar var. Bu çıkışlar adım adım evrimsel olur, bazı çıkışlar da devrimsel olur. Tabii bu işin bir de disiplin yönü var. Örneğin kadın konusunda en değme erkek bile sanmıyorum bu kadar kendini disipline edebilsin. Ya din kültürüyle, ya yoz kültürle, ya da klasik gelenekler ölçüsünde bir yaklaşım esas alınır. Ben bütün bunları aştığım gibi, bir de kendimi disipline edebilmişim. Sadece kadın konusunda değil, para, rahat yaşam gibi konularda da bir özdisiplinim var.

En değme kişiyi bile yalnız bıraksan bu koşullarda kendini dağıtır. Ancak zorba olabilir, haksızlık yapabilir, ince olmaz kaba olur. Dayatmalarda bulunur. Bana göre çok ideal bir biçimde güç olmak gerekiyor. Ben otoriteyle kendimi hiç şımartmadım, abartmadım. Oldukça sade ve özgür bir biçimde çizgiyi götürüyorum. Sizler benim yerimde olsanız acaba kimbilir ne hallere düşersiniz. Otokontrol, alçakgönüllülük ne kadar olur? Bunlar önemlidir. Bunları uygularken zorlansam da kendimi muhafaza ediyorum. Paraya güce, kadına bütün zorlamalara rağmen ölçülü, adaletli gerçekçi ve verimli yaklaşıyorum. Evet, Önderlik gerçeğinde öğrenmenin diğer bir yönü de bu kavramları, etkilenmeleri daha derinliğine anlamaktır. Ben kendimi boşuna yaşatmıyorum. Ulusal, hatta insanlık düzeyi için yaşıyorum. Eğer sizler de biraz iddia varsa

bu düzeyi yakalamaya çalışın. Mümkünse bireyci olmaktan çıkın. Tabii bireyciliği azaltmak; tempoyu, çabanın büyüklüğünü gerektirir. Bütün bunlar emekle olur, perspektif, bilimsellik gerektirir.

Eğitimle de kendinizi güçlendirmelisiniz. Kadın olayında da aptal, köle, bireyci, güdümlü bir kadın yerine güçlü bir kadın esas alınmalıdır. Aslında birçok güzelliği bir araya getiriyorum, kadının bütün güzelliklerini topluyorum. Bütün olumlu kadın gerçeği biraz ortamımızda var. Bilinç, cesaret her bakımdan fiziki olarak da, düşünsel olarak da kısaca elde ne varsa hepsi bizdedir. Ama bütün bunlar benim için hâlâ yeterli değil. Tam idealize edilmesi gereken durumlar var. Bunu söylerken özentiden ziyade, bilimsel yaratılması gereken bir olaydan bahsediyorum. Çünkü özgür kadın yaratıldığı oranda özgür erkek de yaratılır.

Örneğin; ben kendimi biraz kadın temelinde yaratıyorum.

Kadına bakıyorum yenileniyorum.

Saygılı, eşitlikçi anlayışla, sadece kadın için değil, ruhsal sınıfsal, hemen her düzey için bu böyledir. Kadını sıkı sıkıya göz önünde bulunduruyorum. Kadın karşısında zayıf olmamak, bilmek, etkisiz olmamak, ölçsüz olmamak önemlidir.

Sorduğum bir soru da şu: Bir erkek, güzelliği nasıl yakalamalı?

Bu soru temelinde kadın karşısında da kendimi geliştiririm. Tabii bu soruyu birçok erkek arkadaşın karşısında bile sormazlar; hele biraz da etkili, yetkili oldular mı benden daha büyük, daha yaman böbürlenme içerisinde olurlar. Bunlar çok kaba ve düşküncce bir yaşam peşinde koşan tiplerdir. Aynı şekilde sadece kadını tek başına biçimlendirir ve onu düşürerek, bunu sürdürmek ister. Ben böyle değilim. Kadını biçimlendirirken, kendimi yeniden yapma, ona güç verirken aynı zamanda güç almak esastır. Cesaretli olmak gerekir. Toplumsal koşullarımızda bir kız hiçbir zaman böyle bir erkeğe gönül veremez. Ben gönlümü veremem. Belki de cezalandırmaya götürebilirim. Ama benim yarattığım büyük insan tipi kadını özgür yapmakla çok üst düzeyde bir ilişki tutturur. Kim buna erişebilir? Benim ilişkide olduğum kadınlar bir düzeyi temsil ederler ve kimse onlara ulaşamaz. Bu bir düzey meselesidir. Herhangi bir erkek ne ruhsal, ne fiziksel olarak onlara ulaşamaz. Düşünsel olarak da baskı altında tutamaz. Neden böyledir? Çünkü özgürlüksele bir düzey sağlanmış. Yani güce, otoriteye sığınma, buna hapsolme değildir. Yaratma işi en temel ve her şeyini vereceği değerlere bağlı olduğu için büyük gelişiyor. Bu, devrim için devrimsel bir gelişmedir.

Her devrimcinin bir çapı vardır, benim de bir çapım var. Askeri-siyasi çalışmayı geliştirirken, kadın özgürlük çalışmasını da böyle geliştirmek temel bir ihtiyacıdır. Buna korkunç bir biçimde ihtiyaç duyuyorsunuz. Bu benim gücüm, tek taraflı bir eylemim değil. Bütün imkânları sunarım, eşitçe, özgürce yaklaşırım, fakat

çok ciddi, yaptığıyla temel değerlere bağlı olmak, disiplinli olmak yürütülmesi gereken bir düzeydir.

Sizlere güvenmek zorundayız, ben de size güveniyorum. Kadına hep “güvenilmez” gözüyle bakılmıştır. Bende bu, tam tersinedir. Mücadele pratiğimizde de kadınların erkekten daha güvenilir olabileceği ortaya çıkmıştır. Özgürlük saflarından kaçanın daha fazla erkek olduğu, kadının da daha fazla kendini feda edeceği ispatlanmıştır. Bunlar Önderliksel bağlılıkların gelişim düzeyinin bir göstergesidir. Bütün bu gelişmeler kadın gerçeğinde çatışmalı, çelişkili oluyor.

Yapılacak çok şey var. Değişik, özgür bir kadın yapısını ortaya çıkarma hedefimiz var. Bu oldukça ilginç, ilginç olduğu kadar çekici ve önemli toplumsal ya da ulusal düzeye ulaşan bir tipidir. Buna şimdiden ulaşıyor. Kadınların katılım olayı iddialı geliyor ve ilginiz gittikçe yükseliyor. Olduğunuz yerde eleştiri patlatın, çok candan yoldaşlar olmanız gerekiyor. Ama ille benim dediklerime de katlanmayın.

Yaşamdan örneklerle bu değerlendirmeleri daha da somutlaştırmayı bir roman çalışması olarak değerlendirmek mümkündür.

Tabuları kırmaktan bahsediyorsunuz.

“Sizin ortam güven veriyor, cesaret veriyor, insanda yüksek katılım coşkusu veriyor” diyorsunuz, bu da özgürlüğü ifade ediyor. O zaman tabuların yıkılması kadar, kazanılması gereken değerlere de yüklenin. Yaratığımız ortam biraz etkinlik kazanmıştır. Herhangi bir kişiliğe değil, zaten kurumlaşmaya doğru gitmiştir. O zaman güç alıp güç vermeyi çok yalın bir biçimde yapın. Çünkü her zaman böyle bir düzey kolay kolay tutturulamaz. Böyle bir kişilik kurumlaşması zor yakalanır. Gelişiniz her zaman bulunamaz bir olaya, bir ilişkiye, bir kurumlaşmaya katılımdır. Anlamlı buluyorum ve bunun gerektirdiği bir biçimde sizinle ilgileniyorum. Yani belli bir ihtiyacın ötesinde, tarihsel bir aşamanın ihtiyacına göre bir yaklaşım sergiliyorum. Bazı devrimci kadınlar yaratılırken, onların şahsında yeni toplumsal, ulusal, insani düzeyi yakalama umudum var. Bazılarına yaklaşırken de yaşamın nasıl somutlaştırılmasına dair umutluyum. Bunlar da sadece bireyler için değil, bütün insanlık, bizim ulusal düzey için çok gerekli çabalar. Daha da somutlaştırmak, daha da zenginleştirmek ve sizlerle bunları özgürce yapmak inancımız var ve bu bilimsel sosyalizmin bir gereğidir.

29 Ağustos 1993

Üçgendeki tuzak

Kadın çözümlemelerindeki kapsamlı gelişmenin en temel nedenlerinden biri de, tarih boyunca egemen sömürücü sınıfların, özelde de erkek lehine dönen toplum statüsüne karşı, eleştiri ve kadın lehine hak eşitliği, özgürlük gereği gibi adımlar atmak istiyoruz. Kadına, partilileşme süresi boyunca, saygılı ve ortaklaşa mücadele edilebilecek bir cins olarak yer vermeye çalıştık.

Sosyalist bilinç, hareket alanı, eşit ve özgür zemin kadın için de geçerlidir ve kadın bu ortama sonuna kadar katılmalıdır.

Partilileşme tarihimiz boyunca kadın katılımının neyle, nasıl olacağı ve sonuçları bütün yönleriyle ortaya konulmaya çalışılmıştır. Kadını değerlendirdikçe, mücadeleyle tanıştırdıkça gördük ki, herkes kadını kullanmış, çirkinleştirmiş ve insanlığın başına bela etmiş. Aslında ben kadından uzak durmaya çalışan biriyim. Denilebilir ki, bu konuda hem inisiyatif, hem de düşünmeye karşı kendimi sıkı tutan biriyim. Kadını kullanmak istemiyoruz, ama kadın da bizi istismar etmemelidir. Emekğini ucuz kullanmaktan, kendini küçük, hor görmekten de ötededir. Bilimsel yaklaşım gereği, günahkar birisi yerine koyup kullanmanın çok acımasız bir yanlıgı olacağı kendiliğinden belli oluyor. Yine kadının özgürlük saflarında olmamasının insanlıkla, tarihle de pek bağdaşmayacağı, çözümün böyle olmayacağı açıktır. Böyle bir çözümü esas alanların ise ikiyüzlü oldukları, iğrenç bir biçimde kadını kullandıkları gözler önündedir. Genel durum böyle olurken ezilen halk gerçekliğimizi ve kadını adım adım özgürlük yaklaşımına ulaştırmanın zorunluluğunu ortadadır.

Birçok kadın ilişkisi partilileşmekle birlikte geliştirilmek istendi. Bu en başta yakın bir ilişki olarak kötü bir muhatapla başladı.

Muhatabımız olan aile devletin, Kürdistan'da elli yıllık en güçlü dayanağı.

Aile, ajanlıkta oldukça gelişmiş ve kültür olarak da tamamen devlet fideğinde, tam bir Kemalist olarak yetiştirilmiş. Buna rağmen biz, bu gençlerin devrimcileşebileceğine inanıyorduk ve bu anlamda bazılarını da saflarımıza çekmiştik. Tabii karşımızdaki bu tipin ne kadar özgür yaşam düşmanı olabileceği daha sonraki süreçte ortaya çıktı. Bir erkeğe, özellikle bizim konumuzda, Kürdistan gerçeğine bilimsel sosyalizmin ışığıyla yaklaşan ve buna son derece özverili bir grup hareketiyle iddialı bir çıkışa yol açan önde

gelen bir konuma çok yaratıcı bir biçime sahip böyle birine, düzenin en yetkin işbirlikçi konumundaki bir karargahından, ocağından gelen, çok iyi yetişmiş, yüzü ayrı, içi ayrı bir kişiliğin neler yapabileceğini başta kestirmek oldukça zordu. Süreç ilerledikçe ortaya çıktı ki, büyük bir tuzakla karşı karşıyayız.

Söz buradan açılmışken, JİTEM'i örgütleyen binbaşı, Cem Ersever'in yazdığı bir kitap var. Ersever gerçekten Kürdistan'da örgüt eviyle en amansız uğraşan ve faili meçhul cinayetleri örgütleyen, PKK'nin içine her türlü sızma-ajan gönderen kişidir. PKK'yle ilgili bütün bilgiler Ersever'in elindedir ve PKK'ye yönelik ajan faaliyetleri geliştiren bütün kadın ve erkekler Ersever'le ilişki halindedir. Dolayısıyla kitabın onun tarafından yazılması da anlaşılardır. "Şeytan Üçgeni" isimli kitabında sanırım Parti Önderliği'nin bazı çalışmalarını deşifre etmeye çalışıyor. Ersever yazdığı birinci kitapta da bazı PKK gerçeklerini deforme edip, anti-propaganda, psikolojik savaşa dönüştürmek istiyordu. İkinci kitap da kadın sorunuyla ilgilidir. Bu sorunla ilgili bir kitap yazmasının nedeni, son yıllarda kadın özgürlüğünde tam bir hamle geliştirmemizden dolayıdır. Bu öyle bir gelişme ki, hem o gerçek şeytan tuzağını bize ve erkeğe kuran kadına rağmen, eşitliğe doğru gidiyor.

Kendinizi yedi suyla yıkamadan ilişkilerde seviye tutturamazsınız

Sizleri biraz daha aydınlatmak için, özellikle kadın özgürlüğüne, kadın-erkek ilişkisine, doğru bir cinsel anlayışa, sevgi anlayışına, duygu ve aşk anlayışına, daha doğru bir insanlık anlayışına nasıl ulaşılabilir, sorusunun cevabının hikâyesini biraz yansıtmaya çalıştık.

Kadını ne lanetli görmek, ne de sokak zavallısı olarak yargılamak doğrudur. Bunlar, yüzyıllar boyunca bütün sınıflı toplumların kadına dayattıkları baskı ve sömürülmenin kolay sonuçlarıdır. Biz bu kavramlara açıklık getirmek istiyoruz.

Ve kadını yok eden toplumu yeniden yaratma savaşını veriyoruz.

Nasıl halkımızı yeniden yaratıyorsak, onun bir parçası, çok yitirilmiş bir kesimi olarak kadını da yaratmak istiyoruz. Her şeyden önce iğrenmekle, kadından uzak durmakla sorunun çözümü olmaz. Ama olduğu gibi kadını kabul etmek de, bir gericilik yumağıyla yaşamak demektir. Düşkün ve zavallılıktır. Büyük bir mücadeleyle bunları tanımlamak gerekiyor. Başka türlü kadın-erkek ilişkisine açıklık getirmek mümkün değildir.

Kadın statüsü bütün yönleriyle aşılmalıdır. Parti içerisinde kadın gerçeği iyi anlaşılmalıdır. Toplum içerisinde de anlaşılmalıdır. Kötü olan nedir? Ajan olan nedir? Doğru olan nedir? Bunları tanımak gerekiyor. Eğer bu yapılmazsa değil sosyalist kişilik, normal çağdaş burjuva kişiliği bile yakalanamaz. En beğenmediğiniz, en sıradan burjuvadan bile geri kalırsınız. Devrimci saflara geliyorlar, düşkünderler; erkek düşkünü, kadın düşkünü ve özgür ilişkiden anladıkları da birbirlerini kötü bir

şekilde kullanmaktır. Çılgınca, sözüm ona ilişki kurmak, nişanlanmak, sözlenmek, evlenmek. Açıklık getirmeye çalıştık; beraber iddia tutmak, ilişki içinde olmak nasıl gelişir diye. Eşlik-dostluk, aşkılık gibi konularda açıklık getirmeden neyi yaşayacağız? Bütün bunları şimdi daha iyi açığa çıkarıyorum. Ama bunun bir başlangıcı veya hangi pratik bağlantısı olduğunu acaba yapımız biliyor mu? Kemalizmin teşhiri, işbirlikçi aileyi, kadını deşifre etmek, önemli bir objektif ajanlığı açığa çıkartmaktır. Sorgulama yöntemi biraz budur. Tekrar söylüyorum; kendinizi yedi suyla yıkamadan ilişkilerde seviye tutturamazsınız.

Büyük tuzaklara karşı dayanma gücü sizde yok.

Yetiştığınız aile ortamı yaşadığınız ilişkiler bunun nedenleridir. Eğer bırakılsanız, birkaç gün içinde basit bir köle durumuna düşersiniz, yani kullanılırsınız, ama farkında olmazsınız. Neden kurt gibi bir kişiliğiniz yok, neden bir komutan, bir önder olamıyorsunuz? Olsanız da gülünç duruma düşüyorsunuz. Bu nedenle hem tarihi görevler açısından, hem günlük uygulama açısından size fırsat verilmez.

Evet, şimdi üçgendeki tuzak benim tuzağım oluyor. Sömürgeciliğe karşı tuzak kuruyorum ve kadının kurduğu tuzağa kendisini düşürüyorum. Bizi öldürebilirdi de, ama önemli değil. Çünkü Kürdistan'a, Kürdistan ulusal kadınına kurulan büyük tuzağı bozdum.

Tuzakları bozmak yetmez, bir de düşmana tuzak kurmak gerekiyor

Kürdistan düşmanın bıçakları altında ölüme yatırılmış bir ülke.

Sen düşmanın bıçağını tatmazsan kaldıramazsın ve diğerleri gibi kendini aldatmış olursun. Sizlerin yetişme tarzınız aslında düşmanın yönlendirdiği yetişme tarzıdır. Benim yaşam tarzına bakın, neden yerimde duramıyorum? Çelişki olmadan gelişme olur mu? Olmaz! Olmayınca da işte sizin kişilikleriniz gibi yenilgili olur. Yırtıcı, atılgan, bitirici, planlayıcı, örgütçü veya kurnaz değilsiniz, bir provokatör içinize girse ikinci gün alet olup gidiyorsunuz. Hele bir kadın olsa daha erkenden alet olursunuz.

İnsan güdülerini bile en tehlikeli bir biçimde tahrik etme var ve bu çok vahşi bir savaş. Kürdistan'a, Kürt erkeğine, Kürt yurtseverliğine karşı bir intikam var. Eşitlik ve özgürlük isteyen Kürt insanına, Kürt kadınına karşı bir intikam var. Yine sevgiye, duyguya karşı intikam var. Yani "bizim iznimiz dışında hiçbir şey olamaz. Özgürlüğü asla görmeyeceksiniz. Özgür Kürdistan, özgür Kürdistan kadını, bunları asla ağzınıza bile almayacaksınız. Sevgi sizin için değildir. Ancak biz izin verdikçe olabilir. Cinsellik ise asla yoktur. Ancak biz izin verdiğimiz zaman olabilir" dayatması vardır. Bütün bunlara karşı amansız savaştım. Şimdi büyük bir yaşam, büyük bir özgürlük savaşı ve ona dayalı yoldaşlık ilişkileri ortaya çıkıyor.

Şimdi gelişen bazı duygularınız var. Kadın artık kişiliğine doğru yol alıyor, kişiliğini buluyor. Doğru bir sevginin yolunu açılmıştır. “Aşk, duygu, tutku” kelimeleri bolca söyleniyor, ama bunun bir de savaşı var. Her sorunu tartışabiliyoruz. Eskiye oranla daha fazla özgürsünüz, ama bunun büyük savaşı var. Eğer buna kendiliğinden ulaşacağınızı sanıyorsanız, eski hikâyeyi dinliyorsunuz demektir. Sonuç olarak da daha gerçekçi bir özgürleşmeniz olamaz. Tuzaklara düşmemek, tuzakları bozmak yetmez, bir de kurnaz tuzaklara ulaşmak var ve düşmana da tuzak kurmak gerekiyor. Bütün bunları kişiliğinizde temsil edemezseniz, tuzaklara düşersiniz ve onlara karşı da tuzak kuramazsınız.

Bütün ilişkilerimde özgürlüğü esas alırım

Hepiniz özgürce geliyorsunuz, ilgi, destek, dayanışma, hatta sevgi istiyorsunuz; bunların hepsi hakkınızdır. Ben de bu konuda üzerime düşeni yapmak zorundayım. Tartışma, doğru düşünceleri belirtme, doğru ilişkiler üzerine yoğunlaşma, hatta sevmek.

Sevilmezseniz ve sevemezseniz.

Düşman sevgiyi katletmiş ve siz boyun eğmişsiniz. Hatta düşman, aşkı yurtseverlik temelinde, halka bağlılık temelinde katletmiş. Bunları geliştiremezseniz düşmana yenilmiş olursunuz. İşte, bu temelde cinsler arası ilişkiye ve cinsel ilişkiye doğru anlamda bir karşılık verildi.

Cinsel ilişki nasıl kullanılmış? Biliyorsunuz köylü bir ailede korkunç kaba bir cinsellik anlayışı hâkimdir. Ve o kaba cinsellik, Kürdistan’ın da, Kürt insanının da sonunu getirmiştir.

20 yaşına gelince kadın bitmiştir.

Cinselliğin doğru kullanımı söz konusu değildir. Bir evde (ben buna aile içi fahişelik diyorum) genelevdeki fahişelik ilişkileri vardır. Bu, sevgiyi aşmıyor. Cinselliğin yüceltilmesi yok. Yine kadının cinselliği çok kötü, düşürücü ve özgürlük mücadelemiz söz konusu olduğunda kadın, cinselliğini erkeğe karşı tahrik edici, boğucu bir tarzda kullanmak istiyor. Hâlbuki cinsellik yüceltici temelde ele alınmak zorundadır.

Cinselliği inkâr etmek, yaşamı inkâr etmektir.

Ama cinselliği düşürücü bir şekilde kullanmak da, ülkenin özgürlüğünü yok saymaktır. Cinselliği çok kaba tarzda kullanmak, köle bir kişilikle sınırlı kalmak demektir. Cinselliği sahte, küçük-burjuva tarz da kullanmak oportünistleşmek ve düşkünleşmektir. Sonuç ise, başarısız bir devrimcilik, başarısız bir yurtseverlik ve fazla ilerlemeyen bir toplumsal süreç kişiliğinin ortaya çıkışıdır. Bütün bunlara nasıl çözüm getirilir ve doğrusu nedir sorusunu sormak, cinselliğin doğru yorumunu yapmak ekmek-su kadar gereklidir. Ayıbı şurada kalsın, bu konu tuzak olan, tabu olan ve ülkemizi, halkımızı, yaşamımızı tehdit eden bir yaklaşımdır.

Nasıl bu kadar açık bir sonuca ulaştım? Bütün güncel ve tarihi tuzakları bozarak ve bitmek bilmeyen bir enerjiyle, özgürlük olayını hem düşüncede, hem pratikte patlatarak ulaştım. Zaten halkın bu kadar ilgisi de bu temeldedir. Düşmanın bu kadar yüklenmesi de bu temeldedir. Bana göre kadrolarımız hâlâ fazla sonuç çıkarmış değiller. Yaşanan süreçleri derinliğine düşünmeyi ve tartışmayı bilemiyorsunuz. Getirdiğiniz yaklaşımlardan bazıları, objektif olarak düşmana hizmet eden sonuçlar ortaya çıkarıyor. Halbuki çözümlemelerden, ruhuna uygun düşünce, duygu ve hatta cinsellik değerlendirmeleri geliştirseler, yüz kat, bin kat güçlenebilirler. Ama maalesef hepsi tuzakları yıkmamışlar ve kendi ruhlarını, hatta kendi bedenlerini doğruya açık hale getirememişler.

Bedenler çirkin, ruhlar karanlık, düşünceler karmaşık.

Bu kişilikler sevgiyi, tutkuyu, aşkı, yurtseverliği, savaşı, siyasal-askeri önderliği, sanatı geliştiremezler. Biraz uğraşın ve benden doğru yararlanın diyorum. Kadınlara da değer biçiyorum. Güzel olsunlar, sevebilir konuma gelsinler, bu benim büyük özgürlük eylemimdir. Ne şu anda duyduğum korku, ne de kendi kadın tutum için bunları yapıyorum.

Ben sadece özgürlüğe tutkuluyum.

Büyük özveriyle gelişmeye katkılarımı sunuyorum ve buna inanıyorum. Bu mücadele aynı zamanda ülkemizin kurtuluş mücadelesinin bir parçasıdır. Güzel bir halk yaratmanın ayrılmaz bir parçasıdır.

Hikâye uzun ve karmaşık.

Bunu anlatmak biraz edebiyatçılara, şairlere düşer. Her türlü sanat etkinliklerini partimiz değerlendirir ve hatta partimizin yaptıkları sanatın kaynağıdır.

Karşınızdaki erkeğin çok eğitilmeye ihtiyacı var

Bu çerçeve dâhilinde bütün konularda açıklık vardır. Tartışmalarda cesur olun ve büyük özgürlük savaşına bağlanın. Sizi büyük özgürlük savaşına, onun örgütlenmesine bağlamayan her tartışma gericidir ve düşmana hizmet eder. Sizi özgürlük savaşına, özellikle onun eğitime ve örgütlenmesine götüren her tartışma doğrudur. İnsanla ilgili her tartışmayı yapma özgürlüğü bizim için büyük özgürlüktür. Onu özgürlük savaşıyla birleştirmek, kurtuluş yolunun başarıyla aşılmasıdır. Onu ta kendisidir. Umarım daha iyi anlarsınız, daha seviyeli kişilikler ve sevgili kadınlar gelişir. Yine sevmeye ve sevmeye layık düzeyi yakalamalısınız, hem de en özgürce. Tutkunuz büyük olmalı. Ama buna çok edeplice yaklaşmalısınız. Sevginin kaynağında büyük eylem, büyük terbiye, büyük yücelik var. Bunu kirletmeyeceğiz. Cinsellik de asla kirletilmemelidir. Kadın cinsi ne düşküncü kullanılmalı, ne

de kullanılmasına fırsat verilmelidir. Onu da onurumuz, özgürlük mücadelemizin, savaşımımızın ayrılmaz bir parçası olarak, kişiliğimiz olarak değerlendiriyoruz. Böyle yaşar ve yaşatırız.

Kadın olarak asla kendi cinsinizden utanmayın. Fazıl olarak şeref ve gururdur, hatta yaşamın zenginlik kaynağıdır biçiminde değerlendirmelisiniz. Ama karşınızdaki erkeğin de çok eğitime ihtiyacı olduğunu eşit ve özgür yaklaşıma çekilmesi için büyük bir savaşıma tabii tutulması gerektiğini ve karşınızdakinin erkek egemenlikli bir kurum olduğunu bilerek yüklenmeyi ve çözmeyi başarırsanız, özgür ilişki fırsatını elde edebilirsiniz. Tabii bu da büyük bir savaşla, inatla ve büyük bir birlikle olabilir Zor, ama en yüce ilişki de ancak böyle tutturulabilir. Bu temelde yoldaşlık olur. Yoldaşlar bu temelde birbirlerine güç verirler. Güç veriyoruz ve sizden de güç alıyoruz. Bu tek taraflı değildir, bu yolda ilerlemeye ve başarmaya da kararlıyız. Alınan mesafeler başarmaya her zamankinden daha fazla yaklaştığımızı kanıtıyor.

Başarıya, zafere inanıyoruz.

Bu değerlendirmeleri sıkça tekrarlıyoruz. Çünkü dar yaklaşıyorsunuz, tartışmaların seviyesini düşürüyorsunuz. Böyle yapmayın, buna gerek yok. Özgür insanlar ve buna karar vermiş olanlar, kendi tartışmalarını, doğrultularını bu sığlığa layık olarak kararlaştırmış insanlardır.

Önderlik doğru olmaya çalışıyor. Hemen her konuda gerçeğin en büyük en özgür ifadesi olmakla, bunun hayata geçirilmesinin aracıdır. Her şeyinizi ortaya koyarak saflara katıldınız. Özellikle kadının, mücadele saflarına büyük akışı bu özgürlük savaşımının ifadesiyle bağlantılıdır. Hem buna ihtiyacınız var, hem de layıksınız ve güç veriyorsunuz. Bunu zedeletmemek, bunu savunmak da en az ülke savunması, halk savunması kadar kadro savunmamızın bir gereğidir.

Özgürlük kolay elde edilmez.

Savaş ister, savaşmanın temel değerlerine bağlılık ister, onu bir politik, bir örgüt savaşı, bir edep savaşı olarak iyi savunmayı ister. Bu konudaki eksiklikleriniz giderek giderek gelişmeyi sürdürmemiz bizi daha da güçlendirir. Bu tartışmalar da bu özgürlük ihtiyacı gidermek içindir.

Eylül 1993

Militanlaştığınız oranda sevebilirsiniz

Yüksek bir kavrayışın olmaması ve bizim de büyük bir iddiayla kavrayışsızlığı kavrayışa dönüştürme çabamız gerginliği geliştiriyor. Çoğunun kavrayışının yüksek olması şurada kalsın kışkırtıcılıktan bile henüz kendilerini kurtarmış değiller. Tahrikçi, kışkırtıcı kişilikler durumunda sık sık kalınıyor. Kasıtlı değil, ama böylesine en üst düzeydeki bir tartışma, gelişmiş seviyeleri şart kılıyor. Zorlanmalarımız bu yüzdendir. Kavramak için kendinizi oldukça zorluyorsunuz. Kendi geriliklerinizi zamanında giderecektiniz. Bazı gerçeklerimizi anlamak için kendinizi çok önceden hazırlayacaktınız. Kendinizi hâlâ sıradan bir militan düzeye bile yaklaştıramıyorsunuz. Asgari saygı yok. Tabii bu, kavrayış, sonuç çıkarma ve onu temsil etme bir saygıdır. Yoksa köylü saygılılığı, ikiyezli saygılılık durumları fazla bir şey kurtarmaz. Bizdeki saygı tarzının derin siyasi düzeyle ilgisi vardır. Düzeyini geliştirmedin mi, saygısız bir durumda kalmış olursun. Şimdi yaygın olarak bu durum yaşanıyor.

Bütün bunlar karşılıklı olarak gerginliğe yol açıyor ve bundan bir yığın yanlış siyasi sonuç da çıkabiliyor. Önlemek istiyorsak gelişmek mecburiyetindeyiz. Geri durumlar, yetersizlikler başka türlü aşılamaz. Ve hiç kimsenin işleri yokuşa sürmeye, başarısız kılmaya hakkı yoktur. Aksine büyük bir çabayla seviyeyi tutturma ihtiyacı vardır. Bunu her zaman böyle düşündük, böyle yapmaya çalıştık, maalesef kendini kandıran kişilik yapıları, yaşama büyük yanılgılarla yaklaşanlar, yaşayanlar parti içinde çok zorluklara yol açıyorlar. Biz partiyi gerçek bir devrim kurmayı yapmak zorundayız. Bazıları, kurmay olmak şurada kalsın, en büyük başbelası oluyorlar. Bunu da öyle geliştiriyorlar ki, “dur” demesen, nerede duracağı belli değil. Yani eski-yeni hemen birçok öğemizde bunlar yaşanıyor. Güçleri, cesaretleri mi var? Yok. Terbiyesizliklerinden yapıyorlar. Bir insan terbiyesiz oldu mu, durdurak bilmez. Siyasi seviyesi olmadı mı, seviye diye bir şey tutturamaz. İşte köylü özellikler, hafif, yarı-aydın, ukala özellikler; bir kişide çok etkili oldu mu, niyeti ne olursa olsun, değil ciddi bir siyasi militan, bir dinleyici bile olamaz.

Siyasi önder olmak kolay değildir.

Şimdi bize de siyasi önderler lazım. Buna inanacağız ve gereklerini yerine getireceğiz. Biz bu savaşı başka türlü geliştiremeyiz, düzenleyemeyiz. Bunu başkasına

da bırakamayız; “görev bizimdir” deyip sarılacağız. Hiç olmazsa biraz iddiası olanlar bunu yapmalı, yüzde yüz yapılmazsa, yüzde on yapilsın.

Biz defalarca şunu söyledik: Ucuz laf, ucuz davranış istemiyoruz. Kalite, seviye, içerik çok önemlidir, yeterli olup olmaması, durumu kurtarıp kurtarmaması çok önemlidir. Kafanızı bu temellerde çalıştıracaksınız. Ama en ileri düzeyde diye tabir edebileceklerimiz bile soruna çok yetersiz, alan, konum, dönem itibariyle çok farklı yaklaşıyorlar. Ama sorunların canalcı konumları, nitelikleri ortaya koyduklarımızdan daha farklıdır. Sizin sandığınız devrimcilikle bizim ortaya koyduğumuz devrimciliğin çok farklı olduğunu görüyorsunuz. Sizin sandığınız PKK’lilikle bizim ortaya koyduğumuz PKK, yürüttüğünüz mücadeleyle, savaşla bizim vermeye çalıştığımız mücadele, savaş çok farklıdır. Bütün bunlar kişiden düzeltme ister. Bu geri yapılar neredeyse rüyalarımıza girip uykuda bile bizi rahat bırakmıyorlar. Bakıyorum grup grup insanlar var. Bunların ağzına, yürüyüşüne, endamına, boyuna, posuna bak diyorum, insan sabaha kadar öfke krizine tutuluyor.

Yapmacılığa da, ölmeye de gerek yok. Önemli olan sorunları başarılı bir şekilde çözümleyip doğru götürmeyi bilmektir. Bizim bütün pratiğimizin özü, yenilmeme, başarıyı zorlama özüdür. Zaten teoride buna ışık tutan bilinçtir. Koşullar ne kadar zor olursa olsun insan yine de kendini asgari koşullarda eğitmeyi bilir. Bu işler eğitimsiz olmaz; aksi durum zarar verir, çok da veriyor. Tabii ortada onlarca insanın hayatı söz konusu. Sıradan davranılamaz ki. Hareketin üyesini, bütün bu kanlar, işkenceler ilgilendirir. Onların sahibidir, onların sorumlusudur. Ben de unutayım, bir tarafa bırakayım desem, oldu mu?

Bu dökülen kanlar kimden hesap ister?

Kimler kanı yerde bırakmayacak?

Nasıl kanı yerde bırakmayacak? Göster çalışmanı. Göz ardı edilemez, çünkü örgüt sorumluluğu var. Ucuz laflarla geçirtililemez, kaçılmaz. Kan yerde bırakıldı mı, bu kişiden her alçaklık beklenir, namussuzun en büyüğü olur. Gereğesi de yoktur. Yani namussuz namussuzdur, alçak alçaktır. Nedenleri sıralamak, herhalde kişiyi kurtaracak değil, aksine suçunu daha da ağırlaştırır. Bu da kaybetmeye, düşmeye övgü düzmektir ve iyi övgüler değildir. İşte tüm bu hususlar tabii ki hepimizi zorlayacaktır.

Bugün 25 Ocak 1990, Hasan Bindal (Hamza) arkadaşın 4. ölüm yıldönümü oluyor. Biz o zaman da bu değerlendirmeleri yapmıştık. Parti içinde en değme düşmanın bile yol açamayacağı düşmanlıkların olduğu biçiminde bir değerlendirme yapmıştık. İster sınıf mücadelesi denilsin, ister ajanlık denilsin ortaya çıkıyor ki, bunun en vahim bir örneği de Hasan Bindal arkadaşımızın şahadetinde ortaya çıkmış olmasıdır. Hâlâ çok ciddi bir komplo girişimi miydi, yoksa düşmanlaşmış sınıf dışı veya geri özelliğin saldırısı mıydı,

diye değerlendirmeye devam ediyoruz. Açık ki, düşmanın en planlı yaklaşımını bile geride bırakabilecek ve komplocu niteliği çok açık olan durumlar var. Şimdi, bir parti içinde bu tip kişilikler varsa, savaşı düşmana karşı durdurup önce bu durumu ele almak gerekir. Bu kadar münafıklık olmaz. Eğer bu tip kişiliklerin önüne geçilmezse, bunların yarattığı tehlike kendi başına sadece partiyi bitirmeye değil, iyi bir kontra örgütü haline getirmeye yol açabilir.

Başta bela olan, hiçbir şeyine sahip olmayan kişiliklere bir bakıyorsunuz gözü kara güdüler, tutkuları, çıkarları, kinleri, öfkeleri var ve bunları da patlatıyorlar. Düşmana oldu mu düşman, düşmana olmadı mı sana patlatıyorlar. Kapsamlı bir savaş yürüttük. Parti içini aydınlatma savaşı, öncülük konumunu sağlamlaştırma savaşı yürüttük ve geçen yıllarda da büyük bir mesafe alındı. İçimizi biraz netleştirmeden, sağlamlaştırmadan zaten savaşı ilerletmek şurada kalsın, kendimizi bile kurtaramayacağımızı çok iyi biliyoruz. Ve bu hâlâ devam ediyor. Dikkat edilirse, hareketimizin özünüyle bağdaşmayan, ona tezat teşkil eden yığınla davranış var. Ve hâlâ bazı tipler var ki fırsat buldular mı, bela olmaya adaydılar.

Kötülükler bitmediği için iyiliklerle dolu insan yaratılmalı

Bugün tartışılan şey şu: Sosyalist hareketin en büyük düşmanı sosyalist partilerin içinden çıkar. Rusya'daki sosyalizmin gerilemesi ve daha bir sürü ülkedeki gerileme, sosyalist ve komünist partilerin kendi içinden kaynaklanmıştır; çünkü hainler orada ortaya çıktı. Biz, bunu önlemek için epey tedbir geliştirdik. PKK bu yönüyle gerçekten Sovyet deneyiminin derslerini iyi bilince çıkarmıştır. Klasik komünist partilerinin düştüğü durumlara düşmemeye büyük özen göstermiştir ve oldukça da ilerlemiştir. Bizim bu konudaki yaklaşımlarımız başarılıdır. Ne bastırmakla kişileri kendimize bağlama, ne de dalkavukluklarına fazla bel bağlama vardır. Açığa çıkartıcı, netleştirici, açıklık ilkesine sonuna kadar değer vererek partiyi en zor durumlardan buraya kadar taşıyabildik.

Sosyalist partinin yaratılması çok önemlidir.

Sosyalist bir ülke için ilkin sosyalist bir insan yaratılmalı.

Bunu da sanıyorum en kapsamlı bir şekilde biz yapmaya çalışıyoruz. PKK'deki eğitimin en temel bir amacı da sosyalist insanı daha şimdiden yaratmaktır. PKK, hiçbir partide görülmeyen insanı çözme işini bu nedenle geliştirdi. Bu yöntem oldukça önemli ve sonuç alıcıdır. Buna devam edeceğiz. En büyük panzehir, çözümlenen ve yeniden yeniden yapılanan insanı yaratmaktır. Bu, sonsuza kadar yürütülmesi gereken bir görev oluyor. Çünkü kötülükler bitmez, bitmediği için de sen de iyiliklerle dolu insanı yaratacaksın. Partiyi bu temelde sürekli yetiştirmeye tabi tutmamız, PKK'nin başarısının sırrıdır.

Lenin'in de ölümü 22 Ocak'taydı. Ölümünün 70. yıldönümünde anarken, Lenin'e saygı duymak ancak böyle bir sosyalist parti içinde sosyalist insanı yaratmakla ölçülür. Ustalara bağlı olmak onları körü körüne taklit etmek değil, onların yaptıklarına bir şeyler eklemek ve ortaya çıkan farklı sorunlara çözüm gücü olmakla mümkündür. Daha çok da böyle katkı yapıldığında layık olunur. Körü körüne taklit, daha sonra inkâra götürmüştür. Yaratıcı yaklaşım ise, ustaların yaşayan yönlerini esas almıştır ve nitekim en doğru yaşam tarzı ifade edilmiş oluyor.

Tarihe, sınıf mücadelesine doğru yaklaşım, bizim sınıf mücadelemizi doğru götürmemize yol açıyor. Bunun daha da geliştirilmesi gerekiyor.

Parti gerçeğimiz dinamiktir, basmakalıpçılıktan uzaktır.

Gerek felsefî ölçüleri, gerek inanç ölçüleri, gerek bilime olan bağlılık ölçüleri oldukça sonuç alıcıdır. Bütün bu yönleriyle partiyi kavramak, sosyalizmi daha iyi ve doğru özümsemektir. Devrimcilerin anılarına bağlılığı somut bir başarıyla, başarılı bir yaşam pratiğiyle cevaplandırmaktır. O açıdan PKK silahıyla savaşmak, güzel ve en iddialı bir yaşam tarzı oluyor. Öyle “zorlandık, tıklandık” biçiminde yaklaşılabilecek bir parti değildir. PKK silahını kavrayıp onunla yaşamak, ortaya çıkacak bütün yaşamsal sorunlara çözüm gücüyle yaklaşmak, yaşamın hemen hemen bütün sorunlarına cevaplar vermek demektir. Bu anlamda büyük bir silahtır. “Tıkanmışız, zorlanıyoruz, çok yetersiz kalıyoruz” gibi yaklaşımlar, kendini parti silahıyla tam silahlandırmamaktan kaynaklanıyor. PKK'yi hem yöntem, hem içerik olarak biraz benimseyen bir kişilik asla bu durumlardan bahsedemez. Ortaya çıkacak her soruna vereceği bir cevabı vardır. Somutun tahlilini hep yapar, doğru cevabı da her an, son nefesinde dahi yetiştirir. Kaldı ki, örgütlü yapı olduğu için kurduğu örgütle başarıyı bütünüyle garantiye alır. Partiyi böyle kavramak, militan kişiliği böyle tutturmak gerekiyor.

Yaşama ilişkin çok kapsamlı değerlendirmeler geliştiriyoruz. Bir devrimcinin dünyası, hem düşünce, hem duygu itibarıyla en zengin dünyadır ve çareleri de en zengin olan kişidir. Sizdeki devrimciliğe bakıyorum, sanki gözleriniz zorluklar karşısında yılmış, hepsi sıkılmış, nefes alamaz duruma gelmiş gibi.

Bir devrimcinin dünyası zengindir.

Yaşamı algılayışı, ona ilerletme şansı verışı en önde olan kişidir. Devrimcinin diğer bir tanımı da budur.

Tarihte çokça görülür; “birçok adı çıkmış kişinin adını kendine tak, onun gibi olursun” düşüncesi vardır. Bu aslında bir istemdir. Veya “yakını olduğunu dile getir, çıkar sağlarsın” düşüncesi vardır. Yapımızın yaşam pratiğinde düştüğü hatanın temelinde, özellikle feodal toplumda çok etkili olan bir yaklaşım tarzı söz konusudur.

Halbuki ben kendi tarzımı ortaya çıkarırken, aile gerçeğinin nasıl ele alındığını ve bu değerlere karşı nasıl savaşım yürüttüğümü birçok kez dile getirmiştim. Aile ilişkilerine, aşiret ilişkilerine, özel ilişkilere fazla güvenilmeyeceğini ve hatta bunların fazla değerli olmadığını, benim yürütmek istediğim tarzın siyasi-ideolojik niteliğinin, örgüt niteliğinin çok büyük önem taşıdığını baştan beri çözümlemelere de yansıttım. Kendi yaşamımı özetlediğimde ana-babayla nasıl kavga ettiğimi ve hatta anamın özel ilişki yoluyla üzerimde hak sahibi olma çabasına nasıl cevap verdiğimi de söyledim.

Yine küçük bir isyanımı geliştirirken, bir yaş küçük erkek kardeşe karşı nasıl büyük bir kavgayla bunu başardığımı belirttim. Kardeşin temel özelliğinin tembellik olması, ev, tarla işlerine doğru dürüst gelmemesi ve emeğin üzerine ucuz kurulması beni öfkeliendiriyor ve bunu büyük bir kavgaya dönüştürüyorum. Ev işini iyi yapmadı mı, tarla işini iyi yapmadı mı, her gün büyük bir ekmek kavgası veriyoruz. Hak savaşımı o zamandan beri şiddetlidir. Yine özel ilişkiye dayanarak kimlerin nasıl sonuca gitmek istediğini anlattım. Fakat bizim yapımız hâlâ feodal, aşiretçi, aileci. Özel ilişkilerden anlarım ve kardeş bağılılığım da var. Fakat bunun kendine has emekle bağlantısı, işle bağlantısı çok önemlidir. Hâlâ hatırlarım, 20–30 yıl önceki anlamlı, doğru davranış nedir, yanlış olan nedir? Kendi yaşam pratikimden, hatta yaşama ürünlerimden en yakınlarımı yararlandırmamak için çok cimri davranmayı biliyorum. Bir maaşımdan babama bir kırıntı bile vermeme veya daha önemli bir değerlendirme yeri varsa, öyle değerlendirme özelliğim vardır.

Akrabalık ilişkilerinden, özel ilişkilere nefret ediyorum

Bayan-erkek ilişkisinden bahsettik; sözde özel bir ilişki yoluyla bizim sırtımızdan Kürdistan'ı etkileme ve düşmana peşkeş çekmenin kesinlikle hesabı içinde olabilecek bir özel ilişki kullanımı söz konusuydu. Hatta öyle bir durum ki, ne zaman tasfiye olacağım da mirasım birilerine kalacak diye adeta gün sayar gibi tasfiye olmamı bekliyorlardı. Tabii değerlendiriyoruz. Karşı bir cins olma durumunu kullanıyor. Aslında bu en ilkel klanların bile içine giremeyeceği bir durum, hem de çok aşırı, düşmanca bir kullanım durumu oluyor. Zaten bunun üzerinde epey duruyoruz. Özel ilişki üzerine bir siyasi amaç, siyasi amaca ulaşma ve onun yöntemleri var (ki bunlar da her türlü etkilemeye açık yöntemlerdir).

Ortaya çıktı ki bizim toplumdaki ilişki ağı tamamen bu tip yaklaşımlarla dolu. “Ben senin eşin değil miyim” biçiminde sınırsız haklar talep edenler, “ben senin anan-baban değil miyim?” veya “ben senin çocuğun değil miyim?” diye ana-baba çocuktan, çocuk da ailesinden sınırsız haklar talep eder. Karı-koca birbirlerinden talep eder, hem de sınırsız, canı ne isterse. Olmazsa, kavga başlar. Şimdi, bütün bunların

derin etkisiyle ben kendimi şekillendirmişim. Ne istenilir, ne istenilmez, bir çocuk ne yapabilir, ne yapamaz? Bir ana-baba bir çocuktan ne isteyebilmeli, ne istememeli? Tabii kendi terbiyemi aldığım için az çok bir karı, kocadan ya da bir koca bir karıdan ne istemeli, ne istememeli bilirim. Bir özel ilişkiden ne istenilir, ne istenilmez? Bir özel ilişki nasıl değerlendirilir, nasıl değerlendirilmez? Bütün bu konularda az çok belli bir terbiye, ölçü sınırları var.

Tabii Önderlik, bu konularda kendini terbiye etmiştir, eğitmiştir ama militanlarımızın aynı yaklaşım içinde olmadığı şimdi daha iyi gözüküyor. Çok hatalı, sübjektif değerlendirmeler söz konusudur. Sizde aile çok etkili, onun derin etkisi altında yaşıyorsunuz, çok etkileniyorsunuz. Bu yüzden de bir yığın siyasi hata yapıyorsunuz, adeta feodal bir Önderlikle karıştırıyorsunuz. “Başkan böyle oldu mu, kardeşi de böyle olur” sanıyorsunuz. Dolayısıyla isme bakarak tavır içine girme değil, pratiğe bakarak ne kadar yeterli; Önderlik ölçüleri de dâhil onlara ne kadar uyuyor hususları çok önemli ve belirleyici olan da budur. Önderlik tarzına ne kadar ulaşmış, gerçekten özüne ne kadar bağlı olduğu özel yakınlığa da anlam kazandırabilir. “Eşidir, kardeşidir, dostudur, bilmem akrabasıdır, ciddiye alabiliriz” demeyin, almayın. Yan, ayrıntı bir özelliği olarak filanın yakını biçiminde bir sonuca götürebilir (ki bizim tarihimiz de öyledir). Hep akrabalık bağları, özel ilişki bağları ihanet temelinde de kullanılır.

En büyük ihanetler aile, akraba, aşiret ilişkileri içerisinde ortaya çıkartılır. Aslında bu yönü çok etkili bir biçimde düşman kışkırtır, sapırtmaları bu temelde geliştirmek ister. Bu, tarihi bir özelliktir. Bu nedenle dikkat edilecektir. Bizde bu çok etkilidir. O açıdan ben bu akrabalık ilişkilerinden, özel ilişkilerden nefret ediyorum veya fazla değer vermiyorum.

Bir insan kendini pratiğiyle kanıtlayabilmelidir.

Onun dışında ölçü yok.

Bu konuda baştan itibaren hassasız. Bizim toplum da bu işe kolay prim vermiyor. Tabii biz örgüt silahına dayandığımız için objektif ölçülerle örgütü geliştirip götürdüğümüz için fazla etkili olunamamıştır. Düşünün yani bir kocakarının tekidir veya sözde basit bir kadındır, hiçbir emeği filan yok, sırf özel ilişkisine dayanıyor veya sırf cinselliğini bir araç olarak kullanıyor. Dev gibi bir Önderlik olayını çarpıttı kendine bağlamak istiyor. Yani Allah’ın zavallıları, dedim ya bir çorba yapmaya, ya da bir sigara elde edecek güçleri bile yok. Elini soğuk sudan sıcak suya sokacak durumda kişiler değiller. Ama işte sevdalanıyorlar, “çarpıtırız, kullanırız, biz daha akıllıyız, akıllı olmasaydık bu bizim olmazdı” diyerek her türlü fanatizmi, sübjektivizmi geliştiriyorlar.

Önderlik bu yönüyle kendini oldukça koruyan bir karakterdedir. İşte özel ilişki-

nin istismarı, akrabalık, kan ilişkilerinin istismarı bizde ne kadar etkilidir biliyorsunuz. Babasına sığınır, katil olur veya babası, oğlunu katil yapar. Bunun kan davası olduğunu biliyorsunuz ve çok etkilidir. Karısıdır, ufak bir yan gözle bakıldı mı, onun uğruna katil olur. Kocasıdır, onun uğruna her şeyi işler, ama kadın en temel değerler konusunda bir hiçtir. Bu geri bir toplumsal özelliktir. Bütün bunlar nereden çıktı? Tabii bunları toplumsal gerçekliğimizde aramak gerekiyor. Feodal toplum özelliğidir, ama bir sosyalist başından itibaren kendini bu tip özelliklere karşı eğitmelidir.

Ben kendimi anlattım: Yedi yaşımdan beri bana “Akrabalık konularına ters düşmüş ve bu çocuk namussuz oldu” dediler. Tabii bu konulara ters düşme özelliğim var. Ben feodal bir kanuna yedi yaşımdan beri karşı çıkmışım ve daha o zamandan özgürlüğü esas almışım. Eğer esas almasaydım, düşmana büyüyecektim, köy kavgasına girecektim ve belki de daha 15 yaşımdayken kaybedecektim.

Kürdistan’da birliğe nasıl yöneldik? Çokları birlik deyince, eş-dostla kurulan birliği anlar. Ben bunlara büyük bir tepkiyle biçimlenmişim. Aşiret, kabile ilişkilerine güvenmemişim. Bunun yerine tam ideolojik, siyasal, örgütsel ilişkileri esas almışım ve gücümü de bundan alıyorum. Ulusal çapta neden şu anda en güçlü adı olan biriyim? Çünkü birliğin bu biçimini ilk defa ben gerçekleştiriyorum. İlk ciddi, siyasî niteliği, yine güçlü örgütsel temelleri olan ve bunu sağlam bir ideolojiye bağlayan bir yaklaşımın sahibiyiz de ondan. Diğerleri gibi yapsaydım, çoktan ben de yitip gitmiştim. Aileme, akrabama, aşiret çevreme, ahabap çavuşuma, hatta örgüt içi bir gruba ağırlık verseydim, “biz ahabap çavuşuz, en eskisiyiz, ünlüsüyüz” diye yetinseydim, PKK’yi bu biçimde geliştiremezdik. Bu konuda da Önderlik ölçüleri çok farklı ve büyük bir dikkatle değerlendirmeniz gerekir.

PKK, pratik sahibi olanların PKK’sidir

Her türlü bağıllık, yine kadın bağıllığının da tehlikeli olabileceğini, hatta bu yüzden güçlü ilişkilerin gelişemeyeceğini belirttim. Çünkü ufak bir ilgi gösterdin mi şımaryor. Özellikle kadın-erkek ilişkisi konusunda bir noktaya daha da açıklık getirdik. Kadın yaklaşımı son derece duygusal ve son derece ölçsüzdür. Kadın, ilişkilerde siyasî, örgütsel, askeri bağı bir tarafa itiyor. Aşırı duygusallık kapıları büyük tehlikelere açık tutuyor. Özellikle bu konuda özel ilişki büyük sorunlar çıkarıyor. Hatta genelde anlaşılan anlamda özel ilişkiye, duygusal ilişkiye yer açsak, kesinlikle PKK tasfiye olur, savaş hiç gelişmez. Partimiz içinde dahi böyle aşk arayışları, böyle tutku ve böyle gözü kara sevdalılar var. Fırsat kolluyorlar, her an aşk ilan edip kimbilir onunla (ajansa ajan; objektif, sübjektif o kadar önemli değil) sıkışmış, her türlü güdüsünü o ilişkiyle gidermeye kalkışıyor. Hele kişi bir de yöne-

ticiyse, kullanılmaya çalışılıyor. O yöneticilik de partinin verdiği bir yöneticiliktir, yetki, olanaktır, onu kullananıyolar.

Şimdi birçoğu buna göz dikmiş. Burada aşk var mı, burada özgürlük var mı? Hayır, burada çıkar var. Mevkiye göz dikmişsin, mevkidekinin mevkisine göz dikmişsin, onun arkasındaki çıkarı ele geçirmek istiyorsun. Bu bir hırsızlıktır, bir kullanmacı, istismarcı tarzıdır. Aşk ise, karşılıksız, çıkarsız yaklaşımı esas alır. Hatta yüce amaçları, bir ruh, büyük bir incelik gibi esas alır. Aşkın özünde karşılıksız olabilmek, en yüce amaca bağlılık temelinde gelişebilme özelliği vardır. Bunu kim göz önüne getiriyor? Hiç kimse. Günlük çıkar, günlük tutku, günlük güdü tatmini fazla aşk tarifine sığmaz.

Aşkın bağlılıklar büyük amaca yönelik olmalıdır. Büyük yurtseverlik amacına, onun savıyla gerçekleştirilmesine, başanılmasına adanılmazsa söz konusu bağlılık, tehlikelidir, istismarcıdır. Çünkü özel ilişkiler adı altında amacı dışılayan, temel görevleri dışılayan bağlılıkların ne kadar istismarcı olduğunu, kötü kullanıldığını gördük.

Maalesef bizimle, bize ilişkin tepkiler de, bağlılıklar da biraz böyle dar kalıyor. Anlayışı, kavrayışı kıt, özümseme değeri çok zayıf, gözü kara oluyor. Ardından, anında da ihanete dönüşüyor. Kürt gerçeğinde bağlılıklar ve ihanet çok iç içe. Bu, eski toplumun yoğun bir biçimde yaşattığı bir özellik oluyor. Siyasi, örgütsel, ideolojik yanı fazla olmayan bir bağlılık türüdür ve aşılması gerekir.

Daha da somut olarak şunu söyleyebiliriz; sevmek, âşık olmak istiyorsan ve âşık olmayı biliyorsan, Kürdistan tarihinde ve halk gerçeğinde bir devrim ve bu devrimin amaçları var; o amaçlara bağlılık gücü göstermelisin. Şimdi bu, çoğunun işine gelmiyor. “Bu zordur” deniliyor. Ben de, buna bağlı olmayan hiçbir özel ilişki, değer ifade etmez diyorum. Ben salt cinsel amaçlı birlikler, salt ahabap çavuşça birliklerden nefret ediyorum ve beni fazla çekmiyor. Ne yapacağım böyle birlikleri? Kaldı ki insan bu çok dar amaçlarla, çok dar ihtiyaçlarla birbirine bağlandı mı, birbirinin işini bitirir, birbirine tekme yollar ve her türlü anlayışsızlık, olumsuzluk o zaman başlar. Bunu önlemenin yolu, büyük amaca yakınlığı gösterebilmektir. Tabii bu da yetmez. Büyük amaca bağlandıktan sonra ilişkiler için birçok incelik, birçok özlü davranış var. Üsluptan tut tavra kadar, hemen her konuda kendini güzellik sınırlarına yaklaştıracak düzeyde olacaksın ki sevebilesin. Mili-tanlaştığın oranda bu temelde de sevilme imkânının ortaya çıkabilir. Bunun gözetilmesi gerektiğini ortaya çıkardık. Ve bu da, son derece net ve doğru bir yaklaşım tarzıdır. “Yetkilerime dayanırım bağlarım, cinselliğe dayanırım bağlarım, akrabalığıma dayanırım bağlarım” vb. hepsi tehlikelidir. Bir fırsat buluyorsunuz, mevki kullanıyorsunuz ki onlar partinin emanetleridir, ama hiç aldırıyorsunuz. Her zaman şunu söylerim: Her şeye ihanet et, emanete ihanet etme. Emanete ihanet eden kişi en büyük alçaktır. Mevki, yetki, sorumluluk emanettir. Bu emaneti istismar için kullan, bireysel etki için kullan; işte bu

kesinlikle kabul edilmez. Ama çoğu yaygınca bunu yapıyor. Çok tehlikeli bir durumdur, mutlaka aşmak zorundayız.

Kendimi bunun için örnek gösterdim; bana olan bağılıklar, korkarım adıma, ünüme olan bağılıklardır. Bu tür bağılıklar da tehlikelidir. Çünkü benim pratik çabalarım, pratik ustalığıma, pratik gücüme bağlanmadıktan sonra, demek ki karşımdaki kişi beni istismar etmek, adımı, ünümü kötü kullanmak istiyor. Gerçek bağılık, benim pratik yaşam yeterliliğime uyma gücüdür. Çalışmalarım, uğraşılarım bağılysa bu, candan bir bağılıktır. Bunu gözetmeseydim, bu örgüt gücüne ulaşamazdı. Birçokları gösterecekleri sahte bağılıkla benim çevreme dolardı. Ben de bunlara aldanırdım ve kuklaları çok olan bir önder olarak diğerleri gibi sonumu getirirdim. Ama sürekli pratik üretkenliği göz önüne getirdiğim, pratiğin ne olup ne olmadığını esas aldığım ve gücüm yettiği ölçüde bunu ölçü kabul ettiğim için PKK, pratik sahibi olanların PKK'sidir.

Aşırı kadınsı ve erkeksi yaklaşımlar aşılmalıdır

Bütün engellemelere rağmen kendini geliştiren PKK'dır.

Ama zorlukları da var, çünkü karasevda bağılıklar hâlâ çok tehlikelidir. Gerçek bağılıklar çok sınırlıdır. Kaldı ki bağılıkların “yaşıyoruz, birlikteyiz” denilen türden olmaması gerekir. “Birlikte olsak da, olmasak da bağılıklar gelişkin olmalıdır” denilmelidir. Bu kadar şehidimizi unuttuk mu? Onların anısına bağlıyız, sürdürüyoruz. Halkın bazı istemleri var, bunlara bağıllığı sürdürüyoruz. Tarih bir şeyler emrediyor, yürütüyoruz. Bütün bu konularda alınması gereken bir mesafe vardır. Aynı zamanda insanca yaklaşacağız. Ama yaklaşımların büyük bir kısmında; kadın kadın olmak için özel olarak kendini zorluyor, erkek de erkekliğini yansıtmak için erkeklik gösterilerine zorlanıyor. Ben, ikisini de alçaltıcı bulurum. Önce bir insan olarak bakmak çok önemlidir. Temel bazı insani özellikler vardır. Neden insanlar birbirine kadın-erkek yaklaşımında çok zorlanıyorlar. Bu yaklaşımın içinde de sınıfsallık, kölelik, emek gaspı, baskı, küçüklük, düşkünlük vardır.

Ben hiç zorlanmıyorum. Zorlanmam ise geri özelliklere, istismara karşıdır; yoksa doğal ilişki geliştirme, bende olağanüstü başarıldır. İnsani yaklaşımım hayli güçlüdür. Bu konuda kendime çok güvenirim. Zaten bunu, yaşamımın insani ilişki yönünün çok güçlü olmasına bağlıyorum. Sergilediğim ilişkiler, her insana hoş gelir. Kesinlikle karşımdakini zora sokmam. Herkes son derece, “içimizdekini söyledi, istediğimiz gibi yapıyor” düşüncesine kapılır. Bu, doğal bir özellik değil, yılların tecrübesi sonucu oluşmuş bir özelliktir. Bu kadar milyonların kalbinde olabilmek, onların kalbindekilerini bile oluşturabilmek demektir. Kürdistan'da yurtseverlik yok; o halde onları al götür, kalbine yerleştir, “bu senindir, bu sensin” noktasından onları tut ve ileri bir savaşıma çek! Yani

büyük bir savaşında insanın gerçek özlemi neyse ona bağlı yaşamak, bunu herkeste görebilmek, gerekirse bunu herkese yerleştirebilmek, önderliğin yapması gereken tarzıdır.

Ama sıradan bir fırsat, olanak veya bir yaklaşım nasıl değerlendiriliyor? Nasıl alıştı- rılmışsa öyle yapılıyor. Özellikle kadın-erkek ilişkilerinde aşırı kadınsallık ve erkeksilik özellikleri söz konusudur. O açıdan çok zorlanılıyor. Kadın yine kadın olmalı, erkek yine erkek olmalı, ama bu aşırı kadın ve erkeksi yaklaşımlar aşılmalıdır. Çok doğal bir kişilik görünümü gelişebilmelidir.

Her erkek, kadının karşısında korkutucudur, egemendir.

Her kadın, erkek karşısında kurnaz, boyun eğmeci, uzlaşmacıdır.

Düşünün, böyle bastırmacı ve boyun eğmeci olunursa bunun siyasi sonuçları, örgütsel sonuçları parti içinde nasıl yıkıcı olur? Zaten aşırı uzlaşmacılık bu ilişki nedeniy- ledir. Birisi kolay boyun eğdiriyor, diğeri kolay uzlaşıyor. Sonuç; siyasi olarak uzlaşmacılık, örgütsel olarak tasfiyecilik, ordulaşmaya da geldi mi tamamen ordulaşmayı hiçe say- maktır. Kadın-erkek ilişkilerinde neden ordu ölçüleri yoktur? Çünkü kadın genelde si- yasetten uzaktır, ordudan ise tümüyle uzaktır. En çok mutfak işlerine, ev işlerine gelir. Orada da erkeğin mutlak hâkimiyeti, sosyal üstünlüğü vardır ve kadın da son derece boyun eğmekten başka bir konumda değildir. İşte bu, kendini sosyal yaşama, siyasete gel- diğinde gösterir ve orduya gelindiğinde bütünüyle başa bela olunur.

Bunları aşmanın yolu kendini düzeltmekten geçer. PKK'nin bu konuda büyük bir öz- gürlleştirme ortamını teşkil ettiğini ve bunu esas aldığı bilerek, yüksek değer biçerek yak- laşım göstermek gerekir. PKK'nin özgürlük değerini kimler anlamadı? Hâlâ kimler kendi bildiğini uyguluyor? Kendi kurnazlığını kimler dayatıyor? Bunların üzerinde çok dur- duk. Aslında çözümlemeler hayli kapsamlıydı, ama sonuç çıkarılmıyor. Sonuçlar çıkarıl- mayınca da zorlanılıyor. Tekrar ucuz ilişki olmayacak diyorum! Kimse kimseden ne ucuz bastırmacılık, ne de ucuz uzlaşmacılık beklesin. Bunlara tamamen ideolojik, siyasi, ör- gütsel olarak karşıyız. Biz özgürlük değerlerini topluma yerleştiriyoruz, insanımızı böyle yeniden yaratıyoruz. Önderlik bağlılığı da bu temelde geliyor. Bu, tarihi bir gelişmedir. Parti, bu anlamda tarihi olarak gelişen bir partidir. Kadın özgürlüğünde samimiyseniz, bu imkânı çok iyi kullanacaksınız. Duygulardan, o basit ilişkilerden önce derya kadar alınması gereken mesafe vardır. Doğru dürüst bir örgüt yaşamı yok, zaten kadının ideo- lojik-politik gelişmesi durdurulmuş, orduya dahi ilk adımı atmasını bilmiyor. O zaman kadın kendini eğitmelidir. Eğitmeden yalvararak, yakararak veya tepkide bulunarak bir şey elde edilemez. Kadın kendini ordu kişiliğine hazırlamalıdır. Bunlar olmadan, duy- guların da bir anlamı olmaz. Yani önce özgürlleştirici durumlara yükselmeyi bilmek lazım. Özgür değilsen, hangi duygu ilişkisini kuracaksın, senin bağlılığın kaç para edebilir? Yük- sek siyasi değeri olmayan bağlılıkların, özel ilişkilerin fazla değeri de yoktur.

Kendimi kolay sevdirtmem, zor sevdirtirim, ama büyük sevdirtirim

Ben son derece özgür bir kişiliğe sahip olmama rağmen, yaklaşımlardan fazla rahat olamıyorum. Aslında beni bağlayan fazla kaide-kural da yok, ama özgürlük kurallarına çok bağlıyım ve hemen bir yaklaşımın çıkarıcılığı ne kadardır, bastırmacılığı ne kadardır, düşkünlüğü ne kadardır anlıyorum, seziyorum ve hemen tepkilerimi-etkilerimi ortaya koyuyorum. Sizde böyle ölçüler, ölçü hesapları var mı? Sanmıyorum. İlişkilere balıklamasına dalma, “seni seviyorum” adı altındaki yaklaşımlara bırakılsa yaşam 24 saatte biter. Ben bu konuda ne kolay sevilirim, ne de kolay severim.

Çok zor sever, çok zor sevilirim.

Kendimi kolay sevdirtmem, zor sevdirtirim ama büyük sevdirtirim. Zor severim ama büyük severim. Tabii bu, yaşanan kadın-erkek arasındaki sevgiye pek benzemiyor. Çünkü kadın ya da erkek birbirini çok kolay seviyor ve çok kolay birbirlerini unutuyorlar. En önemlisi de derinlikleri yok. Redleri de çok basit nedenlerledir. Hatta bir insana ilgi duyup duymama da pek akıl edilmiyor.

Yanlarına bir yaşam arkadaşı geliyor, onu hiç anlamayacak kadar duyarsızlaşılabiliyor. Şimdi böyle yüzeysel kişiliklerle ne kadar çekici olunabilir? İlişkiden anlaşılan yoz ilişkidir. Kurulan ilişkilerin neredeyse yüzde doksan dokuzu yoz ilişkidir. Peki, sosyalistlerin yoz olmayan ilişkileri yok mu? Demek ki yüzde biri bile yok. Neden o gücü gösteremiyorlar? Neden kurulacak her ilişki yoz olsun? Neden ille zarara yol açsın? Neden büyümeye, güçlendirmeye götürmesin? O zaman yaşam durur. İşte en büyük devrimlerden birinin bu temellerde geliştirilmek durumunda olduğunu söyledik.

İlişkilerde devrim, büyük öneme sahiptir.

Aslında aşk zordur.

Bu cephe savaşından daha zordur. Daha fazla bilinç, dayanma gücü ister. Kaldı ki, bu irade gücü, bilinci gösterilmedi mi, cephe savaşımında da fazla güçlü olunmaz. İlgisinde, sevgisinde, ilişkisinde, kısaca güçlü olmayan, düşmana güçlü bir savaş dayatamaz. İnsanı ele alış tarzında çok büyük bir sorumluluğu duymayanlar, hele bir komutansa, savaşçının canına ne yapar? İşte görülüyor ki kolay ilişki olmuyor, kolay yoldaş olunamıyor. Bütün bunlar büyük bir iç savaşla, büyük bir dönüşümle bağlantılıdır. Kim ucuzu kolay seçerse, o sonuçta kaybettirir. Ben de kolay ilişkiye al-dansaydım şimdiye kadar çoktan kaybetmiştim. Kürdistan gerçeğinde “kolay” olunamadığını gördüm; bir Avrupa’daki gibi, bir Türkiye’deki gibi bile ilişki kurulmuyor. Kürt toplumunda katı feodal gerçekler var, aşiret-kabile gerçekleri var.

Tabii bunları dikkate almayan bir kişi, önder, hele sosyalist önder olabilir mi? Daha doğrusu bizim geliştirmek istediğimiz Önderlik olmazsa acaba Kürt olayın-

dan geriye tek bir yaşam değeri kalır mı? O da boğulmuş, yenilmiş değerler. Feodal aşiret yaşamı gerçekten yenilmiş ve hatta ölü gibi kokuyor, kimse mezara koymuyor. Karı-koca yaklaşımları da öyledir, ölü gibidir, kokuyor, kimse mezara koymuyor.

Aşk-maşk, duygu yok.

Biraz gerçekçi olalım.

Ancak özgürlük savaşımıyla yaşama çekebiliyoruz. Toplumumuzun erkekliği, kadınlığı gerçekten çok yetersiz. İçinde fazla yüceltici, fazla yaşama çağırıcı yan yok. Onun için büyük bir özgürlük savaşımına ihtiyaç var. Çok iyi biliniyor ki, mevcut toplumsal koşullarda hiçbir yaşam şansı yok. Bu durum kimseyi inkâra, karamsarlığa, tıkanmaya değil, tam tersine büyük bir özgürlük savaşımına götürmelidir. Çünkü yaşam kaybettirilmiş ve her gün imha sürecini yaşayan bir gerçek esas alınıyor. Bu gerçeğe yüklenmek inkâr biçiminde olmaz. Evet, zorluklar var, darbeler sert, ama bizim de buna karşı göstereceğimiz bir direnme var, yaşamın doğrusunu dayatmamız var, ısrar var. Tabii devrimciliğin tarzı budur.

Saflara geliniyor, ikinci günde gerçekleri inkâr etme seçiliyor. Bu devrimci, baştan yenilmiş bir devrimcidir. Aslında bu kişilik düşmanın yendiği toplumla ölmüştür. Bu kişiliğin saflara gelişinde direnişçilik yok, zorluklardan kaçış var. Bu da toplumun o sahte yaşayan biçimlenişidir.

Zorluklardan kaç, yaşa!

Kaçan, uzlaşan tip; kolay ölen tiptir.

Aslında düşmanın yendiği kişiliği bir karış aşmadan bir kez daha ölmedir. Bizim uzun vadeli, oldukça özgürleştirici, bütünüyle onun örgüt savaşımını geliştirici Önderlik gerçeğimiz, bütün bu toplumsal gerçekliğe bir cevaptır. Bütün bunların kendiliğinden ortaya çıktığı sanılıyor. Hâlbuki çok hayati bir cevap olmazsa, yaşam yoktur, yine cevap olmazsa, bırak ulusal kurtuluşu bazı temel insani özellikleri kazanmaya bile imkân yoktur. Onun için kendimi mecbur hissediyorum ve hissettikçe insani olmaya, siyasi, ideolojik, askeri olmaya kendimi veriyorum. Niçin? Çünkü yaşamı biraz kazanmak gerektiğine inanıyorum. Bu, militan yapımızın da inancıdır, fakat pratikleri başka söylüyor. Sizlerin ideolojik, siyasi, örgütsel eğitime ihtiyacınız var. Tutarlı olunmalı, kişi kendisiyle çelişmemeli, kişilikler düzeltilmeli, bu şarttır. Bu yapılamazsa yaşamın içinde yenilgi gerekçesi olunur. Bu kadar kolay kaybedenlerin altında bu gerekçe var, yenilgili kişiliğin bütün özellikleri olduğu gibi duruyor ve pratiğe yansınca, yerle bir olup gidiyor. PKK'yi bir de bu yönüyle, Önderlik gerçeği yönüyle kavramalıyız ve mutlaka bazı temel sonuçları ertelemeksizin, oynamaksızın alabilmeliyiz, mutlaka temsiline ulaşabilmeliyiz.

25 Ocak 1994

Kürt aşk kanunları olmadan kolay âşık olamazsınız

Özgür yaşam düzeyini geliştirmeye çalışıyoruz. Özgürlüğün ölçülerini yakalamaya özen gösterirken, dikkati çeken ve oldukça tutarlılığı, dengeliliği, adaletliliği, içtenliği, dürüstlüğü, güzelliği temsil etmede kadın çalışmaları büyük anlam ifade etmektedir. Bir erkeğin gerçeğini tam anlamak istiyorsanız, genelde kadın, özelde de genç devrimci kızlardan oluşmuş bir grup çalışmasının ortamında onu gözlemek, onun niteliğini kavramak çarpıcıdır. Bunun birçok nedeni var; genç kızların oluştuğu ortam, büyük bir yücelik çağrısına olduğu gibi, çok tehlikeli eğilimlere de yol açabilir. Çünkü sınıflı toplumun ve hatta sosyal gelişmenin birçok önemli aşamasında ilk üzerinde durulan kadındır. Kadın tarih boyunca değerli bir mülk gibi görülmeye çalışılmış ve bir varlıktır. Hâkim olan veya elinde gücü bulunduran her zaman kadını kendi mülk düzenine tabii tutmaya tutku derecesinde bir ilgi duyar. Evlilik veya duygu biçimleri güce göre şekillenir. Ve bu arada kadının köleleşme düzeyi, toplumdaki yeri belirlenmeye çalışılır. Birey en çok bu konuda kendini çözmeye çalışır. Cinselliği, yine yalnızlığı en yoğun şekilde dindirilmek istenilen karşı cinsler gerçeğini de göz önüne getirirsek, bunun anlamı daha da çarpıcıdır.

Kendi çalışmalarımızda kadınla işe başlamanın, hem isabetli olduğunu, hem de doğru bir temelde gelişmek açısından büyük önem taşıdığını sıkça vurguladık. Bu gerçeğin çözümüne dayalı olmayan bir toplumsal çözümleme, büyük yetmezliklerle karşı karşıyadır ve sağlıklı bir toplumsal hareketi geliştirme imkânı vermez. Dikkat edilirse, tarihte önemli devrim dönemlerinde, devrimin önder kişilikleri, devrimin doğası, amacı gereği bu temellerde mutlaka bir gelişmeye damgasını vurmak isterler. Seçkin tipler, tutucu tipler, ihtilalci tipler kendini yüzeye vurabilir. Ne kadar derinse, ne kadar boyutluysa kişilerin şekillenmesi de o kadar çarpıcı olur.

Devrim ilişkin açığa çıkarıldığı dönemlerdir.

Devrim dönemleri, eski ilişkilerin yıkılması kadar yeni ilişkilerin kendini mümkün kılma dönemleridir. Kürdistan gerçeğinde denilebilir ki, devrim öncesi dönemde sadece tutuculuk değil, hiçlik de çok ileri bir gerçekliğimizi teşkil ediyorken, tutulacak, muhafaza edilecek fazla bir şey söz konusu değilken, devrimci döne-

min kuruluşu çok daha yaman geçer. Eğer öze sadık kalınırsa, ilişki geliştirme, biçimlendirme kişi de kazanma imkânını ortaya çıkarır. Ayrıca yüksek kazanma, onun çalışma çabaları gücü olur. Neden? Çünkü muhafaza edilecek fazla bir geçmiş, sermayesi, hatta hayali bile yok. Bunun karşılığı yaşamak istiyor. İşte bunun için yeniyi kazanma gereği ve de büyük çaba gerekiyor.

PKK Önderlik gerçeğine biraz da hâkim olan budur. Geçmişte aranacak hiçbir şey yoktur. Her şey de yoksunluk, güçsüzlük, hiçlik var. Ama yaşamaktan da vazgeçilmiyor, o zaman her şeyde bir kazanma hırsı, yaratma hırsı, yeni biçimlenme var. Bunun da nasıl çarpıcı yaşandığını görüyorsunuz. Kadın ilişkilerinde de bunun derin izlerini görmemek mümkün değil.

En değme erkek, kadın karşısında bitiktir

Önderlik gerçeği, aslında kendini bulurken ve ifade ederken, bir genç kız masumiyeti biçiminde de olmaya özen gösteriyor. Genç kız masumiyeti derken, şu kastediliyor: Genelde kadınlığın, özelde gençliğin başlangıcındaki bir genç kız, kendini fazla mal-mülkün sahibi olarak görmez. Fakat kendini bekleyen mal-mülk konusu olmayı da anlamakta güçlük çeker. Biraz saflık burada. Gençliğinizde bu daha da çarpıcıdır. “Ben ne olacağım” sorusu gittikçe bu genç kızın psikolojisini temelden sarsmaya ve biçimden biçime girmeye, derin endişe, telaş kadar umutlarını oluşturmaya başlar. Yani bu soru gittikçe yakıcı olur. Bunun çok önemli nedenleri var; toplum, özellikle aile, genç kızı öyle bir konuma getirmiştir ki, genç kız sadece şanslı bir kocayı bekler. O da bulunursa. Öyle bir erkeklik gerçeği de söz konusudur ki, en iyisi bile, ölçsüz davranışlarıyla bütün tutkularını bir çırpıda kadından çıkarmak ister. Saldırganlığa kadar varan yaklaşımlarıyla adeta bir canavar, bir vahşi kesilir. Zor bela birkaç duygu sözcüğü ağzından çıksa da, aslında anlamak, hele anlayışlı olmak ondan fazla beklenmemelidir, beklenemez de.

Bunun mülk düzeniyle, aile ve düşman gerçekliğiyle ilişkisi vardır. İstese de ona gücü yetmez. En değme Kürt erkeği kadın karşısında bitiktir. Birkaç sözcüğü ve davranışı sergilemesi oldukça zordur. Saygı ve sevgi ölçülerine doğru yaklaşım erkek için bir o kadar zordur. Bütün yaklaşımlar da hâkim olmak, mülk edinmek, kendine bağlamak, hem de sımsıkı hiçleştirinceye kadar bağlamak esastır. Tüketici bir kişiliği dayatması, kompleksleri, hırsları, kinleri dizginlenemez boyutlardadır. Malının elinden çıkmasına, ona yan gözle bakılmasına, hatta konuşmasına bile tahammül edemez. Etki sahasına girilmişse, hele özel ilişkilerle biraz bağlanmışsa, bu kan dökmenin nedeni olabilir. Toplumsal gerçekliğimize baktığımızda, “sen misin benim kızıma bakan” denilir, hele bu eşiye en kötü bir davranışı ölüme kadar gidebilir. Bu bir

namus anlayışı değil, en geri Afrika kabilelerinde bile olmayan bir anlayıştır. Yine Afrika kabilelerinde çok özgür olanın bizde katletme nedeni olduğu çokça görülmüştür. Bunun sağlam bir aile ölçüsü olmadığı, bitik bir aile ölçüsü olduğu ortaya konulmuştur. Bu bitik aile ölçüsü, yurtseverlik, her türlü toplumsal ve özgür gelişme önünde en büyük engeli teşkil etmektedir. Zaten sömürgecilik de daha çok bu kurumu esas alarak yükleniyor ve sonuç almaya çalışıyor.

Devrimci kişilik bu bitik aile anlayışına alternatif bir ölçütte geliştiği oranda, bu ilişkiye, bu kuruma sağlıklı bir yaklaşım gücü gösterebilir. Zaten kişinin özgürlük düzeyi, kadın ilişkilerinde kadın çalışmalarında kendini belli eder. Sağlıklı çalışıyorsa, değerli bir çalışmanın sahibidir. Kısa sürede boğduruyorsa, çarpıklaştırıyorsa, bu kişilik sosyalist-demokratik olmaktan da öteye, karşı-devrimin sınırında olan biridir.

Duyarsız olmak kadar, eski ilişki düzenini bile geride bırakan hortlatmalar, parti çalışmaları için büyük bir tehdit oluyor. Hâlâ da bu sorun saflarımızı oldukça etkiliyor. Ve neredeyse bu yaklaşımı aşan çok az sayıda ilişki var.

Sizleri bir genç kız diriliği ve saflığında tutacağız

Önderlik geççeğinde yakanmaya çalışılan düzey hayli anlamlıdır ve dikkat etmelisiniz. Bir kadın çözümülemesi, devrimci, özgür kişilik özelliklerinin netleştirilmesi, kadro politikamızın da çok önemli bir yönünü teşkil eder. Nitekim birçok sahada ve eğitim okulumuzda bu soruna yanılığ, yetmez, tasfiyeci yaklaşım, örgütlemeye, ordulaşmaya da bir tasfiyecilik biçiminde yansımıştır. Şunu ortaya çıkardık: Kolay ilişki, hazır ilişki, kendiliğinden sevgi olmaz, sandığınız gibi duygusal da olamazsınız. Yüreğiniz çok istese de âşık olamazsınız. Bunun kanunları var. Biz buna “Kürt aşk kanunları” dedik.

Pek edebi eserleri okumam, ama kulaktan dolma bilgilerimle bile bir Mem û Zin aşkının ulusal demokratikleşme aşamasında feodal bir kilitlenmeyi ifade ettiğini çıkarabildim. Mevcut tipler incelendiğinde, ulusal ve biraz daha demokratik bir gelişme isteniyor ve bu istem bizim geleneğimizde çok etkili olduğu için hemen (ki birçok ulusun, halkın tarihinde de böyledir), bir aşk hikâyesi türünde kendini dillendiriyor. Bir bey kıızıyla, bey çocuğunun çok kolay ilişkiye geçmesi gerekir. Çünkü yapacakları evliliklerle birbirlerini güçlendirirler. Ortaçağ bunun örnekleriyle doludur. Zaten feodal sınıf biraz da bu temelde oluşmuş. Ama Mem û Zin’de bu böyle gelişmiyor.

16. yüzyılın sonlarında bu eser yazılıyor. Bu yüzyılın sonunu düşünelim; ulusal birlik özlemlerinin ağır bastığı, feodal çitlerin bu birlik önünde en ciddi engeli teşkil ettiği bir dönem olduğu hemen görülecektir. Feodal tutuculuk, feodal parçalayıcılık, feodal düşmanlıklar burada öyle acımasızca işleniyor ki, gerçekten destan demeye değer. Bu aşkın başaramayışını anlıyorum. Neden olumsuz sonuçlandığını prati-

ğimle de çok iyi ortaya koydum. Ve hatta biraz yapımızı gözetlemeye çalışırsanız, göreceksiniz ki, orada da her türlü feodal ölçüler, küçük-burjuva ölçüler var. Yeni yetmelerin burjuva ölçülerini dayatmaları var. Hatta kendinize bir bakın çok gözü kara bir feodal, bir küçük-burjuva olduğunuzu hemen göreceksiniz. Bir de beni görmeye çalışacaksınız. Önderlik, ulusal, demokratik, sosyalist Önderlik, biraz bu ölçüleri zorlayan biri. Feodal değerlere karşı hayli mücadeleci, yine onun küçük-burjuva bozulmasına karşı da aynı mücadeleciliği sürdürüyor. Yine sosyalist özelliklere ulaşmaya büyük güç sarf ediyor. Sosyalist yurtseverlik, sosyalist demokrasi çağın özelliklerini biraz zorlayacak bir biçimde yaşıyor. Ve bu PKK birliği gibi bir birlikle ifade ediyor. Hatta düşman bile, “bu bir parti değil, hatta bir ulusal birlik de değil, çok daha ileri bir oluşum” diyor. Kendisine göre haklı.

Bir ulusun yeniden yaratılış hikâyesi var

Çok demokratik bir temelde, sosyalizme giden yolda ve yeni insanı yakalamakta çok titiz, eski insanla her konuda çarpışmayı esas alan bir gelişme var. Daha da derinleştirilirse, bunun salt bir cephe savaşı olmadığı, bunun çok çok ötesinde, derinliğine, sadece bir sosyal sınıf savaşı olmadığı, bir kültür savaşı, bir duygu savaşı, bir psikoloji savaşı, çok radikal bir diriliş savaşı olduğu görülecektir. Zaten işin doğası gereği de böyle olmak zorunda, başka türlü Kürt çözümlemesi, Kürt dirilişi mümkün olmaz.

Ölü kişiliklersiniz.

En temel taktik hususlarda bile bu kadar geri olmanızı ancak ölü kişiliklerle izah edebilirsiniz. Çok kolay hata yapan, burnunun ötesini bile görmeyen bir gerçeğe ne ad konulur? Aslında sağcı-solcu da değil, yarı dağılmış, çürümüş denilir. Zorlandığınız yaşam hususları var: “Hiç sevmeyi bilmiyorum, hiç seilmeye açık olamıyorum ve hemen hata yapıyorum, kendimi bitiriyorum, hızla köleleşiyorum” diyorsunuz, bu neyi ifade eder? Yaşamın çok ötesinde olduğunuzu, yaşama bir renk katamadığınızı, yaşam zenginliğinin oluşmadığını ortaya koyar. Ve nitekim öylesiniz de. Daha da deyimlendirirsek; ulusal-demokratik savaşınızın çok geri olduğunu, hatta düşmanın ölçüleriyle yaşadığınızı, bu yüzden de taktikte, yaşamda başarısız olduğunuz, yine onun örgütsel ve eylemsel ifadesinde başarısız olduğunuzu ortaya koyar. Ve biraz da değil, bayağı böylesiniz. O halde siz düşmanın çok bitirdiği süreçlerin kurbanları durumundasınız. Bütün hikâye bir anlamda bunu kişiliğinizde tersine çevirebilmekte.

Sizler söz konusu olduğunuzda akla, kolay duygular, ilişkiler geliyor. Her delikanlı veya her genç kız bir araya geldi mi hızlı ve kolay bir şekilde bunun ilişkileri gelişir. Acaba bu doğru olabilir mi? İşte bu konuda çok çarpıcı bir Önderlikse ge-

lişmeyle karşı karşıyasınız. Siz çok kolay ilişkiler düzeninden geldiniz ve hatta özen-tileriyle, alışkanlıklarıyla öyle ilişkilere kendinizi kaptırdınız ki, başınız kesilse de bu ilişkilerden kimse sizi koparamıyor. İşte bütün bunlar temelinde özgürlük saflarında duygu çözümlemesi, aşk, sevgi çözümlemesi büyük değer ifade ediyor.

12 Eylül'ün aileye, yaşama getirdiği gerilikler yabana atılır gibi değil. Emperyalizmin kültürel işbirlikçiliğiyle bunu daha da bitirici kıldığı, gelen gençliğin adeta savaş ortamında bela olduğu açıkça görülüyor. Neden böyle oluyor? Feodal dönemin çürümüşlüğü, ayrılıkçılığı, hatta düşmanlığıyla birlikte, bir de emperyalizmin düşürücülüğü, kesin cinsellikte bir karşı devrimdir. Ondandır etkileniş. Sonuç; büyük bir karşı-devrimci kişilik, devrimin başına bela olur. Önderlik gerçeği bütün bunları görüyor. İşin duygu, edebi yönüne indirgersek, eğer devrim çözümlemesi bu yönlü ilerletilmezse, tıkanmalar, bunalımlar, bastırmalar, devrimi ve kendi kendini yiyip, önemli başarılarla gitmeden bitirecek.

Şimdi bir genç kızın psikolojisi ne anlam ifade ediyor? Feodalizmin baskısını, yine düzenin çok kötü düşürücülüğünün tehlikesini görmüştür, bu durum onda basınç yaratır. Özgürlüğe adım atması bu yüzden anlamlıdır. Eski ortama duyduğu tepkiyle her şeyi göze alarak özgürlük ortamına geliyor. Bu oldukça anlamlı ve önemli bir gelişmedir. Fakat çok daralmış, silahsız bir savaşçı gibi kalıyor. Doğrudürüst dili çalışmıyor, yüreğini konuşturamıyor, hele siyasallık, örgütlülükte çok zayıf kalıyor. Adeta vahşi bir ormanda ilk adımları atmaya benzer ve her an yenilip-yutulmaya uygun durumlarla karşı karşıyadır. Bu zorlu mücadelenin yakıcılığı böyledir. Eğer devrim, burada kaybetmek, feodalizmin çitlerinde parçalanıp gitmek, yine küçük-burjuvazinin karşı-devrimciliğinde, yozluğunda yitirmek istenmiyorsa, bir genç kızın devrimciliğini geliştirmek büyük özen ve çaba ister.

Tıpkı bir ülkenin bağımsızlığı gibi.

Tıpkı bir halkın özgürlüğü gibi.

Genç kızın özgürlüğünü duru tutmaya çalışacağız. Önderlik, yaklaşımlarında bu yön hayli çarpıcıdır.

Saflarımızda genç kız diriliğini diri tutmaya çalışıyoruz. Kafası çalışan bir partinin bundan sonuç çıkardığını şimdiye kadar görmedim. Halbuki bu çok önemlidir. Dikkat edin geri yaklaşımlarınıza rağmen, sizi genç bir kız diriliğinde sürekli saf ve temiz tutmak istiyoruz. Bu bizim için ne anlama geliyor? Eğer bu yaklaşımlarımız saflara kavratılırsa ve ülkeye taşınırsa aslında hayli bağımsız ve özgür halka bir ölçü olurdu, model olurdu. Bu bir yerde ulusal birliktir, demokrasidir, özgür ilişkidir, sevgidir.

Genç bir kızın mal-mülk durumuna düşmesini bir türlü kabullenemiyorum

Önderlik gerçeğinin kendini yürütmesinde bu yön oldukça çarpıcı, hem de sizlere rağmen, bunu büyük bir ustalıkla geliştiriyor. Binlerce genç kız ve genç delikanlının özgür ve eşit birlikteliğine bu kadar dikkat etmek ve ilişkiler düzenine hâkim olması gereken ölçüleri vermek, aslında büyük ulusal-demokratik ifade tarzı ve savaşımdır. Aynı zamanda özgür duyguları geliştirmektir. Büyük bir savaş ve Mem û Zin örneğinde geliştirilemeyen aşk düzeyini Kürt gerçeğinde yakalamaktır. Bunları önceden planladım, geliştirdim demiyorum, ama ulusal gerçekliğe bilimsel yaklaştığım için, çok radikal bir demokratizmi esas aldığım için bir baktım ki, benim yürütmekte olduğum çaba bu sonucu doğurmuş. Genç bir kızın hemen mal-mülk durumuna düşmesini, bir türlü duygularına yediremiyorum. “Dirilişin Öyküsü”nde ona benzer bir hikâye var: Köy kızının gelin olması ve daha bir hafta geçmeden gelinlik statüsünü ciddiye almamam. İşte onunla oyuna devam etme isteğimi söylemem. Bu neyi ifade ediyor; o feodal bir evlilik yapıyor ve bu evlilik kişiyi özgür yaşamdan, çocukluk döneminin oyunlarından çekiyor. Daha o zaman bile evlilikte birçok şeyin kaybedildiğini görerek tepki ortaya konuluyor. Evlilik kurumuna karşı çekinceli yaklaşım var. Kadın konusunda ailenin dayattıkları büyük kuşku, büyük çekingenlik yaratıyordu. Ama diğer yandan kadın ilgisi de var. Kadın ilgisini kesinlikle salt bir toplumda anlaşıldığı gibi hemen “erkekliğimi ispat edeyim, cinsel tatmini sağlayayım” diye ele almıyoruz. Sanki bir bulmaca gibi yaklaşıyorum, “acaba içinde ne tehlike var, acaba nereye götürebilir” diyorum. Bu konuda hayli duyarlı olduğum kadar, soru işaretleriyle yaklaşıyorum ve kendimi bu kurumlaşmanın tehlikesinden kurtarmaya çalışıyorum. Böyle kuşkulu, eleştirel yaklaşım, kadın ilişkisinde özgür ölçülere dikkat etmeye götürüyor ve kurulan ilişkilerde kaybetmemek için büyük bir savaşıma yol açıyor. Eğer kaybedilse ya kölece, ya da çok tepkici bir tarzda ilişkinin üstesinden gelinmeye çalışılsa PKK ortaya çıkarılamayacak. PKK’nin de ortaya çıkamaması, toptan bir ulusun yitirilişi demektir.

Bir de 12 Eylül koşullarında düşünülürse, tamamen tükeniş, sadece bir parti değil, ulusun kayboluşu, tarih sahnesinden bütünüyle silinmesi demektir. Büyük hassasiyet bu konuda kendini ortaya koyuyor. İlişkinin devlet işbirlikçiliğini, aristokrat ölçülere yakın özelliklerini, burjuvalaşmaya yüz tutmuş konumunu dikkate alıyorum. Olası devrimci değerleri gözetiyor ve bu ilişkiyi oldukça siyasi temeli ağır basan bir biçimde kavramak istiyor. Aynı zamanda “kadın ilişkisidir” deyip kendini yitirmiyor. Duygu olmasına rağmen, teslim olmuyor, kendi kendisiyle büyük bir savaşıma yaşıyor, adeta kaçıyor ama yine de bırakmak istemiyor. Çünkü işin içinde devlet var, işin içinde geri-

eski toplum, yine işbirlikçi-burjuvazi veya Kürdistan'ı bitirmeye azmetmiş bir yaklaşım var. Diğer yandan kadında eğer kurtarılacak yüzde bir yanı varsa ona ilgi var; bir yerde bu, yurtseverliğe ilgidir. Eğer olursa ne iyi, olmazsa savaşım var ve bu savaş isabetlidir. Çünkü bu Kürdistan'ı bitiren bir ilişki. O işbirlikçilik türü görülmezse, görülüp de hesaplaşılamazsa kesinlikle ne PKK ortaya çıkar, ne de PKK'nin savaşımı. Bilimsel olduğu kadar iradedir ve olumluya yüksek değer biçmesi kadar olası düşman özelliklerine karşı da hayli uyanıktır. Sonuç; bu savaşım eşine ender rastlanan bir sonuca, PKK'nin zaferine, ulusal kurtuluşun çok önemli bir aşamasının yaşanmasına ve kadın kurtuluşunun, yine halk demokrasisinin ileri bir gelişme aşamasına kavuşmasına yol açıyor.

Bu çözümleme biraz daha geliştirilirse kendi içinde yüzyılların gericiliğiyle hesaplaşması var. Hepinizin özlemleri ve umutlarıyla olduğu kadar, gerilikleriyle de savaşımı var. Tam bir ulusal savaşım. Bizim büyük yaratıcılığımız biraz da burada gizli. İki kişinin ilişkisi biçiminde olayları ele almıyoruz. İlişkileri ulusal boyutta ele almak siyasi sonuçlarını kesin göz önüne getirmek, örgüt-savaş bağına kesin gözetmek ve bu temelde bireye yaklaşmak şarttır. Sizin ki bu yaklaşımın tersinedir ve bu yüzden kaybediyorsunuz. İkili ilişkilerinizi siyasallıktan, örgütsellikten, tarihsellikten müthiş koparıyorsunuz, çekiyorsunuz, bireyselleştiriyorsunuz, mülkleştiriyorsunuz ve sonuçta bu ilişkiyle kendinizi bitiriyorsunuz. Kaybetmenizin en önemli nedenlerinden biri de budur.

Bir de ilişkileri inkâr ediyorsunuz, ilişkilerin saptırılmasına rahatlıkla yönelebiliyorsunuz. Duygularınızı ifade edemiyorsunuz, yüceltemiyorsunuz, dönüştüremiyorsunuz. İki yüzlülük yapıyor, bir ilişki, bir duygu üzerinde kırk yıl yatılıyor. İlişkiyi çözümleme yok, çıkarına denk gelmiyorsa inkâr ederek kurtulmak istiyor. Ve böyle yaşıyorsunuz. Fırsat buldunuz mu da, “ya davulcuya, ya zurnacıya varma” denilen hikâye gerçekleşiyor. Nedir o?

Ölçüsüz düşmanın her türlü burjuva özellikleriyle uzlaşma, hatta emrinde savaşma. Genç bir kızın fırsat bulur bulmaz hemen bir gönül ilişkisine kendini kaptırması bu anlama gelir. Ölçü yok, düşünce yok. Çok yüzeysel, yaşamdan çok kopuk, ölü gibi. Bu da en az diğer uç nokta kadar tehlikeli.

Genç bir kız ölü olamaz.

Dirilişin temsilcisi, sevgi kaynağı, çekici ve yakıcı olacaktır. Çoğu genç kız bu konuda tam bir ölü gibi, hatta kokuşmuş. Bu kişiliklerle hangi devrim, hangi yaşam özgürce inşa edilebilir?

Ulusal-demokratik devrim aşamasındayız

Görülüyor ki, sizleri çözümlmek zor değil. Kendinizi çözmeye, dönüştürmeye çalışıyorsunuz. Ama buna gerçekten de ihtiyacınız var. Genç kız olmanın diğer bir ifadesi de devrimcilğe çok yatkın olmasıdır. Çünkü mal-mülk düzeniyle fazla ilişkisi yoktur, o hep başkalarının malı, mülkü edilmeye çalışılır, buna tepkisi vardır. Yine eski düzenle de fazla çıkar ilişkisi yoktur, düzene kolay tepkili olabilir. Çıkarına olmayan ilişkilere de rahatlıkla karşı durabilir. Aslında objektif olarak kadın devrimcidir. Kimseye mal olmama veya kölece bağlanmama temelindeki kadın büyük devrimcidir, hele genç bir kız daha da devrimcidir. Bu düzeyinizi ısrarla geliştirmeniz, ısrarla sürdürmeniz sanıldığından daha fazla devrimci rolün sahibi olmanıza yol açabilir. O, gücünüze, ulusal kurtuluşa, demokrasiye, eşitlik-özgürlük ölçülerine verdiğiniz değere bağlıdır. Çok bağlılık varsa çok derin bir savaşıklık yürütmek mümkündür. Bunu yaparken örgütsel, duygu ifadesini devrimin savaşıla bağını, devrimin, savaşımın örgütlülüğüyle bağını örnek düzeyde yürütür. Bu anlamda zaferi müjdeleyen devrimde sembolü yakalayan durumdur ve birçok devrimde bunun örnekleri vardır. İslam devriminde, Fransız devriminde, Rus devriminde çok sayıda örnek gösterebiliriz.

Bu yönlü bazı özlmlerinizin olduğunu biliyorum. Fakat yakanızdan, ayağınızdan, yüreğinizden, birçok yerden zincire vurulduğunuzu veya kendinizi zincirlerle bağladığınızı da biliyorum. Bizim görevimiz bu zincirleri parçalamak olduğu kadar, yenilik adı altında sizleri, başka zincirlere bağlamamaktır. Büyük ihtiyatlılığımız, büyük duyarlılığımız bizi parti ortamını özgür yaşamaya elverişli hale getirmeye götürüyor. Eğer bunu zedeletmezseniz, ucuz kapatırmazsanız, rolünüzü daha da yetkince oynamanız ve devrimsel gelişmeye hız katmanız işten bile değildir. Bunu derinleştirdiğiniz oranda sevgi kaynağısınız. Tabii sevgi kaynağı olmayı da ucuz kullanamazsınız.

Sevgi kaynağınızı ulusal boyuta getireceksiniz. Halkın dirilişine mal edeceksiniz.

Kendinizi müthiş ulusallaştırmaya, halklaştırmaya amade kılacaksınız. Ulusal düzeyi ancak böyle yakalayabilirsiniz. Yani birilerinin malı değil, bir ulusun değeri olmak, dirilen bir halka kendini katabilmek önemlidir. Zaten Önderlik gerçeği en büyük örneği oluşturmaktadır. Burada kapris, kıskançlık, bireycilik, yüzeysellik, duyguların kölesi olma gibi kavramlara yer yoktur. Tikanma, korku, mal-mülk olma veya edinme duygularına, yine bilinçsizlik, sık sık kandırılma, oyuna gelme gibi kavramlara da yer yoktur. Her bakımdan gerçeğin derin farkında olan ve misyonunu iyi kavramış ve onu kıskançlıkla yürüten birisidir.

Özgür kadın gerçeğine böyle anlam vermek istiyoruz. Özgür militan gerçekliğin kadında somutlaşması çok daha çarpıcı olabilir. Çarpıcı olduğunda da gerçekten devrimin boyutları çok gelişkindir ve bu temelde bir toplumsal kuruluşa yönelmek, şimdiye kadar

ki devrimlerin ilerisinde olmaya götürebilir. Kolay gerçekleşmez belki, ama umuttur her devrim biraz da böyledir. Umutların büyüklüğü, çabaların derinliği, bu devrimin niteliğini, gücünü, insanlık tarihindeki yerini belirler. Biz de kendimizi çözmeye çalışıyoruz. Ulusal-demokratik devrim aşamasındayız. Onun öncüsü, önderi olmak hepinizin vazgeçilmez bir görevidir. Zor kazanılıyorsunuz, zor geliştiriliyorsunuz, onun için kendinizi kolay harcatmayın ve kullandırtmayın. Aileleriniz belki sizi büyötmüştür, korumuştur, ama bunu bir köle gibi yapmıştır. Adeta elden çıkarılacak bir eşya gibi. İlk defa özgürce yaşam imkânını parti ailesi içinde elde ediyorsunuz ve bu çok zor bir elde edıştır. Biz bir verdisek siz onu on kılmaya ve korumaya çalışmalısınız. Tecrübesizliğiniz sizi yanıltabilir, genç kızlığınız sizleri çok hesapsız, ölçsüz olmaya itebilir, buna fırsat vermemelisiniz. Oldukça gerçekçi olmak kadar değer, takdir etmek ve bunu kıskançça savunmak size has olmalı.

Özgür yaşamın sahibi sizlersiniz, onu derinleştirmek de sizlere düşer. Bize düşen kendi deneyimlerimizi ortaya koymaktır. Asla bu konularda ucuz duygusalıkların, ucuz ilişkilerin ve bunlara kolay gelenlerin konumunda olmayasınız.

Savaşı geliştirmeyenler büyük sevgiye ulaşamazlar

Kesin ilkeleriniz olmalı. İlkelerinizi yeme-içme, yatmaktan tutun, savaşın en kızgın alanına taşımaya kadar yüksek özen göstermelisiniz. Kesinlikle bir ilkenizin olduğunu ve bu ilkenin emrinde olduğunuzu herkese hissettirmelisiniz. Özgür kadın olmayı ancak böyle kazanabilirsiniz, aksi halde düşersiniz. Bu da çok kötü bir kaybetmek olur. Her an bu tehlike de başınıza gelebilir. O açıdan devrim ve devrimde kolay kaybetmemek çok önemli. Bizde sevgi ancak böyle devrimci bir savaşla bağlantılıdır. Devrimci savaşımı böyle geliştiremeyenlerin zaten sevgiye ulaşmaları da mümkün değildir. Sevgi adına içine girecekleri bir sahtekârlıktır, kendini kandırmaktır. Bu da kadın kişiliğini düşürdükçe düşürür, laçkalaştırır, düşkün biri durumuna getirir. Donanımsız, güçsüz olduğu için de sürekli dövölür, sövölür. Bu sınıra doğru geldiniz mi ölmeyi tercih edin, ama burada kalmayı kabul etmeyin. Bu açıdan devrim, sizin için hayli yaman bir uğraş olmalıdır. Kolay sevgilere, sevilmelere, kolay tutkulara prim vermeyin. Ama güçlü bir sevgi kaynağı olmayı göz ardı ederek de kesinlikle rolünüzü oynayamazsınız. Sevmek ve sevilmek genç bir kııda çok ileri bir düzeyi temsil edebilmeli, onun ilkeleri kadar uygulama dürüstlüğünü, içtenliğini, güzelliğini yakalayabilmeli. Bu konuda titiz, hatta örnek olun. Erkeklerin bu konuda fazla başaracağını sanmıyorum, kadın daha fazla başarabilir.

Elimden geldiğince ben de böyle olmaya özen göstereceğim. Bir Önderlik gerçeği ve kanunu var. Titizdir, köleleştiriciliğe, her yönüyle kadın düşürölmesine karşı olduğu kadar, tutuculuğa, sevgiyi çarpıklaştırıcı, özden boşaltıcı yaklaşımlara büyük

tepkisi vardır, karşı koyar ve kendine güvenir. Doğru temelde sevgiye nasıl ulaşılır? Kadın kişiliğine nasıl anlam verilir? Onun bütün toplumsal-ulusal gerçeklikle ilişkisi nedir? Yorumlamaya, yerli yerine oturtmaya çalışır ve sonuçta kazanacağına da inanır. Ve gerçekleşen de budur.

Önderlik konusunda çok yanıldığınızı söylüyorsunuz ve sanıyorum geldiğiniz ortamlarda da bu gerçeklik çarpık anlatılmış, çok yüzeysel ele alınmış. Bunu yadırgamıyorum çünkü kadro yapımızın kavrayış düzeyi sınırlı. Tarih, devrim gerçeğini öyle özümseyecek düzeyde de değiller. Basit bir kadın yaklaşımı onlar için büyük aşktır veya sıradan bir ilişki malı-mülküdür. Benim gibi bir devrimcinin böyle olması mümkün değil, beklenmemeli. Bizim devrimciliğimiz aynı zamanda bu tip ilişkileri yerle bir etmeyi de içerir. Kürdistan halkını bitirici bağlılık, kölelik ilişkilerinden, hatta aile evlilik ilişkilerinden çekmeye çalışır, ucuz duygu, düşürücü cinsellikten kurtarmaya çalışır. Çok güçlü olan cinsel dürtüleri yüceltmemeye büyük önem verir. Ve bu konuda hem teorisini, hem pratiğini önemli bir çalışma olarak görür ve gerekeni yapar. Kavrayamamışlarsa, belki elli yıl sonra kavrarlar, ama önemli olan devrimin büyüklüğüne gölge düşürmemektir. Akıllı olanlar bizim çalışmalardan büyük güç alabilirler, önemli sonuçlar çıkarabilirler. Düzenin ve çevrenin hatırına devrim yapmıyoruz, tam tersine çevreye rağmen, bu parti çevresi de olabilir, düzene rağmen, devrim yapıyoruz. Çok iyi biliyorum ki kendi halinize bırakırsanız, fiziksel, ruhsal ve düşünsel yönden birkaç günlük ömrünüz vardır.

Çabalarımız sizi diri tutuyor.

Yaşama doğru çekiyor.

Devam edeceğiz, kendimize her zamankinden daha fazla güvenle, verimlilikle devam edeceğiz. Bazı değerler kazanılmıştır, daha da kazanmayı bileceğiz. Siz de özgürce katılmaya çalışın, oldukça yoğunlaşın, bu temelde kendinizi kazanmanız hepimizin kazanımı olacaktır.

28 Şubat 1994

Sevgi, sevgili ilkin savaş kahramanı olmalı

Nasıl Yaşamalı?” sorusuna gittikçe cevaplarımızı geliştiriyoruz. Kendisine “Nasıl Yaşamalı?” sorusunu soramayanlar, soruyu daha da kapsamlı hale getirerek sormayı bilmeyenler asla yaşamın cevabını bulamazlar. Şu çok açık ortaya çıktı ki; gerçekten nasıl yaşanması gerektiğini bilmiyorsunuz. Bütün değerlendirmelerimizi, çözümlemelerimizi göz önüne getirirsek, beceremediğiniz en temel sorunuz “Nasıl Yaşamalı?” sorunudur. Ulusal düzeyde olsun, kişilik sorumsuzluğu dâhilinde olsun kendinize bu konuda fazla soru sormuş değilsiniz.

Cevaplarınız da çok yanlış.

Daha doğrusu “Nasıl Yaşamalı?” sorusu sorulduğunda, kişi TC’nin istediği gibi veya geçmişin emrettiği, alıştırdığı gibi cevaplandırmamalıdır. Bu kadar imkânın yaşandığı bir ulusal, toplumsal gerçeklik içinde, bu kadar yaşamın canına kıyıldığı bir tarihi süreçte kendini sorgulamamak; bütün yaşama hakkından vazgeçmek demektir. Ve öyle anlaşıyor ki, şu anki durumuzla aslında yaşama hakkınızdan vazgeçmişsiniz. Düşmanın dayattığı kötü ölüm hakkına (bana göre bu hayattaki yaşam ölümcüldür) “yaşamımızdır” diye sarılmanız, en büyük günahınız oluyor. Hâlbuki o kadar çok soru sorulacak durum var ki; sorgulanacak, hesabı sorulacak bin bir sorun var. Bunlara o kadar yakıcı cevaplar gerekiyor ki, maalesef bütün çabalarımıza rağmen, sınırlı sayıda soru işaretleri uyanıyor. Cevaplar çok ölgün, bilgisizce ve PKK savaş gerçekliğine uygun değil.

Yaşamınızı korumalısınız. Hani bazı Türk filmleri vardır: Yaşam kurbanı şabanları anlatır. Bütün anlatımlarda kendine sevdalanmayı açığa çıkarmaya çalıştık. Kaldı ki, yalnız toplumsal gerçeklik içine değil, parti içine gelindiğinde de inanılmaz yetmezlikler ve hatalı yaşamlarla kendini aldatma görülmektedir. Durumunuz daha da ağırlaşıyor. Sarsılmamak, sorgulamamak, cevaplamamak yaşam sınavında sınıfta kalmaktır. Yaşamda sınıfta kalmak ise yaşamın durdurulması demektir.

Yaşamın durması ölüm demektir.

Zaten bu kadar yaşam sorununa cevap olamayanlar da herhangi bir hak talebinde bulunamazlar.

İşte bu durum ne kadar yanılgılı, sahte bir yaşama olan mahkûmiyetinizi de açıklığa kavuşturur. Özgürleştirme çabalarımız bir anlamda yaşam mahkûmiyetini reddetmektir.

Benim bütün yaşamımda bir mahkûmiyet var.

Ama bu geleneksel toplumun ve devletin mahkûmiyet durumuna karşı bir çıkıştır. Bitmez, tükenmez bir çabayla çizilen sınırları aşmak, kırmak ve yerine özgürlük akışını, özgürlük çıkışını gerçekleştirmek durumunu biraz yakalamışsınız, ama iyi yürütemediğinizden sınıfta kalıyorsunuz. Halk olarak ulus olarak sınıfta kalmak sınıftan atılmak demektir.

Yaşamın onurunu, tutkusunu, güzelliğini ve felsefesini bulmak zorundasınız

İnsan, düşünebilen, kendi sorunlarını belli bir toplumsallık içinde, cevaplamaya güç yetiren bir varlıktır. Bu kadar yaşamın sorunlarından habersiz olursak, bu kadar çözümsüzlüğü yaşarsak kimse bizi kabul etmez. Etmediklerini de biliyorsunuz ve buna karşı isyanınız, öfkeniz var. Bundan başkalarını sorumlu tutacağınıza, başta kendinizi sorumlu tutun. Çünkü soruyu sormayan ve cevap veremeyen sizlersiniz. Neden bu kadar düzenin ya da toplumsal gerçekliğin veya ölümcül gerçeklerin inadını bize dayatıyorlar? Çok iyi bir inatla düzenden kaptıkları çürümüş toplumsal bazı alışkanlıkları neden bu kadar dayatıyorlar? Neden canlanamıyorlar, buna ne hakları var bunların, diye düşünüyorum. Dönüşüm, yaşama doğru yaklaşımın bir arzu, tutku halini alması gerekirken, bunlar neden kendilerini dayatıyorlar?

Dayatılan çok çürümüş, ölümcül hastalıklarınızdır.

Çok çirkin, yaşamdan kopmuş hareketler, davranışlar, tutumlar var. Neden bu kadar ısrar ediyor bunlar? Neden doğru yola, kazandırıcı biçime, tarza yüklenmiyorlar? Bu kadar yanılsı, bu kadar gafleti ısrarla, bütün çabalarımıza rağmen, sürdürme gücünü nereden alıyorlar? Yaşama cevap teşkil etmeyen, ister savaşa, ister sosyal yaşama olsun, herhangi bir yaşama cevap teşkil etmeyen bu duruşları neden bu kadar ısrarla savunuyorlar? Çirkin ve yetmez olduğu ortada, örgütlenmediği, eyleme götürmediği, sempatik olmadığı ortadayken, neden hâlâ ısrar ediliyor?

Düşmanın etkisi çok güçlü.

Objektif ajanlık durumu oldukça başkalaşıma uğratılmış, kendisi olmaktan çıkarılmış durumlar akla geliyor. Sömürgecilik teorisine göre oluşturduğu kişilik biçimleri en ağır sömürgecilik türü oluyor. Bu tür ne Roma sömürgecilğinde, ne Bizans, ne Osmanlı, ne İngiliz, ne Amerikan sömürgecilğinde vardır. TC sömürgecilğinde ortaya çıkan aslında ilginç bir biçimdir. Kemalizm böyle yaşamı kur-

tarmak istiyor. Türk milliyetçiliğinin şovenist, faşist özelliği çok güçlü temsil ettiği bilinmektedir. Kemalizmin çok tüketici, çok düşürücü, çok eşekleştirici bir biçimde olmak zorunda olduğu için, bu yetmiş yıllık süreçte insanlarımızı böyle şekillendirmiştir. Yani bir anlamda bir Hitler faşizminden daha fazla robotlaştırma ve bu şekilde yaşanmaz duruma getirme, böyle tipler yaratmıştır.

Vurmuş vuracağı kadar, düşürmüş düşüreceği kadar.

Göremez, duyamaz, hissedemez duruma getirmiştir.

Sonuç tabii ki, sizin kütleniz, kişiliğiniz, kimliğiniz biçiminde kendisini karşımıza çıkarıyor. Yoksa neden bu kadar doğrulara ısrarla yanlış dayatılacak. Büyük ruh yoksunluğu, büyük üslup yoksunluğu ve büyük bozukluk ve büyük kaybetme kişiliği karşımızda.

Aslında bir çelişki var. Bu çelişkiyi aydınlattık. Dikkat edilirse bu çelişki durumunu çok yönlü ele aldık. Oldukça öfkelenendiriciydi ve büyük bir savaşım gerektirdi. Bu kişiliklerinizle, bir ordu mu geliştiriyoruz, kurbanlık koyunlar mı yetiştiriyoruz, yoksa kontralarla mı uğraşıyoruz, diye kendi kendime soruyorum. Ya da yenilmez şanlı bir ordu mu yetiştiriyoruz! Halinize bakarak, günlük olarak savaş gerçeğimizde olup bitenlere bakarak sizler hakkında bu sonuçlara varıyoruz. Çünkü en olmadık yerde kaybetme, en olmadık yerde terslikler ortaya çıkıyor. Çok hassasiyet isteyen yerlerde çok vurdum duymaz ve sorumsuz olma durumları görüyoruz ve isyan ediyoruz. Ama bütün bunlara rağmen, hâlâ bir örgüt anlayışımız, bir yaşam anlayışımızın olduğunu da unutmamalısınız.

Bu kadar yaşam gafili ol, ondan sonra kendine bir yaşam hakkı tanı, yakıştır. Bu cesareti size Kemalizm, o çok düşkün ağalık verdi. Bizdeki ailelerde “oğlum büyük paşa olur” (aslında maşa bile olamaz), felsefesi vardır. Bütün çabalarım rağmen, bütünümle kendime gevşeme hakkı tanımıyorum. Sizin yaşadığınızın bir gününü bile yaşayamıyorum. “Ben de sorumsuz yaşayayım, biraz gevşeyeyim, biraz yetersizlikten ben de kendime yakıştırayım” diyemiyorum, yapamıyorum. Sizin için yaşam biçimi olan, benim için inanılması imkânsız bir şey oluyor. Siz başka türlü özgürlük yaşamından dem vuruyorsunuz.

Bırakın bu demagojiyi.

Özgür yaşamı isteyenler, bunu çok yönlü eylemiyle, düşünce ve tartışma gücüyle göstermek zorundadırlar. Siz bu kadar yaşam gafili, yaşam haini, yaşam düşkünü, yaşam inkârcısı, yaşam bozguncusu olamazsınız. Bu kadar yaşam yanlış içinde seyrederesiniz. Yaşamın onurunu, gönencini, tutkusunu, güzelliğini, felsefesini, giderek bunun örgüt eylemini bulmak zorundasınız. Yaşam ancak bu hususlarla ifade edilebilir. Yaşamak için bir vatan, bir toplum, topluluk, öncü ideoloji ve örgüt şarttır. Ekmek-su kadar bunlara ihtiyaç duymamak, bunları hissetmemek ne demektir? “Hâlâ biçimlenemedik, hâlâ dö-

nüşüme uğrayamıyoruz” diyenler ancak ve ancak şunu kanıtlayabilirler: Benim bir köylünün ağzından duyduğum, “beyim biz uzun kulaklı eşekler takımındanız” sözü vardı. İşte ancak bu köylüyü doğrulayabilirsiniz, başka hiçbir şey yapamazsınız. Yaşamı zorlamaya çalışıyoruz. Hâlbuki bir günü bile size böyle sunmak çok önemlidir. Bu nefes nefese, özgür yaşam uğruna verdiğimiz çabaların müthiş süreçlerinden bir günü bile hissetseydiniz, hissettirseydiniz, neler olmazdı ki! Benim gibi olmanızı beklemiyorum, ama hiç olmazsa iyi bir izleyici olmaya çalışın. Bu kadar kendinizi dayatmanız, tekrarlamamız, gücünüzü, haklılığınızı göstermez, sadece kendini bela etme durumunu ortaya çıkarır. Bir eşya bile kendini böyle kurallara dayatmaz.

Bu ne cesaret! Bu kadar yetmezliklerle, bu kadar cevap veremez durumlarla parti içinde kalamazsınız. Siz ne bir gerekçeyle bu gücü kendinizde bulabilirsiniz, ne de beni kendi güçsüzlüğünüzün içine sokabilirsiniz. Güç olsa da, olmasa da kendinizi böyle sağlayamazsınız, bu özgürlüğe savaş açmaktır. Belki sert ceza uygulamıyorum, sert yargılamalar yapmıyorum, ama bu durumunuzla başka yerlerde olsanız canınızdan olursunuz. Başka devrimlerde birçok davranışınız anında ölümle cezalandırılır. Bu kadar askeri kurallara, örgüt görevlerine gelmemeyi zaten düşman affetmiyor, örgütün vurmasına da gerek yok. Artık bu çelişkiyi de biraz ortadan kaldırmaya çalışıyorum. Yanılgılı suç durumunu ısrarla yaşama durumu var. Belki bunu eğitimle, iknaya düzeltmeye çalışıyoruz. Ama başka yerlerde her zaman böyle yapmazlar. Aldanmayın!

Yeni yaşama cevap olamamak suçtur

“Nasıl Yaşamalı?” sorusuna hayli yakıcı ve mutlaka doğru cevaplar vermek durumundasınız. Başka türlü yaşam hakkınızı, saygıyı kendi ellerinizle yerle bir etmiş olursunuz. Buna da bir hak olarak bakamazsınız. “Kendi yaşamınızı kendi elinizle ortadan kaldırma hakkımız vardır” da diyemezsiniz. Başkalarının yaşam hakkına her türlü yetmezlikle cevap vermek, özellikle örgüt, savaş yasalarımıza göre cevap vermemek bir hak olarak değil, ancak bir suç olarak karşılanabilir, sonunda da cezası vardır. Herkes yaşam hakkının, savaşla gerçekleştirilmesine gereken doğru cevabı verirse bu ortamda yaşayabilir.

“Nasıl Yaşamalı?” sorusuna savaşla, partide, hatta günlük davranışlarla ve sosyal yaşamda cevabınız olmalıdır. Ben sana iyi, güzel bir yaşam seçeneği sunuyorsam, bütün zorluklara rağmen, sen de aynısını, hiç olmazsa imkânlar dâhilinde bana sunmalısın. Ben mecbur değilim, her gün sorun üstün sorun çıkarmana ve sana çözüm olmaya. Ben eğer yaşam için günlük bazı cevaplar üretiyorsam, insan olmanın, insan toplumu, özgür toplum olmanın bir gereği olarak yapıyorum. Peki, sen buna nasıl bir karşılık vereceksin? Düşman size kendi yaşam temelini dayat-

miş. Ve sizi de çok basit bir hizmetçisi olarak görüp, kendi yaşamını size taşıtıyor, yoksa sizi kesinlikle yaşatmıyor.

Görülüyor ki, konu hayli yakıcı ve “etkilenmedik, öyle sonuç çıkaramadık” demek yerine, her gün adeta yeniden doğar gibi, yaşama yeniden gözünü açar gibi bir durumla karşı karşıyasınız.

Mutlaka cevaplarınız olacak.

Artık mücadele içine girdikten sonra doğru yaşam sahibi olamamak düşmana “gel beni ez, imha et” demektir. Savaşa doğru yaklaşmamak, “ben düşmana hizmet ediyorum” demektir. Biz bu kadar suç teşkil eden durumları nasıl kaldıracabiliriz? Gelişmemek, düşmana, yeni yaşama cevap olamamak bir suçtur. Bu suçu size düşman yakıştırmıştır.

Şimdiye kadar neden böyle yaşamayı kendinize yakıştırdınız? Sosyal yaşama ilişkin yaptığımız değerlendirmelere göre durumunuz hayli yetersiz. Yalnız savaş, siyasi yaşam, parti yaşamı değil, sosyal yaşamın da birçok asgari gereklerinden uzaksınız. Tam bir yaşam suçlusu gibi sosyal yaşam alanının tanınmaz hale getirildiği görülmektedir. Benim bugün bile sosyal yaşamdaki zorlukları ortadan kaldırmak için yaptığım, pürdikkat kesilmek, söylenene dikkat etmek, yaşam olanağına dikkat etmek, kaldıracabildiğim kadar katkı, katılım gücü göstermektir. Büyük ilgi, büyük eğitime halihazırda benim tek doğru tavrımdır. “Sosyal yaşamdır, beni ilgilendirmez”, “sosyal ilişkilerdir, doğru yaklaşma gereği söz konusu değil”, “ben bir önderim, her söylediğim kanundur beni kimse durduramaz” diyemem. Bir çocukla kurulan ilişkiye en üst duyarlılıkla karşılık veriyoruz. Sokaktan geçen bir insana bile doğru bir bakış için sonuna kadar kendimizi zorluyoruz. Bütün bunları neden bu kadar tekrarlıyorum. Ortaya çıkan bu vahim durum aşıldığında, sömürgeciliğin zincirleri parçalandığında, yine çürümüş geleneksel yaşam aşıldığında özgürlüğün başına getirilen en büyük tehlike “özgürlüktür” adı altında en büyük hırsızlıkların, cinayetlerin, düşkünlüklerin, her türlü baskı yoluyla emekle hiç alakası olmayan baştan çıkmışlık durumunun ortaya çıkışına engel olmak amacına dayanıyor.

Bunu kabul edemem.

Özgürlük gerekli, ama özgürlüğün büyük bir düzenleniş olduğunu da göz ardı edemezsiniz. Hepinizin böyle büyük bir görevi vardır. Sömürgeci geleneksel zinciri kırın, ama özgür toplumun bağlarını da geliştirin, geleneğini oluşturun, yönetim gücü olun veya onun yaşamını belirleyin. Onda herkesin hem görevleri, hem de hakları vardır. “Ben düşünemem, ben özgürlük sorunlarının çözümlerine kendimi veremem, ben sadece keyfi yaşamak isterim” diyerek kimse kendini bundan soyutlayamaz. İşte meşhur keyfiyetçilik kaynağını buradan alıyor. Özgürlükte böyle keyfi yaşanamaz. Özgürlüğün çok büyük sorumluluk düzeyi vardır. Büyük çalışma gücü, bilinç, sorumluluk ister. Bütün

bunları bileceksiniz ve ona göre partileşmeyi, militanlaşmayı, savaşmayı kendinizde gerçekleştireceksiniz. Kurala gelmeyen, yaşama gelmeyen veya her türlü yanlışlıkla birlikte kendini bu kadar dayatan kişiliğe geçit versek, sonumuzun nereye varacağını acaba düşünüyor musunuz? Hatta ısrarla kendini yalan, yanlış, gafil olarak dayatanlar kaç gün yaşayabilirler? Düşünmeleri gerekirdi, gözükaralık olur, delilik olur da bu kadar olmaz. Yarın başına ne geleceğini bile kestirmeden örgüte saldırı olmaz. İnsan kendini aldattır, ikiyüzlülük eder, yalancılık yapar, ama kendi hayatının sonunu getirecek kadar da sorumsuz olmaz.

Katliam kitlesi olma konumuna onay istiyorsunuz

Yaşam kolay değil!

Çoğunuzun geliş tarzında muazzam yaşam savurganlığı var. “Her şeyden ipimi koparmış, gelmişim, PKK beni yaşatsın” mantığı var. Nereden çıkarıyorsunuz bunları. PKK en yüce sorumluluk hareketidir, senin bu sorumsuzluğunla PKK’nin ne alakası var. Ne düşünürüm, ne taşınırım bir çift laf düzerim “yaşasın PKK” ne de olsa özgürlük hareketi. Bu mümkün değil. Kendinizi toparlamak zorundasınız, kimse sizi bu savaş koşullarında bu haliyle yaşatamaz. Bu gafletle yaşayamazsınız; yanlışlar, kurnazlıklar bırakılmalıdır. Bütün gücünüzü toparlayın, doğruları amansız yaşayın. Başka türlü sizi yaşatamayız. Siz isterseniz de kendinizi yaşatamazsınız. Siz derken, bütün partiyi kastediyoruz. Bütün savaşın cephelerine düşman büyük imhayı dayatmış. Ama bizim de yaşamı özgürleştirmemizin amansızlığı var. Herkesin başarılı olması mümkündür. Ancak bu çerçevede, yüksek değerlendirmeler ışığında, herkes görevine sahip çıkarsa başarılar elde edebilir.

Kimse kendi yetmezliklerini bize dayatmasın. Bireycilik diğer geri yaşam alışkanlıkları daha da dayatırlarsa adım adım tavırlarımız gelişecektir. En “bana dokunulmaz” diyenin bile canına nasıl dek yöneldiğimizi ve yöneleceğimizi, devrimin yasalarının hiç de göz ardı edemeyeceğimizi sanırım fark ediyorsunuz. Devrim yasaları hiçbir kişinin sübjektif niyetlerini, tutkularını gözükaralıklarını ciddiye alamaz. Devrimin rüzgarı, devrimin akışı en amansız karşı-devrimci rüzgarı bile alt edebileceğine göre, bireylerin bu yanlışısını hayli hayli aşar, yerle bir eder.

Devrim karşısında ciddi olmak gerekir.

Devrimimizde teslim olunmaz; devrimci irade, kişiliği düşman özelliklere teslim zorlamaz. Tam tersine ona çok yüksek bir irade gücü verir. Ancak siz devrime katılmayı bir nevi teslimiyet gibi algıyorsunuz. Hayır. Devrim sadece sizi teslim almaya çalışan düşmana karşı irade gücü kazandırır. Hiç kimseden teslimiyet istemiyoruz, her şeyimize boyun eğin de demiyoruz, ama düşmanın dayattığı durum-

lara karşı koyma gücünün gösterilmesini de istiyoruz. Yani ille bazı şeyleri kabul edin diye bir rica yok, ille çok muhtacız veya bunlar size çok gerekli bile demiyorum. Bir düşmanınız var ona karşı çıkacak kadar irade gücü olmalıdır diyoruz.

Düşmana karşı bir savunma hakkınız var, onu koruyabilecek misiniz? Bu en yakıcı ve cevap vermeniz gereken bir sorunuzdur. Sizler bir yerde katliam kitlesi olma konumuna onay istiyorsunuz. Benim buna onay vermem demek, bütün tarihimiz boyunca isyanların sonuçta yaşadığı katliamlara bir kez de PKK’de onay vermektir. Şu anda yetmez bütün davranışlarınız altında yatan da budur: “Bırakın isyan ettik ölelim.” Bu, aslında son yıllarda neredeyse kendimi müthiş kılarak önlemek istediğim bir karşı durumdur. Düşmanın da öngördüğü zaten katliam, teslimiyettir. Sizin de bütün hal, hareketleriniz önemli oranda “bırakın yeterince isyan ettik, yeterince direndik, öleceksek ölelim” mantığı hâkim. Yani en iyi niyetlisinin bile bana dayattığı bu. “Teslim alacaksa alsınlar, vuracaksa vursunlar” dile getirdiği durumlar bundan ibaret. Böyle geleceği, ufku olmayan kişiliğe kendini yeniden yaratması için bu kadar dağı, bilimi sunacaksın, ama bununla doğru dürüst bir altı ay bile planlanamayacak bu düşünülebilir mi? Bu kadar en bitirilmeyecek, en iş üretilmeyecek alanlarda iş bitireceğiz, verim sağlayacağız, hazır birlikleri, hazır alanları bile değerlendirmeyeceksiniz. Bu neyi ortaya çıkarır? Sizin bir katliam sürüsü durumuna kendinizi getirdiğinizi veya bir teslimiyet durumunu yaşadığınızı ortaya çıkarır.

İşte köylüleşme, şuraya-buraya sığıntı durumuna gelme kaçmaktır; kendini hiç aldatmaya veya buna kılıf giydirmeye de gerek yok. Gerilla da derinleşmemek, düşmanı alt edecek biçimlerden ve savaşım taktiklerinden uzak düşmek ve başaramamak, “ben bir hainim, bir teslimiyetçiyim, bir kaçığım, katliama açık bir yığınım, gelsin beni vursunlar” demektir. PKK’nin ortaya çıkardığı savaş taktiklerine gelememenin çağrıştıracığı gerçeklik budur. Bunu neden kendinize yakıştırıyorsunuz? Biz başarının biraz mümkün olabileceğini gösterdik. İlk buna yükleneceksiniz.

İşte yaşama hakkı böyle kazanılır.

“Nasıl Yaşamalı?” sorusunun kilit cevabı budur.

Düşünüyorum da yıllarca neden anlamadılar diye. Bu imha tarihini PKK’de yaşamak çok mu hoşunuza gidiyor? Sürüler gibi teslim olmak ne kadar esef vericidir biliyor musunuz? Çoğunuz zindanı da yaşadınız, tutsak olmanın dehşetini bilmiyor musunuz? Düşmanın çizmeleri altında her gün hakarete uğramanın ne kadar aşağılık olduğunu bilmiyor musunuz? Ve özgür dağların o özgür savaşım alanlarını yakalamanın ne kadar müthiş bir kazanç olduğunu bilmiyor musunuz? Eldeki özgürlük silahının ne kadar değerli olduğunu bilmiyor musunuz? Eğer bu duygular, düşünceler yitirilmişse ölümünüz yaşamanızdan daha iyidir. Düşman sizi

öldürmeden, siz kendinizi uçurumlardan atın, hiç olmazsa o zaman bir şeref sahibi olursunuz. Böyle yılgın, ölgün, cansız, çözümsüz yaşamaktansa ölmek tercih edilir. Veya sahtekarca, kurnazca yaşanmaya çalışıldı mı, bu daha da aşağılık bir durum olur. Bizim yaşam sorusuna verdiğimiz cevaplar bu kadar açıklayıcıdır.

Görüyorsunuz ki, Önderlik öyle sandığınız gibi değildir. Yeterince bir merkez olunmamış olabilir, kadrolar yeterince cevap vermeyebilirler, ama son noktada Önderlik kendini kudretli bir biçimde yaşam seçeneği olarak yürütüyor. Hiç gafillığe gerek yok. Ama çok kaybediyorsunuz. Siz teoriden, kurallardan anlayamıyorsunuz. Dikkat çekici bir biçimde kendi pratiğimizi sergilerken belki etkilenirsiniz diye düşündük, ama onu da son derece yanlış ele alıyorsunuz. Sonuç çıkaramıyorsunuz. İşte o zaman sizlerin öğrenme kabiliyetinizden kuşku duymak gerekiyor.

Artık sorumlu bir kadro olmayı becermelisiniz. Nasıl bir merkez olunur, nasıl bir savaşçı olunur sorularına kesin cevaplarınız olmalıdır. Cevap açıktır. Benim gibi biri bile bu işleri buraya getirebildiğine göre, sizin daha iyiyi başarabilmeniz mümkündür. Bütün zorluklarımı, bütün süreçlere yaklaşımımı ortaya koydum. Bundan çıkaracağınız sonuç; hem kaybedilen yaşamı, zamanı telafi etmek, hem de oldukça birikmiş enerjinizi açığa çıkarmak için kendinize yüklenip, mutlaka bir başarının sahibi olmanızdır, tek çıkaracağınız doğru sonuç bu olmalıdır.

Çok temel yaşamsal faaliyetler içindeyim

“Nasıl Yaşamalı?” sorusuna yeterince cevap verdik.

Saflarımızda buna herkes cevap olmak zorundadır.

Cevap olmamakta ısrar eden amansız bir biçimde aşmak, yerle bir etmek zorundayız.

Uzun süreli gelişimlerinizi bu kadar sakatlamanızın ve en eskisini de en yenisini de tutmanızın ne anlama geldiğini görüyorsunuz. Aslında birçok şeyi yeni yeni anlamaya başlıyorsunuz. Sanıyorum oldukça da sonuç alıcı olmaya çalıştık. Acaba bu sefer gerçekten köklü halledilmiş oldunuz mu, doğru yaşama gelebilecek misiniz? Partide, orduda, savaşımında, sosyal yaşamın hemen her ilişkisinde “Nasıl Yaşamalı?” sorusuna cevabınız olacak mı?

Fuat: Başkanım bu konuda nasıl cevap verilmesi gerektiği son derece açık. Kişinin bu noktadan sonra cevap olmaması, kendisinde buna cevap yaratamaması, kendini cevap haline getirmemesi “özgürlük istemiyorum, vatan istemiyorum, kurtuluş istemiyorum” anlamına gelir. Başka bir anlam taşımaz.

P.Ö.: Çok kapsamlı derslerin ışığında geçmişe yeniden bir göz attığında en çarpıcı husus nedir? Neden böyle oluyor?

Fuat: Başkanım, kişinin ulus gerçekliği, halk gerçekliği ve tarih karşısında içine düşürüldüğü suçluluk durumları vardır. Aslında parti ortamına gelirken suçluluk psikolojisi oldukça derindir. Sanıyorum kendini yeterince açmama, suçunu itiraf etmeme var. Geriye çekilip kendini gizlemeye çalışma durumlarının olduğunu düşünüyorum. Partinin yıllarca uğraş vermesine rağmen, parti karşısındaki direnmenin anlamı bu derin suçluluğu gizleme psikolojisidir. Fakat salt bununla da yetinmemek gerekiyor.

P.Ö.: Bu bir neden. Vicdanın uyanışı var mı? Ya da olacak mı bundan sonra?

Fuat: Aslında oluyor.

P.Ö.: Vicdan gelişiyor mu?

Fuat: Gelişiyor. Başka çaresi yok Başkanım. Gelişmek zorunda.

P.Ö.: Ama hâlâ bütün kadrolarımızda sıklık, örgüt imkânlarını bireyselleştirme, çözüm gücünde tıkamakla karşı karşıya bırakma, belirlenen fırsat ve olanağı asgari düzeyde kullanma ve daha çok da kendi etrafında yontma, böylece bir lafazan olup çıkma tehlikesi kendini oldukça hissettiriyor. Sanki beni biraz tatmin etmek, biraz çevresini oyalamak için bir hava yaratılıyor. Komutan da öyle, diplomat da veya herhangi bir çalışan da öyle. Sanki rica üzerine iş yapıyorlar. Hâlbuki burada rica değil, Önderlik olayında amansız yaşam çabası vardır. Günü kurtarmakmış, mevkiyi kurtarmakmış, ya da kendini biraz yaşatmakmış, böyle şeyler yoktur, burada.

Burada tarih çözümlenmeye çalışılıyor.

Kürdistan'ın bütün kördüğümleri çözümlenmeye çalışılıyor.

Buradaki çözüm gücü, çabası arkadaşlarımızın sergilediklerinden çok farklıdır. Ben burada günü kurtarmıyorum veya şunu bunu idare etmek için bir çaba içinde değilim. Çok temel yaşamsal faaliyetler içindeyim. Kendimi şuna buna dayatma derdinde de değilim, ama güzel şeylerin yaratılmak istenildiği önemli çalışmaların başarmak istenildiği de çok açık. Neden arkadaşlarımız bunu göremiyor ve böyle çalışmıyorlar. Bundan sonra bu tür durumlar aşılmazsa örgüt affetmez. İşler bu noktaya gelip dayandı.

Fuat: Artık kimse gafletten bahsedemez. Bu kadar netleştirmeden sonra, gaflet, bu kadar yanlışlı yaklaşım da söz konusu olamaz. Doğrudan yaptırım...

P.Ö.: Sadece siyasi, askeri kurallar böyle istiyor diye değil; sosyal yaşama ilişkin yaptığımız çözümlerler, tutku halinde bir yaşam imkânı, cevabı sunuyor. Biraz yaşamak istiyorum diyenin dört elle sarılması gereken durumlar açıklığa kavuşturuldu, yaşam için netleştirildi.

Bu kadar yaşam inkârcısı, yaşam suçlusu olmaya kimse cesaret edemez diye düşünüyorum. Yaşamda artık güven sahibi olmak gerekiyor. Yaşama gelmemek

veya “bana ne layık görülürse ben öyleyim. Kimse beni değiştiremez, dönüştüremez” diyebilecek kimse sanırım yoktur. Bir köylünün bile bizi gördükten sonra, böyle söylemesi mümkün değildir. PKK’nin gücünü küçümseyenlerin, PKK’nin bir yaşama cevabı olduğunu görmek istemeyenlerin ya dehşetle fark edecekleri, hızla kendini düzeltcekleri, ya da artık yerin altına girecekleri, sıvışacakları açıktır ve bu biçimde sonuca gidilecektir.

Fuat: Bu yaşam insana altın değerinde bir güç kazandırır. Geline düzeyde sadece insana da değil, ulusa kazandırır.

Örgüt olmak bir haktır, bir görev değildir

P.Ö.: Şüphesiz çözümlemelerin büyük bir muhteva kazandırdığı açık. Yaşamın nasılına epey cevap verildi. Şu ana kadar suçlu durum, bunun büyük gafleti, delaleti, şu veya bu gerekçeyle savunulabilirdi. Bir yargı mercii yoktu.

Suç açığa çıkarıldı.

Yargı mercii oluşturuldu.

Şimdi bir yargı mahkemesi ve müthiş bir infazcısı var. Bu ulusal ve tarihi düzeyde sağlanmış. Hiçbir dönemde bu denli ulusal kurtuluş hukukunun işleme şansı yoktu. İlk defa biz bu hukukun teorisine ve kurallaştırılmasına güç yetirebildik. Teori ve kuraldan da bir adım daha ileri götürerek kurumlaştırdık. Gerçi bu sembolik uygulanıyor, ama tamamen bir hukuktan da bahsedebiliriz. Hukuktan bahsedebilmek için kurallaştırma, normlaştırma, kurumlaştırma, yani mahkemesini oluşturma, bir de uygulama gerekir. Kurala göre ne gerekiyorsa, ne kararlaştırılmışsa gereğini yapma durumunda olur. Dolayısıyla hukuk da işler.

Ulusal kurtuluş savaşımında artık hukuk var.

Sadece askeri alanı ilgilendiren kurallar bütünlüğü değil, bütün yaşamı ilgilendiren alanları hukuklaştırma vardır. Bu hukuklaştırma; kendisinin özgürlük yaşamına ilişkin az çok kurallarını belirleme, az çok kurumlaştırma ve reddeden oldu mu veya onu çiğneyen oldu mu yakasına yapışmaktır. Haklı oldu mu verme, haksızlık yaptı mı önüne geçmektir. Hukuk gerçekliğimiz sınırlı da olsa böyledir.

Sömürgeci hukuk yasaları aşılrken kendi yasallaşmasını, mahkemesini, infazını sağlamak da diyoruz biz buna. Bu büyük bir savaşımdır. Ve artık biraz yaşama ola-nağı buluyor.

Aslında bütün anlatım bir yerde suçlu yaşamı ortaya çıkarmakta ve yaşamın nasıl suç düzeyinde seyrettiğini kanıtlamaktadır. Açıklığa kavuşturduğumuz ikinci husus; bu suç konumunun hiçbir gerekçeyle savunulacak bir yaşam olarak kabul görmeyeceğidir. Üçüncüsü bundan kurtulma gereğidir. Suçlu konumundan kur-

tuluş kendini affettirme gereğidir. Dördüncüsü bu affetmenin doğru bir ideolojik, siyasi, örgütsel ifade olması ve bunun affettirici eylemle gösterilmesidir. Bunu sağladığınızda suçlu olmaktan çıkıp onurlu bir insan yaşamına ulaşabilirsiniz. Bunları çok açıkça gösterdik. Klasik anlamda bir hukuktan bahsetmiyoruz. Akli başında devlet adamları bile bu kadar düşmüş bir toplumun her türlü eylemini suç sayar. Bizim toplum içinse bu, bin defa daha doğrudur.

Yaşamın hemen her adımında suç var.

Hukuklaştırıyoruz!

Bunu sanat diliyle söyleseydik ya da askeri dille söyleseydik daha değişik olurdu. Şimdi hukuk dili ile söylüyorum. Toplumun her adımında suç teşkil eden bir durum var. Hem de çok düşürülmüşçesine. İnsan bu kadar suçlu bir konumu yaşayabilir mi? Bu kadar suçluların cirit attığı bir ortam sağlıklı olabilir mi? Düşünün, içinde her türlü gangster, katil, hırsız var. Böyle bir topluluk içinde ne kadar yaşayabilirsiniz? Ama bizim toplum toptan böyle.

Sömürgecilik katil, gangster değil de nedir?

Jandarması, polisi sıradan gangsterden daha tehlikelidir. Çünkü korkunç işkence yürütüyor. Yine hain işbirlikçiler hırsızdan, daha tehlikeli değil de nedir? Hırsız yalnız insanın malını alır. Bunlar hem canı hem de malı alıyorlar. Bunlardan daha ağır suç mu olur? Yine bizim toplumda bunlardan daha fazla suçlu olan var mıdır? Yok! Binlerce değil, milyonlarcası cirit atıyor. Siz nasıl bu kadar canı, işkenceci, hırsız içinde yaşayabiliyorsunuz? Buna karşı çıkmamak ancak suç ortaklığı olabilir. Bu kadar suça bulaşmış bir topluma karşı büyük bir yargı ve hukuk hareketi gerekiyor. Bu da yaşam hukuku, başta ulus olma hakkı-hukuku, özgür ulus, özgür toplum, özgür birey olma hakkı hukukuyla olur, sadece istemekle olmaz. Senin her türlü hakkını, hukukunu elinden alan suçlular var. Onlarla çarpışacaksın ki ancak hak, hukuk elde edebilesin. Biz buna ulusal kurtuluş savaşımı, özgürlük savaşımı diyoruz. Bu savaşla, örgütle, örgüt hukukuyla, örgüt olma hakkıyla mümkündür.

Dolayısıyla örgüt olmak bir haktır, bir görev değildir.

Kutsal yaşam hakkı için örgütlenme hakkınızı kullanacaksınız. Siz ise daha örgütlenmenin gereğine bile inanamıyorsunuz, ama ben bunun yaşam hakkı olduğunu söylüyorum ve gösteriyorum.

Yaşam hakkına saygı ne kadar gerekliyse örgütlenme hakkına da saygı şarttır. Bunların birbiriyle ilişkisi vardır. Örgütlenme hakkı olmadan yaşama hakkı elde edemezsiniz. Hırsız, caniyi durdurmak için gizli veya açık örgütlenme hakkını kullanmanız gerekiyor. Bunları görmemek mümkün değil. O zaman neden örgütlenmeye, eğitime, propagandaya ilgisizsiniz? Bu durum sizlerin canilerin, hırsızların

kol gezdiği bir toplumda suç ortağı onların işbirlikçisi olduğunuzu ortaya çıkarır. Örgütlenmeye gelememek, örgütlü yaşamın hemen her hususuna cevap verememek objektif bir suç işbirlikçiliğidir. Yetmez örgütlenme hukukunu kullanmak eylem hakkını, isyan hakkını savaş hakkını kullanmaktır. Çünkü karşı taraf size eleman-sız bir özel savaşımı uyguluyor. Özel savaş normal zaten savaşın yasalarını çiğne-mektedir. Savaş yasalarında esirlere, köylere, halka, sıradan sivil insanlara bir şey yapmak yoktur. Ama Türk özel savaşında her gün katliam, işkence, her türlü köy boşaltma var, hatta yeşile bile düşmanlık var. Böyle bir özel savaşa karşı sen de savaş hukukunu, devrimci savaş hukukunu dayatmak zorundasın. “Savaşamıyo-rum” demek düşmanın özel savaşımının işbirlikçisi olmaktır. Savaş hukukunu ge-liştiremezsen, savaşta hakkını kullanamazsan gerçekten suçlusundur.

Savaş hakkı görev değil, bir haktır.

Bu hakla sen, yaşamını garantiye alıyorsun.

Yaşama hakkını kurtarmak, onu işkencecinin, katliamcının elinden almak için, sarılmanız gereken bir davranışınızdır. Çünkü “ben yaşamak istiyorum. Savaş hak-kımı kullanmak da mümkündür” diyeceksiniz. Örgüt hakkını, örgütle birlikte eylem hakkınızı da kullanacaksınız. Bu özel savaşım karşısında çok müthiş örgütçü ve eylemci olmanız gerekir. Başka türlü size vatan, özgürlük, güç olmak yoktur. Dolayısıyla ne ekonominiz, ne kültürünüz, ne aileniz, ne de birey olarak herhangi bir yaşama hakkınız olur.

Tarihi açıdan ceza, infaz vakti geldi

Siyasetçi değilseniz, örgüt gücüne ulaşmamışsanız, her türlü zorbalığa cevap veremeyecek durumdaysanız neden bizden yaşam hakkı istiyorsunuz? Kürdis-tan’da bunlar olmadan kim yaşam hakkı isteyebilir? Bu soru oldukça yakıcıdır. Hâlâ “anlayamadık, es geçiyoruz, örgütlenmeye gelemiyoruz” demek olamaz.

Yaşamak istiyorsunuz.

Bunları her gün bin defa yemin ederek istiyorsunuz. Ama bu istemlerde sami-myseniz bazı haklarınızı kullanmanız gerekiyor. Bunların en başında gelen savaş hakkıdır. Dikkat edin görevi de, mecburiyeti de değil, “hakkı” diyorum. Çünkü yaşamı en tehdit altında olan sensin. “Örgüt beni yaşatsın, ya da Allah beni yaşat-sın” dediğin an orada din devreye girer. Ki din, bütün dualarınıza rağmen, zalimi durdurabiliyor mu? Kaldı ki, dinin kendisi de siyasettir. İslam dini veya herhangi bir din, savaşla hitap ettiği için topluma bir şeyler vermiştir. İslamiyet kadar sava-şan bir din var mı? Yani “Allah beni kurtarmalı” derseniz, ben de size sorarım; Hz. Muhammed, Hz. Ali nasıl savaştılar? Eğer samimi bir dini inancınız varsa, bir

Müslüman kadar savaşılabilecek misiniz? Şimdi dinden de, devrimci, sosyalist ideolojiden veya biliminden ilğini kes, ondan sonra da “ben yaşamak istiyorum” de. İşte dalga geçilen durum bu. “Ben örgütlenmeyi bilmiyorum, savaşmayı bilmiyorum” dediğinde sen ölmüşsün demektir. Neyi istediğini bilmiyorsun ve “tabuta koyup musalla taşına koyun beni, dua edin” diyorsunuz.

Ölmüşsen git kendi mezarını kendin kaz.

Neden bana kendini taşıtıyorsun?

Görüyorsunuz ki uğraştığım durum; kokuşmuş birçok şeye mezar arama hareketidir.

Hâlbuki ben ölümü durdurmayı temsil ediyorum.

Çok zor da olsa bir yaşama imkânını araştırma, buluşturma ve kazandırma eylemi içindeyim. “Nasıl Yaşamalı?” derken bunları açıklıkla söyledim. İlgili değilmiş, yaşamın kabul edilebilir biçimlerini yakalayamıyormuş; kendilerini bu şekilde çok kocakarıca, çok düşküncü veya serserice dayatmak istiyorlar. Bizim büyük yaşam hareketimize kimse böyle kendisini dayatamaz. Bizim yaşama nasıl yükleneceğimiz ortadadır ve hiç anlaşılmayacak bir yönü de yoktur. Katılırsan yaşarsın, aksi halde bir ajan hareketisin, kişiliğisin.

Ölü kişilik, ortamı bilinçli karıştıran, yaşama gelmeyen, savaşa gelmeyen kesinlikle düzenin ajanıdır. Üslubu tutturamayan, adımını pekiştiremeyen yaşamın önünde engeldir. O da düşmandır. Bu açıdan “netleşemiyoruz, kestiremedik” demenin zamanı artık geçmiştir. Biz hukuk düzeyine kadar çok yetkin bir netleştirmeyi sağladık. Yaşam hukuku da netleştirilmiştir. Sanatı, edebiyatı incelediğinde de bunları size sunuyoruz. Zaten sanat inceliği devrimin doğası gereğidir. Sorunlar kapsamlı ele alındı. Parti ölçüleri, ordu ölçüleri, hatta sosyal yaşam ölçüleri, onun her türlü bilinçle, örgütle bağlantıları, yine düşmanla olduğu kadar, halkla olan bağlantıları da çok iyi ortaya konuldu. Bütün bunlar bu kadar netliğe kavuşmasına rağmen, hâlâ tam gerçeklere göre mevzilenilmiyor. Neden şimdiye kadar bu geri kişiliklere tahammül ettik? Dikkat edilirse, bu kadar sabırlı olmak tarihi açıdan yerinde olabilir. Toplumun içinde bulunduğu karmaşa açısından da bu kadar netleştirme çok gerekli olabilir. Ayrıca deneme sinama yaptırma da anlamlıdır. Büyüyünceye kadar, sağlam yürüyünceye kadar bu anlamlıdır. Ama bu duruma da ulaştıktan sonra, hâlâ tarihi gerçekleşmeyi görmemek, topluma tanınan sabrın kıymetini bilmemek, yine deneme-sinama ile sağlamlaşmayı görmemek ve bütün bu temel gerçekleştirmelere kendini bir gafil gibi dayatmak, büyük suçlu konumunu teşkil eder. Sakın böyle büyük bir gafil olmayın. Çünkü hem tarihi açıdan, hem PKK'deki gerçekleşme açısından bu gafillerin yapacağı hiçbir şey yoktur. Kendi kendinize kötülük yapmayın. İşte hukuk bu oluyor.

Tarihi açıdan ceza, infaz vakti geldi.

Suçlu ayağa kalk!

Gafil ayağa kalk!

İşbirlikçi ayağa kalk!

Kendini ıslah et ve düzeltirsen düzelt!

Aslında bu büyük bir örgüt temelidir. Islah edin kendinizi ve eğitin.

Hız. Eyüp sabrı gösterdik.

Ama bunu da kötüye kullanırsanız “Şeriatın kestiği parmak acımaz” sözünden yola çıkarak “Ey suçlu, bütün bu sabra, tahammüle rağmen, sen hâlâ bir suç yumağı olarak kalmaya devam ediyorsun. Toplum için zararlısın. Parti için zararlısın, çünkü etrafını öldürüyorsun. Basit bir kuralı bile uygulayamıyorsun, ilkeleri, özgür yaşamı öldürüyorsun. O zaman sen de ölmelisin. Bu kadar ucuz öldürtmene izin vermeyiz. Örgütleyememekten, savaştırmamaktan, birçok yanlış kural alışkanlığından dolayı öldürtmeye, ölüme yol açman ağır suçtur” diyeceğiz. Aslında açık-taki suçlu vurulurken, sömürgeci düşmanda vuruluyor.

Faşizm en büyük insanlık suçunu işliyor.

Ve biz de bütün gücümüzle yükleneceğiz.

Düşmanın içimizdeki işbirlikçisini vuracağız.

Gafil de artık bir suç kategorisine giriyor. Çünkü gafil, bütün aydınlatma çabalarımıza rağmen, ıslah olmayı kabul etmiyor. Bile bile kurallarla, yaşamla oynayan kişilikleri durdurmak zorundayız. Parti hattına, savaş hattına ısrarla girmemeyi böyle değerlendireceğiz ve suç durumunu aşacağız. Onun yerine normal, özgür insan topluluğu adım adım gerçekleştirilecektir. Şimdi partinin de bütünüyle öncülük etmesi böyle bir hukuki durumu yaratmak içindir.

Bu anlamda hukuku tanıyacaksınız.

Birey hakkı savaş hakkıdır

Biraz çerçevesini vermeye çalıştım. Siz daha da detaylandırabilirsiniz. Bunu bir yaşam biçimi olarak benimseyeceğiz ve bu bir yaşam tarzıdır. Hukuksuz bu ülkede yaşanılır mı? Ya sömürgeci hukukla, ya da bağımsız-özgür öz hukukla yaşanılır.

Biz bağımsız-özgür hukuku tercih ediyoruz.

Bir hukuk oluşturmuşuz, gereklidir. Ve ricayla, minnetle, gelin yaşayın, yaşayalım, diyemeyiz. Çünkü ekmek-su kadar gereklidir.

Toplumlar, insanlar hukuksuz olamazlar.

Her insanın, her ulusun hakkı, kendine özgü yaşatma hakkı ve onun çalışma görevleri vardır. Partimiz içinde uzun süreden beri gerçekleri böyle ele almamak neredeyse bir

alışkanlık haline geldi. Bazıları da haktan, hukuktan, teoriden habersizdir. Aslında buna değişik ve tehlikeli bir kölelik biçimi de demek gerekir. Ben bunun için kendinizi böyle bela gibi içimize atmayın dedim. Bu, eski toplumun çok az değiştirilmiş maskeli biçimini parti biçiminde yaşatma oluyor. Bununla savaşımızın kapsamlı olacağını gösterdik. Düşünün, muazzam bir sömürgeci hukuk var. Bizi her türlü insani hakka, ulus hakkına, örgüt, toplum hakkına, ekonomik hakka, kültürel hakka sahip olmaktan kısacası insani ilgilendiren ne kadar hak varsa hepsinden alıkoymuş. Hem de azgın bir terörle. Geriye kendi hukukun uğruna savaşıma girmen kalıyor.

Bütün yeteneklerinle kendi hukukunun savaşını vereceksin. Şimdi bunu da PKK bu biçimiyle buraya kadar getirdi. Ulusal hukuku, halkın özgürlük hukukunu yaratıyor, egemen sömürücü-baskıcı gücü de, hukukunu da geride bırakıyor. Bu anlamda halkın özgürlük hukukuyla birlikte bireyin bazı hakları da doğuyor. Bunlar bir insan gibi yaşamak için, belli bir ulusal kimlikle, belli bir halk kimliğiyle, belli bir ekonomik kültürel bazı özgürleşme imkânlarıyla, hatta kendini çalışmaya, çalışma hakkına, iş hukukuna, sahip kılmakla kendisini yaratabiliyor.

Bu da kişinin kendini kazanma hukukudur.

Savaş hukuku da gereklidir. Kişi savaşla kendini gerçekleştiriyor. Hakka hukuka kavuşturuyor. Bu da en çarpıcı bir şekilde hakkını elde etme tarzıdır. Şu anda her şeyimizi, halkımızı, savaşla elde ettiğimiz açıktır. Birey de savaşarak kendini hak sahibi yapabiliyor.

Birey hakkı savaş hakkıdır.

İyi savaşan kendi hakkını-hukukunu iyi elde eder. Savaşamayan, onur bilincini ve eylemini az çok yakalayamayan biri köle olmaya mahkûmdur. Sömürgecinin mahkûmudur, ya da kurtuluş örgütünün mahkûmudur. Haktan hukuktan bahsedemez. Savaşabildiği oranda haktan bahsedebilir. Örgüt kuralları dâhilinde en ince taktiklere kadar indirgemişiz. Cevap verildiği oranda özgür birey ve onun hukuku doğar ve yaşaması da giderek imkân dâhiline girer.

Özgür topraklarda her şey birliğe, düşmana karşı öfkeye davet ediyor

Bütün bu anlattıklarımız tarihe ve gerçekten doğru yaşama ihtiyacı olan herkese, her şeye mal edilmelidir. Yoksa ne diye kendimizi bu kadar vereceğiz. Verilenler herkesi müthiş yaşama ve savaşa çeker. Hatta o kişiyi kimse durduramaz. Kadrolarımız bir alana gittiklerinde altı ay geçer geçmez adeta nefesleri tükeniyor. Çalışmaların başına getirilen durum da budur. Ama şimdi hemen her şeyi fethetmeye taşırılıyorsunuz. Ama sınırın ötesine giderseniz kendinizi boşaltırsanız o sizin günahınıza olur. Önderliğin yanından çıkış yapan sağlamdır, yani güç kazanmıştır. Kendini çok zayıf hissedenler bile müthiş güçlendirilmiştir.

Neden her şeyiyle ülkesinde, savaşımın eşiğinde olan bir yapıyı güçlendirmiyorsunuz? Bu çözümsüzlüğünüzü ifade eder. Biz bütün yönleriyle ortaya koyup böyle yapılmaması gerektiğini çok sağlam bir şekilde gösterdik. Buna hakkınız yok. Herhangi bir karargahda, birim başında, en yakıcısı da gerillada bunu yapamazsanız, yerimiz buradan daha dar diyemezsiniz. Her katılım, mükemmel savaş, özgürleşme istemiyle doludur. Alanlar mükemmel mevzilendiricidir, geriye komutanın (siyasetten anlıyorsa) işi uygulamasına gelir, o da baş görevdir. Sıradan bir savaş birimini aldım, ordu çekirdeği yaptım, eylemi çok geliştirdim, düşmanı kahredecek biçimi buldum, tarzı yakaladım, savaşçıyı ortaya çıkarttım. İşte “bu işe varım” diyenin gerçek ifadesi budur. Kendi çapımızda her çalışmamız düşmana darbedir. Yine bir alana giderim; duruma göre en çok bir alan değişikliği yaparım, o da altı ay derim. Aksi takdirde oraya bu çalışmayı dayatırım, hissedirim, kokusunu alırım, ezerim.

Lübnan sahasına geldik.

İlk altı ayda ölçtük-bıçtık, hemen bir eğitim faaliyetini dayattık. Daha sonra bir baktık ki, alana daha elverişli, çok daha büyük devreler dayattık ve son ana kadar kullanıldı. Başkaları da ülkeye gittiler, onların dağları çok büyüktü, sanmıyorum bizim küçük Lübnan dağı kadar bir dağ olsun. Bizimkiler tepe bile sayılmaz.

Bir tek damla su yok.

Orası ise senin ülken, her tarafında şarıl şarıl su akıyor. Şimdi böyle bir yerde daralma olur mu? Orada mevzilenmeme nasıl oluyor? Siz nasıl öyle yaşadınız, orayı nasıl çingene çadırına çevirdiniz? Hâlâ anlamakta güçlük çekiyorum. Sizde hiç mi ruh, vicdan, sağduyu, hürmet, saygı, tarih şuuru, biraz hüznün, hiç mi yoktu? Kendi kendinize böyle daraltınız. Kürdistan’da, özgür topraklarda her şey birliğe, düşmana karşı öfkeye davet etmiyor mu? Öyleyse nedir sizin içine girdiğiniz bu uygunsuz durumlar? Neden kendinize bu kazandırmayan durumları yakıştıyorsunuz? Ben bu sahaya geldiğimde tek bir imkân, tek bir yardımcım yoktu.

Sezdim, duydum ve fırsat buldukça yüklendim.

Siz neden hazır olanı çar çur ettiniz, ediyorsunuz? Bu ahlak kimin ahlakı, bu lüksü nerede gördünüz, adam kaçtırmayı, bastırmayı, dağı devrim lehine kullanmamayı, kendini bile imha edecek ne varsa onunla idare etmeyi nasıl kendinize yakıştırdınız? Bundan dolayı mantığınızdan, kişiliğinizden haklı olarak kuşku duyuyorum.

O zaman inkâr çocuğusunuz, fitne-fesat geleneğini temsil ediyorsunuz.

Ya halkın hatırına sizden tarihi bir kişilik istenseydi ne olurdu? Haydi, bu halk dilsiz, güçsüz, çaresiz ve size “oğlum, kızım benim bu derdime bir derman ol” deseydi ne olurdu peki? Bir insan halka böyle yaklaşım gücü göstermez. Hazır olanın bile başına bunu getirirseniz nasıl karşımıza çıkıyorsunuz?

Tarihe karşı alnı ak olmaktan, halkın huzurunda saygıyla eğilmekten bahsediyoruz.

O zaman nedir bu, halka, örgüte, yoldaşa karşı belalı olma durumu? Kimin ah-lakıdır, kimin vicdanıdır bu? Sorun bu soruları kendinize ve kendi kendinize izah edin. Göreceksiniz ki, bunlar düşmanın size taktığı beyinlerin ürünüdür. “Önderlik sevdalısı olduk, erkenden önder olmak istedik” deniliyor, inanıyor musunuz buna, bastırarak ordu kurabilir misiniz?

Ben yedi yaşındaki çocukluğumu anlattım.

İki-üç çocuğu yanıma getirmek için bin dereden su getirdiğimi, kuş avladığımı, gece yarısı gidip şuradan-buradan üzüm toplayıp onlara bir şeyler verdiğimi anlattım. Ben yedi yaşında bu kadar zorluklar harcayarak insanları kazanıyordum. Siz ise bu kadar hazır değeri çar çur edeceksiniz ve sıkılmadan bir de komutan olduğunuzu söyleyeceksiniz. Bizim de halka, mevziye, yoldaşa yaklaşımımız ortada. Kendi yöntemlerinizle sonuç alacağınıza inanıyor musunuz? Bu yönetim anlayışınızla, yoldaşlık anlayışınızla sonuca gideceğinize inanıyor musunuz? Hazırı bile değerlendirememekle yaşamı kurtarabileceğinize inanıyor musunuz? O zaman kendinizi çözmek zorundasınız.

Ben bir kişiyle ilkin ilişkiye girdiğimde hiç tanımam, ama bütün hünerlerimi gösterip kişiyi etkilemek için ne gerekiyorsa onu yaparım. Bir köye giderken bütün etki ve gerçekleştirme gücümü kullanırım. Siz ise gittiğiniz her yere posanızı seriyorsunuz. Her şeyin posasını çıkararak çıkışı yapıyorsunuz. En güzel davranışı, en olumluyu kim, nerede esas aldı da sonuç alamadı! Yaklaşımlar doğru olmalıdır ve kendinizi çok akıllı da sanmayın. Akıllılık işin düzenlenmesinde gösterilmek durumundadır, düşmana karşı alınan mesafede ispatlanmalıdır. Gericilikle, işleri karıştırmakla akıllılık gösterilemez. Lafazanlık etmeye de hiç gerek yok, pratik kişinin aynasıdır, lafa bakılmaz.

Merkez olmak istemiyoruz, isyan önderleri olarak kalmak istiyoruz” anlayışı TC’nin zaferidir.

Bu kadar anlatıma karşı sen ne diyorsun? Ben neden bu kadar yüklenme gereği duydum veya bize niye bu kadar çektirildi?

Abbas: Başkanım, bir kördüğümün çözüldüğü belirtildi.

P.Ö.: Tamam adını öyle koyduk da, kendinin akıllı olduğunu iddia edenlere ne diyeceğiz? Merak ettiğim nokta şu: Acaba bu sefer akıllıca yönelinecek mi? Ben mi sizi zora soktum, yanlış bir yaşamın içine mi çektim veya devrim dediğiniz yaşam şekli böyle mi olur? Veya bu büyük hareketimiz neye benziyor?

Fuat: Zorla insanları vatana, özgürlüğe çekme.

P.Ö.: Acaba şimdi doğru başlangıçlar yapabilecekler mi, aslında bizi yuların-dan kesmek istediler. Şimdi o da çok iyi anlaşılıyor. Aslında bu süreçleri biraz daha

adlandırırsanız, hepinizin ne kadar yetmezlik içinde olduğunu görebilirsiniz ve sonuçları çarpıcı olur, bu konuda kendinizi yanıltmayasınız. Ne diyorsunuz?

Fuat: Suçluluğunu gizleme...

P.Ö.: Yalnız suçluluğunu değil, yetmezliğini, apolitikliğini, birçok şeyi gizleyerek idare etmek.

Fuat: Örgüte kendisini açmamak.

P.Ö.: Çok yanlış bir biçim oluyor değil mi? Dikkat et, bu hata yalnız kişiye değil, bir ulusa mal oluyor.

Bu, köylü psikolojisidir, esnaf kurnazlığıdır.

Bununla insanlıktan, ordudan, temel siyasetten olunuyor. Yetmezlikleriniz sizi zora sokmakla sınırlı değil, etkisi çok büyüktür. İyi bir merkez olamamanın etkisi ise çok korkunç olur. Kudretli bir merkez olsaydı, benim eleştirmeme hiç gerek kalmazdı. Zeki veya işbilir bir merkezi öge olsa bütün bu çalışmayı yapmama gerek kalmayabilirdi. Bir yerde bu, büyük merkezileşmeye çaba harcama oluyor. Merkezileşme görevlerine, kadrolaşma görevlerine karşılık veremeyenlere büyük bir çabayla karşılık verme oluyor. “Merkez olmak istemiyoruz, kadro olmak istemiyoruz, imhalık kitle istemiyoruz, isyan önderleri olarak kalmak istiyoruz; lafazan sosyalistler, Türkiye’dekiler gibi kalmak istiyoruz” anlayışı TC’nin zaferidir. Şu ana kadar TC’nin zaferine geçit vermeyen bir Önderlik tarzı çok müthiş ve çok önemlidir. Yalnız TC’de değil, onun arkasındakini, işbirlikçilerini de göz önüne getirelim. İşte o zaman çok ciddi olmak, sorumlu olmak gerektiği ortaya çıkıyor. Bizim yaptığımız gibi yapmak gerekiyor, başka seçenek var mı? Olmadığı belli. Daha önceki anlatımlarda, tartışmalarda dikkatinizi çeken ve benim tartışmam gereken hususlar neler olabilir. Özellikle bu ıslah işi gelişti mi? Esas olarak burada yol açtığımız çarpıcı değişiklik nedir?

Fuat: Çok değişik düşünceler var yapıda, yeni bir bakış açısını kazanıyorlar; dünyaya bakış, insana bakış, kendine bakış. Dönüşüm sağlanıyor. Kişi, eskiyi irdelemede, yeniyi oluşturma yönünde ıslah ediliyor, kendi gerçekliğini, parti gerçekliğini daha iyi bilince çıkarma durumları yaşanıyor. Yalnız kendi gerçekliğine bakışta sığlık var, bizim de yaklaşımımız o tarzdaydı.

P.Ö.: Şimdiye kadar yaklaşımları düzeltme yönünde çok konuştuk, birçok yaklaşım verildi. Alamamışlardı da şimdi mi biraz aldılar diyorsun. Fark nerede, etkili dersler hangileriydi? Kördüğümü kesin çözdük diyebilir miyiz?

Abbas: Parti zaten kördüğümü çözmüş, sorun kişilere bağlıdır.

P.Ö.: Özgül olarak doğrultunuz neydi? Biz sadece askeri hattı, Örgüt hattını doğrultma da değil, biraz daha doğrultmaya çalıştığımız yaşama ilişkin yönlerdir. Neyi ezdik, uzun süredir partiyle olduğunu, yaşadığını sanıyorlar, fakat hemen ezil-

diler. Her kişide ezilen ve doğrultulan yanlar olduğu kesin.

Fuat: Eski yaşam hayali ezildi aslında.

P.Ö.: Çok eski hayaller, yaşamlar yıkıldı değil mi?

Fuat: Evet Başkanım. Aslında ayaklar artık yere basıyor, oldukça büyük bir gelişme ortaya çıkmıştır.

PKK’de sadece kendini yeniden yaratmak mümkündür

“Nasıl Yaşamalı?” sorusuna ruhi ve sosyal yönden de kesin çıkışlar yaptırıldı. Çözümlemeler geliştirildi, çok tehlikeli yaşam anlayışlarının olduğu ortaya çıkarıldı. Yaşama gelmeyen, inkârcısı, kaçışçısı, saldırganlık içinde olan birçok anlayışın mevcudiyeti açığa çıkarıldı. Anladığınızı sanıyorum. Umarım kesin bazı sonuçları çıkarırsınız. Burada çözümlenen herhangi soyut bir durum değil, her birinizin çok can alıcı bir gerçeğidir. Sadece çözümlemekle kalınmıyor, doğru yolu da konuluyor. Aynı zamanda onun buyruğu, perspektifi de veriliyor. Dönem itibariyle belli bir müeyyideye, yani “yürümezsen karşına bu gelir” biçiminde bir karşılık da veriliyor. Artık bunu da kendinize uyduramazsanız “vur aptala, vur alçağa, vur suçluya, vur düşküne, vur serseriye, vur namussuza, vur bozguncuya, vur soy-tarıya, vur ha vur” diyeceksiniz. Bunların hepsi yenilik içeriyor. Yaşama yoldaşça, güzelce, soyluca gelmeyenlere “defol ne geziyorsun burada” demek gerekiyor. Bu da bir ahlak gereği oluyor. Sanırım bunlar hepinizi iliklerinize kadar sarstı. Değerlendirmeler birçok yeniliği ortaya çıkartabilecek kadar güçlü. Hiçbir zaman bundan üç ay önceki gibi durumlar olamaz artık.

Gelişme, perspektif, çare, sonuç alıcılık var.

Muazzam bir gelişme.

Farkındasınız değil mi? İliklere kadar hissetme ve artık neye nasıl yüklenilir bu biraz açığa çıkmıştır.

Bir kadınla nasıl yaşanması gerektiği anlaşılmış mıdır?

Kim anladı bunu? İçinizde akıllı biri var mı? Bir kadınla partide nasıl yaşanılır, sorusunu artık cevaplandırabiliyor musunuz?

Doğru yaşama gelecek misiniz? Nasıl parti içinde durulur, nasıl yaşanılır? Geçmişle farkını görebildiniz mi? Hesaplarınız mı bozuldu, yoksa doğruya çekmenin coşkusu mu egemen?

Hepinizin coşkulu olduğu görülüyor. Heyecanlısınız. Ama hem bayanlarda, hem erkeklerde hâlâ gerilikler, yaşama gelmeyen yaklaşımlar var.

Ben çok erkek gördüm.

Ben çok kadın gördüm.

Kendini konuşturan çok kişi tanıdım. Neredeyse benim bile canıma okumak istediler. Ama hepsi en kötü duruma düştüler. Bizim yanımızda kadın müthiştir. Ya çok özlü, çok gelişkin, melek olmak zorunda, ya da kudurur.

Kadının çirkin yönlerine karşı büyük bir mücadelemiz var. Kadın düşkünlüğüne, kadın basitliğine, kadın hafifliğine ilişkin de savaşımımız oldukça büyüktür. Zaten başka türlü yeni kadını yaratamayız. Eğer varsa yanlışlarınız kesin aklınızı başınıza almalısınız. Bizim yanımızda devrimci bir kadın olunabilir. Bunun imkânları vardır. Akıllı olanlar kendine yüklenip devrimcileşebilirler. Kesinlikle PKK saflarında bu çözüm gücüne, bu iflah olmazlık sınırındaki yaşam dayatılmaz. Çok çarpıcı bir kadın yaşamından da bahsettik. Etkileyici bir kadın saflarımızda nasıl kalır; bu ölçüleri verdik. Bunlar ulusal planda olan ölçülerdir. Öyle “yaramazlığımı konuştururum. Öksüz büyütüldüm. Kadınlığımı biraz devreye sokarım” sakın hal! PKK bu konuda çok radikal bir örgüttür. PKK’de sadece kendini yeniden yaratmak mümkündür. Bizde kadın, kesin insan olmak zorundadır.

İşiniz çok zor.

Erkeklerden iki kat daha fazla insan olma gereğini siz kadınlar duymalısınız. Kolay kolay kadın beğenmiyoruz. Erkeklerin (tüm eleştirilerime rağmen), kolay kolay kadın beğenmedikleri, beğenmeyecekleri ortaya çıkıyor. Zaten sizde her düzeyde eskisi gibi kolay kolay erkek (sosyal ilişki, yasal ilişkisi açısından söylüyorum), her düzeyde eskisi gibi kabul edemezsiniz ki! Sadece duygu ilişkisi anlamında söylemiyorum. Eşit, özgür, soylu, çözümleyici, geliştirici ilişki çok gerekli size. Ölçü, üslup çok önemli. Ben örgüt sorumlusuyum, ben de kabul edemem. Açık söylüyorum, bunlar bizim ailenin çocuklarıdır. Onlar ne kadar değerliyse siz de o kadar değerli olmak zorundasınız. Erkekleri ne kadar terbiye ediyorsak da siz onlardan daha öncü düzeyde partiyi temsil etmek zorundasınız. Öyle “anlamadık, kadınlığımızla, hafifliğimizle örtbas ederiz” demeyin. Çok zorlanırsınız. O zaman kaçarsınız. Kaçmayı da herhalde düşünmüyorsunuz değil mi?

Ama bu şekilde de sizi kabul etmeyiz. Ne yapacaksınız? İstedığımız gibi olmazsanız, sizinle yaşamı sürdürmeyiz. Yani PKK’yi bu yönüyle müthiş eğitiyoruz. İlişkiye ihaneti mi sızdıracağız, ilişkiye basit kadını mı sızdıracağız, ilişkiye objektif ajanlığı mı, ilişkiye her türlü kadın teslimiyetini, uzlaşmacılığını mı sızdıracağız? Buna hakkınız var mı?

Ne hale getirildiğiniz belli. Böyle mi kabul edeceğiz sizi? Ben bu halinizle sizleri kabul edemem. Belki düşünün bazı erkekleri bulursunuz, bu erkekleri zaten karıdan beter edeceğiz. Kadından daha beter sözüm ona erkek yaklaşımı bizde geçmez. Gerçekten bu konuda çok büyük bir savaş verdik. Çünkü bu konuda çok düşürülmüşüz.

Erkek çok düşürülmüş, alçaklaşmış. Kördüğüm son halkasıydı. Onu da böyle

çözdük. En son, en temel halkaydı. Kendine güvenen erkek, kadın yaklaşımında yüceltirse birbirinizi taşıyın değer verin. Fakat layık olmama, düşürme anlamında ise çok kötü olur. Bazı yanlış anlayışlar kadar doğruları da ortaya koyduk.

Büyük çukurdaki, teslimiyetteki kadını biz yükselttik

Nasıl yüce bir kadın olunur?

Nasıl yüce bir duyguya ulaşır?

Nasıl güzel, çekici bir kadın olunur?

Nasıl etkileyici ve öncü bir kadın olunur?

Bunların sınırları, ölçüleri konuldu. Ben bile bu konudaki hayranlığımı ne kadar kadınla ilgili olduğumu ortaya koydum. Tabii bunu ortaya koyarken, kadın gerçeğiyle nasıl savaşılmışım, anamla nasıl savaşılmışım, kadının ölümüyle, batağa çekilmesiyle nasıl savaşılmışım bunları da ortaya koydum.

Sizi bu anlayış buraya çekti. Bunu anlayacaksınız. Öyle kendiliğinden kadın buraya alınmadı. Büyük çukurdaki, düşkünlükteki, büyük teslimiyetteki kadını biz buraya çektik. Ben kendim onun büyük isyanını, büyük öfkesini, büyük kabul edilmezliğini yaşadım. Kabul edilebilir ölçülerine doğru geliyorum şimdi.

Önderlik, eğer çok zorunlu bir ulusal görev olmazsa, bu kadın hafifliğini bir saniye bile kabul etmez. Ama ulusal düzeyde bir görev olduğunun bilincinde olduğu için, çözüme gitme gereği duyduğu için, yine sorunun temel öneme haiz olduğu için bu kadar kapsamlı ele alıyor. Burada ölçüyü geliştirirken, erkek için, kadın için her düzeyde ölçüler verirken, neyin nasıl kaybedildiği kadar, nasıl kazanılması gerektiği, onun örgüt, savaş bağının nasıl seyrettiği de çok çarpıcı bir biçimde ortaya konuldu.

Kürt namussuzluğunu doğru namusa dönüştürüyoruz

“PKK’de çok kız var, çok genç var, gider birbirimizi kandırırız, kolay aşk yaparız, kolay ahbap çavuşluk yaparız” demek büyük yanılığdır. Her yerde olur da PKK’de olmaz.

Kürt namussuzluğunu doğru namusa dönüştürüyoruz.

Unutmayın ki, en değme diye tabir edilen Kürt kızı yaşıyor mu, ölüyor mu belli değil. Eziklik, boynu büküklük had safhadadır. Kürt kızını getirdiğimiz isyan çizgisinde de bin bir emek verilmezse anında ölür. Şimdi bunları görmeden “kadındır, hemen ilişkiye geçeyim” demek namussuzluğa göz dikmektir. Herkes çok ustaca, örgüt ve savaş doğrularımız temelinde bu işi geliştirmesini bilmelidir. Dayatılmak istenilenler her Allah’ın kulunun kabul edeceği yaklaşımlar değildir. Veya benim dayatacağım herkesin kaldıracığı şeyler değildir. Neden? Çünkü ulusal çözümleme bağlamında söylersek kolay

kadın olunamaz. Bir ulus birleştirilmek isteniliyorsa bu gereklidir. Keyfinizi tatmin etmek, bireyciliklerinize çıkış yaptırmak, yaşam şansı vermek için çalışma yürütmüyoruz. Geçmişte, erkekler veya aileniz kadına ne yapmışlarsa, hatta tutkusu, sevdası ne olursa olsun önemli olan bu ortaya konulanlardır.

Benim için geçerli olan ortaya koyduğumdur.

Ve bu da sizin tek sevdanızdır. Anlaşılmayacak hiçbir yönü yok.

Sevmek çok zor.

Ben bütün gücüme rağmen, istediğim gibi sevemiyorum.

İstediğim gibi kadın ilişkisini geliştiremiyorum. Çok zavallı mıyım? Değilim aslında. Evde mi kalmışım? Yok. Peki, neden bu kadar zor durumdayız? Bu diğer Kürt erkekleri gibi olamıyor muyum sizce? O aniden erkek kesildiğiniz gibi, ben de erkek kesilemiyor muyum?

Erkek olmak kolay değil

Na. : Aslında o erkeklik değildir Başkanım.

P.Ö.: Öyleyse nedir?

Na. : Erkeklik dışında her şey olabilir.

P.Ö.: Aslında kim kocakarıdır bunu ayırt etmek biraz zor. Ben kendimi kurtarmak için bu kadar çaba harcıyorum.

Erkek olmak kolay değil.

Nasıl bu erkekliği kendinize yakıştırmışsınız. Esef ediyorum. Zaten babamı da beğenmedim. Şimdi kendimi de beğenmiyorum. Demek istediğim; kendimi de, her şeyi de yeniden yapılandırmak zorundayım. Neden kendimi bir kızın başına bela edeceğim. Doğru dürüst kendimi yürütemeyecek durumdaysam köle bir kızı alıp neden kendime bela edeceğim.

Kızın kendisi bir kere zavallı.

Erkeklik denilen şey bunu kabul etmemeli. Bu dağdaki erkeklerimize, başa bela demekten başka bir şey söyleyemiyoruz. O zaman ne anlamı var o erkekliğin? Bir kız arkadaşına bir ortam bile sunamıyor. Bir yaşam imkânını veremiyor. Ondan sonra da “ben başka bir erkeğim” diyor.

Bu kızlar da aynısı.

Size bir karış kadar yer veya özgürlük veremeyecekse ne yapacaksınız bu erkeği? Size sunabilecekleri ciddi bir özgürlük ve yerleşme imkânı yoksa neden onları kabul edeceksiniz. Benim bile imkânım bu kadar, bütün iyi niyetime, çabama rağmen ancak böyle verebiliyorum. Erkek dediğin adam ancak bu kadar olur. İşte kızın veya Mardin erkeğinin yaşadıkları, biliyorsunuz o bağlı olduğu erkek hem de nişanlısıyla birlikte sömürgecilerin verdiği tabancayla vurulmuş.

İşte Kürt erkeği!

Düne kadar arkadaş, yoldaş dediğiniz adamın durumu. Bu erkekler insanı ne-reye götürmezler ki? Aslında bu konu biraz açıldı. Zaman olsaydı bir psikolog gö-züyle, saatlerce de anlatabilirdim. Bir romancı gözüyle, hatta bir asker gözüyle de çok kapsamlı anlatabilirdim. Benim çözümlemem size çok soyut, teorik gelmesin. Ekmek-su kadar yaşamınızla ilintilidir.

Koyduğum ölçüler ulusal ölçülerdir.

Ve bunlar bütün erkeklerin, hatta kadınların da ölçüleridir. Kürt erkeğinin kendini bu temelde bitirşi, kadının da erkeğe köleliği az mıdır! Ben binlercesini aklımdan bir bir geçiriyorum. Ben hâlâ o yedi yaşındaki arkadaşlarımın elimden alınışını bile me-sele yapıyorum. Erkek oyun arkadaşlarım ile kız oyun arkadaşlarımın zamansız elim-den gidişi benim için hâlâ bir kayıptır. Kazanma dediğiniz olayı biz bu kadar çok erken ve amansız bir biçimde ele almışız. Çocuklarını bizim elimizden almak için eve kapatırlardı. bin bir yöntemle onları geri çekiyordum. O açıdan kazanma mese-lelerine kolay bakmayın. Örgüt size kazandırıyor, konuşma imkânını veriyor, kendi başınıza mı böyle ayakta kaldığınızı sanıyorsunuz. Bizim çabalarımız olmasaydı şimdi her biriniz bir kocakarı olurdunuz. İlk erkek sizi kölece bağlamış ve hemen ucuz bir kocakarı yapmıştı. Şimdi beyninizi bağımsızlaştırmakla, yüreğinizi, duygularınızı öz-gürleştirmekle uğraşıyoruz. Siz gözünüzü açar açmaz bir erkeğe göre endekslenmiş-siniz ve biz de erkeğe göre olan bu yaşam endeksini kırmak istiyoruz. Bağımsız yetiştirme imkânını size sunmak istiyoruz. Çünkü öyle olmadan sizinle yaşanılmaz.

Bu kadar köleyi PKK içinde tutamayız.

İlkel tutkularla, ilkel sevdâ ve inkâr anlayışlarıyla ilişki geliştiremeyiz. Benim so-runu bu kadar kapsamlı ele almamı yeni mi fark ediyorlar. Neden şimdiye kadar Ön-derlik gerçeğini doğru ele almadınız? Bu konuyu kendinize nasıl soruyorsunuz?

Yeni evliliklerden, siyasi evliliklerden,

ülke, parti ve ordu evliliklerinden bahsediyoruz

Na. : Başkanım aslında fazla isimlendirmek doğru değil. Önemli olan gerçekten ortak özelliklerin kişilerde şu veya bu düzeyde kendini yaşatması, bunlarla mücadele nasıl olmalıdır? Perspektif olarak önderliğin verdikleri doğrultusunda hareket edi-lirse bütün yetersizlikler aşılır.

P.Ö.: Nasıl etkilendin sen acaba, büyük dönüşümü yaşadın mı?

Se.: Oldukça sarsılma yaşandı Başkanım.

P.Ö.: Daha çok hangi yönleriyle sarsıldın?

Se.: Daha çok kendi gerçekliğini görme konusu ya da geri yaşam özelliklerini, ilişki-

lerini görme noktasında bir sarsılma yaşandı. Daha önce bu konuda büyük bir aldanma yaşıyorduk.

P.Ö.: Niye aldanma yaşıyor ki?

Se.: Başkanım daha çok yaşamın bütünü kendi gerçekliğinden uzaklaştırılarak yaşattırılmış olmasından kaynaklanıyor.

P.Ö.: Sosyal yaşama nasıl yaklaşmalıyız?

Se.: Başkanım, bugüne kadar yaşadıklarımız bizi bir bütün olarak çok geri noktalarda tutan yaşam şekliydi. Burada onun aşılmasının tek yolu da devrimci çaba ve emekle ulaşılabilecek bir irade noktasına gelmektedir.

P.Ö.: Bu tartışmalar bir kadına özgürlük anlamında sence neyi verdi?

Se.: Her şeyden önce kendini örgütlemek gerektiği, devrimci olmak gerektiği, bunun dışında da bir çıkış yolunun olmadığı.

P.Ö.: Bir yenilik sunuyor mu, yeni bir yaşam hakkını sunuyor muyuz?

Se.: Kesinlikle Başkanım.

P.Ö.: Farklı bir kadın olabileceğinize inanabiliyor musunuz? Bu erkek yaklaşımlarında çok yönlü olmayı veya olağanüstü olmayı hissediyor musunuz?

Se.: Başkanım partiyle bütünleşme noktasında belirli bir düzeye ulaşmış olduğumuz söylenebilir, an be an yaşama geçirme söz konusudur.

P.Ö.: Hız, heyecan, tutku doğru biçimlerde gelişiyor mu?

Se.: Bir gelişme olduğu söylenebilir. Yani geriye dayatma durumu oldukça geriledi.

P.Ö.: En çok sarsılan erkek kimdir peki? Sarsıldın mı gerçekten, örneğin seni ne sarstı?

Ce.: Sosyal yaşam konusu Başkanım. Partiye katılmadan önce bir evliliğim de vardı.

P.Ö.: Ne yaptın o evliliği?

Ce.: Bıraktım Başkanım.

P.Ö.: Ne olacak peki kadına yazık değil mi, kim bakacak ona?

Ce.: Kendisini de getirmeyi düşünüyordum, gelirken söylemiştim zaten.

P.Ö.: Nerede olabilir şimdi?

Ce.: Çukurova'dadır, ailemin yanındadır.

P.Ö.: Kimdir o, yakının mı? Herhangi bir kız mı, nasıl buldun?

Ce.: Ancak yedi yıllık süre içinde bulabildim. Anlaşarak evlendik.

P.Ö.: Peki şimdi ne anladın, evlendin de ne oldu?

Ce.: O konuda sarsıldım.

P.Ö.: Bu konuda yaşadığın basitliğin seni basitleştirdiğini gördün mü? Çok ucuz ele almanın acaba sana neyi kaybettirdiğini fark ediyor musun?

Ce.: Çok fark var.

P.Ö.: Yeni evliliklerden, temel evliliklerden bahsediyorum, cinsiyetlikten değil, siyasi evlilikten. Ordu evliliği, parti evliliği, ülke evliliği. İlk evlilikler ancak benim dediğim biçimlerde olabilir. Bu evlilikleri yapmayanlara anladığınız anlamda evlilikler yasaktır, haramdır. Senin o evliliğin de fazla geçerli olamaz. Çünkü ülkenle, halkınla, partiyle köklü bağlar geliştirmedikten sonra fazla anlamı yok. İki yol var; ya TC'ye kaçarlar; erkekse ona koca buluruz, kadınsa onu da erkeğe dönüştürürüz. Bu çözümlmelerin ruhuna uygun yaşayamazlarsa tam tersi sistemler uygularız.

Sevgiyi anlamak Ağrı Dağı'na ulaşmaktan veya en zoru başarmaktan geçer

Kürtlerde kaçan kızları vururlar.

Genelde bizim vuruş tarzımız farklı; bazı şeylere mutlaka varmak gerekiyor. Mesela eski kurallara göre dağa çıkmak böyle erkeklerle yaşamak çok ayıptı değil mi? Biz şimdi buna onay veriyoruz, yol açıyoruz, ama örgüt gerçeğinden kaçış yaptı mı o eski Kürt kanununu uygulamalıyız. Dürüst olacaksınız.

Hatta yüzlerce erkek sizlere hayran olsun veya siz de çok hayran olabilirsiniz. Ama bunun bir fizik problemi kadar zor olduğunu ve böyle “canım istiyor” demekle ulaşılamayacağını herhalde kavramış bulunuyoruz.

Sevgi gerekli, ama sevgi bizde o kadar düşürülmüştür ki, hatta o kadar katledilmiştir ki, sevgiyi anlamak Ağrı Dağı'na ulaşmayı veya en zorlu bir uğraşmayı başarmaktan geçer. Biz sevgiye ihanet etmemek zorundayız?

Sevgiye ihanet etmemek, sevgiyi yaratmak çok önemli.

Dersim katliamı yürütülürken sorumlu bir albayın şöyle bir cümleyi kullandığını, eksik de olsa bir kitap da gördüm, “Bu vahşiler her türlü cezaya müstahaktırlar, çünkü sevgi diye bir şeyden anlamazlar.” Aslında kendileri bu durumu yaratmıştır, fakat katliamın gerekçesini orada buluyor “vahşiler sevgi diye bir şey bilmezler.” Yani sevgi katliamının ne kadar dehşetli olduğunu gösteriyor. Hem sevgiyi katlettiler ve hem de onun yerine kendilerine taptırdılar. Katliam temelinde sahte sevgi, sevgi demeyelim de, cücelik ortaya çıkarılıyor.

Çok sahte bir durum. Ben Dersim'e gitmiştim, hatırlıyorum, ilk toplantıyı yaptığım da bir grup kız vardı. Hepsisi de bayağı iyi sayılırdı. Şimdi onlar bitti diyelim, büyük bir kısmı hain çıktı, büyük bir kısmı polise vardı, dürüst bazıları da gitti, ama neden öyle oldu diye düşünüyorum. Örneğin Dersim olayında özgür kadın yaratmak önemlidir ve imkânları da vardır. Lakin Kemalizm de etkiliydi ve sanıyorum 12 Eylül de özel olarak çok uğraşmış ve mahvetmişti. Özgür kadın potansiyelini silindir gibi ezip geçti, çok az kurtarabildik.

Kemalizm ve daha sonra 12 Eylül'ün etkisi çok önemli bir özgür kadın potansiyelini mahvetti. Siz onların artıkları oluyorsunuz ve zor bela sizi biraz çekmeye çalışıyoruz. Benim de etrafımda bazıları vardı; kimi vuruldu, kimi düşmana kaçtı. Yazık olur insan böyle kaybederse. Hepsi de çok yamandılar, bayağı ataktılar, girişkendiler. Ama çöze-medik, düşman daha etkili çıktı veya düşmanın bunlar üzerindeki yaşam etkileri onları bitirdi. Şimdi şu çok açık: Yanılmamak açısından söylüyorum, size yer veririz, kadın erkek ilişkisine de çok özgürce bir gelişme imkânı sunarız fakat çelikten kanunları var.

Sevmek çok gerekli, fakat kimle, nasıl, ne zaman?

Doğru seveceksiniz, sadece sevgi değil, doğru yaklaşacaksınız, doğru konuşacaksınız, doğru yürüyeceksiniz. Tabi bütün bunların güzellikle ilişkileri vardır, siyasetle, askerlikle bağları vardır. Aksi halde herhangi bir ilişkiye geçit vermez. Ayıptır, yani senin bir köle kadını kendine yakıştırman, bir militana yakışır mı? Benim sorumluluğum altında bu kadar kız var, hiçbirisine karı gözüyle bakamam, arkadaş gözüyle bakarım, sevgili haline getirmeye çalışırım. Ama siz hemen nasıl karı yaparım düşüncesindesiniz. Bu kızlar bu kadar düşmüş daha konuşmasını bilmiyorlar, onları karılaştırmak ne demek? Sizleri ilkin gülbüz, canlı, yani biraz özgür veya yaşanılabilir hale getirmek gerekir.

Sevmek için ilkin objesini yaratacaksın.

Ben bunu söylerken abartma yapmıyorum, sevmek çok gerekli fakat kimle, nasıl, ne zaman? Kendimizi yitiremeyiz ki. “Sığınakta fırsatı buldum, yetkiliyim alıp kaçarım veya kölem yaparım” dersin sen haysiyetsizsin tekisin. Kadın namus anlayışı onu kabul etmez, yücelteceksin. Benim özel tedbirlerim olmazsa bu kızların, her birisi bir bela olur. Zaten zayıflar, erkek biraz geçit verdi mi duygusallar, hepsi ağlarlar. Korumaya, sığıntı olmaya çalışırlar. O zaman yaşam katledilmiş demektir. Biz böyle bir hata işleyemeyiz. Sorun canın istemesi değil sorun; savaşıma, özgürleşme imkânıdır. Sanırım içinizde böyle bir sürü sevdalı, bir sürü anlayış var. Kızlarda da var, hem de yaygın. Doğru sevmeyi acaba kaç tanesi becerebilir.

Geçen yılki kadın konferansta ilişki maskesi altında, nasıl konferansı boşa çıkarılmaya çalışıldığını biliyoruz. Mesela genel evlilik kararı geliştirme. Eğer öyle bir karar alınmış olunsaydı, gerillanın neresinde olurduk. Ama çoğu neredeyse bunu normal görecekti. Hepsi dürüst, saf kızlar. Sevmeyin, âşık olmayın dayatmasında bulunmuyorum. Size müthiş sevgi yolunu açtım, ama gerilla ordusunu böyle bitirecek kararlar çok tehlikelidir. Bu işin kuralları olduğunu hep unutuyorsunuz veya hiç aklınıza getirmek istemiyoruz. Devrimleri doğası böyledir. Meşhur ortaçağda da öyle bir şair vardı, “Devrime, isyana kalktın mı ilk yapacağın iş, karından boşanmaktır” diyor. Bunu söylerken tabii özgürlüğün anlamını da veriyor.

Ben de sizin gibi yaptım.

Ben de karasevdalıydım daha önceleri.

Ama çok büyük bir savaş geliştirdim. Keşke siz de böyle başarsanız. Benim bu konudaki savaşımı biraz anladınız mı? Zorlama yok. Ama izleyin, araştırın. Bu konuda son derece üretici hususlar var. Yine kadın-erkek arayışınız devam etsin. Ama bu bilimsel ve özgürlük iradesi çerçevesinde olmalı. Sevdiniz diye sizi suçlamıyorum, ama eski biçimiyle de olmayacağı açık. Dedğim gibi çok değer de verir. Ama bu kızlar şimdi perişan. Bunları ayakları üzerinde tutuncaya kadar bin bir emek harcıyoruz. Yani halkı bir düşürmüşse kadını bin düşürmüştür. Bunları kaldırmadan, bunları yürütmeden, ne evliliğidir, ne nişanlılığıdır, değil mi? Bir devrimci için söylüyorum.

Zor!

Bu kızlardan şehit olanları da vardır. Bütün kızlar, çok değerli yoldaşlardır. Hepsi de bize bağlıydılar. Aslında yarattığımız düzey küçümsenemez. Daha da geliştiriyoruz.

Kendimi yarattığım oranda, kadını da yaratıyorum

Benim biraz başarmak istediğim şu oldu:

Kürt kadınına göre erkek nasıl olmalıdır? Bir defa onu temsil etmeye çalışıyoruz. Çok önemli bir husus. Kendime öyle ölçüler sahip kılmalıyım ki, öyle bir gerçeği ifade etmeliyim ki, ulusun bütün kadınları, yaşamak isteyen kadınları, şehitleriyle, her şeyiyle bir özgürlük kabulü çerçevesinde olsun. İnce eleyip sık dokuduğumuzu, ulusal düzeyi yaratmak görevinde olduğumuzu bilerek anlam vereceksiniz. Çünkü militan buna biraz dikkat etmek zorundadır. Sizin daha çok buna benzer görevleriniz var. Kendiniz için ilişki değil, ulusal düzey için, hatta insanlık için ilişki diyoruz.

Çünkü özgürlük ideolojimiz, eşitlik ideolojimiz var.

Biz bunu saptırmayız, öyle olursa reel sosyalizme dönüşürüz. Bu konuda da yaratmayı sağlayamazsak çok ciddi bir özellikten uzaklaşmış oluruz. Ama şimdilik Kürdistan çapında uygulamayı geliştiriyoruz. Kadın gerçekliği açısından kendimi yarattığım oranda, kadını da yaratıyorum. İlgili duyuyorlar, duysunlar.

Beni kolay etkileyemezler.

Ben kadının oyunlarına düşmeyecek kadar örgütlüyüm.

Kadının zayıflığına veya basitliğine düşmem.

Ne bir feodal bastırmacıyım, ne de istediğim gibi özgürüm. Gücüm var deyip veya çok zordayım, zavallıyım, zaafliyim deyip de kadını kullanmıyorum. Ama aynı zamanda müthiş bir güzellik araştırmacıyım, özgür ilişki arayıcısıyım. Parti içinde sağlam oturmak isteyen kadın, kendini tanımak zorundadır. Entrikayla, komployla, cinsellik güdüsüyle kesin benimle baş edemezsiniz. Karşımdaki o bayan bu konuda beni denemeye çalışıyordu.

“Benim dayattığım cinsellik politikası böyle olduğuna göre senin mutlaka başka uğraşların olması gerekir” diyordu.

“Yanılıyorsun” dedim.

Kendimi az çok sağlam götüreceğim durumdayım. Bunca Kürt erkeğini böyle düşkünlükle elde etmişler. Özellikle temel bir zayıflıkla, hepsini böyle bağlamışlar. En son o oyunu bana da dayatmaya çalıştığında, hassas davrandım.

Politikam ustacadır.

Genel bir kadın politikası oluşturmam birçok devrimcinin yapamadığı politika. Düşman bu kadın oyunlarıyla çok ilginç ve çok anlamlı olan özgürlük hareketini bozmaya çalışıyor.

Şimdi ben bütün bu kızları kandırıyor muyum?

Hayır!

Bir politika oluşturmuşum ve yürütüyorum. Hiçbirisini zorlama yok. Hatta kendileri ısrarla “kalalım” diyorlar. Zaten saflardan en az kaçan kadınlardır. Bir politika gereğidir. Şunu yapmaya çalıştık: Kadınların büyük kaybediş nedenleri var. Büyük oyun var, büyük tuzaklar, hatta büyük duygu zayıflıkları var. Kendi kendime “güzellikten vazgeçme” diyorum. Ama güzelliğin altındaki zayıflıkları, düşman her zaman sana karşı kötü kullanabilir. Buna karşı kendini nasıl güçlü tutacaksın, diye de kendime soruyorum. İşte o zaman çizdiğin erkeklik politikasının hâkim savunucusu olacaksın. Bir yandan kadınla haşır neşir olunurken, bir yandan Hz. İsa gibi olacaksın. Günün birinde düşmana karşı büyük oynamak istiyorsan böyle politika yapmak zorundasın. Kendine güvenen, önder olmak isteyen veya soruna çözüm bulmak isteyen erkek kendini ayarlamak zorundadır. Düşünün, kadını devrime hiç almasak, savaşın başarısı olmaz.

Kadınsız devrim olmaz.

Aldığımız bütün kadınlar da başımıza bela.

Ne kaçmakla, ne yanına bir fukarayı koymak yiğitliğe yaraşır. Fukara kızı yanına alıp, Köroğlu gibi tergisine de alsan kaç para eder. Ayıptır, bu devrimci şerefimize yakışmaz. Biz özgür ilişki istiyoruz, ama canımıza okunuyor. En özgür bildiğiniz kadın bile bir bakarsınız ucuz cinselliğe dayanarak sizi bağlamak ister. Erkek de bu konuda çok bitiktir. Bu güdü üzerine dayalı çok ilkel bir karasevda durumunu araştırıp, çözemezsek Kürdistan’da hiçbir şey yaratamayız.

Sanıyorsunuz ki savaş kendiliğinden geliyor. Hayır. Zaten her şeyi öyle ucuz ele aldığınız için anlam derinliğini kaybediyorsunuz. Sadece benim denediğim o on yıllık ilişkide teslimiyetten tutalım provokasyona kadar her türlü şey vardı: İhanet vardı, erkek zayıflığı ve kadın numarası vardı. Nasıl dayanacaksınız? Şimdi klasik Kürt erkeğine göre

ilk yapılacak şey, eline bıçağı alıp öldürmek olacaktır. Zaten o zaman ki arkadaşlar da onu öneriyordu. Ama emre girmek de olmaz. Diğeri de bunu fırsat bilir. Doğrusu sabır, kendine hâkimiyettir ki, bu konuda kendine hâkimiyet, bir Önderlik tarzıdır. Bu olmazsa Kürdistan olmaz, PKK olmaz, yiğitlik olmaz, savaş olmaz. Şu anda bu örneğe dayanarak söylüyorum ve ancak bu kadar yapabildim.

Önderlik kurumu kimin nerede, nasıl yaşaması gerektiğini bilir

Şimdi siz benden daha mı kurnazsınız ya da tutkulusunuz?

Değil!

Ceset gibisiniz!

Yayılmayı, yönelmeyi bile bilemiyorsunuz.

Ben ise her zaman rüzgâr gibiyim.

Ama görüyorsunuz bu yaşta korkunç bazı gerçekler etrafında döne dolaşa durumu kurtarmaya çalışıyorum. Siz kızlar çok duygusal olduğunuzu sanırsınız. Ne duygusu, ceset gibisiniz. Siz nerede sevmek nerede?

Çok fukarasınız. Siz güdülere, alışkanlıklara sevgi diyorsunuz Ben güdülere, alışkanlıklara sevgi demem. Keşke büyük bir sevgi kaynağı olabilseniz, keşke hayranlarınız çok olsa ve siz de layık olabilseniz. Ayıp değil. Ben de hayran olmalıyım sizlere. Güzelliğe hayran olmak, ayıp bir şey değil ki. Güzeli bir kadın olarak değerlendirilmek kötü bir şey değil ki. Ama ortada mal mülk varsa ben ona alet olmam. Yanıma da öylelerini yakıştırmam.

Yine de açığım. Benim yanımda kalmak isteyen varsa, ister erkek ister kadın olsun fark etmez gelsin. Mesela kendine güvenen erkek varsa ve komutan olmak ya da önder olmak istiyorsa gelsin. Dayanırlarsa sonsuza kadar kalsınlar, hiçbir şey demem. Zordur, ama dayanabilirlerse “bravo” derim. Ağlamak da yok. Başka yerde olsaydınız kimbilir ne halde olurdunuz. Ama benim yanımda ağlanamayacağını biliyorsunuz. Verdiklerimizle sanıyorum şahadete kadar sağlam yürüyebilirsiniz. Kızlar da öyle duygusallıkla beni uğraştıramazlar. Ucuz etkilemeyi çok denediler, başaramadılar. Bir sürü özellik dayatılıyor, ama benim de boş bir erkek olmadığımı, ulusal düzeyi yaratmakla uğraştığımı anlamalısınız ve ciddiye de alacaksınız. Kürt erkeğinin tarih boyunca, düşürülmüşlüğüne önlemeye çalışıyorum. Çok önemli özelliklerle, kadın yaklaşımlarını geliştiriyoruz. Ama bazıları beni sıradan biri gibi görüp tersini yapmaya çalıştılar. Sizin ne kadar dar görüşlü olduğunuz bu davranışlarınızla ortaya çıktı.

Önderlik kurumu kimin nerede, nasıl yaşaması gerektiğini bilir, hem de görünmez bir biçimde. İlişkilerimde kesinlikle bastırma temelinde yönelmem. Gelen

özgür gelir, özgür tartışır, özgür gider. Siz de böyle uygulayın. İlişkileriniz oldukça büyük bir çözümlenmeye tabi tutulurken doğru ve yanlışlar ortaya konuldu. Kendi şahsımızda bunu her şeyden önce iyi temsil ettiğimize biraz inanıyoruz. Gerçekten de ilişkiler sorunu çok önemli ve savaş sorunları kadar yakıcıdır. Basit, sıradan ele almıyorum ve yaptığımız çözümlemelerle cinsellik ve soyut güzellik dâhil, ilişki gerçekliğinin nasıl ele alınması gerektiğini ortaya koyuyoruz. Yoğunlaşırsanız nasıl yaklaşılacağını bulursunuz.

İstemi, tutkuyu, aşkı, tatmini bir Avrupalı'dan bile daha ileri bir düzeyde ele alıyoruz. Ama savaş gerçeğini, örgüt gerçeğini de göz ardı etmeyeceğiz. Tabii ben de dâhil bunun temel bağlantıları dâhilinde hareket edeceğiz. Birçok alanda olduğu gibi karargaha çekildik diye macera geliştirmek kabul edilemez. Savaşı inkâr eden karar ve uygulamaları geliştirmemiz mümkün değil. Tam tersine şu anda kadın ilişkilerimiz savaşa birer davetiyedir.

Kadın-erkek ilişkileri şu anda savaşı tahrik ediyor.

Kabul edilen ilişki, savaşa kalkan ilişkidir.

Kadın şunu söylemeye çalışmalıdır: “Bu kadar şehidimiz vardır. Hepsisi de biz-zat kendi elimizle gerçekten özgür bir yaklaşımla ortaya çıkarıldı. Ülkeye yol alan en değerli yoldaşlarımızdır onlar.

Vatan her şeyden önce gelir.

Benim tutkumdan önce vatan, savaş, siyasi ilişki gelir, benim sevgim sonuncu planda gelir.” Şu anda ilişkiyi inkâr etmiyorum. Yani birbirlerini çok sevenler bir arada kalmalıdır, mesele bu değildir. Ben onu düşkünlük olarak görmüyorum.

Ama sevgin, sevgilin bir yerde savaş kahramanı olmalı.

Aksi halde bir kocakarı veya bir kocanın, bir moruğun tekidir. Bir savaş kahramanı düzeyine gelmeyen kişi sevgiyi geliştiremez. En sevilecek kadın, aynı zamanda örgüt, siyaset, askerlik konularında düzey tutturmuş kadındır. Böyle kadın da, böyle erkek de gerçekten en büyük saygıya ve sevgiye layıktır. Savaş her yerde olur. Bunu kabalaştırmıyorum. Yurt dışında da savaşı yürüttük. Bütün bunlar temel ölçüttür. Çok zorda olan, çok düşürülmüş bir halkız. Bu konudan çıkış yapmak istiyoruz ve ancak bu çerçevede olur. Mümkün olduğu biraz gösterilmiştir. Bizim birbirimize verebileceğimiz daha çok bilinç, özgürlük, siyaset ve askerlik var.

Ya özgürlük, ya özgürlük savaşımı saptırmayalım, boşa çıkarmayalım

Kadın dağda yapamaz, politika yapamaz demeyin. Daraltmayın, boşa çıkartmayın. Yapabilir, yardımcı olalım. Kadının dağda savaşmasının zorlukları olabilir, ama erkekler eğer yigitlerse biraz yardımcı olurlar. Yigitlik zaten başka türlü mümkün değil ki! Yoldaşını güçlendirdin mi yigitsin. Kadınsa yer ver, onu güçlendir. Kadın güçlenmeye çok açıktır ve bu kanıtlanmıştır. PKK'nin Önderlik tarzı budur. Kadınlar da sürekli savaşım vermeli. Başka türlü asla sevilmesi mümkün değildir. Güzelliği de yakalayamazlar. Çok çirkin bir şekilde yaşlandığını düşünün. Sonunuz korkunç olur.

Sizler için ya özgürlük ya özgürlük savaşımı.

Başka bir biçimde şansınız hiç yoktur. Size biraz değer verelim. Ama siz de çok önemli, çok usta bir özgürlük tutuşturucusu, yol aldırıcısı olarak kendi konumunuzu ölçün, biçin, tayin edin ve akıllıca kullanın. Neden kendinize güvenmiyorsunuz? Kadın, her zaman söylediğim gibi daha devrimcidir. Kadın gerçeğinde devrimcilik ağır basıyor. Erkek kadar zaafınız, düşkünlüğünüz yoktur. Derinliğine ilgi düzeyiniz daha gelişkindir. Önünüzde çok iyi çözümlenmiş ve oldukça, hem ortam açan hem de cesaretlendiren bir imkân söz konusudur.

Kadınlığınızı yüceltin, kendi güzelliklerinizi ortaya çıkarın.

Kendi tutku ve istemlerinizi bulun ve dayatın.

Partide bunu başardığınız oranda toplumda başarısınız. Bir kişi ile ilişkide başardığınız oranda, bunu genele taşırmış olursunuz. O açıdan da ilkeli olmak zorundasınız. Bu savaşı ciddiyetle ele aldınız mı, orada çok özlü çaba harcadınız mı kişiliğiniz belirlenmiş olur. Artık biz PKK'de bu konuları çözmüş sayılırız, hatta gerillada da kadın-erkek çözümünü bu biçimde kazandık. Bundan sonra artık kimse kimseyi düşüremez ve “kadın şöyle gereksizdir veya kadın şöyle düşkündür” yine “Kürt erkeği şöyle zaafıdır, şöyle neye satın alınmıştır” diyemez.

Yarattığımız kadın ve erkek korkunç bir güçtür.

PKK'de bu büyüklüğü göstermiştir. Benim sağlam ölçülerim var onu yakalayan, erkek veya kadın fark etmez, daha güçlü kişi yoktur. Bu ölçüler önemli oranda tüm kadın ve erkek yapımızda somutlaştırıldı, özümsetildi. Ters düşmeyin, zedelemeyin, bir de mücadeleyi sürekli besleyin, o zaman bakın en iyisi siz olursunuz.

Yaşamın fethi dediğimiz olay budur.

Sömürgeciliğin ruhta ve elinizden kopardığı bütün güzelliği böylece tekrar kazanmış oluyorsunuz. Kendi elinizle kazanmadığınız yaşamın bir tuzak olduğunu asla unutmayacaksınız. Ne kadar dürüst, saf, temiz gibi gözükürse gözüksün, hazır ilişki yoktur. Hazır erkek-kadın yoktur.

Mücadelenin çelik potası içinde pişirildikçe, çekiç-örs ile dövüldükçe ve şekillendikçe kabul edilebilir ilişki, sevgi ve yüzü ak insanlar ortaya çıkar. Onay görecek ilişki budur. Bu düzeyi parti ortamı açmıştır. Hemen ucuz ilişki bulayım, düzeyinde ele almayın. Hayır, öyle olmadığını yaklaşımlarla koydum. Savaşın potasında çelikleştirecek militan kişilikten bahsediyorum. Ve yine büyük emekle-savaşla kazanılmış kişi ilişkilerinden bahsediyorum. Ayrıca güzelliği de var bunun. Bir güzelliğin yaratılması söz konusudur. Bu konular yeni yeni açılıyor PKK’de. Bazılarının ilgisi yeni yeni bunu fark ediyor.

Kimse demesin “meseleler PKK’de açılanmamıştır.”

Hayır, saygılı olalım, iyi açılmıştır.

Kendinize güvenin, yoğunlaşın en iyisini bulabilirsiniz. Zaten mecbur değiliz, köhnemiş geleneklerin altında kadınlığımızı da, erkekliğimiz de mahvetmeye veya sömürgeciliğin bizi eşek yerine koymasına ve bunu kabul etmeye.

Özgür irademizle kendimizi ve hemcinslerimizi kazanacağız.

Karşımızdaki güçler yaşamı tanınmaz hale getirdiler, sevgiden, saygıdan eser bırakmadılar. Ama biz de özgür irademizle yaratmasını biliriz. Ayıp olan kendi düşkünlüğüne tapınmaktır, düşün kalmaktır. Doğrusu; bundan çıkışı sağlayabilmektir. “Ya eskiden öyleydim, çok ayıplıyım (çoğunuzun ruh halidir), konuşamayacak durumdayım” demek yerine “en büyük ayıplı olanı ben yaşadım. Benden daha ayıplı olanı yoktu, ama ayıplı olmayana doğru, gittikçe emin adımlarla yol alıyorum. Kendim için, halkım içindir, ulusallık içindir” demek en doğrusudur. En büyük ayıbı yaşayanlar, en büyük alın aklığını yaşayabiliyorlar. Burada önemli olan emek, biraz yoğunlaşma ve tutkuyu bu çerçevede örgüt gücüne, savaşım gücüne dönüştürmektir. Buna dönüştürdünüz mü, zaten insan yaratılır, halk yaratılır, aşkı gerçekleştirmiş olursunuz.

Bütün bunları bu kadar ısrarla vurgulamamın nedeni şu: Maalesef birçok alana gidip, birçok ilişkiye tanınmaz yaklaşıyor, tanınmaz hale getiriliyor. Başlangıç da, sonuç da kötü oluyor. Bizi anlamaya ilgi duymuyorsunuz ve düşman kadar bile incelemiyorsunuz. Bugün düşmanın bizimle uğraşan en temel karargahları bile her konuşmamızı didik didik ediyorlar. Bir sürü kitap çıkarmışlar ve bunlar 20–30 baskı yapmıştır. Ama siz bizim en temel çözümlemeleri bile okuma gereği duymuyorsunuz. Böyle kadro olunur mu? En hayati çözümlemeler var, onları didik didik inceleyin. Onlarda tam özümsemeyi anı anına gerçekleştirmeniz gereken değerlendirmeler var. Bu büyük sorumsuzluğu, gafleti kendiniz yaşadınız, ama asla buna bir daha düşmeyin. Benden daha fazla kendiniz bu çözümlemelere muhtaçsınız.

İnanıyorum ki, bu savaşımın içinde varsınız ve sonuna kadar gidersiniz, ama onun içeriği, ana muhtevası, biçimlenmesi bu anlatımlar çerçevesindedir. Eğer

ucuz kaybedilirse, gençliğinize yazık olur. Biz bu gençlikten yenilmez ve her derde çözüm olabilen, her alana hakkını verebilen, bütün görevlerine hükmedecek militan çıkarmak istiyoruz. Bu, anlamlı, bize yaraşan ve bunsuz yaşanılmayacağı belli olan bir gerçekliğimizdir. Şartlar ne olursa olsun, ne engel teşkil ederse etsin, mutlaka kavranılması ve böyle bir kişilikle yüklenilmesi gerekirken, sizin böyle bir tarzınız yoktur. Bu kadar tekrarlamayı istemezdik, ama maalesef yaşanan pratikler, bizi tekrarlatırmaya zorluyor. Buna hakkınız yok. Elimdeki en son imkânlar bunlardır. Gördüğünüz gibi yükleniyorum. Parti bilincim, partili sorumluluğum başka türlü davranmama, hatta nefes almama imkân vermiyor; doğru olan da budur. Biz her zaman bu tarzla işi götürüyoruz. Düşman ne iddia ederse etsin yarattığımız bu doğru tarzda ısrar etmek, her zaman başarıyı getirecektir.

17 Haziran 1994

Bir değil, binler sizi sevsin

Yürüttüğümüz savaş içimizdeki düşmana, gericiliğe karşı en köklü bir savaş oluyor. Açık cephe savaşları kolay geliştirilir, fakat Kürt kişiliği ne sömürgeci kanunlarla, ne feodal kanunlarla, ne de ilkel topluluklara uygulanan kanunlarla izah edilebilir. Böyle izahı son derece güç bir toplumu, onun kişilik özellikleri olan, kaypak, yalancı, zavallı, saf, aynı zamanda kurnaz, sahte ve iyi niyet gibi özelliklerle kendini yaşatacak kişilikler ancak Kürt toplumunda bulunuyor. Dünyanın hiçbir toplumunda böyle bir durumun gelişeceğini sanmıyoruz. Bu kadar eleştiriyi kendinden yana yontmayan, kendisi için düşünmeyen, bu kadar yetmezliği olduğu halde bunu rahatlıkla inkâr eden kişilikler oldukça yaygın. Lafta görüp de tersini derinleştiren, çelişkili sahte kişilikler de bir hayli yaygın. Ben bile bunun bu kadar olacağına hiçbir zaman inanmazdım. Peşine düştükçe ortaya çıkıyor. Kendini yetiştirmemekte bu kadar inatçı, bu kadar bile bile kaybettirmeye yatmış kişilik özellikleri, ortamı hayli ypratıyor.

Kadro yapımızla biraz hesaplaştık. Kadro şahsında bir parti yapısıyla, giderek bir toplum gerçekliğiyle hesaplaştık. Bu da benim tarzım. Kendi tarzımla işin içine girdim mi aslında sağı solu, önü arkası nedir, ne değildir fazla hesaplamam. Önemli olan o anki çözümlemedir; pratiğin kendisidir. Hiç şüphesiz anlamı kapsamlıdır. Bu, perspektif yok anlamında değildir; var ama gerçeklerle boğuşma, çarpışma daha çok kapsamlıdır. Bu tarzın oldukça etkileyici olduğu, düşmanın cephesine de yansıyor ve sanırım yavaş yavaş bizim saflarımızda da etkisini gösterecektir.

İçinizden kendini çocukça, münafıkça, gözü karaca ve yine uyurgezer gibi dayatanlar çıktı. İlginç bir kavga durumunu yaşadık. Bir taraftan düşman vuruş üzerine vuruş hazırlıyor, bir yandan sizlerin sağa-sola, öne-arkaya kıvrılması yaşanıyor. Öte yandan da özgür savaşım tarzını ısrarla sürdürmemiz devam ediyor. Ben öyle kazanılmış ve üzerinde yaşanılmaya değer şeylere fazla ilgi göstermem. Daha çok bir şeyleri yaratma, geliştirme esas tutku nedenimiz ve tutkulu olmamızın gerekçesidir.

Halk ordusu kurmak istiyoruz, ama sizler bunu sürekli geciktiriyorsunuz.

Şimdi sizler nasıl yaşayacaksınız?

Yaşamın yolunu nasıl zorlayacaksınız?

Niçin, neden, nasıl?

Acaba bu soruları kendisine soran var mı? Kimisi kurbanlık koyun, kimisi kurbanlık İsmail, kimisi gözü kara lümpen, kimisi şarlatan, kimisi alçak, kimisi melek, kimisi evliya gibi. Ama ağırlık basan veya kendini hissettiren yan olması gereken zafer doğrultusu gözünüzden fazla okunmuyor, bunun yerine karamsarlık gözleniyor. Biraz düşman gerçekliğinden sarsılmış ve bir şeyler anlamış, ama henüz düşünmana karşı topyekun hazırlıklı ve ona savaşı dayatan bir kişilik az hissediliyor. Zaten günlük yaşamınıza bakıldığında her şey görülebiliyor. Eskiden de böyle olduğunuzu biliyordum, ama şimdi bana biraz daha tahammül edilemez geliyor. Eskiden fazla oralı değildik, ama şimdi sorumluluk düzeyimiz artınca, yani ulusal düzey bize kendini dayattıkça tahammülsüzlük son sınırına varıyor. Bir ulusal Önderlik gözüyle baktığımız için, çirkinliklerinizi, kusurlarınızı kabul edemeyiz.

Bir önder hep mükemmel bakmak zorundadır.

Kadro yapımızın büyük bir kısmı Önderlik söz konusu olduğunda her türlü çocukça, gözü yaşlı, ikiyüzlü, kendini kamufle edici bir tarzı esas alıyor ve bu doğru değil. Bizim gibi bir süreci yaşayan Önderlikler hata yapmak istemiyorlarsa çok duyarlı, gerçekçi, oldukça siyasi ve askeri olacaklardır. Tabii bunu da tarihi ve güncel gerçeklikleri çok iyi hesaplayarak yapacaklardır. Ama sizin sergilediklerinize baktıkça, nasıl olmamız gerektiği adeta bir bilmece gibi çıkıyor karşımıza. Her türlü hataya, her türlü düşmeye sonuna kadar elverişlisiniz; kandırılmaya, kandırmaya yapay yaşamaya, en çok da çaresiz, edilgen, ilkesiz, kandırmacı, kısıcası yetersiz, eğitimsiz ve biçimsiz yaşamaya sonuna kadar var-sınız. Tarihin bu sürecinde sizi böyle değerlendiriyoruz.

Halk ordusu kurmak istiyoruz, basit bir iş değil. Ama siz kaybettiren pratiğinizle bunu sürekli geciktiriyorsunuz. Ancak çok iyi yetişmiş Türk subayları sizi hizaya getirebilir. Bizim de böyle Türk subayları gibi yetişmiş yapımız yok. Yine de ordulaşmakta ısrarlı olacağız, ordulaşmayı, siyasi ordulaşmamızı geliştireceğiz, ısrarlı olacağız. Eskiden kendimden başka çaresiz kimse göremiyordum, ama şimdi kendimi biraz çare kılar gibi görüyorum. Çok dürüst, sade olmaya çalışıyorum. Sanki yaşamı itiraf ediyor gibi konuşuyorum, fazla resmi üsluba girmiyorum. Değişik bir yorumla bunu ortaya koyduk. Aslında nasıl etkilendiğinizi de bilemediniz. Benim kendimi böyle ortaya koyuş tarzım dönem, içerik, biçim itibarıyla ilginç bir durum arz ediyor. Bu arada pek size bakmak da istemedik. Yani ne benim bakmam dönüştürücü olabilir, ne de sizin seviyeniz uygundu. İçinizde fazla görülecek bir şey de kalmamış; hep muğlaksınız, karışıklısınız, bunun için fazla bakmak istemiş olabilirim. Daha çok sürecin kendisine yüklendik. İçinizde çok güçlü adamlar olsaydı ilgilenirdik. Kişi ne kadar derinse, çekici yanı o kadar fazladır. Ama sizde o derinlik yok. Bundan dolayı da size fazla bakamıyoruz.

Ben karşımdaki olay ve olgulara karşı son derece hassasım. Ufak bir duyarlılık yanı olsa bile ilgilenirim. Aynı zamanda son derece tepki duyma durumum da var. Olağanüstü bir düzenleme, biraz çirkinlikten uzaklaştırma, tabii bunun mücadelesini de yürütürken korkunç öfkelenme durumum var. Bu denge arasında çatlamamak için kendimi zor tutuyorum. Siz aslında Önderlik olayını çok yanlışlı ele almışsınız. Benim ne kadar öfkelendiğimi, neye öfkelendiğimi fazla bilmiyorsunuz. Halbuki ben karşımdaki insanı zorlamamak için, kendimi oldukça zorluyorum.

Bir de yaşamı boş geçirmeye çok öfkeleniyorum.

Yaşam mutlaka dolu olmalı.

Yaşamak için böyle yoğunlaşıyoruz. Siz sanki uykudasınız, aval aval bakıyorsunuz. Hiç etkilendenmeden, sonuç çıkarmadan bizimle olduğunuzu sanıyorsunuz. Bütün bunlar yeni yaratma çabaları karşısında büyük bir ağırlık teşkil ediyor. Bir sürü yanlış, yüzeysel, hiç değer ifade etmeyen yaklaşımlar sergiliyorsunuz. Fazla içeriği olmayan birçok tutumlarla bize yükleniyorsunuz. Tabii bunlar bizi çok zorluyor. Ancak yine de bunca yıl birbirimize dayanabildik.

“Nasıl Yaşamalı?” sorusuna beş kişi karşılık versin, dünyayı sarsarız

Böyle geçti Fuat ne diyorsun? Bu süreci yaşadık, daha önceki süreçleri de biliyorsun. Şimdi nasıl buldun? Bize epey anlamlı bakıyordun zaten. Şaşkına mı uğradın veya çok mu ilginçti? Bulduğun yenilikler var mıydı? İhtimaller, ne olabilir? Hayli duyarlı olduğunuzu fark ettik, hatta kendini epey zorladığını da hissettik, fakat bu geçen aylar sanıyorum bir şeylere geçecek.

Fuat: Başkanım, bu süreçte Parti Önderliği’nin çözümlemeleri gerçekten bir doruk noktası oldu. Yani daha önceki çözümleme sürecinin bir zirvesi oluyor. Bu aslında sadece ulusal düzeyde de kalmıyor, çözümlemeler gerçekten insanlık sorunlarını, düşünsel düzeyde de olsa insanlığın temel sorunlarını aydınlatıyor.

P.Ö.: Beni nasıl buldun acaba? Nasıl olduğumuzu gördün. Tabii çelişkinin böyle anlaşılması son derece güç, ama o kadar da sade, değil mi?

Fuat: Başkanım özellikle 1975’lerin başlarında, o süreçte önderliğin bazı yaklaşımları bizim yaklaşımlarımıza ters düşüyordu. Sonuç alan önderliğin yaklaşımları oldu. O süreçten başlayarak Önderlik için şöyle söyleyeyim: Gerçekten çok yönlü, çok karmaşık, fakat yine de ayrılıkçı özellikleri, farklı özellikleri çok belirgin bir biçimde öne çıkan, halkçı...

P.Ö.: Siz de bir halk çocuğuydunuz aslında. Bizim bu tarzda neden derinleşmediniz? İnsan hâlâ kendine sormadan edemiyor. Kemal Pir olsaydı belki daha

derinleştirdi. İlgisi, dikkati hayli yüksekti, biliyorsun.

Fuat: Önderliğin en iyi bir izleyicisiydi Başkanım.

P.Ö.: Başka kim beni en iyi izlemeye çalışıyordu sence?

Fuat: Başkanım, Mazlum arkadaş.

P.Ö.: Doğru. İyi izleyen arkadaşlardan biri de daha önce Haki'ydi.

Fuat: Yaşanan süreçte daha belirgin bir biçimde öne çıkıyor. Fakat daha sonraki şahadetiyle Kemal arkadaşın önderliği çok büyük izleme, anlama, kavrama ve kavradığı ölçüde bunu uygulama durumu var. Bu, onun kişiliğinde somutlaşıyor.

P.Ö.: Evet, herhalde kendine sık sık soruyorsundur: Ben neyim, nasıl katılıyorum “neden sağlam bir izleyici olamıyorum” diye, geçmişe öfkeleniyorsundur. Hâlbuki o kadar fedakârsın. Benden kat kat daha fazla bazı yönleriyle fedakârlığın var. Ama dönüşüme uğratamıyorsun veya benimki gibi kullanamıyorsun. Yani süreci yaşayanlar var, ama nasıl yaşamışlar? Dikkat etseydin, biraz izleseydin müthiş bir rol oynardın. Usul, biçim, yöntem, üslup, taktik, fedakârlık, cesaret çok güçlü, fakat taktik, üslup tarz geri... Önemli bir bağlılığın ve bu bağlılığın altında da çok liberal şeyleri sergileme durumun var. İçerik olarak en çarpıcı konular neydi sence?

Fuat: Başkanım, bir kere “Nasıl Yaşamalı?” sorusu oldukça netleşiyor. Yani özellikle bu konuda çok netleştiğimi belirtebilirim.

P.Ö.: “Nasıl Yaşamalı?”nın en çok neresini önemli buldun?

Fuat: Başkanım, ordu yaşamının, askeri yaşamın ve her şeyin savaşa göre ayarlanması.

P.Ö.: Savaşın kanununa uyulması diyorsun. Yani insan güdülerinin bile en yüksek siyasi, askeri yaşama nasıl dönüştürüleceğini gördünüz. Ve sanırım çok yüksek bir düzey oldu. Evet, buna güç yetirmek her babayığdın harcı değil. Fakat başarabilerseniz gerçekten sizlerde de Önderlikse vasıflar gelişebilir. Birçok öğemizin, kendi haline bırakılırsa güdülerine rahatlıkla teslim olup en yüce görevlere ihanet etmesi işten bile değil.

Fuat: Evet Başkanım. Bu noktada aslında devrim gerçeklerinin izahı yönünde olmalıdır. Yani bu konuda salt netleşme yetmiyor.

P.Ö.: Özellikle Kürt düşkünlüğüne karşı, Kürt düşürülmüşlüğüne, yanıltılmışlığına karşı en büyük savaştır. Çözümlemelerimizden biri de bu oldu. Daha çok “sen ya böyle yaşarsın, ya bitersin” gibi bir perspektif verdik. Hayli hırslı, fakat bir o kadar da gerekli bir tutumdur bu. Belki çok zorlanacaksınız, ama herhalde devrim için bunu böyle yapmak en doğrusudur. Yani ne biraz güdülerini yaşasınlar, çirkinleşsinler, ne de ilişkiler inkâr edilsin yaklaşımı yok. Yaklaşım son derece cüretkâr ve çarpıcıdır.

Fuat: Başkanım, ya devrimcilik, ya düzen yaşamı.

P.Ö.: Yani çözümsüz bırakmıyorum. Aslında eleştirinin diğer bir yönü de peşi sıra çözüme götürmektir. Yaşamak istiyorsan yüceliği nasıl esas alacaksın? Biraz da neredeyse

o eski dinsel yaklaşımlar kadar güçlü olmuş? Dolayısıyla çok büyüten bir yaklaşım tarzı.

Fuat: Başkanım o eski dinsel çıkışlarda, onların öncülerinde görülene benzer bir yaklaşım.

P.Ö: Felsefi çıkışlar da vardır. Yalnız dini, felsefi çıkışlar kadar, ortaya koyduğumuz çözümün temeli oldukça bilimseldir ve güçlüdür de.

Fuat: Kürdistan gerçekliğidir.

P.Ö: Gerçeklikle bağlıdır. Sadece bir hayal veya böyle bir deyiş sunulmuyor.

Fuat: Bir ütopyadan ziyade somut gerçeklikten yola çıkan bir çözüm oluyor.

P.Ö: Bu herhalde bilimle birleşen en cüretli yaklaşım oluyor veya ahlakla bilimin birleştirilmesinde ciddi bir deneyim oluyor. Başka böyle sizi derinden etkileyen, tehlikeli bulduğunuz veya biraz daha geliştirilmesini uygun gördüğünüz noktalar neler olabilir?

Fuat: Başkanım, “Nasıl Yaşamalı?” sorusuna yanıt son derece net ortaya konulmuş ve somutluk da arz ediyor.

P.Ö: Dikkat edin, sorun netçe ortaya konuldu, ama herhalde en az başarılabilecek bir husus oluyor. “Nasıl Yaşamalı?” sorusuna benim çizdiğim çerçeveye göre beş kişi karşılık versin, biz dünyayı sarsarız.

Fuat: Başkanım, katılım biçiminde de kaynağını bulan bir husus bu. Özellikle bazılarımız için çok önemli ve yeniden gözden geçirmemiz gerekiyor.

P.Ö: Evet, onların yaşamlarını, tutkularını yıktık. Aslında nasıl yaşadıklarını da fazla anladıklarını sanmıyorum. Daha çok yaşamın neresinde olduklarını göstermeye çalıştık. Veya yaşıyor mu, yaşamıyor mu, yaşamdan ne anlıyor; bunu açığa çıkardık. Eğer yaşama ilgi duyulursa, gereken sorular sorulmuş ve cevaplar da verilmiştir. Acaba buna doğru yol alacaklar mı?

İlkeye ihanet etmeden yaşamak çok önemli

Dengesiz, zavallı insanların “Nasıl Yaşamalı?” sorusuna güç yetirmeleri çok zordur. Ama doğruları söylemek zorundayız. Doğruların hatırı var, yoksa insanların zaafını esas alamayız. Veya doğrulara kıyarak böyle yapamayız. Çoğunuzun tutumu böyledir. Esası bir tarafa bırakıp günlük ilişkileri esas alma şeklinde yapamayız. Doğrular için büyük çaba, bunlar adına ilkeli olabilmek, ilkeleri yaşayabilmek çok büyük öneme haiz bir özelliktir. İlkeye ihanet etmeden yaşamak çok önemlidir. Bunu çarpıcı gösterdik. Sen Abbas böyle ayırt edici noktaları nasıl izah edebilirsin? Eski bir arkadaş olarak sen de bizleri sanırım yaklaşık yirmi yıldır izliyorsun, değil mi? Ne buldun bu sefer bizde? Veya çok çarpıcı yönler neresiydi?

Abbas: Başkanım, özellikle eleştiri tarzı, yöntemi önceden de vardı, ama bu geliştirilmiş. Bu eleştiri tarzının bence dünyada örneği azdır. Belki de tek örnek. Bu

tarzın bu biçimde bir ordu kurması da ender rastlanan bir durum.

P.Ö: Düşmanı da şaşırtan bu mu oluyor? Eşine rastlanmayan tarz!

Bir dostumuz; “yeni savaşım sanatı, yeni ordu sanatı, PKK’nin tarzında yeni sanat, PKK’nin ordulaşmasında sanatsal olarak ne ifade eder” diyordu. İlginç buluyorsun sen de, değil mi?

Abbas: Çok ağır eleştiri, en fazla birliğe yol açıyor, birleşmeye yol açıyor. Çok uzak yerden ordulaşma ve savaş yürütülüyor. Dünyanın hiçbir yerinde görülmemiş bu.

P.Ö: Evet, bir gazeteci de soruyordu, “sen nasıl bu kadar kişiyi buradan yönlendiriyorsun” diye. Tabii sizin gücünüz buna ulaşamaz değil mi? Çok daha alışılageldik yöntemlerle bir şeyler yapmak istiyordunuz. Tabii ben bir açılım gösterdim. Doğrudur, tarihte örnekleri fazla yok. Bu çağa bir din çıkışı uygulanamazdı. Bugün İslamcılar sanırım bizim tarzı biraz kopya etmeye çalışıyorlarsa da, sonuç sıfır oluyor.

Abbas: İran devrimi de oldukça kitlesel bir devrimdi. Ordu kurmak, örgüt kurmak, bu düzeyde günlük ilgilenmek, hazırlayıp yürütmek gibi bir gelişme orada olmadı. Dinlerde de olmadı aslında. İslamiyet’in çıkışında bizzat işlerin en başından itibaren en küçük işlerde bile doğrudan yürütüşle, ancak böyle gelişebildiler.

P.Ö: Benim tarzım gerçekten çok kendime özgü. Hayret. Halkı da buna inandırdık. Kaçamazsınız, zor değil mi? İnanılmaz bir şey. Bu kadar sert eleştiri, kavga, dövüş, olmasına rağmen, yine de gelişen birlik var.

Fuat: Başkanım, aslında başkaları eleştiri adı altında birbirlerini kırıyorlar.

P.Ö: Bir sürü parçalanmaya, tasfiyeciliğe, komploya, ihanete yol açıyorlar. Tabii biz bunları göz önüne getirerek yürütüyoruz. Yani her gün sizi tutmak bile ne kadar büyük bir çaba ister. Çünkü bağılıklarınızda müthiş ayrılıklar vardır. Kürt olayını düşünün en gözü kara bağılılıkta korkunç bir ihanet vardır.

Büyük ustalık bizimki.

Veya artık çok uğraştığımız için mi, bunun müthiş ilgi ve pratiğini yaşadığım için mi böyle acaba? Çok derin, çok yoğun bir mücadele sürecine mi girmişim? Veya ilişkileri çok mu gözetleyip böyle üzerinde durmuşum? Emek sürecine, yaşam sürecine çok büyük ilğim var herhalde. Bir de çocukluktan beri temel insani değerlere bağlı kaldım. Bir yönüyle çok saf, olağanüstü bir çocuğum. Bir yönüyle inanılmaz ölçüde bir çocuk arkadaşayım. Böylesi özelliklerim var. Benim kadar çocukla ilgilenen olmadığı gibi (ki geçmişte hiç ilgilenmezdim), benim kadar çocuklara tepki duyan da yoktu. Siz de çocuklarla ilgilendiniz, ama bugün benim tarzım çocuk birliğini en çok geliştiren tarz oluyor. Bu tarz halkı örgütüyor. Örneğin bu bayanlara dikkat edelim: Benim kadar onlardan kaçan olmadı, ama bu konu da da çekim gücü olabildik. Nasıl oldu bu? Bir insan veya bir erkekte böyle bir yan geli-

şeceliğini sanmıyorum. Hiç mümkün değil. Bu kadar üzerine yürü, bu kadar eleştir ve bu kadar çek! Bu kadar öfkeli ol, bu kadar ilgi duy!

Büyük terbiye etme ihtiyacı kendisini hissettirdi. Kadın böyle kendi haline bırakılırsa büyük terbiyesizdir. Ama erkekten daha fazla işlenmeye de uygundur. Artık bu bir tarz meselesi. Her babayığidin işi değil. Tarihi inceleyin, peygamberler dâhil sultanlar ve benzerleri nasıl ele almışlardır? Onlarda güdüye teslim olma vardır. Hemen hepsinde karşı cinsin çekiciliğine teslim olma vardır. Açık olmasa bile gizli vardır. Ben onu da tam bir savaş konusu yapmışım. Çok erkenden onu çelişki yaratma ustası olarak değerlendiriyordum. Düşmüş kadın aynı zamanda büyük alçaktır. Büyük alçakla savaşacaksınız.

Ama diğer yandan bunun adını da yaşam koymuş. Derler ya, “Allah sizleri kadın eline düşürmesin.” Tabii bu alışılmış ve geri biçim anlamında söylenmiş. Bizim karışımızda da böyle bir kişilik var. Kendimi de en çok ondan sakındırmışım. Oldukça önemli bir özellik, yani bir çocuk kadar saf, ama diğer yandan da kadınla uğraşı veriyorum ve bu çok süper olmayı gerektirir. Benim gibi ilgilenmeyi göstermeniz zordur. Keşke yapsanız ve bu konuda büyük savaşım verseniz. Ama düşmeyesiniz, düşürmeyesiniz. Bu olağanüstü bir çaba istiyor. Kendi kendinizi aldatmayın. Yaşamda çıkış yapmak öyle basit bir sorun değil. Benimle kendinizi kıyaslayın. Bunları es mi geçeceksiniz, oyuna mı getireceksiniz, inkâr mı edeceksiniz, karşı mı koyacaksınız, ucuz mu kaptıracaksınız? Zaten şaşkınsınız ve nasıl yapacağınız da pek belli değil. Çirkin mi kalacaksınız? Hayır, bu mümkün değil.

Özgür kadın, güzel olmalı

Aslında çok harbi dövüşüyorum. Genç bir kıza nasıl yaklaşılır, onun özgür ifadesi nasıl olur, bunlar çok güçlü. Her şeyiyle daha yetkin, daha iyi, becerikli bir kızı, yani mükemmel örgütçü, askeri, siyasi, cins olarak da çekici, bütün böyle insanı insan yapan özellikleri yaratmak istiyorum. Biz önder adamız veya en azından ona saygılı olmak zorundayız. Öyle inkârcı, öyle kendini yitiren bir ortamdan, yaşamdan geliyor ki, bir militan gibi anlayışla karşılık veremediği gibi, anlayışlı bir dost gibi bile olamıyor. Elbette insan soruyor; militanlık diyorsunuz, hani ülkeye bağlı olacaktınız, hani yiğit olacaktınız, kızıdan da yiğit çıkacaktı? Şimdi sizleri ne yapayım? Sorun özgür kalmaksa, yiğit kalmaksa bu biraz benim tarzımı yaşamaktan geçer. Ben ikiyüzlü olamam veya cinsiyetimi kötü kullanamam ki!

Ne inkâr ederim, ne kötü kullanırım, ne çirkinleştiririm.

Hayır, ondan olağanüstü sonuçlar çıkarırım. Geldiniz, ama PKK’de ucuz erkek bulamazsınız. Büyük bir savaş var. Bu erkekler de öyle, sizler de öyle, ben de öyleyim. Bu

işte önce kendimi yatırmışım. Kendimle öyle savaşıyorum ki, çatlatıyorum adeta. Benim kadın yaklaşımım konusunda bir sürü kitap yazacaklar ileride. Şimdiden yazmışlar, daha da yazabilirler. Ersever'in kitabında da var. Her gün basında çıkıyor. Bir erkek olarak da sanmıyorum benim bu konudaki gücümü başka biri gösterebilir. Tedbir, düzen, hâkimiyet, güvenlik, birçok özellik var. Benim ölçülerim biraz sağlam olmasaydı, saflarda bir tek genç kız ayakta kalabilir miydi? Ne dilleri, ne bedenleri, ne ruhları sağlam kalırdı. Erkek egemenlikli özellikler onları bir günde ezip geçirdi. Yani benim tutumumla, gücümle ilgili bir olay. Erkekler hâkimdir, erkek egemenlikli toplumsal özellikler bu kızları yaşatmaz. Erkeklerin en benim diyenlerinin bile çok kısa sürede tasfiye edecek güçlü, hâkim özellikleri vardır. Özgürlük değil, egemenlik özellikleri. Kadınlar da ufak bir cinsel numarayla erkeği rahatlıkla halleder, işte böyle başa böyle tarak. Kadının da büyük oyunu cinselliğidir. Bunun için ne bu erkeği, ne de kadın beğeniyorum.

Yetmezliklerinizi, ayıplı, çirkin yanlarınızı görseydiniz şimdi dev gibi olurdunuz. Ama PKK'nin de bu konuda bir politikasının olduğunu herhalde yavaş yavaş idrak ediyorsunuz. Bu konu da ben bir politika uygulayacağım. Din kuralıdır, ahlak kuralıdır, aile ve geleneklerdir bu konularda kendimi fazla bağlayıcı bulmuyorum.

Bana göre burada da bir ilke var: Özgürlük, güzellik ilkesi.

İster kabul edin, ister etmeyin, ben sizi zorlamıyorum. Bana göre özgürlük ve güzellik ilkesi en gerekli olanıdır. Adı başka da olabilir, ama benim böyle bir tutkum var. Böyle ilkesi olan bir kişi olarak yaşıyorum. Bana göre özgür kadın, güzel olmalı diyorum; siz de “ağlarsız, sızlarsız” diyorsunuz. Hayır! Ben onun için erken yaştaki tecrübelerimi aktardım. Şu anda bu yaşa kadar gelmişim, sürekli kendimi hazırlamışım, nasıl beni aldatacaksınız? Çok zor. Beni de kendinizi de aldatmanıza izin vermeyeceğim.

Özgür bir kadın yaratmak, bir ülke kurtarmaktan daha zordur

Benim ulusal düzeyde konuştuğumu herhalde biliyorsunuz. Madem “ulusal önder” diyorsunuz, o halde ben de ikiyüzlü olmayacağıma göre, ulusal düzeyin en talep edilen biçimini uygulayacağım. Hem ulusal önder diyeceksiniz, hem bir aşiret ögesi gibi davranacaksınız. Bu yapacağınız en büyük yanlışlıktır.

Madem gençsiniz, enerjiniz var ulaşın! Yaramaz işlerle o kadar yoğunlaşıyorsunuz ki, günlük ilişkilerinizde her türlü hafif meşref veya siyasi değeri yüksek olmayan davranışlar var. Gençliğinizi müthiş kullanırsanız ancak bana ulaşabilirsiniz. Tabii gençliğinizi, enerjinizi ve kadınlığınızı doğru kullanırsanız her biriniz erkekten daha fazla çekici bir komutan, önder güç olabilirsiniz.

Aslında benim yaptığım insanın özüne çok büyük bir saygı oluyor. Yani anamla bile

tartışmam çok ilginç. Aslında tam civcivi gösterirken şunu söyledim; “sen madem bana sahiplik ediyorsun, çocuğunu kesin yetiştireceksin ve ona yeterli bir dünya aşılacaksınız.” Bu çok önemli bir ilke, bu ilkeyi şu anda ben uyguluyorum. Bu büyük bir ugulamadır. Çok erken yaşta çok etkili bir cevap. Öyle çocuk olacağına hiç olmasın demiştim. Oyun oynadığımız kız da böyle gitmişti. Yani arkadaşını aramak anlamlıdır değil mi? Gelin oldu gitti diye, artık başkalarının malı oldu diye, bıraksaydım, sanıyorum özgürlük ilkesinden epey taviz vermiş olacaktım veya mülkiyet ilişkisine, insanın mülk gibi kullanılmasına erkenden izin verecektim. Tabii daha sonra ilgilerimi sürekli geliştirmem, arayışımı çok ilginç tarzda sürdürmem beni en son kadın özgürlüğünün bu düzeyine getirdi. Ama siz olsanız kırk defa sizi satsalar, alsalar şakır şakır oynarsınız. Benim için ise bunlar bir savaş, kavga nedenidir. Benimle yaşamayı çok zor görüyorsunuz değil mi? Çok sade konuşuyorum, özgürlük ilkesini de gösteriyorum. Kendinizi satmayın, kendinizi çok özgür kılın, çok güzel kılın, sizden ilham alınsın.

Bir değil binler sizi sevsin.

Kendinizi böyle tutabilir misin? Çok zor bir sorun, ama anlaşılırdır. Böyle bir yaşama gelme zordur, ama benim anlattıklarım çok sade gerçeklerdir. Böyle bir düzey sizler için en özgür düzeydir.

Açıkça söylüyorum:

Bana göre bir kadın yaratmak, bulmak, bir ülke yaratmaktan, kurtarmaktan daha zordur.

Veya bir ülke yaratmayan birinin kadın bulacağını sanmıyorum. Sadece alır-satar. Bir kadın ilişkisi veya özde ilişkileriniz olmalı, ama bu ilişki kesin vatani kazandırmayı gerektiriyor. Eğer bir vatan kazanamazsanız kesinlikle elinizdeki kadını bile alırlar. En büyük aşkınız olsa da ben gelir elinizden alırım. Bu bir ilkedir ve hepiniz de bu ilkeye uymalısınız. Bir parça vatani kazandırmadan, kazanma derken, bütün kişiliğinizi ona yatırmadan, bu konuda gerçekten tutarlı olmadan ne kadın, ne çocuk, ne mal-mülk size bırakılmaz.

Benim bir yaşam ilkem var.

Vatanın kurtuluşuna katılmayanın kadından tutun malına, mülküne, çocuklarına kadar hepsini elinden alma ilkesidir. Ulusal olmak biraz da budur. Düşman “çocuklarınızı elinizden alıyorlar” diyordu ve hâlâ “pişmanlık yasası”nı işleterek gazetelerde ve TV’de bunu tekrarlıyor.

Sizi ana-babalarınızın, erkeklerin, kadınların elinden almak için savaş yürütüyoruz. Hatta F... arkadaşımız kötü bir kadının eline düşmüştü. Aslında kadın da sözde bizim değerlerimizle yetişecekti ama sonradan ajanlığa soyundu. Aile kanalı açılıyor ve aile kanalından hainle ilişkisi çıktı. Üzerinde büyük oynamaya çalıştılar.

Ardından toplumsal, ulusal birtakım yüklenimlerle de bindirildi, son derece tehlikeli noktaya getirildi. Biliyorsunuz, güdü, gelenekler çok güçlü kuvvetlerdir. Ona da biraz girmişti. Büyük bir hassasiyetle üzerinde durduk ve F...’yi kaptırmadık. Açık değil mi? Şimdi itiraf etmeli. Ben de öyleydim, beni de düşman kapacaktı. TC kadın yoluyla beni de büyük bir kobay gibi kullanacaktı.

Kadının ajanlığı da, ailesi de net ortaya çıktı. Şimdi de ne kadar intikam almak istedikleri ortadadır. Kendinizi ayıplanmış gibi görmeyin! Benim üzerimde de böyle hesaplar vardı, ben de çok zorlandım, ama kendimi saptırtmadım.

Yine kendimde şu tarihi ilkeyi gerçekleştirdim:

Beni satın alacak kadın veya güç yoktur.

Bu çok önemli. Sanırım bu konuda saptırılmayan bir Kürt erkeği şimdiye kadar yoktur. İlk defa ben mi onu zorladım? Çok ilginç! Örneğin; ben bu kızları çok severim, ama değil düşme, düşürme çok tutkulu olmama rağmen, asla onları çirkinleştirme olamaz. Daha güzelleşmeleri, güçlenmeleri gerekiyor ki, biraz daha ilişkiye imkân çıksın. Ben kolay beğenmem veya beğenmemekten öteye geliştirme esastır.

Sizin yaşadıklarınız sahte Mem û Zin’liklerdir

Bu kızlar belki biraz sevilip, sayılabilirler, ama onları bu hale getirebilmek için, kendilerinin bile farketmedikleri bin bir çaba var. Kız dediğin zavallıdır aslında. Erkeğin cinsel egemenliği bazen bastırabilir, ama biraz da iç yüzünü öğrenin. Zavallıdır, kimsesizdirler, çaresizdirler. İkinci gün başınıza bela olurlar. Görünüşte çekici gibidirler, ama kısa bir süre sonra büyük bir yük gibi binerler. Bu hale getirildiklerinin kendileri de aslında farkında değiller. Acaba sırf sizi bu tehlikenin altından kurtarmak için çok büyük bir çabanın olduğunu farkedebiliyor musunuz? Kadının köleleştirici etkisini, kadının çaresizliğine bağlamanın tehlikesini, kadının zavallılığının olumsuzluklarını sizden uzak tutuyorum. Bu konuda ordulaştırıyorum. Siz ordulaşmanın bu yönlerini hiç farkedebiliyor musunuz? Sırf kadını bu ordulaşmada çekici kılmak için amansız bir politika uyguluyoruz. Tabii bununla çelişen var, savaşıyor, birbirini idam eden var, ama yine de bir politika uygulanıyor. Diğer yandan yan yana da tutuyoruz. İmkânı var mı, böyle yan yana durabilir miyiz? Duracaksınız! Hepinizin karşısında en sevgili kızlar var ve karşı karşıya duracaksınız. Fakat düşmeyeceksiniz, düşürmeyeceksiniz, isteyeceksiniz ama ulaşamayacaksınız, birlikte olmalısınız diyeceksiniz, ama aranızda büyük ayrılık olacak. Çok seveceksiniz, ama kavuşamayacaksınız. Bunu ben icat etmiyorum. Ulusal ilkeye göre bu böyledir.

Evet, bir değil binler sizi sevsin. Bizimkisi daha değişiktir. Yalnız ilkel kabilelerde uygulanmıyor. Hatta ben bir kitapta okudum; Enver Paşa’yı bir Alman prensesinin oda-

sına koymuşlar (Almanlar herhalde öyle denemiş) hele bakalım kendine ne kadar hâkim diye deniyorlar. Fakat Enver Paşa çok muhafazakar. Sözde sultan ailesinden birini bulmuş ya, o ilkeye göre yaşıyor, yaşasının sonu bellidir. Yani bizim uygulamak istediğimiz ilke de ne kin egemendir, ne de böyle bir kin içinde vardır. Ama fırsat bulurlarsa günlük böyle ahbap çavuşluğu, iliklerine kadar geriliği, ıkkılığı yaşamaya evet diyecek bir sürü kız da, erkek de var. Veya “Bu günahdır, hiç ilgilenmem, ben kendimi kaskatı kapalı tutarım” ilkesi de var. İki ilke de birbirini tamamlıyor. Ama bizimki farklı. Çok harbi, savaşçı bir ortaya koyuş tarzı. İsteyeceksin ama kolay kabul etmeyeceksin. Çok ilgi duyacaksın ama katılmayacaksın. Birlikte olacaksın ama yozlaşmayacaksın. İran Devrimi’ne göre yüzünü kapatırsın, ama çok ilginç bir ilişki şekillenışı var, öyle ki korkunç laçka ve biz bunu çok geri buluyoruz. Kaldı ki, biz burada ulusal çözümleme yapıyoruz. Özgür kadını, özgür ilişkiyi, namuslu Kürt erkeğini ortaya çıkarmaya çalışıyoruz. Hatta bunun için güzelliği ortaya çıkarma görevi vardır. Son tahlilde devrim güzel yaşamak içindir, yoksa devrim sadece yakıp yıkmaya değildir. Kürt güzelliği öldürülmüştür, güzellik diye fazla bir şey bırakılmamıştır. Güzellik katledilmiş, çok çirkin kalmışsınız. Ruh çirkinliği, fiziki, düşünsel çirkinlik var. Ağzınız iki kelimeyi sağlam söyleyemiyor. En değme kızla biraz ilişkilenin, ikinci gün bakın ne hale sokuyor ve sokuluyorsunuz. Gücünüz yok, ufak bir merhaba denildiğinde hemen şımarırsınız.

İlişkinin üzerine ucuz yatırım yapabilirsiniz. Böyle bir ilişkiden ne anlayabilirsiniz. İçinde fazla sevgi, özgürlük yok. Erkek de böyle; ben sadece kızları suçlamıyorum. Erkekler daha tehlikeli.

Bir kıızı doğru yaşatacak kaç erkek var? Kürt erkeği kadından daha fukara.

Ben mi sevmesinler, ilişki kurmasınlar diyorum, ama kanunlar var. Beni de sevmeyin demiyorum. Beni anlayın sevin fakat ölçülerim var. Bana ucuz yaklaşamazsınız ki!

Hem sevmek, hem anlamak zorundasınız.

Çünkü ben, çok özgür, çok eşit yaklaşıyorum. Ne doğmalara göre, ne geleneklere göre en ufak bir tutuculuğa da fırsat vermeden “nasılsın” diyorum. Çok iddialı ve olağanüstü bir yaklaşımdır, ulusal ilkedir aslında.

Kendi yakınlarıma nasıl yaklaştığımı herkes bilir. Özel ilişki ile klan, kabile, akraba ilişkileriyle siyasi sonuç almak en büyük oportünistliktir. Sevgide bu olmamalıdır. Eğer “karşılıksız, özgür sevgi” diyorsanız, asla karşınızdakini basit bir yaptırım, bir mal gibi kullanamazsınız. O feodalizme, köleliğe, kapitalizme gider, ama asla sosyalizme gitmez. Biz sosyalizme inanıyoruz, bu ilkenin üzerindeyiz.

Ben mi güzelleşmeyin diyorum, yok. Dikkat edin güzelleşmeniz için bütün çabayı harcıyoruz. Dilinizi güçlendirin, bacaklarınızı güçlendirin, yüreğinizi güçlendirin, hatta çarpıcı olun. Benim güzellik anlayışımı bile çok etkileyecek durumlara gelin diyorum. As-

İlinda ilgisizlik yok. Ama buna rağmen, ölçüleri tutturamıyorsanız, bunun sorumlusu kendinizsiniz. Ben, derken ulusal düzeyi kastediyorum. Bütün erkek ölçülerini veya bütün ilişki ölçülerini temsil ediyorum.

Ulusal ilkelerle oynamak olmaz.

Kürt erkeği olarak hemen evlendiriliyordunuz, kaba güdüyle yaşamayı kendinize rahatlık olarak görüyordunuz. İşte önderliğe bakın, ne ağlayın, ne sızlayın, ne de dalga geçin. Sanırım bu ölçüler geliştirildiği için bazı kızlar ve bazı erkekler üzülüyordur, öfkelenenler de var. Ama bizim yarattığımız ulusal düzeyde ucuz ilişkilere izin yok. Biz Mem û Zin için de söyledik; onun da çözümünü biraz sağlıyoruz. Ve bu romanın, destanın gerçek ifadesi bu çözümlemelerdir.

Evet, hepiniz birer Mem û Zin'siniz.

Ama anlamını bulmak istiyorsanız bu konudaki çözümlemeleri bir kez daha okuyun.

Sizin yaşadıklarınız sahte Mem û Zin'liklerdir.

Ağanın kapısında, TC'nin jandarmasının önünde birer kocakarı bile değilsiniz. Bir hizmetçiden daha fazla değeriniz yok. Nerede özgür ilişki, nerede aşk? Belki Mem biraz bir şeylere ulaştı, Zin bir şeyler olmaya çalıştı. Şimdikiler onlardan bile daha zavallı bir durumdalar. Mem bir bey oğlu, Zin biri bey kızıydı. Cizre Botan'ın en büyük beyi, en büyük kızıydı. Yine de özgür ilişki olamadı. Siz bu köle halinizle hangi ilişkiyi geliştirebilirsiniz. Ben insan ilişkilerine saygılıyım. Kadına da saygılıyım ve karşılığında da ciddiyet ve saygı isterim.

Kesin saygılı olacağız.

Aşk tanımıyla oynamayın.

Tarihimizden, geleneğimizden bir şey alacaksak ona biraz doğru yaklaşalım. Özgürlüğe biraz saygınız var mı? Ciddi ilişkilere bir ilginiz var mı? Birbirinizle ilişki kuracaksanız bu usule uygun kurun. Nedir o göreve ihanet, savaşa ihanet temeline kurulan kadın-erkek ilişkileri? Bunu nasıl yüreğiniz kaldırdı? Bende buradayım sizlerle iç içeyim, ama büyük hassasiyetlerim var, içeride büyük örgüt savaşımı var. Önderlik alanını da bir sığınak olarak değerlendirin.

Güçlenmek istiyorsanız biraz da benim yaptığım gibi yapın Nasıl yoğunlaşıyorum

Verdiğim savaş örgütsel savaştır, gelin ordulaşmamızı görün. Her türlü siyasi sorun üzerine, hatta güdüler üzerine nasıl açılma yaptığımızı görün. Yoldaş olacaksanız, bizim özgürlük düzeyimizi temsil edeceksiniz. Benden daha fazla yorulmamışsınız. Elinizde az bir çalışma, görev var. Neden bunlarla bu kadar oynayacaksınız. Doğru çalışma

tarzı, doğru savaş neden işinize gelmesin. Sizi şimdi yoldaş olarak belleyelim ama bu, ancak doğru çalışırsanız olur. Şimdi düşünün ben de bu sahayı parti politikamız, yaşamımız için esas almazsam, burası bitmiştir.

Ne Kürt, ne Kürdistan, ne insan kalırdı.

Hiçbir şey kalmazdı. Ama sorumluyum, büyük çizgi savaşını vereceğim. Kendimi yitirmem. Rahatlık vardı, saraylar bile vardı, ama ben bir gün bile kalmak istemedim. Bu etli-metli yemeklerden de nefret ediyorum. Her gün kuru ekmek ve biraz da iyi pilav oldu mu, bayılıyorum. Gerçekten bunu günlük olarak görebilirsiniz. Bu benim yaşam felsefemdir. Burası ne kadar sıcak bir yer, ama en çok yoğunlaştığım yerdir. Bu tartışma, bu yoğunlaşma büyük bir savaş tarzıdır. Benim yetkilerim elinizde olsaydı ne yapardınız? Nereye gitsem el üstünde tutuyorlar. Her an insanların, sizlerin hizmetinde olduğunu görmüyor musunuz? Neden kendinizde biraz böyle örnek yönler teşkil etmiyorsunuz? Ben, vicdanınız “kıt” derken bunları kastediyorum. Yine yaşayın, ama önce güvenliği sağlayın, güvenlik için savaşı geliştirin. Yani bir duygu ilişkisi istedin mi, önce güvenlik gerekir. Önce savaşın esenliği gereklidir. Aksi halde ya hain olursunuz, ya da imha olursunuz. Yüreğiniz bunu nasıl kabul edecek? Ortalıkta kurbanlık koyun gibi kalırsınız. Ben deli miyim, şimdiye kadar ayaktaım. Neden? Düşmana karşı büyük bir özgürlük ifadesi olmak için. Ben de klasik Kürt erkeği gibi kendimi yatrabilirdim. Ama ben hemen her şeye inat ettim.

Asıl hikâyem burada gizli.

Asıl inat ettiğim nokta burası. Güçlenmek istiyorsanız, siz de biraz benim yaptığım gibi yapın. Biraz benim yaklaşım tarzımı derinliğine anlayın. Putlaştırıcı biçimde değil. Eğer doğrusunu yaparsanız düşman karşısında dehşet olursunuz. Amansız halk önderi olursunuz. Bu cesaret ve fedakarlığınız olduktan sonra kesinlikle karşınızda hiçbir güç dayanamaz.

Tarihi bir çelişkiyi çözüyorum.

Burada bir Kürdün düşürülüşündeki dirilişi temsil ediyorum. Bir Kürt kadını biçiminde düşmenizi önlemeye çalışıyorum. Kocakarlaşmanızı, köleşmenizi önlemenin savaşımını veriyorum. Zavallı bir kocakarıyı elden ele atsalar ne olur? Kaldı ki artık sizi idare edecek erkek de yok. Ne iş var, ne güç var, ne imkân var, ne ev var, ne de başka bir şey. Sizi sevecek yerleri bile yok. Biz bunları düşünmek zorundayız. Ağlamakla, sızlamakla da olmaz. Bazı arkadaşlar çok imansız, hâlâ bizi anlamaya yanaşmıyorlar. Ben, yemeyin, içmeyin, sevmeyin, saymayın demiyorum. Bunun da kabul edilir tarzı vardır. Kendinize layık olan değerler üzerinde müthiş ısrarlı olun. Örneğin birine gücüm yetmedi mi veya ulaşamadım mı, kendi savaşımımı veririm. Bir köylünün, bir ağanın ayağına gitmem.

Bu bir ilke. Bir özgürlük ilkesi.

Ne yapayım? Çocukken dağa çıkıyordum kuşların peşine korkunç düşüyordum. Dağda bir şeyler bulmak benim için büyük tutkuydu. Bir zenginin birkaç fısıltık ağacını yolma o zaman benim için büyük bir eylemdi. Fakirinkine pek fazla gitmiyordum. Bağ bostanı fazla olanın birkaç üzümünü koparmak benim için büyük bir eylemdi. Ve arkadaşlarımı besliyordum. Bu biçimler kendi çabalarımın bir oluşuma, bir özgürlük ilkesine yol açmaktır.

Siz, hazırı peşkeş çekiyorsunuz. Bizim daha 9–10 yaşındaki çocukken değerler uğruna verdiğimiz bu savaşımı düşünün. Siz geliyorsunuz, bizim elimizdeki mutlak olanakları alıp, bırak değer katmayı, gidip üzerinde ucuz yaşıyorsunuz, peşkeş çekiyorsunuz. Biraz bize saygınız olsa bunu yapar mısınız? Maalesef her türlü kötülüğü yapıyorsunuz. Ben hâlâ bütün gücümle bir çaba sahibiyim. Hâlâ anlamıyorlar, “PKK’nin parası çok, otoritesi var, istediğini yaşayabilirsin” diyorlar, ama öyle değil. Bakın ben yaşayabiliyor muyum? Hayret ediyorum, neden vicdan sahibi olamıyorsunuz. Hepsi sizin gibi genç kızlar.

Önce savaşıyız, önce savaşılan insanız

Ronahi ile Berivan gerçekten büyük yittiler.

Özellikle Ronahi bizi oldukça iyi anlayan bir arkadaşmış. Zaten raporunda da gördük. Dediğim tarzı kesin esas alan bir değerdir bu çok önemlidir. Siz de üzerinde düşünmelisiniz. Ve onun anısını yaşatmanın yolu, onun gibi biraz kavrayış gücüne ulaşmaktan, onun gibi yaşam disiplinine sahip olmaktan geçer. Sanırım bazılarınız layık olmak isteyebilir. Anlamaya çalışın. Özellikle yaşamının PKK ile bütünleşme sürecini nasıl ele aldı, kendini nasıl dönüşüme uğrattı? Bizzat kendi el yazmalarında vardır. Bakın, öğrenin, saygılı olun. Onlar büyük değerlerdir. Özgürlük kolay olsaydı, onlar o yolu denemezlerdi. Örneğin bir sözlerinde “Önderlik ruh veriyor, can veriyor, önemli olan bunu yaşama geçirmektir” diyorlar. Ve kendilerini yakarak yaşama geçirme iddiasında, eyleminde bulunuyorlar. Siz de biraz dürüstseniz, cesaret, fedakarlık nedir, biraz bakın anlayın. Madem bizim adımıza bu eylemi yapıyorlar, biz de saygılı olmak zorundayız. Öyle ucuz yaşamak hiç yakışır mı? Ben ısrarla bu değerlere ters düşenlere şaşıyorum ve hiç acımak bile istemiyorum. Bu yüce değerlere bağlı olmadığınız müddetçe sizi kesinlikle insan yerine koyamayız. Benim de onların vasiyetine, anılarına bağlılığım var. Onların nasıl bir insan, nasıl bir genç kız olduklarını, nasıl bir yaşam tutkusu içinde kalmak istediklerini bileceğim ve öyle yükleneceğim. Bu keşindir. Benden başka bir şey de beklemeyin. Ne kadar düşürülmüş, gafil olursanız olun, onların yaşamları sizin üzerinizde en büyük buyruk, emirdir. Madem bu ordunun bir erisiniz, o emre göre yaşayacaksınız. “Biz ARGK’ye, kadın ordulaşmasına gel-

mek istiyoruz” diyorsanız, o zaman bunun komutanları böyledir ve siz de bunu uygulayacaksınız. Ben bile onların hizmetindeyim. Ve onlar yaşamla dopdolu insanlardır. Bir yaşam çözümlemeleri var ki hayretler içerisinde kalırsınız. Bir cinsellik tanımlamaları var; “erkek kadının birbirlerini en çok aldattıkları sahadır” diyorlar. Ne kadar büyük bir değerlendirmel! İçinde oyun var, sahtelik var, kölelik var ve bunun da özgürlüğün olması çok zordur diyorlar. “Parti Önderliği’nin istediği bir tarza biz tanık olmadık, bu anlamda bir özgürlüğe tanık olmadık” diyorlar, fakat hedef olarak önlere buna ulaşmayı koyuyorlar. Tabii, bunlar bağlı olmamız gereken değerlerdir. Böyle binlercesi var. “Hala anlayamadık, gereklerini yerine getiremiyoruz” demenin ne gerekçesi olabilir, ne de bu tutum kabul edilebilir. Gençsiniz, dinçsiniz, bu değerlere canı gönülden katılacaksınız. Bir daha asla bulunduğum saha ikiyüzlülüğe, utanç verici duruma düşmeyecektir diyeceksiniz. “Ben genç bir kıyım, benim olduğum bu sahada yanlış erkek ilişkisi veya içinde kölelik, çirkinlik barındıran, savaştan uzaklaştıran bir ilişkiye fırsat vermeyeceğim” diyeceksiniz. İşte genç kıyımın tanımı budur. Bütün partililerle, savaşçılarla biz de böyle yaşayacağız. Yine sevmelisiniz, ama dediğimiz tarzda olmalıdır, yani kuralı kaidesi, ölçüleri var.

Şimdi sizler devrimciliğe adım atıyorsunuz ve görkemli genç kıyızlar olmak için bunu yapıyorsunuz. Örneğin benim bile hayal ettiğim genç bir kıyım, devrime adım attığında ilk güzelliği, üslubu, tarzı, tutkuyu, sevgiyi yakalamanın başlangıcıdır diyorum. Ama daha sonra bir bakıyorum tam tersi bir yaşam için gelmiş. Bunu ne ona yakıştırıyorum, ne de kabul ediyorum. Genç bir kıyım olmak devrimin sembolü olmayı becermektir. Zaten resimlerde hep onu işlerler. Yani devrim, genç bir kadına, özgür bir kadına benzetiliyor. Ama sizler tam tersine, önemli oranda ayak bağı gibi ilişkiler, özellikler sergiliyorsunuz. Tıpkı ölü canlar.

Bizde kadının adı nedir?

Jıyan!

Ama sizler Mırın’a, Ketin’e dönüşmüşsünüz. Bunu değiştirmek gerekiyor. Bu işe öncülük etmelisiniz ki, erkekler size hayran olsun. Birkaç savaş başarmaya güç yetirecek, ilişkileriniz buna yön verecek kadar güçlü olmalı. İçinizde ilişkilerde böyle yönlendiren, kendine yönelik ilişkileri, bilgileri, böyle savaşa yönelten kıyım var mıdır? Hâlâ duygusallık, tutuculuk var mı? Artık fazla olmalı.

Önce savaşçıyız, önce savaşan insanız. Önce yoldasız!

Varsa ondan sonra kadınlığınız, erkekliliğiniz düşünülebilir.

Tabii bunlar esaslı ilkelere. Eğer bunları anlamazsanız, benimle yol almanız mümkün değildir. Önderlik olayını biraz anlayacaksınız. Hem de çok güzel yaşamayı da bileceksiniz. Benim yanımda insan ihtiyarlamaz bile. Örneğin; buraya gelen eski

arkadaşlarımız hemen gençleşmeye başladılar. Bu bir kuraldır, bizim yanımıza gelen, gençleşmek zorunda. Ağlamak, her türlü çaresizlik yasaktır. Bunlar yanıma gelenlere dayattığım şartlardır. Asla bir tek gözyaşı dökmek olmasın, “çaresiz kaldım” demeyeceksiniz. İşinize gelmiyorsa, bir köşeye çekilin ve hüngür hüngür ağlayın, ama hiçbir PKK’li bunu görmemeli. Bunlar da bizim ilkemiz. Her zaman umut olun, çare olun. O görkemli dağlarda biraz benim gibi yapsaydınız veya birkaç arkadaş bizim gibi çalışsaydı durumlar bambaşka olurdu.

İşte Önderlik gerçeğini biraz yaşayamama veya PKK’yi yaşayamama, budur. Kurtuluş isteyen sizlersiniz. Sizleri kurtarmak için ne kadar çabaladığımı bir ben bilirim. İşte bu hareketi ayakta tut, Serhat’ı ayakta tut, Doğu’yu ayakta tut, Güney Savaşı’nın olumsuz etkilerini gider, yolu açık tut ki yaşasınlar. Hâlâ şaşıyorum. Tabii herbirinize uygulanan yaşam planları var. Bir kadını saflarımızda uzun süre yaşatmak oldukça zordur. Hepiniz zorlanıyorsunuz, ama ben sizden daha fazla zorlanıyorum.

Tek sığınacağınız yer, özgürlük silahı ve dağlardır

Ya bu işi başarırız, ya başarırız.

Ama düşmanın buyruğu “ya bitireceğiz, ya bitireceğiz!”

Emir padişahtan!

Benim neyim var? Fukara bir halk çocuğuyum. Bu fermanı nasıl yırtacağız? Bunlar Osmanlı padişahlarından daha tehlikeli. Düşman bizi çiğ çiğ yiyip bitirecek, ciddiye alalım. Ben bile sizi kolay yedirmemek için çok uğraştım, ama siz de gerçekleri biraz kavramalısınız.

Karşımızda faşizm var.

Eli kanlı barbar bir insan soyunun kasapları var.

Ama biz de yaşamak istiyoruz.

Biliyorsunuz Dersim katledildi, teslim de alındı, ama bir Dersimli gence iyilik gösterdik diye, kötü mü oldu. Atalarının, hatta henüz hayatta olanların katliam gerçeğini size göstermekle hata mı etik? Kemalizm, dostunuz olamazdı. Kemalizmin ve TC’nin dayattığı yaşam en azından eleştiri ile karşılanmalı ve ondan uzak durmalıyız demekle hata mı etik? Hayır, bütün bunlar insan soyuna, halkına bağlı kalmanın gerekleridir. Hepinize biraz özgürlük ilkesine ve onun savaşımına ilgi gösterelim demekle kötülük mü yapıyoruz? En büyük zorluğu kendime yaptığımı görmüyor musunuz? Özgürlük ilkesi için ne kadar çabam var; bir dersihane dolusu kitap yazdık. Hepsini anlayabilmeniz içindir. Adeta ayaklı bir gazete gibi dolaşıyorum. İnsanlık yoluna başka türlü giremezsiniz ki? Ben bile utancımdayken hâlâ başımı tam kaldıramıyorum. Çünkü düşmanın fermanı var, onu daha yırtamadık. Kellemi de fazla ucuz uzatmak istemiyorum. İnsanlık kasabına

sizin gibi kuzuları hiç de teslim etmek istemiyoruz. İşte onun için sizlere özgür dağları sunduk. Her şeyimi harcadım ve savaşçıların eline bir silahı verelim, dağın da, o silahın da müthiş kıymetini bilirler diye düşündüm. Bunun dışında başka hiçbir şey düşünemedim. Bir özgürlük dağı, bir özgürlük silahını bu gençlere verdin mi kendini biraz mutlu hissedebilirsin veya vicdan hesabını vermiş olabilirsin diye kendi kendime söylüyordum. Kesinlikle bütün yaşamım bu. Kendimi bildim bileli namusu, arkadaşı ancak böyle kurtarabileceğimi ve bunun dışında başka bir çarenin olmadığını düşünüyorum ve doğrusu da budur. Başka türlü sizi nereye gönderelim? Tek sığınacağınız yer, özgürlük silahına ve ülkemizin yaşam gerçeği olan dağlardır.

Yaşam ilkesi şudur: Düşmanın dayattığı bu barbarlık aşılsa, yaşam gündemimiz biraz daha değişir, sorunlarımız farklılaşır. O zaman, güzel şehirler kuralım, güzel ekonomik faaliyetler düzenleyelim, sosyal-kültürel yaşamımızı çok çok geliştirelim diyeceğiz, ama şu an görevimiz savaştır. Özellikle sağlam bir ordu gücü haline geleceğiz. Ordu gücü haline gelmenin böyle bir partilileşmekten geçtiğini, partilileşmek için eğitime ihtiyaç olduğunu görüyorsunuz. Korkunç bir çabayla döne dolaşa, gerektiğinde bin defa tekrarlayarak bunu size kavratmaya çalıştım. Bu bir görevdir. Sizi PKK'ye göre, savaşa göre yaşatmak, böyle bir çabayı sergilemekten geçiyor. Bunu anlayın ve benim için de değil, kendiniz için anlayın.

Düşman tarafından yakalanan bir grup, arkadaşımızdan daha dün bir haber geldi. İki bayanın kafasını kesmişler, ortalığa atmışlar; birini yakmışlar, yolun üzerine atmışlar.

Bu bir gözdağıdır.

Kadın mücadeleye katılıyor, bu kadına bir gözdağıdır.

Bu gözdağına karşılık büyük savaşçı olma yeteneklerimizi ayaklandıralım! Gençliğimizi, enerjimizi büyük savaşımın emrine amansız verelim! Bunlar çok sade ve anlaşılardır. Ama işin gerçeği söylendiği gibi kolay değil, benim için de kolay değil, ama en kötüsü bu cellatlara kendini böyle teslim etmektir. Kötüsü, onların zindanında çürümektir. Ve en kötüsü de onların boyunduruğu altında yaşamaktır.

Buna bin defa lanet ediyoruz.

Ne kadar zor da olsa, bir anlık, bir günlük de olsa özgür yaşam, her şeye değerdir diyoruz. Yüzyıllar bize belki bunun imkânını veremedi, bununla itibar olamadık, ama şimdi emeğimizle bunu biraz yaratıyoruz. En güzeli de budur. Gerçekten de bu özgürlük günlerini yakaladık ve bu günler çok zor özgürlük günleridir.

Tekrar vurguluyorum: Her şeyle oynayın, ama özgürlük, savaşım değerlerinin geliştirilmesini, korunması ve mutlaka başarısını geliştirmekten başka ilgi göstereceğiniz, değer vereceğiniz hiçbir endişeniz, yaşam kaygınız olmasın. Çünkü en güzel yaşam PKK tarzını yakalamaktan, yaşamaktan geçiyor. Onun amansız savaşçılık tarzını temsil et-

mekten geçiyor. Bunu yaparsanız hepiniz için yaşam vardır. Zaten hepiniz için gerçekleşmeyen bir yaşam, birey için hiç gerçekleşemez. Ne kadar bireysel etki sahibi olsam bile eğer sizi biraz savaşı olarak geliştirmedikten sonra yaşayamayacağımı çok iyi biliyorum. Sizlerle de yetinmiyorum. Bu halkı, savaşı biraz doğru destekler duruma getirmedikçe yaşayamayacağımı çok iyi biliyorum. Kendime saygının da bir gereği olarak özgürce yaşamak istiyorsam, kendime “bu partiyi, bu halkı savaşı kıl, o zaman sende biraz yaşayabilirsin. Her türlü boyun eğmeye karşı özgürlük istedin, o zaman özgürlük ilkesine saygılı ol, horlanmaya, utanmazlığa karşı çık ve böyle bir savaşla ilişki sahibi ol, biraz daha dayan, gelişmeler oluyor, mümkünse biraz daha yüklen, başarı kesinleşebilir” diyorum.

Biz bunları bir kez daha çok kapsamlıca ortaya koyduk. Dürüst gençlersiniz öyle vicdansızlık yapacak, imansızlık yapacak hiçbir yanınızın olmayacağı kanısındayım. Gafillik ve yanılğı vardı; onlar da çok iyi gösterildi ve aşıyor. Gerisi dürüstlüğünüz, biraz ustalığınızla, aldığınız bilinçle, ona tutarlı bağlılıkla pratiğe ikirciksiz yürümeektir. Çıkan sorunlara buradan biraz kavradıklarınızla bile olsa çözüm gücü oldukça, başarı sağlamaktır. Her zaman söylüyorum; hem buna mecbursunuz, hem buna layıksınız. Yine bunun önünde ne engel teşkil ederse etsin, savaşmalısınız ve “başarı oldukça, yaşama katlanılabilir” demelisiniz. Ben sürekli böyle yaşadım ve her zaman böyle yaşayacağım. Benim etkim-yetkim olduğu müddetçe bu ülkede ve bu parti adına daha da böyle amansız olacağız. Siz hesabınızı doğru yapın, bizimle yol almak istediğinize inanıyorum. Fakat çok yüzeysel, çok kandırmacı oluyorsunuz. Bunu bırakın, sizi fazla zorlamayacağız, kaldıramayacağınız yükü size bindirmeyeceğiz, ama bindirdiğimiz yükü de çok sağlam taşımaya çalışın. En ağırını ben taşıyorum. Tam zafere kadar da götüreceğime eminim. Ama siz de kendi payınızı çok sağlam taşımayı düşünün. Şimdiye kadar bunu layıkıyla yapamadınız, çok ucuz kaybettik veya çok zor kazandık. Şimdi daha iyi kazanabiliriz. Kazanmaya her zamankinden daha fazla muhtacız. Siz de her zamankinden daha fazla kabul edilebilir bir yaşama layıksınız.

Bu devre için şunu söylemiştim; hem umuttur, hem de yükümlüsünüz. Bütün devrelerin başına gelen bu yüzeysellik, ilkeye ters düşme, pratikte yetersizliğe düşme, bu devrenin başına gelmez. Eğer biz bunu sağladıysak, bu partiye de ve onun öncülük ettiği savaşıma da gerçekten en büyük katkısı sağladığımız gibi, düşmanın dayattığı “ya bitecekler, ya bitecekler” şiarına karşı da bizim dayatacağımız, “ya kazanacağız, ya kazanacağız” şiarı, kesin sonucu lehimize getirecek slogan olacaktır.

Bugün tarihimizin özgürlük yürüyüşü yapılıyor. Yüzbini aşkın insanın Kürdistan’a yürüyüş günüdür, onu da bu vesileyle selamlıyoruz. Gerilla mevzilerini koruyor ve doğruları da oldukça dayatmış bulunuyoruz. Dolayısıyla düşmanın bizi hiçe sayar gibi teslimiyetten başka hiçbir şey öngörmeyen alçakça yaklaşımına karşı “Ya kazanacağız,

ya kazanacağız!” şiarıyla yürümek en doğrusudur. Kişiliklerde başarılı bir çıkış yapmak en şereflişidir. Hepinize yaraşan da budur ve mutlaka bir kazandırma gücünüz olmalıdır. Bize vereceğiniz ve bizim de halkımıza vereceğimiz selam kazanmaktır, kazandırmaktır.

25 Haziran 1994

“Nasıl Yaşamalı?” Sorusunda aktörlerin varlığı yok

Kendimizi, partimizi ve sizleri anlamaya çalışıyoruz. Uğraşmaya devam ediyoruz. Bu kadar kendini işlevsiz bırakan bir toplum ve halk gerçekliğimiz olduktan sonra daha da uğraşmaya devam edeceğiz. Bu kadar kendinizi yaşam mahkûmu haline getireceksiniz, başarısızlığı kendinize yakıştıracaksınız, ondan sonra da “yaşıyorum” diyeceksiniz. Biz buna karşı çıkacağız.

“Aldanma, aldatma” sözüne bağlı olmaya devam edeceğiz.

Çok güzel, anlamlı çabalarla bir yerlere varmak istedik, ama işin içine girip altını üstüne getiriyorlar. İleride tarih daha doğru yazmaya çalışır ve “kendini ne hale getirmiş insanlar” diyecektir. Kürt toplumunda güven verici, cesaret verici pratiğin sahibi, yiğit bir kişilik yerine ağlamaklı, şikâyetçi, problemlili, hep “ben hastalıklıyım diyen kişilikler var.” Ama bu kişiliğe boyun eğmeyeceğiz. Zayıflıklarınıza, her türlü yaşam yetmezliklerinize boyun eğmeyeceğim. Dişe diş bir mücadelenin sahibi olacağım. Sergilenen anlaşılmaz, çaresi bulunmaz dayatmalar içindesiniz. Sanki ölüm bir kadermiş gibi düşünülüyor ve onun başarısı için her şey sergileniyor. Dayattığınız gerilikleri aşmak için uğraşacağız, büyük mücadele içinde olacağız.

Yedi yaşında nasıl yalnız oyun oynamışsam şimdi de yalnız savaş oyununu oynuyorum

Sizler bildiğinizi okursanız, biz de bildiğimizi okuyacağız. Kim kime güç yetirirse, haklıysa veya doğruysa o mutlaka kazanır. İnsanlarımız dünyanın ve kendi başına bela olmasaydı, biz bu kadar yüklenmezdik. Eskiden aileyi kurtaralım derdik; şimdi bizim aile tamamen Kürdistan ailesi olmuş. Şimdi bu aileyi nasıl kurtaracağız? Bildim bileli halkla uğraşmayı meslek edindik kendimize. Çocuk yaşayken iyi arkadaşlarımız yoktu. Dilediğim gibi bir oyun arkadaşını bulduğumu sanmıyorum, hâlâ da bu devam ediyor. “Bu işte varız, böyle iş bitiriciyiz” diyen bir grup çıkaramadık. Partideki herkeste büyük bir çaba var. Ama yine de bana öyle geliyor ki, yedi yaşında nasıl yalnız oyun oynuyordusam şimdi de öyle yalnız savaş oyunu oynuyorum. Ama biz sizlerle yoldaş olmak için nasıl hareketliyiz, nasıl çareyiz, çözüm yollarını nasıl devreye sokuyor, açık tutuyoruz. Yeter-

sizlik benden kaynaklansaydı, hiç tereddüt etmeden kendimi un ufak ederdim. Şimdi sizlerde, çekici, etkileyici dönüştürücü olmak için, kısaca herhangi bir işe uygun hale gelmek için uygun özellikler yok. İnsan sizlere bakıyor kişiliklerinize dokunsak “çat” diye kırılıyor, çürüğü ortaya çıkıyor. Ben ise kendimi hepimiz için az çok bir umut kaynağı gibi yürütüyorum. Ne dersenez deyin, nasıl yorumlarsanız yorumlayın, ama aynı şeyi sizler için fazla söyleyemiyoruz. Sorun devrimcilerin kendilerini sürekli bir umut kaynağı halinde tutmalarıdır. Nefretimiz düşmandan daha fazla kendi iç geriliklerimize, kendi kendimizi adam yerine koymamamızdır.

Düşmanı da bu kadar düşman yapan bu özelliklerimizdir.

Bir halk var olacak, ama onun adına sağlam bir söz sahibi olunmayacak, aklı başında bir kurum, kuruluş olmayacak. Bu durum kabul edilemez. İmkânlarınız benimkinden daha fazla. Fakat iş anlamaya, bir şeyler yapmaya gelince varlık gösteremiyorsunuz. Bazıları kazandırdığımız imkânlar doğrultusunda uyanmışlar neredeyse gözümü çıkarcaklar. Yapıyı güç sahibi yapıyoruz, gözlerimize, yüreklerimize yükleniyorlar, bize karşı tutum alıyorlar. Bütün bunlar kişilik olayıdır. Kürt halkına ve onun kişiliklerine baktığımızda en tanımlanamaz bir toplum, tanımlanması en güç bir insan tipi ortaya çıkıyor. Bu mesleği ve bu partiyi, Kürt kişiliğini tanımaya yol açmak bir anlayış konusu haline getirmek için oluşturduk. Bir nedeni de bu. Ne halde olduğunuzu, düzenin size kaç paralık değer verdiğini bilmiyor musunuz? Bilmezseniz, hiç ağırlığınız, hiç saygınız yoksa nasıl insan kimliğine sahip olduğunuzu söyleyebilirsiniz? Yanılgılar, hayaller, sahtelikler olduğundan sizlerin böyle yaşamanız normaldir. Bir sigara içtiniz mi sizin için yeterlidir. Bu kadar kof bir insan yaşamı, kendini, çirkinliklerini beğenen başka bir insan örneği dünyada yoktur. Yeni sözler, yeni yaşam etkenleri olmak istiyoruz. Saygılı olmak, anlayışlı olmak gerekiyor.

İnisiyatifli biraz yakalamışız daha da yükleneceğiz. Düşman nasıl “ya bitireceğiz, ya bitireceğiz” diyorsa biz de “ya sizi adam edeceğiz, ya adam edeceğiz” diyoruz, bunun başka yolu yok. Zayıflıklarınız öyle korkutuyor ki, insanı tam da yüreğinden vuruyor. Benim yanıma gelince “güven buluyoruz Başkanım” deniliyor, uzaklaşınca korkaklık başlıyor. Sizler de biraz güven yaratın, bir korkuluk gibi olmamaya çalışın. İnsan biraz saygılı olmalı; güven, esin kaynağı olmak bütün yoldaşların esas tutumu olmalıdır. TC’nin bir yetişme tarzıdır alıştırılmış gidiyorsunuz. Toplumun içine girip büyüklerinize bunu sormak isterdim. Tabii onların da fazla söyleyecek bir şeyleri yoktur. Sizin de öyle fazla kendinizi savunacak haliniz, hamle yapacak bir yiğitliğiniz yok. Biz yeni yaşam oluşturmak için varız, ama siz bu yaşama katılamıyorsunuz, yiğitliğe gelemiyorsunuz.

Bu ülkede, “bu halk içinde ben de bir şeyim” diyenlere nasılsın demem. Bu büyük sabır biraz da bunun içindir. Benim her zaman sorduğum bir soru da şu, nasıl bu halini

kabul ettin, kendini neden böyle tutuyorsun? Korkmadın mı, sıkılmadın mı? Her şey başaşağı gittiğinde acı duymadın mı? Bir çare olma gereğini hissetmedin mi? Şimdi bunlar aklınıza geliyor mu? Aslında tam da bu noktada insanın aklına siyasetçi değil de, edebiyatçı olmak geliyor. Kürdün o kaçan ruhunu, çürüyen yanlarını, bitik, esef edilecek, iğrenilecek gerçeğini ortaya çıkarmak, onu takip edip vurmak istiyorum.

Doğduğu topraklara, az çok kimlik bellemesi gereken hususlara bu kadar kolayca sırt çeviren büyük namussuzdur. Neden ülkeni böyle terk ettin diye soracaksın, alacaksın karşına geçip adam oluncaya kadar vuracaksın. Gücüm sınırlı, eğer biraz daha fazla olsaydı size daha etkili yüklenirdik. Bir ulus, bir halk için yetişmek kolay bir şey değil. Yaramazlığınız dobra dobra yüzünüzden akıyor, ama kendinizi dört-dörtlük insan yerine koyuyorsunuz. Ben de kendimi insan yerine koyuyorum, ama herkesi de öyle kolay kolay insan yerine koymamak gerekir. Geri olabilir, şöyle olabilir böyle olabilir, ama hiç olmazsa sahtekâr olmazlar.

Birer uygarlık abideleri olmalısınız

Gözünü çıkaracağız sahtekârlığın.

Biraz insiyatifi yakaladık; yaşatmayacağız, acımasızca uğraşacağız. Sahtekârlığı aşmanın doğru yolu ve yöntemleri vardır. Bu doğruları esas alanlarla sonuna kadar birlikteyiz. Eğer doğru yolda yürümüyorsa, oyun oynuyorsa işte o zaman amansızca yükleneceğiz. Önemli işler konusunda düşünme, taşınma, işleri çözüme kavuşturma, ondan sonrada “yaşıyoruz” de veya evin içinde yangın var, cayır cayır her şey yanıyor, ama sen zil tak oynat ve ondan sonrada “bu yaşamdır” de. Olur mu?

Aslında ahlaka ilişkin veya edebiyata ilişkin de çok şey söylemek gerekiyor. Her şey için, hemen her gün bir şeyler söylemek gerekiyor. Aslında sizler için hem büyük filozoflar, peygamberler, hem edebiyatçılar, edep-talim, terbiye sahipleri, hem de büyük komutanlar gerekiyor. Tabii bir kişi bütün bunları nasıl temsil edecek? Bu görevden kaçmak da olmaz. Bütün geliştirme çabalarımıza rağmen, hâlâ köylü gibisiniz. Ben yıllar önce o çocuk halimle güzel sözler söylediğimde köylü yüzünü çeviriyordu. Köylülerin istediği fitne-fesattır, içimizdeki köylülerde fitne-fesata bayılıyorlar, birkaç doğru söze kulak kabartma yerine yüzünü çeviriyorlar. Ben sizin gibi yüzeysel olamam, derin olmam gerekiyor. Sizin gibi kendimi aldatamam, çok yönlü olmam gerekiyor. Çünkü halk benden bir şeyler bekliyor.

Kötüye fazla geçit vermemeliyiz, doğrulara zemini açık tutmamalıyız. Yaşamı temsil edemiyorsak da dondurmamalıyız, bozmamalıyız. Başarısızlık nedeni de olmamalıyız. Bunlara dikkat etmek zorundayım. Sizin gibi kendimi kör-topal, bitmiş-tükenmiş gibi yaşama dayatamam. Bu büyük saygısızlık olur. Bu halk ne kadar sahipsiz de olsa,

yine de ona biraz saygımız olacak. Sizler gibi hürmetsizlik yapamayız. Bu insanlığa, bu halka ihtiyacı olanı içten, aldatmayarak vermeyi bilmem gerekiyor. Temel bir insani ihtiyacı olan özgürlük ihtiyacını görerek yaklaşacağım. Ne mutlu ki, dostlar bizi dinliyor, yine bu halk, hâlâ bir şeyler bekliyor. Saygılı olmaya çalışacağız. Halkın düşmanları konusunda doğruyu söyleyeceğiz, doğruyu esas alıp, davranacağız. Bu konularda ciddi olmaya çalıştığımız söylenebilir. Sizin gibi kesinlikle zavallıları da oynamam. Siz iyi niyetli olabilirsiniz, ama çok zavallısınız. Pratiğinizde ortaya çıkan zayıflık en az yalancılık kadar köklü ve kötüdür.

Halkın eylemi, dili veya halkın öncü gücü olamamak çok kötüdür. Düşman kuvvetlidir, saldırıyor diye bırakıp kaçamayız. Sizininki bir nevi kaçış denemesi, öyle ahım-şahım bir direniş değil. Direnişten bile kaçırıyorsunuz. Veya en çok direndiğinizi sandığınız yerde bile bize vuruyorsunuz. Terbiye çok önemlidir. Aslında eğitim bir terbiyedir. Bu halkı büyük terbiyesizler haline kim getirmiş. Sizi düşmanın dolaylı veya direkt ajan faaliyetleri bu hale getirdi, yoksa kendiliğinden bu hale gelmediniz. Benim bütün marifetim biraz terbiyeli olmamdır. Benim de epey yetmezliklerim var, ama esas konularda terbiyeliyim. Çirkin olmak, yetersiz olmak terbiyesizliktir. O zaman neyinizi beğenebiliriz? Hemen ölmek de büyük terbiyesizliktir. İnsan kendini kokuşturur mu? O kadar kolay ölür mü? Gözlerinizdeki karamsarlığın, çaresizliğin, pratiğinizin kendisi büyük sorumsuzluktur. Halk adamları, önderleri, bu durumları kabul etmezler. Ne yapalım? Başka görevlerimiz nedir? Yani gitsen taş kırsan, yolma yolsan ırgatlık yapsan kendini belki yaşatırsın, ama toplum olmak ve öyle olmadan da yaşayacağını sanmak kendini aldatmaktır. İyi bir amacı yok, bir yüceliği yok ve yaşıyormuş. Nasıl böyle bir yaşama tenez-zül ediyorsunuz? O ilkel halinizle bile biz bir uygarlık olmaya ne kadar özen gösterdik. Uygar bir eser sahibi olalım, deyip duruyoruz. Bir uygarlık abidesi olmak.

Bu ülkenin uygarlığını oluşturmak aklınızdan geçmez. Tabii bu halinizle sizleri ne yapacağız? Duvar mı örelim, taş mı yontalım, toprak mı kazıyalım? Bunlarla fazla eser yaratılmaz. Taşı oymak için bile birçok şey gereklidir, onu da yapamazsınız ki! Biz çok canlı, üreten bir topluluk, çok bilinçli, işbilir bir toplum ortaya çıkarmaya çalışıyoruz. Ama seviyeleriniz geri olduğu için, benim bütün konuşmalarım desteksiz atış gibi de olabilir. Çok geriden seyreden kişiler de olabilirsiniz, size yüklenmek bile belki acıdır. Aslında çözüm için ne yapmam gerektiğini siz söyleseydiniz benim için daha iyi olurdu. Yani biraz kendini geliştirmiş biri “şöyle yapsan böyle yapsan” dese belki sizden çok daha iyi öğrenebilirdim. Benim bunca dayatmam yerine sizin dayatmalarınız daha da öğretici olabilirdi. Acaba içinizde bana böyle bir şeyler söyleyebilecek veya “şöyle yapsan daha iyi olur” diyecek kimse var mı? Dediklerimi anlamıyorsanız, ama ben en ufak sözlerinizi bile anlamaya çalışırım.

Ölümümü bile düşman için korkulu bir hale getirdim

Bu parti hepinizin partisidir.

Kendinizi güçlendirin, üzerinde kıyamet koparın, yeter ki hâkim olalım. Bir yerlere çekme, taşıma olsaydı; daha iyi bir oyuncu olsaydı, aslında her an yeri ona bırakırız. Benim durumum aslında en çekingen, en zorda olan kişinin durumuna benziyor. Ama yük bize bindirildi. Bizimki de bir iddiaydı. Düşman Kürdü o kadar ayaksız, dilsiz, eylemsiz bırakmak istiyordu ki, biz buna dayanamadık. Benim gibi zayıf biri düşman ortamından silkindi ve “bir şeyler konuş ve yap” dedi. O halimle bile öyle yola dizilişler bana iyi gelmedi, öyle çelişkiler anlamlı gelmedi. Yeni bir yapı, yeni bir tavır gerekliliği çok erkenden kendisini hissettiriyordu. İradesi, zihni o kadar bağlanmış olarak yaşamak büyük bir saygısızlıktı.

Biz bunu gördük ve karşı çıktık. Bizim gücümüz, yeterliliğimiz var mıydı? Olduğunu söyleyemeyiz, ama yine de cesaret ettik. Hiçbir şey yapmadıysak da dili özgür tutacak konumları yarattık. Bir şeyler anlayabilecek durumu özenle koruduk. Benden başka ne isteyebilirsiniz? Alçakgönüllü olmaya gerek yok, aslında kavga bile etseniz hoşuma gider. Hatta beğenmediklerinizi yüzüme haykırabilirsiniz. Maalesef bu konularda da tepkilerinizi yamanca ortaya koyamıyorsunuz. Hepsi içinde kalıyor, iyilik de olsa, kötülük de olsa içinde kalıyor, onu da söyleyemiyorsunuz. Sürekli monolog yapıyorum. Bir Alman dost “Ben bu monoloğu senin gibi yarım saat yapamam, sen 20 yıldır nasıl yapıyorsun, senin yöntemin monolog, diyalog da değil” diyordu. Diyalog iki kişinin konuşmasıdır, monolog tek kişinin sürekli konuşmasıdır. Hâlbuki ben diyaloga açığım. Hatta milyonlarla coşkulu bir diyaloga girmek isterim.

Karşı taraf sıkılıyor. Zorluk, zayıflık karşı taraftadır, ben de değil. Düşmanın içişleri bakanı “bizi yalnız bir kişi ilgilendiriyor. Öyle PKK’liler dağda var, on binlerce PKK’li bizi hiç ilgilendirmiyor, bizi bir kişi ilgilendiriyor” diyor. Benim için bu kıvanç verici, ama sizler için kötü. “Sen bizi temsil ediyorsun” diyeceksiniz, ama mesele benim temsil edip etmem değil. Çünkü temsil edilenler de bayağı rol oynaya bilirler. Sizin temsil durumlarınız da vardır, ama düşman bu kadar peşinde değil. Bizim ki, öyle bir temsil düzeyi ki düşman ciddiye alıyor.

Düşman sizi çok zayıf görüyor. Çok yenmiş telakki ediyor. Neden düşman sizi bu kadar yanık-bitik görüyor acaba? Bu sorun benim için geçerli değil. Şu anda beni kendisi için gerçek bir kabus gibi değerlendiriyor. Keşke düşman sizden de biraz korksaydı, ama ciddiye bile almıyor. Düşman karşısında böyle durmak büyük ayıp. Neden düşman sizi ciddiye almıyor? Düşmanın biraz korkulu rüyası haline nasıl geleceksiniz? Düşmana mı, bize mi bir korkulu rüya olacaksınız? Ben düşmanı hiçe sayıyorum. Arkadaşların ya-

rattığı korku beni neredeyse telaşa boğacak. Yoldaş hiç böyle olur mu? Ama bir yetişme durumudur, yılların ihmalkarlığı sonucudur. Ben mi böyle olun, güçsüz kalın dedim? Ben mi eli kılıcı-silahlı olmayın dedim? Hayır. Aslında düşmanın yok ettiği her şeyi size geri verdik. Fakat sizler yeterince yararlanamadınız. Ben kendi düşmanımla karşı karşıya gelsem, bilirim nasıl olacağını. Ölümümü bile yüzyıllarca düşman için korkulu bir hale getirmişim. Bu, benim kendime olan saygımı ifade eder, yüzyıllara bile kendimi böyle dayatmazsam rahat olmam.

Hayır! Soruları ayarlayarak yaşıyorum. Yani siz, “Yoldaş sen önümüzü kapattın” diyemezsiniz. Bazı serseriler var içinde “biz büyük oynamak istiyoruz, önümüzde sen var-sın” diyorlar. Ortadadır, ben sizin büyük oynamanızı engelliyor muyum? Hayır. İnsaf sahibi olun, düşmanınıza karşı güç sahibi olmanıza gerçekten olağanüstü destek sunuyorum. Bunu söyleyenler kendini doğru tanımlayabilmeli. Bunu söyleyenler; acaba desteğimiz olmadan 24 saat ayakta kalabilirler mi? Bu soruyu kendilerine sormalı, biraz namuslu, vicdan sahibi olmalılar. “Onlar yığıtmişler de ben önlerini kapatmışım. Veya birçok marifet ellerinden geliyormuş da ben engellemişim.” Kürdistan’da öyle marifetli, kendi başına ayakta duran kişilikler yok. Yani köydeki korucu bile bana dayanarak maaş alıyor. “Apo primi” denildiğini biliyorsunuz. Şu anda yüzbinler bu primle yaşıyor. Bizim karşımızdaki özel savaş elemanlarının maaşı üç katına çıkmıştır. Hepsisi bizim sayemizedir. Yiğitlik aklınıza gelmiyor ki, sizin aklınız-gözünüz başka şeylerde.

Gözü yaşlı olmayan biriniz var mı? Ben bundan sonra doğrulara ve yaşama gelmeye yine daha sert yöneleceğim. Artık çocukluk zamanı geçti, yöntemleri değiştirmeye doğru gidiyorum. Öyle sessizce durumları geçiştirmem. Hele sizi düşmanın şekillendirdiği gibi de kabul edemem. Ben klasik-dümdüz yaşamaktan da rahatsız olurum. Öyle kendinize yakıştırdığınız şeyler benim için büyük ayıp ve vurulması, atılması gereken şeylerdir. Bir isyan haline mutlak gelmek zorundasınız. Zaten böyle olaylar çok hızlı geliyor. Tabii bu olaylar bazen trajediye dönüşüyor. Her gün intiharvari eylemler var. Yani kendilerini doğru kullansalar her biri bir ulusu kurtarabilir. Fakat yaşam tikanıklığından dolayı, Önderlik yapma zayıflıklarından dolayı örgütü zor duruma sokuyorlar. Savaşçılarımız şapır şapır gidiyor, o cesaret ben de olsa gerçekten önüme koyup da yapamayacağım hiçbir şey yoktur. Ama hiçbir işe yaramıyor. Bütün bunlar büyük mesele, çünkü dikkat edilirse bu kadar şehit kanı yerde duruyor, onbinlercesi zindanda, halk inim inim inliyor, bütün bunlar büyük meselelerdir, duramayız, mutlaka çare bulmalıyız.

Sizin de yüreğiniz biraz duyarlı olmalı. Bireycilik anlamında bir tavuğunuz gitse kıyameti koparırınız, ama bu kadar şehit kanı yerde, bu kadar mahkumumuz var, bu kadar acımız-üzüntümüz var, duymak bile istemiyorsunuz. Hele PKK içinde sahte PKK’lilik ne kadar yaygın. Yani PKK’nin gururunu-gücünü sonuna kadar alıyor, ama hiçbir gere-

ğini yerine getirmiyor. Ben bunlara deli kişilikler diyorum.

Zaten PKK içindekiler neredeyse delilerden daha tehlikeli olacak. Önderlik hastalıkları, ne oldum deliliği çok yaygın, yani buna benzer çok tehlikeli durumlar var. Önlemsek büyük acılar içinde kalacağız. Zaten büyük tutkularımız olmasa lime lime olup giderdik şimdiye kadar. Bir arkadaşınız olarak bunları belirtiyorum, bilemiyorum ne kadar anlaşılıyor. Aslında ben askeri-siyasi konuları da mükemmel anlatabilirim, ama karşımdakiler ne kadar buna varlar? Bazılarına anlattık, ama büyük bir kısmı bozuk çıktı. Felsefi, artistik konulardan tutalım, askeri-örgütsel konulara kadar anlamaya çok açığım, ama dinleyen, onunla büyümek isteyen az. Mesela ne kadar söz vereceğiniz bile belli değil. Ne söz vermeyi biliyorsunuz, ne de verdiğiniz söze bağlı kalmayı. Kendi kendinize sorun sözünüze bağlı kalıp kalmadığınızı. Ben tekrarlamak istemiyorum. Bu çalışmalar için de biraz derinlik gerekli, günceli kesin yakalamak gereklidir. Derinlik, çıkış, düşmana karşı ayakta kalmak gerekli. Sandığınız gibi kolay olmuyor. Yine düşünmek, bir şeyleri bir araya getirmek zorundayız. İğne ucuyla kazıyorsak ancak bir şeyler buluruz.

İnsan, toplum kimliğiyle, ulusal kimliğiyle yaşar

Ben şimdiye kadar yapılmış olanı işten bile saymıyorum. Onunla kendimi avutmam. Bize gerekli olan yeni kazanımlardır. Mirasyedici gibi değerlerin üzerine yaslanmak ayıptır. Ben bir şeyler vermedikten, üretmedikten sonra bir lokma ekmek bile yemem. Haramzade olurum o zaman. Mirasyedici olmak en büyük çirkinlik, aşağılık bir durumu kendine yakıştırmaktır.

Düşman için PKK belası ortaya çıkmıştır.

Bizim için de PKK tutkusu diyelim.

Bunu yakalamak gerekli, çünkü yakalamadan sizlerle bir şeyler yapmak mümkün değil. İlk ülkesinden bu kadar kaçanı yakalamak gerekiyor. Tarihinden, kimliğinden kaçanı önce yakalamak, çekmek gerekir. Kimsin nesin, nereye gidiyorsun, sorularını soracaksın. “Zırdeliyiz” diyemezsiniz. İnsan, toplum kimliğiyle ulusal kimliğiyle yaşar. Bu sorulara ciddi cevaplar arayacağız. Öyle sizin yaptığınız gibi kaytarmacı olmayacağız. Zaten muazzam bir kaytarmacılık, yüzeysellik var, söz lastik gibi bomboş, hedefsiz, içeriksiz, dayanıksız, söyleniyor, ama böyle olmaz.

Aslında yeni bir şeyler yapmak gerekiyor, acaba bunu nasıl belirleyebiliriz? Bu sefer yeni bir çalışma nasıl olabilir? İyi şeyler yapmak gerekiyor. Yani hem en yeni, hem de en eski arkadaşlar var. Bize, hatta bana yeni iş yaptırmalısınız. Bazı şeyler aklıma geliyor. Eğitime ilişkin, günlük talimat, perspektif, müdahalelere ilişkin olsun. Yapıyoruz da, ama daha da can alıcı olmak istiyoruz.

İnsana güveniyoruz.

Zaten benim için insan sınırsız, ulaşıldığında yaratılacak-güçlü olacak bir nesnedir, bir değerdir, objedir. İnsana çok iyi yükleniriz. İnsanın ulaşp da başaramayacağı hiçbir şey yoktur. Buna duyulan inançla görevlere yükleniyoruz.

Düşman bu mücadeleden yalnızca beni sorumlu görüyor, sizleri değil

Kürt insanı için gerekli olan nedir? Özgür koşullarda bunu iyi tespit edebiliriz ve şu anda da koşullarımız özgürlüğe en yakın olan koşullardır. Bütün bu özgürlük savaşımı ne yapabiliriz, nasıl yaşayabiliriz, nasıl savaşılabılır sorularına daha yerinde cevaplar vermek içindir. Yani eskiden fakir-fukara çocuklarıydınız, ama şimdi bakın epey güç biriktirmişiz. Örneğin silahlar, para, savaşçı güç kaynaklarıdır. Bunların hepsini bir araya getirdik. Bu araçlar daha fazla özgür olmaya götürebilir. Tabii, köleleşmeye de götürebilir, fakat biz özgürlüğün hizmetine sokmaya özen gösteriyoruz. Yani bunlarla acaba daha iyi bir yaşamı nasıl yaratabiliriz? En başta cesur-yiğit insanlar çok şey yaratırlar. Onları da hazır tutuyoruz. Yıllardır emekle sağladık bu seviyeyi.

İnsan acı duyuyor. Büyük bir uygarlık yaratmamız gerekirken kendimizi böyle çarçur etmişiz. Sizlere bunu anlatmak istiyorum, ama bir türlü anlamıyorsunuz. Bir uygarlık yaratmak dururken neden maliyeti sıfır olan korkunç düşmana çalışıyorsunuz? Gel de isyan etme. Acıyorum, her birisi bir yöreden gelmiş, hepsi Allah'ın fukarası. Altın gibi yerlerden geliyorlar, tenekeye gelmişler. Bu insanların yakasını tutmadan nasıl bırakacağız?

Bu düşmana bir şeyler yapmak gerekiyor, “ayıptır yaptığın” demek gerekiyor. Ben de en büyük savaş tutkusuyla onları tutmak istiyorum, ama kaçıyorlar benden. Zaten yakalarına yapışmışım, şu anda boğulup gidiyorlar. Ne yüzle karşıma çıkacaklar, bir kâbus gibi adeta. “Sen bu insanları ne hale getirdin” diyeceğim. Onun için yüzlerini böyle on perdeyle, yüz perde ile kapatmışlar. Nedir bu diyeceğim? Bu insanı, bu toprakları Kemalistten soracağım.

Atatürk sağ olsaydı onunla karşılaşmak isterdim. En büyük tutkularımdan biri de onun yakasından tutmak olurdu. “Sen neden böyle yaptın, kültürsüz, cahil adam” dedim. Aslında çok zavallı, zayıf bir adam. Zaten böyle kişiliklerden korkmak gerekiyor. Uygarlık düşmanıdırlar. Aşiretini kurtarmak adına bütün aşiretleri kesmek zorunda kalan, ilkel aşiret reisleri, klan reisleri vardır, onlara benzetiyorum.

Müthiş bir kaçış var. Utanarak hepsi kendinden kaçıyor. Tamam, kökenin, tarihin çok kötü olabilir, pek parlak olmayabilir, ama bu kaçış neden? Yani bir aşiret olarak kendine sahip çık, onun da büyüklüğü var. Tabii her yerde ben bunu gördüm. Ne olursak olalım kendimizden kaçmamalıyız. Hesap sormak güzel bir şeydir de, bunun zevkini

veremedik bu arkadaşlara. Yoksa tanımış olsalardı bu gerçekliği her birisi çok iyi bir hesap sorucu olabilirdi. Yani bu kadar sana yapmış, bir sorman gerekir, neden? Tabii şu anda TC bu mücadeleden, bu Kürtlükten sadece beni sorumlu tutuyor. Yani diğerlerini, sizleri kendi yardımcıları gibi görüyor. O diğer Kürt önderlerine yardımcısı gibi davranıyor. Midelerine oturtmuşlar, hazmediyorlar. Bunlar önemli sorular. Bir tavuğun bile elinden alınsa hesap sorarsın. Bunlar bir tavuk almamış, bunlar insan soyunun nesi varsa bütün hepsini ellerinden almışlar. “Dur” diyeceğiz. Bunu bildiği için büyük bir telaşla bütün gücünü kullanarak yükleniyor. Biz biraz hesabı iyi sorduk aslında, bütün yaptıklarını yüzüne vurduk. Bu yüzden çok öfke duyuyorlar. Hatta biraz sizlere de zayıflıklarınızı soruyor, güçlenin diyorum öfkeleniyorlar. Düşmanı bırakıp işi-gücü bizimle uğraşmaya, bizi uğraştırmaya çalışıyorsunuz. Tabii kendimizi anlamak, kendimizi yeniden yorumlamak çok gerekli. Birisi seni tanımamaz hale getirmek istedi mi, senin ilk yapacağın iş, kendi tanımını doğru yapmaktır. Adam kendini hiçe saymış. Nesin, ne olacaksın? Silip-süpürmüş. İnsan soyuna yaraşır, herkesin bir adı vardır.

İnsanlar adsız olamaz.

Ama onlar sadece bizim adımızı da kaldırmış değiller, keşke yalnız adımızı alsaydı da, bir tarafımız bize kalsaydı. Hayır. Sökmüşler. Bu insanlar haklı. O açıdan size söylüyorum. Şimdi parti, savaş diyorsunuz, tarihi nedenleri, sosyolojik nedenleri bunlardır. Şimdi böyle meseleler karşısında öküz gibi duyarsız kılmak olmaz. Yaşamak isteyen sizsiniz. Artık dünyanın başına kendimizi nasıl bir bela yapabiliriz? Bir Yahudi gibi de olamazsınız. Yahudi büyük sermayedardır, Yahudi büyük akıllıdır. Ermeni büyük sarraftır, sanatkardır. Ermeni gibi de olamazlar. Biz ancak biraz ziraatçılık, hayvancılık yaparız. Dünyada bu işlerin devri sona ermiştir. Başkalarının inşaat işçisi olmakla da Kürt soyunu kurtaramayız.

Eski Kürde dünyada yer yok

Gerekçeler güçlü, ama anlayamadığım nokta şu, bu gerekçelere neden ağırlık vermiyorsunuz? Neden anlamıyorsunuz? Biz büyük açıyoruz. Bu söylediklerimizde büyük gerekçeler, büyük amaçlar var, büyük olma gereği var. Parti dersi diyorsunuz; parti dersi büyük olmak dersidir. Büyük amaca, büyük iradeye başlangıç yapamazsan, parti dersinden sen bir şey anlamamışsın demektir. Söyleyin bana, daha nasıl size açıklayayım? Parti tanımını size nasıl yapayım? Anlamaya gelmiyorsunuz. Kendinize sorun. Neden cüceler gibi kalmakta ısrar ediyorsunuz, tanımını yapamıyorsanız, açıklayın. Neden sizin bir parti davanız olmasın ki? “Bu ne sorusu” diyeceksiniz. Tabii böyle cüce kalırsanız, biz bu soruları size sürekli soracağız. Size şimdi anlamazlar, onlar cahil-cuhal takımı, fazla üzerine gitmeye gerek

yok dersek, sizi o zaman bizde adam yerine koymamış oluruz. Ve sömürgeciler gibi yaklaşmış oluruz. Hâlbuki tam tersine bizim çocuklar, gençler müthiş olmalı, her şeyi en iyi yönleriyle anlamalı; yaklaşımın insani yönü böyledir. Sizi, en iyi anlayan ve en iyi yapanlar olarak değerlendirmek zorundayız. Düşman bize küçük-lüğü yakıştırmıştır, biz size küçüklüğü yakıştıramayız. Böyle çok işe yaramazlar, küçükler olarak idare etmeyeceğiz. “Kürt vahşidir, Kürt aptaldır, Kürt şudur-budur” bir yığın böyle sahte tanım yapıştırmış sömürgecilik.

Sömürgeciliğin dilinde biz bir hiçiz.

Ben hiçsem beni al mezara koy, sıfır maliyetle neden çalıştırıyorsun. Yazık değil mi bana. Tabii yazık. Yani ölelim, kendimizi yerin dibine koyalım, ama hiç olmazsa böyle sıfır maliyetle çalıştırmassınlar. Hep böyle başkaları için yaşamak büyük ayıptır. Buna karşı çıkmayı da düşünelim. Siz bunları anlamak zorundasınız. Benim durmadan “anla, anla” dediğim durum budur. Anlamaya yanaşmıyorsunuz. Al işte düşmanın karşısında bir hiçsin, neyini beğeniyorsun, neyini yeterli görüyorsun? Hiç yeterli görecektir bir şeyin yok. Nasıl yaşayacaksın, yaşayacağın hiçbir şeyin yok. Böyle siyasi, askeri örgütsel anlamda sen yok kılınmışsın. Neden bunlara ilgi duymayacaksın. Her zaman söylediğim gibi sigaraya gösterdiğin ilgiyi, neden böyle önemli ve tarihi işlere göstermeyeceksin. “Yaramazız, biz böyleyiz.” Bu teorileri, bu terbiyesizlikleri bırakacaksınız, insan olacaksınız. Yani ulusal terbiye budur. Sizler biraz aile terbiyesi almış veya almamış da olabilirsiniz, o da önemli değil. Ama burada ulusal terbiye veya insani terbiye gerekiyor. Aslında düşmanın bize yaptığı en büyük kötülük de bu noktada. Baştan çıkarma, silinme, ulusal hafıza kaybı, belleği yok etme ve yerine kendi hafızasını yerleştirme, büyük terbiyesizlik işte buna denilir. Birbirimizi ne yapacağız peki? Madem gençsiniz, yiğitsiniz haydi yakalasanıza tarihi.

Yakalayın kimliği!

Hepiniz bana havale ediyorsunuz. Tamam, ben kaçmayayım, her zaman öyleyim, yani kaçmam. Ben kendimi biraz yetiştirmişim. Bu konuda kimse benimle başedemez. Ama benimle de her şey bitmez. Ben kendimi daha da olağanüstü kılabilirim. Hiç bu konuda sıkıntım yok. Ama insan istiyor ki, içinizden benimle yükü paylaşabilecek bazıları da çıksın. İstemeyen ben miyim? İsterseniz çok para koyalım cebinize; isterseniz silah verelim elinize. Yeter ki, doğru kullanın. Neden fukarayı oynayacaksınız. Teoriyi, derya gibi akıtıyoruz. Alın beyninize aktı. Niye fakirleri, dilsizleri oynayacaksınız ki! Yaşamın yolunu biz az açmamışız, müthiş açmışız. Eski Kürt gibi yaşayacağız diyorsanız, hayır.

Eski Kürde dönüş yok.

Dönerseniz karşınızda ben varım, mahvederim sizleri.

Düşmanın istediği Kürt gibi yaşamaya hayır diyoruz. Benim sahamda düşmanla birleşme olmaz. “Zorla yaparız, oyun oynarız” dersiniz, yapın ben de kendimi savunurum.

Bana oyun oynanmaz. Kendi sahamı kendim yaratmışım. Parti sahasında nasıl bana oyun oynayacaksınız ki?

Bireycilik adı altında

kurt gibi birbirinizi kemiriyorsunuz

Acıklı bir hikâye değil mi? Zaten biliyorsunuz Alevilikte Ali geleneğinde hâlâ dövünürler dururlar değil mi? Hâlâ da var. İranlılar ne yapıyorlar, dövüyorlar kendilerini. Ben öyle yapmam.

Kendi intikamımı ayaktaiken de alırım.

Arkadan hançerletmeden. O da önemli bir sanattır. Şu ana kadar öyle bir şeye fırsat vermedim. “Sen de mi Brutüs” der Sezar. O da arkadan hançerlenmişti. Kendimi nasıl kazanan bir seviyede tutum?

İnsanların büyük yanlışlar içerisinde olduğunu söyleyebilirim.

Ben de bazı şahsiyetleri inceliyorum. Napolyon’dan Lenin’e, İsa’dan tut Ali’ye kadar hepsinin yanlışları, gafletleri var. Benim kendi payıma yaptığım şu: Aldanmama, aldatmama! Son derece dürüstüm, kimseye, iradesine rağmen, tek bir adım at demem, ama kendimi de çiğnetmem. Kendime saygılı olmayı becerdim. Bu oldukça önemli bir gelişmedir. Daha birçok önemli özellik var, aslında onları da almak gerekiyor. Beni kimler nasıl kandırmak istiyordu da ben nasıl kanmadım? Bir sürü böyle husus var. Birçok şeye çok yönlü cevap verebilirsiniz, mesela bir askeri üslup var, siyasi-edebi vb. her sahada cevap bulabilirsiniz. Büyük bir zenginlik söz konusu. İsteyen silaha sarılır, isteyen ahlaka sarılır, isteyen aşka sarılır, isteyen ölüme koşar. Yani her şey var, hepsi müthiş birbirine bağlı.

Şimdi sorunlarımız ağır tabii. Biz tarihle oynayamayız. Kendimize kesinlikle saygılı olmak zorundayız. Adam seni camiadan kovmuş, hesabını sormadan insan olamazsın ki! Senin ülkeni harabeye çevirmiş. Bunu “kim yaptı” sorusunu sormadan bu dünyada yaşam arayamazsın ki! Soracaksın tabii. Ve çaresi de nasıl partileşiriz? Partide nasıl savaşırsınız? “Nasıl Yaşamalıyız?” olacaktır. Ben bu konuda açığım, her şeyi tartışmaya, paylaşmaya varım. Görüyorsunuz paylaşmadığım hiçbir şeyim yok. Korkunç açığım paylaşmaya.

Bu güzel bir tutku, güzel bir yaklaşım. Gücünüzü bizden almalısınız. Ben bütün bunları yaparken gerçekten çok alçakgönüllüce yapıyorum. Benim için bir adünden ziyade, böyle bir yaşam tarzı, böyle bir yaşam, istediğim gerçeklik oluyor. Bana göre başka türlü yaşanılmaz. Sizler nasıl yaşıyorsunuz, onu size sormak gerekiyor. Bu kadar yoksullaştırılmışsınız, bu kadar bireyselleştirilmişsiniz. Bireycilik de şu; içinde hiçbir şey yok. Bireycilik adı altında kurt gibi kemiriyorsunuz birbi-

rinizi. Örgüt didişmeciliğı, örgüte gelememe, kolektivistizme gelememe, bilmem her türlü işbirliğine gelememe. Bu nedir? Parti içinde birbirine karşı kurtçuk olma değil mi? Dar bir sahaya sıkıştırmış birbirinizi yiyorsunuz.

Ben buna nasıl insanlık diyeceğim!

Kendime saygım varsa ben buna insan diyemem ki! Küçük bir grup oluşturup yoldaşımı yiyeceğim, küçük bir grup olup yoldaşımı sevmeyeceğim, olur mu? Ama düşünün, sizler birbirinizi yiyorsunuz. Bu çok kötü. Bunları kendinize sorun. Örtbas edeceksiniz, kendinizi gizleyeceksiniz. Nasıl kendi vicdanınıza hesap vereceksiniz. Bu kadar kapkara ol, gizle kendini, ondan sonra da partinin karşısına çıkart. Bu çok büyük bir ayıptır.

Bütün bu konular parti ve “Nasıl Yaşamalıyız?” dersidir. Aslında daha da çok yönlü giriş yapıp, bir şeyler vermek istiyorum, anlamaya gelmiyorsunuz. Anlama kabiliyetiniz çok zayıf. Yani cümlelerden sözcük düzeyinde anlıyorsunuz. Ama onun tarihi anlamı, onun insanda yaratmak istediğı sonuç nedir diye düşünmüyorsunuz. Benim bir diğer özelliğim de; bir tanesi böyle yerinde bir söz, etkileyeci bir tarz, bir tutum, bir bakış bile fırlattı mı ben ondan etkilenir ve sonuç çıkartırım. Biz gerçekleri mertek gibi gözünüze soksak siz daha da körleşiyorsunuz. Ben böyle değilim, çok duyarlıyım. Duyarlı olmak, anlayışlı olmak oldukça önemli. Bu kadar sözle oynanılır mı? Bu kadar gerçekler boşa çıkarılır mı? O zaman nasıl yüzünüz olacak böyle temel değerlere karşı? Ve nasıl saygılı olacaksınız? O zaman korkunç olacaksınız. Kendisine bu kadar saygısız insanı ben kolay kolay bırakmam, savaşıcağız. Parti içi savaşın da özü budur. Kendine saygıyı yitiren insan PKK içinde olacak ben de onu normal göreceğim. Korkunç yapacağız birbirimizi. Açık ilan ediyorum. Madem parti dersi, yaşam dersi alıyorsunuz, bu derslere hakkını veremezseniz, gerçekten ben güçlüyüm, çok da uyanık, bilinçliyim, kesin sonuna kadar size yüklenirim. Karşı mücadele anlamında kovarım, ama iyi bir yoldaş olmak isterseniz de hususlar, sözler, içerikler belli, size her türlü destek sonuna kadar var, her türlü olanak var. Hangisini seçersen seç o da özgür tercihidir. Oyunu seçersen savaşımız devam eder. Nasıl yaşayacaksınız, neyin var? “Ağlarım” dersin ağla.

Ben anama ne yaptığımı size söyledim.

Taşları başına indiriyordum.

Kıyamet koparırım. Ağlamakla sızlamakla, beni etkilemek mümkün değildir. Ama gelişme emareniz oldu mu, karşınızda korkunç bir hizmetçiyim. Yeter ki, sizler gelişmeye yüz tutuyor olun. Gerçekten bir fide yetiştirir gibi saniyesi saniyesine suyunu, gübresini ihmal etmem. Eğer yetiştikten anlıyorsa o hassasiyetim de var.

Yeni Kürt, yeni parti ilkesine göre yaşayacaksınız

Parti terbiyesinden bir şeyler anlamak zorundasınız. İnsan yetiştirmek istiyoruz ve bu insanın sözü, eylemi, bugünü, yarını bir olmalıdır. İlkesi olan insan yetiştirmek istiyoruz. Her yerde var olan ikiyüzlü, bukalemun gibi renk değiştiren insanlara yeter diyoruz. Her yerde çaresiz, ezik-büzük kişiliğe yeter. Bunları istemek güzel bir şey. Neden yeni insanlar olmayacaksınız? Yani, özgür insan olun, başarı arzedin. Benim önünüze koyacağım herhangi bir engelim olmaz. Sonuna kadar olanaklar hizmetinizde olsun, sonuna kadar dilediğiniz gibi yaşayın. Ama ilkeye bağlılığınız da olsun. Bu da parti ilkesidir, yeni Kürt ilkesidir. Yeni Kürt ilkesine, yeni parti ilkesine göre yaşayamazsanız, onu ihlal ederseniz karşınızda ben varım. Mezarda bile olsam hesap sormayı ayarlamışım. Aklınızı başınıza toplayın, doğruyu seçin, size layık olanı seçin, sizi güçlendirecek olanı seçin. Zor olabilir, sıkıntısı sabrı gerekebilir. Bütün bunları böyle büyük gelişmeyle yüz yüze tuttuktan sonra hiçbir şikâyetimiz de olmaz. Bu yaşamın bir saniyesi bile bir ömre bedeldir. Bütün bunlar parti dersidir. Şansımızı iyi kullanalım. Bende sizinle şansımı iyi kullanmalıyım.

“Nasıl Yaşamalı?” sorusuna daha derinlikli, daha yaratıcı mümkün kılan şeyler ekledik, söyledik. Ona dikkat ediyorum. Tehlikeler var tabii. Bazı aşâğılıklar “Nasıl Yaşamalı?” sorusunu bozmak istiyorlar. Veya güç yetiremiyorlar, hayati bir sorun herhalde.

Bu büyük Rus devrimcilerini şimdi daha iyi anlıyoruz. 19. yüzyıl boyunca bu soruyu çok sormuşlar. En son Lenin, Gorki sormuşlar. Fransızlarda da, İngilizlerde de, Almanlarda da var. Acaba bizde “Nasıl Yaşamalı?” sorusunu ortaya atmak bile gerekli miydi? Çünkü ne diyeceklerini biliyorum; “Biz çoktan ölmüşüz, ne yaşamaktan bahsediyorsun.” Cevap önceden hazır: “Ben ölmüşüm” budur bizde felsefe. “Dokunma bana ben çoktan ölmüşüm” veya “gübre böceği gibi gübrelikte eşinip dururuz, biz yaşamayı böyle anlarız” teori, felsefe budur.

Herhalde iç dekorasyon, yani sanat kısmı eksik. Temel, çatı iskelet iyi kurulmuş da, o kurumlaşma işini biraz sanat kısmını ilgilendiriyor. Ruh güzelliğidir. Aslında girişeceğim, ama sizler yine hazırlıklı değilsiniz. “Nasıl Yaşamalı?” sorusunda aktörlerin varlığı yok. Yaşamak istediğinize dair kuşkuluyum. Yaşıyor gidiyorsunuz, ama ben ona yaşam diyemiyorum. Yaşam deseydim zaten bu işlerle bu kadar uğraşmazdım. Bu yaşamı çirkin görüyorum. Yani bu arkadaşlar “Nasıl Yaşamalı?” sorusunu kendilerine sorsalardı hepsi canavar gibi olurdu. Onların kafasında “Nasıl Yaşamalı?” sorusu çoktan cevaplandırılmıştır ve yaşıyorlar. Ama yaşadıklarını sanıyorlar. Çok fukara gençler. Acıyorum hepinize ne olacak. Kendimizi yapılandırmak dünyaya da en büyük cevaptır. Kendi gerçeğimizi çözümledik mi ona bir cevap sunduk mu o zaman bize hayran olurlar.

Biraz da “Nasıl Yaşamalı?” sorusunu kendinize sorun. Hiç mi içinizden biri çıkmayacak? Biraz kafanızı ayaklandırın, beyninizi biraz çalkalandırın, ihtiyacınız var. Benim gibi fukara, zavallı, güçsüz hiçbir kişi yoktu. Ben çok iyi biliyorum ve hâlâ “Nasıl Yaşamalı?” sorusuna iktifa etmemişim. Hâlâ daha, şu basit yaşama alışma diyorum. Bu yaşa gelmişim, bu imkân ve fırsatlara da ulaşmışım, ama “Nasıl Yaşamalı?” sorusuna özen göster diyorum. Saygılıyım. Bütün insani ilkelere az çok işlerlik kazandırıyorum. Fakat hâlâ kendimi yitirmemişim, hâlâ arayış halindeyim. O zaman kendinize sorun. Yani ben bile yapabildiğime göre, siz hayli hayli yapabilirsiniz. Aniden yaşamak istiyorsunuz, aniden bir sigara bile sizi tatmin ediyor.

Dağlarda kutsal ruhu bulmalısınız

Küçük bir duygu başınızı döndürüyor.

İçinde hiç de öyle ahım-şahım bir şey olmadığı halde bu nasıl oluyor? Büyük güzellik, büyük iyilik, büyük doğrularımız olmazsa, nasıl tatmin olacaksınız? Bu konularda zaten herhangi bir soruyu da kendinize sormamışsınız. Büyük güzellik nerede, doğruya göre ne kadar yaşıyoruz, doğru nerede? Size göre doğru, güzellik, mertektir. Hayır. Ben bile yaşıyorum demiyorum, ama hep soru soruyorum kendime, arayış halindeyim. Siz de biraz böyle olun. İşte her gün yan yanasınız. Tartışın, o dağların doruklarına sizi taşıdık. Ne kadar güzel doyabilirsiniz. Tek biriniz o dağların şanına yaraşır biçimde bir iş, iyi bir sözcük bile söyleyemedi. İyi bir sözcüğünüz olsaydı zaten iyi bir asker olurdunuz, iyi bir gerillacı olurdunuz. Ben bilirim, dağı biraz anlayan gerillacılık mı yapamaz? Güzelliği biraz yakalasaydınız, kesin partili olurdunuz. Sahte kaldınız, aldattınız kendinizi. O harabeleri gördünüz. Ne kadar etkileyici, bu sütunları ben gördüğümde yani köle dönemidir, korkunç köle emeği üzerine kurulmuş, ama o güzellik anlayışı. Yine de büyük saygı yaratıyor.

Diyarbakır surlarında etkileyicidir, Nemrut heykelleri de çok etkileyicidir, biz de harabeler çoktur. Ama bazıları öküzün trene baktığı gibi bakıyorlar. Çok acımıza gidiyor bütün bunlar. Darasut harabeleri de var Nusaybin yakınlarında. Ermeni harabeleri var, Urartutulardan kalma. Bizde yalnız Roma değil, Mezopotamya dönemi de var. Çok önceden, Roma’dan da çok önce büyük güçler var. Aslında bütün bunlar için ülkeye biraz yaklaşıldı mı, etkilene büyük olur. Ama bakmasını bile bilmiyorlar bizimkiler. Ben “giderler, kavuşurlar, toprakla, haşır-neşir olurlar, büyürler” diyordum. Sonra bir baktık tam tersine daha da küçülüyorlar ve şimdi insanlık dersi veriyoruz. Ne kadar anlayacaklar? 1982’de ülkeye giderlerken, kutsal ruhla bütünleşirler veya dağlarda kutsal ruhu bulurlar diye düşündüm. Gittiler, fakir-fukara döndüler, aç-sefil, o dağlarda göçmen kuşlar gibi dolandılar. Yaşamalarını bilmeyenlere, nasıl yaşanılmasını öğretiyoruz. Soruyu bile sor-

muyorlar ki kendilerine cevabını versinler.

Mezopotamya çok insanidir, insanlık Türküsüdür.

Bütün birliklerimiz bu insanlık cennetinin kenarından geçiyorlar, ama hiç etkilenmiyorlar. Botan çayı, Van kıyıları gidin bakın hepsinde Asur krallarının izleri vardır hâlâ. Bizimkiler ancak naylon çadır kuruyor. Baksalar etraflarına, dört bin yıllık kayalarda oyulmuş yerler en büyük sığınaktır. Bizimkiler bula bula naylon çadırı bulmuşlar. Bir dizi sığınak yapıp da kışın, on bin yıl önceki insan gibi kendini korumayı bile beceremiyorlar. “Nasıl Yaşamalı?” sorusunu nereden kendine soracak. İlişkilerde yine çok harap, içeriksiz. “Nasıl Yaşamalı?” sorusuna cevabı bırakın çoraklığı harabiyeti nasıl anlatacaksın bunlara. Benim bütün yapmak istediğim hiç olmazsa soruyu canlı tutmak. Ucuz yaşama düşkünlüğü oldukça yaygındır.

Güzelliğin, iyiliğin ve doğruluğun zorlayıcısıym

Ucuz yaşamayacaksınız!

Bu konuda bana öfkeli değilsiniz. Eskiden aynı şey söylenemez. Eskiden öfkeniz vardı. Zaten bu partilililerin hepsinin öfkesi “sen misin bu basit yaşamı önleyen” diye. Basit yaşamının savaşını veriyorsunuz. Yani birileri “biz böyle yaşarız” diyor, ben de “nasıl yaşarız?” diyorum. Savaş şiddetle kazanılır, ben sizin gibi savaş yapmam. Öyle aklınızdan, hafızalarınızdan geçmeyecek kadar sorunun üzerindeyim. Büyük saygıya davet ediyorum. Yaşamaya gece-gündüz saygı diyorum. “Biz saygıyı yitirmişiz, büyük değerlerin hepsini inkâr etmişiz” felsefesi artık bırakılmalı. Çok öfkeliyim, zaten benim bu büyük öfkem olmasaydı bu kadar ilgilenmezdim. Öfkem beni dönüştürmeye yöneltiyor. Orada sanat, yöntem devrimcidir. Sizin gibi kırıp dökmüyorum, sağa-sola bükme yok. Yöntemi tutturuyoruz. Bazen al kellesini koparın diyorum. Tabii anlayışın kellesini. Yanlış anlayışının, yaşam tarzının, yaşam alışkanlığının kellesini koparın. Fiziki varlıklar kalsın. Çünkü ölüm size göre; fiziki varlık kaldı mı bu yaşamdır veya fiziki olarak vuruldun mu ölümdür. Ben ikisini de kabul etmiyorum. Ne fiziki olarak var olduğun için, “yaşıyorum” diyebilirsin, ne de fiziki olarak öldüğünde “öldüm” diyebilirsin.

Ben ayakta birçok kişiyi öldürüyorum.

Hem de hiç hissettirmeden. Bunlar önemli, bunların yaşam alışkanlıklarını, basitliklerini vurmak, kellelerini koparmaktan daha fazla acı veriyor. Dönüşüm olayı bududur. Hepiniz korkunç bir çirkinliği yaşamak istiyorsunuz. Ne doğru-dürüst iki şey söyleyebilir, ne karar verebilir, ne düşmanına yönelme gereğini duyabilir. Bunun yanında hepsi birbirine korkunç yönelebilir de. Şimdi onları da önlemek büyük bir savaş. Bütün bunlar kavgadır. Savaşımın tarzını doğru belirlemeseydik, hiçbir

şey ortaya çıkaramazdık. Ben kendimle de savaşıyorum, ayıp değil.

İlkin savaşı kendimde başlattım.

Kendime karşı çok acımasız ve gaddarım.

Her an diktatör olabilirim, neden olmuyorum? Güç kazanmak, hızla diktatörlüğe götürebilir. Zaten bütün liderlikler biraz böyledir. Mücadele ve savaş sahalarına bakalım; ufak bir yetki alıyor, hem de yüzde yüz bizden alıyor, üzerine kuruluyorlar. Kellesini koparsan üzerinden ayrılmıyor. Düşünün, bende neden bu eğilimler gelişmiyor. Çoğu benim yerimde olsaydı kendini kaybederdi. Değil böyle güçlü bir Önderlikse gelişme, sınırlı bir gelişme de olsa, hepsinin başı dönerdi. Kraldan daha kralcı kesilirdi. Dikkat edin ben kendimi nasıl ayarlamışım, nasıl demokratik sınırlar dâhilinde tutuyorum. Daha da ilginç, bırak demokratlığı bazen çok sıradan bir hizmetçi bile olabiliyorum. Nasıl bu kadar esnek olabiliyorum? Eminim ki, ben önünüzde durmasam, birer canavar kesilmeniz işten bile değil. Hem bu kadar insanı ve en önemlisi de kendimi durduruyorum. Dikkat edin, bu kadar gücü olan bir kişi aslında farklı olabilir. Kendini kaybeder. Zaten parti içinde kendini kaybeden tipleri görüyorsunuz, kendini terbiye edememişler. Kendini parti içinde terbiye etmemek çok ilginçtir. Ben kendimi nasıl terbiye ediyorum, bundan ders çıkarın. Zordur ama iktidar sanatında yol almak istiyorsanız, ulusal kurtuluşa yol almak istiyorsanız bunları biraz kavrayacaksınız. Aslında bu tarzı geliştirmeseydim kesin gelişme olmazdı. Her an birçok şey başınızı döndürebilir, sizi düşürebilir. Örneğin para her an insanı bozabilir. En büyük bozucu paradır, insanı değiştirir. Ama ben parayı bir hiçleştirme ameliyatına tabii tutuyorum. Hem parayı topluyorum, hem de hiçleştiriyorum. Zaman zaman bana soruyorlar, “para ilişkisi konusunda ne düşünüyorsun” diye; parayı en büyük düşkün ilan ediyorum, parayı en büyük aşağılık, ayak altı ilan ediyorum. Tabii bunu derken, halkın parasının bir kuruşunu bile yerli yerinde kullanmaya özen gösteriyorum. Parayı yüceltmiyorum. Halkın değerini halk için kullanmak ayrıdır. Paraya kapılmak, parayla güç sahibi olmak ayrıdır.

Yine kadın konusunda da böyle. Erkek egemenlikli toplumlarda dağa yürüdün mü ilk yapacağın şey harem geliştirmektir. Osmanlı, Muaviye, Abbasi, İslam tarihini düşünün, daha öncesi de var. Kadın konusunda diktatörlaşmek korkunç köleleştirmeye götürür. Feodal kölelik, Roma dönemi köleciliği içinde kadın, halden hale sokuluyor. Ama benim kadına bakışım çok özgür bir temelde geliyor. Biraz bunun üzerinde yoğunlaşmaya çalışın. Çok ilginç, aslında bitmiş tükenmiş kadınları götürmeye çalışıyorum. Dili yok, rolü yok.

Demek istediğim, büyük bir düşünce, yaklaşım olmazsa “Nasıl Yaşamalı”ya ilişkin bir sürü soruya cevapları vermezsek, çok iyi biliyorsunuz ki, bir kadın bul-

sanız bile ikinci gün başa bela olacaktır. Bir kadını idare etmek oldukça zordur? İki-lem şurada; ya erkek köleleştirmek zorunda, ya kadın köleleşmek zorunda ya da hır-gür, yani büyük bir aile kaosu. Erkeğin tam zaferi, mutlak boyun eğmiş bir kadındır. Şimdi biz bu tip kadından mutlak nefret etmek zorundayız. Çünkü her gün hır-gür var. Bizim ailedeki durumu anlattım: Babamla annemin kavgası. Çok il-gincime gidiyordu. Ben ona duyduğum tepkiyle aslında daha sonra mücadeleye sarıldım. Bu nasıl güzellik? Korkunç. Bu ne kavgasıdır, hâlâ anlamaya çalışıyorum. Yani bir çocuğun dünyasına çok ters. Bu bir olay, çözmek gerekiyor. Korkunç bir çelişki o çocuk halimle çıkardığım sonuçlar var. Daha sonra yaşadığım gerçeklik var. Benim bir özelliğim de bir şeyi yalnız intikamla boğmak değil, aynı zamanda biraz anlayabilmektir. Nedir, ne yapmak istiyor diye sormaktır.

Sabırlıyım. Ama aynı zamanda çok sabırsızım.

Sabır, sabırsızlık böyle muazzam iç içedir ve çıkarılan sonuçlar var. Yalnız bu yapı içinde bile bu ilişkiyi doğru ayarlamazsak tek bir Kürt direnişçisi açığa çıkmaz. Şimdi bu politikayı doğru yönlendiriyoruz, hepsi kahramanlaşma yoluna giriyor. Tabii bu yola girdin mi biraz sevgi yoluna girmiş olursun. Sizi böyle dizginsiz bı-raksak, yalnız kadın-erkek ilişkisi başınıza ne getirir, ne kaybettirir. Çok şey götü-rür, böyle kolay ayarlandığını zannetmeyin. Bazı eşekler var bizi hâlâ anlamıyorlar. İşin özüyle oynayanlar var. Bunların üzerinde de duracağız.

Parti içinde kadın-erkek ilişkilerine düzen vermek, yeni toplumu kurmaktan daha zor. Bazıları ise korkunç durumdalar. Kendinizi şimdiden düzeltmeye çalışacaksınız. Bu çirkinliğinizle, bu fukaralığınızla erkek olduğunuzu asla söyleyemeyeceksiniz. Bakın ka-dınlar da bu halleriyle asla kendilerini kabul ettiremezler. Bu konuda korkunç tedbir al-mışım. Yalnız düşünsel tedbir değil, politika da var. Cinsel politika bile var. Eğer bunu fark edemiyorsanız gerisiniz, ilkelsiniz. Sizce PKK'de işler kendiliğinden mi oluşuyor. Değil. Hepsinde politika var. Siz yüzeysel olduğunuz için anlamak bile istemiyorsunuz. Birçok kurnaz, köylü kurnazları ne kadar anlıyorlar. Anlayışlı olun; "PKK babamızın çiftliğidir istediğimiz gibi kullanırız" demeyin, kesinlikle öyle değil. Çok yüksek disiplin diyarı, duyarlılık diyarıdır PKK. "Biz anlamıyoruz, biz eski Kürdüz, eski neyiz" demekle bu işin altından da çıkamazsınız. Güç, yetki olayıdır. Öyle kolay ele verilmez, kolay oluş-turulmaz. Ben her şeyi verecek öyle mutlak başarıya götüreceğiz demiyorum. Bu sözü verecek kadar enayi değilim, ama yaşadıkça da bazı şeylerin, özgürlük değerlerinin pe-şini kolay kolay bırakmam. İyi bir savaşçı olduğuma inanmalısınız. Meydanı çirkinlere, hırslılara, sahtekarlara bırakmam, kimse benden bunu istememeli. Güzelliğe geleceksi-niz, doğruya geleceksiniz, iyiliğe geleceksiniz. Yoksa "biz genciz anlamayız, sarhoşuz" diyemezsiniz. Güç bende, güzelliğin, iyiliğin, doğruluğun diktatörüyüm.

Doğrulara gelmek, doğruların büyük iradesi olmak tek doğru tutumdur

Parti ve yaşam dersi bütün bunları içeriyor.

Kürt partisi diyorum ben buna.

Kürt partisi insanlık partisidir.

Kürdü çözdün mü az çok insanlığa da cevabını vermiş olursun. Parti bize gerekli, buna inanmalıyız. Bir parti dersine ihtiyacımız var, buna ağırlık vermeliyiz. Adınız gibi değil, iliklerinize kadar sarsılarak dersi anlayabilmelisiniz. Geçmişiniz ne kadar kötülüklerle, çirkinliklerle dolu olursa olsun, yine de kendinizi temizleyebileceğinize dair umutlu olmalısınız. Ama ucuz, sahtelikle, bastırarak işin altından sıyrılacağınıza da inanmayın. PKK büyük netleştirme, ayırttırma, dönüştürme hareketidir. Çok özlü bir harekettir. İç dünyamızda onu sergileriz. Bazılarının denetim örgütleri vardır. Bizim de en büyük denetim örgütümüz vicdanımızdır. Yani istihbarat örgütümüz öyle özel bir örgüt değil, içimizdedir, değerler konusunda hepimizi denetler.

Aslında bütün yapılanlar bir anlamda “Nasıl Yaşamalı?” sorusuna da cevaptır veya soruyu sormaktır. Tatmin olmamışsanız biz daha da derinleştirebiliriz. Ben tartışmaya varım. Ama siz de tartışmayı ciddiye alın. Partileşmeyebilirsiniz de, illa ki partileşin diye bir dayatmada bulunmuyorum. Partileşmek gönüllülük ilkesini esas alır. Ama ikiye bölünme olmamalı. Partileşemiyorsanız, iddianız yoksa çekilin bir tarafa, bir dost gibi kalmamanın da büyüklüğü vardır. Ama partileşmeye başlıyoruz, öncü olmaya doğru, önderliğe doğru gidiyoruz dediniz mi, çok şey yapılmak durumundadır. Hassasiyet, duyarlılıktan, bilinç gücüne kadar, irade gücünden tutalım ruh büyüklüğüne, esenliğine kadar çok şey ayağa kalkar. Öncü olmak basit bir olay değildir. Ben hâlâ ilk başladığım bir-iki kelimeyi hangi tutkuyla, hangi ciddiyetle söylemişsem, nefes nefese aynı ciddiyeti, aynı tutkuyu, aynı hassaslığı adeta ayakta yaşıyorum. Uykusu yok, durması yok. Ciddiyet böyle olur, ciddiyet bu işte çok gerekli. O gün bugündür herkes tanır, bu arkadaşlar da bizi çok iyi bilir. Nasıl nefes nefeseyiz. Büyük değerlere saygım var. Gerçekten uyuyamadık diyebilirim. Ayakta bir propagandacı, ayakta bir eylemci, ayakta her şey. Söylediğim ilk sözde iki cümle söyledim “Kürdistan var, sömürgeci.” Sen misin bunu söyleyen, sözüne sahip çık. O gün bugündür sözümüze bağlı kalmaya çalışıyoruz. Tamam, “her şeyi yapabilirim, edebilirim” demiyorum, ama bu işlerde bir şeyler yapmaya varım. Yine kendimi ahım-şahım görmüyorum, fakat yine de gücümüz oranında bir şeyler yapabiliriz. Bu sizler için de geçerlidir. Bu işe varım diyorsanız biraz güç göstermelisiniz, bu işe gerçekten anlam verebilmelisiniz. Sizi iyi bir partili gibi görebilmeliyiz, iyi bir yoldaş olarak değerlendirebilmeliyiz. Halkımıza, insanlığımıza ne gerekiyorsa o sizde biraz gelişim göstermeli. Ayıbınız olabilir, ben kendimi en ayıplı ilan etmişim. İlan etmeseydim bu kadar

kendimle uğraşmazdım. Fakat çareyi de iletiyorum. Ben böyle doğdum diye kendimden vaz mı geçeceğim. Değil. Çelişkim var; bir yaşam şansını doğa bana vermiş, onu da böyle değerlendiriyorum.

Özgürlük kesin gerekli; onun savaşımı, onun güzelliği gerekli. Özgürlük olmadan yaşam olmaz. Hepinizin ekmek-su kadar buna ihtiyacınız var. Bu ihtiyacı gidermek, örgütlemek onun savaşımıyla mümkün. Her sanat sabır, tahammül, emek gerektirir. Bu sanatın da gerektirdiği emek böyledir, incelikleri böyledir.

Anı anına böyleyiz. Durmak yok, kazanımlar hepimiz için olsun. Kesinlikle, aile-sü-lale için yapmıyorum. Hepinizin de kesinlikle kazanmaya ihtiyacı var.

Kazanılmadan yemeyin, içmeyin, yaşama tenezzül bile etmeyin.

Kazanmanın büyüklüğüne, kazanmanın tutkusuna kendinizi kaptırın. Ucuz yaşamakmış, başkalarının omzunda taşınarak yaşamakmış, asla bu durumlara izin vermeyin. Emek yaratın; siyasi emek, askeri emek en büyük yaratıcıdır. Onun da dersi sabırla veriliyor. Eskiden böyle olanaklarımız yoktu, şimdi iyi öğretiyoruz. Ama dediğim gibi, işin ciddiyeti de tartışmasıdır. Size bütün yaşamımızı sunduk. Kullanmasını bilmezseniz en büyük ayıbı işlemiş olursunuz. Halkın Önderlik gerçeğine, parti gerçeğimize büyük duyarlılığı söz konusu. Onun militanları olarak siz bu duyarlılığı göstermezseniz büyük ayıbı işlemiş olursunuz. O yiğitliği göstermezseniz ayıplanırsınız, aşağılanırsınız. Bu da iyi bir şey değil. O açıdan parti dersi, yaşam dersi, savaş dersi, Önderlik dersi yakıcıdır, yani onunla varsınız, onunla şan-onur kazanırsınız, onunla ekmek kazanırsınız, onunla yaşarsınız.

Artık daha anlayışlı olmaya doğru gidiyoruz, biraz ciddi olmaya adım atıyoruz. Israrlı olun, büyük inat, sabır kadar, büyük tempolu bir yürüyüşünüz olsun. Şimdiye kadarki sakat, çok saptırmacı yanlarınız ne olursa olsun, eğer verdiğiniz sözler doğru bir katılım sözü ise, saygınızı biraz da korumak istiyorsanız; bu tarzı, bu tempoyu yaşamınız kadar değerli belleyin. Hem kazanabilirsiniz, hem de en öne geçebilirsiniz. Ama kuralı-kaidesi kesinlikle göz ardı edilemez. Bütün geriliklerinize rağmen, bütün sakatlıklarınıza rağmen, önemli gelişmelere sahip olabileceğinize inanıyoruz. Ayrım da yapmıyoruz, kadın-erkek ayrımı çok okumuş, az okumuş ayrımı da yapmıyoruz. Saflar hepimize açık. Ama diğer yandan da bunun ilah kadar otoritesi, şeker kadar tadı da vardır. Ama zehir gibi insanı bitirecek tepkileri de vardır. Sınırları kendimiz doğru belirleyelim. Ciddiyeti, sınırsız çabayı, yaratıcı yaşamamızdan eksik etmeyelim. Bütün bunların da temelinde biraz düşünce gelir. Buna ideoloji diyoruz. Bütün bu çabalarımız bir yerde ideoloji ve siyaseti bellektir, kendimiz için kurumlaşmaktır. Nitekim gelişmeler de oluyor. Ben düşman için bu kadar tehlikeli olabilirdiysem, siz benden bin kat daha tehlikeli olabilirsiniz. Benim çabalarım sizin için bir köprü çabası olsun. Siz daha çok sonunu getirebilirsiniz.

İşin en zor süreçlerini biz yaşadık.

Bundan sonra zaferin yürüyüşüdür.

Ama yine çabası gerekli, yine amansız olmayı bileceksiniz. Ucuza koşturmak yok. Fakat kaideyi bir tarafa iterek kendini dayatmak, abartmak da yok. Yani böyle ateşten korkar gibi ölçüyü aşındırmak, değerlerle oynamaktan korkacaksınız. Her şeyi yapın, ama böyle durumlara girmeyin. İhtiyacınız olan bilinçse o da veriliyor, ona gücünüz var. Sabırlıyız, zorlama, aldatma da yok. Kurnazlıkla, abartmakla, ört-bas etmekle böyle aydınlığımızı açmak, doğrultumuzu saptırmak haddinize değildir. Düşman bütün bu yüklenmelere rağmen yapamıyor, siz hiç yapamazsınız. Kaldı ki, böyle bir göreviniz de yok. Doğrulara gelmek, doğruların büyük iradesi olmak tek doğru tutumdur. Biz nasıl güveniyorsak siz de kendinize güvenin. Gençsiniz her an taze başlangıçlar yapabilirsiniz, gerisi gelir. Ölüm de nereden gelirse gelsin karşılanır. Başarı da kesinleşir. Biz böyle başarıyı kesinleştiren bir yaşamı partiye dayatıyoruz. Parti sürekli başarıyı temelinde yürütmeye özen gösteriyoruz. Bunun dışında partililik falan yapamayız. Parti militan tarzı biraz böyledir. Kendiniz için gerekli olanı elde edeceksiniz. Ondan sonra bakın sonuç, kazanan militandır. Kazanan militan da kendini yakalamış demektir. Zaten yaşamın da amacı budur.

Ya ölü, ya deli

Bir bireyin, bir topluluğun, bir ulusun tarihinde doğuş, yaşam ve ölüm vardır. Bunlar oldukça bilinen ve hakkında fazla kafa karışıklığı olmayan, çok doğal, ölçüleri bilinen ve bir anlamda doğa kanunları dediğimiz gelişmelerdir. Yine toplumsal kanunların gereklerine göre olan gelişmelerdir ve fazla yadırganacak yönleri de yoktur. Bir doğuş vardır, bir yaşamak, bir kader-kaza, bir de sonuç vardır. Bunlar nasıl gelişir, nasıl sonuçlanır az çok bilinir. Bizim gerçekliğimiz söz konusu olduğunda, hem birey itibarıyla, hem ulus itibarıyla aynı şeyi söyleyemiyoruz.

Kürtler yaşamıyor. Ya ölümler, ya deliller.

Yaşamın neresinden geçiyoruz?

Ölü olan yanlarımız ne?

Hem birey için, hem ulus için yaşamaya değer bir şey kalmış mıdır? Bunları ayırt etmekte büyük güçlükler çekiyoruz. Aslında yaşıyor musunuz, ölmüş müsünüz ayrımını ben fazla yapabilmemiş değilim. Çünkü yapmak isteyenler için, söylenen şeyler çok açık ve hayat bulması gerekiyor. Ama ölmüş olanlar için de artık bir yer, mezar biçilmesi gerekiyor.

Ne yaşama sokabiliyoruz, ne de mezara.

Ve bu gerçek bir sorun.

Herhalde dünyanın başımıza bela ettiği gerçeklikte bu oluyor. Benim kendi yaşamımdan çıkardığım sonuç, şimdi bir ulusal yaşama dönüşüyor veya adına ne kadar yaşam diyeceksek. Kendim için de acaba ne kadar yaşıyorum diyorum, yaşamın asgari gereklerine ne kadar kendimi kaptırmışım, bilemiyorum. Oldukça ilginç olan böyle bir süreç yaşıyorum, yaşıyorum. Sizi yürüten kuvvetler bambaşka.

Ulusal kavramlara göre düşündüğümüzde, bizim TC terminolojisine göre çoktan ölmüş olmamız gerekiyor veya kurtuluş sürecindeki ulus terminolojisine göre değerlendirsek çoktan kurtulmuş olmamız gerekiyor.

Çoktan ölmüş müyüz, çoktan kurtulmuş muyuz veya yaşıyor muyuz?

Bu soru gerçekten bir bilmece ve cevabı da öyle sanıldığı kadar kolay değil. Sizin en temel bir yaşam hatanız da burada, yani ölü müsünüz, diri misiniz, ölü veya diri olan yan neresi bunu anlayamıyorsunuz. Bu ayrımları geliştiremiyorsunuz.

Şimdi bu hata yapıldıktan sonra, sizin bütün yaşamınız bozulmuştur veya yaşam bütünüyle her türlü pislige, çirkinliğe bulaşmıştır. Ben öyle görüyorum ve bu aşamanın gerçek bir değerlendirmesi de biraz da böyledir. İddialarım var, bunları ispatlıyorum. Günlük olarak kendi kendime düşündüğümde, yaşamak isteyen bir bireyin örgüt olayına, savaş olayına, herhangi bir yoldaşça, kolektifçe topluluğun ortak yaşam ölçülerine göre bir tarzı, mutlaka makul diye kabul edilebilir bir yürüyüşü, bir yaşam tarzı olmalı diyorum. Size bunu uyguluyorum, siz ise inanılmaz ölçüde bunun tersini dayatıyorsunuz, “biz yaşama gelmeyiz, yaşamın basit kurallarına bile gelemeyiz” diyorsunuz. Ya neye gelirsiniz? Bu bir delilik, bir çılgınlık, bir komalık mıdır? Şimdi Kürdistan toplumu için, fazla kestiremiyoruz. Aslında toplumsal birimlere göre artık bunlar olanaksız.

Sayın İsmail Beşikçi, “Sömürgecilikten öteye bir toplum” diyor. Kaldı ki, biz bu tespitleri çoktan yapmıştık. O bilim gözüyle bakıyor. Hani bize çılgın diyebilirler veya bizi her türlü terörist ilan edebilirler, ama normal, bilim ölçülerine göre de vurduğunda fazla anlamlı deyimler kullanılmıyor. Amerikalılar bile nasıl değerlendiriyorlar bilemiyorum. En azından başkaları için yaşayan bir halk, kendisini yaşamayan bir halk olarak değerlendirilebilir. Ruslar yetmiş yıl sosyalizmi uyguladı, asla ulusal kurtuluş teorisini bize uygulamadı. Demek ki, bizi yaşıyor sanmadıkları için bunu yaptılar, yoksa bir kasıtları yoktu. Reel sosyalizmin de ölçülerine pek uygun değildi. Demek ki, yaşadığımıza fazla ihtimal vermemişler veya yaşama şansımızın olduğuna inanmamışlardı. Bütün bunlardan bırakın dünyanın bize yönelik değerlendirmelerini, kendi kendimize ne yapıyoruz? Ucubelik. Yaşamın a, b, c’sini sökmemek, büyük karışıklık.

Bütün bunları söylerken, sizi kasıtlı olarak değerlendirmiyorum. Çok uzun bir tarihi geçmişi olan ve ailenin nazik dersinde her türlü insanlık dışı biçimini esas alan, iradeniz dışında, objektif bir durumunuz var. Bir defa bu zemin sizi öyle ayakta do-laştırıyor. Aslında ne kadar “özgürlük sahibiyiz” deseniz de, öyle değilsiniz.

Sizi yürüten kuvvetler bambaşka

Denilebilir ki, kendini istemleri doğrultusunda bile gerçekçi yürütemeyen insanlar topluluğusunuz. Kürt toplumundan başka ulusal kalıplara göre mükemmel insanların, militanların çıktığını biliyoruz. Ama kendi kalıplarımız söz konusu oldu mu, tek bir asker çıkaramıyoruz, tek bir namuslu, akıllı gerilla çıkaramıyoruz. Hep geriye çeken, tehlike-lice, kaza eseri vuran, kaza eseri ölen militanlar çıkıyor.

Şimdi, benim anlattıklarım, sizin öğrenmek istedikleriniz arasında büyük farklar ortaya çıkıyor. Benim vermek istediğim yaşamın temel yönlerine ilişkindir. Yaşamın temel

yönleri göz ardı edildikten sonra, sizin fazla anlamlı bir yürüyüşünüzün olacağını sanmıyorum. Bu kadar kendini kandıran bir yapıya ben ne yapayım? Bunu söylerken umutsuzluğu veya başarısızlığı kastetmiyorum. Yaptığımız işe ilk andan bu yana duyulan büyük umut olmasaydı, zaten bu işe girişmezdik. Kendimize güvenirsiniz, bu ayrı bir şey. Ama bu güven sizin var olan gerçekliğinizi de ortadan kaldırmıyor.

Oldukça çığrından çıkmış bir halk gerçeğiyle, ölüsü dirisinden dirisi ölüsünden tehlikeli. Benim bile derinliğine ulaşamadığım büyük bir deliler topluluğuyla karşı karşıyayız. Benimkisi sağduyusunu yitirmeyen, gerçek karşısında ayakta durmasını beceren tutumu ifade ediyor. Kendimi yaşamda dalgaya kaptırmamışım.

Hatta yaşama veya ölüme boyun eğmemişim, farkım bu.

Bana göre yaşam korkunç geçiyor. Çünkü büyük bir topluluk karşısında büyük sorumluluk isteyen yaşam insanı nefes alamaz duruma da getirebilir. Sizin için aslında ölüm-yaşam o kadar farklı bir şey değil; “o da olur, o da olur” diyebiliyorsunuz. Ama yaşam çok ciddi bir olaydır. Ona doğru anlam verilmezse bırakın sosyalizmi, feodalizmi bile uygulayamazsınız. Çok eleştirdiğiniz kemalizmin binde birini bile kendinize uygulayamazsınız. Kemalizmin, kapitalizmin veya benzer birçok ideolojinin eleştirisini yapıyoruz. Ama bizim durumumuz çok geri. Eleştiri ayrı, kendi gerçekliğimiz ayrı. Kendimizi çok üstün göremeyiz.

En az bizim kadar TC’nin de yaşayıp yaşamadığı belli değil

Eğer yaşam tutkuları gerçekçi olsa yaşamın, özellikle de onun savaşımının karşısında bu kadar hata yapılmaz, bu kadar yetersizlik yaşanmaz. Düşünün, sizi idare etmek olağanüstü yetenek istiyor. Benim PKK’de yürüttüğüm yönetim normal bir yönetim değil. Çok olağanüstü bir yönetim ve yaşatma şeklidir. Tek başınıza bırakıldığınızda kötülük tohumu olmayacak bir kişi yok. Zavallı, yıkılası, ölesi, aşağılığın teki olmayacak biri bile yok. Denenmiştir ve açığa da çıkıyor. Yıkılmaz tek bir görev adamı, çizgi, yol-yöntem diye bellediğimiz esaslar dâhilinde “ben ayaktaayım, başka türlü gidişata geçit vermem” diyecek tek bir kişi bile gelişemiyor. Bu durumla kendinizi ne yapacaksınız, yaşadığınızı nasıl iddia edebilirsiniz? Ben bu soruyu yıllardır kendime de soruyorum. Benim adım sanım duyulmuş; ama bilin ki, bu kişilik kendine şunu soruyor; sen nasıl yaşayabilirsin veya yaşıyor musun? Her gün kendime bu soruyu soruyorum. Ben böyle olduktan sonra, siz nasıl olacaksınız? Bu kadar yaşamın amansız takipçisi olan, onun hem araştırmacısı, hem bir anlamda bulucusu-icatçısı olan bir olarak bu soruları kendime soruyorum. Hem de en endişeli, hatta nefes nefese soruyorsam, siz nasıl yaşadığınızı iddia edeceksiniz? Evet, iddia ediyorsunuz, ama pek etkili olamıyorsunuz. Mutlaka biri yerinden

hem de çok çarpıcı, bir çırpıda kaybediyorsunuz. Sizin yaşamınızda kudret, katılım ya da herhangi bir güzellik yok. Bunları ben mi icad ediyorum veya bu yakıştırmaları ben mi size yapıyorum? Hayır.

Düşmana karşı ulusal ölçüleri veya en azından bazı temel değerlere karşı ölçüleri tutturun. Halk gerçeğimiz, birey gerçeği, bireyin hak-hukuku varsa, o konuda kendinize bir yakıştırmada bulunuyorsanız ve ciddiye almazsanız, bunu da kabul etmezseniz o zaman “sizler sünepesin” diyeceğim. Bireyin asgari hukuku konusunda bile hiçbir değerlendirmeniz yok. O zaman sen serserisin, lümpenin tekisin. Sana nasıl yaşıyor diyebilirim, nasıl ciddiye alabilirim? Yaşam dersi bu kadar etkili, yaşam sorusu bu kadar çarpıcıdır. Kendinize bu soruyu sormadan gözümün içine giriyorsunuz. Hele PKK’nın Önderlik olayında neredeyse beni bile “biz yaşamak istiyoruz” diye lime lime edecekler. Nedir bu? Aslında birtakım güç değerleri oluşmuş (ki nasıl oluştuğunu ben biraz göstermeye çalışıyorum), bana en yardımcı olması gereken bile, bizi ezerek bunların üzerinde yaşamaya çalışıyor, her türlü provokasyona bulaşarak, “ben yaşamak istiyorum” diyor. Yaşamın kuralı var diyorum. Bu değerler sistemi çok farklı oluşup yönlendiriliyor, şöyle savaşa, böyle örgütseldir, şöyle sıkı koruyacaksınız, ben şöyle lime lime oluyorum, şöyle kıymet biliyorum; ama umurunda bile değil. gözü kara bir hırsızdan daha tehlikeli, “ele geçirir yer, bitiririm” diyor. İnsanlık, kural-kaide bunun neresinde? Bunu başaramadı mı bir düşkündür, bir zavallı bile diyemeyeceğim kadar ayak altıdır, bir paspastır. Böyle bir kişiliği ne yapacağız? Çocuktan daha çocuktur bu kişilikler.

Bütün bunları abartmadan söylüyorum, pratiklerinizde hepsini görmek mümkün. Ama diğer yandan kendinize biçtiğiniz militan sıfatına bakalım; ürkütmek istemiyorum ama yürekler acısı bir durumdasınız. Çünkü gücünüz fazla bir şeye yetmiyor. Benim bütün desteklemelerime rağmen, düşman karşısında soylu bir eylem planınız yok, adeta ölüsünüz. Düşünün, bana kimse yardım etmedi. Ben bu kadar yıldır kendimi ne pahasına olursa olsun ayakta tutmayı becerdim. Düşmanıma karşı veya halkım için bir noktaya kadar kendimi tutabildim. Ama siz, çok hazır, çok iyi savaş verir, yaşatır imkânına rağmen, bela kesiliyorsunuz. “Ben yaşayamam, ben dövüşemem, ben ancak ölüyüm, ölüyorum” diyorsunuz, en iyi militanın yansıttığı gerçeklik bu.

Temel yaşam dersini vermeye çalışıyorum, ben hâlâ yaşamaya yol arayan bir arayışçıyım. Gençsiniz, belki akıllılık edenleriniz çıkabilir, kendine hâkim olan tipler gelişebilir. Hepsisi serseri olacak değil ya, saygılı olmayı beceren çıkabilir. Biz yine doğruları söyleyelim. Kendinize yapabileceğiniz en büyük iyilik hiç olmazsa gerçeğinizi bilince çıkarmaktır.

Sahte yaşamaya tenezzül etmemeliyiz, ölüme yaşam dememeliyiz, ayaktaki

ölüye “yaşıyor”, çirkine, düşküne, serseriye “iyidir, güzeldir, yaşıyordur, şereflidir” adını takmamalıyız. Ne mutlu ki, ben bu konularda fazla yanılmadım veya hiç olmazsa gidişata doğru teşhis koyma gücünü gösterdim. Bu söylediklerimin birkaç cümlesi bile çok önemli. Yaşamımız, hatta varlığımız diyelim kaldırılır gibi değil.

Şu anda dünyada yaşayıp yaşamadığımız belli değil ama en az bizim kadar TC’nin de bu duruma geldiği görülüyor. O da yaşıyor mu, yaşamıyor mu belli değil. Türkiye toplumu bu konuda ne haledir açığa çıkartıldı. Bizi yaşatmak istemeyen gücün de fazla yaşama şansının olmadığını göstermeye başlıyoruz. Düşünün, siz düzenin kapılarında ikbali, yaşamı bulsaydınız, ezemeyeceğiniz hiçbir değer yoktu. Ona rağmen, biz bir de o cepheden vurduk, o duruma biraz getirdik ve sizin bir umudunuzu kırdık. Bütün bunlar yaşam sorusuna bir cevap teşkil etmektir. Ben kendimden hâlâ utanıyorum, nereye bakarsam bakayım bu ne rezalet, bu ne toplumu, bu ne tarihidir, bu ne ülkesidir, bu ne aklıdır, bu ne bireyleridir, bu ne kişilikleridir, bu ne karısıdır, kocasıdır, çocuğudur, arkadaşısıdır, ne ahbabıdır, hemşerisidir, deyip utanıp gidiyorum. Elde tutulacak çok az şey var. Ama şimdi size bakalım o kadar beğeniyorsunuz ki kendinizi, burnunuzdan kıl almak mümkün değil.

Büyük ayıba tutku derecesinde bağlısınız.

Düşünün yalvarmayan, tenezzül etmeyen, insan onuruna sonuna kadar bir bağlı tip var mı içinizde? Kendini yere atmayan, temel değerler konusunda taviz veremeyen ve bu anlamda kendini tanıyabilen, teşhis edebilen, ağlamayan bir tip var mı? Ya da aptal aptal sallanıp durmayan bir tip var mı? Ondan sonra da kendinize militan sıfatı yakıştırmanız büyük yanılgıdır. Biz bunları aşmak zorundayız.

Düşman “sağmal inek” politikasını uygulamak istiyor

Yaşam dersi çok önemli. Sen dilediğin gibi yaşayamazsın ki! Her şey ortada, düşman sana “kıro” diyor, seni ne halk, ne de birey olarak kabul ediyor. Ülkemizdeki savaş koşullarına bakıldığında görülen günlük uygulamalarda ne savaş kurallarına, ne de yaşam kurallarına uyulduğudur. Hiçbir şeye benzemeyen bir uygulama var. Bunlar sadece bana değil, her şeyimize uygulanıyor.

Şimdi bu gerçeklikleri görmeden nasıl militan olduğunuzu söyleyeceksiniz? Bunları kendinizi eğitip-eğitmeme konusunda daha tam kararınızı bile veremediğiniz, kendinizi neden-niçin eğitmek zorunda olduğunuzu kendinize yedirmek istemediğiniz için söylüyorum. Ama ben de sana; “sen bu halinle bir hiçsin, çok bitiksin, kendi başına belasın, düşman sana metelik kadar değer vermiyor” diyorum. İşkencelere, uygulamalara bakın sizlere ne kadar değer verdiğini göreceksiniz. Bütün bunlar size gerçekleri öğretmeyecekse ne öğretecektir? Benim durumum ortada. Nasıl yaşamaya

çalıştığımı kendiniz görüyorsunuz. Kendimi gece-gündüz veriyorum, ortaya seriyorum. Eğer bunlar da sizler için bir anlam ifade etmiyorsa gerçekten birer çılgınsınız. Dinde de; “Allah sizin şerinizden insanı korusun” derler. Aslında sizlere büyük yaşam hatası yapıyorsunuz da demeyeceğim. Bazıları size bu yaşamı yakıştırdı, bu yaşamı alıştırdı, ama belki de bunun farkında bile değilsiniz. Bu beşikten beri böyle. Bunlar sizin gerçeklikleriniz oluyor. Ben kıyamet de koparsam, sınırlı bir etkiye yol açabilirim. Ama sizi böyle yaşatmak isteyen düşman bile, öyle bir noktaya geldi ki “ben sizi böyle yaşatmam” diyor. “Sağmal inek” politikasını uygulamak istiyor. Öncelikle ineği sağlamak için yem gerekiyor, ama yemi bulamıyor. Kaburgaları birbirine geçen sağmal inek durumundasınız. Sömürgeciliğe süt verebilmeniz için bile yeminiz olmalı. Adam size yem bile, yani hamal işini bile veremiyor. Sömürgeciler; “kaburgaları iç içe geçmiş, kemikleri birbirine değişiyor; böyle bir sömürge ineğini ne yapalım” diyorlar. İşte işkencenin diğer bir tarifi de budur. Peki, niçin ineğe böyle vuruyor, öldürüyor? Çünkü inek gereksizdir, artık bir şey veremeyecek duruma gelmiştir de ondan. Artık onun işine yaramadığınız için kolay işkence yapacak, kolay vuracak, kolay mezara gömecek. Birey olarak kendinizi neden savunamıyorsunuz? Niçin her tarafınız birbirine geçmiş? İşte bu inek politikasını iliklerinize kadar yaşadığınız için bunu yapamıyorsunuz. Ayrıca semirtilmiş bir inek de olabilirsiniz. Belki bazıları iyi süt verebilir de. Kimdir onlar? İşte o sömürgeciliğin kapısında işbirlikçiler var; koruculara da keçikoyun dersek, diğer büyükleri Hikmet Çetin, Cevheri vb’dir. Bunlar bir anlamda en sağlam (belki de yüz kilo süt veren) ineklerdir. Veya sömürgeciliğin koçları da, boğaları da, korucubaşları da diyebiliriz. Ama işte hepsinin ipleri sömürgeciliğin elinde. Şimdi bunlar gerçek ve tehlikeli yaklaşımlardır. Bütün bunları bir türlü kendini terbiye etmeye karar vermemiş kişiler için söylüyorum.

Yaşamayı siz kolay mı sanıyorsunuz? Diyorum ya; benim gibi bir kişi yedi yaşından beri yaklaşık kırk yıldır kendini böyle ele alıyor. Beni çok beğenin, ya da çok akıllı bulun demiyorum. Siz aşka gelmiş, benim adımla yükseltiyorsunuz. Ben kendimi öyle görmüyorum, ama kül yutmak da istemiyorum. Bir çocuk kadar şenken, bir bilimadamı gibi de her zaman objektifim. Yine bir peygamber gibi ilhamla yaşamak isterken, bilimin inceliklerini hesaplama hesaplama, ölçe ölçe adım atanlardayım. Bir şövalye gibi hep kılıç sallamak durumundayken, bir vaazcı gibi her an dilimi kullanarak, en güzel sözleri söyledim. Belki de hâlâ yaşamı tam anlamıyla çözmüş değilim. Ama size bakılırsa, siz zaten beşikten itibaren mükemmel yaşıyorsunuz. Anlayan kim? İkide bir “şuram sağa burktu, sola burktu”, “şu tarafım şöyle çıktı” diyen kim? Her gün kendini suçlayan, bir tek doğru sözün, eylemin sahibi olmayan kim? Ben hiçbir zaman ağlamadım, kimseye yalvarmadım, rica etmedim, boyun eğmedim. Hiçbir zaman düş-

manıma, yine dosta, “zavallıdır, fukaranın tekidir” dedirtmedim. Bu yakıştırmalara uygun en ufaklık bir belirti sergilemedim. Kendimi tanıdığımın beri hep mükemmel, olağanüstü, sınırları zorladım kendimi dayattım, kendimi kabul ettirdim.

Bu anlamlı bir yaşam tabii. Düşman kesinlikle davranışlarımdan kötü bir şey bulamaz veya kolay kolay alay edemez. Şimdi bu ölçüler kendinize uygulayın. Neye, kime çalıştığınız belli değil. Umut mu veriyorsunuz, ihanet mi ediyorsunuz, ihanet mi ettiriyorsunuz, kayıp mı ettiriyorsunuz, kazandırıyor musunuz, niçin, nereye, nasıl sorularına verecek cevabınız yok. Zaten sormayı da bilmiyorsunuz ki! Yaşam hatası, hata da değil yaşamın büyük çarpıklığı böyle vücut bulmuş. Ben bile kendimi bu kadar beğenmedikten sonra, sizi kim beğenecek? Bu kadar çabayı bile yeterli görmüyorum. Zaten benim yapabileceğim en büyük iyilik de bu doğrularda ısrar etmektir. Bu kadar toptan bir akılsızlar, çılgınlar gerçeği karşısında ölçülerini insan adamakıllı savunmalı. Tek saygılı bir kişi, bir yol arkadaşım yok ki. O zaman ben tek başıma da olsa doğrularda ısrar edeceğim. Akıllı derken lafta “tamam tamam, anladım aldım” deyip ölüme koşanlardan veya arkamızdan her türlü utanmazlığı yapan, kendini bir şey sananlardan bahsetmiyorum. Belirlediğimiz ölçüler var, ona göre bir devrimci kişilik olunmalı. Eğer yaşıyorsak, böyle kolay yenilme ve hatta kolay ölüm olmaz. Benim ölçülerime göre yaşamak istiyorsanız kesin başarı çıkmalı ortaya. Böylesi de kolay kolay çıkmıyor. Temel yaşam dersini anlamamışsa, niçin, nasıl, neyle yaşamalısınız, temel sorularını bile soramıyorsa gerçek yaşama nasıl ulaşılacak?

Benimki yaşama çağrısıdır

20 yıllık PKK tarihinin her anı işkence gibi bir yaşamdı.

Büyük tehdit, büyük telaş, büyük endişe vardı.

Parti olmak, ulusal kurtuluşun önderliğini yapmak bildiğiniz gibi kolay değil. Sizler uyursunuz, unutursunuz veya gözü kara bir saptırmayı esas alır yaşarsınız, “doğrudur” diye de kendinizi kandırırsınız ve bu da Önderlik anlayışınız oluyor. Ben bunları yapamam, kendime saygım var. Ne kadar zor da, zayıf da olsam kolay kolay anlayışı, saygıyı yitiremem, gerçeği kaybetmek istemem. Ölümlü noktada yaşıyorum diye kendimi kaybetmem, kandırmam. Birçoğunuzun bitişe yaşam, tükenişe veya her türlü kaybetmeye kazanma dediğinizi biliyorum. Hem de gözü kara olan önder tiplerinin az olmadığı bilinmektedir. Bu kadar ısrarla en temel bir dersi neden en başa koydum? Yenilgileriniz, eksiklikleriniz, iç düşmanlarınız var. İlk yaşam dersini vermek gerekiyor. Son derece felsefi, siyasi, örgütsel boyutları olan bir ders, hatta temel askerlik dersi de diyebiliriz.

Askerlik en sonuç alıcı yaşamı tayin etme mesleğidir. İnsanın niçin yaşadığı sorusuna cevabı olmazsa, nasıl asker olacak? Hangi yaşamı esas aldığı bilinmezse, neyin

askeri olacak? Ancak iç kontraların askeri olur, nitekim karşımıza bu çıkıyor. Neden? Demek ki “niçin yaşıyoruz veya yaşıyor muyuz” sorusuna zamanında doğru cevap verilememiştir de ondan. Ölü yanlarına “yaşam” adını takmış; bitiş, tükeniş, kaybediş özelliklerine “büyük kazanma, büyük Önderlik” adını takmış. Ben mi size yaşamayın dedim, ben mi böyle kırk yaşında, ama hâlâ bir ilkokul çocuğu gibi PKK karşısında durun dedim. Yok! Müthiş öğretmeye çalıştım. Fakat yaşama gelediniz. Bunun suçlusu olarak beni ilan edemezsiniz, çünkü kendiniz sorumlusunuz. Haydi, bu ucubenin altından çıkalım. Sizi yaşama nasıl çekelim? Hâlâ yaşamaya çağrı yapıyorum. “Anti-faşist yaşa, anti-emperyalist yaşa, insanca yaşa, özgürce yaşa” diyorum. Her gün bunun hem çağrısını, hem de olanaklarını sergiliyorum. Ama siz yaşamaya başlayamıyorsunuz ki, ilk askeri dersleri bile alamadınız. Sizlere her gün askerlik dersi veriyorum. Haberleri dinliyoruz kayıplar oluyor. En temel bir tedbiri alamıyor. Böyle asker, komutan olur mu? Ölmesini de, savaşmasını da bilmiyor. Savaş alanına girmiş, ama savaşı tanımıyor dehşete düşüyorum. Hazır değilse niye gitti?

İşte yaşamı anlamama, yaşamın nasılına cevap verememe. Yanlış anlamayın, yaşam derken, bana göre yaşama emaresi olan devrimci kişilik kolay ölmez, kolay ilke hatası yapmaz, bizimkilerin sergilediği nedenlere düşmezler, düşüş, kaybediş nedenlerine fırsat vermezler. Eğer bunlar gerçekten yaşadıklarını iddia ediyorlarsa, bu kadar kural hatasının olmaması gerekir. Demek ki, ayaktaki ölümlerdir. Mesela dünkü haberlerden bir örnek vereyim: “Askeri kanunla aldığımız üç genç kaçtı” diyor. Şimdi bu gençler askeri kanuna göre almışlar. sözüm ona orada bir yönetim var, hem de en son yetiştirdiğimiz yönetim. Ben askeri kanunla “gel bakalım seni özgürlük savaşçısı yapacağım” dediğimde, ilk yapacağım iş o kişinin ruhunu kazanmaktır. Ben onu kazanmayıncaya kadar uygulamadan çıkarmam. Ölümüne PKK’ye PKK ideolojisine, yaşam tarzına, bağlarım. Ruhen benimsetecek, ondan sonra neden savaşması gerektiğini öğretirim. Bu temel dersi vermeden (ki bunlar onu bir yerde yaşama bağlamaktır), ben onu içime alamam. Onu askeri kanunla almışsın, ama işlemeyen eline silah vermişsin. Bizim insan zaten öfkeli, provokasyona gelen tiptir; etrafını dağıtır, kaçır gider. Katliam da yapar, ihbar da yapar, nitekim bu yüzden bir sürü kaybımız var. Şimdi sen bu yönetime nasıl akıllı bir yönetim diyebilirsin. Ruhen savaşçı adayını mücadeleye bağlamadığı gibi, zorla almış ve kendisini habire komutan diye dayatıyor. Adam da öfkeli. Kürt psikolojisini biraz göz önüne getirin, “sen mi bana zoru uyguladın, al sana” der, sırf intikam için düşmanın yanına gider. Bunun önüne geçebilmek basit psikolojik bir meseledir. Ama bir tanesinin aklına bu gelmiyor. Hepsisi çılgın, kendini yitirmiş, asgari insan psikolojisinden haberi yok. Şimdi bu komutan olur mu? Yönetici olabilir mi?

Ben kendimi bildim bileli düşman bile olsa her zaman ürkütmeceksin. Bu bir ilke. Size de bu temel dersi verdim, gidenlerin hepsine verdim. Bir tanesi dersi öğrenemediler.

Yılanı bile tatlı dille delikten çıkarırsın.

Ve ben TC gibi bir azmanı yıllarca idare ettim.

Hepinize yıllardır bu dersi öğretmeye çalışıyorum, ama bir tanesi bile öğrenmemiş. İşte çılgınlık, kurala-kaideye gelmeyen tip dediğimiz böyledir. Büyük komutan olmayı kolay sanıyorsanız bu örnekleri inceleyin. Ben öyle miyim, hayır. Benim yöntemim her zaman, ilk andan günümüze kadar farklıdır. Düşmanı bu kadar bilinçlendirmeme rağmen, hâlâ bana yaklaşım gücü gösterememiştir. Üç tanesini bile hâlâ istediği gibi hareket ettirmemişim, ona fırsat vermemişim. Askeri yaşam dersine bile anlam veremeyeceksiniz, ama asker geçineceksiniz. Şimdi ben mi böyle olun diyorum ya da, ben mi size anlamlı ders veremiyorum.

Ucuz Önderlik, ölümün önderliği olmaz

Neden öğrenemiyorsunuz? Bir de hepsi öğrendiğini sanıyor. Böyle basit bir hatayı ben bir çırpıda fark edebilirim. Tamam, kayıp olur, savaşta yüz binler de gidebilir. Ama bazı şeyler var ki hiç anlam verilemez. Bu büyüklükte işlenen hatalar var. Bir de savaşıklarını sanıyorlar. Omuza silah da almışlar, asker olduklarına inanıyorlar. Bunu düzeltemezsek, sizlerin çıkaracağı sorunlardan halkı kurtaramayız. İnsan psikolojisini bile anlamaya yanaşmıyor komutanımız. Şu anda bir komutanımızın psikolojiye anlam verdiğini sanmıyorum. Her şeyden önce savaşçının morali önemlidir. Önce moralmen kazanmalıyız. Buna tek birinin bile bağlı kaldığını sanmıyorum. Bastır, moralini kaçır, yaşamı biraz kes, yaşam belirtilerini önle ve her türlü çılgınlığı yapacak tipi ortaya çıkar. İşte budur komutanın yaptığı ve yaptırdığı. Ne zaman anlayacaksınız bu basit dersi, ne zaman kavrayacaksınız?

Hani asker olacaktınız? Siyasi olacaktınız? O kadar kendinizi sıkıştırdınız ki... Ben sizlere ilkin “kendinizi kazanın” demiştim. Sizleri zorla savaşa sokmadım. Hâlâ hatalarınızın izi devam ediyor, zincirleme etkilenmeler var. Vatan haini misiniz, ordu düşmanı mı diyeceğim size? Bazı kaybetme nedenlerine fazla anlam veremiyorum. Otoriter olmayın demiyorum amansız olun. Ama özüne göre, bütün esaslarına amansız bağlı kalın ki, düşman sizi aşamasın. Ben sıradan köylüyü bile kırk türlü idare etmesini bilirim. Şeker veririm idareten, gerekirse Azrail gibi olur yine idare ederim. Yöntemler çok. Bizimkiler tam kocakarı gibi. Yine o bilinen ağa kültürü var. Ama ağalarda bile böyle değil.

Şimdi en temel dersi vermeye çalışıyorum. Vermek zorundayım. Bu dersler hayli

önemli. Kesinlikle tek çarem, size tekrardan anlatmak. Düşünün, karşınızda ne kadar zorlanıyorum. Güçsüz müyüm veya size çok mu muhtacım? Değil. Dava adamlığı gereği yapıyorum. İşte yaşını başını buna adanmışlar için, onlara saygıdan dolayı yapıyorum. Yoksa sizi bir çırpıda yargılayıp bir tarafa atabilirim de. Otorite de elimde, olanak da, meşruiyet de var. Ama önemli olan sizi doğru kazanabilmek, doğru bir görev adamı yapmaktır. Kolay olmadığını biliyorum, ama sizler çok kolay görüyorsunuz, çok kolay Önderlik yaptığınızı sanıyorsunuz. Ama yaptığınız iş sonuçta kaybetmekten başka bir anlama gelmiyor. Hele sizin gibi sözüm ona bu kadar savaşımlar bu durumda olduktan sonra diğerleri nasıldır? Düşmana ne kadar sağdıklarını bile bilemiyorlar. Sözde değer koruyucususunuz, değer gözeticisisiniz. Yaptıklarınıza bakıldığında, elinizden kaçan fırsatlar, kaçırılan silahlar, savaşçılar, eylemler çok. Nasıl komutan, bir sorumlu olacaksın şimdi? Durumlarınızdan ürküyorum. Sizleri ne yapacağım diye düşünüyorum ve zorlanıyorum. Sorun benden kaynaklanmıyor.

Ucuz Önderlik olmaz, ölümün önderliği olmaz.

Değerleri böyle kaybetmenin önderliği olmaz.

Zor süreçlerde habire sizi idare ettim. Ama çok rahat koşullarda kazanılabilecekken kazanamıyorsunuz. Böyle binlerce kişi var. En uygun savaş koşullarında bozmanın, kaybetmenin önderleri olmaz. Kendimize saygıyı yitirmeyeceğiz. Kendinize mutlaka saygınız olmalı.

Uğruna yemin içtiğiniz bazı değerler var.

Onlara karşı ayakta durma gücünüz olsun. Benim bütün derdim bir tane namuslu, yiğit bir militan ortaya çıkarabilmektir. Günlük pratik şunu gösteriyor: Biz nasıl adam olmayız? Biz nasıl serseriyiz? Nasıl kaybettiririz, kaçırtırız, provokatörlük yaparız? Nasıl sağa-sola döktürürüz? Peki ya sen kimsin?

Sen içimizdeki düşmansın.

O zaman ben de seninle savaşacağım. Zaten bu ciddiyetle bütün bu anlayış ve sahiplerine karşı ayakta duruyorum. Kendimde kırk türlü hüner geliştirdim. Karısı, kocası, erkeği, kızı, hepsini hiçe saydım.

İşte benim yiğitliğim!

Savaş tarzıma kimse dayanabiliyor mu? Dayansınlar bakalım. Birileri bana illaki namertliği dayatırsa ben de o kadar mertliği dayatacağım. “Bu iş yürümez, bu iş keyfimizce yürür, o zaman keyiflenirim” diyenlere, ben mi böyle olun diyorum? Ben mi kurala, yaşama gelmiyorum?

Hayır!

Bir çocuk kadar yaşam hevesiyle yaşama dolu dolu yaklaşıyorum. Yetmiş yaşındaki adamın tanrısına en yakın yaklaşım içindeyim. Beni, kolay istismar etmek, kolay kaybet-

tirmek büyük ayıptır. Keyfince yorumlamak, keyfince uygulamak asla kabul edilemez. İğne ucu kadar namusunuz, saygınız varsa, bunu yapmamanız gerekir. Siz “biz bir aşiret, sen aşireti yine idare et” diyemezsiniz. Hayır. Aşiret, aile bağları söz konusu ol- saydı ben çoktan sizin gibi yaşardım. Ben onların hepsini tepelemişim. Sizin kendinize layık gördüğünüz bütün yaşam felsefelerini, alışkanlıklarını çiğniyorum. Her gün üzerine tükürüyorum. Neden ciddi olmanız gerektiğini size kavratmaya çalışıyorum.

İlk ders son derstir; yaşam dersidir, zafer dersidir

Düşman cayır cayır her şeyi yakıyor, daha da yakacak. Ülkemizde yaşamın emarelerini bile bırakmayacak. Ve sen burada her gün “neden anlamadım, neden her gün kural hatası yaptım, kendimi yetiştiremiyorum” diye saf saf kendini aldatacaksın. Kabul edilebilir bir durum değil bu. Doğru dürüst bir Önderlik dersini anlamayacak- sın, o zaman seni ne yapacağım? Bu kadar uzun süre çalışmak sorun değil, ben ilk saatte verdiğim ders yeterli diyordum. Hâlâ esrim de böyledir:

İlk ders, son derstir, yaşam dersidir, zafer dersidir.

İlk dersi 25 yıldır tekrarlıyorum.

Yeni katılımlara, kaşarlanmış tiplere de fazla bir şey demeyeceğim. Ama madem bu işlere “varım” diyorsunuz, lütfen bu dersleri kavrayalım ve biraz da kavratalım. Ben daha açmadım aslında “Nasıl Yaşamalı?” sorusundan öteye bunlar yaşıyorlar mı? Veya yaşa- dıklarına inanıyorlar mı? İşte bunu göstermeye çalışıyorum, çalışmalıyım. Şu anda bu benim için ciddi bir sorun. Yaşayanların böyle hata yapmamaları gerekiyor. Yaşamak is- teyenlerin bu kadar kolay kaybetmeyi, kolay düşmeyi veya kolay sıradanlaşmayı kendi- lerine yakıştırmamaları gerekiyor. Mutlaka bir mesafe alınmalı. Ölü, çürümüş yanlarınızı mutlaka ayıklamanız gerekiyor.

Yıllardır ayıklama hareketi yapıyoruz.

Çürümüş yanları kazıyoruz, pisliklerin hepsini ayıkliyoruz ve bu büyük ölçüde bir temizlik hareketi, iç temizleme hareketi oluyor. Yaşamının emarelerini çoğalt- malıyız. Bir doktor gibi sizi komalık durumdan yavaş yavaş çekmek, çıkarmak gere- kiyor. Bunları göz ardı etmeyeceksiniz. Çünkü ayakta yürümekten haberiniz bile yok. Sakın aldanmayın. Benim bacağım şöyle sağlam, bir gözüm şöyle iyi görür demeyin.

Bir göz çok iyi görebilir.

Ama bir damarın sürekli kan akıtiyorsa 24 saat sonra ölebilirsin. Çünkü darbeler al- mışsın. Sizi 24 saatte öldürebilecek darbelerimiz de var. “Bir tarafım çok iyi çalışıyor” deyip kendimizi aldatmayalım, yaşam kompledır. Biliyorsunuz, vücutta ufacak bir yer ke- silince bütün vücut acı duyar. Şimdi ufak bir parmağınızı kessek kıyametleri koparırsı-

nız. Yaşam böyle bir bütünselliği ifade ediyor. Mutlaka sağlıklı yaşamaya anlam verebilmeliyiz. Başka okullarda öğrendiklerinize bakmayın. Onların hepsi düşmanın okulları. Ve bizi böyle çarpıtan, bizi biz olmaktan çıkaran okullardır. Bir defa onların üzerine kırımızı çizgi çekin. Kendi yaşam okulumuzda bir şeyler öğrenebilecek miyiz? Sağlıklı öğrenciler olalım. Sizlerden bir çırpıda mükemmel savaşıklık isteyen yok. Bir sürü yeni genç gelmiş, onlara yaşam dersini öğretmemiz çok önemli. Yoksa hepsi ölümlüktür ve daha doğmadan ölmeleri çok yazık olur. Ben onun için ilk andan ruhunu, moralini yakalayacaksın, ondan sonra onu biraz parti yaşamına, savaş yaşamına bağlayacaksın diyorum ya. Bu olmayınca uyku bile size haramdır. Eğer gerçekten yönetici, komutan gücü olmak istiyorsanız, kaçınılmaz gerçekler üzerinde mutlaka durun.

Çoğu, Önderlik, komutanlık deyince başıma bela kesildiler. Bu tipleri eğitemediğiniz için bunlar oldu. Görmüyor musunuz yaptığınızı? Hele inceleyin kendi geçmişinizi, ne kadar bu tiptekileri başıma bela ettiniz, ne kadar pislği bana taşırdınız. Ne orduya gelir ne şuraya, ne buraya gelir. Hiçbirisine düzen veremediniz, tam tersine mahvettiniz. Hâlâ karşıma çıkıyor, “sayın Başkanım şöyle, Başkanım böyle, Başkanım kavramlara doğru anlam veremedik” diyorsunuz. Ben de karşınızdayım, bu kadar ince hassas yaklaşıyorum. Ben insan değil miyim, görev adamı değil miyim? Neden büyük hassasiyetle yaklaşıyorum? Neden siz tek bir ders vermediniz zamanında? Her birisi bir kalantor kesildi. Bir insanı kazanmanın gereğine neden inanmıyorsunuz? Çözümlemeye de ihtiyaç yok, bastır, dayat. Ben hâlâ bu pratikleri gözden geçirdikçe küfürden başka hiçbir şey ağızımdan çıkmıyor. İnsan yönetimi hiç böyle olur mu?

Ya insan olacaksınız, ya insan olacaksınız

İşte bizim toplumun çılgınlar, deliler gerçeği derken bunu kastediyorum. Hiç yönetme, yönetilme olayı böyle olur mu? En kabasından bir ağalık, bir köy muhtarı bile böyle olur mu? Değil, ben köy muhtarlarını da tanıyorum, mükemmel yöneticiler. Bir köy muhtarı kadar bile olamıyorsunuz. O zaman, nasıl ARGK’nin komutanları olacaksınız, PKK’nin siyasi komiserleri olacaksınız. Pratiğe bakalım, bir de bu büyük sıfatların gereklerine anlam verelim. İşte ders, işte hepsi yarının komutan adayları. Kim biçim verecek? Tamam, ben kendim çalışıyorum, ama biraz bize yardımcı olması gerekenler de çalışmayı bilmeli.

Başka nasıl ordulaşacağız, ordulaşmazsak nasıl savaşaacağız, savaşılmazsak kelleniz kaç para eder? Sizi ne aile kabul ediyor, ne Avrupa, ne Arap çölleri, ne de Avustralya kabul ediyor. Artık dünyanın her tarafı dolmuş, ülkemizden zaten tamamen boşalmışsınız, boşalttırılıyor. Bunun karşılığı nedir? Düşünmektir, bunun karşılığı kendimizi yeniden gözden geçirmektir. “Vay bu başımıza gelen nedir” sorusuna bir anlam verelim.

Atmışsınız kendinizi ortaya, “Başkandır halleder” diyorsunuz. Apo nasıl yaşıyor, nasıl ölçüyor, nasıl kestiriyor, ortada. Bin defa tekrarladığım bir söz var; TC’nin kendisi baştan çıkmış, size ne verebilir veya size verdiği ne kadar insanlık dersi olabilir? Şu anda uyguladığı faşizm Hitler’de bile yoktur. Kendi halkını nasıl süründürdüğünü görüyorsunuz, yeryüzünde bir örneği daha yoktur. Yani böyle sürüm sürüm sürünen başka bir yönetim yoktur. Siz ondan beklediklerinizi bana dayatıyorsunuz.

Tüm bu anlatılanlar önemli dersler. Ben hâlâ işin başındayım, görüyorsunuz gerçeklerimi nefes nefese veriyorum. Siz bu mücadeleye talip oldunuz, öğrenmek zorundasınız, hem de sağlam bir şekilde. Gerçekten yerinde dersi almak zorundasınız. Aslında ders anlaşıldı mı, anlaşılmadı mı bilemiyorum. Anlamıyorsunuz, şımarıklık yapıyorsunuzdur. Ben geliyorum hepsi deli dana gibi sağda solda tepişiyor. Hayır, PKK’nin öğrencileri böyle olamaz. Hepsinin boğazları sigara dumanından yırtılmış, küf bağlamış. Böyle sigara içemezler. Eğer ilk askerlik dersini vermek istiyorsanız böyle oturamazsınız. Benim gibi birisi bile bu kadar ayakta kalabildiğine göre, sizin daha da tığ gibi olmanız gerekir. Yirmi yaşındalar hepsi kocakarı gibi. Böyle gençlik, böyle ARGK savaşıcı olamaz. Ben karşınızda ne kadar sağlam duruyorsam, siz de o kadar sağlam (sağlam derken anlayışı, mantığı, morali, gücü var) olacaksınız. Böyle olmazsanız sizi lime lime etmek gerekecek. Hani düşman diyor ya “ya bitecekler, ya bitecekler”, siz de ya adam olacaksınız ya adam olacaksınız. Yani ya eğitileceksiniz ya eğitileceksiniz, ya savaşıcı olacaksınız ya savaşıcı olacaksınız. Bunun orta yolu yoktur.

Zorlama yok. Tartışın, beyin sizin, yürek sizin, karar sizin. Kimse zorla örgüte, orduya çekmek istemiyoruz. Mükemmel bir özgürlük tartışması yapın. Neyiniz varsa söyleyin. Eğer bir karara ulaştıysanız, bunun amansız uygulayıcısı olmayı da bilmelisiniz. Bu insan olma, militan olma dersi, örgüte gelme dersi. Örgüte daha ilk adımı atamayanlar yaşamayı beceremezler. Düşman sizi hücrelerinize kadar örgüt dışı bırakmış. Biz ilk derslerle sizi yaşama çekmek istiyoruz. O zaman bizi biraz ciddiye alacaksınız.

Unutmamalısınız ki çok lümpensiniz, çok serserileştirilmişsiniz, çok keçileştirilmişsiniz. Sizleri bunlardan kurtarmak istiyorum, başka türlü ordu olamayız; ordu olamayanlar da hiç savaşılamaz. Yoksa bizi yirmi dört saatte bitirirler. Ben zor bela tutuyorum hepinizi. Size kalsa ömrünüz düşman karşısında gerçekten yirmi dört saat bile etmez. Benim ayarlamalarım olmasa bu mümkün değil.

Tarihe bakın: Bugün Botan’da, Cudi’de savaşıyorlar diyelim; Bedirhan Bey’in on-beşbin kişilik ordusu vardı, en uygun dağlarda üç gün dayandı ve daha sonra teslim oldu. Eğer yıllardır biz orada savaşıyorsak (ki o dönemin askerleri biraz yaman oluyorlardı Osmanlı ordusu da çok geri bir orduydü) buna rağmen, üç günde teslim oluyorsa ve bizimkiler hâlâ direniyorsa bunun bizimle, bizim tarzımızla bir ilişkisi vardır.

Doğa kanunları, toplum kanunları benim için mükemmel işliyor

Öğreneceksiniz, ben bu dersleri boşuna vermiyorum. Yaşam dersidir.

Düşman karşısında ilk defa uzun süreli direnmeyi mümkün kılan bir yaşam. Büyük düşünme, büyük direnme kesin sağlanmalı. Kurtuluş özlemlerinize bir şey demiyorum, iyi niyetinize, kendinizi fedakârca, cesaretlece adamanıza da bir şey demiyorum. Benden bile daha fedakârsınız bu kesin. Ama bununla iş bitmiyor, iş usuldedir, yöntemdedir, tarzdadır, tempodadır, kural-kaideye amansız bağlılıktadır, ustalıktadır. İşin başarı yönleri çok farklıdır. Çok cesaretli olmuşsun, ama kötü kullanmışsın, o zaman erkenden kaybedersin. Çok fedakârsın, ama hamal gibi kullanılmışsın, en erkenden boşa çakılırsın. Bu özellikler başa bela da getirir. Ama bunların hepsini gergef gibi işlemek veya çok koordineli bir biçimde birleştirmek büyük savaşçılıktır.

Benim çok sınırlı cesaretim var, yine kudretli fedakârlığım var, ama diğer birçok özelliklerim de var. Cesaretimi yerinde kullanmak, fedakârlığımı genelin hizmetinde kullanmak ve herkesi ona bağlamak gibi. Bu kadar fedakârsam bu fedakârlığımı ulusal düzeye getiririm; biraz cesaretliysen bu cesareti ulusal düzeye getiririm, bilinçliysen genel düzeye yansıtırm, örgütlüysem hepinizi örgütlemeye zorlarım. Karşınızdayım. Ama bu ölçüler, cesareti kendinize uygulayın. Hiç tehlikeye karşı koymayan varlığın adı nedir?

Ölü!

Sizlerde ölüyü temsil ediyorsunuz. Fedakârlık deve fedakârlığıdır. Öyle cesaret, öyle fedakârlık olur mu? Kime çalıştığı, neye yol açtığı belli olmuyor. Buna siz yol açtınız, ben size yakıştırmıyorum. Neden bu kadar örgüt savaşımı veriyorum, cesaret ve fedakârlığı yanlış kullandırmamak, örgüt ölçülerini zorlamamak, genele ulaşmak içindir. Ama size göre ahbap çavuşluk da yeterlidir. Ulusal irade ve diğer hayati çalışmalar o kadar önemli değil.

Ne önemli?

O an ki ahbap çavuşluğunuzdur. İşte burada kaybediyorsunuz. Siz ordulaşmadan kaybettiniz. Akıllı olmayan ben değil, sizlersiniz. İnsan gerçekliğini biraz yavaş yavaş görebilmelidir. Neden bunları söylüyorum? Çünkü doğru ders almak zorundasınız, çok az şey biliyorsunuz.

Kendinizi dönüştürmek zorundasınız. Çünkü çok hava-cıvasınız. Her tarafınız yontulmamış, diken gibi batıyorsunuz. Bunun için eğitim şarttır. Ne keyfinizin istediği gibi, ne de benim onay vermemle yaşayamazsınız. İşte o zaman benim vicdan azabım artıyor. Çünkü benim yüzümden ortaya çıkıyorsunuz, ben de böyleyim.

Benim tarzımda kaybetmek yok.

Fizik kanunları, doğa kanunları, toplum kanunları benim için de işler, ama bütün ka-

nunlar benim için mükemmel işliyor. Bunların işleyişi bireyi en az çağdaş ölçülere götürür, bir ulusu çağdaş düzeye getirir. Bu konular bende böyle işler, başka türlü işlemesine müsaade etmem, fırsat vermem. Peki, size göre veya sizde nasıl işliyor? Bitirircesine kanunlarla çelişiyorsunuz, sonra da düşüyorsunuz. Savaş kanunlarına göre işlemiyorsunuz. Veya bu kanunlar sizde işleyiş bulamıyor, bir anda kaybediyorsunuz.

Ben de savaşıyorum.

Ama ben kaybetmedim?

Çünkü savaş yasalarının genel esprisine bağlıyım. Ulusal kurtuluşun bazı zorunlu çalışmalarını yürütüyorum. Yine gerillanın bazı zorunlu çalışmalarını, onun kitle bağının bazı çalışmalarını yürütüyorum. Sözümlerim ona askerliğe çok hazırsınız. Ama silahı elinize almayı bilemiyorsunuz. Veya bu silahı nasıl elinize aldığınızdan bile haberiniz yok. İlk silahı temin etmek bizim işimiz olmuştu. İlk silahı biz elde ettik ve size sunduk, ilk hudut yolunu biz açtık, ilk cesaret belirtilerini biz ortaya koyduk, düşüncede ilk kıvılcımı biz çıkarttık. Şimdi bütün bunları bilmeden sizler nasıl bağlılıktan dem vuracaksınız? Hababam usulü savaşıyorum adı altında her gün bu kadar değer kaybet, kaçirt. Aslında başka ordu kanunları işlemiş olsaydı hepiniz çoktan idamlık olurdu. Gerçek bir komutan böyle kaybetmez. Bütün ordu tarihlerine bakın; kesinlikle böyle bir kaybetme örneği yoktur. Neymiş savaşıyormuş. Çalgına döneceğim sizlerin savaşınız karşısında. Kendinizi biraz eğitin. Ben bile ayakta kalabilmek için hâlâ anı anına savaşım içindeyim. Sizlere bakıyorum, acaba bir yere göndersem yirmi dört saat yaşayabilirler mi diye düşünüyorum. Tıpkı çocuklar gibi eliniz ayağınız birbirine dolanıyor. Ama ben öyle değilim.

Hâlâ tek başıma yürüyorum.

Her yerde değer inşa ediyorum.

Madem savaş sahamıza geldiniz, o zaman biraz ciddi olmaya çalışın. Benim gibi yaşamı, savaşı anlamalısınız. Önderlik biraz saygılı olabilmek, biraz gücüne bağlı kalabilmektir. Bizim gibi bir Önderlik biraz güce güç katmaktır. “Gideyim bozayım, gideyim uğraştırayım” dersenez bu karşı faaliyet olur. Asla bir Önderlik olamaz. Bunlar aslında en basit temel derslerdir. Ama oldukça anlamlı ve anlatılması gereken derslerdir. Bu dersler olmadan sizleri başka türlü idare edemeyiz. Eğer kendinize güveniyorsanız, özgürlük, savaş istiyorsanız sizleri bu işe katalım. Kesinlikle zorlama yok. En eski arkadaşları bile yeni yeni katıyorum, yeni yeni ordulaştırıyorum.

Bizim lügatta ağlamak yok.

Hele kolay ölmek hiç yok.

Ben eskiden de böyleydim, şimdi de böyleyim. Ayrı bir fraksiyon oluşturmak istiyorsanız, özgürsünüz. Yönünüz düşmana karşı olsun, tek şart bu. Hatta size yardımcı bile olabilirim. Bizim üslubu beğenmeyen, başka bir baş kurmak isteyeneye cevabım bu. O

“yok, bırak seni arkadan hançerleyeyim, arkadan tasfiye edeyim, seni işlemez duruma getireyim” diyor. Buna özgürlük istiyorsunuz. Sen benimle savaşıyorsun. Düşmanı bir tarafa bırakmış benimle uğraşıyorsun, beni uğraştırıyorsun. Şu anda PKK’lilerin büyük bir kısmı böyle. Düşmana karşı değil de, bize karşı savaşılmaya bayılıyorlar. Bu biçimdeki PKK’lilikleri terk edeceksiniz.

Düşman neden sizi bir tehlike olarak görmüyor? Çünkü ya ölü sayıyor, ya da kolay öleceğini biliyor.

Ama şu anda en büyük tehlike benim.

Neden?

Çünkü yaşama tutkularım var.

Boyun eğmeye gelmez, kolay aldanmaya gelmez, kolay kaybetmeye gelmez bir durumum var. Ama sizin düşman karşısında çöp kadar değeriniz var mı? Herhangi birinizi çok tehlikeli bir komutan olarak görüyor mu? Hayır. “Hepsi aldatılmış PKK’liler” olarak, sizi benim kandırmalarım olarak değerlendiriyor. Düşmanın bu değerlendirmelerinden mutlaka sonuçlar çıkarmayı bilmelisiniz. Yaşama siz de geleceksiniz. Öyle PKK’lileşeceksiniz ki, düşmanın üzerinizdeki bütün oyunları bitsin. Onun değerlendirdiği gibi olmadığınızı kanıtlamanızın tam zamanıdır. Yaşamayı doğru istediğinizi hissettirmenin zamanıdır. Hiç olmazsa şimdi başlayın.

Sizi halk için müthiş kullandım

“Nasil Yaşamak” istediğinizi tartışın. Ayıp değil. Ben bile kırk beşimden sonra bunu tartışıyorsam, siz hayli hayli tartışabilirsiniz. Ben sizin gibi gerillaya baygın değilim, ama gerilla için bu kadar çalışıyorsam, hazırlanıyorsam, siz de biraz çalışın, hazırlanın. Bu kadar silah oluşturdum, bu kadar mevzi kazandırımdı. Benim için de bu bir hazırlık, siz de hazırlanın, anlayın. Biraz sağlama, aklılığa gelin. Öyle değilse tartışalım.

Burası tedavi yeri.

Kendinizi yatırın ameliyat masasına, ne pislik varsa çıksın. Aranızdaki çılgınları da bağlayın, nasıl delirmiş üzerine düşelim. Ya olur, ya olmaz. Sağ bırakmayız. Hiç umut yoksa bir yere gömelim.

Acaba şimdi savaşın gereklerinden bir şeyler anlıyorlar mı? Hâlâ çoğu bana yarı deli gibi geliyor.

Akıllı olmak kolay değil.

Ya Önderlik gerçeğini doğru temsil edeceksiniz, ya mahvolacaksınız. Kolay kolay ihanet edemezsiniz, kolay kolay komplo da geliştiremezsiniz. Sanıyorum bu yetenekleriniz de fazla yok. Yapmak isteyenler boylarının ölçülerini aldılar. Siz neden bununla uğraşacaksınız ki! İnce oportünizmi de uygulayamazsınız. Açılmadık, deşifre edilmedik bir

yanınız kalmadı. Artık zavallı gibi de duramazsınız. Sizi her şeyi yapmaya zorluyor, yeterli olmaya zorluyor. Aksi halde yanıma gelemesiniz. Veya ben sizi zorlamamalıyım. Sizi uzak tutmalıyım. O zaman da gözünüz arkada kalıyor. Artık her şeyi keyfinizce kullanmanız imkânsız. Zaten kullandığınızı sandınız ve ne hale düştüğünüz şimdi ortada ve herkes görüyor.

Kim kimi kullanıyor?

Ben sizi halk için müthiş kullandım.

Ben kullanılmaya fazla gelemem. Bu konuda davanın temel araçları için herkesi kullanırım. Belki siz de biraz Önderlik değerlerini kullanmak istediniz. Kullanamazsınız. Akıllı bazıları beni arkadan kullanacaklarını, komplo yapacaklarını sandılar. Bizden aldıkları güçle böyle ne kadar yaman olduklarını sandılar. Öyle gençlere söyleyin, aman böyle saplantıları olmasın.

Her yerde, her şeyi kullanabilirsiniz, ama PKK’de beni asla kullanamazsınız. Mümkün değil.

Gidin TC’ye sorun, gidin ABD’ye sorun, onlar beni iyi tanırlar.

Mutlaka akıllı olmalısınız. Şimdi kafanızı duvara vura vura akıllandırın, başka çareniz yok. Ya tam ölçülere göre militan olunur, ya da olunur. Kaldı ki, tek ve biricik yaşam budur; şeref, onur adına bir şeyler oluşacaksa burada var. Güç, olanak kazanma hepsi var. Sigaranızdan tutun, onur hanesi yazdırıncaya kadar hepsi bu yolla mümkündür. Ekmek de, ruh da burada, maneviyat da burada, maddiyat da burada. Başka yol yok. Ama keyfince değil, örgüt imkânlarınca. Ona da bin kez şükredin. Çünkü ilk defa bu ülke halkının içinde gerçekleşen tek yaşam bu oluyor. Buna da şükretmelisiniz. Gençsiniz, biraz da çocuksunuz, kolay yaşanılabacağını sanmayın.

Yaşam çok acımasız.

Hele biraz daha büyüyün, hele biraz daha ekonomik, sosyal, siyasal hükümlülükler altına girin, boğulursunuz. Kendinizi kırk defa katsanız bile bir hamal kadar yaşam hakkı bulamazsınız. Şimdi bu yaşamı yaşama şansınız hiç yok. İşte bu açıdan da PKK’nin amansız büyüklüğü ortaya çıkıyor.

Bütün dünya üzerine geliyor, buna rağmen tek güçlü örgüt PKK’dır.

Neden? Çünkü tek kurtuluş yolunu temsil ediyor da ondan. Düşünün bunun dışında bir yol olsaydı, insanlar bu kadar işkenceye dayanır mıydı? TC bile yalvarıyor: “Biraz daha ılımlı yol” diyor. İlimli yol olsaydı girmez olur muydu? Bunun üzerinde çok iyi durduğum için iyi biliyorum. Tarihte benim kadar yol, yöntem üzerinde yoğunlaşan bir kişilik daha yoktur.

Bu halk için, bu ülke için benim kadar yoğunlaşan yok.

Bu açıdan PKK yenilmezdir.

Bu açıdan PKK yıkılmazdır, herkesin ölümüne koştuğu yoldur.

Yanlış hesap yapmayın. Bunun anlamı çok büyük. Onun için söylüyorum madem ki, bu kadar tek ve amansız yoldur, o halde dersini iyi verin. Canı gönülden bin defa şükrederek, cana minnet diyerek yürüyün. Zaten sorun kolay başarı, kolay bireysel yaşamak değil, sorun sosyalistçe ve ulusal açılardan tatalım en geleceği kestirmeye kadar, en özgürce ve emeklerimizi birleştirerek, bütün çabalarımızı en anlamlı bir şekilde yaşamın hepimiz için gerekli, geçerli tek ve sağlam biçimine ulaşmaktır. Zaten bunun dışında hiçbir yaşam şansınızın olmadığı bilinmektedir. Bunu kanıtlayabilirim. Bu dersler bunu biraz anlamanız içindir. Büyük bir fırsat, hâlâ düşmanın amansız dayatmalarına rağmen, bir günü bile kurtarmak büyük bir olaydır. Bir dersi verebilmemiz büyük başarıdır. Benim açımdan bu böyle, sizler de layık olmayı bilin. Derslerden kesin sonuç çıkarmayı bilin. Bu sizin için hem de adınız kadar, kimliğiniz kadar çok gerekli. Aksi halde size çok yazık olacak. Sizlerin çok ölümcül bir hastalık içinde tükenmenizi istemiyoruz. Sizi kesin yaşamın sağlam bir sahibi, yaşamı hem anlayan, hem kazandıran haline getirmek istiyoruz.

Yaşamı mutlaka kazanmak zorundasınız.

Bizim bütün derslerimiz kazanma dersleridir.

Örgütlü, savaştırmak kazanmaktır, kazandırmaktır.

Bunun dışında bizler bir hiçiz veya tek anlamımız örgütlendirir, savaştırır, kazandırır olmaktır.

Sosyal militan yaşam kaynağıdır, yaşam aydınlığıdır, yaşam silahıdır

Savaşın ideolojik, siyasi, askeri doğrultusu ve uygulama düzeyinde yaşanan gelişmeler oldukça yoğundur. Özellikle halk için ihtiyaç duyulan bilinçlenme ve örgütlülük, etkisini daha da derinleştirerek sürdürecektir. Özel savaşın bunu engellemesi artık mümkün değildir. Zaten bizim de savaşan halk gerçeğiyle kastettiğimiz budur. Ancak savaşan bir halk gerçeğine ulaştığımızda, halkın gerek ideolojik gelişimi, gerek siyasi-askeri gelişimi ve birçok yönüyle kendini güce kavuşturması mümkündür ve olan da budur.

Ulusal hareketin kendisi, sömürge ve hatta ondan da öteye parçalanmış, eritilmiş, kendisi olmaktan çıkarılmış bir toplumu veya bir halkın yaşadığı toplumsal gerçekliği hem çözmeye, hem onu yaşanılabilir bir sosyal düzey olarak yeniden oluşturmaya yöneliktir. Esas amaç budur. Bütün ideolojik, askeri, siyasi faaliyet, son tahlilde, yaşanılabilir bir sosyaliteyi yaratmak içindir. Halkın toplumsal düzeyi o kadar yaşanılmaz duruma getirilmiş ki, her türlü parçalanmışlık, aile, kabile, aşiret dağınlıklığı kadar, ulusal düzeyin çok geriliği, yine üretim ilişkileri, kültür düzeyi, sanat, moral gibi bütün bu hususlarla, herhangi bir sınıfsal, sosyal baskının da çok ötesinde, erimekle yüz yüze gelme, kendisi olmaktan çıkma, canına okuyan düşmana benzeşme tehlikesinin çok ileri boyutlardaki bir gerçekliği ifade ettiğini biliyoruz. Kavgamız, bütün mücadele silahlarımız, bunu engellemeye, durdurmaya ve özgür gelişme yoluna sokmaya yöneliktir. Ne kadar başarılıydı? Mevcut durumdaki öncülük düzeyimiz, en yoğun çarpışma ifadesi olarak askeri düzey, bunu ne kadar tersine çevirebilir, başaşağı gidişi ne kadar durdurabilir, kısacası gelişmenin neresindeyiz? Bütün bunlar her gün sorgulanıyor. Zaten savaşın topyekun ifadesi hem düşman cephesinde, hem de bizim cephemizde bu anlamdadır ve kesinlikle sonuna kadar doğru anlamalıyız. Bunu yeterince kavramayanların dar ufku, çok bahsettiğimiz, yaşadığımız yüzeysellik, kendini bile çözmekten uzak durum aşılamaz. Ne iddiada, ne pratik düzeyde devrimci bir hamle sahibi olmak şurada kalsın, engel olmaktan kişi kendisini çıkaramaz. Bunlar önemli hususlardır. Bu işlere anlamadan öyle sallana sallana girilemez. Büyük öfke, dağılmakla yüz yüze olan bu halkın toplumsal değerlerini amaçlamazsa, onun uğruna büyük bir savaşım gereği bilince, ruha kazılmazsa, devrimci eylemi geliştirme-

niz şurada kalsın, onunla oynayan, çarçur eden bir konumdan kurtulamazsınız. Bunları çok işledik ve kesinlikle anlayacağız. Başka türlü bu savaşın hattı anlaşılamaz, içine girilip yürünülemez, savaşılabilir.

Sosyal gerçeklik esastır.

Sosyal realiteyi, sosyaliteyi kavramadan ve kendi toplumsal gerçekliğimizi, kendi sosyalitemizi, cemaatimizi, aşiret, kabile ulusal düzeyimizi bütün yönleriyle çözmeden, sağlıklı bir ideolojik, siyasi, askeri formasyona ulaşmak mümkün değildir. Aslında biraz ideolojik, siyasi ve silahlı düzeyiyle aşırı uğraştım. Bununla uğraşırken sosyaliteyi sıkı sıkıya göz önüne getirmek gerekiyordu. Bu konuda bir darlık olabilir. Savaşımın sosyal cephesini doğru anlamanın, ne kadar önemli olduğunu sorgulamak, öncü düzeyinin sağlamlılığını ölçmek ertelenemez olduğu kadar, vazgeçilemez bir ders veya gelişme özelliğidir.

Sosyal grup olmak insana özgüdür

Sosyalite hem üstyapının, hem altyapının temel bağlayıcı gövdesidir, omurgasıdır. Sosyal cemaat veya sosyal grup olmasını bilmeyenler; siyasileşmeyi, askerileşmeyi hiç bilmezler. Hatta bu kadar bilinç düzeyi veya üstyapı kurumu olarak da değerlendirebileceğimiz parti, ordu, sizi sosyal yönden bir araya getirmek, sosyaliteyi bir adım ilerletmek içindir. Çok dağınık, içinde her şeyi barındıran, yaşanılmaz, dilinden tutalım her türlü sosyal davranışına kadar anlaşılamaz, neredeyse kendini ifade edemez düzeyden; anlaşılabilir, ifade edilebilir, hatta biraz yaşanılabilir düzeye getirmek önemlidir.

Unutmayalım ki, sosyalleşmeyen insan hayvandır!

İnsanlık, maymunlaşmanın eşiğindeyken kendi kimliğini ancak sosyalleşmekle bulmuştur. Bir sosyal grup olmak insana özgüdür.

Sizler sosyal yönden çok gerisiniz. Neden bir grup hareketini veya bir gerilla takımını yiyip bitiriyorsunuz? Neden bir örgüt komitesini çalıştıramıyorsunuz? Hâlâ benim en büyük sorunum, bir komite içerisinde üç-dört kişiyi kolektif çalıştırmak, yine bir takımı yüksek moralle, uyumlu bir birim olarak yürütmektir. Bunu sağladığımızı söyleyemeyiz. Nereden kaynaklanıyor? Sosyalleşmenin gereğini bile doğru dü-rüst kavrayamayan, sömürgeci düşmanın dağıttığı, kendine benzeştirdiği bireyden ya da çok ilkel beş-onbin yıl öncesinin klan-kabile düzeyini bile yakalayamayan bir kişilikten kaynaklanmaktadır. Yaşadığımız çok acı bir gerçek de budur. Siz klan-kabile-nin ötesinde olduğunuz kadar, düşmanın, her türlü toplumsal direnme imkânını elinden alarak, bütünüyle kendisini inkâr temelinde ve adım adım bir birey olarak tek başına, kendine benzeştirmede kullanılan bir malzeme durumundasınız.

Devrimci eylemimizi anlamak isteyenler, öncelikle bu temel sosyal özelliği aklında tutmak zorundadır. Neden sevilmiyorsunuz, neden saygı yok, neden sizden doğru dürüst militan çıkmıyor, neden işlerinizi ustaca yürütmüyorsunuz? Neden en ilkel, geri işlerden başka hiçbir şey elinizden gelmiyor? Neden yücelmiş işlerde; sanat, askerlik, siyasal ve buna benzer birçok işte ciddi başarılarınız olamıyor? Nedeni; sizlerin, en temel toplumsal bir birim olmakta bile kendiniz olmaktan çıkmanızdır. Toplumsal gerçekliğin neresindesiniz, neyini ifade ediyorsunuz? Ne kadar düşmana, ne kadar kendinize aitsiniz? Dört-beş bin yıl önceki klanı ne kadar benziyorsunuz, günümüzün ne kadar gelişmiş sosyalitesini yaşıyorsunuz? Bu yönlü soruları da kendinize sormuyorsunuz ve öfkeleniren de budur. Düşünün, insanı deli eden özellikler ne kadar yaygın. Almış başınızı gidiyorsunuz. Yaşamınızda nizam, disiplin var mı? Acaba ne kadar sosyal grup olmak istiyorsunuz? Bir küçük takım olabiliyor musunuz?

Toplumsallığı tanımayan bireycilik hayvanlaşmaktır

PKK'yi biz bir komite olarak şimdiye kadar çalıştıramadık. Ben “bunu bireycilik engelledi” demeyeceğim. Keşke bireycilik yapmayı bilseler, o da yok. Çünkü bireycilik biraz toplumsallığı gerektirir. Toplumsallığı tanımayan bireycilik, hayvanlaşmaktır. Acıdır, ama bu bir gerçek. En tehlikelisi de modern çağın elbise kravatıyla kendini gizlemektir. Şu anda çağdaş elbise altında beş-on bin yıl öncesinin klanından daha beter bir hayvan geziyor.

Bu benim yargım, tarihi yargımdır ve tartışmaya açıktır.

Ve siz sosyal gerçekliğinize anlam vermedikçe, bizim için neden-nasıl gerekliliğini, sosyal gerçekliğin toprakla bağını, siyasetle bağını doğru koymadıkça bu konuda kendinizi disipline etmedikçe, ben sizi hayvan olarak değerlendirmeye mutlak anlamda devam edeceğim. Çocuk olmayalım ve kendi kendimizi de kandırmayalım. Bu kadar büyük çabalara rağmen, sağlıklı bir örgüt komitesi, savaş komitesi, hatta yoldaşça yaşam birlikteliği yok. Neden? Bireycilik yapılabilir, örgüt de dağıtılabilir, ama bunun da bazı biçimleri var.

Şimdi elimizde bazı örnekler var. Günlük olarak incelemeye tabi tutuyorsunuz. Şu anda idam hükmüyle yargılananlar var, ne yapacağız? Hiçbir şeye gelmiyorlar, yaşama gelmiyorlar, hizmete gelmiyorlar.

Bireycilik kapitalistliğin yapısıdır.

Kapitalizmin de bazı ölçüleri var. Bir kapitalist nasıl işçi sınıfını, bütün toplumu kendine hizmet ettiriyorsa, o da bizi kendine hizmet ettirsin. Akıllı bir kapitalist, içimizdeki kapitalizmin yolcusu bunu yapsın. Bunun yanından geçmiyorsunuz. İlkel klan cemaatlerinin de bir saygınlığı var. Bizde o da yok. Şüphesiz bu durum düşmanın vahşiliğiyle

izah edilebilir. Kemalizm deyip geçmeyelim, Kemalist-faşist yaklaşımlar çıldırtıcıdır. Herkes hayretler içinde veya büyük şaşkınlık geçiriyor. İşte bunu izah ediyoruz. Ben sizi böyle bilinçli tipler olarak suçlamıyorum, bunu düşman yapmıştır. Düşmanın vuruş tarzı lime lime etmiş. Yani bir insan nasıl bir kavga sahnesinde veya bir boks sahnesinde üst üste müthiş yumruk yer ve sendeler, bir daha kendine gelemezse, düşman belki bundan daha kötü durumlarla bizi sendeletmiş. Düşünün peş peşe yumruk yiyen bir insan düşünebilir mi, kendini toparlayabilir mi? Biraz da böyle bir durumu yaşıyoruz. Yani bir türlü disipline, nizamla gelmeyişiniz, bırakalım askeri, siyasi bir kurmay olmayı, sosyal bir grup haline bile gelmekten üşenmenizi, ancak düşmanın bu kadar şiddetli darbele-riyle izah edebiliriz. Bu işin bir yanı, yani düşman beni öyle vuruyor diye kendimi sizin gibi dağıtmam, ağlamam, sızlanmam. Zaten yiğitlik de, savaşıklık da burada karşımıza çıkıyor. Böyle vurmaya karşı, ayakta durabiliyor musunuz, savunabiliyor musunuz? İşte o zaman savaşıcsın, gerillasın, yiğitsin. Bunu gözetmeyen, bu durumu yakalayamayan kişi serseridir ve nitekim bu kadar ağır yüklenmenin nedeni de anlaşılıyor. Bana göre büyük serserilik yaşıyorsunuz. Düşman sosyal yönden ne kadar dağıtmış bunu şimdi nasıl önleyeceğiz? Bu dersi işlemek de gerekli; çünkü düşman sizi hayvanlaştırmaktan daha beter bir duruma sokmuştur. Madem biz de insan olmakta kararlıyız ve insanlığımızdan vazgeçmeyeceğiz diyorsak, o zaman amansız tartışmalarla, en özgür tartışma imkânlarıyla kendimizi anlayabiliriz.

Dört bin yıl öncesinin

Kürdünü en özgür topluma çekiyoruz

Türkeş, günlük olarak haykırıyor ve son zamanlarda bunu müthiş tırmandırmış: “Halis muhlis bir Türk yapacağım, hem de faşist Türk” diyor. Şimdi bizi nasıl faşist Türk yapacak? Kemalistler bu kadarını yaptı, Türkeş ne kadarını yapar? Mustafa Kemal yirmi-otuz yıl vurdu, kırdı. Abdülhamit’i var, Yavuz Sultan Selim’i var, daha da ötesi var. Şimdi Türkeş faşisti, soykırımı tamamlamak istiyor.

Hani Mustafa Kemal devrimciydi, hatta bazıları devrimci-demokrat, bilmem şöyle ileri safsatasıyla değerlendiriyorlar. Mustafa Kemal’in ne kadar vurduğunu, ne kadar yerle bir ettiğini biliyoruz. Devrimcisi, ilericisi böyleyse peki ya faşisti nasıl olacak? Şu anda o müthiş cinayet timlerinin çalışma tarzını, o korkunç cinayetlerini göz önüne getirin. Bazı kaçırdıklarına uyguladıkları yöntemi yarın genelleştirecekler. Şimdi siz bu konuları da hafife alıyorsunuz. Yeni faşist dönem 12 Eylül’le başladı birkaç önderliği var, birbirlerine devrediyorlar. Dört genelkurmay başkanı, beş-on başbakan, bilmem bir o kadar iç ve dış ilişkiler bakanı. Düşmanınızı, düşmanın yöntemini anlayacaksınız. Sultan Abdülhamit’e benzemez. Abdülhamit çok iyi niyetliydi, biraz da insafliydi. Yavuz Sultan Selim belki

ondan daha da insaflıydı. Bazı Kürt beylerine, aşiretlerine, “serbestsiniz, istediğiniz gibi yaşayabilirsiniz” diyebiliyordu. Mustafa Kemal’in yine dönemine göre bazı ilerici yönlerinden bahsedilebilir. Ama bizim için anlaşılılmaya değer yönü neydi?

Şimdi TC’nin yıkılış döneminde veya en çağdışı kalmış bir kurum olarak devlet, şu anda en sağ ve en çürüten bir faşist yönelim altında üzerimize geliyor. Zaten bütün köyler boşaltılmış. O köylerin de fazla bilinçlendiğini sanmıyorum. Sırf ajanlaşmadıkları için o kadar köy boşaltıldı. Fukara dağda kalmış bir Kürt. Fakat düşman onu önce sarsmak istiyor. “Devlet budur” diye yüreğine büyük korku salmak istiyor. Zaten aç bırakıyor. Pavlov’un köpekleri gibi bir zil sesiyle ağzını sulandırarak devlete ajanlık biçiminde koşturmaya çalışıyor. Bu noktaya getirilmek isteniyor. Yoksa bu köylerin hepsi PKK’lı filan da değil. Dünyadan bile fazla anladıklarını sanmıyorum. Ama faşist hamle onu yutmak istiyor. Bunun için vuruyor, aç bırakıyor, birkaç zil sesiyle kendine bağlamak istiyor.

Bu korkunç bir hayvanlaştırma sürecidir.

Eşkleştirme bile demeyeceğim. Daha değişik bir hayvanlaştırma süreci. Herkes çaresiz. “Nedir bu başımıza gelen” diyorlar. Dört bin yıl öncesinden daha geri bir konum. Adam dağında, köyünde biraz daha insanca ve özgürceydi, o da elinden gitti. Faşist hamle bunu yapıyor.

Tabii, bunun temel bir nedeni de devrimci hamlemizdir. Devrimci hamlenin tehlikesini biliyor. O zaten dağ başındaki köylüye yetmişmiş, dört bin yıl öncekinin Kürdünü alıyoruz, dünyanın en ilerici, özgür toplumuna çekiyoruz. Emperyalizm bunu dehşetle karşılıyor. Emperyalizm; “acaba bu devrimci hareket insanı nereye götürür, Kürt insanını nereye götürür, Ortadoğu insanını nereye götürür?” diyor. Ortadoğu gericiğini ayağa kaldırmak istiyor. Kendisi pür dikkat, Almanyası “en tehlikeli adam”, Fransası, Amerikası birbirinden daha beter, “bir an önce boğulmalı” diyor. Bu tehlike ileride onlara da yönelmesin diye, Ortadoğu’da gerici zirveler yapıyorlar. “Birlikte tedbir alalım” diyorlar. Devrimci hareket, böyle büyük bir hayvanlaştırmaya karşı, büyük bir insani hareketle karşılık vermektedir.

PKK hareketi büyük bir insanlık hareketidir

Büyük hayvanlaştırmaya, bütün emperyalist gerici-çapulcuya, insanlık dışı her türlü uygulamalara karşı insanın kendini savunma ve özgürleştirme hareketidir. Bunun için düşman bizi kapsamlı bir biçimde sosyal olmaktan çıkarmayı hedefliyor. Kürt gerçeğinde siyasal, askeri, ideolojik, sosyal hatta kültürel olmak idamlıktır. Türk anayasası bu konuda hükmünü böyle vermiştir. İdamlık olana kelleyi teslim etmek istemiyorsan veya böyle bir fermana koyun gibi boynunu uzatıp, kestirmek istemiyorsan direneceksin. Siyasi, askeri, ideolojik cephede olay budur.

Sosyal imha en ağır idam cezasıdır

Şimdi, sosyal cephe biraz daha farklıdır.

Sosyal cephe nedir? Dağ başındaki köydür, kent yığınlarıdır. Şimdi bunların hepsine bilinen bu yasalarla idamlık verilemez, daha değişik bir idam gerekir. Bu, yasalarda, anayasalarda pek gözükmmez. Peki, nedir bu? Sosyal gerçeklik olmaktan çıkarma. Bu belki de en ağır idamdır. Bir kişiyi idam edersen, tepkisi onunla, ailesiyle sınırlı kalır. Ama bütün bir sosyal yapıyı dağıtmaya ferman çıkarttın mı, belki de o toplum dünyanın en talihsiz toplumu olur ve bu da biziz. Tarihte bu kadar kapsamlı bir sosyal gerçekliğin imha planının daha geliştirilmiş olduğunu sanmıyorum.

Hitler'in Yahudilere uyguladığı sınırlıdır.

Yine beyaz ırkın siyah ırka uyguladığı sınırlıdır ve nitekim bugün bunlar aşılmıştır. Ama kemalizmin ve Türk faşizminin uyguladığı hem çok gizli, hem de ölümlüne işletilmektedir.

Ve eşi de yoktur veya eşi kendisidir.

Şimdi siz kendinizi nasıl tanımak istiyorsanız, böyle bir uygulama gerçeğini de kavramak zorundasınız. Neden kapsamlı bir savaş vermiyorsunuz? Çünkü gerçekliğinizi tanımakta çok darsınız, yüzeyselsiniz, belki iddianız yok veya korkuyorsunuz. Belki de kendinizi düşman gözüyle değerlendiriyorsunuz. Düşman gözüyle görebildiğiniz kadar göreceksiniz, ama diğer gözlük, ilkel klan-kabile gözlüğüdür. Ki geride olanı da onunla görürsünüz. Ve iki gözlüğün de gözünüzde göstereceği gerçeklik öldürücü, yaşanılmaz gerçekliktir.

“İnsanım” diyorsunuz.

Benim kendime has bir özelliğim var; çocukluğumdan beri asla kendimi insan yerine koymadım. Koymamam çok gerçekçidir. Ve bu hâlâ da devam ediyor. Tabii düzenin anladığı anlamda veya başkalarının görmek istediği ya da bizim ilkel topluluğun kendine yakıştırdığı gibi insan olmayı kendime yedirmemem çok önemli bir özelliğimdir.

Sizin ve bütün toplumun hatası nereden kaynaklanıyor?

Düşmanın yakıştırdığı elbise, taktığı ruh, kazandırdığı her türlü biçimle mal edilmiş, beğeni görmüş, çalınıcı sata sata yaşayacağını sanıyor. İşte büyük gaflet! Bunu erkenden fark etmem çok isabetli oldu. Kendimi böyle bir gaflete düşürmemem, kendime yapabileceğim en büyük iyilik. Ama siz hâlâ bu gafletten vazgeçmiyorsunuz. En temel bir çelişkiniz de burada. Siz kendinizi insan sanıyorsunuz, ama birçok yanlış eğilimleriniz var. Bu daha yedi yaşında size aşılandı. Benim şansım; gerek aile düzeyinin her türlü sosyal üstünlüğünü bana kolay kolay dayatamamaları ve dayattıklarında da benim bir sorgulama gücümün olması, gerçek çıkış ve gelişim nedenimdir.

İnsan olmak partiyle başlar, bir toplum olur, bir insanlık olur

Sanırım siz çok erken yaşlarda, daha sosyaliteye ilk adımı atar atmaz, o ana kucağına bebek gibi fırlatılıp “hop şöyle ninni, hop böyle ninni, şöyle güzel uyu, şöyle oğulum büyür, paşa olur” edebiyatıyla yetiştirildiniz. Şöyle düşmanın beğenisini kazanma, şöyle klan-kabile ölçülerinde gerekeni tam yapma, hiç soru sormama, sorgulama gereğini duymama, giderek bunu katılaştırma, kemikleştirme, bu temelde PKK’ye girme ve bizim gibi bir Önderlikle kendi kendini karşılaştırma. Sonuç sizinle olan ilişkilerimiz ve çatışmalarımızdır. Düzen, illellik sizi bu kadar düşmeye götürmüştü.

Ben ise bu kadar farklıyım. Ve hâlâ bu amansız bir savaşımdır. Şu anda savaş çok boyutlanmıştır, ulusal düzeye çıkmıştır. Ben de özenle bu savaşı böyle körüklüyorum. Hem PKK içinde, hem ulusal hareket içinde, hem de giderek Türkiye’ye taşınarak yaymaya çalışıyorum. Kendilerinin istedikleri gibi bir insan haline getiremediler. Peki, ben kendimi nasıl bir insan haline getireceğim? Benim kendimi insan haline getirmem, partiyle başlar, bir toplum olur, bir insanlık olur. Böyle bir çatışma mücadelesidir. Doğrusu da budur, çünkü başka türlü kendini inkâr etmek olur. Benim gelişmiş, özgün, toplumsal koşullarım olsaydı şöyle ulusal düzey gelişkinliği, şu kadar gelişmiş sınıflar, kültür, sanat etkinlikleri, şu kadar mücadeleye katkı sunuyor veya onlar veriyor olsaydı, herhalde bu tarzı veya kendimi böyle oluşturma imkânını bulamazdım. Ben kim oluyorum da, kendimi çok erkenden böyle biri gibi şekillendiriyorum. Çünkü gerçeklik bana bu fırsatı yakalamayı sunuyor. Önderlik tahlilini geliştirirken sanırım bu önemli ipuçlarını veriyor. Kendimi değerlendirirken, böyle izah etmenin daha gerçekçi olduğu kanısındayım. Mevcut toplumsal düzeye şüpheyle bakmak, tepkiyle karşılamak doğrudur. Çünkü büyük oranda düşmana hizmet eden ve kendini yaşamayan, kendine ihanet eden bir düzeydir.

Ortaya çıktığımız yıllarda neden büyük tepki duydum? Daha ilk arkadaşımı bulmaya çalışırken, aileyle ve bütün köy toplumuyla çelişkiye girmek zorunda kaldım. Şimdi, yedi yaşında kendimi tanımaya başlar başlamaz bir çocukluk arkadaşını seçmek sanırım en doğal bir istem olur. Bunda hiçbir kötülük olmaması gerek. Onun kendine göre ölçüleri nedir? Koşup fırlıyorum, çocukluk oyunlarını oynuyorum, dağda oynuyorum, çimende oynuyorum. Ailesi kimdir, toplum düzeyi ne kadar gelişmiştir, bunu fazla dikkate almıyorum ve bana ayak uyduran kimse, onu kendime arkadaş yapıyorum. Benimle çocukluğumu en iyi paylaşacak kimse, onunla ilişki arayacağım. Çok doğal olan ve yapılması gerekeni yaptım. Sonuç; aileyle çelişiyorum.

İllegaliteyi seçtim

Yedi yaşında illegal aileden ve köy topluluğundan gizli davranma, bu kadar erken yaşlarda gizlenme gereğini duyma. Hatırlıyorum, ilişkilerimi büyük bir özenle gizleyerek, vazgeçmeden sürdürme durumum vardı.

Neden böyle hareket ediliyor? Kişinin özgürlüğü için böyle hareket ediyorum. Çocukluk arkadaşlığını seçme hakkı kullanmak bundan vazgeçmemek. Aslında birey hakkı bir toplumsal hak filan da değil, bu dikkat edilirse önemli bir gelişmedir. Çünkü yerleşik kurallar bunu kabul etmiyor. Bizim koşullarda ailelerin ne kadar etkili olduğunu biliyoruz. Klan-kabile hükümleri çok geçerli. Birey de çok zayıftır. Çocuğun da aile ilişkisine göre mutlak anlamda alınıp yetiştirilme durumu vardır. Bizim buna cevabımız ayrı olmasa da “bildiğimi okurum” biçiminde karşılık bulması farkı ortaya koyuyor. Tabii bu daha sonra adım adım gelişti. Bütün toplumsal kurallar, inanışlar, giderek ideolojiler, siyasal eğilimler, partiler. Yaşamın bin bir türlü tarzını böyle sorguladım. Bana göre ne kadar uygundur, ne kadar değildir? Süzgeçten geçirerek, bir yaşam yürüyüşü haline getirmek bizim oluşum tarzımızdır. Dikkat ederseniz, bu hâlâ devam ediyor.

Sizlerle özgür temellerde ilişkileri inşa etmek istiyoruz. Ama engeller var. En başta sizlerden kaynaklanan, özgürlüğe gelmeyen engeller var. Özgür yaşamla aranızda kimlerin, nasıl ördüğü duvarlar, kurduğu barajlar var ki, enerjinizi yakalayamıyoruz? Büyük enerjimizle size çıkış yaptırılamıyoruz. “Kimler tutmuş, nasıl tutmuş?” Kendinize sormalısınız. Basit bir arkadaşlığa bile gelemiyorsunuz. Gelseniz de ikinci gün teslim oluyorsunuz.

Arkadaşlık da, teslimiyet de yok.

Ben ikisini görüyorum. Bir gelemem, gelirsem de teslim olurum. Örneğin Kürdistan’da aile, teslimiyetin imzalandığı, yıllarca beslendiği bir zemin. Her türlü boşa çıkarmanın, kendini bitirmenin okulu, aile okuludur. Bundan dolayı kuşku duyduğum bir ortamdır. Erkenden beğenmemeye, uyarsam yutulurum endişelerini taşımaya başladım. Sosyaliteden çekinmiyorum, aileyi inkâr etmiyorum, ama bu biçimiyle, bu güçsüzlüğüyle, çözümsüzlüğüyle büyük bir tehlike olarak görüyorum. Şimdi daha iyi anlaşıyor ki, bu da isabetli bir değerlendirme ve yaklaşımdır.

Yaşamım büyük intikam hareketidir

Biz ilk olarak ortaya çıkar çıkmaz düşman şöyle bir çağrı yayınlıyordu: “Aileye, anne-babaya, önce çocuklarınıza, sonra ailenize sahip çıkın.” Şimdi ise “bütün topluma sahip çık” diyor. Yine içimizden çıkan bazı ilginç tipler var, en yakınlarımız da dâhil “anamı çok özledim”, “eski ablam nerede kaldı” diyor. Tabii “kadın” diyor. Bunlar bana karşı söyleniyor. Kimdir bunlar? Provokatörler ve düşmanlar amansız bir savaş yürütür.

Hiçbir şeye yaramayan eski ilişkiler aklıma geliyor.

Benim tarzım böyle patlamaya yol açıyor. Sanki bunlar birbirlerini eskiden tanımayan bireyler değillermiş gibi. Aile, kabile, ahabap-çavuş, bilmem abla-kardeş değillermiş gibi birbirlerine sarılıyorlar. Düşman da böyle. Türklük şu anda en büyük sarılma tarzını nasıl sağlıyor? Bana karşı “Apo bizi yok edecek.” Ben bir bireyim, nasıl Türklüğü yok edeceğim. Evet, Türkeş çağrı yapıyor, “bizi yok edecek” diyor ve toplumu buna inandırmaya çalışıyor. Şu anda her gün yüz binleri sokaklarda yürütüyorlar. İşte, “Apo şöyle katildir, şöyle kalleştir ve Türk’ün Türk’ten başka dostu yoktur. Sarılın ha sarılın!”

Düşman bize bakarak büyük birleşme gereği duyuyor.

Günde bin defa birlik, bütünlük edebiyatı yapıyor. O düşmandır yapar. Bana bakarak dakikası dakikasına politika yapıyor. Çılgın gibi bir politika, insanı ürkütüyor. Şimdi çok açık ben sizin gibi değilim. Bu düşmanı tutarsam, “sen neden böyle yapıyorsun” diye hesap soracağım. Düşman benim yaşamımın örgütlenişinin büyük bir intikam hareketi olduğunu biliyor. “Sen nasıl böyle örgütledin ve neden böyle yaptın” diyor. Suçunu biliyor, bunun için “sarıl ha sarıl” diyor.

“Türk titre ve kendine dön” demesi de bundan.

Büyük suçlu ve kendini böyle örgütlüyor, derinleştiriyor.

PKK hareketi, yılanın ağzından taş alma hareketidir

Korkunç bir milliyetçilikle, faşizmin en alasıyla kendi emekçisini bile o kadar ideolojik egemenlik altına almış ki, maymunlaşmış, açlıktan, işsizlikten öldürüyor. En geri Afrika toplulukları bile mevcut baskı politikasına kesinlikle dayanmazlar. Örneğin yüzde bilmem kaçlık bir fiyat artışı bile Nijerya’yı ayağa kaldırıyor. Şimdi burada yılda bir defa değil, her gün, yalnız fiyat artışı da değil, düpedüz bir soygun var. Her gün yeni bir yolsuzluk patlıyor. Toplum bağılıyor, çağırıyor.

Geçenlerde, “ey halkım!” diyen bir siyasi lider, daha da “kazık yiyin, aklınız başınıza gelsin” diyor. Kendi halkına böyle sesleniyor. Çok ilginç: “Kazıklanmış bir halksın. Hâlâ kendinize neden gelmiyorsunuz?” diyor. Doğru, fakat doğru olmayan bir şey daha var. Bu halkı bu duruma kim getirdi? Bunu söyleyenin kendisi halkı bu duruma getirmiştir. Faşistler arasında klik çatışması var. Bir klikten diğerine geçmek istiyor ve doğruyu bu noktada söylüyor. Türkiye yönetiminde böyle epey klik var. Halkı birbirine karşı kıskırtmak istiyorlar. Ama halk o kadar kazığı yemiştir ki, gerçekten çıkacak hali yoktur. Eskiden ortaçağ yöntemleriyle zincire bağlama, kazığa bağlama vardı. Şu anda Türk halkı ortaçağdan daha fazla kendi efendileri tarafından kazığa bağlanmıştır.

Birlik bütünlük böyle sağlanıyor. Şimdi faşist yönetici klik neden böyle yapıyor?

Binlerce yıldır veya en az bizim üzerimizde bin yıllık insanlığın tanımadığı bir rejimi uyguluyorlar. “Ya bitireceğiz ya bitireceğiz” diyorlar. Bitireceğiz demeleri boşuna değildir. Bin yıllık tarih hükmünün sona bağlanmasıdır. Böyle son bir çabayla sonuç vermesidir.

“Ya bitireceğiz” hükmü, bin yıllık hükmün son raundudur.

Öldürücü yumruğun sonucusudur.

Hâlâ günlük olarak vurmaya çalıştıklarını herkes görüyor. Şimdi bunlar ise diemmesiz karşılanıyor. Yani, yılan midesi alıyor, yutuyor ve eritiyor.

PKK hareketi, yılanın ağzından taş alma hareketidir.

Midesine çekse bile eritmeme hareketidir.

Böyle başladık ve artık taş olmaktan çıktık. Şu anda beynine vurulan sopaya dönüşüyoruz veya sivrisinek olduk burnundan giriyoruz, gözünden giriyoruz, sersemletiyoruz. Her gün bir yerlerinden vuruyoruz. Bu bir direnme hareketidir. Çok vahşi bir savaş söz konusu. Başka türlü savaş değerlendirmesi yapılamaz. Bir Fransız sömürgeciliği de vardır, çok uygarcadır diyeceğim. Benimsediğim anlamında söyleyemiyorum. Yine bir İngiliz, hatta bir Amerika’nın yeni sömürgeciliği var. Ama düşmanla, Türk faşizmiyle kıyasladığımızda “öp de başına koy elini”, öyle bir sömürgecilik. Hitler soykırımlar yaptı. Tarihte böyle bazı uygulamalar var, ama hiçbirisi şu anda bizim yaşadığımız soykırıma benzemiyor.

Günahkar, lanetli birçok şeyi yaşam

özellikleri olarak bellediniz

Bu gerçekliği tespit ettikten sonra, kendi durumumuzu daha iyi anlamaya başlayabiliriz. Düşman ideolojik, siyasi, askeri düzeydeki gelişmemizi yok ediyor, öldürmeye çalışıyor. Sorun bu değil. Bu her zaman oluyor. Fakat daha da altında, bir sosyal alanımız var. O, işte dilimizdir, kültürümüzdür, ailedir, yaşamın bazı alışkanlıklardır, en kötü imha bunların üzerinde gerçekleştiriliyor. Belki bu yasalarda yok, zaten pek yasalık bir durumu da olamaz. Ama uygulama olarak faşist ulus teorisidir. Bir faşist toplumsal imha planı olarak korkunçtur. Ve en önemlisi de bunun yol açtığı bitirilmiş insandır.

Osmanlıcılık nereye getirdi, Kemalizm devraldı nereye getirdi? İşte şu son yıllarda, faşizmin en tehlikelisi veya cumhuriyetin yıkılış döneminin faşizmi, çürüme döneminin faşizmi nereye götürmek istiyor? Düşman sizi ne kadar kendiniz için şekillendirdi? Ben neden bu kadar sizinle çatışıyorum? Çünkü siz bu faşizmin okulundan geçtiniz. Yüzde yüz günahkar, lanetli olan birçok şeyi yaşam özelliği diye bellediniz. Sosyalleşme değil, Türk halkı maymunlaştırılıyorsa, siz ondan daha değişik bir hayvan türüne benzeştirildiğiniz için farklılaştınız.

İddiamı ispatlayabilirim.

Hiçbir sosyal düzeyiniz yok. Nasıl aile kurabilirsiniz? İlkel klan topluluğunda bile yaşayabileceğinizi sanmıyorum. Yirmi birinci yüzyılın son çeyreğinde yaşıyoruz diye hiç kimse kendini aldatmasın.

Emperyalizm hayvanlaştırmayı dayatmıştır.

Herkes doğa tahribi, çevre kirliliği, toplumun kanserleşmesinden bahsediyor. Onun için “yirminci yüzyıl sırasında insanlık şöyle ilerlemiştir” diye emperyalist yutturmacalara kendini kaptırmaya hiç gerek yok. Yirmi birinci yüzyılda insanlığın bu sorunlar etrafında, eğer çare bulunmazsa, en büyük tehlikenin yaşandığı ve sonunun geleceğini bilim adamları söylüyor.

Bizimki daha değişik bir hayvanlaşma.

Bunu tanıtmaya çalışıyoruz. Düşmanın tarzına bakacaksın, kendi şekillenmene de bu temelde bakacaksın ve bu hayvanlaşmayı anlayacaksın. Direnmemeyi, teslim olmayı bu düzenle uzlaşmaya bakarak anlayacaksınız. Düşmanla, her türlü dolaylı kurum-kuruluşlarıyla uzlaşarak, hatta onlara öykünerek hayvanlaşma var. Unutmayın ki, küçük bir memur olmak için kendinizi koymadığınız, benzeştirmeye çalışmadığınız bir kılık-kiyafetiniz bile kalmamıştır. Her şey düşmana göre ayarlanmaya, şöyle dilini kullanmaktan tatalım şöyle giyinme, şöyle yaşama, saatlerini ayarlama hepsi düşmana göredir ve kendine karşıtlık temelindedir. Bilirsiniz ilkokula gider gitmez sabah akşam ülkeni inkâr ederek ant içerek, aynı gericiği böyle içeceksin. Küçük bir iş imkânını bu ihanet temelinde göreceksin? Bu deliliğiniz sizi nereye götürüyor? Faşizm dünyada kendini nereye koyuyor, sizi nereye koyacak? Şu anda bu Türklüğü bütün uşaklık, teslimiyet ve yalvarmalarına rağmen, Avrupa ve Amerika bile değersiz buluyor. Kaldıramıyor. Türk-İslam sentezini Araplar bile artık değersiz buluyor.

Bu Türkü kim satın alacak?

Kendisini böyle hiçbir yere pazarlayamaz. Bir de Türklüğün elindeki Kürtlük ve sizler kendinizi nasıl yaşatacaksınız, nasıl pazarlayacaksınız? Ben hâlâ hatırlıyorum; bu köylülerin binlercesi devlet kapılarında ve belediye önlerinde kapıcılık için sabahtan akşama kadar bekliyorlardı. Bir bekçilik nedir ki, bu da iş midir? Bu duruma gelmişler. Bir küçük memur oldun mu dünya senin oldu. Hem de ihanet memurluğu. Şu anda bu iş, onbin kişiden birine nasip olamaz. İhanet işi, bu kadar reva mı? Şimdi bu delilik değil de nedir?

Biraz sağduyulu olmalısınız, vicdanınız artık gelişmeli. Varsa bir insanlık iddianız, artık kendisini uyandırmalı ve dile getirmelisiniz. “Bize fazla yüklenme” demeyin. Varsa bir iddianız, kendi yaşadıklarınızı, gerçekliği dile getirin. Neden bana uyduruk sorunları dayatıyorsunuz? “Ben ablamı isterim, ben kocayı, kadını isterim, ben anacığımın kuca-

ğını, düzeni özledim” demenize gerek yok. Ben hal-hareketlerinize bakıyorum, ne istediklerinizi biliyorum ve bunlarda bir umut görmüyorum. Sizi kucaklara terk etmek benim için kolay. Sizden kurtulmak benim için kurtuluş olabilir, ama içinde bir şey var mı? Gerçekten kurtuluş getirebilir mi? Gidin, hiç kimse sizi sinesine basamaz. Çünkü haraptır, bitiktir, hepsi sizden daha beterdir. En sağlamı bile sizsiniz. Gerçekleri göreceksiniz. Bazı eski hayallere, özlemlere takılarak gerçeklerle alay etmeyin veya kendi gerçeğinizi örtbas etmeyin. Çünkü gerçek dışılık kişiyi ölümden daha beter eder. Kendinize saygınız gerçeğimize anlam vermek temelinde olsun ve gelişme de zaten böyle başlar.

Sosyal mücadele savaşın en şiddetli alanıdır

Bütün bu söylenenler ne anlama geliyor?

Nasıl sosyalleşeceğiz?

İnsan sosyal bir hayvandır denilir veya hayvanın en ileri sosyalleşmiş biçimi insandır. Şimdi bu bizden alınıyor, sosyalitemiz parçalanıyor veya var olan sosyalite tamamen düşmanın içinde erimeye, düşmana göre şekillenmeye duyarlı hale getirilmiştir. Onlar bizi kapmak istiyorlar, bütünüyle yaşam, yetişme tarzımız böyle. PKK buna karşı, bunun yerine kendi sosyalitesini geliştirmek istiyor. Nedir sosyalitesi? Düşmanın gerek ideolojik, siyasi, askeri, sosyal ve kültürel imhasından uzak, buna karşı direnen, kendi özgür iradesiyle hareket eden bir sosyalite. Ben bunu fazla açmıyorum. Veya genel hatlarıyla açıyoruz. Şöyle bir ülke, şöyle bir özgür halk, şöyle demagojik bir toplum, şöyle özgür ilişkiler gibi genel kelimelerle izah ediyorum. Eğer tam özgürleşmiş olsaydık, şöyle bir ekonomik kuruluş, şöyle bir sosyal kuruluş, şöyle bir siyasi kuruluşumuz derdik. Zaten amaçlarımız da var.

Dikkat ederseniz, parti programımızda şöyle bir ekonomik inşadan bahseder: Ferdin gelişmesi en verimli bir tarzda karşılık verecek bir kamuoyu ekonomisi veya sosyal ekonomi. Kimisi de buna sosyalist düzenleme diyor, ne dersiniz deyin. Fert için en verimli, başka toplumsal kesimlerin aleyhine olmayan, baskı-sömürü değil, emeği gözetten, ama toplumsal kuruluşu da ferde çiğnetmeyen böyle dengeli ekonomi ve onun üzerine inşa edilen sosyal, siyasal şekilleniş. Siyasal anlamda demokrasi, sosyal alanda her türlü özgürlük ilkesinin işletilmesi, bir kültürel moral ve gelişme öngörülüyor. Bunlar parti programı. En önemlisi de programı bir tarafa bırakmayalım.

Program için büyük bir savaşım gerekir.

Şu anda programın hangi ilkesini işletiyoruz, hangisini ele alıyoruz? Bence taktik bir ilkesidir. Nedir? O da mücadeleyle kazanılır. Parti programında, bütün bu amaçlar ancak halkın savaşımıyla kazanılır. Programda mücadele gereği diye bir ilke vardır. Bu amaca ulaşmak için sadece mücadele ediyoruz. Başka normal bir gelişme yolu

yok. Normal gelişme yolu şurada kalsın, imha yolundan başka yol yok ve dolayısıyla mücadele tek seçenek oluyor. Bu sosyal alan için de geçerlidir. Yani “ideolojik, siyasi, askeri mücadele tamam da, bu sosyal mücadele nereden çıktı” diyebilirsiniz. Sosyal mücadele en tehlikeli idama, imhaya maruz kalan bir alan olduğu için en şiddetli verilmesi gereken bir mücadele alanı oluyor. Düşmanın çok kapsamlı yönelimi var, yedi yaşından başlar ve en kötürümünü yapar. Bunu aştık. Bu anlamda özgürleştirmek, üstyapıyı da özgürleştirmenin temelidir veya sizi bir de bu sahada özgürleştirmek gerekiyor. Bu saha mücadelesini başarıyla vermek gerekiyor. Bu mücadeleyi vermeden sizin asla ideolojik, siyasi ve askeri yönden gelişeceğinizi sanmıyorum.

Kendini örgütleyen insan en büyük kuvvettir

İlk sosyal dersi almasını bilmeyen, neden sosyalite, nasıl sosyalite, nasıl bir cemaat yaşamı, hatta nasıl bir grup yaşamı, bunu beceremeyenler çok gelişkin bir örgütlenme olan ideolojik, siyasal ve askeri örgütlenmeyi de beceremezler. Nitekim beceremedikleri de ortaya çıkıyor. O halde sosyal ders çok hayati bir ders. Bu dersi hem teorik olarak kavramak, hem de pratiğini yaşamak gerekiyor.

Sosyal düzene gelinebilir diyorum.

Sosyal düzen nedir?

Anlayışlı, saygılı, hoşgörülü hani “yaşama gelme” diye tabir edeceğimiz askeri kuralları vardır. Düşmana hizmet etmeyen, köhnemiş gericiliğe alet olmayan, biraz özgürce günlük yaklaşımları ihtiva eden bir yaşam tarzıdır. Siz buna gelmiyorsunuz. İlişkilerinizde saygı, sevgi, moral, coşku, anlayış, kavrayış, değer, kıymet ifade etme çok zayıf. Yani dikkat edin, büyük bir kısmı zirzop gibi kendini yaşama dayatmış. Bir oturuyor, mideyi dağıtmak, boğmak istiyor. Çirkinlik, diken olma, nefret olma var. Aslında neyi, nasıl dayattığının pek farkında bile değil. Çok delice bir yaklaşım. Canı hep bozmak istiyor, dağıtmak istiyor, öfkeli. Neden böyle? Çünkü düşman delirtmiş, düşman onu hayvanlaştırmış. Şimdi bunu aşacağız. Aşmazsak bırak siyasi düzeyi, askerileşmeyi, gerillayı, sosyal olarak geliştiremeyiz. Nitekim birbirimizi yaşatamayacağımızı günlük savaşı yürütme pratiğinden anlıyorum. “Ben şununla yaşamaya gelmem, şununla görev yürütmeye gelmem” diyene, “o zaman sen iyisini kur” diyoruz, ona da gelmiyor. “Tamam, bu eski beбекtir” diyorum. Kendisini sırta taşımak istiyor. Köylü kurnazlığını, ukalalığı bırakacaksınız. Yüzlerce insan var, neden özgür bir yaşam geliştirilmiyor? Savaş istiyorsa en görkemli savaş alanı. Sosyallik istiyorsa en sosyal yaşamın özgürce örgütlenebileceği kişiler. Silah istiyorsan silah. Bunları görmeyecek, “alan değiştirmek istiyorum, şununla çalışmam” diyecek.

Bunların kendilerini de, beni de kandırmalarına artık yeter demek gerekiyor. Hiç ol-

mazsa insan birbirleriyle mücadele etmesini bilmeli. Düşmana karşı mücadele etmesini bilmiyorsan, önce kendini düzenle. Biraz kendini sosyal yaşama çek, ondan sonra büyük işlerden dem vur. Konuşmayı bilmiyorsunuz. Ne istediğinizi biliyor musunuz? Fukarasınız. Normal bir yoldaşlık ilişkisine, normal bir yaşam ilişkisine gelemiyorsunuz. Çünkü düşmanın baştan çıkardığı kişilik var. Geleneklere teslim olma var. Bireycilik demiyorum, keşke bunlar beni bir kapitalist gibi yönetse veya kendilerine hizmet ettirse, o da yok. Kürt ağalığı var. Zirdeli. Bütün bunları bozarız. Ben bu konuda da artık yeter diyorum. Oyunu biliyorum, ne olduğunuzu, kim olduğunuzu artık anladım. Hani düşman diyor ya “ya biter, ya biter.” Ben de diyorum “onlar ya adam olur ya adam olur” bunun başka yolu yok. Bunun ötesi yaşamdan vazgeçmektir. Her türlü hizmet sunulmuş, hâlâ neden göremeyeceksiniz.

Siyasi, askeri yaşamı kurtarmaktan önce sosyal yaşam

Çoğunuzun imkân ve fırsatları her türlü insanileşmeye yeter. Cemaati kur, grubu kur, komiteyi kur, istiyorsan orduyu kur. Neden kurmuyorsun? Hepinize soruyorum insanlaşmaya ihtiyacınız yok mu? Sosyal bir birim haline gelmeye ihtiyacınız yok mu? Bir yoldaş gibi birbirini karşılamaya ihtiyacınız yok mu? Silahlı bir direnme grubu olmaya ihtiyacınız yok mu? Morale, saygıya, özene ihtiyacınız yok mu? “Var” diyorsanız neden ele almıyorsunuz, neden geliştirmiyorsunuz? Neden yalancılık, tahrikçilik yapıyorsunuz? Bu kişiliği kazı, altından düşman, bozguncu, sünepe çıkar, her türlü yaşama kendini koy vermiş, teslimiyete gelen kişilik çıkar. Bu kişiliği ne yapacağız, hani devrimcilik, militanlık, toplumsal-ulusal kurtuluş hareketliliği? Kişiliğimizle ne kadar uyuyor? İçimizde de birçok gafilin durumu bu. Normal bir sosyal yaşama bile yönelememesine rağmen, ikide bir “alan değişikliği istiyorum, görev değişikliği istiyorum” diyor. Sen kim, alan kim! Sen kim, görev kim! Sen iki insanla bir arada durmayı becerebiliyor musun? Bir silaha doğru bakabiliyor musun? Bir yoldaşa hizmet etmeyi biliyor musun? Kırılan veya kırdığın bir takım kalpleri tamir edebiliyor musun? İmhaya terk ettiğin yoldaşlarını anlayabiliyor musun? Bir de bunlar kendilerini etkili, yetkili kişiler olduklarını sayıyorlar. Senin bir birleştirme, bütünleştirme çaban var mı? Bir hatayı, eksikliği gidermen var mı? Bu konuda somut bir planın var mı? Sağlıklı bir durum değerlendirmen var mı? Bir çılgın, bir bozguncu, ne idüğü belirsiz, bir düşkün olmaktan kendini çıkarıyor musun? Sorunlar bu kadar yakıcı. Yok, bir demagoji gelişmiş, bir bakarsın öyle bir telden çalışıyorlar ki, görmeyen de ne sanır. Avrupa, ağa teline vurur, sömürgeci jandarma teline vurur ki, zaten son tahlilde öyle olmak istediği ortaya çıkıyor. Yine o ilkel tip aptal köylü hamal telinden vurur. “Yapamam, edemem, dönüşemem, örgütlemem, geriyim.” İşte en alttaki bir ya-

ratık, insanlığın en düşmüş bir biçimi.

Zurnanın son deliği de böyle ses çıkarır.

Olmaz!

Bunların gelişmekle, örgüt içi yaşamakla alakası yoktur. İnsanlar kendilerini yetiştirmeyi bilmek zorunda. Siyasi, askeri yaşamı kurtarmaktan önce sosyal yaşamı kurtarmaktan bahsedelim. Birlik, bütünlüğümüz için bu kadar çaba sarf ediyorum. Siz de artık bazı temel ilkelere göre yaşamaya gelin. Düşmanla oynamaya gerek yok. Teslimiyetle, onun her türlü ara biçimlerini dayatmaya ne gerek var? Kaldı ki, bununla nereye gidebilirsiniz? Amerika'nın yaptığı bir değerlendirme var: "Herkesi, kendi halkını ve hatta PKK'yi deli ilan ediyor" diyor. Böyle insanlar deli değil de nedir? Bakın halinize bir deliden farkınız var mı?

Deli kimdir?

Köy topluluğunda veya sosyal yaşam içinde bir çılgındır. Bir delinin, sınırları dağılmıştır, kontrol gücünü yitirmiştir ve öyle kendini koy vermiştir. Bu tanıma göre delilik sınırında kim dolaşıyor, kim dolaşmıyor? Kendine hâkimiyeti olan, hem kavrama ve hem de ona uyum gücü olan deli olmaktan çıkar, ona "akıllıdır" denilir. Akıllı olmak tam da bu noktada, düşmana hizmet etmeyen, bir devrimci partinin ilkeleri esas alınmışsa, ona uyma gücü, yaşam gücü, mantık gücünü gösteren kişi demektir. Ve bizde bu deliler toplumunda insanı akıllı hale getirebilmek zor.

Disiplinden kopmuş, özgür yaşamın bütün belirtilerinden kopmuş, her türlü boşavare, lümpen, serseri çıkış belki kolayınıza gelebilir. Ama dünya bizi nasıl değerlendiriyor, bakın düşmanın karşısında biz "kıro" olmaktan, "Kürt ne bilir bayramı, hor hor içer ayrıları" demekten öteye bir anlama sahip miyiz? Böyle bir sürü söz var, hepsi de dalga geçmek içindir. Bundan öteye bir değerimiz var mı? Bu kölelikten öteye bir sıfat değil de nedir? Devrim iddiası deyip geçmeyelim, siz basite aldınız, ben basite almadım. Devrimci yaşamı siz bozuyorsunuz, ben bozmuyorum. Devrim için sabır, inat, yaşamın her şeyine tahammül göstermek gerekir. Biz bu gücü biraz gösterdik. Bu yalnız bir faaliyeti normal askeri bir gelişmeye getirmek için değil, bu insanlıktan çıkmış halimize bir düzen getirmek içindir. Böyle sorunlarınız yoksa söyleyin. Çok iyi bir sosyal grupsanız, bunu ispatlayın. Beğeniyorsanız bu cemaati, ailenizi, toplumsal düzeninizi sizin olsun. Sıkıntınız yoksa uyumunuz iyi ise başta sizin olsun. Düşmanınızla bütünleşme de bile özgürsünüz. Sizi rahatlatıyorsa, sizin olsun. Ama bizim değerli hareketimiz reddediyor. Düşman içinde rahatlamayı, geleneksel, teslim olmuş toplumsal kalıntıları, fosil biçiminde yaşamayı reddediyor. Kendi özgür yaşamını kurabiliyor mu? İddiası, çabası bu. Zaten savaş bunun en yoğun ifadesidir.

Toplumu tahlil etmek atomu analiz etmekten daha zordur

Şimdi, benim de her şeyi ortaya koyamayacağım açık. Toplumu tahlil etmek, atomu analiz etmekten bile daha zordur. Ben hiç olmazsa yaşanılabilir bir düzeye kadar tahlil etmeye çalışıyorum. İnsan umutlarını, tutkularını giderebilecek, temel özelliklerine ihanet etmeyecek kadar değerlendirmeye tabi tutabiliyorum. Herhalde bundan daha asgari de olamaz veya bunsuz hiç olmaz.

Bir de bu yönüyle büyük devrim gerçeğimiz var. Böyle bir sosyaliteye ulaşmak, bunu böyle gözetmek, buna böyle bir anlam verebilmek tanım düzeyinde çok yakıcı. Sosyal alan değerlendirmesini bu yüzden ihmal edemeyiz. Aile toplumunu, klan-kabile, aşiret toplumunu bu tanım çerçevesinde dikkatle ele alacağız. Birey ilişkilerini, hatta sosyal ilişkileri bu tanım çerçevesinde irdeleyeceğiz. Ne kadarı düşman, ne kadarı köhnemiş; yaşam vaat etmeyen toplum kalıntılarına yönelip, ne kadar özgürce ifadeye göredir hususlarını sıkı sıkıya gözeteceğiz. Kendimizi kesin bir de bu yönüyle düzenleyeceğiz, yapma cesaretini, gücünü göstereceğiz. Yapamazsak yaşayamayız, deliler gibi oluruz.

Bizim biraz kontrol gücümüz zayıflarsa ki her gün idam kararları veriliyor birbirimize karşı. Birkaç tane böyle despot, egemen çıksa, hepinizin idam kararını verir. Nitekim bir çırpıda on yoldaş şehit düşüyorsa, bu da bir idam karardır. Neden? Çünkü sağduyusu yok. Bu bir çılgın, savaşı yürütemiyor, yanlış yürütüyor. Ağavari bir durum dayatıyor, yüzlerce kişilik örgütü dağıtıyor, çar çur ediyor. Örgüt biraz kendini savunmaya çalışıyor, bunlara idam kararı veriyor. Bu neyi gösterir? Görevlerin ağırlığı, ciddiyeti yoksa bu normal bir olay mıdır?

Yaşama gelmiyorlar. Sen öndersin, yaşama gelmeyi öğreteceksin. Askerliğe gelmiyorsa, sen komutansın, onu asker yapacaksın.

Siz insan olmayı kolay sanıyorsunuz. Aslında hiç de değil, çok zor bir iş. Maalesef saflarımızda her gün yüzlerce değeri çar çur etmeyi, bir sigara içimine bağlayanlar az değil. Bu deli değil de nedir? Yoldaşını her gün bastırıyor, yani bir mengene gibi öğütüyor. Bunu anlamak zorundayız; bu sorunlar yoksa bunlar görev değilse söyleyin. İkide bir herkesin kendini bana dayatması çözüm yolu değil ki. Kaldı ki, biz bütün verileri sunmuşuz. İnsanlaşmanın, sosyalleşmenin, askerleşmenin hemen her alanını aydınlatıyoruz, verilerini sunuyoruz. Artık fukara halkı bir tarafa bıraktım, onların sorunlarını bir çözüm yoluna soktum diye düşünüyorum, pek bir şikayetim de yok. Ama size bakıyorum, bu ne? Halk yaşamın ızdırabı altında ariftir, biraz özgürlük imkânını iyi değerlendirir ve öyle kolay da bırakmaz. Bu anlaşılıyor, ama ya sizin ki?

Düşmanın tahrik ettiği kişilik.

Gençlikle oynuyor, onun güdülerıyla oynuyor. Bir de savaş hattındadır, tehlikeye en

açıktır, zorlukları da vardır. Onunla oynuyor. Dolayısıyla çok hassas olacaksınız. “Kesin dürüstüm, parti ilkesinden, özgür yaşam ilkesinden vazgeçmiyorum” diyorsanız, o zaman doğru bir davranışınız olacak. Başka türlü, hele bu hal ve hareketlerinizle, ne-reye, kime hizmet ettiği belli olmayan, dayatan kişiliklerinizle tehlikelisiniz.

Zorluklar kadar özgürlükleri de önünüze koyuyoruz

Bundan dolayı yalnız siyasi, askeri, ideolojik terbiye değil, eğitim değil, bir de sosyal terbiye çok gerekli. Sosyal terbiye derken; “nasıl iyi bir aile kızıyım, delikanlısıyım” diye kendinizi aldatmayın. Böyleleri belki de, en terbiyesizidir.

Sosyal terbiye; düşmanın olası bütün etkilerine karşı olmak kadar, fosilleşmiş toplumsal kalınlara da karşı duran, çözüm gücü olabilen ve en önemlisi de devrimin amacı olan, siyasi, toplumsal, ekonomik, kültürel, kısacası sağlıklı yaşanabilir bir toplumun gereklerini kendi kişiliğinde somutlaştırmaktır. Sosyal terbiye budur. Bu yönüyle kendinizi sosyal amaca yakın militan haline getireceksiniz.

Askeri olmak yetmez, bir de sosyal militan olacaksınız.

Sosyal militan ne demektir?

Günlük yaşam ilişkilerinde tam bir devrimci tarza sahip olmak demektir. Militan tarz diyorum: Sosyal teslimiyetçi, sosyal çılgın, sosyal tahrikçi-provokatör demiyorum. Şimdi sosyal alanın büyük bir kısmı böyledir. Uyum adına teslimiyet, uzlaşma, mücadele adı altında da bozgunculuk.

Hayır!

Sosyal militan; ne teslimiyetçidir, ne bozguncudur.

Yoldaşlarıyla uyum içindedir, ama çok dinamik, tamamen ilkeleri gözetken bir uyumdur. Yine mücadele eder, ama bozgunculuk olsun, örgüt bağları zayıflasın diye değil. Örgüt bağlarıyla, örgüt ilkeleriyle ters düşen ne varsa onları gidermek için, yani kişiye hâkim olan yanlış tutum ve davranışları gidermek, kişiyi tekrar doğru yaşamla bütünleştirmek için mücadele eder. Yoksa canını çıkarmak, bir kusura da bir insanı boğmak, bir hatada, bir zayıflıkta onu bitirmek için değil. Tam tersine, onu güçlendirmek içindir. Eleştiri veya mücadele ilkesini kendi aralarında, sosyal, siyasal yaşamlarında uyguladılar. Askeri yaşam söz konusu oldu mu, pür dikkat kesilirler. Hatta ekonomik yaşama da indirgerler. Ekonomik yaşamın da savaş ekonomisine göre gelişmesi gerektiğini iyi bilirler.

Bir militanın yaşamı bu kadar kapsamlıdır. En kapsamlı ifadesi ise sosyal yaşama nasıl adapte olunur, noktasıdır. Güzel bir dili olacak, çok yoldaşça bir iletişimi olacak, kesinlikle çirkinliğe, öfkelere, sıkıntılara yol açabilecek durumlara girmeyecek. Zaten ne girer, ne de girdirir. Bütünüyle bu sosyal yaşamın bir zeminidir. Böyle biri sosyal mili-

tandır. Aile ilişkilerine, din olgularına, sanat dallarına, ekonomiye yansımada da hep böyle militan tarzı gözetir.

Demek ki, bu yönüyle mutlaka kendinizi eğiteceksiniz. Sosyal terbiye ölçülerini bulacağız. Düşmanın bu konudaki dayatmalarını, geleneklerin tehlikelerini kesin göreceğiz ve amansız karşı duracağız. Geçmiş bütünüyle reddetmiyoruz; fakat çok tehlikeli ve düşmanın beslediği hususlar var. Göreceğiz, karşı koyacağız, özgürlüğümüzü çok dikkate alacağız, özgür kişiliği, özgür ilişkiyi, demokratik ifade tarzını, estetik tarzı, kısacası, ölçülerimizin açıklığa kavuşmuş nesi varsa onu gözeteteğiz. Böylece, kendini yetiştiren bir militanın büyük bir savaşım odağı olacağı açıktır. Bir yaşam kaynağıdır, bir yaşam aydınlığıdır, bir yaşam silahıdır ve böyle bir militana kimse boyun eğdiremez, kimse onu yıkamaz, kimse ondan zarar göremez. O bir yapıcıdır, o yıkması gerektiğini bildiği kadar inşa etmesini de bilir. Neye, ne kadar ihtiyaç varsa vermesini bilir.

Ne kadar böyle olmayı becerdiniz veya becermek için ne yapmanız gerekir, o da sizin göreviniz. Biz çok açıklıkla özgürlük kadar zorlukları da önünüze koyuyoruz. Anlayacaksınız, kendinize uygulayacaksınız. Başka türlü hayvanlaşmanın, çılginlaşmanın, deliliğin önüne geçilemez. Ve sizi yaşatmak mümkün olamaz. Öyle sandığınız gibi de askerlik-maskerlik yapamazsınız, siyaset filan da yürütemezsiniz. Anlayalım diyorum.

Düşmana vurabildiğin kadar vur!

Genelde bu hususları sosyal alana ilişkin belirtiyorum. Sizin güçlenmeniz için, hem çok teorik, hem çok canlı pratiklerle önemli yaklaşımlar geliştiriyoruz, çünkü bu çok önemli. Yaşamı başka türlü kurtarmak mümkün değil. Ve kendimi sürekli ortaya koyuyorum. Çünkü şu anda düşmana gücüm, istediğim gibi tam yetmezse, size gücüm tam yetmezse, kendime de gücüm yetmez. Benim her zaman için bir yöntemim budur; düşmana vurabildiğin kadar vur, onda kusur etme. Yine yüklenebildiğin kadar partiye ve halka yüklen. Ama baktın adamlar, deve gibi hendeği atlayamıyorlar, o zaman biraz kendine yönel, kendini koştur. Ben kendimi böyle koşturmasını bilirim.

Benim şu anda bütün etkinliğim nedir? Benim bütün etkinliğim, kendimi koşturma gücümden kaynaklanıyor. Zaten hem savaşı, hem de onun dönüşümünü başka türlü yürütmem de imkânsız.

Neyiniz var ki?

Bu toplum, dayanarak savaşağım ne sundu ki, düşman ne kadar açık bırakıyor ki? Ben onları değerlendireceğim, zaten hepsini korkunç değerlendirmişim. Geriye kendi alanım, kendim kalıyorum. Kendimi de gördüğümüz gibi iyi işletiyorum. Kendime gücümün yetmesi, kendimi terbiye etmem önemli. Ben bir insanım, benim de sizin yaşa-

dığınız benzer derinleşme ve bunun gibi sorunlarım olabilir. Ama sıkı sıkıya hemen üzerine gidiyorum. Sizin yıllarca mahkûm etmediğiniz bir özelliğinizi ben dakikası dakikasına mahkûm ediyorum. Siz yetmezliği yıllarca gideremiyorsunuz. Yine sizin bir yaşam tarzı bellediğiniz çirkinliği ben anı anına gideriyorum. Kendi üzerimde durmam, kendimi eğitmem korkunç bir tempoydur. Bu tempoyu bu kadar şiddetlendirmezsem, sizi terbiye etme gücünü nereden bulacağım. Kesin anlama, kesin kavrama, hani “kaşla göz arası” derler ya, kendini bu kadar büyük bir hızla, zamanında hazırlama var. Böyle yapmazsam sizin bu korkunç hazırlıksızlığınız, yetersizliğiniz bin önderliği çökertir ve götürür, dayanamazlar.

Halkçı, emeğe bağlı sosyalist tarz bizim tarzımızdır

Düşmanla büyük bir boğuşmamız var. Biz bu işe başlarken bile düşmanla sosyal bir ilişki temelinde başladık. Çok zeki olduğum için mi başladım, yoksa düzen çok egemendi de planlı mı yaptı, fazla bilemiyorum. Ama o da olur, öbürü de olur. Bu bir mücadele tarzıdır. Zaten mücadeleyi derinleştirdiğimde şunu görüyorum: Sosyal alanda düşmanla ilgili ne varsa, parti içinde yoğunlaşmış ve büyük bir saldırı gücü halindedir. Yine benim sosyal alana ilişkin ne kadar tasarılarım varsa, bende yoğunlaşmış ve amansız saldırı halindedir. Başlangıçta böyle olmasını yadırgamamak için söylüyorum. Bu tesadüf değil, mücadele tarzımızdan dolayıdır. Bu konuda benim oluşum tarzımı incelemek gerekir. Eğer kitaplardan, genel değerlendirmelerden fazla anlamıyorsanız, daha pratik, daha somut bir örnek olarak benim durumumu inceleyin. Size bazı verileri sundum, saygılı olun ve inceleyin. Zaten kendimi açtıkça açıyorum, gizli kapalı hiçbir yanıma bırakmıyorum. Bu başlı başına büyük bir imkândır.

Hiçbir Önderlik kendini böyle açmaz.

Benim gibi kendini biraz kabul ettirmiş kişilikler, kendi tarzları da olsa, benim gibi olmaz, ama sonuçta onlar çok resmi, çok bastırmacıdırlar. İçimizde bile resmi ve bastırmacılar var. Bunlar çok üstten hükmetmeyi esas alırlar. Hiç aşağıdan almazlar. Benim tarzım bunun zıddıdır. Böyle oluşumları egemen-sömürücü sınıfın tarzı olarak değerlendiririm ve kolay kolay benimsemem. Benimsemem şurada kal-sın, boyun bile eğmem.

Halkçı, emeğe bağlı sosyalist tarz bizim tarzımızdır.

Bu tarz hâlâ sonuçlanmış değildir. Yedi yaşındaki çocuk gibiyim. Hatta o zamanki eğitimlerimi sürdürüyorum. Çocukluk özelemlerine, yaşam tarzına ihanet etmemek benim en temel bir özelliğimdir. Bu basit bir şey değildir. Bunun anlamı nedir? Yedi yaşından itibaren toplumsal egemenlik ilkesi, her türlü sömürücü, baskıcı sınıfın, düzenin dayat-

malari o kişiyi, o çocuğu bastırır ve ne kadar saf, doğal istemleri varsa ortadan kaldırıır. Aslında daha o nemde zgr kalmak isteyenin aleyhine savaş kapatılmıştır.

Bir insan, doğal olarak hiçbir zaman kötülükte ısrar etmez. Bir ocuk hep gzelliik ister, hep sevgiden, hep onurludan yanadıır. Kötülükler toplum tarafından çok erkenden dayatılmıştır. Tabii onun da arkasında her türlü sömürücü, baskıcı sınıfın izleri vardır. Benim de kendime esas aldığım böyle bastırmayı kabul etmeyen bir kişiliktir. O günden bugüne kadar ben bunu başardığımı söyleyebilirim. Aslında çok ilginç bir tarzdır. Kaç nder bunu ne kadar yaptı, incelemeye değer. Kendimi de çok beğendiğimi söylemiyorum, fakat biraz böyle kalabildim.

Ben sizlere sıkça bebek diyorum. Ama biraz da bebekliğine savaşacaksınız. Düzen temelinde bytlmenize izin vermiyorum, benim istediğim temelde de siz byyemiyorsunuz. Bu anlamda da bir byklğnz yok. Peki, geriye ne kalır? Düşmana göre bymenize fırsat vermediğime göre ve kendim de istediğim gibi sizi bytemediğime göre siz bir bebek gibi kalacaksınız. Nitekim bizde yığınla otuz-kırk yaşındaki bebekler var. Bebekliği aşmalarını çok istiyorum. Bu bir gelişim olayıdır. Savaşta bu saydığım bütün özellikler düşmanı yenme ve toplumu aşma sorunudur. Buna g yetirirseniz bebeklikten kurtulursunuz, delikanlı olursunuz. Aşamazsanız cceleşirsiniz, ölürsünüz. Raşitizm hastalığının bünyeyi emmesi gibi, savaşta yaşanan erken düşmeler, savaşı geliştirmemeler bebeklikte çakılıp kalmaktan ileri geliyor. Ama düşmana göre bymektense böyle bebek gibi kalmak belki tercih edilebilir. Çünkü bir ihtimal byyebilirsiniz.

Benimki biraz daha farklı; ben ne bir bebeğe benziyorum, ne de düşmana göre büyümüşüm. Dikkat ederseniz, hiç kimsenin anladığı, sandığı gibi bir yaşam içinde değilim. Bu da tartışmaya açık. Sizlerle bir yoldaşlık tartışması içindeyim. Hatta yedi yaşındaki ocuk tartışmaları içinde de bulunabilirim. Ne istiyorduk o zamanlar, bunu tartışalım. Olmadıysa, on beşinde, varsanız yirmi beşinde ve isterseniz yetmişinde de varım, ben tartışmaya hazırım. Yetmiş yaşındaki bir militanımız benden ne isteyebilir onu anlamaya, kavramaya hazırım. Çocuklar da geliyor, onlarla da ilgileniyorum. şu anda benim çocuklarla anlaştığım kadar büyüklerle anlaşamadığımı herkes bilir.

Çocukların ne müthiş arkadaşım olduklarını biliyorsunuz.

Neden?

Çünkü doğam onların doğasına çok benzer. Çünkü onların özlemlerine ters dşmediğim gibi, en iyi koruyan, gözetken kişi konumundayım. Çocukların bana bağlılıklarını siz kendiliğinden mi sanıyorsunuz? Hayır. Aslında ocuklar zekilikten anlarlar. Bu da bir bağlılık. Bir orduları bile var ve bence düşmanın en bastıramadığı ordu. İhtiyarlar da biraz öyle. şu anda ihtiyarlar ordusu da anlamlı bir gelişme içindedir. Son zamanlarda

düşman onlardan da çocuklarını katletti. İyi anlamak gerekiyor. Şimdi bütün bunlar, yeniliklerin ne denli olduğunu ortaya koyuyor.

Düşmanım bile “sen çok kötü savaşıyorsun” diyemez

Cüceleşen bebek konumunuz, ihtiyaçlaşma, kemikleşme durumlarınız, canlanan ihtiyarın da çok gerisinde. Bize bakarak anlamamız zor değil. Yine kendimizi ahım-şahım beğenmiyoruz, ama şu anda iş yapabilen bir kişi durumundayız. Hemen herkesle, her türlü iletişime, her türlü sorunu çözmeye gelebiliriz. Tabii, biz bir halkın devrimini esas alıyoruz, bu bir insan devrimidir. Ona ilişkin kim ne istiyorsa ben varım. Yeter ki insanlık adına olsun, bütün dünya örgütüne varım. Yeşiller örgütünden tutun komünist örgüte kadar, hepsinin ölçülerine kendimi az çok hazırlamışım. Savaş örgütünden tutun barış örgütüne kadar, yeter ki amacı olumlu olsun, varım. Kişiliğim uygun ve hazırım. Fakat sizler kendiniz için böyle söyleyemezsiniz.

Bir de tarzı, temposu var. Militanlıkta bu çok önemli. Tarz, tempo, biçim; bütün bunlarda da çok kusursuzum demeyeceğim ama yaşanabilir, savaşabilir bir durumdayım. Çünkü kendimi hazırlıyorum. Saygılı olmak biraz da budur.

Düşmanım bile “sen çok kötü savaşıyorsun” diyemez.

Bunlar önemli. Önderlik diyorsunuz, bazen kendinize yakıştırıyorsunuz, ama Önderlik bütün bu hususlarda gözetime ve bir ölçüye sahip olmak zorundadır. Değil benim bu kadar eleştirilerim, bana sıradan bir eleştiriniz olsun, kendimi lime lime ederim, dönüştürürüm. Bir insanın doğal sınırları vardır, kimse bana “sen neden gökyüzüne uçamıyorsun”, “neden birdenbire cenneti yaratamadın” diyemez diyemiyor da. Tüm bunlar doğa üstü kavramlardır ve mümkün de değildir.

İnsanlığın onurlu temelde gelişebileceği ne varsa milim milim göstermeye hazırız, gösteriyoruz da. Saygı nedir, onu anlatmak için de söylüyorum.

Bir insana nasılsın demek, yaşama saygıdır.

Bunun için bir kişi kendini nasıl hazır tutar? Bir dostun, hatta bir çocuğun karşısına çıkarken iliklerime kadar sarsılırım. Sanıyorsunuz ki, ben çok doğal olarak kendiliğinden böyleyim. Hayır! Bendeki büyük bir terbiye, disiplindir. Çünkü bana göre bir militan her şeyden önce böyle olmak zorundadır. Saflarımıza bakın, kendini dayatan dayatana; her türlü yüreği çığneme, kurallarla oynama zorbela geliştirdiğimiz yoldaşlık ölçülerini bozma var. Neymiş, “hızla iktidara ulaşacağım” hızla iktidarı ele geçirdimi ne yapacak, kendini tatmin edecek. Tek kelimeyle bu terbiyesizliktir.

Bizim gerçeğimize baktığımızda bu terbiyesizliğe nasıl cesaret ediyorlar? Daha da açabiliriz; kitaplardan, askeri, siyasi derslerden anlamıyorsanız, bir çocuğun sosyal terbiyesine, yani biraz da benim kendimi terbiye etme tarzıma bakın. Günlük olarak canlı

bir kobay durumundayım. Kendimi adeta böyle işletiyorum, bir deneme aracı durumuna indirgiyorum. Sadece böyle değilim, ihtiyacınız kadar kendimi deney aracına dönüştürüyorum. Her birinizle karşılaşığımda kendimi bir deneme aracı yapmışım, bu benim öğretme özelliğimidir. Dönüştürme çabalarımın gelişmiş biçimidir. Siz bunlara tenezzül bile etmiyorsunuz. İnsanlara yaklaşımınızda burnunuzdan kıl almak bile mümkün değil. Ama ben kendimi birdenbire bir köprü yapabilirim, büyük bir hizmetkar, bir çalışan durumuna getirebilirim. Etkilemek, dönüştürmek için kendimi inanılmaz esnekliğe tabi tutabilirim. Ben gücümü buradan alıyorum. Neden ve nasıl sizi etkiliyorum? Bu halkı nasıl sarsıyorum? Hiç incelediniz mi? Kendiliğinden mi oluyor? Binlerce yıldır neden biri çıkmadı? Benim param-pulum yoktu, kimse bana öyle fazla destek de sunmadı, büyük oranda kendi yeteneklerimi açığa çıkartarak yaptım. Öyle ahım-şahım bir kişilik olmadığımı da ortaya koydum, hiç kimseden üstün yanlarım yoktu. Avantajlı bir aile gerçeğim de yoktu, tam tersine en iddiasız, en silik, problemlı bir aile konumundaydım. Ama kendimi terbiye ettim. Terbiye çok önemli. Öğretmenlerimle ilk karşılaşmamdan bahsettim, ilkokul öğretmenimin yanına ilk gittiğimde doğru dürüst birkaç kelime Türkçe bilmediğim halde bir nolu öğrencisi oldum. Onların da sevgisi vardı ve düşmanlarımın da tepkisi atbaşı geliyordu.

İnsan kendini terbiye etmeyi çok iyi bilmeli. Etkilemenin en temel yönü kendini disipline ve terbiye etmesidir. Hepinizin bir tarzı var. Bu tarz bir şeye egemen olabilir mi? Çok etkili olmak istiyorsunuz. PKK içinde büyük bastırma, kendini dayatmalar var. Bunların hiçbirisi yüz bulmuş mudur? Bulmamıştır. Çünkü bizim gerçeğimize yanlış dayanarak böyle etkili olunamaz. Büyük terbiyesizliği dayatarak kimse bir şey yapamaz, elde edemez. Israr ederler, kendini çok yönlü maskeleyerek, tanınmaz hale getirerek dayatmak isteyenler var, ama beceremezler. Çünkü toplum bunlarla dolu. Parti bunu ortaya çıkarır. Kaldı ki, bu da yetmez, büyük esneklik ve bir insanı etkileyecek ne varsa, onu kendinde bulup çıkarmak, bütün gücünü buna göre ayarlamak gerekiyor. Bu olmayınca insan hem üzüyor, hem öfkeleniyor.

Acaba neden böyle yapamadınız? O kadar yaşlı başlı, çok çalışmış, yorulmuş da değilsiniz ama hiç yapamıyorsunuz. Bir dil bilginizi, bir ruhi, fiziki, mantık gücünüzü insanlığın hizmetinde ne kadar kullanıyorsunuz? Güzel bir ifadeniz ne kadar var? Hiç dilinizi incelediniz mi? İnsan ilişkilerinde ne kadar etki, tepki uyandırıyorsunuz, bunu hiç vicdanınıza sordunuz mu? Ağzınızdan çıkan zehir-zemberek midir, yoksa tatlı-şerbet midir? Bunu hiç incelediniz mi? Çevrenizi günlük olarak ne kadar rahatlatıyorsunuz, ne kadar zora sokuyorsunuz? Hiç böyle sorunlarınız var mı? Bunlar en hayati sorunlardır. Yoldaşı bir kelimeyle bile zora sokmak bana ızdırap verir veya onun sağlıksız bir davranışı beni küplere bindirir. Sizin böyle bir yaşam hikâyeniz var mı veya bunu göze-

terek yaşıyor musunuz? Şimdi biz bir ulusu, hatta bir insanlığı etkilemeye çalışıyoruz. Siz küçük bir topluluğu böyle ele almaya, hatta günlük ilişkilerinizi böyle özenle beslemeye çalışıyor musunuz? Bu durumlarınıza hayret ediyorum. Sanki sorunlara böyle yaklaşma gereğiniz hiç yokmuş gibi sorumsuz, ilgisiz, hesapsız bir yaşamın içinde gidiyorsunuz. Çok kötü. Bu yaşamdan sağlam kişilik çıkmaz. Nasıl cesaret ettiniz bu yaşama, hâlâ bunu anlamaya çalışıyorum. Aslında o kadar kötü değilsiniz, ama yaşam havasına yenik düşmüşsünüz. Gericiliğe epey yenik düştüğünüz yönler var. Tabii sizinle uğraşmamızın en temel nedeni bu. Size göre bunlar kaderdir, doğaldır, ama bana göre felaket, yerle bir edilmesi gereken yanlardır. Size göre çirkinlik normaldir, ama bana göre anında yerle bir edilmesi gereken bir durumdur. Size göre saygıya, sevgiye de fazla şans tanımaya gerek yoktur. Zaten düşmanın dayattığı ne kadar saygısızlık, sevgisizlik varsa hepsi kişilik özelliğidir ve bunları birbirinize amansız uygularsınız.

Güdülere teslim olmuş düşünce bitmiştir

Yüreğiniz var mı, demeyeceğim. Aynı zamanda çok duygusalsınız ve fazla duygu belirtirleriniz var. Açık söyleyeyim, bunları aşağılık buluyorum. Duygu böyle olmamalı. Duygu düzeyi kesin gerekli, ama doğru bir duygu olmalıdır. Hüzünüz var mı? Varsa neye karşıdır? Gerçekten hüzünleniyorum. Hüzünlenmenin tarihsel boyutuna, doğa, coğrafya, ülke boyutuna, bir halk içinde çocuğa, yaşlıya, kadına, zavallıya, çılgına bakarak, kısacası birçok gerçekliğe bakarak duygulanma durumunuz geliyor mu? Aslında sizin duygularınızı incelemek gerekir. Niçin, neye karşı, neyi amaçlıyor? Bunda da bir tanınmazlık var. Çok ilkel güdüler olmaktan öteye bir anlam ifade ettiğini sanmıyorum ve ben buna müthiş öfkeleniyorum, hatta nefret ediyorum. Çok iyi biliyorum böyle duygusuz insanların kesinlikle beyni çalışmaz, güdülerini çalışır. Güdülerin çalıştırılması ise ciddi bir gelişme belirtisi değildir.

Yücelmiş duygular beyni kesin etkiler, beyin de duyguyu etkiler.

Fakat daraltılmış, giderek güdülere indirgenmiş duyumlar, duyumsamalar hayvanlaşmaya götürür. Bu çok tehlikeli bir biçimde saflarımızda etkisini sürdürüyor.

Ben güdülerini inkâr etmiyorum.

Fakat güdüler; duygusal ve düşünsel gelişme yönünde bir işleve sahip olmalıdır. Yoksa güdülere teslim olmuş düşünce bitmiştir. Sırf yemek, sırf kaba bir cinsellik, sırf güdüyü tatmin etmek için yaşarsın. Her gün rakıyla sarhoş olmaya benzer. Bu çok sağlıklı bir yaşam değildir. Bütün bunlar çok ağır yaşandığı için sosyal gerçeklikten, aile gerçekliğinden uzaksınız.

Bunu en erkenden farkedip, büyük mücadele içine girdiğim için, açıklama gereği duyuyorum, açıklama gücünü gösteriyorum. Buna sizin de, bütün toplumun da ihtiyacı

vardır. Bizim şimdi bu kadar etkiye yol açmamızın nedeni, bu ihtiyaca az çok cevap vermemizdir. Şu anda bu, tam bir ulusal, toplumsal sorun haline gelmiştir. Herkes ne olduğunu, kim olduğunu, nasıl yaşadığını inceliyor.

Neredeyse her hareketim inceleniyor.

Her gün televizyonlarda, basında işleniyor. Tabii, düşman cephesi de pire kadar bir kusuru buldu mu topluma, deve gibi yansıtmak istiyor.

Bu da gereklidir. Çünkü kendimi ancak böyle gündemleştirerek, kendimi böyle olay haline getirerek görevimi yerine getirebilirim.

Şu anda düşmanın beynini parçalar durumdayım.

Onun dayattığı sosyal yaşamı, çürümeyi terk ediyorum. Örneğin, herkes düzendeki yolsuzlukları kastederek, her taşın altında bir kötülük olduğunu şimdi söylüyor. Bunu önce ben ortaya attım, aslında dayattım. Şimdi herkese söylettiriyorum. Yoksa taşların kaldırılmaya başlanması, kötülüklerin görülmesi neden şimdi olsun? Eskiden paylaşacakları ve dolayısıyla birbirlerini susturacakları bir devletleri vardı. Devlet iflas halinde “al sana da şu kadar, al sana da bu kadar” diyemeyecek durumda. Ama devlete göz dikiyorlar. Fakat devlet tamtakır. Geriye ne kalıyor; saldırganın, hırsızlamanın açık yolları. Aslında eskiden de vardı fakat gizliydi, ama şimdi açığa çıkıyor. Neden? Çünkü gizliden alınacak, dağıtılacak bir şey kalmadı. Açıktan saldırı, açıktan hırsızlık şimdi yapılıyor. En büyük yolsuzluk budur. Bu durumlar şimdi Türkiye’nin en temel gündemi olmuş. Aslında bunun sebebi, yine Kürdistan’daki mücadelemizdir. Çünkü devlet büyük masraf yaptı, hatta yedeklerini de tüketti. Tamtakır olan hazine, her gün, ancak borçlara para bastırarak durumu kurtarmaya çalışıyor. Bu da toplumu olumsuz etkiliyor ve böylece kirliler, paslar ortaya çıkıyor. Bütün bunlar bizim savaşımızla direkt bağlantılıdır. Her gün birbirine giriyorlar. Herkes birbirine “hırsız” diyor, herkes birbirine suçu yüklemeye çalışıyor. Bütün cumhurbaşkanları, bütün başbakanlar, bütün banka müdürleri ve en sonunda halka da “sen de suçlusun” dediler, sonuçta vardıkları şey budur. Halkı kazığa bağlamışlar; “sana bir kazık daha geçirmek gerekir” diyorlar. Bu kazığa bağlama işi de günlük bir uygulama biçimine dönüşmüştür.

Şimdi bütün bunları düşmana yaptırmak veya ortaya çıkarmak ileri bir aşamayı ifade eder. Sen, kendi toplumunu bu hale soktun, bu savaş bu toplumu, insanı bu duruma soktu. Bu durumların açığa çıkarılması oldukça önemlidir. Eğer devrim bir atak ve bir hamle daha yaparsa, düzeni silip süpürebilir.

Bizim toplumsal gerçekliğimiz için de bu böyledir. Şimdi herkes eski yaşamdan utanıyor. Yalnız sizler değil, yaşlı-başlılar bile eski aile ilişkilerinden nefret etmeye başlıyorlar; eski namus anlayışları, yaşam anlayışları yıkıldı gitti. Bunu da biz sağladık. Tabii bazı provokatörler, bozguncular eskiye sarılıyor. Sömürgeci ideologlar günlük olarak özel

savaş yöntemleriyle gece-gündüz güdüler, eski köhnemiş, fosilleşmiş davranışları, duyguları dayatıyorlar. Güdü örgütlenmesi veya güdü tahriki kesinlikle bir özel savaş yöntemidir. Bu şekilde güdülerin dayatılması, eski alışkanlıklara, köhnemiş aile düzenine çağrıdır. Aslında ne kadar zıt da olsa, birbirleriyle çok bağlantılı, iki özel savaş tedbiridir. Tabii biz ikisini de yıkmaya büyük özen gösteriyoruz. Onlar ailelere, “çocuklarınıza sahip çıkın, çok muhafazakâr yetiştirin” diyorlar. Biz de etki altına girmemek için inanılmaz tedbirler aldık. Özel savaş sanatın, sporun kötü kullanımına yöneldi, korkunç yüklendi. Bunlar faşizmin bilinen en temel yaklaşımlarıdır. Şu anda Türkiye’de bunlar en yoğun kullanılan araçlardır.

Tabii, biz de boş durmadık. Özgürlük eğiliminin ustaca yansıtılması, temel insani bir özelliktir, onu yetiştirdik. Halkın, gençliğin önüne özgürlük istemini koyup özel savaş tedbirlerini parçaladık. Daha çok da kendimi ortaya koydum. Nasıl kendimi ayarladım? Örneğin düzen yoksullaştırıyor, ben kendimi çok zenginleştiriyorum; düzen batağa düşürüyor, ben çok yüceltiyorum; düzen çok maddiyatçı, ben olağanüstü maneviyatçılık yapıyorum; düzen güdülerini çok ayaklandırıyor, ben olağanüstü sevgiyi büyütüyorum, düzen müthiş saptırıyor, cahilliği geliştiriyor, ben bilinçlenme eylemini inanılmaz dayatıyorum. Büyük karşılık vermelerim var. Bu beni müthiş zenginleştirmiştir ve şu anda büyük bir tarafımla, tek başıma bir orduyım. Ölüm dirimden çok iş yapar, dirim de her geçen günden çok daha fazla iş yapar.

Kendini örgütleyen insan büyük kuvvettir

Benim büyük bir kuvvet olmadığımı, hiç kimse iddia edemez. Bu durum düşmanın da akıl-hafızasına zaten sığmıyor. “Böyle birisi nasıl bu savaşı yürütsün, arkasında dünya var” diyor. Benim mi arkamda dünya var, yoksa sizin mi arkanızda? Tam tersine benim dünyanın neresinde olduğum açıktır. Kendini iyi örgütleyen insan bana göre atom bombasından daha etkili olabilir, bunu kanıtladım. Ben insana bu temelde inanıyorum. İnsana inancım bu kadar büyük olmasaydı, kendimi böyle geliştirmezdim. Bütün gücümüz insanı doğru ele alıp geliştirmekten geliyor. Kimse bize bir kuruş para vermedi, benim her gittiğim saha sıfırdan ele alınmıştır. İnançla, emekle, bilinçle yoğunmamız gelişmeyi ortaya çıkarmıştır.

Milyonların yüreğinde korkunç yer etmeyi becerdim, ama sizin sevenleriniz az. Kendimi nasıl böyle önder kıldım? Çoğunuzu nasıl böyle etkileyebiliyorum, sürükleyebiliyorum? Tabii ilkesi, pratik planı, taktiği vardır. Öyle kendiliğinden bu işlere sevk edilmiyorsunuz. Size kalsa kırk türlü davulcuya zurnacıya varırsınız. Bunların hepsini nasıl engelledik? Bu büyük bir plan, taktik işidir. Bu hakkı da bana veriyorsunuz sanıyorum. Çingene çadırında yaşayacağınıza veya evden her kaçtığınızda da-

vulcuya, zurnacıya varacağınıza birtakım ilkelere, birtakım yaşam seçeneklerinin yüceliğine varın. Ben bunları da önünüze koyuyorum. Zaten onun için kaçmıyorsunuz veya anlamsız bir kavgayı bana dayatamıyorsunuz, çekiniyorsunuz.

İddialar, tespitler, ilkeler büyük

Bir de önünüzde bunu başaran örnek bir militan kişilik var. Nasıl aşacaksınız? Biri aşsın, ben ona her türlü Önderlik hizmeti yapayım. Yaşamı daha geliştirsın, düşünce gücü, duygu gücü daha yüce olsun, insanları kazanma gücü, yine savaşı yürütme gücü daha akıllıca olsun, neden bağlanmayayım, neden Önderlik olarak geliştirmeyeyim?

Bu önderliği bile istemediğim halde, zorlukla bana yüklediği için yapıyorum, daha iyisine kimse güç yetiremediği için yapıyorum. Yoksa benim tarzım daha çok çalışan tarzıdır. Önderlikten ziyade militan tarzıdır. Veya militanlıkla önderliği birleştiren tarz oluyor. Daha başka yönleri de var. İncelemeyi bilmelisiniz. Kitaplardan anlayamıyorsanız, fazla ilerleyemiyorsanız, bizim yaşam tarzımız son derece öğreticidir. Buna bakarak bile önemli gelişmeler kat edebilirsiniz. Örneğin insanı, kendinizi dönüştüremiyorsunuz, etkileyemiyorsunuz. O zaman biraz benim gibi yapın. Her gün başınızdayım, her şeyi adeta filme aldım, biraz uygulayın. Her şeyiyle benim gibi olmak mümkün olmayabilir. Belki, beni aşarsınız da, şu aşamaya kadar mümkün değil, ama iyi bir militan olarak takip edebilirsiniz.

Bir militanın gücünü küçümsemek lazım. Militan bir komutandır, bir komutan da; pratik önderdir. Büyük bir değer ifade eder. Hiç olmazsa öyle olun. İnsanları büyük etkileme, büyük örgütleme, büyük ele almaktan neden üşeniyorsunuz, neden bunu başaramıyorsunuz? Neden hiç iddianız yok? Örneğin insanları etki sahasına çekmek, kazanmak bende korkunç bir histir. Kendimi lime lime ediyorum bunun için ve bu en güzel eylemdir. İnsanı kazanmaktan daha değerli bir insani çabaya tanık olunamamıştır. Ve insana en değerli çabayla karşılık vermek de ancak devrimle, devrimin de en anlamlısı, onun bu kadar kapsamlı bir ifadesine ulaşmak, onu temsil etmekten geçer. Biz bunu yapıyoruz. Yeterince anlayamadınız mı? PKK'liliği böyle anlasaydınız (biraz da büyüklüğünüz var veya bu büyüklük PKK büyüklüğüdür, onu yaşamaya çalışıyorsunuz), böyle yaşamış olsaydınız, temsili tam yapsaydınız, gerçekten üstün veya insanın hizmetinde, onun sorunlarına kesin çözüm olan, gerçek bir parti önderi olurdunuz. Bu mümkündür. Yolu, yöntemi de yok demeyin. Çok açık, yol önünüzde. Zor olan uzakta kalmaktır. Bizim tarzımızın ne kadar çekici olduğunu görmüyor musunuz? Ne kadar insanı kazandırıyor, ne kadar etkiliyor ve siz buna ne kadar muhtaçsınız? Örneğin sevgi istiyorsunuz, bakın halk beni nasıl seviyor. Milyonların yüreğinde korkunç yer etmeyi becerdim. Sizin sevenleriniz ise az. Çok sevebilirsiniz, zaten bunun imkânını

size veriyorum. Ama siz kendinizi sevgisizliğe mahkum ediyorsunuz. Neden? İşte hâlâ partiye, yaşama gelememe, kendini dayatma gibi eleştirdiğimiz birçok yan, sizi sevgisiz yapıyor. Ne bir seveniniz, ne bir sevileniniz var; ne seviyorsunuz, ne de sevebiliyorsunuz. Bencil ve egoistsiniz.

Kürt gerçeğinde sevgi, kanlı-bıçaklıdır. Sevgi, kanlı-bıçaklı olur mu?

Ama bizde düşman bu düzeye kadar indirgemiş, bizi vahşileştirmiştir. Onun nasıl giderilmesi gerektiğini büyük sevgi devrimiyle kanıtladım. Benim kendimi çok sevdirmeye ihtiyacım yok. Zaten geri insanların sevgisinden de fazla hoşlanmıyorum. Ama sevgiyle insanın yüceleştiğini bildiğim için, “varsın halk sevsin” diyorum. Ve daha da geliştirmek gerekir. Biraz kişilikle, biraz bizi anlamakla, özümsemekle bu olur. Zordur tabii. Bir de bizim taklitin kötüsünü yaparak, hatta bizim gücümüzü, etkimizi en kötü biçimde kullanarak kendinizi insanlara dayatıyorsunuz. Kendinize yapabileceğiniz en büyük kötülüğü yapıyorsunuz ki, buna eskiden günah derlerdi. Bizi taklit ederek, bizim etki gücümüzü insanların üzerine kötü yorumlayarak uygulamak zındıklıktır, münafıklıktır. Yapmayın! Bizden örnek alın, bizi temsil edin, hatta bizden daha iyisini de yapın. Varsın her iyilik sizin olsun, ama bunun emekle bağlantısı var, bir tarzla, üslupla dile getirilmesi gerekir. Yoksa eski Kürt tipiyle, hain, gafil tipler veya çok deli dolu, çılgın, soytarı, serseri tipler sizin bir sevginiz, saygınız herhangi bir insani yaklaşımınız olmaz. Ben etkilemeyi sizin gibi mi yapıyorum? Mantık ne kadar görmüyor musunuz? Yürek işi, esneklik, diğer yandan ilkeye bağlılık nasıl iç içe. Belki eksikliğim olabilir, ama takip ne kadar amansız? Her zaman işin üstünde olunmalı, işin başında olunmalı. Gücüm her şeye yetmeyebilir, ama imkân dâhilinde de elden geleni müthiş sergiliyorum. Bunlar çok açık ve biraz saygınız varsa, kendinize yedirmeniz gereken militanlık özellikleridir.

Sosyal terbiyeye ulaşmak için büyük çile gereklidir

Daha bir sürü açılama yapabilirim. Bilemiyorum, nasıl etkileniyorsunuz? Nereden sizi etkilemek gerekir? Bazı gözlemlerim var. Biraz da bu nedenle kendimi böyle açtıkça açıyorum. Madem bu kadar darsınız, madem sosyalite açısından da gerisiniz, bizden çözüm istiyorsanız ben açtıkça siz isteyin. Büyümeniz için, ölçülerı tutturmanız için daha ne yapayım? Yetersizsem de söyleyin; kesinlikle dokunulamaz, hakkında tek söz söylenemez biri değilim. Benim sizden tek istediğim; sopayla saldırmayın, size tanıdığım tartışma özgürlüğünü, gönüllülük çerçevesinde siz de bana tanıyın. Arkamdan kötülük yapmayın, dedikodu yapmayın, ne arkadan hançerleyin, ne de benimle alay edin. Ben her şeyinizi karşılamaya varım. Beni böyle bir insan gibi görün, insani bir üslupla karşıma çıkın, her şeye varım. Kesinlikle “şöyle önderim, şöyle söylediklerim kanundur” demiyorum. Ortadayım. İnsanlar için ne doğruysa, onunla beni kendilerine çeksinler. Neden

arkamdan konuşuyorlar ki, neden aleyhimde bu kadar kitap yazıyorlar ki? Ortadayım, kaçmamışım, kimseyi de zorlamam yok. Sen karşımdayken, yanımdayken “senden büyüğü yoktur” diyordun bre ikiyüzlü adam. Hepiniz karşımdasınız, hiçbirinizin birbirinizden, aileden görmediğiniz ilgiyi, saygıyı, sevgiyi size gösteriyoruz. Neden arkamızdan çekistiresiniz ki? Herkes biliyor, bizim yanımızda sağlık, esenlik kazandınız, neden bunu inkâr edesiniz ki? Kaldı ki biz biraz etkiledik, yol gösterdik, böyle yarattık her şeyi. Her şey bizimle başlar iddiasında da değilim, ama biraz çarpıklıkları düzeltmeye, directmeye çalıştık. Yaklaşım budur ve bu da her eğitici kişinin yaptığı bir iştir. Madem saflara, eğitime geldiniz, kendinizi verin. Güçsüz olan ben değilim, kahrolan düşmandır ve çok dalaran, sıkılan sizlersiniz.

Ben her gün yaşamı fethetmeye çağırıyorum

Yediden yetmişe kadar herkeste çok canlı, çok fethedici bir tarzı anı anına uygulamayı, yaşamayı hazırladım. Çoğunuz ölü gibisiniz, yaşama gelemiyorsunuz. Tutkunuz, coşkunuz ne kadar zayıf, mantığınız ne kadar yetersiz, yüreğiniz ne kadar duyarsız, hassasiyetten, sorumluluktan ne kadar uzak, duymuyor, gerekene büyük ilgiyle yönelmiyorsunuz. Ama biz böyle değiliz. bin bir işimiz var. Ne kadar işin üzerindeyiz? İnsan dediğin biraz böyle yapar. Daha da kendimi açımlayabilirim. Zaten kendimi açımладığım kadar açımlamışım. Her günü bir olay gibi de yapabiliriz, daha da tırmandırabiliriz. Bundan üşenmiyorum, ama benimle her şey olmaz. Sorun sizi de bu düzeye getirmektir. Bu mümkündür ve inanmalısınız. Bizim örnek size cesaret veriyor, vermeli. Taklidini yaparak değil, gelişim yollarına girerek yapmalısınız. Kesinlikle taklide ihtiyacınız yok ve bu sonuç vermez. Çok açık etkileyici ve öğretici yollar var. Kendiniz için sahip çıkın.

Büyük duygular, büyük düşünceler, büyük eylemler size yakışmalı, sizin olmalıdır. Benimki benim için yeterlidir. Sizin ihtiyacınız var, kendiniz için bu yönlü büyüklüğü yakalamamakta neden inkâr edesiniz, neden üşenesiniz? Her bakımdan yoksunsunuz; düşünce yoksunluğu, duygu yoksunluğu, güzellik yoksunluğu, ölçü yoksunluğu, his yoksunluğu, sorumluluk yoksunluğu, siyasi-askeri yoksunluk, üslup yoksunluğu, tarz, tempo yoksunluğu hepsi sizde diz boyu. En önemlisi de ölçü, terbiye yoksunluğu. Bu had safhada, onları fethedin ve hızla gidin.

Bana saldırı demek, özgürlük ilişkisine saldırı demektir

Hiç sarsılmayacak mısınız, terbiyeli kesilmeyecek misiniz, büyük oynamayacak mısınız? O zaman neden bizi bu kadar yordunuz, neden azap verdiniz? Yıllardır, hâlâ büyük oynamamayacaksak, bu bebeklikte ısrar, neye yarar sağlar? Bebeklikte

ısrar sizi küçük düşürüyor. Ölçülere doğru uymayı becermelisiniz. Çok mu yeteksizsiniz veya hiç umut mu yok durumunuzda? Sosyal yaşama gelemeyecek misiniz veya fethetmeyi ne zaman kişiliğinizde sağlayacaksınız?

Fetheden kişilik imkânsız mıdır?

Tutku neden buna yönelik olmasın? Ben sıradan, küçük terbiyelerden değil, büyük terbiyeden bahsediyorum. Ordu terbiyesini çok yönlü vermeye çalıştık. İdeolojik, siyasi boyutlarıyla yoğunca işledik. Şimdi sosyal terbiye işin özüdür. Sosyal terbiye, disiplin olmadan üstyapı terbiyesi olmaz. Hani din kitaplarında geçer ya, “Kırk yıl çileli yaşama” sosyal terbiye dersi de öyledir. Büyük çile gereklidir. Sosyal terbiyeyi kesin sağlayacağız. Biz basit konuşmuyoruz. Benim her konuşmam düşmanın harp akademilerinde ders olarak işleniyor, ama siz üzerinde durmaya bile üşeniyorsunuz.

Devrimimiz giderek ideolojik, siyasi, askeri boyuttan çarpıcı bir sosyal boyuta iniyor. Ve bu birçoklarının yaşamını altüst ediyor, dolayısıyla büyük etkilenmelere ve tepkilere yol açıyor.

Bu eski toplumsal düzenin ayaklanmasıdır. Düşmanın yarattığı bir sosyalite, ilişki, duygu, güdüler dünyası var. Bunları parçalamaya çalışıyoruz. Bunlar da çok değişik bir biçimde boşa çıkarmakla karşılık veriyorlar. Daha önce şunu söylüyordum; ideolojik, siyasi askeri doğrultuya gelememe, şimdi de sosyal doğrultuya, sosyal yaşama gelememe. “Gelirsek de böyle geliriz” deniliyor. Çok ilginç bir gelişme. İçimizde sosyal yaşamı nasıl bir kontra-sosyal yaşamına dönüştürüyorlar?

Bunların içine girdikleri çok ilginç duygulanma durumları var. Hem erkeklik, hem kadınlık yaklaşımlarında sanırım hem çok çarpıcı, hem de çok ilginç veya aşağılık bir durum. Dikkat ederseniz, kadını da erkeği de yeniden ortaya çıkarırken parti, militan ölçülerimize göre, çok açık gelişmeler ortaya çıkardık. Fakat bunlar çok ilginç bir tarzla saldırıyorlar. Sanıyorum TC de biraz uzman yetiştirdi. Bazı uzman sızma erkek ve kadınlar yetiştirdi. Ama bunlar bizimkilerin içinden, yani kendiliğinden çıkanlardan belki de solda sıfır kalırlar. Bizimkilerin kendiliğinden çıkışları, tehlike düzeyleri inanılmaz boyuttadır.

Düşman cepheden vurur, sızma yapar, bunu kısa bir dönem temelinde ele alır, şekli şemali bellidir. Ama içimizdeki kontra bin yıllık gericiliğin, teslimiyetin, gafletin kontrasıdır. Dolayısıyla da çok tehlikelidir. En kötüsü de bunlar objektif kontra. Dikkat edin, yani özgürlük tutumu çok gelişkindir. Özgür ilişki imkânı kadın-erkek ilişkisinde ortaya çıkıyor. Eskiden karı-koca bile olsaydınız birbirleriniz için bu kadar açık, özgür temelde bir ortamı yakalayacağınızı, hatta birbirinize saygılı, özenli yaklaşacağınızı pek sanmıyorum. Kırk yıl bir kocanız, bir karınız olsaydı, sanmam şu an sağladığımız samimiyeti, içtenliği yakalamış olarsınız. İşte buna rağmen, özgür ilişkiye büyük saldırı var. Devrimci seçeneği, özgürlük seçeneğini

tanımlamak için bunları söylüyorum. İçinizdeki hainin, gafilin, özgürlük aşkına karşı olan kontranın bütün yönlerden tanınması gerekiyor. Bu bir roman işidir, sanat işidir. Fakat yine de biz bazı belirtilerini ortaya çıkarmalıyız. Şu anda da bazıları direkt, bazıları da dolaylı olarak benim düzeyimi büyük bir saldırı altına almak istiyorlar. Bu sosyal dersin en canalcı kısmıdır. Bana saldırı demek; özgürlük ilişkisine saldırı demektir.

Nedir bu? Neden özgürlük gelişimini kurutuyor? İnsanlar örgütlenmek istiyor, neden bu kadar dağıtıyor, nefes alamaz duruma getiriyor? Bu ruh, kimin ruhu? Bu sınıfsal özelliği, ulusal özelliği mutlaka anlamamız gerekir. İnanılmaz bir şey, biz ne kadar savaşa koşturmak istiyorsak, o kadar koparıyor, ne kadar örgütlemek istiyorsak, o kadar kopartıyor.

Kara delik gibi bitiriyor, tüm enerjini, ışığı.

Gerçekten bunlara “toplumsal kara delik” demek gerekiyor.

Sosyal yaşam gerçekten kanserden beterdir. sözüm ona benim hakkımda bazıları da kitap yazıyor. Sözde böyle bana ulaşacaklar. Onu emperyalist ağa-babalara sorsunlar, kontrol altına alabildiler mi? TC’nin bin yıllık diktatörlüğüne ve onun özel savaşımının her türlü uygulamasına sorsun. Çok tuhaf, ama hepsi de son tahlilde en üst düzeyde birleşiyor. Bunlar çok önemli; büyük bilinçlenmek istiyorsanız içindeki örnekleri, dayandıkları zeminleri hem göreceksiniz, hem de onları sadece gidermekten bahsetmiyorum, onların şahsında ne kadar düşman varsa intikamı, öfkeyi onlara yönelterek ilerleyeceksiniz.

Muhteşem, özgür bir aile yaratma çabası içindeyim

Büyük çabalar harcayarak insana yapabileceğimiz en anlamlı ve en büyük hizmet özgürlük çabasıdır. Özellikle de sosyal ilişkilerdeki tıkanmış, çürümüş durumu ortadan kaldırmak için gösterilen çabadır, saldırı biraz buraya yönelik geliyor. Aslında benim bütün yaptığım; biraz daha özgür kalın, düşmanınızı görün, sevgiyi görün dememdir. Düşmanı sadece cephede, yalnız öyle kaba-saba haliyle görmekle yetinmeyelim.

En tehlikeli düşman içteki maskeli, bin bir suratlı, sinsidir.

Bizi ne kadar anlıyorsunuz? Aile dersini herhalde görüyorsunuz. Bu ki, sadece bir aile dersi de değil, ben muhteşem özgür bir aile yaratma çabası içindeyim. Yedi yaşından bugüne kadar aile ilişkisi-çelişkisi büyük bir insanlık ailesine dönüşüyor. İnsanlık ailesinin çok seçkin bir parçasını oluşturmaya özen gösteriyoruz. Tabii bunun nedenlerini, nasıllarını ne kadar da ortaya koysam, bütün yönleriyle izah edilemez. Bu büyük romanların işi olabilir. Şu anda yoğun ideolojik, örgütsel, askeri yanlarıyla uğraşıyorum. Edebi olarak dile getiriliş tarzı ve sanatsal düzeyi ya-

kalamak da önemli. Aslında öyle anlamayan, kavramayan birileri durumunda değiliz, hainler de dâhil onları yürüten biziz.

Biz olmazsak hainler de yaşayamazlar.

Düşmanımızı bile biz yaşıyoruz.

Büyüklik bir bütün olmaktır. Ama bunları yarattık diye de gerekli mücadeleyi bırakacak değiliz. Onları böyle tarihi düşmanlar gibi boğmayı bilmemiz gerek.

Düşmanı açığa çıkarmak ileri bir adımdır. Onlar eski haindir, eski gafillerdir. Bu düşman bin yıllık düşmandır ama gizlenmiştir, açığa çıkmamıştır ve kendini kuzu postunda kurt gibi gösteriyor. Hayvandan daha beterdır, çağdaş ölçüler adı altında insanmış gibi kendini gösteriyor. Önce bunları açığa çıkardık. Açığa çıkarma işi daha da geliştirilebilir, ama savaşmak isteyenler için de yeterlidir. Ama bir de açığa çıkanı bulmak gerekir. Karanlıkta yumruk sıkarak düşman vurulmaz; önce düşmanı açığa çıkaracaksın, ama kaba-saba üzerine fırlamayacaksın, düşman düşmandır. Açığa çıkardın, teşhisini yaptın, iddialı üzerine gideceksin. Sadece kaba düşmanı değil, içimizdeki her türlü aşılması gerekeni de böyle ele almak gerekiyor.

Gerilik de bir düşmandır.

Yaşama gelememek, belki de düşmandan daha tehlikeli bir rol oynar. Bunu da açığa çıkarttık. Nedir bunlar? Hain, gafil nedir? Bunların özellikleri var; çirkinlik, bozgunculuk, dedikoduculuk, diğer özellikleri ise; örgüte gelememe, terbiyeye gelememe, ölçüye gelememedir. İşte açığa çıkan düşman. Nasıl üzerine gidilir? Düşünce gücüyle, duygu gücüyle, örgütlenme silahıyla, eğitim silahıyla, gerekirse sıcak savaşım içine girerek üzerine gidilir. Fakat sabretmek, ölçü bulmak önemlidir. Bütün bunlar vurucu silahlardır. Hangisini, nerede, nasıl kullanacağını bilmek militanın görevidir. Sevgi silahı, saygı silahı yerinde kullanılması gereken silahlardır. Yoksa bu düşmanları vuramayız. Bunlar mücadele hamlemizi anlamsız kılan düşmanlardır. Neden şimdiye kadar saygıyı, sevgiyi, uyumu, kolektivizmi, ölçüyü, terbiyeyi teşhis edemediniz? Bunlar bizim için gereklidir, bunlarla iç düşman, dış düşman ne kadar vurulur, büyük bir silah olarak bu düşmanlara karşı nasıl kullanmalıyız diye soramıyorsunuz. Sizin savaşıtlığınız kaba bir savaşıtlıktan öteye gidemiyor, ama benim savaşıtlığım öyle değil.

Ben bu silahları çok iyi kullanıyorum.

İnsanları duygulandırıyorum.

Halkın şu andaki duygu gücü düşmanı kahrediyor. Benim etrafımda duygulanmak, beni sürekli anmak, beni sürekli hatırlamak, beni sürekli sevmek düşmanı vurmaktır. Bunu herkes bilir. Duyguyu, sevgiyi bu duruma getirdim. Bunu oluşturmak için çok özen gösterdim, yıllarımı verdim. Duygu dersini hiç almamışsınız. Kırk yıldır aldığım bir derstir. Kendiliğinden mi sanıyorsunuz, bu etkinliğe yol açılıyor. Emperyalistler-sö-

mürgeciler, trilyonlar, katrilyonlar sarfediyorlar, ama halkı kendine bağlayamıyorlar. Ben nasıl başardım, hatta sizleri bile devrime bağlamak için sarfetmediğim çaba kalmadı. Buna rağmen, bütün bu eleştirilere rağmen, ölümüne savaşa geliyorsunuz. Her gün sizi böyle büyük ilkelere bağlamanın tekrarı söz konusudur.

Eskiden gönül savaşıldığı derlerdi.

Evlilərler çile çekerek böyle ortaya çıkardı. Bizimki biraz daha değişik bir evliliklerdir.

Bazılarınız bunu hiç anlamıyor, sadece işin askeri yönünü kullanıyorsunuz. Bütün bu silahları biz ortaya çıkardık, size de verdik, ama ben onlarla fazla iş yapmıyorum, daha değişik silahlarla iş yapıyorum, daha değişik yaklaşımlarım var. Hepiniz böyle yapsaydınız, şimdi biz bu düşmanı çoktan halletmiştik. Ne yazık ki, bu silahları fazla kullanmadan savaşıyorsunuz. Düşmanlarımız, sizin bu silahlara sahip olmadığınızdan dolayı üzerinize geliyorlar. Benim size kullandırmak istediğim silahları yerinde ve zamanın da iyi kullansaydınız, mümkün değil sizi yensinler. Bu cesaret ve fedakarlıkla benden bile daha başarılı olabilirsiniz. Ama siz tarzı yakalayamıyorsunuz. Nereye ne gerekiyor, nerede nasıl vurulur, nerede nasıl hamle yapılır, maalesef çok zayıfsınız.

Büyük intikam beslemeyen, büyük duyguları olmayan büyük savaşamaz

Siz hamle yapmayı ve mevziye yatmayı düşman karşıdan görüldüğü zaman yapıyorsunuz. Ben bunu hiç eylemden saymıyorum. Benim mevzilenmem, pusuya yatmam, silahları kullanmam daha farklıdır. Savaşının biraz böyle büyüklüğü olmadan kaba savaşa da anlam veremez. Büyük intikam beslemeyen, büyük duyguları olmayan savaş yürütemez. Komutan düşmanın kokusunu bin kilometreden alandır. Hani derler ya, uçan kuştan nem kapmak. Bütün gelişmeleri böyle ele almayan bir kişilik, savaşta seçkin bir komutan olamaz. Ama size göre düşman gözüktüğü zaman aniden görür ve vururum diyorsunuz. Daha öldürücü darbeler vurulabilir. Biz burada her gün öldürücü darbeleri düşmana vuruyoruz, bizim yaşamımızın kendisi en büyük öldürücü darbedir. Hatta ölümümüz de her an dirimiz kadar öldürücü olmaya devam edecek. Bunu yakalayacaksınız.

Kaba savaşçılıkla, eski ilkel tarzla biz en fazla kendimizi vurduk. Her gün eğitim görüyorsunuz, biraz kapasite kazanın. Neden vicdansızlık yapıyorsunuz, neden bu kadar zekasızlık örneği olmaya devam ediyorsunuz? Dürüst gençlersiniz, oldukça da iddialısınız. Sanmıyorum kötülük tohumları içinizde o kadar yeşermiş olsun. Sizin eğitim kapsamlı yaklaşmayı bilememektir. Yüzeysel ele alma, düşmanın dayattığı zayıflıkları, zayıf zemini yırtamamaktır. Düşman sizi güçsüz bıraktı. Yoksa belirttiğim hususları kendinize yedirirseniz, kesin önünüzde durulamaz. Ama düşünce, yoğunlaşma nerede?

Büyük hata yapıyorsunuz. İlk yetmezlikleri rahatlıkla yaşayabiliyorsunuz. İnsan bundan oldukça çekiniyor. Bizim militanlık asla böyle olmamalı diyorum. Kontralar, içimizdeki gizli hainler de kendini planlayıp saldırabilirler. Münafıklar her zaman çıkar, allarlar-pullarlar, kuzu postunda kurt gibi bürünürler, melek yüzlü olurlar.

Böyle birçok biçim sapıtması var. Safız belki, her zaman görmeyebiliriz ama bunlar vardır. Bizim de bir tarzımız var. Bütün bu sahtelikleri şimdiye kadar karşılıksız bırakmadık.

Kazanan nedir, kimdir?

Özgürlüktür ve biziz.

Bana dayanarak, “sen bize bu kadar lazımsın” diyerek de en büyük hainlikleri, münafıklıkları geliştirenler tarih karşısında şimdi nasıldır? En kendini kurnaz sanan, bütün görev, yetkilerine, sorumluluk anlayışlarına; en aşağılık, vicdansız yaklaşımlarla değerlerini çürütenler kimlerdir ve durumları nasıldır? Hâlâ köylü kurnazlığını bin bir kılıfa büründürerek, kendi bireyciliklerini amansız dayatarak yaşayanlar kimlerdir? Onları da görmeliyiz. Ben mi böyle diyorum? Hayır, ısrarla canımız istiyor, biz böyleyiz, hatta bir günlük paşalık uğruna bilmem ne olursa olsun böyle dayatır yaşar gideriz diyorsunuz. Bundan sonra da acıma, af dileme, daha sonra da beni tarih yerine koy. Bir savaşı olduğunu unutma ve karşımda da böyle ağlama. Hem içimizde yer alıp ve hem merhamet dileme. Biz bir savaş örgütüyüz, onun kurallarına bağlı kal. Yine en yücelik, en zenginlik senin olsun. Bunu söylüyorum ve bu anlaşılmalıdır. Neden anlaşılmasın? Parti içinde düzende olduğu gibi hırsız mı, talancı mı, vurguncu mu, despot mu barındıracağız? Asla! Bizim hareket büyük bir ailedir, çok büyük bir saygı ve sevgiyle gelişen bir ailedir. Sen bunu kötüye kullanamazsın. Yani ailemizin yaramaz çocuğu gibi veya sızmış birileri gibi bozamazsın. Bunu mutlaka anlamalısınız.

Aile dersi sosyal dersimizdir. Ve bir de böyle büyük bir aile dersi var. PKK’nin de büyük bir aile olduğu, onun da dünyasının büyük bir dünya olduğu unutulmamalıdır. Eğer başartırsa insanlığa örneklik teşkil edeceğini söyleyebiliriz.

PKK bir savaş örgütüdür, bir savaş ailesidir.

Yetkinleştirmeye büyük bir tutkuyla devam edeceğiz. İnsanlar böyle büyük değerler için yorulmazlar. Düşmanın yaptıklarına, geriliklerine bakarak kendilerini ayarlarlar. Bir de insan isterse kendini atom bombasından daha etkili yapabilir, öyle kendilerini işletirler ve sonuç kesin başarıdır.

Geliştirdiğimiz model

hem çok bilimsel, hem çok iradeli

Daha da anlatacaklarımız olabilir. Sanat düzeyine bile indirgeyerek, sağladığımız gelişmeleri bir roman diline vurarak da anlatmak mümkündür. Zaten bir diğer tartışma da

budur. Yani Kürdistan devrimindeki romanlaştırma, sanatı hem besleme, hem de sanatla, devrimi besleme bu da tartışmakla birlikte çözümlerini geliştire geliştire ortaya çıkar. Aslında sanatın özü bu yaptıklarımızdır. Bu ortaya çıkardıklarımız gelecekte yüzlerce kitaba, şarkıya, Türküye, resime kesin kaynaklık edecektir. Bazıları kendilerine güvenirlerse inanılmaz, uluslararası düzeyde bayağı etkide bulunacak eserlere de ulaşabilirler. Tabii bu sanatın dünyasını ilgilendirir. Biz onu bir çırpıda ortaya çıkaramayız, ama bunun kaynağını sağlam belirlemek çok önemli ve buna büyük özen gösterdik. Ortaya çıkardığımız özgürlük, özgür ilişki ortamı hiçbir devrimci harekette görülmemiş zenginliktedir. Diğer devrimleri de biraz inceledik, bunlara yol açan sanatı ve ortaya çıkardıkları sanatı da anlamaya çalıştık. Ama hiçbirisinde bizimki kadar, böyle büyük bir bilinçle temeli kazılmış değildir. İnsan ilişkisini, özgür ilişkiyi hiçbir devrim sanmıyorum bu kadar radikal, kökten ele alsın. Zaten emperyalistlerin korkusu da budur. Hani klanlar hali gibi, birkaç insan şöyle bir araya geldi, klan oldu derler. Yani insanın bir başlatılış hikâyesi var. Âdem-Havva hikâyesinden tutalım, Robinson Cruise’nun adasındaki cemaate kadar çeşitli modellerle nasıl geliştiğini anlatırlar. Bir de bizim geliştirdiğimiz bir model var. Hem çok bilimsel, hem çok iradeli.

PKK’de inşa edilen herhangi bir ulusal, siyasal, hatta herhangi bir insani hareket değildir. Çok radikal, insanı bütün yönleriyle sorguladığı gibi, özgürlük iradesini en yüksek tutkular, en yüksek insani yaklaşımlarla inşa edilmeye çalışılan bir insanlıktır. Şunu çokça söyledik; hayvanlaştırılmanın en tehlikeli uygulamalarıyla karşı karşıyayız. Bir yerde düşman, kendi halkını bile maymunlaştırırken ve seni de daha da beterin beteri bir duruma sokmuşsa, senin de tabii ki, insanın bu düşürülmüşlüğüne karşı yapacağın, çok radikal bir insani kurtuluştur. Aslında baskıya göre ele alıyorum ve doğru olan da budur. Düşmanlık kadar direnmek, yıkmak kadar yapmak bu nedenledir. Düşman büyük sevgisizliği dayatıyor. Şimdi bu insan soyu, hiç bu kadar bir halka düşmanlık yapar mı? Yapıyor. O zaman bu kadar düşmanlığa karşı ya büyük sevgiyi, ya da hayvanlığı kabul edeceğiz. Bu da yenilgidir, düşmanın istediğidir. Eğer büyük duygularınız, büyük düşünceleriniz, büyük davranışlarınız yoksa kesin düşmanın tutsağsınız, aletisiniz. Bunlar büyük düşüncelerdir, kesinlikle anlamalısınız.

PKK basit siyasi bir kuruluş değildir. Mutlaka derinliğini biraz yakalamaya çalışmalısınız. İrade gücünüzü, yani kırk yıl çile çekenler gibi iradenizi terbiye etmelisiniz.

Oruç tutarlar aylarca; sonuca gidinceye kadar oruç tutun.

Namaza dururlar; namaza dururcasına günde beş vakit kendinizi disipline edin. Zikirler; gerekirse akşamdan sabaha kadar “huh” çekercesine devrimin zikrine girin.

Kendinizi klasik biçimlerle terbiyeye alın demiyorum, çağrıştırmak açısından bunları belirtiyorum. Büyük terbiyemiz var. O açıdan hiç kimse bizi keyfince, çocuk heveslerine

göre değerlendirmesin. Dürüstlüğünüz kesinse, saygınız gerçekliği tam ifade etmeye yeterli olmalıdır. Kötülük anlamında ne varsa düşmanla, gerilikle birleşiyor. Yalnız Türk faşizmi değil, bütün gericilik güruhu uluslararası çapta bize yöneltilmek isteniyor. Kendimizi hem savunacağız, hem derinleştireceğiz, insanlığımızdan vazgeçmeyeceğiz.

Onlar sonuna kadar “hayvanlaşma” diyor,
biz de sonuna kadar “insanlık” diyoruz.

Ben kendi örneğimde bunu yansıttım. Siz bu zemini esas alarak, hem düşünce, duygu düzeyinde, hem de kusurlardan, eksikliklerden, yanlışlıklardan kendinizi arındırarak yeniden şekillendirebilirsiniz. Hem de fazla yıpranmadığınız, kesin başarılarla da ihtiyacınızın olduğunu bilerek kendinizi daha güçlü inşa edebilirsiniz. Daha fazla yaşamı duymaya, yaşamın emrettiklerini görmeye, yaşamın savaşıla fethetme işine anlam vermeye, engellerini ortadan kaldırmaya kadar gereklerini yerine getirme yönünde başarılı olabilirsiniz.

Bu bir şanstır. Ben biraz değerlendirdim; bir ülkeye de, bir halka da, bir insana da saygıyı bu şansı yakalama biçiminde değerlendirdim. Siz daha fazlasını değerlendirebilirsiniz. Çünkü büyük bir tecrübeden ve onun günlük katkılarından yararlanıyorsunuz, bunu değerlendirmemek, bunu çarçur etmek, bunu saptırmak sizi hem başarısız ve ısrar ederseniz lanetli kılar. Buna asla tenezzül etmeyin! Tam tersine özlemlerinizi özgürlük doğrultusunda olmalıdır. Sizler iyilik peşinde koşmak istiyorsunuz, sizler kaybettiklerinizi en yüce emekle, savaşıla kazanmak istiyorsunuz. Bunda kuşku yok. Olmayan şey, eğitim işidir. Sabırla, yine emeğin giderek daha da verimli kılınmasıyla, emeğin derinlik tarzını biraz daha yakalamakla giderilir. Bu imkân da size veriliyor. Şimdiye kadar layıkıyla değerlendirmediniz. Mutlaka değerlendirmeniz gerektiğini vurguluyorum. Bu büyük yoksunluğu, üzerinize dayatılan imha ve çok aşığılık yaşamı siz ancak böyle direnerek boşaya çıkarabilirsiniz ve en önemlisi de özgür yaşamı kazanabilirsiniz.

Nasıl Savaşmalı?

Nasıl Yaşamalı?”dan “Nasıl Savaşmalı?”ya geçiş yapıyoruz. Yaşam gerçeğini tanımayanların en çok zorlanacakları bir husus da, yaşam için gereken savaşı verme bilincini, yüreğini ve tarzını göstermeleridir. Yaşamda büyük çözümsüzlüğü yaşayanların, savaş gibi bilinçle, örgütle ve günü gününe taktiklerle yürütülmesi gereken bir sanatı, kolayca sökecekleri, gerekeni yapacakları söylenemez.

Yaşam büyük bir sorun.

Onun savaşımı daha da sorunlarla yüklü olarak önümüzde durmaktadır. Yağmurdan kurtulmaya çalışırken, doluya tutulmak gibi bir durumla karşı karşıyayız. Yaşam sorunlarından kurtulmak için devrim, devrimci savaş bir araçtır. Devrimci yaşamın kendisi müthiş bir olay, olağanüstü bir yaşamı gerektirdiği gibi, dayanabilmek ve hatta ilerleyebilmek, bu yaşam gerçekliğimizde kimsenin yaklaşmak bile istemediği bir durum oluyor.

Yaşamdan duyulan öfkenin, düşmana yöneltmesini geliştirdik. Fakat şu anda içine girdiğiniz bu kutsal savaşımı öyle tanınmaz hale getirdiniz ki, büyük öfkeyi sizlere yöneltmemek mümkün değil. “Nasıl Yaşamalı?” sorusuna biraz cevap vermeyi geliştirirken, bunun kenarından bile geçemeyenler nasıl savaşacak? Halbuki savaş bize ne kadar gerekli ve bu bitmiş, tükenmiş kişiliğinizin tek diriltici aracı, ilacıyken; bununla nasıl kendinizi öldürüyorsunuz, dersek yerindedir. Savaşı vermezsek yaşamın kenarından bile geçemeyiz. Savaşı vermeye çalışıyoruz, ama en büyük engeli, yine sizler teşkil ediyorsunuz.

Ne bir kültürü var, ne bir kişiliği var.

Her gün kendime soruyorum: O zaman bunlar kendilerini ne yapacak, hiç mi kendilerine saygıları yok, bunların hiç mi böyle peşine takıldıkları bir amaçları yok, bunlar kendilerini ne sanıyorlar?

Düşmanınıza gücünüz yetmeyince, yaşayabileceğinizi mi sanıyorsunuz? Düşmana karşı yürümek için bin bir kılıf uyduran kişilikler kendilerini bu değerlendirme içinde ölçüp-biçsinler. bin bir yalanla kendini aldatmak, hep düşmana karşı başarılı yürümemelerinin bahanelerini aramaktan başka bir şey yapabiliyor musunuz? Acaba düşmanı tanıyor musunuz? Ona karşı yürüme duyarlılığını gösteriyor musunuz? İkiri-

ciksiz, aldatmasiz, bunalimsiz, oldukça iddialı, özverili bunu yapabiliyor musunuz? “Ben kimim, neyim? Neye karşı şekilleneceğim, neye karşı kişilik bulacağım?”

Kendini doğal koşulların en aptallaştırıcı etkisine bırakan, ilkel kabileler, aşiretler gibi, istikameti belli olmayan, esen her rüzgâra göre çark eden, her şeye “kaderdir” deyip geçen veya bir fırsatını buldu mu, “yaşam budur” deyip kendini aldatan basit bir yaşam peşinde koşuluyor. Günümüzün iddialı insanı olmanın çok ötesinde, hep kaybeden, köleliğin kölesi, düşmüşün düşmüşü, tükenmişin tükenmişini oynayan bir rolü kendinize yakıştırıyorsunuz. Bahanesi de “çok bunaldım, tıklandım, yüzeysel kaldım.” Öyle kelimeler kullanıyorsunuz ki, son zamanlarda artık başıma tokmak gibi iniyor. Yaşamı bu kelimelerle anlamsızlaştırdıkça anlamsızlaştırıyorsunuz.

İnsan birtakım temel yaşam gereklerine göre kendine çekidüzen vermeyi bilmelidir. Yaşamın maddi altyapı koşulları, üstyapı koşulları vardır. Yaşamın üretim ilişkileri, üretim güçleri vardır. Üretim güçleri, yaşamın maddi olanaklarını ortaya çıkaran topraktır, insanın emeğidir. Üretim ilişkileri bunların ne kadarına sahip olduğundur. Ne kadar toprak sevdiğin, ne kadar emek, ürün sahibi olduğun, ne kadar paylaştırdığıdır. Bunun bir de üstyapısı var, yani hukuku, siyaseti, askerliği. Zaten bunlar da üretim ilişkilerini korur. Bunlardan da hiç haber yok. Siyaset çok gerekli, hukuk çok gerekli, hele askerlik günümüzde her halk için gereklidir. Bunlardan da haber yok. Ve “Ben yaşamak istiyorum” diyor. En ucube, en anlaşılmaz söz. Üretim ilişkilerinden haberi yok, üretimin üstyapısından, hukukundan, siyasetinden, askeri şiddetinden haberi yok ve “gel keyfim gel, yaşamak istiyorum” diyor. Şimdi sizler bunu oynuyorsunuz.

Yaşamın ne alt, ne de üstyapısıyla ilişkiniz var

İmana gelin!

Hemen burada Hz. Muhammed’in “ya imana gel kâfir, ya da kahrolacaksın” demesi aklıma geliyor. Demek ki, boşuna söylenmemiş bu söz. O dönemin insanını, üretim gücü, ilişkisi haline getirmek, hukuk ve siyaset sahibi yapmak için imana getirmek gerekiyor. Büyük bir inançsızlık durumu sergiliyorsunuz. O zaman büyük dehşet duymak zorundasınız. Çünkü yaşamın ne altyapısıyla, ne de üstyapısıyla ilişkiniz var. Şu anda benim en temel sorunun size bu yaşamın alt ve üstyapısında gereken gerçeği göstermektir. Göstermeye çalışıyorum, ama direniyorsunuz, anlamak istemiyorsunuz. Tutturulan çizgi, iki derede bir arada çizgisidir. Anlamanın kenarından teğet geçmektir. Bunu kırmaya çalışıyoruz; merkeze, öze yöneliyoruz, büyük karşı koyma hareketleri başlıyor. İşte içteki düşman, geliştirilmiş kölelik, teslim olmuş kişilik, toptan yenilmiş, neye nasıl araç olduğunu bile anlamaz duruma getirilmiş bir halk gerçeği.

“Nasıl Savaşmalı?”yı da sizlere öğretmek için, bizi büyük mücadeleye yönelten her

şeyi nasıl kişiliğimizde duyduk, onu göstermeye çalışıyorum. Bir insan düşmeye görsün, ruhunu satmaya görsün, yenilmeye görsün, onu diriltmek, onu cesarete kavuşturmak bile büyük bir sorundur. Nasıl düşmüşsünüz, yenilmeye nasıl gitmişsiniz, bütün yaşam değerlerinden nasıl kopartılmışsınız ve en kötüsü de kırıntılarla idare eden köleler gibi, belki de ilkçağ kölelerinden daha kötü bir duruma nasıl düşmüşsünüz. İşte ben sizlere bunları anlatıp, doğru yolu göstermeye çalışıyorum. Düşmanın yaşam kırıntılarıyla mı desem, oltaya takılan balık misali mi desem, bir yem ile idare edilmeyi nasıl sizde uygulamış, hep düşünmeye çalışıyorum. Çünkü bütün belirtiler şunu gösteriyor ki, yaşamın özüne de indirgesek koklamasını bilmiyorsunuz.

Dehşet duyuyorum, esef ediyorum. Özgür yaşamı içinize kadar getirdik, parasından tut silahına kadar, toprağından tut ruhuna kadar, hepsi size sunuldu, ama rezil ettiniz.

Gel de esef etme!

Yaşamayı bilmiyorsanız, ne yapacaksınız? Hiç vicdan yok mu? Karakter diye bir sorunuz yok mu? Hemen aklıma kocakarılık geliyor. Bu pratiğı anlıyorum. Onların dedikodusunu, onların sadece çiklet çiğner gibi konuşmalarını, çok boş geçirilen kocaman ömürleri anlıyorum. Ama siz neden böyle olmaya izin veriyorsunuz? Siz ki, 18–20–30 yaşlarında, hayatın en kudretli çağında, o kocakarlardan daha beter bir yaşamı nasıl meslek ediniyorsunuz? Bunun size ne yararı var? Sizi buna kim alıstırdı?

Şimdi en temel Kürt problemi budur.

Artık öyle ulusal, sosyal, sınıfsal, şöyle bir sorun demeye dilim varmıyor. Kemikleşmiş sorunlarınız beni oldukça zorluyor, dehşet veriyor. Bir yandan, “müthiş yaşam kavgacıyım, yaşamın imkânlarını ortaya çıkarmanın çok büyük savaşını veriyorum, bir yandan da düşmandan daha çok bu yaşamdan nefret ediyorum” diyorsunuz. Ben kendimi de beğenmiyorum, en büyük savaşı kendime karşı veriyorum. Ve hâlâ bu savaşım çok şiddetli devam ediyor. En son kendime söylediğim, tam başarıyı elde edemeyen ve bu konuda, bu kadar sıkıntısı olan biri zordadır. Dikkat edin birey olarak fazla başarısız değilim. Dayanabileceğim yaşam olanakları oldukça fazla, ama onlara hiç eğilmek bile istemiyorum. Yaşamı orada görmüyorum. Öyle bir bireyciliğe hiç düşmek bile istemem. Çünkü sonuçta her şeyi kaybettireceğini biliyorum. Oysa örgütün sunduğu ufak bir imkânı sizler bir çırpıda kendinizle birlikte tüketiyorsunuz. Buna rağmen, yaşam için savaş vermek zorundayız. Giderek bütün tecrübelerimi bir araya getirerek, daha yenisine daha beni rahatlatanına ulaşmak istiyorum.

Bütün o çocukluk sürecimde de, sizin gibileri ben tanımıyor değildim. O zamanlar da “bunlar neden çok iyi koşmuyorlar” diyordum. Bitkiler, kuşlar, yılanlar, tarlalar var, hatta okul var, “neden koşmuyorlar” diyordum. Tutuyordum sizin gibi çocukları, şim-

diki halim gibi, koştur ha koştur. Bu büyük bir tutkuydu. Evinden alıp bir dağa çıkarmaya, bir kuş avcılığına, bir yılan avcılığına götürmeye, bir ata, bir dereye, bir su kenarına, bir bitki toplamaya bayılırdım, ama onlar gelmezlerdi. Bahane buldular mı, hele aileleri tarafından biraz da, “gitme boş işlerle uğraşma” denildiğinde en büyük acıyı duyardım. “Yine arkadaş bulamadım, yine olmadı” diyordum. Ve hep koşmaya, bir yerlerden bir şeyler aramaya koyulmaktan vazgeçemedim. Oraya fırla, gözünü şuraya dik, mutlaka bir hedef bul, peşine takıl.

Acılar, öfkeler, umutlar.

O zamanki savaşıмым böyleydi. Benim birkaç kuruş param olsa, bir kalemim olsa, haftada, ayda kesilen etlerden bir kavurması olsa, sabahları dilediğim kadar yoğurt yesem, yine akşamları çorba içsem, çok soğuk bir tas su içsem, bunlar hep arzularımdı. O günün koşullarına göre, bunlar hep tutkulardı. Daha fazlasını, daha gelişkin, daha sosyal, hatta okumakla yükselme imkânı düşünüldüğünde, en geri koşullardan gittiğimiz halde birinciliğe oynamak yine bir tutkuydu. Çok zorlandığımız halde, sanki en zor bir problemi çözüyormuş gibi ilkökul derslerini görmekteydim. Hâlâ öyledir, hayatı zorluklardan ibaret görmek ve kolay bir şeyin olmadığı, hep savaşla kazanılacağını sanmak.

Alışkanlıklarım, ruhumun arayışları farklıdır

Şimdi bütün anıları anlatabilirim. Her anı büyük bir koşuşturma, büyük bir savaşla ele geçirme. Bunların birçok yönlerini anlattım.

Büyük öfke anlarını, büyük kavganılarını anlattım.

Düşünüyorum da sizde hiç mi böyle bir ruh yoktu? Siz nasıl büyüdünüz? Sizi nasıl büyüttüler? Herhalde en temel hata buradan başladı. Kendinizi ana kucağına, akrabaya, kabileye teslim etmişsiniz, biraz yaşam olanaklarınız varsa, onların üzerine ucuz yatmanız, beslenmeniz, kişiliğinizi çarpıtmanın başlangıcıdır. Ardından devlete yönelmeyi yine kurtuluş bilmeniz, düzenin kırıntılarından biraz tat almanız, sizi daha da yanılttı ve yaşamı hep yanlış ele aldınız. Kolayından, köşesinden, kıyırından tutunuz. Sonuçta bu darmadağın, iflas etmiş kişilik ortaya çıktı. Büyük bir aldanma kişiliği.

Hâlâ çocuklar gibi heyecanlıyım.

Zevklerim, arzularım, alışkanlıklarım, bir çocuğunki gibidir. Rahat değilim, ararım, peşinden koşarım. Dikkat edin adım ünüm bu kadar var, hiç aklımda bile değildir. Kendime göre alışkanlıklarım farklıdır, ruhumun arayışları farklıdır. Hazır olanı hiç kullanmak bile istemem. Ama sizler emekle bir şey elde edemediğiniz halde, rahatlıkla üzerine kuruluyorsunuz. İşte askerlik dersinde tartışıyoruz; ucuz komutanlığı kendine layık görme. Bu halimle hâlâ bir mangaya emir verme gücünü kendimde gö-

remiyorum. Nasıl oldu da siz böyle, hiçbir şey vermediğiniz halde insanları ölüme gönderiyorsunuz. Ve vicdanınız da pek oralı olmuyor. Bu kadar büyük savaşma olanaklarını veriyorum, verdirtiyorum, uygulatıyorum, ama hâlâ sert bir emirle sizleri yürütme gücünde değilim, buna hakkım yok, daha fazla yapmalıyım diyorum.

Yılların büyük bir değer savaşımı var. Şimdi sizlere bakıyorum, canlarınızı öyle ucuz ölüme yatırıyorsunuz ki, hayıflanmamak elde değil. Ne cesaretle? Hepinizin canından önce, kendi canımı düşünüyorum. Bu en doğal hakkımdır, öyle olması da gerekir. Ama canımı düşündüğüm kadar, başkalarının da canını düşünerek bunu sağlayacağımı da çok iyi biliyorum. Canını mı korumak istiyorsun, başka canların canını koru; canını mı rahatlatmak istiyorsun, aynısını çevrende, örgüt içinde de geliştir. Ama sizin şu can anlayışınıza bakıyorum; “başkalarının canı çıksın, yalnız benimkisi yaşasın” felsefe budur. Başkalarının ölümü pahasına gerçekleştirilen yaşam, asla saygılı bir yaşam olamaz. Başkalarını çirkinleştirerek kendini yaşatılır kılmak anlam ifade etmez.

Dehşete kapılıyorum.

Yaşamda ne ifade ettiğiniz çok açık ortadadır. Hiçbir güzellik, hiçbir umut katma yok ve “yaşamaya hakkım var” diyorsunuz. Bir defa ben, hâlâ bu kadar çabaya rağmen, kendimde yaşama hakkını fazla göremiyorum. Bu anlamda zaten hasta gibiyim. Halk bile hemen her şeyini adayacak kadar “sen çok büyük işler yaptın” diyor. Hayır! Ben hâlâ yaşamayı hak etmedim. Ama yine sizlere bakıyorum, emekler üzerine nasıl ucuz kuruluyorsunuz ve “yaşıyorum, yaşamak hakkımdır” diyorsunuz. Yılların savaşımını vermişim hiç de kendimi yaşamaya değer bulmuyorum. Bana göre daha fazla kazanılması gereken savaşlar var. Yaşam biraz oraya bağlıdır, yani hâlâ bir umuttur. Ama sizler en kritik sorunlar karşısında, bir kontra, bir hain gibi duruyorsunuz. Sigara tutuşunuzdan, oturuşunuza kadar, sanki hiçbir sorununuz yokmuş gibi bir hava içindesiniz.

Adı olan kendisi olmayan bir kişilikle karşı karşıyayız. Biçimsel insanlarsınız, hele savaş koşullarında ya bir bela ya da bir kontra gibisiniz. Savaş kişiliği bunu hiç affetmez. Ama o kadar rahatsızsınız ki, bu rahatlığınız karşısında dehşete düşüyorum. Savaştaki yaşamınız, savaşçılığınız bana kabus gibi geliyor. Tabii sizleri yetiştirenlere yüklenmekle hiçbir işin altından çıkamam. Ben anama epey yüklendim, hem de çok acımasızca. Fakat sizin analarınıza yönelme hakkını kendimde görmüyorum. Benim anamdı, ona ne yaparsam yapabiliirdim, ama sizlerin analarınıza hiçbir şey yapamayız. Anealarınıza sizlerin yüklenmesi gerekiyor. “Neden beni böyle doğurdun” demeniz gerekiyordu. Ama bu soruyu hiçbir zaman sormadınız. Zaten hiçbir zorunluluğa, hiçbir zarurete karşı tepki de duymadınız. Duyduysanız da bunu hep çarpıtarak duydunuz ve onu giderek düşmana bağlama gücünü gösteremediniz. Anadan başlayıp düşmandan çıkamadınız. Ve bunun yerine işte şu anda örgüte ulaştırıyorsunuz. Ordulaşma diyorum onu bozma işiyle

veya gereklerinin çok uzağında kalmakla uğraşıyorsunuz. Bu kadar yer ve koşulları daraltılmış bir alanda nasıl savaşacaksınız? Yaşamı çoktan elinden alınmış, yaşam hakkı, ulus olma hakkı, hatta toplum olma hakkı bile elinden alınmış bir halk için siz neyin savaşını vereceksiniz! Bunu zaten görmek bile istemiyorsunuz.

Yaşamaya ve savaşa doğru gelin!

Savaş teorisini, taktiklerini bir tarafa bırakalım; siz bir halkın, yaşam hakkının hâlâ var olup olmadığını daha kabul etmiş değilsiniz. Özünüzde bunu itiraf etmiş değilsiniz. Bu halkın gerçekliğine biraz saygılı olunması gerektiğini içinizde kabul eden olduğuna sanmıyorum. Bana göre hepsi laftır, fazla ciddiye alınmaz. Kaldı ki, onu da arada bir tekrarlıyorsunuz. Ben halk sözcüğünü milyonlarca defa tekrarlamışım, hâlâ gerekeni tam yapmaktan uzağım. Halk olma hakkı, toplum olma hakkı, bir toplumun bireyi olma hakkı aklınızdan bile geçmiyor. Peki, onun zorunlu savaşına nasıl güç yetireceksiniz, onun kurtuluşuna nasıl cesaret edeceksiniz?

Kişilik sorunlarınıza anlam verebilmek için daha da derinleşebiliriz. Şunun için söylüyorum; savaşta ancak gereken duyguyu edinerek sağlıklı yaklaşabilirsiniz. Gereken kin gücünü ancak savaşla kazanabilirsiniz. Yaşam tutkusunu, savaş zorluklarının alevlendireceği yüreği, en çaresiz konumda bile çareyi ancak savaşla bulabilirsiniz. Şu anda en büyük sorunuz, bir hayvanın bile zora düştüğünde birkaç deneme sonrasında bulacağı kurtuluş yolunu, sizin denemekten üşenmenizdir. Savaşın gelişim yolu, savaşın başarı yolunu eşelemek bile istemiyorsunuz. Dolap beygiri gibi veya giderek bataklığa batan birisi gibi savaş pratiğiniz sizi boğulmaya, tekrarlamaya götürüyor. Bu da en derin bir gafletle oluyor. Çünkü yaşadığınızı, hatta savaştığınızı sanıyorsunuz. Şimdi düşmanı ne kadar gerilettiniz? Karşınızda bir düşman var. Düşmana karşı bu tarzınızla ne kadar durulabileceksiniz?

İşin tuhaf tarafı korkmuyorsunuz da. Sanki sihir yapılmış gibi. Zaten kaçışları incelediğimizde de şunu görüyoruz; yarılgılı kişilik. Yarılgılar, derin, kendini çözememiş kişilik zorlanınca kaçıyor, kaçmayan da yanlış hayaller peşinde. Savaş birkaç yıl içinde, en sıradan bir kişiliği bile dönüştürebilir, büyük bir ordu kurmayı yapabilir. Benim anlam veremediğim, on yılı aşkın pratiği yaşayanlarınız var. Nasıl dayanabildiler ve hâlâ bir birime bile anlam verecek gücü gösteremiyorlar. Kocakarılar bile bu kadar zavallı olamazlar. Sizin savaş karşısındaki durumlarınıza bakınca çok tuhaf oluyorum. Çığır açan bir kişilik neden çıkmadı diye düşünüyorum. Neden birbirine baka baka böyle savaş serserileri haline geldiler.

Savaş öğretici bir okuldur

On yıl bizim koşullarımızda savaş yaşamak ya mutlak yenilmektir, ya da savaşın dahisi olmaktır. Ama kendinizi düşünün ve tanımlayın. Aslında burada hemen yine kendime yöneliyorum. Sizler iki arada bir derede sıkışan güçlere benziyorsunuz. Zaten bunu çok açık dile getiriyorsunuz. Savaşta her şeyinizi, bir benim ayarlamalarım, iki düşmanın ayarlamaları belirliyor. Ama yaratıcılık ve savaşın yetkin kişiliği olma görevleriniz aklınıza bile gelmiyor.

En iyileriniz de dâhil şikayetleriyle, bol bol ağlamalarıyla, çaresizlikleriyle yanımıza geliyorlar. Sıkılmadan hemen herkes bunu söyledi. Kimse “ben yıllardır savaştayım, benim savaş dahisi olmam gerekir, savaş kurmayı olmam gerekir” demedi. “Savaştım ve savaşmayı biliyordum” demesi gerekirdi. Bunu söyleyen, iddia sahibi olan yok! Hâlâ grup gönderelim mi, göndermeyelim mi diye düşünüyorum.

Eskiden çok coşkuluydum, giderler çok müthiş olurlar, yaparlar diyordum. O dağlar, bu düşmanın kendisi günlük olarak öğretir düşüncesindeydim. Şimdi aynı arzuyla, aynı inançla bunu söyleyemiyorum. Bunlar da giderler diğer enayiler gibi bir savaş zavallısı olurlar. İşte bu savaş garibanlarını ne yapalım? Komutanlık iyi bir şey, komutan olmak her zaman mümkündür. Ama komutan adayı, işin ABC'siyle bile ilgilenmiyor, konuşmasını bilmiyor. Günlük olarak hâlâ bu dersleri veriyorum.

Şimdi bunlar bir çocuğa bile söylenmemesi gereken sözlerdir. Veya ilk adımını askerliğe atan adaya bile söylenmeyecek şeylerdir. Ama en üst komutanımıza ben her gün bunları söylüyorum. Diyalogları izliyorsunuz, birbirine en çok güç vermesi gereken bir ana karargah komutanlığımız bile, birbirlerini işlemez duruma getirmek için fitne-fesatçıların geliştirdikleri bozgunculuğu, ihbarcılığı esas alıp bana kadar bunu yöneltiyorlar. O zaman kendi halinizi düşünün. Bunlar sizsiniz. Ondan sonra da ben sizi, bırakın komutan olarak görmeyi, sıradan bir biri yerine nasıl koyayım! Savaşçının şanı-şerefi var, bir halk savaşçısının, bir halk militanının mutlaka saygı duyulması gereken yönleri vardır. Şimdi içinde böyleleri var mı desem, hiçbirisi ses bile çıkarmıyor. En iyisi ucuz bir ölüme koşuyor. Bu bir kader değil, bu kendi kendine kötü yakıştırmadır. Bütün ömrüm boyunca bunu biraz düzeltmek istedim. Yaşamaya doğru gelin, bunun için gerektiği kadar savaşa doğru gelin! İnsanlık tarihinde, yaşadığı halk gerçekliğinde, nefes nefese koşuşturmakla, kırk yıl yaşama gücünü gösteren birisinin bile sizlere güç yetirememesine karşılık, sizlere kim dayanabilir? Bu durumlarınız ölümden daha beter bir durumdur. Açık söyleyeyim, bu tarzınızla böyle devam ederseniz ölüm bile size fazladır. Zaten düşmanın bu kadar sınırsız özel savaş yöntemleriyle gelişi de, bu yapınız gereği oluyor.

Savaş en keskin gözleri, en az hata yapan bakışları gerektirir

Umutluyum!

Bu dünyada en çok umutla yaşayan yine benim. Ama sizin bu gerçeğiniz eğer çözümlenmezse, eğer kendini doğrultamazsa hiç umut göremem, hiç saygı duyamam. “Ya biz genciz, iyi niyetliyiz, bir çırpıda ölümü de göze alıyoruz” demenize de hiç gerek yok. Hayır! Bu durumlarınıza ben ne sağlam umutlar besleyebilirim, ne de saygılı olabilirim.

Benim hislerim var. Bana hep doğruyu söyletirler. Bakışlarım var, hemen gerçekleri gösterirler. Bütün istemlerime rağmen, “aslandırılar, kaplandırılar” diye değerlendiremiyorum. Sizi büyük bir öfkeyle değerlendirmekten kendimi kurtaramıyorum. Ne yapalım o zaman? Nereye koyalım sizi? Neden bu işe sizi bulaştırdık? Özgürlükten daha değerli ne olabilir ki, sizlerin başka gidebileceği yer neresi olabilir ki, yine en güzeli budur. Bundan hiç kuşum yok. Ama anlayan kim? Gerekeni yapan kim? En iyileri bile çok yakışmayan zamansız bir ölümü seçiyor. Varın gidin diğerlerini siz düşünün. Galiba bunu bildiğim için anama yüklendim. Bütün çocukların başına bu felaketin geleceğini daha o günden hissettiğim için, o büyük kavgayı ona karşı yürüttüm. Bu ülkenin analarının hemen hepsinin böyle olduğunu hissedercesine, bu büyük suça bulaştıklarına emin olduğum için yürüttüm.

Sizin gibi, hiç yaşamın kenarından bile geçemedim. Hiç mi hiç! Çok açık söyleyeyim, sizin gibi savaşamam da. Bu büyük çelişkiyi anlayın ve ne yaparsanız yapın. Beni anlayın, hiç yanılmayın.

Kaçana da, en yığıtçe savaşına da yazık olur. “Nasil Yaşıyorum?”, “Nasil Savaşıyorum?” Savaş için bazı adımlar atmayı nasıl becerdim? Bu mutlaka anlamamız gereken bir yandır. Zaten kitaplarla bu savaşı biz anlayamayız. Kendi savaşımımızın kitapta yeri yoktur. Halk savaşları üzerine birçok kitap okursunuz, kesinlikle yerinizi orada bulacağınızı sanmayın. Sizi daha da büyük yanlışlara götürebilir. Onun gerçeğini hayatın kendisi içinde bulursunuz. Ama siz gözünüze, at gözlüğü takmış gidiyorsunuz. Hiç gerçekleri görmüyorsunuz. Hâlbuki savaş en keskin gözleri, en az hata yapan bakışları, yaklaşımları gerektirir. Sizde tam bir at gözlüğü veya hiç bakmasını bilmeyen, bakmaktan hoşlanmayan bir durum söz konusu. Düşman burnunuzun dibine geliyor gözünüzü bile kaldırıp bakmıyorsunuz. Hiç böyle savaşçılık olur mu?

Savaş politikanın yoğunlaşmış ifadesidir. Politika, düşüncenin en gelişkin yoğunlaşmış ifadesidir. Ama sizlerde düşünce durmuş. Politik yoğunluğa yol açan düşünce yok. Hâlbuki savaş en yüksek yoğunlaşmadır. İki aşaması yok olduktan sonra, kendisi nasıl gerçek olacak? Eğer yararlı olacaksa, nasıl savaştığıma ilişkin tartışmak, tartıştırmak istiyordum.

Beni sürükleyen büyük bir heyecan

kasırgasıdır beni tartışmalıyız

Belki faydası olabilir. Belki çok korkak, savaşa ilgisi olmayan birisi de olabilirim. Belki tartışma bunu günyüzüne çıkarabilir. Veya size çok gerekli olan savaşa yaklaşımda, birçok önemli ipucunu verecek gerçekleri gösterebilir. Zaten şu anda benim yaşamım başlı başına dikkat çekiyor. Kimisi “en azılı terörist” diyor. ABD’nin söylemi budur. Kimisi ise, “dönemin peygamberi” diyor. Bu da halkımızın değerlendirmesi oluyor. Zaten güç açıktır. Savaşan düşman ise, “eşine rastlanmamış gözü kara, çılgın” diyor.

Bütün bunları bir tarafa bırakalım. Benim kendi kendime savaşçı yorumum; çok zor günleri götürebildiği, bir şeyler yaptığı, ama pek de istediği sonucu alamayan birisi gibi oluyor. Ama yine de neye karşı, nasıl savaştığım, başlı başına müthiş bir olaydır. Ve beni sürükleyen büyük bir heyecan kasırgasıdır. Hatta savaşımı, kızgın bir sac üzerinde veya derin bir uçurumun kenarından, bir karışlık yolda tutunarak bir yürüyüşe benzetsek; yanmamak, uçuruma yuvarlanamamak için (yine o ip cambazları var, biraz onların yürüyüşüne de benziyor) sürükleyip götürüyor. Bunu sizden istemek herhalde çok ağır bir istem oluyor. Ama bu ülkenin savaşımı başka türlü verilemez.

Hayatta benim kadar duyarlı, gerçekçi, çok bilimsel olduğu kadar, çok sanatkarane yaklaşan biri daha yoktur. Buna eminim. Bu dünyada benim kadar ölçülü-biçili adım atan yoktur. Zaten öyle olmasaydı, bu savaş bir gün bile yürütülemezdi. Herkes böyle söylediğine göre mutlaka doğruluk payı vardır. Demek ki, bilimin ve sanatın gereği ne kadar ise ondan daha fazlasını biz bu savaşta yerine getirdik. Ve onun da ortaya çıkardığı gerçeklik ise bu savaşta, kızgın sac üzerinde koşacaksın, oldu. Dikkat ederseniz, sac üzerinde belki saniyenin onda biri ayağını dokundurup kaldırıysan yanmaz. Saniyenin tamamı veya bir-iki saniye daha ayağımı fazla yormayayım diye kendini bıraktın mı yanarsın. Uçurumun kenarından yürürken bir dakikalık gaflet, belki seni dibe doğru yuvarlar. Orada her şeyi anı anına, dikkatle ve dengeyi müthiş ayarlayarak, tıpkı bir ip cambazının dengeyi tutturması gibi yürüyeceksin. Şimdi bu mümkün müdür? Evet, bütün yaşam yıllarımda biraz bu imkân dâhiline getirilmiştir.

Bu büyük bir bilim ve sanatın birleştiği kişiliktir.

Şimdi sizin zorluklarınız bu gerçekle de bağlantılıdır. Diyebilirsiniz ki, “sen kırk yıldır kendini eğittin, talim ettin, kendine göre bir tarz oluşturdu; onu bizim gibi savaşın daha kenarından bile geçemeyen, sözcüğünü bile daha doğru dürüst ağızına alamayan-dan nasıl isteyebilirsin?” Anlıyorum, sizden böyle bir savaşçılık istemek insafsızlıktır. Zaten benim en büyük acım da, öfkem de budur. Ama şu da bir gerçektir ki, bu ülkede başka türlü hiç savaşılmaz. Bütün tarih gösteriyor ki, bütün isyanlar açığa çıkarmıştır ki, her şey çok kısa bir sürede yok olur. Yine de en onur veren, yaşama en imkân hazırla-

yan benim savaş tarzımdır. Bunu dost, düşman kabul ediyor. Buna gelmekten başka çare yoktur. Ya da her an silahları bırakmamız gerekiyor.

Sizi kendi savaş tarzıma nasıl getirebilirim? Bir defa gururunuz, kişilik özellikleriniz var. Bunlar başlı başına bir engel. Alçakgönüllülük yok, arzularınız çok zayıf. Hâlbuki benim tutkularım bir dünya kadar büyüktür. Hatırlardadır, gerek çocukluğumda, gerek şimdi, düşlerim çok büyüktür. En üstte, Özal vardı, o halimle bile “kolay tatmin olmaz” diyordu. Zaten düşman benim tatmin düzeyimi ölçmekle uğraşüyor ve değil böyle bir kişilik sömürgeciliğin bizi tatmin etmesi, ancak yok olacağını düşünerek benim tatmin olacağımı sanıyor. Öyle olmadığını söylememe rağmen, “bunun başarısı bizim yok olmamızdır” diyor. Belki de öyledir. Hâlbuki kişi olarak da karşılarında ne kadar az dayanımlıyım. Ama o kişiliği görüyor. Çocuk yaşlardayken de böyleydim. Beni karşısına alan, sağı-solu hiç belli olmaz, nereye kadar vuracağı, alacağı da belli değildir, diye biliyorlardı. Ama kendimi çok ayarlamıştım. Bu da onlar için anlaşılabilir bir durumdu. Bu çelişkiyi fark ederlerdi, fakat çözemezlerdi, engelleyemezlerdi de. Hep böyle olurdu. İki de doğru. Her şeyi elinden alınan bir halkın özgürlük savaşçısı, kolay tatmin olamaz. Bu bir kanundur. Bu halk gerçeğinden doğal olarak çıkarılması gereken bir şeydir.

Düşünün ki, o halkın sahipleneceği hiçbir şeyi yok, adı bile yok. Siz neden bu kadar serserisiniz, gafilisiniz! Mensup olduğunuz sosyal olayın adı, maddi değeri, üretim gücü, hukuk gücü, siyasi gücü, askeri gücü yok. Nasıl tatmin olabilirsiniz ki! Ama bir kadın, çocuk, alışkanlıklar ve sigarayı buldunuz mu, hemen tatmin oluyorsunuz. Bundan başka şeylerle tatmin olmuyorsunuz. Bunlar çok değersiz putlarınız oluyor. Hz. Muhammed’in parçaladığı putlar bile, sizin bu taptığınız putlar kadar kötü değildi. Nasıl tatmin oluyorsunuz? Üretim yapacağın bir karış toprağın bile sana ait değil. Zaten düşman “bir çakıl taşı bile vermem” diye bas bas bağırıyor. Bir gerçeği ifade ediyor. Senin bir çakıl taşın bile yok. O zaman nasıl yaşayacaksın? “Kölelik yaparım” dersen, kime kölelik yapacaksın? Adamın zaten kendi kölesi çok. Senin gibi köleleri, hem de beceriksiz köleleri ne yapsın ki? Neden ben bu haldeyim diye dehşete düşmelisiniz. Adeta sarhoş olmuş durumdasınız. İşte sizin sigara tiryakiliğiniz, başka bir sürü alışkanlıklarınız, dedikoduculuğunuz, yüzeyselliğiniz, yaşama düz yaklaşımınız, saygısız, içeriksiz, dengesiz, hafif meşrep; bunların hepsi sarhoş olma biçimleridir.

Tutkularım bir dünya kadar büyüktür

İnsanımız neden böyledir, ağırlıklı olarak sizler neden böylesiniz? Çünkü gerçeği görmek insanı dehşete düşürüyor. Benim bütün gücüm aynı zamanda zorluklarım, gerçeğe bakmaktan korkmamam, gerçeği öğrenme ve onu değiştirme hevesimdir. Bu beni sürükleyen tek dürtüdür. Ama sizler, görmemekte inat etme içindesiniz. Bu size

rahatlık veriyor. Ne rahatlığı? Gerçek emrediyor; savaşıyorsun! Ama sizler “düşünce gereksizdir” diyorsunuz. Düşünce gereksiz olduktan sonra düşmanı, halkın tarihini göremezsin; göremedin mi, ne için savaşıyorsun ki! Onun yerine “komutanlık keyfi” veya “geri savaşıklık” diyorsunuz. Bu savaşın felsefesiyle, amacıyla, kendisiyle çelişiyor. Savaş tatmin olmayanın veya büyük arayışların, tutkuların peşinde koşanın eylemidir. Savaşın kendisi, onun ordusu, büyük değerlere sahiptir. Oysa tutkular, arayışlar bir dünya kadar büyük olmalı.

Amerikan ordusu dünyaya sahiptir. Vietnam ordusuna bakın ülkesini kazanmak istiyordu, Amerika’yı yendi. Onun da amacı büyüktü, ülke kazanmak istiyordu. Giap başlangıçta hiç de savaştan anlamıyordu. Ama halk savaşının Önderlik sorumluluğu kendisine verildiğinde dünyanın en büyük tekniğine, sayı gücüne rağmen, Vietnam gibi en yoksul, en zayıf bir halkın, en tekniksiz küçük bir birimiyle Amerika’yı dize getirdi. Amaç, Giap’ı oraya sürükledi, götürdü. Amerika hâlâ dünyanın en güçlü ordusudur ve dünya çapında egemenlik sürdürüyor.

Savaşa vücut veren bunlardır. Ama sizin savaşırlığınızda, amacı görme yok, neye sahip olduğunuz belli değil. “Benim bir sigaram var, yeter, birkaç tane kellok toplarım, onunla yetinirim yeter” diyorsunuz. Hayır, savaşçı böyle tatmin olursa, amacını görmezlikten gelirse, ondan her şey çıkar, ama asla bir savaşçı çıkamaz. Neden sizlerde büyük kişilikler gelişmedi? Büyük hedef sahibi olmak için büyük ruhunuz olmalı.

Ruhunuz büyük duyacak Özgürlüğü duyacak, toprağı duyacak

Güzel bir yaşamın nasıl olması gerektiğini hissedecek ve bunları böyle hiçbir değerle değiştirmeden amaçlayacak. Şimdi bu kendi başına o kişiyi sürükler; sürükledi mi beyni de çalışır. İşte o zaman ünlü komutanlar çıkar. Sizlerden çıkmadı, neden çıkmadı? Çünkü sizler çok azla yetindiniz. En değme Kürt ağası şu anda ne yapıyor? Kendini kırk türlü satıyor, düşmana bağlanıyor, işbirlikçilik yapıyor. Bir korucu da bir maaş için aynı şeyi yapıyor. Küçük bir komuta yetkisi, hatta karın doyuran bir savaşıklık için, sizler de aynısını yapıyorsunuz. Bu tehlikelidir. Bu sömürgeciliğin veya düşman savaşırlığının olsa olsa bir işbirlikçiliği olabilir. Halk savaşırlığı kesinlikle böyle olamaz. Peki, bunu nasıl yırtacaksınız? İşte düşünme gücünü, amaca bağlanma gücünü, sahip olma gücünü; “bütün hal-kıma sahip olacağım, bütün güzelliklere sahip olacağım; onlar için büyük bir savaş gerekiyorsa onun da ustalığına soyunacağım” vb. iddialara sahip olun, başaramamanız mümkün değildir.

Ben nasıl başardım? Söylediğim diyalektik gelişmeyle oldu. Neden benim bir ülkem olmasın, sorusunu çokça sordum kendime. Sizler bir sigaraya kırk takla atarken, ben “bir ülke düşüncesi nerede bulunur” dedim. Etrafımdakiler bir kahveye fırlamak için,

kahvede ya bir pişpirik oynamak, ya da sigara dumanı içinde boğulmak için yarış ederlerdi. Bir küçük maaşa kendini çok satan arkadaşlarım vardı. Biraz hali vakti yerindeyse, hiçbir amaç büyüklüğüne bakmak bile istemeyen bütün insanlar etrafımızda vardı. Bir kariya, bir kocaya, bir çoluk-çocuğa kavuştu mu, dünyanın bundan ibaret olduğunu sanan, hemen her kesim vardı. Ben bütün bunlara tepki duydum. Daha büyük amaçlar olamaz mı, dedim ve hiçbir şeyi beğenmedim. Bu beni amacın büyüklüğüne, duyguların, arzuların büyüklüğüne götürdü. Bunları arayacaksınız, duyacaksınız! Siz ki bir insansınız, benim gibi halktansınız biraz gerçeklere saygınız olmalıdır.

Bana ilgileriniz var. Hem de ölümüne.

Düşünüyorum da, “Nasıl Yaşıyorum?” veya savaşa nasıl yaklaşıyorum? Bana olan bu bağlılığınızı çözmek gerekiyor. Bu, ayıplı olanın, çirkin olanın bağlılığıdır. Bunu reddediyorum, benim böyle arkadaşlarım olamaz. Zaaflarınızı başka şeylerle giderin, benimle değil. Bunu iliklerinize kadar hissetmeniz gerekiyor. Arkadaşlarım için yapayacağım hiçbir şey yoktur. Ama beni böyle kendi zaafları için kullanan zihniyetten nefret ettiğimi de bilmek zorundasınız. Köleler, zavallılar, ağlayanlar, sızlayanlar, çirkinler bana hiç yaklaşamaz. Bunu iliklerinize kadar hissedeceksiniz. Ben oyunun büyüğünü, küçüğünü ayırt etmem. Yaşamın büyüğü, küçüğü benim için yoktur. Basit bir oyun da benim için çok değerlidir. Basit bir tarla işi de çok kutsaldır. Hepsini severim. Ama onu insan gibi yapmak, benim için çok zorunludur. İnsan gibi yapmadı mı döverim, kavga ederim. Gidin bacıma sorun. Hiç kimsenin rezil edemeyeceği kadar rezil ederim. Ne geziyorsun yanımızda? İş yapma yeteneğin bu kadar zavallıysa niye geliyorsun? Her zaman, her işte böyle bir seçkinciyim.

Şimdi size bakıyorum, bu kadar kötü halinizle bana nasıl yaklaşıyorsunuz! Hiç orali bile olmuyorsunuz. Biz yiğitlikten dem vurmak istiyoruz. Bilmelisiniz ki, yiğitlikten dem vurmak kolay değildir. Kolay değil bizim şerefimizle birlikte yaşamak, onu taşımak. Yaşamı, bütünüyle biraz tanıyan arkadaşlarım için yapamayacağım fedakârlık yoktur. Ama bu namerde, fazla yiğitlikle alakası olmayana peşkeş çekmek için değildir. Zavallıya, ağlayan, sızlayan bir bebek maması vermek için değildir. Öyle bir misal, öyle bir yargı ve yaşamı hiç yanlış anlamaya gerek yok. İşinize gelmiyorsa gidin, başka işlerle uğraşın.

Benimki deli işi, benimki acayip bir iş, ne dersenez deyin.

İliklerinize kadar kendinizi hazır hissedeceksiniz. Müthiş bir arzunuz olacak, güzel olmayı isteyeceksiniz.

Agitler, Kemaller, Hakiler çok güzel bir yaşamın militanlarıydılar

Bazı PKK şehitlerini hatırlayalım.

Örneğin Agitleri, Kemal Pirleri. Ben tek bir kelime konuşmadığım ve tek bir kelimelik eleştiri de yapmadığım halde Kemal her zaman nasıl yaşamak gerektiğini çok iyi bilirdi, çok iyi hissedirdi. Hakiler de öyleydi. PKK'nin diğer şehitleri Mazlumlara, Hayriler de öyleydi, hepsi bilirlerdi. Agit de öyleydi, gerillada da olsa nasıl yaşamak istediğini biliyordu ve kendini yaşama kesin vermişti. Zaten büyüklükleri de bundandır. Ancak bunlar benim çevremde yer alabilir. Ama son zamanlarda sizlere bakıyorum; beni kullanıyorsunuz, benimle alay ediyorsunuz. Sizde hiç arkadaşlık saygısı yok mu? Bir gün sormadınız mı “ya bu sözüm ona önder, bu işe başkomutan eden kişilik, bunu kabul eder mi” diye.

İşte Agitler asla kabul etmeyeceğini bilirlerdi ve onun için de çok güzel bir yaşamın ve savaşımın militanıydılar. Kimse onların büyüklüğünü tartışamaz. Ama büyüklükleri sadece ve sadece benim biraz hissettiğim, hiçbir zaman söylemediğim, ama bir emir gibi telakki ettikleri benim yaşam tarzına biraz anlam vermeleriydi. Kendimi fazla açmak istemem, ama anlayan böyle anlamak zorundadır.

Şimdi sizlerde saygı yok. İstedığınız gibi arkadaşlık ve parti ilkelerimizle oynuyorsunuz ve bu hoşunuza gidiyor. Nereden çıkardınız, kim öğretti size bunları? Kendi kendine bir bakıyorsun kontra gibi olmuş. Hiç korkmuyor musunuz? Vicdanınız yok mu? Hayretler içinde kalmamak elde mi? Bu, PKK tarihine, hiç yaraşır mı? PKK'nin büyük şehitleri var, bunu hiç kabul ederler mi? Daha bunun gibi, nasıl yaşayıp, savaşımın kenarına geldiğinizi anlatacak bir sürü şey var. Anlattıracağım. Siz ilgi duymuyorsunuz, çünkü çok bencilsiniz.

Yine o kocakarılar aklıma geldi. Köyümüzün en çirkiniydiler, çocukları da öyleydi. Ama kendilerinden başka gözleri hiç kimseyi görmüyordu. Zayıflar her zaman böyle düşünür. Hiçbir şeyi olmayanlar, en bencil olurlar. Zenginler cömert olur, fakirler olmaz. Bir şeyi olmayanlar sadece yalvarır ve onlar da hiçbir zaman saygıyla karşılanamazlar. Fikri, zikri olmayan, kimseye bir şey veremez. Yalvarmak iyi bir meziyet değildir. Ağlamak, sadece düşmüş kadınlara ve çocuklara yaraşır. Şikayet etmek, çaresizlerin mesleğidir, yiğitlere yaraşmaz. Bıktırıcı olmak, itici olmak insana ait özellikler olamaz.

Şimdi bütün bunlar acı, ama çoğunuzun raporlarında bol bol dile getirdiği kişilik özellikleridir. Nasıl cesaret ettiniz de hâlâ böyle yaşayabiliyorsunuz? Bir militana ağlamak, şikayet, çaresizlik yakışmaz. Bütün süreçleri amansız zorluklarla yaşıyorum, hâlâ da her günüm her saatim böyledir, ama ağlamam, sızlamam. Ar-

zularım her zaman büyük, tutkularım, ihtiraslarım her zaman büyük, çabalarım çok büyüktür. Ve çare de buluyorum. Az mı zorluklarla boğuşuyorum? Ama inanılmaz bir güçle yoluma devam ediyorum. Yiğitlik biraz budur. Hiç itici miyim? Bakın hele son zamanlarda olağanüstü çekici olmuşum, neredeyse dünyanın bayağı ilgiyle, ilginçlikle eğildikleri biri durumundayım. Bir konuşmam, bakıyorum ki, herkesi çalkalandırabiliyor. Düşman bile oldukça etkileniyor. Yani sizin iticiliğinize baktığımda dehşete kapılmamak mümkün mü? Önder veya baş sorumlu böyle, ama siz tersini yaşayacaksınız. Ne haddinize!

Kendimi ve sizi anlamaya çalışıyorum. Vcdansız mısınız desem, bayağı duygusalsınız. Çaresiz mi desem sözüm ona savaşa girmişsiniz. Savaşa girmek, çare var demektir. Silahı eline almak, kördüğümü çözmeye geliyorum demektir. Aslında sizler silahı berbat ettiniz. Eline silahı alan, yalnız kaba silahı değil, komuta silahını, Önderlik, yöneticilik silahını, baş hesap üzerinden komutan olma yetkisini ele alır. “Ben çözüm gücüyüm. Kördüğümü çözmeye geldim, engelleri aşmaya, yenmeye geldim” demektir. Bir de savaştığınızı sanıyorsunuz. Değil savaşmak, sizlere yaklaşmak bile mümkün değil. Komutan çok beğenilen, birimin ruhu ve canı demektir. Ama bizde komutan bastırandır, canı çıkarandır. Ben olsam kendi kendimi yerin dibine koyarım. Bu halimle bile acaba beni kabul ederler mi diye düşünüyorum. Halk kabul ediyor. Ama ben kolay kabul etmem.

Benim kabul etme ölçülerim var, onların beni kabul etme ölçüleri var. Daha fazla ayağa kalkan bir halk, daha fazla halkı çeken bir Önderlik, benim için oldukça önemlidir. Kendi kendime her gün bu kadar çekiciyim, beğenilmez durumum var diyorum. Çok seviyorsunuz, bana saygı duyuyorsunuz. Ben çok az, sevip-sayıyorum da, çok arzuluyorum da, ama yine çok yetersiz diyorum. Size bakıyorum, beğenilecek çok az yanlarınız var. Birimini kaçırıyor, kendine bayılıyor. Herkes şikayet ediyor, zorla “ben en iyisiyim” diyor. Kendine saygıyı yitirmiş, herkesten saygı bekliyor veya kendisini öyle sanıyor.

Kendimi beğendirmek için, kırk yıllık bir savaşımım var.

Düşmana kabul ettirmek, halka benimsetmek, sizin gibi savaşçılara, savaşçı adaylarına, kızlara, benimsetmek için bitmez tükenmez bir çabam vardır. Hâlâ da çok yetersiz, hâlâ da, “acaba beni biraz beğeniyorlar mı” diye kendime soruyorum.

Ama sizlerin kendinizi beğendirmeniz bebekler gibi, psikolojinizi çok iyi biliyorum. Sizi biraz beğenmiyorum desem, hemen moraliniz bozulur. Halbuki ben bunun, günü gününe savaşını yürütüyorum. Çok açık, insanı etkilemek benim hoşuma gider. Zaten yaşam biraz da budur; yönetebilmektir. Ölümüne yönetiyorum, yine çok yetersiz görüyorum. Dikkat edin, son günlerde yönetim anlamında kavga çok şiddetlenmiştir. Bu,

yaşama saygıdan dolayıdır. Yaşama o kadar bağlıyım ki, bana bu yaşam, bu insan yaşamı evrende korkunç geliyor. Büyük heyecan duyuyorum. Siz yaşamı bir sigara dumanından ibaret sayıyorsunuz. Ve bunu dehşetle karşılıyorum.

Bu topraklara neden ihanet ediyoruz?

Yaşamın başlı başına en büyük heyecan olduğunu, tuhaf olduğunu duymak bile istemiyorsunuz. Onun özgürlüğü, onun bir düşman tarafından boğduruluşu sizi etkilemiyor bile. Hâlbuki benim için dehşet verici, bütün insani yetenekleri ayaklandırıyor. Savaşçı biraz böyle ortaya çıkar. Biraz böyle yetiştiğinizi sanıyordum, bekliyordum. Savaş duygularınızın ve onun yüce amaçlarına bağlanışınızın böyle oldukça anlamlı geliştiğini sanıyordum. Fakat öyle değil. Çarpıtmışsınız, daraltmışsınız ve sonuçta tıkanmakla yüz yüze gelmişsiniz. Bu kesinlikle sizi etkili bir asker ve komutan yapamaz. Ben istiyorum ki, artık bu yanıltma işine son verilsin. Bu yaşamınızın bir kader olmadığı kanısındayım. Ben kaderi, alışkanlıkları her gün kendi ellerimle öldürüyorum.

En büyük alışkanlık savaşçılıktır.

En büyük kader yeniliktir, her gün yenilik!

Başka türlü bu boğucu gerçekliğinizden insan kurtulamaz ki! Haklısınız, bu ülkenin edebiyatını, Türküsünü fazla yapan yok, yüreğinize öyle fazla değerler yerleştirilmemiş. Ama ben kendi kendime ediniyorum, seslerden etkilenme, renklerden etkilenme, olumlu olumsuz yönleriyle kendime göredir. Dili olmayan bir halktan anlama, yüreği toptan durdurulmuş bir insanlar ortamında yüreğini saklama, yine ruhunu her şeye satanların mutlak olduğu bir toplum içinde ruhunu satmama, bütün bunlar bende gizlidir ve bir savaş konusudur. Şimdi bütün bunlardan “bizde eser yok” diyeceksiniz.

Anlıyorum!

Sizi anlıyorum! Ama bütün bunlara rağmen, yine ruhunu satmama, bütün renkleri, bütün sesleri bir sanatkar inceliğiyle hissetme, anlam verme benim için önemlidir. Size göre bir harabeden ibaret olan, hep kaçılması gereken o topraklardan bir kutsallığı görmeye kadar götürmek; çok bağlı olmak, kısaca benim için ülke topraklarında dolaşmak, başlı başına bir zevktir. Harabeler beni çok heyecanlandırır, mağaralar, kuyular, kayalar, hatta ufak ufak taşlar, kıraç topraklar, derin topraklar, meşe ağaçları, kendini güzel korumuş yeşil parçalar, hepsinin başlı başına bir heyecanı, tahrik edici vardır. Heyecan verici, bir uğultusu bile insana bir roman gibi gelebilecek yerler vardır. Şimdiye kadar “ülke dağlarında şu kadar heyecanlandım ve bunu da savaşıma şöyle nakşettim” diyen bir tutumu hiç görmedim. Hâlbuki ben kırk yıldır onun ruhuyla yaşadım. Bulutların süzülüşü, benim için başlı başına bir manzardır.

Yağmurların yağışı tamamen yüreklere su serpmedir.

Suların akışı bir hayattır.

İnsanlar da bunu hep böyle görmüşlerdir, ama bizde bu şimdi durdurulmuştur.

Yaşam nedir? Yaşam düşmanın çöplüğünde bir basit kırıntıya kırk takla at-
maktır. Bu felsefeye inandırılmışsınız. Bu yüzden duygular ölmüş. Yoksa, ülkede
halkın güçleri birleşse elde edemeyecekleri hiçbir zenginlik yoktur. Hatırladığım
en eski bir duygumdu: Neden bunlar kendi içlerinde birleşemiyorlar? Neden her-
kes kaçıyor ve dünyanın en ücra köşesinde iş buluyor? Hayretler içinde kalıyordum.
Adana'da, daha sonra Avrupa'da, dünyanın dört bir tarafına savrulmuşlar iş arı-
yorlar; iş bulmuşlar da, para gönderiyorlar. Hep merakımı çekti ve kendi etrafıma
acıyla bakıyordum. Bu topraklar ihanet mi etti bize veya biz neden bu topraklara
ihanet ediyoruz? Hiçbir şey elimizden gelmez mi? Çar naçar ben kendi çocukluk
işlerimi yapıyordum. Kendinize bir bakın hemen durumlarınızı anlarsınız.

Topraktan ilginiz çoktan kesildi.

Hatta size bir karabasan gibi geliyor ve hep arkanızı dönüyorsunuz. Daha in-
kâra gelmedik. İnsanımız olarak birbirinize baktığınızda, düşmanlık başladı. Asıl
savaşınız, birbirine bakmakla başlar. En üst komutanlarımız arasındaki son tartış-
maları görüyorsunuz. Kendi kendilerini müthiş bir birliktenliğe götürme yerine,
boşa çıkartmayı geliştiriyorlar. İşte Kürdün kendi kendini düşman kılması! Halk
olarak her gün birbirlerini katlederler. Yalnız kaba anlamdaki bir katletmeden bah-
setmiyorum, birbirinizi çirkinleştiriyorsunuz. Örgütlenme zor geliyor, eylemlilik
hiç gelişmiyor, kendi düşmanlıkları kendi kendilerine yeterlidir.

Benim olması gerekenler düşmandadır, düşmanın olması gerekenler ise be-
nimdir. Veya düşmana çok hizmet edecek her şey yaptığınız şeylerdir. Ama tapı-
nılması gereken değerler ise sonuna kadar terk edilmişlerdir.

Bütün bunlar bize büyük acı veriyor. İnsanlara bu temelde yaklaşım gösterdik.
Dünyada benden daha amansız bu halkı eleştiren, sizleri eleştiren olmamıştır. Ama
şunu çok iyi biliyorsunuz ki, bütün bunlar sizi biraz kendinize getirebilmek için-
dir. Bir küfür uğruna cinayet işleyen bir halk gerçeğinden geliyorsunuz. “Birbiri-
nizi bu kadar vurmamalısınız, bu kadar birbirinizi hiçe saymamalısınız, bu kadar
kendi kendinizi çirkinleştirmemelisiniz” dediğimin farkında olduğunuz için çar
naçar her şeye evet diyorsunuz. Ama insan birbirine bu kadar kötülük edemez.
Parti içinde yürütülen savaşa, ordulaşmaya gösterilen karşı direnci en değme düş-
man bile gösteremez. Düşman ajanı bile daha uygun çalıştırılabilir. Ama objektif
ajan sınır tanımıyor.

Yaşam hakkı için savaş

O zaman nasıl yaşayacaksınız, savaşa nasıl yaklaşacaksınız? Hiç moralinizi bozmak istemem. Ama savaş yiğitlerin işidir. Bu halinizle savaşa hiç yaklaşmayın ve kirlletmeyin. Doğru bir sözü bile heyecanla söyleyemiyorsunuz, silahı peki nasıl kullanacaksınız? Bu silaha yazık değil mi? Ters vurur, yanlış vurur, seni vurur, çevreni vurur. Olan da budur. Gel de dehşete kapılma! Ayrıca nasıl bir yaşam için savaş fark etmiyorsunuz, savaş mutlaka yaşam gerçeği olmazsa, ancak kara karşı-devrimcilerin işi olur. Onlara faşist, bilmem despotlar denilir; onların en insanlık dışı işidir. İnsan öldürme en tehlikeli, en zor iştir. Ne zaman kabul edilebilir? Yaşam ölümden daha beter olduğu zaman, yaşam hakkına mutlak gereksinim, yaşam hakkını mutlak kullanmamız gerektiği zaman. Ki, yaşıyorsak bu böyledir.

Anamla savaşımın neden şiddetliydi?

Beni yaşatacak gücü yoktu. Anamı toplum yerine de koyabilirsiniz. Beni yaşatacak gücü olmadığı halde, beni yaşar gibi yaptı. “Sen adamsın işte.” Zaten sonra da anam neden, “pek adama benzemiyorsun” dedi. Mevcut ölçülere göre “bunun adam olacağı yok” diye düşünüyordu. Sürekli tartışmalı ve mücadeleciydim, kavgalıyım. Bir yanlışlık var bu işte, dedim. Bu çocuk böyle yaşayamaz, yaşama hakkını kullanamaz. O “yaşa” diyordu. Nasıl yaşayacağım? Onun altüst yapısı yok. Bunu tespit etmemiz çok önemliydi ve önce, beni yaşamaya zorlayan anama karşı savaşmaya başladım. Neden beni böyle, yaşamayacağım halde bu yaşam sorunlarıyla yüz yüze getirdin, dediğimde fukara başını kaldırmadı. Çok kavgacı bir kadın olduğu halde bunu yapamazdı. Bana göre bir suçluydu. Çocuklar böyle doğmamalıydı. Sonra kaderdir denildi. Cıvcivler meselesi oldu bir kere. O zaman savaşa yüklendim, başka çarem yoktu. Tüm yaşam hakkımı kullanmak için savaş. Savaştan başka hiçbir şey seni yaşama saygılı olmaya götürmez. Zaten savaş felsefesi bende böyle vücut buldu. Onun için her şeyi bu temel amaca bağladım. Anam bile “bu adam olamaz” diyor. Ben nasıl saygıdeğer biri olarak yaşayacağım. Bilmem şöyle-böyle bir sürü köylüler zaten her gün dalga geçiriyorlar. Şehre adım atıyorum, şehir çocukları daha da alayları geliştirmişler.

Her yerde ve her şeyde bir zavallı gibiyim. Şimdi burada yaşam hakkını, yaşama saygıyı bilmem gerekir. Sizin gibi saygısız olamam, öldürseniz bile sizin gibi bir gün yaşayamam. Bu benim felsefemdir. Öyle çirkin olmak, sevgisiz, saygısız yaşamak, kendini dayatarak, biraz da elinde yetki, para veya gücün oldu mu kendimi dayatmayı, en aşağılık yaşam olarak değerlendiriyorum.

Peki saygılı yaşamayı nasıl başaracağım? Herkes alay ediyor. Hatırlıyorum, kendimi böyle çuvalların altına sokardım. Şehrin içinden geçerken beni görmesinler diye arabaların, yine çuvalları ayaklarımın dibine atardım. Herkes beni görünce alay eder diye.

Halbuki öyle bir durum da yoktu. Ama yaşayamadım, olmaz diyordum.

İyi olmak zorunluluğunu duydum. Öğretmenlerimin gözüne girmek için, olağan-üstü karşılarında dururdum. Hep en öndeydim. Bu bana biraz güç verirdi. Neden? Çocuklar içinde, kadınlar karşısında hemen hepsini de iyi yaşayabilirsin. Çünkü çoğu insan yerine koyacak durumda değiller. Koyamazlar, çok zor. Ama savaşa başlamışım; savaş da okuma savaşı, konuşma savaşı, etkileme savaşıdır. Hemen her gün, her yerde bir şey koparma savaşıdır. Oyun savaşı, hırsızlık savaşıdır. Hemen hepsinde, işte bak yapabiliyorsun, olabiliyor diyordum. Sosyalizm savaşı daha sonra gelişti ve hâlâ bunu dünyaya kabul ettirmeye çalışıyorum. Amerikalı'ya, bilmem Avrupalı'ya, Ortadoğulu'ya kabul ettirmezsek saygıyı bulamayız.

Bana göre Kürt denilince, en hor görülen, en eşekçe kullanılmak istenilen halk akla geliyor. Sizler belki bundan dehşet duymayabilirsiniz, ama ben müthiş dehşet duyuyorum. Çünkü kendime saygıyı yitirmemişim. Daha doğrusu yaşama “evet” dediğim zaman, aşağılık biçimlerini kabul etmemeyi de prensip edindim.

Anamla kavgamın bana öğrettiği, madem anamın kollarına veya teslim olmuş kollarına kendini terk etmek istemiyorsun, özgürlük, yeni yaşam istiyorsun, o zaman başarabilirsen savaş. Zaten onun için herkes “çılığın” diyordu. Ama bana göre yaşamak ancak böyle olabilirdi. Hâlâ yaşam kaygısı veriliyor. Size “ben yaşıyorum” diyebiliyor muyum! Şimdi sizler yaşam konusunda oldukça rahatsızsınız. Ama ben dikenli koltuk üzerindeyim. Bir gün bile kendimi kaybetsem, “oh rahat yaşayayım” desem, benim için bütün rahat günler bitti-gitti demektir.

TC'den değer koparmak bir savaş gerekçesidir

Sizin anladığınız anlamda yaşamak, ancak çocukluk yıllarına doğru gittikçe imkân dâhiline girebilir. Bana doğru, bugüne doğru gelmedikçe yok olur. O eski tarz yaşam gitti, bir daha olamaz, olmaması gerekir. İşte bu, savaşın gelişimidir. Savaş-ordu dersi diyorsunuz ya, işte bu felsefe, bu yaşam hakkını kullanmam oldu bu savaş. Ve bu ordu oldu. Başka türlü kendimi insan edemezdim. Herkes alay ediyor, kimse beğenmiyor, kalacağım bir yer yok. Ben sizin gibi gidip başkalarının memleketinde, bilmem evinde rahat edemem ki! Çok rahat köylere gidiyorsunuz, başkalarının evine istediğiniz gibi yayılıyorsunuz. Ama bu bana çok zor geliyor. Çok hürmet ederler, çok misafir etmek isterler. Ben de çok şey veririm ki, benim misafirliğim onlara mutlaka bir şeyler kazandırsın. Onun için misafir ederler, ama yine de çok zorlanırım. Bir an önce oradan kurtulmak, kurtuluştur. “Köye giriyoruz, şehri seviyoruz. Bilmem işte bol bol şeyler hediye ediyorlar” diyorlar. Ben bundan nefret ediyorum. Ucuz hediyeler, yemekler üzerine, misafirlikler üzerine

kurulmak, en sıkıldığım bir durumdur. Kendi emeğimle yaptığım bir yemek benim için en lezzetli yemektir. Başkalarının elinden çıkmış bir şeyi çok zorunlu olmadıkça veya dolaylı olarak “benim emeğim onun bazı gereksinimlerini karşılıyor, onunki de benimkini karşılıyor” felsefesine uygun olmazsa kesin yemem.

Başkalarının malından almayı, örneğin TC'den veya hakkı olmayan zenginlerden değer koparmayı ben bir savaş gerekçesi sayıyorum. Ama başka türlü, bir kişinin bir ufak bulgur tanesi kadar, tırnak kadar parça ekmeğini bile haksız yiyemem, el atamam. Her şey emekle kazanıldıktan sonra, ancak senin hakkını emekle, yani sosyalizm savaşıyla böyle bağlantılı kıldık. Askeri savaş başka, şimdi savaş başkadır.

Bir de emek savaşı var.

Kendinize uygulayın, başkalarının emeğine ucuz konmayan içinde tek bir kişi yok. Hatta bu sizde kurnazlık, “işte bak nasıl iyi komutanlık yapıyorum” diyorunuz. Sen bir emek hırsızısın. Çoğunuzun tarzı, ya emek hırsız ya da hırsızın emeğini gasp ettiği bir köle, hamal tarzıdır. Ben buna yaşam der miyim? Yaşam için, savaşçılık için büyük bir saygısızlık ve rezalettir. Hemen sille-tokat girip vurmamak gerekir.

Daha buna benzer binlerce duygularım, yaptıklarım var. Nereden, nasıl anlattım veya sizin kadar kıt anlayışlılar olduktan sonra insan fazla anlatma gereği de duyamıyor. Çünkü istemesini, anlamasını bilmiyorsunuz. Bilseniz, iradeye indirgeyemiyorsunuz, inanılmaz yoğunlukta bir cücelikte ısrarlısınız.

Güzellik savaşı, artistik savaş yok denecek kadar az.

Bu da çekilmez kişiliğinizi ortaya koyuyor. Ben bu konuda da son derece artistik olduğumu söyleyebilirim. Nereye gidiyorsam herkes en esaslı filmi gördüğü kadar heyecanlanıyor. “Seni seyretmek istemiyoruz” diyen hiçbir kişi yok. Bu, savaşçı kişiliğin artistik değeridir. Yani heyecanla yürür, heyecanla konuşur, heyecanla iş yapar. Güzel yapar, etkileyici yapar. Kendinize uygulayın: “Geldi başbelası, kaşmer geldi, geldi bilmem ne” denilmeyen bir kişi var mı? Ama vicdanlarınız bunu rahatlıkla kabul ediyor. Acaba o dost, o kitle, o çalışma birimi beni nasıl karşılar diye düşünmüyorsunuz. Ben bu halimle bile bir yere gittim mi en büyük sıkıntılarım, histerik derecesinde, nasıl karşılanacağım diyedir. Ve hepsi de çok güzel karşılamaya hazırdır. Ama yine de büyük sıkıntısını duymamam imkânsızdır.

Şimdi sizler, bastırmaya, yürekleri parçalamaya gidiyorsunuz. Her şey kendini çirkince hissettiriyor. “Daha daha kabul et! Ağın, paşan geldi, önümü açın” diyorunuz. Yürekleri basıyorsun, gözleri çıkarıyorsun, ama bizim komutanın umurunda mı? Etkileyici bir kişiliğiniz yok. Ben anarkarargaha da söyledim. Kendi aralarında “Nereye koşuşturuyorlar?” dediklerinde, “keşke ileri sıralara koşuşturabilselerdi”

dedim. Şu an bıraksam, kimse birisine merhaba bile demez. Doğru değerlendirin, örgüt sayesinde kendinizi sahte kahramanlar yerine koymayın. Bu büyük bir yanlışlıktır. Tekrar vurguluyorum, bu kadar emeğin sahibi olmama rağmen, kendimi hâlâ sizin kadar etkili kabul ettirmeyi yakıştıramıyorum.

Yaşam, cesaret ile korku tahterevallisii arasındaki dengedir

Bütün hünerim şudur: Güzel bir iş yapayım, çok etkili bir yaklaşım göstereyim, zamanında; gelen-giden, beni hep zamanında görür. Bekleneni görür ve kesin olumlu etkilenir. Bu benim için tek kurtuluş çaresi oluyor. Bunu kendinize uygulayın. Gelen pişman, giden pişman. Gelen rahatsız, giden rahatsız. Peki, siz, bırakın komutanlığı, sıradan bir arkadaş olmayı becerebilir misiniz, mümkün müdür? Bastırma teorileri sizindir. İlgisizlik, ikirciklik, hemen hemen hepinizin raporunda, hatta değerlendirmelerinizde ortak özelliklerinizdir. Savaşa ve yaşama doğru bir felsefeyle yaklaşmadığınızdan dolayı bu böyledir.

Dünyanın en korkak insanı olduğumu da söyleyebilirim. Korkuyla yaşam arasında bir bağlantı olduğu için ciddiye aldım. Nasıl bir cesaret? Benim için çok zor bir şeydi. Niçin cesaret? Vurmaya kalkacağım, ama her şey elden gidecek, can elden gidecek diye kalkmıyorum. Bu da benim için yaşama saygısızlıktır. Yaşam mutlaka saygı duyulması ve ölümsüzce yürütülmesi gereken bir eylemdir. Sözüm ona cesaret adına, ya kendimi ya da haksız bir biçimde etrafımı, bir çırpıda birliklerinin veya savaşçılarının canına son verdirmek, beni müthiş etkiler.

İşte korkuyla, yaşam arasındaki bağı bu kadar müthiş değerlendiririm. Yaşamın gerektirdiği kadar korku, gerektirdiği kadar cesaret sahibiyim. Yaşam çok korkulu olursa kendini korumayı esas alır, ama saygılı bir yaşam, kabul edilebilecek bir yaşam için de müthiş cesaret gerekir.

Demek ki yaşamı, cesaret ile korku tahterevallisii arasındaki bir denge noktası olarak değerlendireceksiniz.

Özgürlüğün, özgürlük savaşının en amansızının gerektirdiği kadar cesur olmayı, her yerde ve her zaman bileceksiniz. Ama bunu hemen kaybetmemek için, çok korumak için müthiş endişeli ve korkuyla karışık yürüteceksiniz. Ama şimdi sizin cesaret faktörünüze de, korku faktörünüze de bakıyorum, yürekler acısı. Cesaret çok körce, korku çok yersizcedir. Ani dengeyi kuramamışsınız. Bir komutan için de yaşam endişesi, korkusu kadar, yaşam cesareti kesinlikle başta gelen özelliklerdir. Siz daha kendinizde bunları ölçmemişsiniz bile. Ben ise nefes nefese cesaret ve korkuyu, yaşamın tahterevallisinde an be an götürüyorum. Sizde ise cesaret

nerede, büyük endişe nerede? Siz korkuyu daha ölçmemişsiniz. Ama biraz beni anlasanız, bu dengenin nasıl müthiş seyrettiğini görürsünüz.

Daha “Nasıl Yaşıyorum?”, “Savaşa nasıl yaklaşıyorum?” sorusuna kadar birçok husus söylenebilir. Umarım ileride “Nasıl Savaşmalı?” ciltler dolusu değerlendirme halinde sunulur. Bu konuda veriler çoktur.

Savaşla bağlantılarım gündüktür ve sıcak savaşıma da bir adım kala yaklaşıyoruz. Ben hâlâ savaşa en temel duygular ve felsefik boyutlar temelinde yaklaşma gereğini duyuyorum. Çünkü bu olmadan günlük savaş taktiklerine anlam vermek mümkün değildir. Dağ “beni böyle kullan” etraftaki, doğadaki her şey “şöyle savaş” diye bağır bağır bağırdığı halde siz hâlâ oralı olmuyorsunuz. Bu yüzden durumunuzu, böyle basit savaş duygularının gerçekliğinden, onun felsefesine kadar, bizde nasıl geliştiği üzerinde durarak göstermek gereğini duydum. Bu mevcut savaş halinizi aşacaksınız. Savaş ve yaşam bağlantısı, parti ve ordu yaşamının mücadele tarzıdır. Doğru esaslarda ele almayı sağlayabilirsiniz. En azından bir incelemeci olarak gerekeni yapın, daha sonra karar verin. Ama incelediyseniz, biraz da karar verdiğinizden, asla bir daha, bu içine düştüğünüz durumlara düşmeyin. Böyle raporlar yazmayın ve karşınıza da çıkmayın.

Müthiş kinlerimle ve büyük sevgilerimle savaşa yaklaşıyorum

Ben kendimi, sandığınız gibi asla bir komutan olarak görmüyorum. Ama savaşın bazı işleriyle uğraşıyorum. Karşınızdayım ve bazı işleri yapmaya çalışıyorum. Dikkat edin, bu sıradan işlerin bile ne kadar ciddiyet, ne kadar anlam ve disiplin istediğini de takdir etmelisiniz. Mümkünse bu temelde kendi savaş felsefenizi, savaş duygularınızı değişikliğe uğratmalısınız. Öncelikle yaşama saygıyı, savaşa yaklaşımınızı gereken düzeyde cevap vermeyi, kabul edilebilecek ölçüler dâhilinde sergilemelisiniz. Aksi halde, asla bizimle yürüyemezsiniz ve çok zorda kalırsınız. Hiçbir şey düz, kendini aldatma ve yalancılık kadar tehlikeli değildir.

Elinizden her tür kötülük, yaramaz iş gelsin, ama asla savaş gibi, yaşam gibi en dikkatli olunması gereken hususlarda, düz, ikircikli, tıkanmış, bunalımlı yaklaşım gösterilmesin. Dünyanın en çirkin mesleğini yapın, yeri vardır, ama savaş gibi kutsal ve her şeyin artık bağlandığı bir eyleme girerken, şimdiye kadar çokça söyledığınız gibi “Yanılgılıydım, her gün bu kadar taktik dışılığa düştüm. Savaş yaşamıyla bağdaşmayan her şey bende gelişti. Tıkandım, bunaldım, yüzeysel kaldım” diyemezsiniz. Hayır! Her şeyi yapın, ama savaşa bu kelimelerle ve altındaki bu kişilik nedenleriyle yaklaşmayın.

Henüz kendimi etkili bir komutan olarak görmüyorum. Görseydim, bunu söyleyenin dilini keserdim. Ve inşallah bir gün böyle bir komutan da olurum. Bir ana ki, çocuğu için kıyamet koparır. Elinde kala kala bir çocuğu, yirmisinde bir delikanlısı, bir kızı kalmış, siz de onu dikkatsizlikten dolayı kaybettiriyorsunuz. Bu hiç affedilir mi? Onu bir kahraman gibi savaştırırsanız, belki bir komutanlık yetkiniz doğar. Kahramanca savaştırmak için gereken gücü verdiğinizde sizin komutanlığınızdan bahsetmek mümkündür.

Hâlâ bu gücü kendimde göremiyorum. Ama çok çalışıyorum. Savaşa müthiş yaklaşıyorum, büyük bir azimle, müthiş biriken kinlerimle ve sevgilerimle yaklaşıyorum.

Çünkü bu savaş bana seveceklerimi kazandıracak.

Çocukluk rüyalarımı gerçekleştirecek.

Bunun için bu savaş çok tutkulu bir iştir.

Ama çok düşünce, çok ölçü ve müthiş irade istiyor. Biraz öyle olmaya çalışıyorum. Belki herkes çok ayıplar, ama olanaklarımız dâhilinde “Nasıl Savaşmalı?”ya cevap vermeye çalışıyorum. Hiç kimse bana “al sana bu kadar savaş olanakları” diye bir şey sunmadı. Her şeyi kendi ellerimle çıkarıyorum. Neredeyse ot bitmeyen kıraç topraklarda, değer yeşertmeye çalışıyorum. Bu ülkede savaş gibi bir olaya hiç kimse hazır tek bir kuruşunu, tek bir evladını bile veremez. Yılların büyük dilini dökmeseydim, büyük örgütçülüğünü sergilemeseydim, bırakalım bugünkü savaş olanaklarını, siz düşmana karşı “ben varım” diyebilme gücünü bile gösteremezsiniz. Bütün bunları iliklerinize kadar hissetmezseniz, bizim gerçekliğimizdeki savaş tarzına asla anlam veremezsiniz. Yaşam uğruna gösterdiğiniz büyük direnci anlamalısınız. Kabul edilebilir, temel değerlerle, toprakla, özgürlükle bağlantılı ele alınması gereken bir yaşam için neler düşündük, neler yaptık? Bunları bilmeden, savaşmanın büyük gereğini kendinize kabul ettiremezsiniz. Savaş çok gerekli görüldüğünde, düşünce mutlak emrettiğinde ancak, sizde gereken cesareti ortaya çıkarabilir ve o da sizi yürütebilir.

Vurguluyorum, hiç alay edilmeyecek, hiç yüzeysel, düz, ikircikli ele alınamayacak en temel eylem, savaş eylemidir. Ama sizler şimdiye kadar, tam tersi bir biçimde savaş gerçeğine yaklaştınız. Büyük hata, affedilmez yaklaşım burada, bunu aşmanız gerekiyor. Ne yaparsanız yapın, bu gayri-ciddiyeti, bu yüzeyselliği, bu inançsızlığı, bu ikircikliği, bu düşünceden yoksunluğu aşın. Yine savaş bütün bir halkı temelden bağlayacak, kutsal bir amaca bağlanmadıkça verilemez. Savaşta amaçsız kalmak, kendini en büyük felakete hazırlamaktır. Bir anınız bile amaçsız geçemez. Müthiş amaca bağlanış, savaşı her koşulda yürüten saygı ve diğer nedenleri kişiliğinizde kıskırtır. Amaç deyip geçmeyin, ona bağlanmadıkça, hiçbir savaş yeteneğiniz açığa çıkmaz.

“Nasıl Yaşamalı?” sorusuna ilişkin söylenen her şey, bizi “Nasıl savaşmalı?” sorusuna ve cevaplarına da götürüyor. Çok mütevazı bir şekilde, belki de çok alayla karşılanacak yaşam ve onun kavgasında kendimizi bugüne kadar getirdik. Üzerinde yoğunca durursanız sizin için de öğrenilecek çok şey vardır ve kendi savaşçılığınıza da güç verecek çok şey var. Mutlaka değerlendirin, yaşamınızla ve savaşınızla birleştirin.

